

စိန္တာမဏိ ဦးချစ်မောင်

မာတိကာကျမ်း

ကျမ်း၏ရည်ရွယ်ချက်များ

ဤကျမ်းတွင် ပိဋကတ်သုံးပုံပါ တစ်ခု၊ တစ်မျိုး၊ တစ်ပါး အရေအတွက် ရှိသော တရားမှသည် တရားအရေအတွက် ၁၅၀၀ အထိ ပါသော တရား များကို အစဉ်အတိုင်းဖော်ပြထားပြီး

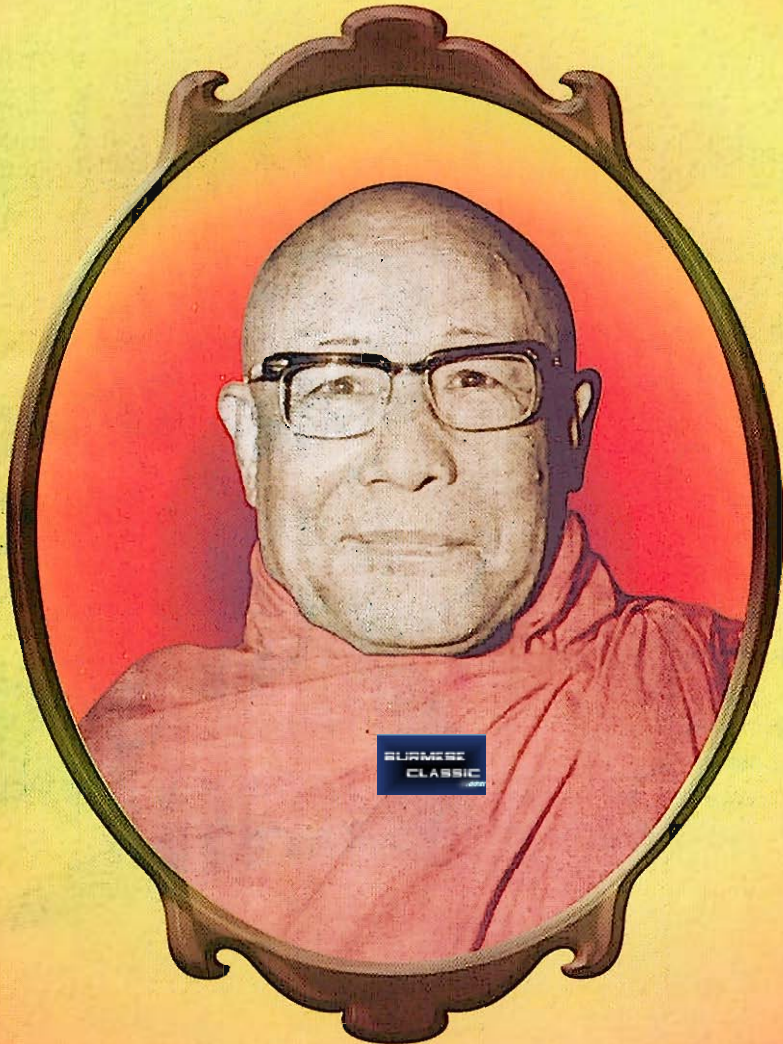
- နိက္ခမ ရဟန်းကြီးများ။
- ဒုလ္လဘ ရဟန်းများ။
- ဓမ္မကထိကများ။
- သာမဏေများ။
- သီလရှင်ဆရာများ။
- ဥပါသကာ/ဥပါသိကီများ။
- ဝတ်အသင်းအဖွဲ့များ။
- နိဗ္ဗာန်ဆော်များ။
- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များ
- မြန်မာ သမားတော်များ။
- မြန်မာ ကျောင်းဆရာများ။
- နာယကကြီးများ။

- ဌာနဆိုင်ရာတိုင်း၌ အကြီးအမှူးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ။
- စကားပြောရာတွင် အများနည်းတူ ပါဠိစကားကို ထည့်၍ပြော သော်လည်း ပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သဘောမပေါက်သော ခေတ်လူငယ်များနှင့် ဘာသာရေး၌ စိတ်ပါဝင်စား၍ ဗဟုသုတ လိုလားသူဟူသမျှ တစ်ဦးလျှင် တစ်အုပ်ကျ ဆောင်ထားသင့်သော ကျမ်းတစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မကထိက
ကျေးဇူးတော်အရှင်

အနီးစခန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဦးပဏ္ဍိတ

စစ်ကိုင်းတောင် မဟာဂန္ဓာရုံ ရွှေကျင်နိကာယ မဟာနာယက
 နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရွှေကျင်နိကာယ ဂိုဏ်းလုံးဝန်ဆောင်
 ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဝန်ဆောင် သံဃာ့အဖွဲ့ဝင်
 ဘာသန္တ ရဆေက၊ မဟာဓမ္မကထိကဖြစ်တော်မူသော
 အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
 ဝေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ဖွားမြင်တော်မူခြင်း

ကျေးဇူးတော်ရှင် အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အလောင်းအလျာသည် တောင်ငူခရိုင်၊ အုတ်တွင်းမြို့၊ ခမည်းတော် ဦးဘိုးဟန်-မယ်တော် ဒေါ်ကျေးယု တို့မှ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၆၁-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း (၁) ရက်နေ့၊ ညဉ့် ၂-ချက်တီးကျော်၊ လဆန်း (၂)ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့သို့ အဝင်တွင် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

၁၂၇၁-ခုနှစ်၊ သက်တော် ၁၀-နှစ်သားအရွယ်တွင် အုတ်တွင်းမြို့၊ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း၊ ကန်ကလေးတောရကျောင်း ဆရာတော်ဘုရား၏ထံတော်မှောက်၌ ရှင်သာမဏေ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိပြီး သက်တော် ၂၀-အရွယ်တွင် မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သစ်၌ ရွှေကျင်နိကာယ ဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယက သာသနာပိုင် ဒီပဲရင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ဥပသမ္ပဒဇာတ် မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါသည်။

(၁)

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ပရိယတ္တိအားထုတ်ခြင်း

ရှင်သာမဏေဘဝ ငယ်စဉ်အခါက စ၍ အုတ်တွင်းမြို့၊ ကန်ကလေးတောရ ကျောင်း ဆရာတော်၏ အထံ၌လည်းကောင်း၊ တောင်ငူမြို့၊ မြို့ထောင့်ကျောင်း ဆရာတော်၏ အထံ၌လည်းကောင်း၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မစိုးရိမ် ခုနစ်တိုက် ဆရာတော်၏ အထံ၌လည်းကောင်း၊ မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ တိုက်သစ် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အနေကဂန္ထကာရက ဘာသန္တရဆေက နိကာယဏ္ဍဝ ပါရဂူဖြစ်တော်မူသော သုဝဏ္ဏဝတီအုတ်ကျောင်း ဆရာတော် (နောင်တွင် အဘယာ ရာမ ဆရာတော်) ဘဒ္ဒန္တအဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသထေရ်မြတ်၏ အထံတော်၌လည်းကောင်း၊ ပခုက္ကူမြို့၊ မဟာဝိသုတာရာမတိုက်၌လည်းကောင်း ပိဋကတ်အခြေခံစာများနှင့် နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်ကျမ်းစာများကို လေ့လာသင်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဘာသန္တရလေ့လာတတ်ကျွမ်းတော်မူခြင်း

အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားသည် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့အား လိုအပ်သည့် အချိန်တွင် ဟောကြားတော်မူနိုင်ရန် စိတ်ရည်သန်လျက် ကမ္ဘာသုံး ဘာသန္တရဖြစ်သည့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ရဟန်းငယ်ဘဝမှ စ၍ပင် သင်ယူလေ့လာတော်မူခဲ့ပါသည်။ နေရှင်နယ်ကျောင်းဟု ခေါ်သော မန္တလေးမြို့၊ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းသည် ဆရာတော်အလောင်းအလျာ ရဟန်းငယ် အင်္ဂလိပ်ဘာသာသင်ယူခဲ့ရာ ကျောင်း တော်ကြီးဖြစ်ပါသည်။ ဆရာတော်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ဖတ်ရှုနားလည် နိုင်ရုံမျှမက လေးနက်သော တရားတော်တို့ကို ဟောကြားဆွေးနွေးနိုင်သည်အထိ နိုင်နင်းတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်သည် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အဖွဲ့ကြီးမှ ထုတ်ဝေသော The Light of Buddha ခေါ် ဗုဒ္ဓရောင်ခြည်စာစောင်၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဆောင်းပါးများလည်း ရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။

အနီးစခန်းချောင်ကို တည်ထောင်ခြင်း

အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားသည် အထုံဝါသနာအားလျော်စွာ ငယ်စဉ်အခါမှ စ၍ တရားဟောတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်၏ တံရားကို နာယူရသော ဟိုက်ကုတ် လွတ်တော် ရှေ့နေချုပ် ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံ ဆာဟင်နရီပရက်နှင့် ဇနီးဖြစ်သူ

မြန်မာအမျိုးသမီး လေဒီပရက်တို့သည် ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုလှသဖြင့် ၁၂၉၅-ခုနှစ်တွင် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၌ ချောင်သီးခြားတီထွင်၍ ဆရာတော်အား လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ မေမြို့အနီးရှိ အနီးစခန်း၌ နေသော လေဒီပရက်က တည်ထောင်ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းသောကြောင့် ချောင်အမည်ကို အနီးစခန်းချောင်ဟုပင် ခေါ်တွင်စေခဲ့ပါသည်။

သာသနာရေးနှင့် ဂိုဏ်းကိစ္စ ဆောင်ရွက်ချက်များ

ဆရာတော်သည် အနီးစခန်းချောင်၌ သီတင်းသုံး၍ တပည့်တပန်း ရဟန်းသာမဏေတို့အား ပရိယတ္တိဓမ္မများကို ပို့ချပေးခြင်း၊ တရားဟောခြင်းတို့ဖြင့် သာသနာ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေစဉ် သိက္ခာတော် ၁၅-ဝါအရ၌ ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော်မူသော အဘယာရာမ ဆရာတော်ဘုရား၊ အဘယာရာမတိုက်၌ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်၍ သံဃာ့ပရိသတ်ကို အုပ်ချုပ်လျက် စာပေပို့ချနေရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်သည့်အတိုင်း ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံး၍ စာပေပရိယတ္တိများကို ပို့ချနေတော်မူခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာကျော် အိတာလျံ ဘုန်းတော်ကြီး ဦးလောကနာထ မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်၍ တရားဟောရာ၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို နိုင်နင်းကျွမ်းကျင်နေပြီဖြစ်သော အနီးစခန်း ဆရာတော်သည် ဦးလောကနာထ၏ ပန်ကြားချက်အရ ဦးလောကနာထ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဟောကြားသော တရားများကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်၍ ဟောပြောင်း စကားပြန်အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ဆရာတော်သည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၊ မဟာဂန္ဓာရုံ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း၌ မဟာနာယကတစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ရွှေကျင်နိကာယ၌ ဂိုဏ်းလုံးဝန်ဆောင် ဆရာတော်တစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးရွှေကျင်နိကာယဆိုင်ရာ ခုံဝိနည်းစိုရ်အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည့်အပြင် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းလုံးဆိုင်ရာ ကိစ္စအဝဝတို့၌ ဂိုဏ်းဂဏရေး၊ သာသနာရေးတို့ကို ရှေ့တန်းမှနေ၍ ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သဖြင့် ဂိုဏ်းက အားထားရသော ဆရာတော်လည်း ဖြစ်တော်မူပါသည်။

ပညာရေးအနေဖြင့်လည်း ဆရာတော်သည် စာပေပို့ချခြင်း၊ တရားဟောပြောခြင်းတို့ဖြင့် မအားမလပ်သည့်ကြားမှပင် ပါဠိတက္ကသိုလ် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်ဖြင့်လည်း ၃-နှစ်မျှ ရွက်ဆောင်၍ သာသနာရေးကို အားပေးတော်မူခဲ့ပါသည်။

(ဃ)

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၌ ဆောင်ရွက်ချက်များ

အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ၁၃၁၆-ခုနှစ်မှ စ၍ ၁၃၁၈-ခုနှစ်တိုင် သိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပခဲ့သော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲကြီး၌ လည်းကောင်း၊ ၁၃၁၈-ခုနှစ်မှ စ၍ ကျင်းပခဲ့သော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ သင်္ဂါယနာ တင်ပွဲကြီး၌လည်းကောင်း အရေးပါသော နေရာများမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်သည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဂန္ဓာရုံ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း၏ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ပါဠိဝိသောကေအဖွဲ့၌ မူလဝိသောကေ ဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးနောက် ကမ္ဘာအေး၌ ပဋိဝိသောကေ ဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ဆရာတော်သည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၏ ကြီးကိုင် အဖွဲ့ဟု ဆိုအပ်သော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာဝန်ဆောင် သံဃာ့အဖွဲ့ကြီး၌ အကျိုးဆောင် ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရ ဆရာတော်နှင့် တွဲဖက်၍ ဝန်ဆောင်သံဃာ့အဖွဲ့ဝင်တစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် သင်္ဂါယနာဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်တော်မူခဲ့ပါသည်။

ပါဠိတော် သင်္ဂါယနာဖွင့်ပွဲကြီး၌လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ သင်္ဂါယနာ ဖွင့်ပွဲတို့၌လည်းကောင်း၊ ထိုထိုသို့ပစ္စုပ္ပန်တို့၌လည်းကောင်း အခမ်းအနားဖွင့် ထုထိဝေဒလ္လဂါထာများ၊ သင်္ဂါယနာ ပူဇော်မင်္ဂလာ ထောမနာဂါထာများ၊ အခမ်းအနား ဖွင့် သြဘာစာများကို ဆရာတော်ပင် ဖတ်ကြားခဲ့ရပါသည်။ ၁၃၁၈-ခုနှစ်၌ ကျင်းပသော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာနှင့် သာသနာ ၂၅၀၀-ပြည့် အထိမ်းအမှတ်ပွဲကြီး၌လည်း ဆရာတော်သည် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ၏ ဓမ္မဝိနယ အမိန့်တော်ပြန်တမ်းကြီးကို များပြား လှစွာသော ပြည်တွင်းပြည်ပ သံဃာ့ပရိသတ်၊ လူပရိသတ်တို့အလယ်၌ ဝန်ဆောင် သံဃာ့အဖွဲ့ကိုယ်စား ခန့်ညားထည်ဝါစွာ ဖတ်ကြားကြော်ငြာတော်မူခဲ့ရပါသည်။ အဋ္ဌကထာသင်္ဂါယနာ ကျင်းပသောအခါမှာလည်း မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရား နည်းတူပင် အဋ္ဌကထာ သင်္ဂါယနာ စိစစ်ခန်းကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်တော်မူရ ပါသည်။ ထို့ပြင် သင်္ဂါယနာ သီတင်းစဉ် တရားပွဲတို့၌လည်း အခါအခွင့်သင့်သလို ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ လိုဏ်ဂူတော်အတွင်း၌ တရားဟောတော်မူခဲ့ရပါသည်။

ဆရာတော်သည် နိုင်ငံခြား သာသနာပြုရေးအတွက် ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့က တည်ထောင်ထားသည့် ဓမ္မဒူတဝိဇ္ဇာလယခေါ် သာသနာပြုကျောင်း၌လည်း ကျောင်းအုပ် နာယက ဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့၍ ထိုအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသည့် The Light of The Dhamma ခေါ် ဓမ္မရောင်ခြည်အမည်ရှိ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစာစောင်၏

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

(င)

စာတည်းအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်တော်မူရပါသည်။ ထိုစာစောင်၌ ထည့်သွင်းရန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဆောင်းပါးဟူသမျှကို ထိုစာတည်းအဖွဲ့က စစ်ဆေး လက်ခံ အတည်ပြုပြီးမှသာ စာစောင်၌ ထည့်သွင်းရိုက်နှိပ်ရပါသည်။ ဤမျှသာမက ဆရာတော်သည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နိဒါန်းပြုစုရေးအဖွဲ့နှင့် မဟာဗုဒ္ဓဝင် စိစစ်ရေးအဖွဲ့၌လည်း အဖွဲ့ဝင်တစ်ပါး ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ ရတော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲကြီး၌ ပါဠိတော် သင်္ဂါယနာတင် ကျင်းပရာဝယ် အစမှ အဆုံးတိုင် အရေးပါသော နေရာများမှနေ၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာအထမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူသဖြင့် ၁၃၁၈-ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာနှင့် သာသနာ ၂၅၀၀-ပြည့် အထိမ်အမှတ်ပွဲတော်ကြီး၌ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရ ဆရာတော် စသော ဆရာတော် ၁၈-ပါးနှင့်အတူ နိုင်ငံတော် သမ္မတက ဆက်ကပ်ပူဇော်သော အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို အလှူခံတော် မူရပါသည်။ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်နှင့်အတူ ကုန်းကြောင်း၊ ရေကြောင်း တို့၌ အထက်တန်းခရီး သွားလာခွင့်ရှိသော မီးရထား၊ သင်္ဘော အခမဲ့စီးခွင့် လက်မှတ်များကိုပါ အလှူခံတော်မူရပါသည်။

နိုင်ငံခြား ခရီးများ

အနီးစခန်း ဆရာတော်သည် အခါအားလျော်စွာ နိုင်ငံခြားတို့သို့လည်း ကြွရောက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ကြွရောက်ရာတွင် ဘုရားဖူးသက်သက် ကြွရောက် သည်က နည်း၍ သာသနာရေးမစ်ရှင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ကြွရောက်ရသည်က များပါ သည်။ ဆရာတော်သည် အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်တို့သို့ ဘုရားဖူးအဖြစ် တစ်ခေါက် ကြွရောက်၍ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာရှေ့ပြေး သာသနာရေးမိတ်ဆက် မစ်ရှင်အဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့သို့ အခြားဆရာတော်များနှင့်အတူ ကြွရောက်တော်မူရပါသည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ပွဲ အစပြုခါနီး ၁၃၁၆-ခုနှစ်၌လည်း ဆရာတော်သည် ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရ ဆရာတော် ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ၊ တရားပန်ကြီး

(၈)

ထေရဝပုဂ္ဂိုလ်အကျဉ်း

ဦးသိမ်းမောင်၊ နိုင်ငံတော်ရှေ့နေချုပ် ဦးချန်ထွန်းတို့နှင့်အတူ သာသနာရေးမစ်ရှင် အဖြစ်ဖြင့် ယိုးဒယားနိုင်ငံသို့ ကြွရောက်ခဲ့ရပါသည်။ ပါဠိတော် သင်္ဂါယနာအတွင်း ကမ္ဘာ့-လဝ-သန္နိပါတ အပြီးတွင်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားသာသနာပိုင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးနှင့်အတူ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့၊ သာသနာပိုင် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဥဏ္ဏာလုံကျောင်းတိုက်ကြီး၌ တစ်လတာမျှ သီတင်းသုံး၍ သာသနာ ရေးနှင့် ချစ်ကြည်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၃၁၉-ခုနှစ်တွင် ဆရာတော်သည် ထေရဝါဒသာသနာရေးမစ်ရှင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ကြွရောက်တော်မူ၍ ဂျပန်နိုင်ငံ၌ ပထမဆုံးဖြစ်သော ထေရဝါဒသိမ်တစ်လုံးကို မိုဂျီမြို့၌ သမုတ်ရာတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၃၂၁-ခုနှစ်တွင်မူ အမေရိကန် အစိုးရ၏ ပင့်လျှောက်ချက်အရ ဆရာတော်သည် အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေး လေ့လာရေးမစ်ရှင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ဖြင့် ကြွရောက်ခဲ့ပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်၌ ၂-လကြာမျှ ပြည်နယ်ပေါင်း ၁၀-ခုတို့သို့ လှည့်လည်သွားရောက်၍ အခါအားလျော်စွာ လေ့လာခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဟောပြောခြင်းတို့ကို ပြုခဲ့ပါသည်။ နယူးမက္ကဆီကို ပြည်နယ်၏ မြို့မတော် ဘယ်လ်ပူကာကီမြို့ရှိ နယူးမက္ကဆီကိုတက္ကသိုလ်၌ အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ဗုဒ္ဓဓမ္မတို့ကို ဟောပြောခြင်း၊ ဟောပြောအပြီး၌ မေးခွန်းများ ဖြေကြား ခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းများကို ပြုလုပ်ရပါသည်။ နောင်တွင် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ဖြစ်လာသော ကုလသမဂ္ဂ၌ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အမြဲတမ်း ကိုယ်စားလှယ် ဦးသန့် စီစဉ်ပေးချက်အရ နယူးယော့ခ်မြို့၌ ထိုမြို့၏ မျက်နှာပုံ လူကြီးလူကောင်းများနှင့် သာသနာရေး၊ လူမှုရေးတို့ကို ဆွေးနွေးခဲ့ရပါသည်။ ထို ဆွေးနွေးပွဲသို့ ဦးသန့်လည်း တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ဝါရှင်တန်မြို့တော် မြန်မာသံရုံး ၌လည်း ဘာသာရေးဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့၍ ဒါးလက်စ်မြို့၌ ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ ဘာသာရေးညီလာခံသို့လည်း တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်မှ အပြန်တွင် အင်္ဂလန်၊ ပြင်သစ်၊ အနောက်ဂျာမနီ၊ အီတလီပြည်တို့သို့ဝင်၍ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ ဆည်းပူးခဲ့ပါသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်၌ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်၊ ကိမ်းဘရစ်တက္ကသိုလ် တို့သို့ သွားရောက်လည်ပတ်၍ လန်ဒန်မြို့၊ ဗုဒ္ဓဝိဟာရ၌ တရားတစ်ပွဲဟောခဲ့ပြီး ဘီဘီစီမှ နေ၍လည်း အသံလွှင့်ဟောပြောခဲ့ပါသည်။ အနောက်ဘာလင်၊ ဖရိုနောင် အရပ်ရှိ ဗုဒ္ဓဝိဟာရကျောင်းတော်၌လည်း သွားရောက်၍ သီဟိုဠ်ရဟန်းတော်တို့အား ဩဝါဒစကား အားပေးစကားများ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

စာချခြင်း

ဆရာတော်သည် စာတတ် မွေကထိကအဖြစ်ကို အလွန်လိုလားတော်မူသဖြင့် မိမိလည်း စာပေကို လေ့လာ၍ တပည့်တပန်းတို့အားလည်း တတ်စွမ်းသမျှ ပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်သည် ငိုကာကျော်၊ ရူပသိဒ္ဓိပမောဂ္ဂလ္လာန် စသော စာသင်သားသုံး ကျမ်းစာများကိုသာမက ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော်၊ ဒီဃနိကာယ်ပါဠိတော်၊ မိလိန္ဒပဉ္စာပါဠိတော်၊ ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် စသော အထက်တန်းကျလှသည့် ပါဠိတော်ကြီးများနှင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကဲ့သို့သော အဋ္ဌကထာကြီးများကိုပါ ပို့ချတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော် စာဝါ၏ အခြားစာဝါများနှင့် မတူသည့် ထူးခြားချက်ကား ထိုထိုကျမ်းများကို ပို့ချရာ၌ ဆိုင်ရာအဋ္ဌကထာ၊ ငိုကာများနှင့်သာမက အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်များနှင့်ပါ ညှိနှိုင်း၍ ပို့ချတော်မူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပါဠိကျမ်းစာများကို ပို့ချရင်းပင် ဆရာတော်သည် ဆိုင်ရာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် ကျမ်းတို့ကိုပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ငိုကာတို့ဖြင့် စိစစ်၍ ထိုဘာသာပြန်တို့၌ မှားယွင်းနေသည့် နေရာများကိုပါ ပြတ်သားစွာ ထုတ်ဖော်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်သည် စာပေဗဟုသုတ ဆည်းပူးရေး၌ ရောင့်ရဲတော်မူသည်ဟု မရှိပါ။ ၁၃၃၅-ခုနှစ် လေဖြတ်ရောဂါဖြစ်ပြီးသည့်အချိန်မှာပင် သက္ကတဘာသာကို လေ့လာရန် အလိုရှိကြောင်း မိန့်တော်မူခဲ့ပါသည်။

မဟာမွေကထိက ဖြစ်ခြင်း

အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားသည် ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်တော်မူသည့် အဘယာရာမ ဆရာတော်ဘုရား၏ တရားဟောလျှင် ပါဠိတော် သုတ္တန်ကြီးများကို ဟောရမည်ဟူသော အမိန့်တော်ကို ဦးထိပ်ရွက်ပန်ဆင်၍ တရားဟောတော်မူသောအခါ ပါဠိတော် သုတ္တန်ကြီးများကို အစ အဆုံး နှုတ်ငုံဆောင်၍ အဋ္ဌကထာ ငိုကာလာ အဓိပ္ပာယ်များကို ထည့်သွင်းပြီးလျှင် လေးလေးနက်နက် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင်မူ ဆရာတော်သည် မျက်မှောက်အခြေအနေနှင့် ဟပ်မိသည့် သုတ္တန်များကို ဦးစားပေး၍ ဟောတော်မူခဲ့ပါသည်။ အချို့ထုတ်ဖော်သင့်သည့် နေရာတို့၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာရေး ကျမ်းဂန်တို့မှ စာပိုဒ်၊ ဝါကျများကို ရွတ်ပြ၍ ရှင်းလင်းဟောပြတော်မူပါသည်။ ဤသို့ အထက်တန်းကျကျ ခံခဲ့ထည်ထည် ပရိယာယ်ဝေဝုတ်

(၈)

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

တို့ဖြင့် အဆန်းတကြယ် ဟောပြတော်မူနိုင်သဖြင့် ဆရာတော်သည် ဓမ္မကထိက သာမန်မဟုတ်မူ၍ ဝိသိဋ္ဌမဟာဓမ္မကထိကတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူကြောင်း သိရှိနိုင်ပါသည်။

ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူခြင်း

ဆရာတော်သည် ၁၃၃၅-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလ၌ နှစ်စဉ် ဟောမြဲဖြစ်သည့် မန္တလေးမြို့၊ မလွန်ဈေး ဆန်လှူအသင်းကြီး၏ တရားပွဲ၌ တရားချီးမြှင့်ပြီးနောက် ထိုနေ့ ညပိုင်းမှာပင် လေဖြတ်ရောဂါခံခဲ့ရပါသည်။ ထိုသို့ လေဖြတ်ရောဂါရ၍ မထနိုင်သည့် အခြေသို့ ရောက်သော်လည်း ဆရာတော်သည် စိတ်အားလျှော့တော် မမူခဲ့ပါ။ ဤဝေဒနာမှ ထမြောက်ပြီးလျှင် တရားပြန်၍ ဟောဦးမည်ဟုပင် ဆုံးဖြတ် ချက် ရှိခဲ့ပါသည်။ ပျံလွန်တော်မူသည့် ယခုနှစ်အထိပင် မိမိကို အထူးအားထားသော မလွန်ဈေး ဆန်လှူအသင်းကြီး၏ တရားပွဲသို့ မဖြစ်မနေ နှစ်စဉ်ကြွရောက်၍ တတ်နိုင်သမျှ တရားချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ပါသည်။ များစွာသော တပည့်ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ကလည်း ဆရာတော်၏ရောဂါ အလျင်အမြန် ပျောက်ကင်းပါရန် တတ်ကျွမ်းသည့် သမားတော်များဖြင့် အစွမ်းကုန်ပြုစုကုသကြပါသည်။ အကောင်းဆုံး ဆေးဝါးဓာတ်စာများဖြင့် လိုလေသေးမရှိအောင် အားထုတ်ပြုစုကြပါသည်။ ပြဆို ခဲ့ပြီးသော ဂုဏ်တို့၏အရှင် ဖြစ်တော်မူသော အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သက်တော် (၇၈)၊ သိက္ခာတော် (၅၈) ဝါအရ ၁၃၃၈-ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလကွယ်နေ့၊ ညနေ ၆-နာရီ၊ ၅-မိနစ်အချိန်တွင် လူ့ပြည်ငြီး၍ နတ်ထီးခိုလှုံ ကြွမြန်းတော် မူပါသတည်း။

ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း ပြီး၏။

အနီးစခန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ရတနတ္တယ ပူဇော်နိဿ

ယေ ဘိက္ခုဝေ ဗုဒ္ဓေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ။

အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ၊ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရား၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုဘုရား၌ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့သည်။ အဂ္ဂေ၊ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ဘုရားရတနာ၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုသည် မည်ကြလေကုန်၏။ အဂ္ဂေ၊ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော ဘုရားရတနာ၌။ ပသန္နာနံ၊ ကြည်ညိုကြကုန်သောသူတို့၏။ အဂ္ဂေါ၊ မြတ်သော။ ဝိပါကော၊ အကျိုးတရားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ယေ ဘိက္ခုဝေ ဝိရာဂေ ဓမ္မေ၊ ပသန္နာ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ။

အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ၊ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဝိရာဂေ၊ ရာဂငြိမ်းကြောင်း ကောင်းမြတ်လှစွာသော။ ဓမ္မေ၊ တရားတော်၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုတရားတော်၌ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့သည်။ အဂ္ဂေ၊ လောက ဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော တရားတော်ရတနာ၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညို သည် မည်ကြလေကုန်၏။ အဂ္ဂေ၊ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော တရားတော်ရတနာ၌။ ပသန္နာနံ၊ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့၏။ အဂ္ဂေါ၊ မြတ်သော။ ဝိပါကော၊ အကျိုးတရားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ယေ ဘိက္ခုဝေ သံဃေ ပသန္နာ၊ အဂ္ဂေ တေ ပသန္နာ။

အဂ္ဂေ ခေါ ပန ပသန္နာနံ၊ အဂ္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ။

ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ သံဃေ၊ အရိယာရှစ်ဖော် သံဃာတော်၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုကြကုန်၏။ တေ၊ ထိုအရိယာရှစ်ဖော်

(၁)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

သံဃာတော်၌ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့သည်။ အဂ္ဂေါ လောကဓာတ်
အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော အရိယာသံဃာတော်၌။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညို
သည်မည်ကြလေကုန်၏။ အဂ္ဂေါ လောကဓာတ်အလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော
အရိယာသံဃာတော်၌။ ပသန္နာနံ၊ ကြည်ညိုကြကုန်သော သူတို့၏။ အဂ္ဂေါ၊
မြတ်သော။ ဝိပါကော၊ အကျိုးတရားသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(ဣတိဝုတ်ပါဠိတော် ၅-ပဉ္စမဝဂ် အဂ္ဂပ္ပသာဒသုတ်)

ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တော်မူသော (မဟာ ဓမ္မကထိက) အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
အနိုးစခန်းဆရာတော် ဘုရားကြီးအား (ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေနဝန္တာမိ ဘဇန္တ) ခြေတော်
အစုံကို ထိခြင်းငါးပါးနှင့် ဦးတိုက်၍ ရှိခိုးကန်တော့လိုက်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

စိန္တာမဏိ-ဦးချစ်မောင်
ပဲခူးတရားထောက်
၁ - ၉ - ၇၅

နိဒါန်း ဂါထာတော်များ

- (၁) ဗုဒ္ဓေါ လောကေ သမပ္ပန္နော၊ ဟိတာယ သဗ္ဗပါဏိနံ။
- (၂) ဓမ္မော လောကေ သမပ္ပန္နော၊ သုခါယ သဗ္ဗပါဏိနံ။
- (၃) သံဃော လောကေ သမပ္ပန္နော၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။

(၁) သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ ဟိတာယ၊ ပွားစီးခြင်းငှါ။ ဗုဒ္ဓေါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ လောကေ၊ လောက၌။ သမပ္ပန္နော၊ ကောင်းစွာမသွေ ပွင့်ထွန်းတော်မူလေ၏။

(၂) သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှါ။ ဓမ္မော၊ တရားတော်သည်။ လောကေ၊ လောက၌။ သမပ္ပန္နော၊ ကောင်းစွာမသွေ ဖြစ်တော်မူပေ၏။

(၃) သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှါ။ အနုတ္တရံ၊ အတုမရှိသော။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကောင်းမှုမျိုးစေ့စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာ မြေကောင်းသဖွယ်ဖြစ်သော။ သံဃော၊ သံဃာတော်သည်။ လောကေ၊ လောက၌။ သမပ္ပန္နော၊ ကောင်းစွာမသွေ ဖြစ်တော်မူလေ၏။

(သုတ္တနိပါတ အဋ္ဌကထာ ပါရာယနဝဂ်၊ ဗာဝရီပုတ္တနား၏ အတိတ်ဇာတ်)

- (၁) ဒိဝါ တံပတိ အာဒိစ္စော၊ ရတ္တိမာ ဘာတိ စန္ဒိမာ။
သန္နဒ္ဓေါ ခတ္ထိယော ဘာတိ၊ ဈာယိ တပတိ ပြာဟ္မဏော။
- (၂) အထ သဗ္ဗ မဟောရတ္တိံ၊ ဗုဒ္ဓေါ တပတိ တေဇသာ။
တာဒိသံ တေဇသမ္ပန္နံ၊ ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဓာမိ အာဒရံ။

(၁) အာဒိစ္စော၊ ရောင်ခြည်တံထောင် အလင်းဆောင်သည့် ထွန်းပြောင်ထိန်လင်း ရှင်နေမင်းသည်။ ဒိဝါ၊ နေ့အခါ၌။ တပတိ၊ မိုက်မှောင်ပယ်ဖျောက် ထွန်းလင်းတောက်ပပေ၏။ စန္ဒိမာ၊ သော်တာယုန်နန်း၊ လပြည့်စန်းသည်။ ရတ္တိံ၊ ညဉ့်အခါ၌။ အာဘာတိ၊ ထွန်းလင်းကျက်သရေ တောက်ပပေ၏။ ခတ္ထိယော၊ ရေ၊ မြေ သနင်း ပြည့်ရှင်မင်းသည်။ သန္နဒ္ဓေါ၊ ချပ်ဝတ်တန်ဆာ

(ဃ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဝတ်ဆင်သောအခါ၌။ ဘာတိ၊ မင်းတို့ကျက်သရေ တင့်တယ်ပေ၏။ ပြာဟွဏော၊ မကောင်းမှုကို အပပြုပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဈာယံ၊ ဈာန်ဝင်စားသော အခါ၌။ တပတိ၊ ရဟန်းတို့ကျက်သရေ တင့်တယ်ပေ၏။

(၂) အထ၊ ထိုသို့ နေမင်း၊ လမင်း အစရှိသည်တို့ထက်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာ လေးရပ် တရားမြတ်ကို ဆတ်ဆတ်သိမြင် ဘုရားရှင်သည်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ အဟောရတ္ထိံ၊ နေ့ညဉ့်တို့ကာလပတ်လုံး။ တေဇသ၊ တန်ခိုးတေဇော် အာနု ဘော်တော်ဖြင့်။ တပတိ၊ ဗုဒ္ဓကျက်သရေ တွန်းလင်းတော်ကပ်တော် မှုနိုင်ပါ ပေ၏။ တာဒိသံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။ တေဇသမ္ပန္နံ၊ နေ့ညဉ့်မညှိုးတောက်ပ ပြီးသည့် တန်ခိုးတော်နှင့် ပြည့်စုံတော် မှုပြီးထသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အာဒရံ၊ ကျိုးနွံမသွေ ရိုသေလှစွာ။ ဝန္တာမိ၊ သဒ္ဓါဖြိုးဖြိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့လိုက်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော် ၂၆-မြာဟွဏဝဂ်၊ ၅-အာနန္ဒာထေရဝတ္ထု)

စိန္တာမဏိ မန္တန်တော်

(၁) စိန္တာမဏိ ရတနာနိ၊ ဗုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓရတနာနံ။

ကရံ ကရတိ သရဏံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

(၁) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ကြံတိုင်း ဖန်တိုင်း ရပ်ဆိုင်းမရှိ အလိုကိုပြည့်စေ နိုင်သော ရတနာတို့သည်။ ဗုဒ္ဓံ၊ ဘုရားတည်းဟူသော ရတနာတည်း။ ဗုဒ္ဓရတနာနံ၊ ဘုရားတည်းဟူသော ရတနာကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့်။ ကရံ-ကရောန္တော၊ ပြုထိုက်သည်ဖြစ်၍။ ကရတိ၊ ပြုသောသူ၌။ ဣစ္ဆာ၊ ကြံစည်တောင့်တ အလိုဆန္ဒတို့သည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်ဆောစွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။

(၂) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ဓမ္မံ ဓမ္မရတနာနံ။

ကရံ ကရတိ သရဏံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

(၂) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ကြံတိုင်း ဖန်တိုင်း ရပ်ဆိုင်းမရှိ အလိုကိုပြည့်စေ နိုင်သော ရတနာတို့သည်။ ဓမ္မံ၊ တရားတည်း ဟူသော ရတနာတည်း။

စိန္တာမဏိ မန္တန်တော်

(င)

ဓမ္မရတနာနံ၊ တရားတည်းဟူသော ရတနာကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့်။ ကရံ-ကရောဇ္ဈော၊ ပြုထိုက်သည်ဖြစ်၍။ ကရတိ၊ ပြုသောသူ၌။ ဣစ္ဆာ၊ ကြံစည် တောင့်တ အလိုဆန္ဒတို့သည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်ဆောစွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။

(၃) စိန္တာမဏိ ရတနာနိ၊ သံဃံ သံဃရတနာနံ။
ကရံ ကရတိ သရဏံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

(၃) စိန္တာမဏိရတနာနိ၊ ကြံတိုင်း ဖန်တိုင်း ရပ်ဆိုင်းမရှိ အလိုကိုပြည့်စေ နိုင်သော ရတနာတို့သည်။ သံဃံ၊ သံဃာ တည်းဟူသော ရတနာတည်း။ သံဃရတနာနံ၊ သံဃာတည်းဟူသော ရတနာကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့်။ ကရံ-ကရောဇ္ဈော၊ ပြုထိုက်သည်ဖြစ်၍။ ကရတိ၊ ပြုသောသူ၌။ ဣစ္ဆာ၊ ကြံစည် တောင့်တ အလိုဆန္ဒတို့သည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်ဆောစွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။

စိန္တာမဏိ-ဦးချစ်မောင်

ကျမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

- * ပရိယတ္တိ မပြည့်စုံသော သာသနာ့ဝန်ထမ်းများ။
- * ဝိနည်းတော်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြည့်စုံစွာ သိလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များ။
- * နိက္ခမ ရဟန်းကြီးများ။
- * ဒုလ္လဘ ရဟန်းများ။
- * ဓမ္မကထိကများ။
- * သာမဏေများ။
- * သီလရှင်ဆရာများ။
- * ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကီများ။
- * ဝတ်အသင်းအဖွဲ့များ။
- * နိဗ္ဗာန်ဆော်များ။
- * အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်များ။
- * မြန်မာ သမားတော်များ။
- * မြန်မာ ကျောင်းဆရာများ။
- * နာယကကြီးများ။
- * ဌာနဆိုင်ရာတိုင်း၌ အကြီးအမှူးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ။
- * စကားပြောရာတွင် အများနည်းတူ ပါဠိစကားကို ထည့်၍ ပြောသော်လည်း ပါဠိ၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သဘောမပေါက်သော ခေတ်လူငယ်များနှင့် တာသာရေး၌ စိတ်ပါဝင်စား၍ ဗဟုသုတလိုလားသူ ဟူသမျှ တဦးလျှင် တအုပ်ကျ ဆောင်ထားသင့်သော ကျမ်းတစောင်ဖြစ်သည့် အပြင် ရဟန်း ပရိက္ခရာ (၈) ပါးနှင့်အတူ ဆောင်သင့်သော ကျမ်းတစောင် ဖြစ်ပါသည်။

စိန္တာမဏိ-ဦးချစ်မောင်
 အမှတ်-၁၁၁၊ ၂၄-လမ်း။
 ပန်းလှိုင်ရပ်၊ ပဲခူးမြို့။

ကျမ်းဦး နိဒါန်း

ကျေးဇူးတော်အရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာဓမ္မကထိက ဖြစ်တော်မူသော အနီးစခန်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ကျန်းမာစဉ်အခါက ပဲခူးမြို့သို့ မကြာခဏ ကြွရောက်၍ တရားချီးမြှင့်တော်မူပါသည်။ ယင်းသို့ တရားချီးမြှင့်သည့် အခါတိုင်း စာရေးသူအား တရားလက်ခံ အထောက်အပို့၌ ထား၍အမြဲတစေ ချီးမြှောက်ခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူ ကိုယ်တိုင်ကလည်း ငယ်စဉ်အခါက စာပေပရိယတ္တိများကို အတော်အတန်လေ့လာသင်ကြားခဲ့သူတယောက်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် ဆရာတော်ဘုရား၏ ချီးမြှောက်မှု ရရှိသည်ကတကြောင်း၊ မိမိကိုယ်တိုင်ကလည်း ယခင်က ပြည့်စုံစွာ မသင်ခဲ့ရသော စာပေ ကျမ်းဂန်များကိုလည်း လိုလားစွာ သိလိုသည်က တကြောင်း၊ တဖန် ဆရာတော်ဘုရားက မေးသမျှကို ပြည့်စုံစွာ ဖြေကြားနိုင်ဖို့ရာ တာဝန် ရှိသည်က တကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ အကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့် မြားမြောင်လှစွာသော ဒီဃနိကာယ်၊ မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ သံယုတ္တနိကာယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ် အပါအဝင် ဖြစ်သော ဓမ္မပဒ သုတ္တန် ငါးရာငါးဆယ်ဇာတ် စသည်အားဖြင့် မြန်မာပြန်ကျမ်းများကို သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ လေ့လာ မှတ်သား၍ ပါဠိတော်များကိုပါ အတော်အတန် လေ့ကျက်မှတ်သားမိပါသည်။

ယင်းသို့ လေ့ကျက် မှတ်သား မိသမျှကို မိမိရောင်းရင်းဖက် ဖြစ်သော မိတ်ဆွေကြီးများနှင့် ဆွေးနွေးမိကြရာ မိတ်ဆွေများက ကျမ်းတစောင် ဖြစ်မြောက်အောင် ပြုစုပါဟု တိုက်တွန်းအားပေးကြသည့်အတွက် မိမိကဲ့သို့ပင် ဘာသာရေး၌ လေ့လာလိုကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကိုယ်မနှမ်း စိတ်မပန်းပဲ ကျမ်းတခုတည်းဖြင့် ဘာသာရေး၌ သိသင့် သိထိုက်သော တရားတော်များကို လွယ်ကူစွာ လေ့လာနိုင်ရန် ၁-ပါးသော တရားမှ စ၍ အဆင့်ဆင့် တက်ကာ ၂-ပါး၊ ၃-ပါး စသည်အားဖြင့် ရာ-ထောင်သို့တိုင်အောင် အစဉ်လိုက် အခန်းကဏ္ဍ ပိုင်းခြား၍ ပါဠိနှင့် အနက်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် တရားတော်ပေါင်း (၇၀၀)ကျော် ကို ပြုစုရေးသားထားပါသည်။

ယင်းသို့ ကျမ်းပြု မရေးသားမီ ပဲခူးတိုင်း သာသနာရေးရုံးမှ စာရေးသူ၏ ရောင်းရင်းဖက် မိတ်ဆွေဖြစ်သော ပထမပြန်ဆရာကြီး စာရေးကြီးဦးသန်းအား

(၉)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

တိုင်ပင်ဆွေးနွေးသည့်အခါ စာရေးကြီးက ကျမ်းတစောင် ဖြစ်မြောက်အောင် ပြုစုပါရန် အားပေးတိုက်တွန်းပြီး ကူညီသည့်အတွက် ယင်း (အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း) ကို ပြုစုခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့ ကျမ်းတစောင် ဖြစ်မြောက်အောင် အားပေးကူညီသည့်အတွက်စာရေးကြီးဦးသန်းအားလည်း အထူး ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

မည်သူမဆို အသက်အရွယ်ကြီးသည်နှင့်အမျှ ဘာသာရေး၌ အကြားအမြင် ဗဟုသုတပြည့်စုံရန် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း၌ လိုအပ်သည် ဟု ထင်ပါသည်။ အကြင်သူသည် အသက်ကြီးသည်နှင့်အမျှ ဗဟုသုတပြည့်စုံမှု ရှိရမည်။ အသက်ကြီးသော်လည်း ဗဟုသုတပြည့်စုံမှု မရှိပါက လူကြီးဟူ၍ မခေါ်ထိုက်၊ လူအိုဟူ၍သာ ခေါ်ထိုက် ၏ ဟု ထင်ရှားကျော်ကြားသော ပဲခူးမြို့ ကြခတ်ဝိုင်း ဆရာတော်ဘုရားမှ ဟောကြားတော်မူတူးပါသည်။ ထို့ပြင်မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော (စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော်ကျမ်း ဥရုဝေလဝဂ် ဒုတိယသုတ်၌ အောက်ပါ အတိုင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသည်။)

ဟောကြားပုံ။ ။ ချစ်သားရဟန်းတို့... ငါဘုရားဖြစ်စ ဥရုဝေလ သရက် တော၌ ခေတ္တအပန်းဖြေ အနားယူနေစဉ် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သော ပုဏ္ဏား တစ်စုတို့သည် ငါ့ထံသို့လာ၍ရဟန်းဂေါတမသည် အသက်ကြီးသောပုဏ္ဏားများ လာသည့်အခါ ခရီးဦး မကြိုဆို၊ နေရာလည်း မပေး၊ ရှိလည်းမခိုး ဟု ငါတို့ ကြားကြသည်။ ယခု ငါတို့ကိုယ်တိုင် လာသည့်အခါ ငါတို့ကြားသည့်အတိုင်း ပင် အမှန်ဖြစ်ပေသည် ဟု ငါဘုရားကို အပြစ်ဆိုကြ၏။ ချစ်သား ရဟန်းတို့... ထိုပုဏ္ဏားအိုတစ်စုသည် ကြီးသည့်အဖြစ် ကြီးသည့်သဘော ကြီးသည်ဆိုတာ ဘာမှန်းမှ မသိတတ်သည့် ပုဏ္ဏားအိုများသာ ဖြစ်ကြသည်။

ချစ်သားရဟန်းတို့... အကြင်သူသည် စင်စစ်အားဖြင့် မွေးဖွားသည့်နေ့မှ စ၍ အနှစ်တရာသို့တိုင်အောင် အသက်ရှည်စေကာမူ မပြောသင့်သောအခါ၌ ပြောတတ်သောသူ၊ မဟုတ်မမှန်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ အကျိုး စီးပွားနှင့်မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ အဆုံးအမနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ တရားနှင့်မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ မသင့် သောအခါ၌ ရည်ညွှန်းချက်မရှိ၊ အပိုင်းအခြားမရှိ၊ အဓိပ္ပါယ်မရှိ၊ မမှတ်သား

ကျမ်းဦး နိဒါန်း

(၅)

လောက်သော စကားတို့ကို ပြောတတ်သောသူ ဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် အသက်
တရာပင် ရှိစေကာမူ လူကြီးလူမိုက်ဟူ၍သာ ရေတွက်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ချစ်သားရဟန်းတို့...အကြင်သူသည်ပြောသင့်သည့်အခါ၌ပြောတတ်သော
သူ၊ ဟုတ်မှန်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်သည်ကိုသာ
ပြောတတ်သောသူ၊ အဆုံးအမနှင့်စပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ တရားနှင့်
စပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ၊ သင့်လျော် လျှောက်ပတ်သော အခါ၌
ရည်ညွှန်းချက်ရှိသော၊ အပိုင်းအခြားရှိသော၊ အဓိပ္ပါယ်ရှိသော၊ မှတ်သား
လောက်သော စကားတို့ကို ပြောတတ်သောသူဖြစ်လျှင် ထိုသူသည် အသက်ပင်
ငယ်စေကာမူ လူကြီး ပညာရှိဟူ၍ ရေတွက်ခြင်းသို့ရောက်၏ ဟု အသက်
ကြီးမှုကို ဦးစားမပေး၊ ပညာဗဟုသုတကိုသာ ဦးစားပေး၍ ဟောတော်မူ၏။
ထို့ကြောင့် စာရှုသူ ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည် ပညာဗဟုသုတကို ရှာမှီးရန်
သင့်ပေသည်။

ထို့ပြင် ဓမ္မပဒပါဠိတော်ကျမ်းမြတ် (၁၁-ရာဇဝင် ပုဒ်-၁၂၄ လာဠုဒါယီ
မထေရ်ဝတ္ထု၌)

အပ္ပဿတာယံ ပုရိသော၊ ဗလိဗဒ္ဓေါဝ ဇီရတိ။
မံသာနိ တဿ ဝစုန္တိ၊ ပညာ တဿ န ဝစုတိ။

အပ္ပဿတော၊ နည်းသော အကြား အမြင် ရှိသော။ အယံ ပုရိသော၊
ဤ ယောက်ျားသည်။ ဗလိဗဒ္ဓေါဝ၊ နွားလားကဲ့သို့။ (ဝါ-နွားကဲ့သို့) ဇီရတိ၊
ကြီးပြင်း၏။ တဿ၊ ထိုနည်းသော အကြားအမြင်ရှိသော ယောက်ျားအား။
မံသာနိ၊ အသားတို့သည်။ ဝစုန္တိ၊ တိုးပွားကုန်၏။ တဿ၊ ထိုသူအား။ ပညာ၊
အသိပညာသည်။ န၊ ဝစုတိ၊ မတိုးပွား။

အဓိပ္ပါယ်မှာ။ ။မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို အသက် ကြီးသည်နှင့်အမျှ အသိ
ပညာ ဗဟုသုတ တိုးပွားရမည်။ အသက်ကြီးသော်လည်း အသိပညာ မတိုးပွား
ပါက (လူ)ကြီးသည်နှင့် မတူ (နွား)ကြီးသည်နှင့် တူ၏။ နွားသည် ငယ်သည့်
အရွယ်မှစ၍ တဖြေးဖြေး ကြီးလာသည်နှင့်အမျှ အသားသာလျှင် တိုးပွား၍
လာ၏။ အသိဟူ၍ လုံးဝ မတိုးပွား ဟု ဓမ္မပဒ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် အသက်
ကြီးသည်နှင့်အမျှ အသိပညာ တိုးပွားဖို့ရာ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ပြင် ပဲခူးမြို့

(ည) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကြတ်စိုင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှလည်း အောက်ပါလင်္ကာဖြင့် ဆုံးမတော် မူဖူးပါသည်။

ဥစ္စာ-ကုသိုလ်၊ ပညာကို၊ ထိုထိုရာလုပ်။
အချိန်ရှိခိုက်၊ လုံ့လစိုက်၊ အချိန်တိုင်းမှာ-တန်ဖိုးပါ၊ အချိန်ကြိုဖြုန်း၊
တန်ဖိုးဆုံး။

ရှေးဦးစွာ ဥစ္စာကို ရှာရမည်၊ဥစ္စာရှာမှု မရှိပါက ကုသိုလ်ရသည့်လုပ်ငန်းကို လုပ်ရမည်၊ ကုသိုလ် လုပ်ငန်းကိုမျှ မလုပ်နိုင်လျှင် အချည်းနှီး အချိန်ဖြုန်း၍ မနေပဲ ပညာ ဗဟုသုတကို ရှာမှီးပါ ဟု (အထက်ပါ လင်္ကာဖြင့်) ဆုံးမတော် မူဖူးပါသည်။

စာရှုသူပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည် ဤကျမ်းမျှဖြင့် အားမရ တင်းမတိမ်နိုင်ပဲ ကျယ်ပြန့်စွာ လေ့လာလိုပါက အင်္ဂုတ္တိုရ်ကျမ်းကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။အင်္ဂုတ္တိုရ် ကျမ်း၌ တပါး၊ နှစ်ပါး စသည်အားဖြင့် လွန်၍ ဟောထားသော တရား အပေါင်းသည် ၉၅၅၆-ပုဒ် ပါရှိ၏။ တရားဟူသမျှ အင်္ဂုတ္တိုရ် ကျမ်း၌သာ များစွာ ပါရှိပါသည်။ထို့ပြင် ပါဠိအက္ခရာများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာတို့၌ အရင်းခံ ဖြစ်၍ ပါဠိကို အသင့်အတင့် လေ့လာကြဖို့လည်း လိုပါသည်။ ပါဠိတော်ကို သဘောမပေါက်ပါက အကျိုးမရှိ ဖြစ်တတ်သည်။ဥပမာ-မိမိတို့ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ရှိခိုး ရွတ်ဆိုကြသော သရဏဂုံ ၃-ပါး၌ (ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ) ဟု ပါဠိ၌ ပါရှိရာတွင် (ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ) ဟူ၍ အမှန်ကို ရွတ်ဆိုမိသလော၊ (ဓမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ) ဟူ၍ အမှားကို ရွတ်ဆို မိသလော ဟု မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်က အမှားအမှန်ကို ခွဲခြားသိနိုင်ပေသည်။

နောက်တဖန် သံဃာဂုဏ်တော် ၉-ပါး ရွတ်ဆိုရာတွင် (သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂ ဝတော သာဝကသံဃော) ဟု ပါဠိ၌ ပါရှိရာ (သုပ္ပဋိပန်နော) ဟု အမှန်ကို ဆိုမိသလော၊(သုပဋိပန်နော)ဟူ၍ အမှားကို ရွတ်ဆိုမိသလောဟု ပါဠိစာကို သေချာစွာ ကြည့်ရှု၍ ရွတ်ဆို ကြည့်ခြင်းဖြင့် မိမိ ရွတ်ဆိုမှု အမှား အမှန်ကို သေချာစွာသိနိုင်ပေမည်။အကယ်၍ မိမိရွတ်ဆိုမှုများနေပါက ငယ်စဉ်စာမတတ် မီအခါက အများနှင့်ရွတ်ဆို၍ နှုတ်ကျိုးနေခြင်းသာဖြစ်ပေမည်။ ယင်းသို့နှုတ် ကျိုးနေသောပါဠိပျက်များကို မသိပါက သိအောင်ပြုရပေမည်။ ၎င်းပြင် ပရိတ်

ကျမ်းဦး နိဒါန်း

(၉)

ရွတ်ဆိုရာ၌လည်း နှုတ်ကျိုးနေသော အမှားများ အတန်ပင် ပါရှိပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် (ပါထေယျ-အဋ္ဌကထာ၌) ပါဠိချွတ်ပျက်၊ အနက်မထင်၊ လာဘ် ခင်မင်၍၊ ရွတ်ဆိုကြငြား၊ အကျိုးမများဟု ဆို၏။ ကုသိုလ်အကျိုးကိုလိုလား၍ ရွတ်ဖတ်နေစေကာမူ ပါဠိချွတ်ပျက်ပါက အနက်မထင်၊ အနက်မထင်က အဓိပ္ပာယ် မရှိ၊ အဓိပ္ပာယ်မရှိက မည်သည့်အကျိုးမျှ ရမည်မဟုတ်ဟု ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်၏။

စာရှုသူပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည် ဤကျမ်း၌ ပါရှိသော တရားများ၏ အကျယ်ကို သိလိုပါက ပညာရှိများကို ချဉ်းကပ်၍ ရှာမှီးရာ၏။ ဤကျမ်း၌ ပါဝင်သော တရားများသည် အသုံးများ အသိများသော တရားများကိုသာ ဦးစားပေး၍ ရေးသားထားခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ (၂) ပါးသော တရားမှ (၁၀) ပါးသော တရားအထိ ရှာဖွေလေ့လာရာ၌ လွယ်ကူစွာ ရှာတွေ့နိုင်ရန် အကွာအဝေး၌ ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မူပိုင်ရှင်

စိန္တာမဏိ-ဦးချစ်စုမာင်

ပဲခူးမြို့။

၁-၉-၇၅

မာ တိ ကာ

၁-ပါးသော တရားများ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဗ္ဗာန်တရား ၁-ပါး	၁
၂။	ဘုရားနှစ်ဆူ မပွင့်သော ကမ္ဘာ ၁-ခု	၁
၃။	နှစ်ပါးမရှိကောင်းသော မင်းမျိုး ၁-ပါး	၁
၄။	လောကမှ လွတ်မြောက်မှု တရား ၁-ပါး	၁
၅။	ရုပ်သာရီသော မြဟ္မာ့ဘုံ ၁-ဘုံ	၁
၆။	လောက၌ အလျင်အမြန်ဆုံး တရား ၁-ပါး	၂
၇။	ဝါအရင့်ဆုံး ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၈။	ပညာအကြီးဆုံး ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၉။	တန်ခိုးအကြီးဆုံး ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၀။	ရတင် (၁၃) ပါးကျင့်သော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၁။	ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်၌ အမြင့်ဆုံးရသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၂။	ကိုယ်များစွာ ဖန်ဆင်းခြင်း၌ အမြင့်ဆုံးရသောရဟန္တာ ၁-ပါး...	၂
၁၃။	လတ်များသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၂
၁၄။	ဘုရားကို ချစ်ခင်ကြည်ညိုဆုံးသော ရဟန္တာ ၁-ပါး...	၂
၁၅။	လျင်မြန်စွာ မဂ်ဖိုလ်ရသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၃
၁၆။	အနာကင်းသော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၃
၁၇။	ဝိနည်းအာဂုံဆောင်နိုင်သော ရဟန္တာ ၁-ပါး	၃
၁၈။	ခုနစ်နှစ်သွီးအရွယ်နှင့် ရဟန္တာဖြစ်သူ ၁-ပါး	၃
၁၉။	ပညာအကြီးဆုံးရဟန္တာ ၁ မိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၀။	တန်ခိုးအကြီးဆုံး ရဟန္တာ ၁ မိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၁။	ဝိနည်းအာဂုံဆောင်နိုင်သော ရဟန္တာမိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၂။	တရားဟော အကောင်းဆုံး ရဟန္တာမိန်းမ ၁-ပါး	၃
၂၃။	လူဒါန်းမှု၌ ပျော်မွေ့သူ သူဌေး ၁-ဦး	၄
၂၄။	ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သူ အမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၅။	လူဒါန်းမှု၌ ပျော်မွေ့သူ သူဌေးကတော် ၁-ဦး	၄
၂၆။	ပညာဗဟုသုတ အများဆုံးအမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄
၂၇။	မေတ္တာစိတ် အားအကြီးဆုံး အမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄
၂၈။	သူနာလုပ်ကျွေးမှု၌ အကောင်းဆုံးအမျိုးသမီး ၁-ဦး	၄
၂၉။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အဆင်း ၁-ခု	၄
၃၀။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အသံ ၁-ခု	၄
၃၁။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အနံ့ ၁-ခု	၄
၃၂။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အရသာ ၁-ခု	၅
၃၃။	ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အတွေ့ ၁-ခု	၅
၃၄။	သညာ ၁-ပါး	၅
၃၅။	ဝေတ္တာန် ၁-ပါး	၅
၃၆။	အသိခက်သော ဂါထာ ၁-ခု	၅
၂-ပါးသော တရားများ		
၁။	အကျိုးတရား ၂-ပါး	၆
၂။	အနိယတ ရဟန်း သိက္ခာပုဒ် ၂-ပါး	၆
၃။	အပ္ပမညာ စေတသိက် ၂-ပါး	၆
၄။	အစိုးမရသော တရား ၂-ပါး	၆
၅။	အုပ်စု ၂-မျိုး	၆
၆။	ကုသိုလ် ၂-မျိုး	၇
၇။	ကျေးဇူးရှိသော တရား ၂-ပါး	၇
၈။	ကျေးဇူးဆပ်၍ မကုန်နိုင်သူ ၂-ပါး	၇
၉။	ခုနစ်နှစ်အရွယ်နှင့် ရဟန်းအမေ့ရသော သာမဏေ ၂-ပါး	၇
၁၀။	ချမ်းသာခြင်း ၂-မျိုး	၇
၁၁။	ဆင်ခြင်အပ်သော အရာ ၂-ပါး	၇
၁၂။	ဆင်းရဲခြင်း ၂-မျိုး	၇
၁၃။	ဒါန ၂-မျိုး	၈
၁၄။	ဓုရ ၂-ပါး	၈
၁၅။	နိဗ္ဗာန်ပရိယာယ် ၂-ပါး	-

(၁)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၆။	ပညာ ၂-မျိုး	၈
၁၇။	ပညာရှိ ၂-မျိုး	၈
၁၈။	ပယ်အပ်သော တရား ၂-ပါး	၈
၁၉။	ပွားများအပ်သော တရား ၂-ပါး	၈
၂၀။	ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တရား ၂-ပါး	၉
၂၁။	ဘာဝရုပ် ၂-ပါး	၉
၂၂။	မသင့်သော အယူ ၂-မျိုး	၉
၂၃။	မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာ ၂-ပါး	၉
၂၄။	မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာမ ၂-ပါး	၉
၂၅။	ရဟန်းတော်များ ဝါကပ်ခြင်း ၂-မျိုး	၉
၂၆။	ရနိုင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ် ၂-ယောက်	၉
၂၇။	ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သူ ၂-ယောက်	၉
၂၈။	လူမိုက် ၂-မျိုး	၁၀
၂၉။	လောကပါလ တရား ၂-ပါး	၁၀
၃၀။	သမ္မတ္တိ ၂-မျိုး	၁၀
၃၁။	သရဏဂုံပျက်ခြင်း ၂-မျိုး	၁၀
၃၂။	သမာဓိ ၂-ပါး	၁၀
၃၃။	သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသကာ ၂-ယောက်	၁၀
၃၄။	သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသိကာမ ၂-ယောက်	၁၀
၃၅။	သာဝက ၂ မျိုး	၁၀
၃၆။	သာသနာ ပျက်စီးခြင်း တရား ၂-ပါး	၁၀
၃၇။	သီလ ၂-ပါး	၁၁
၃၈။	သစ္စာ ၂-ပါး	၁၁
၃၉။	သုတ္တံ ၂-မျိုး	၁၁
၄၀။	သန္တာန် ၂-ပါး	၁၁
၄၁။	မယားနှင့်လင် အပြစ်မတင်အပ်သော တရား ၂-ပါး	၁၁
၄၂။	စာပည့်ဆရာ အပြစ်မရှာသင့်သော တရား ၂-ပါး	၁၁
၄၃။	ရှေးဦးဆရာ မည်ထိုက်သူ ၂-ဦး	၁၁

မာတိကာ

(ဏ)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄၄။	စွပ်စွဲတတ်ကြောင်း ၂-မျိုး	၁၂
၄၅။	ပုထုဇဉ် ၂-မျိုး	၁၂
၄၆။	ပြင်မရသော အရာ ၂-မျိုး	၁၂
၄၇။	မြန်မာပြည်သို့ သာသနာယူဆောင်လာသောမထေရ် ၂-ပါး	၁၂
၄၈။	သိမ် ၂-မျိုး	၁၂

၃-ပါးစသော တရားများ

၁။	အရိယသာဝက ၃-မျိုး	၁၃
၂။	အကုသိုလ် မူလတရား ၃-ပါး	၁၃
၃။	အလဇ္ဇီ ရဟန်း၏ အင်္ဂါ ၃-ရပ်	၁၃
၄။	အဖွဲ့ပျက်ပြယ်ခြင်း အကြောင်း ၃-ပါး	၁၃
၅။	အပေါင်းအသင်း ၃-မျိုး	၁၃
၆။	ဣန္ဒြေ ၃ ပါး	၁၄
၇။	ဥပုသ် ၃-ပါး	၁၄
၈။	ဥတု ၃-ပါး	၁၄
၉။	ကာလ ၃-ပါး	၁၄
၁၀။	ကာယကံ ၃-ပါး	၁၅
၁၁။	ကိလေသာ ၃-ပါး	၁၅
၁၂။	ကုသိုလ်တရား ၃-ပါး	၁၅
၁၃။	(တနည်း) ကုသိုလ်တရား ၃-ပါး	၁၅
၁၄။	ကံ ၃-ပါး	၁၅
၁၅။	ကပ် ၃-ပါး	၁၆
၁၆။	ခဏ ၃-ပါး	၁၆
၁၇။	စေတနာ ၃-တန်	၁၆
၁၈။	ဇော ၃-တန်	၁၆
၁၉။	ဈာပန ၃-မျိုး	၁၆
၂၀။	တဏှာ ၃-ပါး	၁၇
၂၁။	ထိမ်းမြားမင်္ဂလာ ၃-မျိုး	၁၇
၂၂။	နိမိတ် ၃-ပါး	၁၇

(တ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၃။	နိဗ္ဗာန် ခု-မျိုး	၁၇
၂၄။	နတ် ခု-မျိုး	၁၇
၂၅။	နောင်ပြင်ရန် ခက်သည့် ခု-မျိုး	၁၇
၂၆။	ပဟာန် ခု-ပါး	၁၈
၂၇။	ပညာ၏ တန်ဖိုး ခု-မျိုး	၁၈
၂၈။	ပရိတ်ရွတ်သူ၏ ပြည့်စုံမှု အင်္ဂါ ခု-ရပ်	၁၈
၂၉။	ပရိတ်ရွတ်သူ၏ မပြည့်စုံမှုအင်္ဂါ ခု-ရပ်	၁၈
၃၀။	ပရိတ်အကျိုး မရသူ ခု-ယောက်	၁၉
၃၁။	ပရိတ်အကျိုး ရသူ ခု-ယောက်	၁၉
၃၂။	ပိဋက ခု-ပုံ	၁၉
၃၃။	ဗုဒ္ဓခေတ် ခု-ခေတ်	၁၉
၃၄။	ဗုဒ္ဓဗောဓိ ခု-မျိုး	၁၉
၃၅။	ဘာဝနာ ခု-ပါး	၂၀
၃၆။	(တနည်း) ဘာဝနာ ခု-ပါး	၂၀
၃၇။	ဘုရား ခု-မျိုး	၂၀
၃၈။	ဘုရားအလောင်းတော်၏ အကျင့် ခု-ပါး	၂၀
၃၉။	မကောင်းသော တရား ခု-ပါး	၂၁
၄၀။	မနောက် ခု-ပါး	၂၁
၄၁။	မထေရ် ခု-မျိုး	၂၁
၄၂။	မစဉ်ကားအပ်သော အရပ် ခု-မျိုး	၂၁
၄၃။	မာရ်နတ်၏ သမီး ခု-ယောက်	၂၁
၄၄။	မီး ခု-ပါး	၂၁
၄၅။	မင်္ဂလာ ခု-ပါး	၂၂
၄၆။	မင်္ဂ ခု-ပါး	၂၂
၄၇။	ရတနာ ခု-ပါး	၂၂
၄၈။	ရဟန်းတော်များ ဝါပန်ခြင်း၏ အကြောင်း ခု-မျိုး	၂၂
၄၉။	ရဟန်းတော်များ မစားအပ်သော အသား ခု-မျိုး	၂၂
၅၀။	လက္ခဏာ ခု-ပါး	၂၃

မာတိကာ

(-ဆ)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၁။	လောက ခု-ပါး	၂၃
၅၂။	လောကလူမိုက်ကြီး ခု-ယောက်	၂၃
၅၃။	ဝိပဿနာ ခု-ပါး	၂၄
၅၄။	ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ခု-ပါး	၂၄
၅၅။	ဝိပုဏ္ဏသ ခု-ပါး	၂၄
၅၆။	ဝိရတိစေတသိက် ခု-ပါး	၂၄
၅၇။	ဝေဒနာ ခု-ပါး	၂၄
၅၈။	ဝဋ် ခု-ပါး	၂၅
၅၉။	ဝတ္တရား ခု-ပါး	၂၅
၆၀။	သင်္ခါရ ခု-ပါး	၂၅
၆၁။	သတ္တိ ခု-ပါး	၂၅
၆၂။	(တနည်း) သတ္တိ ခု-ပါး	၂၅
၆၃။	သတိပြုအပ်သော ဒါန ခု-ပါး	၂၅
၆၄။	သမ္မာဒိဋ္ဌိ ခု-မျိုး	၂၆
၆၅။	သမားတော်ဂုဏ် ခု-ပါး	၂၆
၆၆။	သရဏဂုံ ခု-ပါး	၂၆
၆၇။	သတ္တဝါ ခု-မျိုး	၂၆
၆၈။	သာသနာတော် ခု-ရပ်	၂၆
၆၉။	သိက္ခာ ခု-ပါး	၂၆
၇၀။	သုဂတိဘုံ ခု-ပါး	၂၇
၇၁။	သုယုတ်လက္ခဏာ ခု-မျိုး	၂၇
၇၂။	သေနင်္ဂဗျူဟာ ခု-မျိုး	၂၇
၇၃။	သောတာပန် ခု-မျိုး	၂၇
၇၄။	သားအမိချင်း မကယ်နိုင်သော တရား ခု-ပါး	၂၈
၇၅။	သုတ် ခု-ကျမ်း	၂၈
၇၆။	ဟိတ် ခု-ပါး	၂၈
၇၇။	သား ခု-မျိုး	၂၈
၇၈။	ရဟန်းတို့မမေ့အပ်သော အရာ ခု-မျိုး	၂၈

(၆) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇၉။	မရှက်ခြင်း ၃-မျိုး	၂၈
၈၀။	ဖွားမြင်စံ စကားပြောသော ဘုရားအလောင်းတော်၏ ၃-ဘဝ....	၂၉
၈၁။	မဟာလတာတန်းဆာဝတ်ဆင်နိုင်သူ အမျိုးသမီး ၃-ယောက်	၂၉
၈၂။	သိမ်ပျက်ခြင်း ၃-ပါး	၂၉
၈၃။	သိမ်၏ ပြည့်စုံခြင်း အင်္ဂါ ၃-ပါး	၂၉
၈၄။	ရဟန်းများ ဝါကပ်လိုက ခွင့်ပြုသော ၃-နေရာ	၂၉
၄-ပါးသော တရားပျား		
၁။	အရိယသစ္စာတရား ၄-ပါး	၃၀
၂။	အစိန္တေယျ တရား ၄-ပါး	၃၀
၃။	အဂတိတရား ၄-ပါး	၃၀
၄။	အပါယ် ၄-ပါး	၃၁
၅။	အဓိပတိတရား ၄-ပါး	၃၁
၆။	အမိုက်မှောင်အင်္ဂါ ၄-ပါး	၃၁
၇။	အာသဝေါတရား ၄-ပါး	၃၁
၈။	အရူပဗြဟ္မာ ၄-ဘုံ	၃၂
၉။	အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်းသော တရား ၄-ပါး.....	၃၂
၁၀။	အိုးလေးမျိုးတရား ၄-ပါး	၃၂
၁၁။	ဣဒ္ဓိပါဏ် ၄-ပါး	၃၂
၁၂။	ဣရိယာပထ ၄-ပါး	၃၃
၁၃။	ဥပါဒါန်တရား ၄-ပါး	၃၃
၁၄။	ဩစ ၄-ဖြာ	၃၃
၁၅။	ကရိတ် ၄-ပါး	၃၃
၁၆။	ကမ္ဘာကပ် ၄-မျိုး	၃၃
၁၇။	ကျွန် ၄-မျိုး	၃၄
၁၈။	ကျွန်းကြီး ၄-ကျွန်း	၃၄
၁၉။	ကြွက် ၄-မျိုး	၃၄
၂၀။	ဂမ္ဘီရ ၄-ပါး	၃၅
၂၁။	ဂေါစရရုပ် ၄-ပါး	၃၅

မာတိကာ

(၈)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၂။	စတုမဂ္ဂ ၄-ပါး	၃၅
၂၃။	စတုဝေါကာရ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးရှိသော အဇ္ဈပ ၄-သို့	၃၅
၂၄။	စကားကောင်း ၄-မျိုး	၃၆
၂၅။	စေတီထိုက်သူ ပုဂ္ဂိုလ် ၄-ယောက်	၃၆
၂၆။	ဆင်းရဲခြင်း ၄-မျိုး	၃၆
၂၇။	ဇာတ်တော်လာ မြားသမား ၄-ယောက်	၃၆
၂၈။	တေဇော ၄-ပါး	၃၇
၂၉။	နတ်စုတေခြင်း ၄-မျိုး	၃၇
၃၀။	နွားငှေ့၍ စုတေသော အရိယာ ၄-ပါး	၃၇
၃၁။	ပရမတ္ထတရား ၄-ပါး	၃၇
၃၂။	ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄-ပါး	၃၇
၃၃။	ပဋိသန္ဓေ ၄-မျိုး	၃၈
၃၄။	ပရိသတ် ၄-ပါး	၃၈
၃၅။	ပညာရှိ ကဝိ ၄-ပါး	၃၈
၃၆။	ပါဠိဒေသနီယ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် ၄-ပါး	၃၈
၃၇။	ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး	၃၉
၃၈။	(တနည်း) ပုဂ္ဂိုလ် ၄-မျိုး	၃၉
၃၉။	ဖွားဖက်တော် ရွှေအိုးကြီး ၄-လုံး	၃၉
၄၀။	ဖိုလ် ၄-ပါး	၃၉
၄၁။	ဗေဒင် ၅-ပုံ	၄၀
၄၂။	ဗြဟ္မစိုရ်ရ တရား ၄-ပါး	၄၀
၄၃။	ဘုရားအလောင်း၏ စတုရင်္ဂ ဝိရိယ ၄-ပါး	၄၀
၄၄။	ဘုံ ၄-မျိုး	၄၀
၄၅။	မဟာဘုတ် ၄-ပါး	၄၀
၄၆။	မရောင့်ရဲသူ ၄-မျိုး	၄၁
၄၇။	မဂ် ၄-ပါး	၄၁
၄၈။	မေတ္တာတရား ၄-ပါး	၄၁
၄၉။	မျက်မှောက်ခေတ် စစ်အင်္ဂါ ၄-ပါး	၄၁

(ၔ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၀။	မြတ်စွာဘုရား၏ စေတီ ၄-ရပ်	၄၂
၅၁။	မိတ်ဆွေအတွဲ ၄-ယောက်	၄၂
၅၂။	မိုး ၄-မျိုး	၄၂
၅၃။	ယောက်ျားမြတ်အင်္ဂါ ၄-ပါး	၄၃
၅၄။	ယောက်ျားယုတ်အင်္ဂါ ၄-ပါး	၄၃
၅၅။	ယောဂ ၄-ပါး	၄၃
၅၆။	ရဟန်းဥစ္စာ ၄-မျိုး	၄၄
၅၇။	ရဟန်း၏ ပါရာဇိကဏ် ၄-ပါး	၄၄
၅၈။	ရဟန်း၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ ၄-ပါး	၄၄
၅၉။	ရဟန်း၏ အညစ်အကြေး ၄-ပါး	၄၅
၆၀။	ရဟန်းသီလ ၄-ပါး	၄၅
၆၁။	ရဟန်းတို့၏ တဏှာ လောဘ ၄-မျိုး	၄၅
၆၂။	ရခဲသော တရား ၄-မျိုး	၄၅
၆၃။	ရှေးခေတ်စစ်အင်္ဂါ ၄-ပါး	၄၆
၆၄။	ရှင် ၄-ပါး	၄၆
၆၅။	ရုပ်လက္ခဏာ ၄-ပါး	၄၆
၆၆။	ရုပ်ဖြစ်ကြောင်း တရား ၄-ပါး	၄၆
၆၇။	လူတို့၏ ဥစ္စာ ၄-မျိုး	၄၆
၆၈။	လူသူလေးပါးကြားလို့မှ မတော် ၄-မျိုး	၄၇
၆၉။	လူသေခြင်း ၄-မျိုး	၄၇
၇၀။	လူ အဖြစ်နှင့် နတ်ပြည်ရောက်သူ ၄-ယောက်....	၄၇
၇၁။	လူ အမျိုး ၄-ပါး	၄၇
၇၂။	လူ ၄-မျိုး	၄၈
၇၃။	လျှင်စွာ မသွားသင့်သူ ၄-ယောက်	၄၈
၇၄။	ဝံစိကံ ၄-ပါး	၄၈
၇၅။	ဝိပတ္တိတရား ၄-ပါး	၄၈
၇၆။	ဝိပ္ပတ္တိ တရား ၄-ပါး	၄၈
၇၇။	သင်္ဂဟတရား ၄-ပါး	၄၉

မာတိကာ

(၁)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇၈။	သမ္ပဒါတရား ၄-ပါး	၄၉
၇၉။	သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါး	၄၉
၈၀။	သမ္ပပ္ပဓာန်တရား ၄-ပါး	၄၉
၈၁။	သန္ဓေ ၄-မျိုး	၅၀
၈၂။	သရဏဂုံ အပြား ၄-ပါး	၅၀
၈၃။	သရက် ၄-မျိုး	၅၀
၈၄။	သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍိတဗ္ဗလော တင်းခြင်း ၄-မျိုး	၅၀
၈၅။	သိကြားမင်း၏ သွီး ၄-ပါး	၅၁
၈၆။	သေ ၄-ပါး	၅၁
၈၇။	သေးငယ်သည်ဟု မထိမ့်မြင် မပြုအပ်သော အရာ ၄-မျိုး	၅၁
၈၈။	ဆက်စပ်လို့ မရသော အရာ ၄-မျိုး	၅၁
၈၉။	ဇမ္ဗူဒိပ်တကျွန်းလုံး ကြားနိုင်သော အသံကြီး ၄-မျိုး	၅၂
၉၀။	မကောင်းမှုတွင် အကြီးဆုံး ၄-မျိုး	၅၂
၉၁။	ရဟန်းတို့ လူထွက်ကြောင်း ၄-မျိုး	၅၂
၉၂။	လူတို့ကျင့်အပ်သော တရားကောင်း ၄-ပါး	၅၃
၉၃။	အိပ်မက်ခြင်း၏ အကြောင်း ၄-ပါး	၅၃
၉၄။	ပုဂ္ဂိုလ်ကြည်ညိုခြင်း ၄-မျိုး	၅၃
၉၅။	ဥစ္စာပျက်ခြင်း အကြောင်း ၄-ပါး	၅၄
၉၆။	စိုးရိမ်ပူပန်မှုကြီးသော သတ္တဝါ ၄-မျိုး	၅၄
၉၇။	ဒိဋ္ဌဓမ္မအကျိုးပေးသော အင်္ဂါ ၄-မျိုး	၅၄
၉၈။	မိန်းမ ၄-မျိုး	၅၄
၅-ပါးသော တရားများ		
၁။	အနန္တဂုဏ် ၅-ပါး	၅၅
၂။	အရဟံ ဂုဏ်တော် ၅-ချက်	၅၅
၃။	အရှင်လတ်လတ် မြေမျိုသူ ၅-ယောက်	၅၆
၄။	အဖသတ်မင်း ၅-မျိုး	၅၆
၅။	အစားကြီးသူ ၅-ယောက်	၅၆
၆။	အနောတတ္ထအိုင်၏ အရံတောင် ၅-လုံး	၅၇

(၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇။	အနောဓိသ ပုဂ္ဂိုလ် ၅-ယောက်	၅၇
၈။	အဘိညာဏ် ၅-ပါး	၅၇
၉။	အထက်ပိုင်း သံယောဇဉ် ၅-မျိုး	၅၈
၁၀။	အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် ၅-မျိုး	၅၈
၁၁။	အသက်ကြီးပြီး အချိန်မစီးသူ ၅-ယောက်	၅၈
၁၂။	အာရုံ ၅-ပါး	၅၉
၁၃။	အောက်ပိုင်းသံယောဇဉ် ၅-ပါး	၅၉
၁၄။	အိမ်ရှင်ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး လင်္ကာ	၅၉
၁၅။	အိမ်ဖေ ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး (လင်္ကာ)	၅၉
၁၆။	ဣန္ဒြေ ၅-ပါး	၆၀
၁၇။	ဥပါသကာများမလုပ်အပ်သည့် ၅-မျိုး	၆၀
၁၈။	ဥပါသကာ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၀
၁၉။	အရှင်အာနန္ဒာရသော တေဒဂ် ၅-ပါး	၆၀
၂၀။	ကထိန်အကျိုး ၅-ပါး	၆၁
၂၁။	ကထာ ၅-မျိုး	၆၁
၂၂။	ကာလဒါန ၅-မျိုး	၆၁
၂၃။	ကောဠာဟလ ၅-မျိုး	၆၂
၂၄။	ကျီးကန်းတို့၏ ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၂
၂၅။	ကြာမျိုး ၅-ပါး	၆၂
၂၆။	ကျောင်းအင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၃
၂၇။	ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးများမကျင့်အပ်သော အင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၃
၂၈။	ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး၏ ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ ၅-ပါး	၆၃
၂၉။	ခန္ဓာ ၅-ပါး	၆၄
၃၀။	ငါးပါးသီလ ၅-မျိုး	၆၄
၃၁။	ငါးမည်ရပြည်ရွှေဘို ၅-မြို့	၆၄
၃၂။	စန္ဒကိန္နရီကျိန်ဆဲခြင်း ၅-မျိုး	၆၄
၃၃။	စက္ခု ၅-ပါး	၆၅
၃၄။	စွန့်ခြင်းကြီး ၅-ပါး	၆၅

မာတိကာ

(ဗ)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၅။	ဆရာ ၅-မျိုး	၆၅
၃၆။	ဆရာကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၆
၃၇။	ညေယျခံတရား ၅-ပါး	၆၆
၃၈။	ဌာန် ၅-ပါး	၆၆
၃၉။	တပည့်ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၇
၄၀။	တရားနာခြင်းအကျိုး ၅-ပါး	၆၇
၄၁။	တောထွက်ရဟန်းတို့ ရနိုင်ခဲ့ခြင်း ၅-မျိုး	၆၇
၄၂။	ထိခြင်း ၅-ပါး	၆၇
၄၃။	ဒုလ္လဘတရား ၅-ပါး	၆၈
၄၄။	တူရိယာ ၅-ပါး	၆၈
၄၅။	ဒါယကာကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၆၈
၄၆။	နတ် စုတေခါနီး နိမိတ် ၅-မျိုး	၆၈
၄၇။	နိကာယ် ၅-ရပ်	၆၉
၄၈။	နံ့သာ ၅-ပါး	၆၉
၄၉။	နို့အရသာ ၅-ပါး	၆၉
၅၀။	နောင်ပြင်ရန် ခက်သည့် ၅-မျိုး	၆၉
၅၁။	နာမ်ရုပ် ခန္ဓာ၌ သံဝေဂယူရန် ၅-ပါး	၇၀
၅၂။	ပဉ္စဝဂ္ဂီ ၅-ပါး	၇၀
၅၃။	ပဉ္စာနန္တရိကံ ၅-ပါး	၇၀
၅၄။	ပသာဒရုပ် ၅-ပါး	၇၁
၅၅။	ပဉ္စ ၅-ပါး	၇၁
၅၆။	ပီတိ ၅-ဖြာ	၇၁
၅၇။	ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုး ၅-ပါး	၇၁
၅၈။	ဖြေးဖြေးပြုအပ်သော အရာ ၅-မျိုး	၇၂
၅၉။	ဗလ ၅-တန်	၇၂
၆၀။	ဗီဇ ၅-မျိုး	၇၂
၆၁။	ဗျသနတရား ၅-ပါး	၇၃
၆၂။	ဗိုလ် ၅-ပါး	၇၃

(ဘ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆၃။	ဘဒ္ဒ ကမ္ဘာမှ ဘုရား ၅-ဆူ	၇၃
၆၄။	ဘုရားဟော ၅-မျိုး	၇၃
၆၅။	ဘုရားအလောင်း၏ ကြည့်ခြင်း ၅-ပါး	၇၄
၆၆။	ဘောဇဉ် ၅-ပါး	၇၄
၆၇။	မစ္ဆရိယတံဆုး ၅-ပါး	၇၄
၆၈။	မလ္လအပ်ခြင်း ၅-မျိုး	၇၄
၆၉။	မယားကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၇၅
၇၀။	မသိခြင်း ၅-မျိုး	၇၅
၇၁။	မာရ် ၅-ပါး	၇၅
၇၂။	မိန်းမများ၏ အာဝေနိက ဒုက္ခ ၅-ပါး	၇၅
၇၃။	မိန်းမများ၏ ကောင်းခြင်း ၅-ဖြာ	၇၆
၇၄။	မိဘကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၇၆
၇၅။	မေရယ ၅-မျိုး	၇၆
၇၆။	မင်းမြောက်တန်ဆာ ၅-ပါး	၇၇
၇၇။	မင်းဆက်ငါးသွယ် ခင်ဘို့မယ် မင်း ၅-ပါး	၇၇
၇၈။	မြစ်ကြီး ၅-သွယ်	၇၇
၇၉။	မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၇၈
၈၀။	ယုတ်မာသော ရဟန်းအင်္ဂါ ၅-ပါး	၇၈
၈၁။	ရဟန်းဖြစ်ကြောင်း ၅-ပါး	၇၈
၈၂။	ရန်သူမျိုး ၅-ပါး	၇၈
၈၃။	ရဟန္တာ ၅-မျိုး	၇၉
၈၄။	ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အရံတောင် ၅-လုံး	၇၉
၈၅။	ရုပ်အခေါ် ၅-မျိုး	၇၉
၈၆။	လားရာဂတိ ၅-ပါး	၈၀
၈၇။	လင်ကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၈၀
၈၈။	ဝိနည်း ၅-ကျမ်း	၈၀
၈၉။	(တနည်း) ဝိနည်း ၅-ကျမ်း	၈၁
၉၀။	ဝိမုတ္တိတရား ၅-ပါး	၈၁

မာတိကာ

(မ)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၉၁။	ဝေဒနာ ၅-ပါး	၈၁
၉၂။	သိခြင်း ၅-မျိုး	၈၁
၉၃။	သည်းခံခြင်း အကျိုး ၅-ပါး	၈၂
၉၄။	သည်းမခံခြင်း အပြစ် ၅-ပါး	၈၂
၉၅။	သီချင်းအသံဖြင့် တရားဟောသော ရဟန်းအပြစ် ၅-ပါး	၈၂
၉၆။	သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ	၈၂
၉၇။	သုရာ ၅-မျိုး	၈၃
၉၈။	သားသွီးကျင့်ဝတ် ၅-ပါး	၈၃
၉၉။	သင်းချိုင်း အပြစ် ၅-ပါး	၈၃
၁၀၀။	ဟိန္ဒူနတ်ကြီး ၅-ပါး	၈၃
၁၀၁။	သမားတော် ဂုဏ်အင်္ဂါ ၅-ပါး	၈၄
၁၀၂။	နဂါးဒုက္ခ ၅-မျိုး	၈၄
၁၀၃။	မီးလှုံခြင်း၏ အပြစ် ၅-ပါး	၈၄
၁၀၄။	မိန်းမတို့၏ လော်လည်ခြင်း ၅-ပါး	၈၅
၁၀၅။	မိန်းမတို့၏ အပြစ် ၅-ပါး	၈၅
၁၀၆။	(တနည်း) မိန်းမတို့၏ အပြစ် ၅-ပါး	၈၅
၁၀၇။	မိန်းမတို့၏ အား ၅-မျိုး	၈၅
၁၀၈။	ယာဂအကျိုး ၅-ပါး	၈၆
၁၀၉။	နိပါတ်တော်လာ သူဌေးကြီး ၅-ဦး	၈၆
၁၁၀။	ပဏ္ဍိတ် ၅ မျိုး	၈၆
၁၁၁။	မတိုင်ပင်အပ်သူ ၅-ယောက်	၈၇
၁၁၂။	မိန်းမမြတ်တို့၏အကျင့် ၅-ပါး	၈၇
၁၁၃။	ဝိဇ္ဇာ ၅-မျိုး	၈၇
၆-ပါးသော တရားများ		
၁။	အမေ့ခံထိုက်သော သား ၆-ယောက်	၈၈
၂။	အမေ့ မခံထိုက်သော သား ၆-ယောက်	၈၈
၃။	အဇ္ဈတ္တိကာယတန ၆-ပါး	၈၈
၄။	အကျိုးစီးပွားမဲ့စေသော တရား ၆-ပါး	၈၉

(ယ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅။	အရပ် ဖြစ်ပေါ်	၈၉
၆။	အရက်သောက်ခြင်း၏ အပြစ် ဖြစ်ပေါ်	၈၉
၇။	အရသာ ဖြစ်ပေါ်	၉၀
၈။	အာရုံ ဖြစ်ပေါ်	၉၀
၉။	ဣန္ဒြေ ဖြစ်ပေါ်	၉၀
၁၀။	ကမ္ဘာ ဖြစ်ပေါ်	၉၀
၁၁။	ခန္ဓာငါးပါးရှိသော ပဉ္စဝေါကာရ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေါ်	၉၁
၁၂။	ခြောက်ပြစ်ကင်း သဲလဲစင် ဖြစ်ပေါ်	၉၁
၁၃။	စရိုက် ဖြစ်ပေါ်	၉၁
၁၄။	ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းဆိုး ဖြစ်ပေါ်	၉၂
၁၅။	ညဉ့်နက် မိုးချုပ်လည်ပတ်ခြင်း၏ အပြစ် ဖြစ်ပေါ်	၉၂
၁၆။	တရားဂုဏ်တော် ဖြစ်ပေါ်	၉၂
၁၇။	တဏှာ ဖြစ်ပေါ်	၉၃
၁၈။	တိတ္ထိဂိုဏ်းဆရာကြီး ဖြစ်ပေါ်	၉၃
၁၉။	ဒွါရ ဖြစ်ပေါ်	၉၃
၂၀။	နာယကဂုဏ် ဖြစ်ပေါ်	၉၄
၂၁။	နာယကမမည်သူ (အနာယကဂုဏ်) ဖြစ်ပေါ်	၉၄
၂၂။	နိဝရဏတရား ဖြစ်ပေါ်	၉၄
၂၃။	နတ်ပြည် ဖြစ်ပေါ်	၉၅
၂၄။	ပကိဏ်း စေတသိက် ဖြစ်ပေါ်	၉၆
၂၅။	ပျင်းရိခြင်း၏ အပြစ် ဖြစ်ပေါ်	၉၆
၂၆။	ဖဿ ဖြစ်ပေါ်	၉၆
၂၇။	ဗဟိရာယတန ဖြစ်ပေါ်	၉၆
၂၈။	ဘုန်းတော် ဖြစ်ပေါ်	၉၇
၂၉။	မရှက်အပ်သူ ဖြစ်ပေါ်	၉၇
၃၀။	ရဟန်းကျင့်ဝတ် ဖြစ်ပေါ်	၉၇
၃၁။	ရဟန်းများ ဆွမ်းမခံအပ်သော အရပ် ဖြစ်ပေါ်	၉၈
၃၂။	ရုဇဂုဏ် ဖြစ်ပေါ်	၉၈

မာတိကာ

(၄)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၃။	ရောင်ခြည်တော် ဇ-ပါး	၉၈
၃၄။	လောကပလ္လင် ဇ-မျိုး	၉၉
၃၅။	လောက၌ရှိသော စကား ဇ-ခွန်း	၉၉
၃၆။	လောင်းကစားခြင်း၏ အပြစ် ဇ-ပါး	၉၉
၃၇။	ဝတ္ထုရုပ် ဇ-ပါး	၁၀၀
၃၈။	ဝါယော ဇ-မျိုး	၁၀၀
၃၉။	ဝိတက် ဇ-ပါး	၁၀၀
၄၀။	ဝိညာဏ် ဇ-ပါး	၁၀၁
၄၁။	ဝေဒနာ ဇ-ပါး	၁၀၁
၄၂။	သညာ ဇ-ပါး	၁၀၁
၄၃။	သကဒါဂါမ် ဇ-မျိုး	၁၀၂
၄၄။	သာကီဝင်မင်းမျိုးမှရှေးဦးစွာရဟန်းဝတ်သောမင်းသား ဇ-ယောက်	၁၀၂
၄၅။	မပေါင်းအပ်သော မယား ဇ-မျိုး	၁၀၂
ဂ-ပါးသော တရားများ		
၁။	အဘိဓမ္မာ ဂ-ကျမ်း	၁၀၃
၂။	အနုသယ ကိလေသာ ဂ-ပါး	၁၀၃
၃။	အပရိဟာနိယ (သို့မဟုတ်) မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းတရား ဂ-ပါး	၁၀၃
၄။	အနုပဿနာ ဂ-ပါး	၁၀၄
၅။	အဝေရာဒိကမေတ္တာ ဂ-ပါး	၁၀၄
၆။	အသက်ရှိလျက် သေသူ ဂ-ယောက်	၁၀၄
၇။	အဓိကရဏသမထ ဂ-ပါး	၁၀၅
၈။	ဩဓိသ မေတ္တာ ပုဂ္ဂိုလ် ဂ-ယောက်	၁၀၅
၉။	ကဿပဘုရားလက်ထက် ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော် ဂ-ပါး	၁၀၆
၁၀။	ကာမသုဂတိ ဂ-ဘုံ	၁၀၆
၁၁။	ကိုယ့်အမည် ကိုယ်ဖော် သူတော် ဂ-ပါး	၁၀၆
၁၂။	ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ ထင်ရှားသော အမျိုးသမီး ဂ-ယောက်	၁၀၇

(လ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၃၈။	ဆွေ ဂု-ဆက်	၁၀၇
၁၄။	တရားသူကြီး မမည်သူ ဂု-ယောက်	၁၀၇
၁၅။	ဒိဋ္ဌဓမ္မအကျိုးပေးသူ ဂု-ယောက်	၁၀၈
၁၆။	တူရိယာ သံစဉ် ဂု-ပါး	၁၀၈
၁၇။	ဖွားဖက်တော် ဂု-ယောက်	၁၀၉
၁၈။	ဗောဇ္ဈင် ဂု-ပါး	၁၀၉
၁၉။	ဘုရားအလောင်းတော်၏ (၇) နေ့ ဖြစ်စဉ်	၁၀၉
၂၀။	ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်၏ (၇) နေ့ ဖြစ်စဉ်လင်္ကာ...	၁၁၀
၂၁။	မယားခိုး အပြား ဂု-ပါး	၁၁၀
၂၂။	မယား အပြား ဂု-ပါး	၁၁၀
၂၃။	မေထုန်ငယ် ဂု-ပါး	၁၁၁
၂၄။	မြင်းမိုရ်တောင်၏ တောင်စဉ် ဂု-ထပ်	၁၁၂
၂၅။	မျိုး ဂု-ဆက်	၁၁၂
၂၆။	ရဟန်းတို့၏ အာပတ် ဂု-ပါး	၁၁၂
၂၇။	လောက၌ အသက်မရှူသူ ဂု-ယောက်	၁၁၃
၂၈။	ဝိသုဒ္ဓိ ဂု-ပါး	၁၁၃
၂၉။	ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူသော မြို့ ဂု-မြို့	၁၁၄
၃၀။	သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် ဂု-ပါး	၁၁၄
၃၁။	သတ္တဌာန သတ္တာဟ ဂု-ဌာန	၁၁၄
၃၂။	သီရိကျက်သရေ ဂု-ပါး	၁၁၅
၃၃။	အိုင်ကြီး ဂု-အိုင်	၁၁၅
၃၄။	သူတော်ကောင်း တရား ဂု-ပါး	၁၁၅
၃၅။	သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ဂု-ပါး	၁၁၅
၃၆။	သံသဒါန ဂု-မျိုး	၁၁၆
၃၇။	သင်္ကြန်စာ၌ပါသော ဗြဟ္မာမင်းဦးခေါင်းပိုက် နတ်ဆမီး ဂု-ပါး	၁၁၆
၃၈။	ဝိညာဏဋီတိ ဂု-ပါး	၁၁၆
၃၉။	စပါးမျိုး ဂု-ပါး	၁၁၇
၄၀။	ရဟန်းများ ဝါမကပ်အပ်သော အရပ် ဂု-နေရာ	၁၁၇

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဂ-ပါးသော တရားများ

၁။	အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဂ-ယောက်	၁၁၈
၂။	အရှင်အာနန္ဒာ ရသေ့ ဆု ဂ-ပါး	၁၁၈
၃။	အပြစ်ကြီး ဂ-ပါး	၁၁၉
၄။	အနာဖြစ်ကြောင်း ဂ-ဂါး	၁၁၉
၅။	အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ဂ-ပါး	၁၂၀
၆။	အောင်ခြင်း ဂ-ပါး	၁၂၀
၇။	ဣဿရိယ ဘုန်းတော် ဂ-ပါး	၁၂၁
၈။	ဥမ္မတ္တက အရူး ဂ-မျိုး	၁၂၁
၉။	ကုလဒူသကံ ဂ-ပါး	၁၂၁
၁၀။	ခိုးသူ ပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ ဂ-ပါး	၁၂၂
၁၁။	ဂရုဓမ်တရား ဂ-ပါး	၁၂၂
၁၂။	ဂြိုဟ်ကြီး ဂ-လုံး	၁၂၃
၁၃။	ငရဲကြီး ဂ-ထပ်	၁၂၃
၁၄။	စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း၏ အကြောင်း ဂ-ပါး	၁၂၄
၁၅။	ဈာန် (ဂ) ပါး (သို့မဟုတ်) သမာပတ် ဂ-ပါး	၁၂၄
၁၆။	ဒုက္ခ ဂ-ပါး	၁၂၅
၁၇။	ပရိက္ခရာ ဂ-ပါး	၁၂၅
၁၈။	(တနည်း) ပရိက္ခရာ ဂ-ပါး	၁၂၅
၁၉။	မဂ္ဂင် ဂ-ပါး	၁၂၆
၂၀။	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဂ-ပါး	၁၂၆
၂၁။	မကြည်ညိုအပ်သော ရဟန်းအင်္ဂါ ဂ-ပါး	၁၂၆
၂၂။	ရာဇထီးဖြူ ဂ-စင်း	၁၂၇
၂၃။	ရာဇပလ္လင် ဂ-ခန်း	၁၂၇
၂၄။	ရပ်ပြစ် ဂ-ပါး	၁၂၇
၂၅။	ရှစ်ပါးသီလ ဂ-ပါး	၁၂၈
၂၆။	လောကဓံတရား ဂ-ပါး	၁၂၈
၂၇။	ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ဂ-ပါး	၁၂၉

(သ)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၀။	ဝိသာခါကျောင်းအမေရရှိသော ဆု ဂ-ပါး	၁၂၉
၂၉။	မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော် အင်္ဂါ ဂ-ပါး	၁၃၀
၃၀။	ရသေ့ ဂ-မျိုး	၁၃၀
၃၁။	ရောဂါဖြစ်ကြောင်း ဂ-မျိုး	၁၃၀
၃၂။	သံအမတ်ခန့်ထိုက်သော အင်္ဂါ ဂ-မျိုး	၁၃၁
၃၃။	သမီးပေးခြင်း မင်္ဂလာ ဂ-မျိုး	၁၃၂
၃၄။	သိမ်နိမိတ် ဂ-မျိုး	၁၃၂

၉-ပါးသော တရားများ

၁။	ကိုးပါး သီလ ၉-ပါး	၁၃၃
၂။	နဝရတ် ၉-ပါး	၁၃၃
၃။	ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး	၁၃၄
၄။	ဘုရားဟော အင်္ဂါ ၉-တန်	၁၃၄
၅။	မိန်းမတို့ ပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ ၉-ပါး	၁၃၅
၆။	ရဟန်းတို့ မကပ်ရောက်သင့်သော ဒါယကာအင်္ဂါ ၉-မျိုး	၁၃၅
၇။	ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း အာဇာတ ၉-မျိုး	၁၃၆
၈။	လူမလေး ခွေးမခန့် ၉-မျိုး	၁၃၆
၉။	လောကုတ္တရာ တရား ၉-ပါး	၁၃၇
၁၀။	သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါး	၁၃၇
၁၁။	သတ္တာဝါသ ဘုံကိုးဝ	၁၃၈
၁၂။	အသက်ရာကျော် နေရသော အရိယာ ၉-ယောက်	၁၃၈

၁၀-ပါးသော တရားများ

၁။	အကျိုးတူးတရား ၁၀-ပါး	၁၃၉
၂။	အသံ ၁၀-ပါး	၁၃၉
၃။	အသုဘ ၁၀-ပါး	၁၃၉
၄။	အနုဿတီ ၁၀-ပါး	၁၄၀
၅။	အန္တရာယ် ၁၀-ပါး	၁၄၁
၆။	တေဒဂ် ရသော ဥပါသကာ ၁၀-ယောက်	၁၄၁
၇။	တေဒဂ် ရသော ဥပါသိကာ မိန်းမ ၁၀-ယောက်	၁၄၂

မာတိကာ

(ဟ)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၈။	ကသိုဏ်း ၁၀-ပါး	၁၄၃
၉။	ကိလေသာ ၁၀-ပါး	၁၄၃
၁၀။	ကျီးကန်း၏ မသုတော်တရား ၁၀-ပါး	၁၃၄
၁၁။	ခင်ပွန်းကြီး ၁၀-ပါး	၁၄၄
၁၂။	စကားကြီး ၁၀-ခွန်း	၁၄၄
၁၃။	ဆင် ၁၀-မျိုး	၁၄၅
၁၄။	ဇာတ်ကြီး ၁၀-ဘွဲ့	၁၄၅
၁၅။	ဒုစရိုက် (သို့မဟုတ်) အကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ၁၀-ပါး	၁၄၆
၁၆။	နှောင်တတရားကြီး (သို့မဟုတ်) ကုက္ကုစ္စတရား ၁၀-ပါး	၁၄၆
၁၇။	ပါရမီ ၁၀-ပါး	၁၄၇
၁၈။	ပုညကြိယာဝတ္ထု ၁၀-ပါး	၁၄၈
၁၉။	မကျူးလွန်အပ်သော မိန်းမ ၁၀-မျိုး	၁၄၈
၂၀။	မကျူးလွန်အပ်သော မယား ၁၀-မျိုး	၁၄၉
၂၁။	မာရ်စစ်သည် ၁၀-ပါး	၁၄၉
၂၂။	မင်းကျင့်တရား ၁၀-ပါး	၁၅၀
၂၃။	မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏဒသဗလ ၁၀-ပါး	၁၅၀
၂၄။	ရဟန်းများမစားအပ်သော အသားကြီး ၁၀-မျိုး	၁၅၁
၂၅။	လူ့အလိုမလိုက်နိုင်သောဓာတ်ကြီး ၁၀-ပါး	၁၅၁
၂၆။	လောကုတ္တရာတရား ၁၀-ပါး	၁၅၂
၂၇။	ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး	၁၅၂
၂၈။	ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း ၁၀-ပါး	၁၅၃
၂၉။	သာမဏေ၏ လိင် ၁၀-ပါး	၁၅၃
၃၀။	သာမဏေ၏ ဒဏ် ၁၀-ပါး	၁၅၄
၃၁။	သာမဏေ၏ ၁၀-ပါးသီလ	၁၅၄
၃၂။	သုစရိုက် ၁၀-ပါး	၁၅၅
၃၃။	သံဃာကွဲပြားမှု ၁၀-ပါး	၁၅၆
၃၄။	သံဃာညီညွတ်ခြင်း ၁၀-ပါး	၁၅၆
၃၅။	မလ္လအပ်သော အလ္လ ၁၀-မျိုး	၁၅၇

(၉) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၆။	စကားအရာ အင်္ဂါ ၁၀-ပါး	၁၅၇
၃၇။	ထင်ရှားမရှိသော အသဘာဝရုပ် ၁၀-ပါး	၁၅၈
၁၁-ပါးသော တရားများ		
၁။	မီး ၁၁-ပါး	၁၅၉
၂။	ကာမ ၁၁-ဘုံ	၁၅၉
၃။	ဆဲရေးတတ်သောရဟန်း၏ပျက်စီးခြင်း ၁၁-မျိုး...	၁၆၀
၄။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကြောင်းအကျိုး ၁၁-ပါး	၁၆၀
၅။	ရုပ် ၁၁-မျိုး	၁၆၁
၆။	ကုန်းတောင်မင်း ၁၁-ဆက်	၁၆၁
၇။	သိမ်ပျက် ၁၁-ပါး	၁၆၃
၁၂-ပါးသော တရားများ		
၁။	ဆယ့်နှစ်လ ၁၂-လရာသီ	၁၆၄
၂။	အရက်တက် လင်္ကာ ၁၂-ပါး	၁၆၄
၃။	နေထွက်ချိန် လင်္ကာ ၁၂-ပါး	၁၆၅
၄။	ကိုယ်စောင့်နတ် ၁၂-ပါး	၁၆၆
၅။	လောကီမင်္ဂလာ ၁၂-ပါး	၁၆၆
၆။	အာပေါ ၁၂-ပါး	၁၆၇
၇။	ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်	၁၆၇
၈။	ဝိပါက်တော် ၁၂-ပါး	၁၆၈
၁၃-ပါးသော တရားများ		
၁။	ဓုတင် ၁၃-ပါး	၁၆၉
၂။	ပရိတ်အကျိုး ၁၃-ပါး	၁၆၉
၃။	စက်ကြီး ၁၃-ပါး	၁၇၀
၄။	သံဃာဒီသေသီ ၁၃-ပါး	၁၇၀
၅။	တေဒဂ်ရသော ရဟန်းမိန်းမ ၁၁-ပါး	၁၇၁
၆။	ရဟန်းမခံထိုက်သူ ၁၃-ယောက်	၁၇၁
၁၄-ပါးသော တရားများ		
၁။	အလှူခံ တကျိပ်လေး ၁၄-ယောက်	၁၇၃

မာတိကာ

(အ)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂။	ပီပီဇာတိစေတသိက် ၁၄-ပါး	၁၇၄
၃။	ပဉ္စသီခ နတ်သား၏ နောက်ပိုးသီချင်း ၁၄-ပုဒ်	၁၇၄
	၁၅-ပါးသော တရားများ	
၁။	စရဏတရား ၁၅-ပါး	၁၇၇
	၁၆-ပါးသော တရားများ	
၁။	ကောသလ အိပ်မက် ၁၆-ချက် လင်္ကာ	၁၇၇
၂။	ယုံမှားမှု ကင်္ခါ ၁၆-ပါး	၁၇၉
၃။	မိတ်ဆွေအတူ ၁၆-ယောက်	၁၈၀
၄။	ကံအပြား ၁၆-ပါး	၁၈၀
၅။	ရုပ်ခန္ဓာရှိသော ရူပဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ	၁၈၂
၆။	ဥပဒ္ဒဝေါ ၁၆-ပါး	၁၈၃
၇။	မဂ်ဖိုလ်မရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၁၆-ယောက်	၁၈၄
	၁၈-ပါးသော တရားများ	
၁။	အဋ္ဌာရသ ပညာ ၁၈-ရပ်	၁၈၅
၂။	မြတ်စွာဘုရား၏ အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈-ပါး....	၁၈၅
၃။	ထင်ရှားရှိသော ဇာတိရုပ် ၁၈-ပါး	၁၈၆
	၂၀-ပါးသော တရားများ	
၁။	ပထဝီ အမာဓာတ် ၂၀-ပါး	၁၈၇
၂။	ကလျာဏဇာတိစေတသိက် ၂၀-ပါး	၁၈၈
၃။	ဗြဟ္မာ့ဘုံ - ၂၀	၁၈၉
၄။	ဝါပြတ်သော်လည်း ရဟန်း၌ အာပတ်မသင့်ခြင်း ၂၀-ပါး	၁၈၉
	၂၁-ပါးသော တရားများ	
၁။	ရဟန်းများ မလုပ်အပ်သော အနေသန ၂၁-ပါး	၁၉၀
၂။	(တနည်း) အနေသန ၂၁-ပါး	၁၉၁
	၂၄-ပါးသော တရားများ	
၁။	နှစ်ဆယ့်လေးပစ္စည်း ၂၄-ပါး	၁၉၂
	၂၅-ပါးသော တရားများ	
၁။	အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်မှ ခိုးခြင်း ၂၅-ပါး	၁၉၄

(အာ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂။	နှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော ဘေး ၂၅-ပါး	၁၉၅
၃။	ယုတ်မာသော မယားအင်္ဂါ ၂၅-ပါး	၁၉၆
၂၀-ပါးသော တရားများ		
၁။	နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူ ဘုရားများ၏ ဘွဲ့တော်များ ဘုရား ၂၀-ဆူ	၁၉၈
၂။	ရုပ်တရားပေါင်း ၂၀-ပါး	၁၉၈
၃၀-ပါးသော တရားများ		
၁။	ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် နိဿဂ္ဂိယပါစိတ် ၃၀-ပါး	၁၉၈
၂။	ပါရမီဆယ်ပါး အပြား ၃၀-ပါး	၂၀၁
၃၁-ပါးသော တရားများ		
၁။	သတ္တဝါတို့ နေထိုင်ရာ ဘုံ-၃၁	၂၀၁
၃၂-ပါးသော တရားများ		
၁။	သုံးဆယ့်နှစ်ကောသုဋ္ဌာသ ၃၂-ပါး	၂၀၂
၂။	ယောက်ျားမြတ် လက္ခဏာ ၃၂-ပါး	၂၀၂
၃။	သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကံကြမ္မာ ၃၂-ပါး	၂၀၄
၄။	ရှင်- ရဟန်းမပြုထိုက်သူ ၃၂-ယောက်	၂၀၅
၃၇-ပါးသော တရားများ		
၁။	အာဠာနာဠိယသုတ်လာ နတ်စစ်သူကြီး ၃၇ ပါး	၂၀၇
၂။	ဗောဓိပက္ခိယ တရား ၃၇-ပါး	၂၀၈
၃၈-ပါးသော တရားများ		
၁။	မင်္ဂလာ တရား ၃၈-ပါး	၂၀၉
၄၀-ပါးသော တရားများ		
၁။	မိန်းမ မာယာ-၄၀	၂၁၁
၂။	သမထ- ၄၀	၂၁၂
၃။	ပုညကိရိယ ဝတ္ထု အပြားအားဖြင့် -၄၀	၂၁၃
၄။	ဝိပဿနာ ခေင်္ဂါ (တော) ၄၀	၂၁၃
၄၁-ပါးသော တရားများ		
၁။	တေဒဂ် ရသော ရဟန္တာ ၄၁-ပါး	၂၁၅
၄၂-ပါးသော တရားများ		
၁။	မဟာဘုတ် အကျယ် ၄၂-ပါး	၂၁၆

မာတိကာ

(၇)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	၅၂-ပါးသော တရားများ	
၁။	နိကာယ်ငါးရပ်မှ ပါဠိတော်ကျမ်းပေါင်း ၅၂-ကျမ်း	၂၂၀
၂။	စေတသိက်ပေါင်း ၅၂-ပါး	၂၂၁
	၇၁-ပါးသော တရားများ	
၁။	တေဘုမ္မက သင်္ခါရတရား ၇၁-ပါး	၂၂၂
	၇၄-ပါးသော တရားများ	
၁။	တေဒဂ် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၇၄-ယောက်	၂၂၂
	၇၅-ပါးသော တရားများ	
၁။	ရဟန်းသမဏေများ ကျင့်သုံးရန် သေခံယသိက္ခာပုဒ် ၇၅-ပါး	၂၂၃
	၈၀-ပါးသော တရားများ	
၁။	မဟာသာဝက ၈၀-ပါး	၂၂၉
၂။	ယောကျ်ားမြတ် လက္ခဏာတော်ငယ် ၈၀-ပါး	၂၃၀
၃။	လေမျိုး ၈၀-ပါး	၂၃၄
၄။	ပိုးမျိုး ၈၀-ပါး	၂၃၇
	၈၂-ပါးသော တရားများ	
၁။	ပရမတ္ထတရား အပြား ၈၂-ပါး	၂၄၀
	၉၂-ပါးသော တရားများ	
၁။	သုဒ္ဓါပိစိတ် ၉၂-ပါး	၂၄၁
	၉၆-ပါးသော တရားများ	
၁။	အနာမျိုး ၉၆-ပါး	၂၄၈
	၁၀၁-ပါးသော တရားများ	
၁။	လူမျိုး ၁၀၁-ပါး	၂၅၃
	၁၀၈-ပါးသော တရားများ	
၁။	တဏှာအပြား ၁၀၈-ပါး	၂၅၃
	၁၃၆-ပါးသော တရားများ	
၁။	အလောင်းတော်၏ ဖြစ်တော်ပေါင်း ၁၃၆-ဘဝ	၂၅၄
	၂၂၇-ပါးသော တရားများ	
၁။	ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် ၂၂၇-ပါး	၂၅၅
	၅၂၈-ပါးသော တရားများ	
၁။	ငါးရာနှစ်ဆယ် ရှစ်သွယ်သော မေတ္တာ ၅၂၈-ပါး....	၂၅၅

(ဤ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	၁၅၀၀-ပါးသော တရားများ	
၁။	တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ တရား ၁၅၀၀-ပါး	၂၅၆
	ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော် ကောက်နုတ်ချက်	
၁။	သတ္တဝါသည် ပျက်စီးချိန်တန်သည့်အခါ မိမိဘေးအန္တရာယ် ကိုပင် မမြင်တော့ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၅၇
၂။	လူမိုက်သည် သားမယားကို သတ်၍ လှူသော်လည်း စားသည့် အပြစ်မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၅၈
၃။	မကောင်းမှုပြုမိသော်လည်း စေတနာ မပါက မိမိ၌ အပြစ် မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၅၉
၄။	ဒေဝဒတ်သည် မြေမျိုနေစဉ် ဘုရားကို ပြစ်မှားမိသမျှ နောက်ဆုံး ရှိခိုးသွားသော ဒေသနာတော်	၂၅၉
၅။	မစင်ပိုးသည် ဆင်ပြောင်ကြီးကို အန်တုသဖြင့် အသေဆိုးနှင့် သေရခြင်း ဒေသနာတော်	၂၆၀
၆။	ကျီး၌ အဆီမရှိကြောင်းကို အလောင်းတော် ကျီးမင်း လျှောက်ထားသော ဒေသနာတော်	၂၆၁
၇။	ကျီးနှင့် ခင်ပုပ်ငှက် (ဇီးကွက်) ကမ္ဘာရန် ဖြစ်ခြင်း၏ အစ ဒေသနာတော်	၂၆၁
၈။	အူမတောင့်မှ သီလစောင့်နိုင်မည် ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၆၂
၉။	သူများ မကောင်းကြံ ကိုယ်ဘေးဒဏ်ထိ ဟူသောဒေသနာတော်	၂၆၃
၁၀။	မချီးမြှောက်သင့်သူကို ချီးမြှောက်မိသဖြင့် သေဘေးနှင့် ကြုံတွေ့ရသော ဒေသနာတော်	၂၆၄
၁၁။	လူမိုက်အား တရားဟောမိသဖြင့် ဘေးတွေ့ရသော ဒေသနာတော်	၂၆၅

(၅၅၀-ဇာတ်တော်မှ ဖြစ်သည်။)

ဓမ္မပဒပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်

၁။	တရားဒါနသည်သာ အမြတ်ဆုံးဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်	၂၆၇
၂။	ရန်ကိုရန်ချင်း မတုံ့မူသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၇

မာတိကာ

(၉)

စာမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃။	မကောင်းမှုပြုသူသည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့် တမလွန် ဘဝပါ စိုးရိမ် ရသော ဒေသနာတော်	၂၆၈
၄။	စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော မကောင်းမှုကို စိတ်ကောင်းနှင့်ဆေးက စင်ကြယ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၉
၅။	သူတပါးအပြစ်ကို မရှုပဲ မိမိအပြစ်ကိုသာ ရှုသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၆၉
၆။	လူမိုက်သည် သံသရာ၌ ရှည်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၀
၇။	ယောက်မသည် ဟင်းအိုး၌ မွေစေကာမူ ဟင်း၏အရသာကို မသိနိုင်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၁
၈။	လူမိုက်သည် အကျိုးမပေးသေးသော အကုသိုလ်ကို ပျား အရသာကဲ့သို့ ထင်မှတ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၁
၉။	ချီးမွမ်းသည်ဖြစ်စေ ကဲ့ရဲ့သည်ဖြစ်စေ ပညာရှိသည် မတုန် လှုပ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၂
၁၀။	သူတပါးကို နိုင်အောင်ကျင့်မည့် အစား မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင်ကျင့်က မြတ်၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၇၂
၁၁။	စိတ်နိုင်မှ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်မည့် ဒေသနာတော်	၂၇၃
၁၂။	ကြီးသူကို ရှိခိုးသူသည် ဆုလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၄
၁၃။	ခန္ဓာငါးပါး မရှုမမြင်ပဲ အသက်တရာ နေရသော်လည်း မမြတ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၅
၁၄။	သေစေလိုသော စေတနာမရှိက ပြုသည့် အပြစ်မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၅
၁၅။	မပြစ်မှားထိုက်သော ရဟန္တာကို ပြစ်မှားသဖြင့် မိမိအပြစ် မိမိပင် ခံရကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၆
၁၆။	မည်သည့်အရပ်တွင် ပုန်းအောင်း၍ နေစေကာမူ သေခြင်းမှ မလွတ်နိုင်သော ဒေသနာတော်	၂၇၇
၁၇။	သေမင်းသည် သတ္တဝါတို့၏အသက်ကို အိုခြင်း၊ သေခြင်းဖြင့် မောင်းနှင်ကုန်၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၇၈

(ဦ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၈။	မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးစွာ ဆုံးမပြီးမှ သူတပါးအား ဆုံးမသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၉
၁၉။	သူတပါးကို ဆုံးမရလွယ်သလောက် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမသည့်အခါ မလွယ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၇၉
၂၀။	မိမိ ကိုယ်ကိုသာလျှင် အားကိုးရာ အမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၀
၂၁။	အသက်ကြီးလျက် အကြားအမြင်မရှိသူသည် (လူ) ကြီးသည်နှင့် မတူကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၁
၂၂။	ရဟန်းတို့သည် ညီညွတ်ခြင်းနှင့် ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ခြင်းသည် ချမ်းသာ၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၁
၂၃။	နိုင်လျှင်ရန်များ ရှုံးလျှင်ဆင်းရဲ အနိုင်အရှုံးကို အလိုမရှိသူသည် စိတ်ချမ်းသာ၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၂
၂၄။	ထုဂမီးလောက် ပူသောမီးသည် မရှိပြီဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၃
၂၅။	အနာ ကင်းခြင်းသည် ကြီးစွာသော လာတ်တပါးဟု ဟောသော ဒေသနာတော်	၂၈၃
၂၆။	သံချေးသည် သံကိုပင်ပြန်၍ စားသည်ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၄
၂၇။	မမြဲသောသင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၄
၂၈။	ဆင်းရဲသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်	၂၈၅
၂၉။	အစိုးမရသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင် သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်	၂၈၅
၃၀။	နှိပ်စက်အပ်သော သေမင်းကို တားဆီးနိုင်သူ မရှိကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၆
၃၁။	ယုတ်မာသော အကျင့်ကို ကျင့်သော ရဟန်းများသည် အပါယ်သို့ရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၆
၃၂။	ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မစောင့်စည်းပဲ ဝါယကာလှူသော ဆွမ်းကို စားသော ရဟန်းသည် သံတွေ့ခဲကို မျိုရသည်က မြတ်၏ ဟူသော ဒေသနာတော်	၂၈၇

မာတိကာ

(၆)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၃။	သူတပါးမယား မှီဝဲသူသည် အပါယ်သို့ လားရကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၈
၃၄။	မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုရွေးချယ်၍လှူဒါန်းသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၂၈၈
၃၅။	သံဃိကဝတ္ထုပစ္စည်းကိုစားမိ၍ ပြိတ္တာဖြစ်ရသော ကျီးကန်း ဒေသနာတော်	၂၈၉
၃၆။	ဘုရားကိုသာ ရှိခိုး၍ မနေပဲ တရားကိုသာလျှင် ကျင့်အပ် သော ဒေသနာတော်	၂၉၀
၃၇။	ဘုရားအနေကဇာတင် ဒေသနာတော်	၂၉၁
၃၈။	အမျက်ဒေါသကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေရ ကြောင်းဒေသနာတော်	၂၉၂
(ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်ကျမ်းမှ ဂါထာတော်များ ဖြစ်သည်)		
လောကနိတိကျမ်း ၁-ပဏ္ဍိတကဏ္ဍ		
၁။	ပျင်းရိသည့် အတတ်ပညာ မရှိနိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၄
၂။	အတတ် ပညာနှင့် တူသော ဥစ္စာသည် မရှိကြောင်း ပါဠိ အနက် -	၂၉၄
၃။	အတတ်ပညာကို ပြေးပြေးသင်အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်....	၂၉၄
၄။	အဋ္ဌာရသ (၁၈) ရပ်သောပညာအကြောင်း ပါဠိအနက်....	၂၉၅
၅။	ပညာရှိတို့သည်မမေးမူကား မပြောဆိုကြောင်းပါဠိအနက်	၂၉၅
၆။	ရှေ့အတိမ်အနက်ကိုကြာရိုးကို ကြည့်သဖြင့် သိအပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၆
၇။	အတတ်နှင့်တူသော မိတ်ဆွေ မရှိကြောင်း ပါဠိအနက်....	၂၉၆
၈။	ကျီးကန်းတို့ အလယ်၌ ဟင်္သာသည် မတင့်တယ် ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၆
၉။	အရူးနှင့်တူသူ ၄-ယောက် ပါဠိအနက်	၂၉၇
၁၀။	သူယုတ်မာ နှင့် တူသော လက္ခဏာသုံးပါး ပါဠိအနက်	၂၉၇
၁၁။	မရောင့်ရဲသူ ၄-ယောက် ပါဠိအနက်	၂၉၇
၁၂။	ယောက်ျားများကို အထင် မသေးသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၇

(ဩ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၃။	အမိယုတ် အဖယုတ်မှ မွေးသော သားသည် အမူအရာ မကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၈
၁၄။	အမိမြတ် အဖမြတ်မှ မွေးသော သားသည် အမူအရာ ကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်	၂၉၈
၁၅။	သူယုတ်မာ၏မကောင်းသော အကျင့်အကြောင်းပါဠိအနက်	၂၉၈
၁၆။	အုန်းသီးလောက်ကြီးသော မိမိအပြစ်ကို မမြင်၊ နှမ်းစေ့ခန့် ရှိသော သူတပါးအပြစ်ကို မြင်သော ပါဠိအနက်	၂၉၉
၁၇။	ဥဩငှက်၏အဆင်းသည် အသံသာဖြစ်ကြောင်းပါဠိအနက်	၂၉၉
၁၈။	မိန်းမတို့၏ ဥစ္စာကား အဆင်းသာဖြစ်ကြောင်းပါဠိအနက်	၂၉၉
၁၉။	ထမင်းကို အစာမကြေမီ မချီးမွမ်းအပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၀
၂၀။	နှစ်လင် သုံးလင်ပြောင်းပြီးသော မိန်းမသည် မာယာများ တတ်ကြောင်း ပါဠိ အနက်	၃၀၀
၂၁။	သူယုတ်မာကို ပုတ်ခတ် ဆုံးမခြင်းဖြင့် ယဉ်ကျေးမည် ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၀
၂၂။	သားတရာပင် မွေးဖွားသော်လည်း စွန့်ပစ်ထိုက်သော မိန်းမ အကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၀
၂၃။	ဆင်းရဲသော အမျိုး၌ ဖြစ်စေကာမူ ထိမ်းမြားသင့်သော မိန်းမပျိုအကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၁
၂၄။	အရွယ်လွန်ပြီးသော ယောက်ျားသည် မိန်းမငယ်ကို ယူသဖြင့် ပျက်စီးတတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၁
၂၅။	ရဟန်းသည် မဆောင့်ရဲမှု ပျက်စီးတတ်ကြောင်းပါဠိအနက်	၃၀၂
၂၆။	ငှက်တို့၏ အားသည် ကောင်းကင်၌သာ ရှိကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၀၂
၂၇။	နာယကဂုဏ် ၆-ပါး ပါဠိအနက်	၃၀၂
၂၈။	တကြိမ်တည်းသာလျှင် စကားဆိုတတ်သူများ ပါဠိအနက်	၃၀၃
၂၉။	လောက၌ မကောင်းသောသူ ၄-ယောက် ပါဠိအနက်	၃၀၃
၃၀။	မင်းများပြုအပ်သော အမှုကိစ္စ ၄-မျိုး ပါဠိအနက်	၃၀၃
၃၁။	သားသမီးမကောင်း မိဘခေါင်း ပါဠိအနက်	၃၀၄

မာတိကာ

(က)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၂။	ပညာရှိသည် မရောက်သေးသော ဘေးကို မြင်သည်ရှိသော် အဝေးကပင် ရှောင်တတ်ကြောင်း ပါဠိအနက် ၃၀၄
၃၃။	ကွမ်း၏ အရိုးနှင့် အဖျားသည် မစားကောင်း၊ အရွက်ကိုသာ စားကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက် ၃၀၄
၃၄။	သူ့ယုတ်မာသည် အစပထမသာ ကောင်း၍ ကြာလျှင် မကောင်းသော ပါဠိအနက် ၃၀၅

(စတုရင်္ဂမလအမတ်ကြီး ပြုစုသော လောကနိတိကျမ်းမှ ဖြစ်သည်။)

အထွေထွေ ကဏ္ဍ

၁။	ငါးပါးသီလ ခံယူခြင်းအကြောင်း သိကောင်းစရာ ၃၀၅
၂။	အကောင်းဆုံး ဘုရားရှိခိုးဂုဏ်တော်ကုန်ချာ ၃၀၈
၃။	သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ.... ၃၁၃
၄။	သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ.... ၃၁၄
၅။	အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ ၃၁၄
၆။	ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ ၃၁၅
၇။	ရဟန်းတော်များ ဝါဆိုသည့်အခါ၌ ရွတ်ဆိုရသော ပါဠိအနက်	၃၁၅
၈။	ရဟန်းတော်များ ဝါတွင်း၌ ဝါပန်သည့်အခါ ရွတ်ဆိုရသော ပါဠိအနက် ၃၁၅
၉။	ဝါပန်ပြီးပါက သတိပြုစရာများ ၃၁၆
၁၀။	ဝါတွင်းအခါ လ,ဝက်၌ ဥပုသ်ပြုရသော ပါဠိအနက် ၃၁၆
၁၁။	ဓေသနာ ကြားခြင်း (သို့မဟုတ်) အာပတ် ဖြေခြင်း ပါဠိအနက် ၃၁၇
၁၂။	ဝါကျွတ်သည့်အခါ ပဝါရဏာပြုရာ၌ ဆိုသော ပါဠိအနက် ၃၁၈

(က) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၃။	ရဟန်းများ လူထွက်သည့်အခါ၌ ဆိုရသော ပါဠိအနက်	၃၁၉
၁၄။	ရဟန်းသည် ဆွမ်းလောင်းသော မိန်းမ၏ မျက်နှာကို မကြည့်အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၁၉
၁၅။	ရဟန်းများ မနုတ်ပယ်သင့်သော လောမာများကို ပြသော ပါဠိအနက်	၃၁၉
၁၆။	ရဟန်းများသည် ခိုးသူတို့၏ အကျိုးမဲ့ကို မပြုသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၀
၁၇။	ရဟန်းများသည် မင်းများ၏ ကစားကွင်းစသည်၌ မကြည့်အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၀
၁၈။	ရဟန်းများသည် ကျန်းမာလျက်ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ဖိနပ် မစီးသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၁
၁၉။	ရဟန်းတော်များသည် ကျန်းမာလျက် ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ထီးမဆောင်းသင့်ကြောင်းပါဠိအနက်	၃၂၁
၂၀။	ပြုလုပ်မှုကိစ္စဟူသမျှကိုနေ့ရက်မရွေးပဲ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၁
၂၁။	မျက်စိသည် အဆင်းနှင့်တွေ့ပါက ရာဂစိတ်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၂
၂၂။	ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင်၍ နေရခြင်းသည် အလွန်ပင်ပန်းကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၃
၂၃။	အချိန်ကာလကို မဖြုန်းပဲ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်မှု ကိုသာ ရှုသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်	၃၂၃
၂၄။	စေတနာကို ကံဟူ၍ ဟောတော်မူခြင်း ပါဠိအနက်	၃၂၄
၂၅။	မာန်လည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထင်ရှားသော လက်ရွေးစင် လင်္ကာများ	၃၂၄

မာတိကာ

(ကိ)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂၆။	အနန္တသူရိယအမတ်ကြီး၏ အမျက်ဖြေ လက်ံာ်	၃၂၈
၂၇။	အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောတရားကျင့်ရာအရပ် (လက်ံာ်)	၃၂၈
၂၈။	လူဖြစ်စေသောမူ သံဃာစာရင်း၌ ပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဒေသနာတော်	၃၂၈
၂၉။	သောတာပန်သည် အကုသိုလ်ကို ပြုစေကာမူ အပါယ်မရောက်သော ဒေသနာတော်	၃၃၀
၃၀။	ရဟန္တာသည် ကံဟောင်း ကုန်ပြီး၍ ကံသစ် မဖြစ်တော့သော ဒေသနာတော်	၃၃၀
၃၁။	အညမည မိတ်ဆွေအချင်းချင်း ဆင်းရဲမှုကို မလိုလားသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်	၃၃၁
၃၂။	အရှေ့ဘက် အရပ်၌ရှိသော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၃၃၂
၃၃။	တောင်ဘက် အရပ်၌ရှိသော ကုမ္ဘဏ်နတ်တို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၃၃၂
၃၄။	အနောက်ဘက် အရပ်၌ရှိသော နတ်နဂါးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၃၃၂
၃၅။	မြောက်ဘက် အရပ်၌ရှိသော နတ်တိလူးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၃၃၃
၃၆။	လောကပါလ နတ်မင်းကြီး လေးပါးအား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၃၃၃
၃၇။	ကောင်းကင်၌ တည်ရှိသော နတ်မင်းကြီးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၃၃၄
၃၈။	သာသနာတော်၌တည်ရှိကုန်သော နတ်မင်းကြီးများအား စောင့်ရှောက်ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၃၃၄

(ကီ) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃၉။	ခပ်သိမ်းသော ဘေးအပေါင်း ကင်းကြ ပါစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ	၃၃၅
၄၀။	ရတနာသုံးပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဘေးရန်အပေါင်း ကင်းကြပါစေကြောင်း ဆုတောင်းဂါထာ	၃၃၅
၄၁။	ဒုက္ခ, ဘယ, သောကမှ ကင်းဝေးကြ ပါစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ	၃၃၆
၄၂။	ကောင်းမှုပေးဝေသည်ကိုဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာ ခံယူကြ ပါမည့်အကြောင်း ဂါထာ	၃၃၇
၄၃။	ကောင်းမှု ပေးဝေပြီး၍ မိမိတို့ လိုရာအရပ်သို့ ပြန်ကြွနိုင်ပါ ကြောင်း သတိပေးနှိုးဆော် ဂါထာ	၃၃၈
၄၄။	ရတနာသုံးပါးကိုအာရုံပြုရသောစေတနာကြောင့် နတ်မင်း များမ စောင့်ရှောက်၍ ကျန်းမာစေကြောင်း ဂါထာ	၃၃၈
၄၅။	မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့၏အကျိုးငှါ ပါရမီဖြည့် ကျင့်တော်မူသော ဂါထာ	၃၃၉
၄၆။	မြတ်စွာဘုရားသည် အပရာဇိတပလ္လင်ကို အောင်တော်မူသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သည်လည်း အောင်ပါစေကြောင်းဂါထာ	၃၄၀
၄၇။	ပါဠိအကြောင်း သိကောင်းစရာ	၃၄၁
၄၈။	ဘုရားအလောင်း ပုဏ္ဏား ရွတ်ဆိုသော ပထဝီဇယမန္တန် ဂါထာ ပါဠိအနက်	၃၄၆
၄၉။	အမှားကို ဝန်ချ ကန်တော့သည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၂
၅၀။	ငယ်ရွယ်သူများမှ မိမိကိုကန်တော့သည့်အခါ၌ ပေးသောဆု....	၃၅၂
၅၁။	အလှူရှင်အများ စုပေါင်းလှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၂
၅၂။	အလှူရှင်လင်မယားနှစ်ဦးမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၃

မာတိကာ

(က)

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၅၃။	(တနည်း)အလှူရှင် လင်မယားနှစ်ဦးမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၃
၅၄။	အလှူရှင်တဦးတည်းမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသောဆု	၃၅၃
၅၅။	နိဗ္ဗာန်ဆော် စာတမ်း	၃၅၄
၅၆။	နိဗ္ဗာန်ဆော် အကြောင်း	၃၅၄
၅၇။	ဝတ်လှည့် ဝတ်တက်ခြင်းအကြောင်း	၃၅၅
၅၈။	နိဂုံး သံဝေဂ ယူစရာ ဂါထာ	၃၅၈
၅၉။	အလှူရေစံက်ချ ပါဠိအနက်	၃၅၉
၆၀။	မြန်မာ့ရိုးရာ အကောင်းဆုံး သွားတိုက်ဆေး	၃၆၁
၆၁။	ရဟန်းများ မခံယူအပ်သော ပစ္စည်းများ	၃၆၂
၆၂။	ရဟန်းများ မကိုင်တွယ်အပ်သော ပစ္စည်းများ	၃၆၂
၆၃။	ရဟန်းများမှဒါယကာများသို့ မပြုအပ်သောအကျင့်	၃၆၃
၆၄။	ရဟန်းများသည် မသိမှီး မသိမ်းဆည်းအပ်ခြင်း	၃၆၃
၆၅။	ရဟန်းများသည် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းကို မပြောရ	၃၆၃
၆၆။	ဒုတိယ ပါရာဇိက အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ် အကျယ်	၃၆၄
၆၇။	ငါးပါးသီလအကျယ်ကို ပြဆိုခြင်း	၃၆၆
၆၈။	မှတ်သားထိုက်စရာ လင်္ကာများ	၃၇၀
၆၉။	အမှားဖြင့်ဆိုက အကျိုးမရ	၃၇၂
၇၀။	ဗျည်းအက္ခရာအကြောင်း သိဖို့ကောင်း	၃၇၃
၇၁။	အိပ်ရေးဝလျှင် ကျန်းမာရွှင်	၃၇၈

မာတိကာချုပ်

အမှတ်စဉ်	မာတိကာချုပ်	အပိုင်းဦးရေ
၁။	၁-ပါးသော တရားများ	၃၆-ပါး
၂။	၂-ပါးသော တရားများ	၄၈-ပါး
၃။	၃-ပါးသော တရားများ	၈၄-ပါး
၄။	၄-ပါးသော တရားများ	၉၈-ပါး
၅။	၅-ပါးသော တရားများ	၁၁၃-ပါး
၆။	၆-ပါးသော တရားများ	၄၅-ပါး
၇။	၇-ပါးသော တရားများ	၄၀-ပါး
၈။	၈-ပါးသော တရားများ	၃၄-ပါး
၉။	၉-ပါးသော တရားများ	၁၂-ပါး
၁၀။	၁၀-ပါးသော တရားများ	၃၇-ပါး
၁၁။	၁၁-ပါးသော တရားများ	၇-ပါး
၁၂။	၁၂-ပါးသော တရားများ	၈-ပါး
၁၃။	၁၃-ပါးသော တရားများ	၆-ပါး
၁၄။	၁၄-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး
၁၅။	၁၅-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၁၆။	၁၆-ပါးသော တရားများ	၇-ပါး
၁၇။	၁၈-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး
၁၈။	၂၀-ပါးသော တရားများ	၄-ပါး
၁၉။	၂၁-ပါးသော တရားများ	၂-ပါး
၂၀။	၂၄-ပါးသော တရားများ	၁-ပါး
၂၁။	၂၅-ပါးသော တရားများ	၃-ပါး

မာတိကာ

(ကေ)

အမှတ်စဉ်

မာတိကာချုပ်

အပိုဒ်အရ

၂၂။	၂၀-ပါးသော	တရားများ	၂-ပါး
၂၃။	၃၀-ပါးသော	တရားများ	၂-ပါး
၂၄။	၃၁-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၂၅။	၃၂-ပါးသော	တရားများ	၄-ပါး
၂၆။	၃၇-ပါးသော	တရားများ	၂-ပါး
၂၇။	၃၈-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၂၈။	၄၀-ပါးသော	တရားများ	၄-ပါး
၂၉။	၄၁-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၀။	၄၂-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၁။	၅၃-ပါးသော	တရားများ	၂-ပါး
၃၂။	၇၁-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၃။	၇၄-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၄။	၇၅-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၅။	၈၀-ပါးသော	တရားများ	၄-ပါး
၃၆။	၈၂-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၇။	၉၂-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၈။	၉၆-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၃၉။	၁၀၁-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၄၀။	၁၀၈-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၄၁။	၁၃၆-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၄၂။	၂၂၇-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၄၃။	၅၂၈-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး
၄၄။	၁၅၀၀-ပါးသော	တရားများ	၁-ပါး

ပေါင်း

၆၂၈-ပါး

(က) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အမှတ်စဉ်	မာတိကာချုပ်		အပေါင်းဦးရေ
၁။	၅၅၀-ဇာတ်တော်မှ ဒေသနာတော်	၁၁-ပါး
၂။	ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်မှ ဒေသနာတော်	၃၈-ပါး
၃။	လောကနိတိကျမ်းမှ ဂါထာ	၃၄-ပါး
၄။	အထွေထွေ ကဏ္ဍမှ	၇၁-ပါး
	ဒေသနာတော်ပေါင်း	၁၅၄-ပါး
	(က) တရားပေါင်း	၆၂၉-ပါး
	(ခ) ဒေသနာပေါင်း	၁၅၄-ပါး
	စုစုပေါင်း	၇၈၃-ပါး

ဤကား နိဗ္ဗိတံ။

(၆-၁၀-၇၅) နေ့ ပြီးဆုံးပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ

အထွေထွေဗဟုသုတမာတိကာကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁ - ပါးသော တရားများ

- ၁။ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းရာ အရပ်သည် (နိဗ္ဗာန်တရား) ၁-ပါးသာရှိ၏။
(ကေက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၂။ သာရကမ္ဘာ၌ (ဘုရား) ၁-ဆူသာလျှင် ပွင့်တော်မူ၏။
(ကေက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၃။ တံလောကထဲ၌ စကြာမင်း ၂-ပါး မရှိကောင်း၊ ၁-ပါးသာလျှင် ဖြစ်တော်မူ၏။
(ကေက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၄။ ကော ဓမ္မော တရားသည် အဓိက၊ တရားသည် ပဋ္ဌာန၊ တရားသည် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်မှု ၁-ခုတည်းသာ ဖြစ်၏။
(ကေက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၅။ ကေဝေါကာရ - ရုပ်ခန္ဓာ ၁-ပါးသာရှိသော အသည်သတ် ဗြဟ္မာဘုံ သက်တမ်း ကမ္ဘာ-၅၀၀ ရှိ၏။
(ကေက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

(၂)

အထွေထွေဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၆။ စိတ်-စိတ်သည် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲတတ်၏။ စိတ်လောက်လျင်မြန်
သော အရာသည် နောက်တခု မရှိပြီ။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၇။ ရဟန်းဝါ ရင့်ကုန်သော ရဟန်းတို့တွင် အညာသိကောဏ္ဍည ၁-ပါး
သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၈။ ကြီးသောပညာနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်သာရိပုတ္တရာ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၉။ တန်ခိုးကြီးခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်မောဂ္ဂလာန်
၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၀။ စုတင် (၁၃)ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်မဟာကဿပ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၁။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်နှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်အနုရုဒ္ဓါ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၂။ ကိုယ်များစွာ ဖန် ၎င်းတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်စူဠပန္နက
၁ ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၃။ လာဘ်လာဘများသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်သီဝလီ ၁ ပါး
သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)
- ၁၄။ သဒ္ဓါတရား ချစ်ခင်မှုနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်ဝက္ကလီ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁-ပါးသော တရားများ

(၃)

၁၅။ လျင်စွာမဂ်ဖိုလ် အသိဉာဏ်ရသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ဗာဟိယဒါရု-
စီရိယ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိတော်မူ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၆။ အနာရောဂါကင်းသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်ဗာကုလ ၁-ပါး
သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၇။ ဝိနည်းကို ဆောင်နိုင်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ရှင်ဥပါလိ ၁-ပါး
သာလျှင် ရှိတော်မူ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၈။ ခုနစ်နှစ်သမီးအရွယ်နှင့် ရဟန္တာမဖြစ်သော သူတို့တွင် ဧကုပေါသထ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁၉။ ကြီးမြတ်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့် ရဟန်းမိန်းမတို့တွင်
ခေမာထေရီ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၀။ တန်ခိုးကြီးခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ဥပ္ပလဝဏ်
ထေရီ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၁။ ဝိနည်းကိုဆောင်နိုင်သော တပည့်ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ပဋ္ဌာစာရီထေရီ
၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၂။ တရားဟောရာ၌ တတ်စွမ်းသော တပည့်ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ဓမ္မဒိန္နာ
ထေရီ ၁-ပါးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

(၄)

အထွေထွေဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၃။ လူဒါန်းမှု၌ မွေ့လျော်သော သူတို့တွင် သုဒတ္တ(ခေT) အနာထပိဏ်
သူဌေး ၁-ဦးသာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၄။ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သော ဥပါသိကာမတို့တွင် သေနိယသူဌေး
သမီး သုဇာတာ တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၅။ အလှူဖြင့်မွေ့လျော်သော ဥပါသိကာမတို့တွင် ကျောင်းအမ ဝိသာခါ
တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၆။ အကြားအမြင်များသော ဥပါသိကာမတို့တွင် ခုဇ္ဇုတ္တရာ တယောက်
သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၇။ မေတ္တာစိတ် ပွားများလေ့ ရှိသော ဥပါသိကာမတို့တွင် သာမာဝတီ
တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၈။ သူနာကို လုပ်ကျွေး ပြုစုတတ်သော ဥပါသိကာမတို့တွင် သုပ္ပိယ
တယောက်သာလျှင် ရှိ၏။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၉။ မိန်းမ၏ အဆင်းလောက် ယောက်ျား၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော
အခြား အဆင်းတခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၀။ မိန်းမ၏ အသံလောက် ယောက်ျား၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော
အခြား အသံတခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၁။ မိန်းမ၏ အနံ့လောက်ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အခြား
အနံ့တခုသည် မရှိပြီ။

(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၁-ပါးသောတရားများ

(၅)

၃၂။ မိန်းမ၏ အရသာလောက် ယောက်ျား၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင် နိုင်သော အခြား အရသာ တခုသည် မရှိပြီ။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၃။ မိန်းမ၏ အတွေ့လောက် ယောက်ျား၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော အခြား အတွေ့ တခုသည် မရှိပြီ။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

ထို့အတူ မိန်းမ၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော ယောက်ျား၏အဆင်း စသော ၅-ပါးလည်း ဤအတိုင်းပင်တည်း။
(ဧကက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

သညာ ၁-ပါး

၃၄။ သညာ ၁-ပါး၊ စားအပ်သောအစာ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ် အဖြစ်ကို ဆင်ခြင် မှတ်သော အမှတ်သညာ။

ဝေတ္တာန် ၁-ပါး

၃၅။ ဝေတ္တာန် ၁-ပါး၊ မိမိကိုယ်၌ရှိသော ဓာတ် ၄-ပါးကို မှတ်ခြင်းဖြင့် ရှုဆင်ခြင်၍ ဆုံးဖြတ်ခြင်း။

အသိခက်ဂါထာ ၁-ခု

၃၆။ မေတ္တာသတ္တော အနန္တော* မေတ္တာသတ္တော၊ မေတ္တာစိတ်ထားအပ် သော (ညွတ်အပ်သော) သတ္တဝါသည်။ အနန္တော၊ မည်၍မည်မျှဟူ၍ ရေတွက်၍ မရနိုင်ပါတတား။

၁-ပါးစသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

* မေတ္တာသတ္တော အနန္တော-ဟုလည်း ရှိ၏။

၂-ပါးသော တရားများ

၁ အကျိုးတရား (၂)ပါး

- ၁။ အတ္တဟိတ-မိမိအကျိုးရှိမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၂။ ပရဟိတ - သူတပါးအကျိုးရှိမှုကို ပြုလုပ်ခြင်း။

၂ အနိယတ ရဟန်းသီက္ခာပုဒ်(၂)ပါး

- ၁။ ရဟန်းသည် မိန်းမနှင့် အကာအကွယ်ရှိသော အများ မမြင်သော နေရာ၌ ၂-ယောက်တည်း အတူမနေရ။
- ၂။ ရဟန်းသည် မိန်းမနှင့် အကာအကွယ်မရှိသော အများမကြားရသော နေရာ၌ အတူမနေရ။

(ဝိနည်းတော် ၂၂၇-မှ)

၃ အပ္ပမညာ ဝေတသိက်(၂)ပါး

- ၁။ ကရုဏာ-ဆင်းရဲသူများကို မြင်က သနားခြင်း။
- ၂။ မုဒိတာ - ချမ်းသာမှု ရသူများကို မြင်ပါက ဝမ်းမြောက်ခြင်း။

၄ အစိုးမရသော တရား(၂)ပါး

- ၁။ မိုဗ်း- မိုဗ်းသည် ရွာမလိုလိုနှင့် မရွာဘဲ ဖြစ်တတ်၏။ မရွာဘူးလိုလို နှင့်လည်း ရွာတတ်၏။ သူ့သဘောကို မည်သူမှ အစိုးမရ။
- ၂။ နွားသိုး- နွားသိုးသည် စိတ်ကောင်းရှိသည် မရှိသည်ဟု မသိ၊ သူ့ဓ့့ လိုသည်အခါ သခင်ကိုပင် ပြန်ဓ့့့၏။ သူ့သဘောကို အစိုးမရ။

၅ အုပ်စု (၂)မျိုး

- ၁။ ဝဂ္ဂ- မညီညွတ်သော အုပ်စု။
- ၂။ သမဂ္ဂ- ညီညွတ်သော အုပ်စု။

၂-ပါးသော တရားများ

(၇)

၆ ကုသိုလ် (၂) မျိုး

- ၁။ လောကီကုသိုလ်- ဒါန, သီလ စသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပြုလုပ်မှု ကုသိုလ်။
- ၂။ လောကုတ္တရာကုသိုလ်-လောကမှ ထွက်မြောက်ရန် ဝိပဿနာပြုကျင့်မှု ကုသိုလ်။

၇ ကျေးဇူးရှိသော တရား (၂) ပါး

- ၁။ သတိ-အောက်မေ့မှုတရား။
- ၂။ သမ္ပဇဉ်-ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိမှုတရား။

၈ ကျေးဇူးဆပ်၍ မကုန်နိုင်သူ (၂) ပါး

- ၁။ မွေးသည့်မိခင်။
- ၂။ ကျေးသည့်ဖခင်။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၉ ခုနစ်နှစ်အရွယ် ရဟန်းစာမေ့ရသော သာမဏေ (၂) ပါး

- ၁။ သုမနုသာမဏေ။
- ၂။ သောပါကသာမဏေ။

၁၀ ချမ်းသာခြင်း (၂) မျိုး

- ၁။ ကာယသုခ-ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်း။
- ၂။ စိတ္တသုခ-စိတ်၏ချမ်းသာခြင်း။

၁၁ ဆင်ခြင်အပ်သော အရာ (၂) ပါး

- ၁။ ချီးမွမ်းလဲ မစောနဲ့။
- ၂။ အပြစ်တင်လဲ မလော့နဲ့။

၁၂ ဆင်းရဲခြင်း (၂) မျိုး

- ၁။ ကာယိကဒုက္ခ-ကိုယ်၏ ဆင်းရဲခြင်း။
- ၂။ စေတသိကဒုက္ခ-စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်း။

(ဂ) အထွေထွေဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၃ ဒါန (၂) မျိုး

- ၁။ ဇီဝိတဒါန-အပြစ်ရှိသူကို အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာပေးခြင်း။
- ၂။ အဘယဒါန-အပြစ်ရှိသူကို အပြစ်ဒဏ်ဘေးမှ ချမ်းသာပေးခြင်း။

၁၄ ဓုဒ္ဓါ (၂) ပါး

- ၁။ ဂန္ထဓုဒ္ဓါ-စာပေပရိယတ္တိ သင်အပို့ချခြင်း။
- ၂။ ဝိပဿနာဓုဒ္ဓါ-ဝိပဿနာကျင့်ကြံအားထုတ် ပွားများခြင်း။

၁၅ နိဗ္ဗာန်ပရိယာယ် (၂) ပါး

- ၁။ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်-ခန္ဓာရှိစဉ် ရအပ်သော နိဗ္ဗာန်၊ ရဟန္တာအဖြစ်ကို ဆို၏။
- ၂။ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်-ခန္ဓာချုပ်ငြိမ်း၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသဖြင့် ရသော နိဗ္ဗာန်ကို ဆို၏။

၁၆ ပညာ (၂) မျိုး

- ၁။ လောကီပညာ-ဝိဇ္ဇာ, သိပ္ပံ ပညာသင်ကြားတတ်မြောက်မှု။
- ၂။ လောကုတ္တရာပညာ-လောကမှထွက်မြောက်ရန် ကျင့်ရမည်ဖြစ်သော ဝိပဿနာပညာ။

၁၇ ပညာရှိ (၂) မျိုး

- ၁။ မိမိ၌ရှိသောအပြစ်ကို အပြစ်ဟု ရှုသောသူ။
- ၂။ အမှားကို ဝန်ချတောင်းပန်သည်ကို တရားသဘောအရ လက်ခံသူ။

၁၈ ပယ်အပ်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ အဝိဇ္ဇာ-သစ္စာလေးပါး မသိခြင်းတရား။
- ၂။ တဏှာ-တယ်တာတပ်မက်ခြင်းတရား။

၁၉ ပွားများအပ်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ သမထ-စိတ်၏တည်ငြိမ်မှုရရှိခြင်း၊ ဈာန်တရားကို ဆို၏။
- ၂။ ဝိပဿနာ-အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ လက္ခဏာသုံးပါးကို အထူးဆင်ခြင်မှု။

၂-ပါးသော တရားများ

(၉)

၂၀ ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ ရုပ်- ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာကိုယ်။
- ၂။ နာမ်- အာရုံကို သိခြင်းသဘောတရား။

၂၁ ဘာဝရုပ် (၂) ပါး

- ၁။ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်- မိန်းမ၏အသွင် ပုံသဏ္ဍာန်။
- ၂။ ပုမ္မာဝရုပ်- ယောက်ျား၏အသွင် ပုံသဏ္ဍာန်။

၂၂ မသင့်သော အယူ (၂) မျိုး

- ၁။ သဿတ ဒိဋ္ဌိ-မရှိသည်ကို ရှိသည်ဟူ၍ ထင်မှတ်ခြင်း။
- ၂။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-ရှိသည်ကို မရှိဟူ၍ ထင်မှတ်ခြင်း။

၂၃ မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာ (၂) ပါး

- ၁။ ရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်-လကျာ်းရံ။
 - ၂။ ရှင်မောဂ္ဂလာန်ထေရ်-လက်ဝဲရံ။
- (အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၄ မြတ်စွာဘုရား၏ အရံ ရဟန္တာမ (၂) ပါး

- ၁။ ခေမာထေရီ-လကျာ်းရံ။
 - ၂။ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ-လက်ဝဲရံ။
- (အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၅ ရဟန်းတော်များ ဝါကပ်ခြင်း (၂) မျိုး

- ၁။ ပုရိမဝါ-ဝါဆိုလပြည့်ကျော်(၁)ရက် ဝါကပ်၍ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ ဝါကျွတ်၏။
- ၂။ ပစ္ဆိမဝါ-ဝါခေါင်လပြည့်ကျော်(၁)ရက် ဝါကပ်၍ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ဝါကျွတ်၏။

၂၆ ရနိုင်ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ် (၂) ယောက်

- ၁။ ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုတတ်သောသူ ရနိုင်ခဲ့၏။
- ၂။ ကျေးဇူးကို သိ၍ တုံ့ပြန်တတ်သောသူ ရနိုင်ခဲ့၏။

၂၇ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သူ (၂) ယောက်

- ၁။ တပုဿ။
- ၂။ ဘလ္လိက-ကုန်သည်ညီနောင်။

(၁၀) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၈ လူမိုက်(၂)မျိုး

- ၁။ မိမိ၌ ရှိသောအပြစ်ကို အပြစ်ဟု မရှုသူ။
- ၂။ အမှားကို ဝန်ချတောင်းပန်သည်ကို တရားသဘောအရ လက်မခံသူ။

၂၉ လောကပါလတရား (၂) ပါး

- ၁။ ဟိရီ- မကောင်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းမှ ရှက်ခြင်း။
- ၂။ ဩတ္တပ္ပ-မကောင်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။

၃၀ သမ္ပတ္တိ(၂)မျိုး

- ၁။ ဘောဂသမ္ပတ္တိ- ဥစ္စာစည်းစိမ် ပေါများပြည့်စုံခြင်း။
- ၂။ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိ- အခြွေအရံ ပရိသတ် များပြားပြည့်စုံခြင်း။

၃၁ သရဏဂုံပျက်ခြင်း (၂) မျိုး

- ၁။ သာဝဇ္ဇဘေဒ- ဘာသာအယူပြောင်းသွား၍ သရဏဂုံပျက်ခြင်းဖြစ်၏။
- ၂။ အနဝဇ္ဇ သုခ ဝိပါကဘေဒ- သေဆုံးခြင်းကြောင့် -နတ်ရွာ သုဂတိသို့ လား၍ သရဏဂုံပျက်ခြင်း ဖြစ်၏။

၃၂ သမာဓိ (၂)ပါး

- ၁။ ဥပစာရသမာဓိ- အနီးအပါး၌ တည်ကြည်မှု ရရှိခြင်း။
- ၂။ အပ္ပနာသမာဓိ- အပ္ပနာဈာန်၌ဖြစ်သော တည်ကြည်မှုရရှိခြင်း။

၃၃ သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသကာ (၂)ယောက်

- ၁။ စိတ္တသူကြွယ်။
- ၂။ ဟတ္ထက (ခေၣ်) အာဠဝက မင်းသား။

၃၄ သဒ္ဓါတရား၌ စံထားအပ်သော ဥပါသိကာမ (၃)ယောက်

- ၁။ ခုဇ္ဈတ္တရာ ဥပါသိကာမ။
- ၂။ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာမ (ဝေဠုကဏ္ဍကီရွာသူ နန္ဒမိခင်)။

၃၅ သာဝက (၂) မျိုး

- ၁။ ပုထုဇဉ်သာဝက-ဘုရားအဆုံးအမ၌ တည်သော သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ။
- ၂။ အရိယသာဝက-အရိယာဂိုဏ်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များ။

၃၆ သာသနာ ပျက်စီးခြင်း တရား(၂) ပါး

- ၁။ မကောင်းသဖြင့် ရအပ်သော မှားသော ပုဒ်ဗျည်း အက္ခရာ။
- ၂။ မကောင်းသဖြင့် သိအပ်သော မှားသောအနက် အဓိပ္ပါယ်။

၃၇ သီလ (၂) ပါး

- ၁။ စာရိတ္တသီလ-မိမိဆိုင်ရာ သီလဖြစ်သော ကိုယ်ကျင့်တရား ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ၂။ ဝါရိတ္တသီလ-ကျင့်ပြီးသော သီလကို မပျက်အောင် ကိုယ်တွေ့ကြုံပါက ရှောင်နိုင်ရခြင်း။

၃၈ သစ္စာ (၂) ပါး

- ၁။ သမ္ပုတိသစ္စာ-လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင်၊ သမုဒ္ဒရာဟု ပညတ်မှန်ကန်ခြင်း။
- ၂။ ပရမတ္ထသစ္စာ- နိဗ္ဗာန်ဟု ပညတ်မှန်ကန်ခြင်း။

၃၉ သုတ္တံ (၂) မျိုး

- ၁။ သဘာဝသုတ္တံ-မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်၌ မျက်မှောက် ဖြစ်ပျက်ပုံကို ဟောကြားမှုများကို ဆို၏။
- ၂။ အဘာဝသုတ္တံ-မျက်မှောက်မရှိ အတိတ်ကိုဆောင်၍ ဟောကြားမှု။
(၅၅၀-၆၅၀ များ)

၄၀ သန္တာန် (၂) ပါး

- ၁။ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်-မိမိကိုယ်အတွင်း၌ရှိသော ပုံသန္တာန်။
- ၂။ ဗာဟိရသန္တာန်-အပြင်အပ၌ရှိသော ပုံသန္တာန်။

၄၁ မယားနှင့်လင် အပြစ်မတင်အပ်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ မယားနှင့်လင်၊ အပြစ်တင်၊ နေ့စဉ်မလွဲ ရန်ဖြစ်မြဲ။
- ၂။ လင်နှင့်မယား၊ မေတ္တာပွား၊ ကြီးမားလွန်ကဲ ချမ်းသာမြဲ။

၄၂ တပည့်ဆရာ အပြစ်မရှာသင့်သော တရား (၂) ပါး

- ၁။ တပည့်ဆရာ၊ အပြစ်ရှာ၊ ဘယ်ခါမလွဲ တွေ့စမြဲ။
- ၂။ ဆရာတပည့်၊ ကျေးဇူးသိ၊ ကြီးဘိလွန်ကဲ ချမ်းသာမြဲ။

၄၃ ရှေးဦးဆရာ မည်ထိုက်သူ (၂) ဦး

- ၁။ အမိ နှင့်
- ၂။ အဖ။

(၁၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

မေမေ၊ ဖေဖေ၊ မိမိ၊ ချိုချို၊ ကိုကို၊ မမ၊ ဖိုးဖိုး၊ ဖွားဖွား စသည်အားဖြင့် ကလေးငယ်အား လိမ်မာသည့် စကားဖြစ်စေ၊ မလိမ်မာသည့် စကားဖြစ်စေ တတ်သိနားလည်အောင် ရှေးဦးစွာ သင်ပေးသူမှာ အမိနှင့် အဖေသာဖြစ်ပေ သည်။ (သို့ကြောင့်) “ရှေးဦးဆရာ၊ မည်ထိုက်စွာ၊ ပုဗ္ဗာစရိယ၊ မိ နှင့်ဖ” ဟူ၍ စာဆိုရှိခဲ့ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ပုဗ္ဗ-သဒ္ဓါသည် ရှေးဦးစွာဟု ဟော၏။ အာစရိယ-သဒ္ဓါသည် ဆရာဟု ဟော၏။

၄၄ စွပ်စွဲတတ်ကြောင်း (၂) မျိုး

၁။ မရှိ ခိုးနိုး။

၂။ မလှ စုံးမျိုး။

၄၅ ပုထုဇဉ် (၂) မျိုး

၁။ ကလျာဏပုထုဇဉ်- ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သူ။

၂။ ဗာလပုထုဇဉ်-ကံ-ကံ၏ အကျိုးကိုမယုံကြည်သူ။

၄၆ ပြင်မရသော အရာ (၂) မျိုး

၁။ အတိတ်ကံ နှင့်

၂။ ဝမ်းတွင်းပါဗီဇ-ပြင်မရ။

၄၇ မြန်မာပြည်သို့ သာသနာယူဆောင်လာသောမထေရ် (၂) ပါး

၁။ အရှင်ဥတ္တရ မထေရ်။

၂။ အရှင်သောဏ မထေရ်။

၄၈ သိမ် (၂) မျိုး

၁။ ဗဒ္ဒသိမ်-ဥ ဘ်ကမ္မဝါစာတို့ဖြင့်၊ ဖွဲ့စည်းအပ်သောသိမ်။

၂။ အဗဒ္ဒသိမ်- သူ့အလိုအလျောက်ဖြစ်သောသိမ်

၂-ပါးသော အရာကား နိဗ္ဗိတံ။

၃ - ပါးသော တရားများ

၁ အရိယသာဝက (၃) မျိုး

- ၁။ အဂ္ဂသာဝက-မြတ်သော ရဟန္တာ၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရှင်မောဂ္ဂလာန်။
- ၂။ မဟာသာဝက-မဟာကဿပ စသော အဆီတိမဟာသာဝက (၈၀)။
- ၃။ ပကတိသာဝက-သာမန် ရဟန္တာများ။

၂ အကုသိုလ် မူလကရား (၃) ပါး

- ၁။ လောဘ-လိုချင်တပ်မက်ခြင်း။
- ၂။ ဒေါသ-စိတ်ဆိုးသဖြင့် အပြစ်ရှိခြင်း။
- ၃။ မောဟ-အမြင်မှန် မရသဖြင့် အမှန်ကို မသိခြင်း။

၃ အလဇ္ဇရဟန်း၏ အင်္ဂါ (၃) ရပ်

- ၁။ သဗ္ဗိစ္စ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ-စေတနာဖြင့် သိလျက် အပြစ်ကို ကျူးလွန်ခြင်း။
- ၂။ အာပတ္တိ ပရိဂူဗာတိ-ကျူးလွန်ပြီးသောအပြစ်ကို ထိန်ချန်ထားခြင်း။
- ၃။ အဂတိ ဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ-ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို ဘက်လိုက်ခြင်း။
ရဟန်းတို့သည် ဤ ၃-ပါးကို မပြုကျင့်အပ်ပေ။

၄ အဖွဲ့ပျက်ပြယ်ခြင်း အကြောင်း (၃) ပါး

- ၁။ ဗဟုနေတ္တာရ-နည်းညွှန်လမ်းပြအကြီးအမှူးလုပ်လိုသူ ပေါများခြင်း။
- ၂။ သဗ္ဗပဏ္ဍိတမာနိ-မိမိကိုယ်ကို ပညာရှိဟု ဘဝင်မြင့်သူ များခြင်း။
- ၃။ ဗဟုမဟိစ္ဆာ-ရာထူး မက်မောသူ များခြင်း။

၅ အပေါင်းအသင်း (၃) မျိုး

- ၁။ ယုတ်ညံ့သူကို ပေါင်းလျှင် မိမိမှာ ယုတ်ညံ့သူ ဖြစ်ရ၏။
- ၂။ တန်းတူသူကို ပေါင်းလျှင် မိမိမှာ မဆုတ်ယုတ်ရ၏။
- ၃။ အဆင့်အတန်းမြင့်သူကို ပေါင်းလျှင် လျှင်မြန်စွာမြင့်မားတိုးတက်ရ၏။
(အင်္ဂုတ္တိုရ် ၁-ဓမ္မဝိတဗ္ဗသုတ် - ၁၂၃)

(၁၄) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆ ဣန္ဒြေ (၃)ပါး

- ၁။ စက္ခုဇ္ဈန္ဒြေ မျက်စိတည်ငြိမ်မှု။
- ၂။ သောတိဇ္ဈန္ဒြေ- နားတည်ငြိမ်မှု။
- ၃။ မနိဇ္ဈန္ဒြေ- စိတ်တည်ငြိမ်မှု။ (သာမညဖလသုတ်)

၇ ဥပုသ် (၃) ပါး

- ၁။ နိဂဏ္ဍဥပုသ်-ဥပုသ်သီလဆောက်တည်ရာ၌ အကုသိုလ်ကိုအရပ်ပိုင်းခြား၍ ပြုခြင်း။
- ၂။ ဂေါပါလဥပုသ်-ဥပုသ်ဆီလဆောက်တည်ရာ၌ ဒါန၊ သီလနှင့်စပ်သော စကားကို မပြောမူ၍ စီးပွားရေး လူမှုရေး စကား ပြောဆိုခြင်း (မမြတ်။)
- ၃။ အရိယာဥပုသ်-ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ရာ၌ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာနှင့် စပ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း (မြတ်၏။)

(တိက အင်္ဂုတ္တိုရ် ၂ -မဟာဝဂ်)

၈ ဥတု (၃)ပါး

- ၁။ ဂိမ္မန္တဥတု-တပေါင်းလပြည့်နေ့မှ ဝါဆိုလပြည့်နေ့အထိ နေ့ဥတု။
- ၂။ ဝသန္တဥတု - ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့် နေ့အထိ မိုးဥတု။
- ၃။ ဟေမန္တဥတု- တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့မှ တပေါင်းလပြည့်နေ့အထိ ဆောင်းဥတု။

၉ ကာလ (၃) ပါး

- ၁။ အတိတ်ကာလ- လွန်ခဲ့သော ကာလ။
- ၂။ အနာဂတ်ကာလ- နောက်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ကာလ။
- ၃။ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ- ယခု ဖြစ်ဆဲ ကာလ။

၁၀ ကာယကံ (၃) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ - သူ့ အသက်ကို လျင်စွာသတ်ခြင်း။
- ၂။ အဒိန္နာဒါန - အရှင်မပေးသည့် သူ၏ဥစ္စာကို ယူခြင်း။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ - ကိလေသာ ကာမကိစ္စကို မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ခြင်း။

၁၁ ကိလေသာ (၃) ပါး

- ၁။ ဝိတိက္ကမကိလေသာ - ကျူးလွန်သော ကိလေသာ၊ ၎င်းကို သီလ ကျင့်သုံး၍ ပယ်ရမည်။
- ၂။ ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ - ထကြွသော ကိလေသာ၊ ၎င်းကို သမထပွား များ၍ ပယ်ရမည်။
- ၃။ အနုသယကိလေသာ - အစဉ် ကိန်းအောင်း နေသော ကိလေသာ၊ ၎င်းကို ဝိပဿနာ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်ရမည်။

၁၂ ကုသိုလ်တရား (၃) ပါး

- ၁။ ဒါန - လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်ကောင်းရန် ဆောက်တည်ခြင်း။
- ၃။ ဘာဝနာ - သမထ, ဝိပဿနာ ပွားများခြင်း။

၁၃ တနည်း ကုသိုလ်တရား (၃) ပါး

- ၁။ အလောဘ - တပ်ဓက်မှုမရှိခြင်း - ဒါနမှုပြုခြင်း။
- ၂။ အဒေါသ - အပြစ်မရှိခြင်း - သတ္တဝါများအား သနားချစ်ခင်ခြင်း။
- ၃။ အမောဟ - တွေဝေမှု မရှိခြင်း - ပညာဉာဏ်။

၁၄ ကံ (၃) ပါး

- ၁။ ကာယကံ - ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မှု။
- ၂။ ဝစီကံ - နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုမှု။
- ၃။ မနောကံ - စိတ်ဖြင့် ကြံစည်မှု။

(၁၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၅ ကပ် (၃) ပါး

- ၁။ ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓရကပ်- အစာရေစာ ငတ်မှတ်ခေါင်းပါး၍ ပျက်စီးခြင်း။
- ၂။ သတ္တန္တရကပ်- ဓား, လှံ, သေနတ်လက်နက်တို့ဖြင့်ထိုးခုတ်၍ ပျက်စီးခြင်း။
- ၃။ ရောဂန္ဓရကပ်- အနာရောဂါ ကပ်ရောက်၍ ပျက်စီးခြင်း။

၁၆ ဓဏ (၃) ပါး

- ၁။ ဥပါဇ်- ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ခြင်း။
- ၂။ ဌိ- ခန္ဓာငါးပါး တည်ခြင်း။
- ၃။ ဘင်- ခန္ဓာငါးပါး ချုပ်ပျက်ခြင်း။

၁၇ စေတနာ (၃) တန်

- ၁။ ပုဗ္ဗစေတနာ- ရှေးဦးစွာလှလိုသော ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၂။ မုဇ္ဈစေတနာ- လှချင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် မပျက် မကွက် လှဒါန်းခြင်း။
- ၃။ ပရစေတနာ* လှဒါန်းပြီး၍ ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းစွာဖြင့် နောက်ထပ် လှချင်စိတ် ရှိခြင်း။

၁၈ ဇော (၃) တန်

- ၁။ ကုသိုလ်ဇော- ကောင်းမှု၏ လျင်မြန်သော စိတ်အဟုန်။
- ၂။ အကုသိုလ်ဇော- မကောင်းမှု၏ လျင်မြန်သော စိတ်အဟုန်။
- ၃။ ကြိယာဇော- ကောင်းမှု, မကောင်းမှုမရှိမူ၍ လျင်မြန်သော စိတ်အဟုန်။

၁၉ ဈာပန (၃) မျိုး

- ၁။ အင်္ဂုဈာပန- မီးရှို့၍ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း။
- ၂။ ဘူမိဈာပန- မြေမြှုပ်၍ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း။
- ၃။ ဥဒကဈာပန- ရေမျော၍ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း။

* အင်္ဂုတ္တိုရ်- အပရစေတနာဟူ၍ မူကွဲလည်းရှိ၏။

၂၀ တဏှာ (၃) ပါး

- ၁။ ကာမတဏှာ-ကာမကိလေသာကို နှစ်သက်ခြင်း။
- ၂။ ဘဝတဏှာ-ဘဝအဖြစ်ကို နှစ်သက်ခြင်း-သဿတဒိဋ္ဌိ။
- ၃။ ဝိဘဝတဏှာ-ဘဝမရှိမှုကို နှစ်သက်ခြင်း-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။

၂၁ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာ (၃) မျိုး

- ၁။ အာဝါဟမင်္ဂလာ-သတို့သားအိမ်၌ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြုခြင်း။
- ၂။ ဝိဝါဟမင်္ဂလာ-သတို့သမီးအိမ်၌ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြုခြင်း။
- ၃။ စရမင်္ဂလာ-ထင်ရှားသော အဆောက်အဦး၌ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြုခြင်း။

၂၂ နိမိတ် (၃) ပါး

- ၁။ ပရိကမ္မနိမိတ္တ-အခြေခံ အကြောင်းတရား။
- ၂။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တ- ယူခြင်း အကြောင်းတရား။
- ၃။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တ- တူမျှသော အကြောင်းတရား။

၂၃ နိဗ္ဗာန် (၃) မျိုး

- ၁။ သုညတနိဗ္ဗာန်-ရာဂ, ဒေါသ, မောဟနှင့်တကွ ရုပ်နာမ်ငြိမ်းခြင်း။
- ၂။ အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်- ပုံသဏ္ဍာန် နိမိတ်မရှိသဖြင့် ငြိမ်းခြင်း။
- ၃။ အပ္ပဏိဟိတနိဗ္ဗာန်- ပူပူဆာဆာ တောင့်တအပ်သော တဏှာမရှိသဖြင့် ငြိမ်းခြင်း။

၂၄ နတ် (၃) မျိုး

- ၁။ ဝိသုဒ္ဓိနတ်- မြတ်စွာဘုရားကိုဆို၏ စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၂။ သမ္မုတိနတ်- ပြည်ပိုင်ဘုရင်အဖြစ် သမုတ်ထားခြင်းကို ဆို၏။
- ၃။ ဥပပတ္တိနတ်- ကံ၏အစွမ်းအားဖြင့် အလိုလိုဖြစ်ပေါ်သောနတ်။

၂၅ နောင်ပြင်ဖို့ရန်ခက်သည့် (၃) မျိုး

- ၁။ အိမ်ထောင်မှု- အမျိုးကောင်း သားသမီးများသည် အိမ်ထောင်ဘက် ပြုပြီးပါက နောင်ပြင်ဖို့ရန် ခက်၏။
- ၂။ ဘုရားတည်-ဘုရားတည်ပြီးပါက နောင်ပြင်ဖို့ရန် ခက်၏။

(၁၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃။ ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး၊ ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုးပြီးပါက နောင်ပြင်ဖို့ရန် ခက်၏။

၂၆ ပဟာန် (၃) ပါး

၁။ တဒင်္ဂပဟာန်- ကိလေသာကို သီလစသော ကုသိုလ်ကိစ္စဖြင့် ခေတ္တ ပယ်ခြင်း။

၂။ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်- ကိလေသာကို သမာဓိပွားသဖြင့် ပယ်ခြင်း။

၃။ သမုစ္ဆေဒပဟာန် - ကိလေသာကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အကြွင်းမရှိ ပယ်ခြင်း။

၂၇ ပညာ၏တန်ဖိုး (၃) မျိုး

၁။ ပညာသည် လူခိုးလို့လည်း မရနိုင်။

၂။ ပညာသည် မည်၍ မည်မျှ ဟူ၍ တန်ဖိုးလည်း မဖြတ်နိုင်။

၃။ ပညာသည် ပေး၍လည်း မကုန် သုံး၍လည်း မကုန်နိုင်။

၂၈ ပရိတ်ရွတ်သူ၏ ပြည့်စုံမှု အင်္ဂါ (၃) ရပ်

၁။ ပုဒ်-ပါဠိ-အက္ခရာ မချွတ်ယွင်း မပျက်စီး၍ မှန်ကန်စွာရွတ်နိုင်ခြင်း။

၂။ ပါဠိ-အနက်-အဓိပ္ပာယ်သဘာဝကို ပေါ်လွင် သိမြင်နိုင်ခြင်း။

၃။ သတ္တဝါအပေါင်းတို့အပေါ်၌ ချစ်ခင်သနား၍ မေတ္တာစိတ်ညွတ်ခြင်း။

မှတ်ချက်။ ။ အမှတ် ၃-၌ (လာဘ်လာဘ၌ ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိရဟုလည်း မှုကဲ့ရှိပါ၏)။

၂၉ ပရိတ်ရွတ်သူ၏ မပြည့်စုံမှုအင်္ဂါ (၃) ရပ်

၁။ ပုဒ်-ပါဠိ-အက္ခရာ-မှန်ကန်အောင် မရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်း။

၂။ ပါဠိ-အနက်-အဓိပ္ပာယ်သဘာဝကို မသိမမြင်နိုင်ခြင်း။

၃။ သတ္တဝါအပေါင်းတို့အပေါ်၌ ချစ်ခင်သနား မေတ္တာစိတ်မညွတ်ခြင်း၊ အကျိုးမရှိ။

(ပါထေယျအဋ္ဌကထာ)

၃၀ ပရိတ်အကျိုး မရသူ (၃) ယောက်

- ၁။ ပဉ္စာနန္ဒရိယ-ကံကြီးငါးပါးထိုက်သူ တယောက်။
- ၂။ မှားသောအယူရှိသူ တယောက်။
- ၃။ ပရိတ်တရားတော်၌ ယုံကြည်မှုမရှိသူ တယောက်။

၃၁ ပရိတ်အကျိုးရသူ (၃) ယောက်

- ၁။ ပဉ္စာနန္ဒရိယ-ကံကြီးငါးပါးမှ ကင်းလွတ်သူ။
- ၂။ မှန်သောအယူရှိသူ။
- ၃။ ပရိတ်တရားတော်၌ အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်သူ။

၃၂ ပိဋက (၃) ပုံ

- ၁။ သုတ်-အနက်အဓိပ္ပါယ်သဘောကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြခြင်း။
- ၂။ ဝိနည်း-သက်ဆိုင်ရာ ရဟန်းတော်များ၏ ကိုယ်ကျင့်သီလတရား။
- ၃။ အဘိဓမ္မာ-လွန်ကဲသော အထူးတရား။

၃၃ ဗုဒ္ဓခေတ် (၃) ခေတ်

- ၁။ ဇာတိခေတ်-ဘုရားအလောင်းတော် သန္ဓေတည်နေစဉ်အခါကို ဆို၏။
- ၂။ အာဏာခေတ်-ဘုရားအဖြစ်ရပြီး ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော် အချို့၏ တန်ခိုးပြန့်နှံ့ခြင်း။
- ၃။ ဝိသယခေတ်-မြတ်စွာဘုရားဉာဏ်တော်ဖြင့် ဟောကြားခဲ့သော တရား များကို အာရုံပြုခြင်း။

၃၄ ဗုဒ္ဓဗောဓိ (၃) မျိုး

- ၁။ ပထမဗောဓိ-၁၅-ဝါပိုင်းခြားထားတော်မူ၏။
- ၂။ မဇ္ဈိမဗောဓိ-၁၅-ဝါပိုင်းခြားထားတော်မူ၏။
- ၃။ ပစ္ဆိမဗောဓိ-၁၅-ဝါပိုင်းခြားထားတော်မူ၏-ပေါင်း၄၅-ဝါကိုဆို၏။

(၂၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃၅ ဘာဝနာ (၃) ပါး

- ၁။ ပရိကမ္မဘာဝနာ-အခြေခံ ပွားများခြင်း။
- ၂။ ဥပစာရ ဘာဝနာ-အနီးအပါး၌ ပွားများခြင်း။
- ၃။ အပ္ပနာဘာဝနာ-အကြံအစည်ဖြင့် ပွားများခြင်း။

၃၆ တနည်း ဘာဝနာ (၃) ပါး

- ၁။ မေတ္တာဘာဝနာ-သတ္တဝါတို့အပေါ် မေတ္တာစိတ်ထား၍ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပွားများခြင်း။
- ၂။ သမထဘာဝနာ-စိတ်တည်ငြိမ်မှု ရစေရန် ထပ်ကာထပ်ကာ ပွားများခြင်း။
- ၃။ ဝိပဿနာဘာဝနာ-အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာကို ပညာဖြင့် ထပ်ကာထပ်ကာ ပွားများခြင်း ရှုခြင်း။

၃၇ ဘုရား (၃) မျိုး

- ၁။ ပညာဓိကဘုရားသည် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း ပါရမီဖြည့်ကျင့်တော်မူပါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရတော်မူ၏။
- ၂။ သဒ္ဓါဓိကဘုရားသည် ရှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းပါရမီတော်ဖြည့်ကျင့်တော်မူပါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရတော်မူ၏။
- ၃။ ဝီရိယာဓိကဘုရားသည် တဆယ့်ခြောက်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းပါရမီတော်ဖြည့်ကျင့်တော်မူပါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရရှိတော်မူ၏။

(အဘိဓမ္မာ ကထာဝတ္ထုကျမ်း)

၃၈ ဘုရားအလောင်းတော်၏ အကျင့် (၃) ပါး

- ၁။ လောကတ္ထစရိယ-လောကသတ္တဝါတို့၏ အကျိုးငှါ ကျင့်ခြင်း။
- ၂။ ဉာတတ္ထစရိယ-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ အကျိုးငှါ ကျင့်ခြင်း။
- ၃။ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အလို့ငှါ ကျင့်ခြင်း။

၃၉ မကောင်းသောတရား (၃) ပါး

- ၁။ အဓမ္မရာဂ- မတရားသဖြင့် သောင်းကျန်းစော်ကားမှု။
- ၂။ ဝိသမလောဘ- မမျှမတ လိုလားနှစ်သက်မှု။
- ၃။ မိစ္ဆာဓမ္မ- မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ကြံမှု။

၄၀ မနောကံ (၃) ပါး

- ၁။ အဘိဇ္ဈာ- လွန်ကဲစွာ အလိုရှိခြင်း။
- ၂။ ဗျာပါဒ- ပျက်စီးစေရန် ကြိမ်ဆဲခြင်း။
- ၃။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ- အယူမှားခြင်း။

၄၁ မထေရ် (၃) မျိုး

- ၁။ အနုထေရ်- ၁-ဝါမှ ၃၀-ဝါရှိသော ထေရ်ငယ်။
- ၂။ မဇ္ဈမထေရ်- ၁၀ ဝါမှ ၂၀-ဝါရှိသော ထေရ်လတ်။
- ၃။ မဟာထေရ်- ၂၀-ဝါမှ အထက်ဝါရှိသော ထေရ်ကြီး။

၄၂ မစည်ကားအပ်သော အရပ် (၃) မျိုး

- ၁။ ဝိနိစ္ဆယသာလာ- အမှုစစ်ဆေးရာ တရားရုံးကို ဆို၏။
- ၂။ ဗန္ဓနာဂါရ- အချုပ်နှင့် ထောင်ကို ဆို၏။
- ၃။ သုသာန- သုသာန် သင်းချိုင်းကို ဆို၏။

၄၃ မာရ်နတ်၏ သမီး (၃) ယောက်

- ၁။ တဏှာ။
- ၂။ အာရတီ။
- ၃။ ရာဂါ။

မြတ်စွာဘုရားအား အာရုံငါးပါးဖြင့် ဖြားယောင်းသော နတ်သမီးများ။

၄၄ မီး (၃) ပါး

- ၁။ ရာဂမီး- ကိလေသာ တောက်လောင်မှု။
- ၂။ ဒေါသမီး- အမျက်ဒေါသ တောက်လောင်မှု။
- ၃။ မောဟမီး- အမြင်မှန် မရသဖြင့် တောက်လောင်မှု။

(၂၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄၅ မင်္ဂလာ (၃) ပါး

- ၁။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာ- ကောင်းစွာ မြင်တွေ့ခြင်း။
- ၂။ သုတမင်္ဂလာ- ကောင်းစွာ ကြားရခြင်း။
- ၃။ မုတမင်္ဂလာ- ကောင်းစွာ တွေ့ထိခြင်း။

၄၆ မင်္ဂ (၃) ပါး

- ၁။ မုခမင်- ပါးစပ်ပေါက်။
- ၂။ ဝစ္စမင်- ကျင်ကြီးပေါက်။
- ၃။ ပဿာဝမင်- ကျင်ငယ်ပေါက်။

၄၇ ရတနာ (၃) ပါး

- ၁။ ဘုရား ရတနာ- ဘုရား၌ နှစ်သက်ခြင်း။
- ၂။ တရား ရတနာ- တရား၌ နှစ်သက်ခြင်း။
- ၃။ သံဃာ ရတနာ- သံဃာ၌ နှစ်သက်ခြင်း။

၄၈ ရဟန်းတော်များ ဝါတူင်း၌ ဝါပန်ခြင်းအကြောင်း (၃) မျိုး

- ၁။ ဒါနဉ္စ ဒါတုံ - လှူဒါန်းလို၍ ပင့်ဖိတ်သည့် အခါ ကြွရခြင်း။
(ဝါပန်ရခြင်း)
- ၂။ ဓမ္မဉ္စ သောတုံ - တရား နာလို၍ ပင့်ဖိတ်သည့်အခါ ကြွရခြင်း။
(ဝါပန်ရခြင်း)
- ၃။ ဘိက္ခုစ ပဿိတုံ - ရဟန်းများမှ ဖူးမျှော်လို၍ ပင့်ဖိတ်သည့်အခါ ကြွရခြင်း။ (ဝါပန်ရခြင်း)

၄၉ ရဟန်းများ မစားအပ်သော အသား (၃) မျိုး

- ၁။ မြင်သား - မိမိမြင်ရာအရပ်၌ သတ်သောအသားကို မစားရခြင်း။
- ၂။ ကြားသား - မိမိအသံကြားရာအရပ်၌ သတ်သောအသားကို မစားရခြင်း။
- ၃။ ယုံမှားသား - မိမိအတွက်ရည်၍ သတ်သောအသားဟုယုံမှားရှိက မစားရခြင်း။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ-ဇီဝကသုတ်။

၅၀ လက္ခဏာ (၃) ပါး

- ၁။ အနိစ္စလက္ခဏာ- မမြဲသည်ကို ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခလက္ခဏာ- ဆင်းရဲသည်ကို ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၃။ အနတ္တလက္ခဏာ- အစိုးမရသည်ကို ရှုမှတ်ခြင်း။

၅၁ လောက (၃) ပါး

- ၁။ သတ္တလောက- အာရုံငါးပါး၌ တပ်မက်သော သတ္တဝါအပေါင်းကို ဆို၏။
- ၂။ သင်္ခါရလောက- သတ္တဝါအပေါင်းသည် ပြုပြင်စီမံခြင်းဖြင့် ဖြစ်ပျက်မှု ရှိခြင်းကို ဆို၏။
- ၃။ ဩကာသလောက- သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ နေထိုင်ရာ (၃၁) ဘုံသော ဌာနကို ဆို၏။

၅၂ လောကလူမှိုက်ကြီး (၃) ယောက်

- ၁။ အများက မလိုလားမှု၍ ကိုယ်ကျိုးကိုယ်စီးပွားကို စွန့်လွှတ်ကာလူကြီး အဖြစ် ရယူရန် အတင်း အဓမ္မ ဝင်လှသူ။
- ၂။ လက်ရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကို စွန့်လွှတ်၍ လောင်းကစားမှုမှ အစ မကောင်းမှု ဒုစရိုက်များကို ပြုလုပ်သူ။
- ၃။ သူတပါး ချေးငှားသောကြွေးကို ကြားမှအာမခံသူ (ကြွေးချေးသူက မိမိထံမှတစ်ဆင့် ကြွေးချေးသူထံသို့ ကြွေးတောင်းခိုင်း ကြွေးယူသူ ကလည်း မပေး၊ တောင်းပါများတော့ ကြွေးယူသူကလည်း ခဏ ခဏ အတောင်းခံရသဖြင့် မိမိကို မုန်း၊ ကြွေးပေးသူကလည်း ကြွေး မရ၍ အာမခံသူ မိမိကို မုန်း၊ ၂-ဖက်စလုံး မသက်သာသောလူမှိုက်ပါ တကား။

(၂၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၅၃ ဝိပဿနာ (၃) ပါး

- ၁။ အနိစ္စဝိပဿနာ- မမြဲသည်ကို အထူးရှုမှတ်၍ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခဝိပဿနာ- ဆင်းရဲသည်ကို အထူးရှုမှတ်၍ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း။
- ၃။ အနတ္တဝိပဿနာ- အစိုးမရသည်ကို အထူးရှုမှတ်၍ ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်ခြင်း။

၅၄ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် (၃) ပါး

- ၁။ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်- ရှေးဘဝမှ နေခဲ့သော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သောဉာဏ်။
- ၂။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်- နတ်တို့၏ မျက်စိကဲ့သို့ အပိတ်အပင် အတားအဆီးမရှိ မြင်နိုင်သော ဉာဏ်။
- ၃။ အာသဝက္ခယဉာဏ်- အာသဝေါတရား လေးပါးကို ကုန်စင်အောင် ပြုတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်။

၅၅ ဝိပုလ္လာသ (၃) ပါး

- ၁။ သညာဝိပုလ္လာသ- တရား၌ အမှတ်မှားခြင်း။
- ၂။ ဒိဋ္ဌိဝိပုလ္လာသ- တရား၌ အမြင်မှားခြင်း။
- ၃။ စိတ္တဝိပုလ္လာသ- တရား၌ အသိမှားခြင်း။

၅၆ ဝိရတိစေတသိက် (၃) ပါး

- ၁။ သမ္မာဝါစာ- ကောင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- ၂။ သမ္မာကမ္မန္တ- ကောင်းသောအလုပ်ကို ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၃။ သမ္မာအာဇီဝ- ကောင်းသော အသက်မွေးမှု ရှိခြင်း။

၅၇ ဝေဒနာ (၃) ပါး

- ၁။ သုခဝေဒနာ - ချမ်းသာမှုကို ခံစားခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခဝေဒနာ - ဆင်းရဲမှုကို ခံစားခြင်း။
- ၃။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ- ဆင်းရဲမှု ချမ်းသာမှု မရှိမည် ခံစားခြင်း။

၅၈ ဝဋ် (၃) ပါး

- ၁။ ကိလေသာဝဋ် - သတ္တဝါဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကိလေသာ ဖြစ်ပေါ်၏။
(ကိလေသာဝဋ်)
- ၂။ ကမ္မဝဋ် - ကိလေသာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် ကာမဂုဏ်အမှုကို ပြုလုပ်
၏။ (ကမ္မဝဋ်)
- ၃။ ဝိပါကဝဋ် - ကာမဂုဏ်မှု ပြုကျင့်မှုကြောင့် နာမ်ရုပ် သတ္တဝါကောင်
ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ (ဝိပါကဝဋ်)
သတ္တဝါတို့သည် ထိုဝဋ်သုံးပါးဖြင့် သံသရာ၌ လည်၍နေကြ၏။

၅၉ ဝတ္တရား (၃) ပါး

- ၁။ လောကဝတ် - လူမှုရေးအရ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၂။ ဓမ္မဝတ် - တရားသဘောအရ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၃။ ရာဇာဝတ် - မင်းအမိန့်အရ ပြုလုပ်ခြင်း။

၆၀ သင်္ခါရ (၃) ပါး

- ၁။ ပုညာဘိသင်္ခါရ - ကာမကုသိုလ်ပြုပြင်စီမံမှု။
- ၂။ အပုညာဘိသင်္ခါရ - အကုသိုလ် ပြုပြင်စီမံမှု။
- ၃။ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ - ရူပ, အရူပကုသိုလ် ပြုပြင်စီမံမှု။

၆၁ သတ္တိ (၃) ပါး

- ၁။ သတ္တိ - လက်ရုံးရည်ရှိခြင်း။
- ၂။ ဗျတ္တိ - နှလုံးရည်ရှိခြင်း။
- ၃။ သမ္ပတ္တိ - ပြည့်စုံမှုရှိခြင်း။

၆၂ တနည်း သတ္တိ (၃) ပါး

- ၁။ ကာယသတ္တိ - ကိုယ်၏ စွမ်းရည်။
- ၂။ ဉာဏသတ္တိ - ဉာဏ်၏စွမ်းရည်။
- ၃။ စာဂသတ္တိ - ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှု စွမ်းရည်။

၆၃ သတိပြုအပ်သော ဒါန (၃) ပါး

- ၁။ ဟိနဒါန - ယုတ်ညံ့သော ပေးကမ်းမှု အလှူ။
- ၂။ မဇ္ဈိမဒါန - အလယ်အလတ် ပေးကမ်းမှု အလှူ။
- ၃။ ပဏိတဒါန - မြင့်မြတ်သော ပေးကမ်းမှု အလှူ။

(၂၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆၄ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (၃) မျိုး

- ၁။ ကမ္မဿကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ - ကံ, ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း အယူမှန်။
- ၂။ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ - ရုပ် နာမ် ဓမ္မတို့၌ လက္ခဏာတင်၍ သိနိုင်သော အယူမှန်။
- ၃။ မဂ္ဂုလသမ္မာဒိဋ္ဌိ - မဂ်ဖိုလ် အဆင့်သို့ ရောက်အောင် မြင်နိုင်သော အယူမှန်။

၆၅ သမားတော်ဂုဏ် (၃) ပါး

- ၁။ ပဏ္ဍိတဂုဏ် - ရာသီဥတုနှင့် ဆေးဝါးကို ပိုင်နိုင်စွာ သိရခြင်း။
- ၂။ ဒက္ခဂုဏ် - အနာနှင့်ဆေး သင့်အောင် ပေးနိုင်ရခြင်း။
- ၃။ အနာလသဂုဏ် - မိမိကျန်းမာပါက ဆရာပင့်သူနှင့် အတူ နေ့ညမရွေး လိုက်နိုင်ရခြင်း။

၆၆ သရဏဂုံ (၃) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ - သီစရာရှိသမျှ အကြွင်းမရှိ သိတော်မူသော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားအား ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခြင်း။
- ၂။ ဓမ္မံ သရဏံ - သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသည့် မဂ္ဂင် ဂ-ပါးအား ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကျင့်သုံးခြင်း။
- ၃။ သံဃံ သရဏံ - အရိယာဂိုဏ်းဝင် သံဃာတော် ဂ-ပါးအား ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ခြင်း။

၆၇ သတ္တဝါ (၃) မျိုး

- ၁။ ဝေနေယျသတ္တဝါ - သာသနာနှင့် ကြုံတွေ့ပါက ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါ။
- ၂။ သုခိတသတ္တဝါ - ချမ်းသာမှုရသော သတ္တဝါ။
- ၃။ ဒုက္ခိတသတ္တဝါ - ဆင်းရဲမှု ခံစားရသော သတ္တဝါ။

၆၈ သာသနာတော် (၃) ရပ်

- ၁။ ပရိယတ္တိသာသနာတော်- စာပေပရိယတ္တိ သင်အံ့ပို့ချခြင်း။
- ၂။ ပဋိပတ္တိ သာသနာတော်- စာပေပရိယတ္တိ၏သိမှုဖြင့် သမထ,ဝိပဿနာ ပွားများအားထုတ်ခြင်း။

၃-ပါးသော တရားများ

(၂၇)

၃။ ပဋိဝေသောသနာတော်- ဝိပဿနာအကျင့် ပြီးမြောက်၍ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု၍ အကျိုးခံစားရခြင်း။

၆၉ သိက္ခာ (၃) ပါး

- ၁။ သီလသိက္ခာ - ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်သော ကိုယ်ကျင့်တရား။
- ၂။ သမာဓိသိက္ခာ - ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်သော စိတ်တည်ငြိမ်မှု တရား။
- ၃။ ပညာသိက္ခာ - ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်သော နိဗ္ဗာန်ရောက်မှု တရား။

၇၀ ဆုဂတိဘုံ (၃) ပါး

- ၁။ လူ့ဘုံ - လူ့ပြည်လောက။
- ၂။ နတ်ဘုံ - နတ်ပြည် ၆-ထပ်။
- ၃။ ဗြဟ္မာဘုံ - ၂၀။

၇၁ သူယုတ်ထက္ခဏာ (၃) မျိုး

- ၁။ အနုဂ္ဂါယံ ဂမယန္တော - သူ မခေါ်ပဲလျက် သူ့အိမ်သို့ သွားဖန် များသောသူ။
- ၂။ အပုစ္ဆာ ဗဟုဘာသကော - သူ မမေးပဲလျက် များစွာ ပြောလေ့ ရှိသောသူ။
- ၃။ အတ္တဂုဏ် ပကာသန္တော - မိမိ၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပလွှားတတ်သောသူ။

၇၂ သေနင်္ဂဗျူဟာ (၃) မျိုး

- ၁။ သကဋဗျူဟာ - စစ်ငင်၍ ထိုးခြင်း။
 - ၂။ စက္ကဗျူဟာ - စိုင်းပတ်၍ ထိုးခြင်း။
 - ၃။ ပဒုမဗျူဟာ - အထပ်ထပ် ရံ၍ထိုးခြင်း။
- (၅၅၀-၀ခုကီသုတရဇာတ်)

၇၃ ဆောတာပန် (၃) မျိုး

- ၁။ ကေဗီဇီ - တဘဝဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကူးဝင်ခြင်း။
- ၂။ ကောလံကောလ- နှစ်ဘဝမှ ကြောက်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကူးဝင်ခြင်း။
- ၃။ ဆတ္တက္ခတ္တုပရမ - ခုနစ်ဘဝ၌ နိဗ္ဗာန်ကူးဝင်ခြင်း။

(၂၀) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၇၄ သားအမိချင်း မကယ်နိုင်သောတရား (၃) ပါး

၁။ အိုဘေး။

၂။ နာဘေး။

၃။ သေဘေး။

ထိုဘေးသုံးပါး ကြုံတွေ့ပါက သားကလည်း အမိကို မကယ်နိုင်၊ အမိကလည်း သားကို မကယ်နိုင်။

(တိက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၇၅ သုတ် (၃) ကျမ်း

၁။ သုတ်သီလက္ခန္ဓာကျမ်း။

၂။ သုတ်ပါထိကကျမ်း။ (သုတ်ပါထေယျ)

၃။ သုတ်မဟာဝါကျမ်း။

၇၆ ဟိတ် (၃) ပါး

၁။ အလောဘဟိတ် - အလို မကြီးသူ။

၂။ အဒေါသ ဟိတ် - အမျှက်မကြီးသူ။

၃။ အမောဟဟိတ် - အမြင်မှန်ရှိသူ။

၇၇ သား (၃) မျိုး

၁။ အဝဇာတသား - မိဘတို့၏ ကျင့်စဉ်အတိုင်း မကျင့်သောသား။

၂။ အနုဇာတသား - မိဘတို့၏ ကျင့်စဉ်အတိုင်း ကျင့်သောသား။

၃။ အတိဇာတသား - မိဘတို့၏ ကျင့်စဉ်ကိုလွန်ကဲ၍ ကျင့်သောသား။

၇၈ ရဟန်းတို့ မမေ့အပ်သော အရာ (၃) မျိုး

၁။ ရဟန်းဖြစ်ရာနေရပ်နှင့်သိမ် အချိန်ကာလ။

၂။ သောတာပန်ဖြစ်ရာ နေရပ် အချိန်ကာလ။

၃။ ရဟန္တာဖြစ်ရာ နေရပ် အချိန်ကာလ။

၇၉ မရှက်ခြင်း (၃) မျိုး

၁။ ကြိုက် - မရှက်။

၂။ ငိုက် - မရှက်။

၃။ ငတ် - မရှက်။

၈၀ ဖွားမြင်စ စကားပြောသောဘုရားအလောင်းတော်၏ (၃) ဘဝ

- ၁။ မဟော်သဓာဘဝ- မိခင်ကျွန်ုပ်ထံမှနတ်ဆေးမြစ်ကို ယူပါဟု လက်၌ ကိုင်လျက် ဖွားမြင်စ စကားပြော၏။
- ၂။ ဝေဿန္တရာဘဝ- မိခင်လူမည် ကျွန်ုပ်ကိုဝတ္ထုငွေပေးပါဟု ဖွားမြင်စ စကားပြော၏။
- ၃။ သိဒ္ဓတ္ထဘဝ- အရှေ့ပါမသွိ၊ လောက၌ ငါအမြတ်ဆုံးဟု ဖွားမြင်စ စကား ပြော၏။

(ဗုဒ္ဓဝင်)

၈၁ မဟာလတာတန်းဆောင်ဆင်နိုင်သူအမျိုးသမီး (၃) ယောက်

- ၁။ ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးကတော် - မာလိကာ။
- ၂။ ဘုရားကျောင်းဒါယိကာမကြီး- ဝိသာခါ။
- ၃။ ဗာရာဏသီသူဌေးသမီး - သုမန။

(နိပါတ်တော် မဟာဝင်)

၈၂ သိမ်ပျက်ခြင်း (၃) ပါး

- ၁။ နိမိတ္တ၊ အသမ္ပတ္တိ - နိမိတ် မပြည့်စုံခြင်း။
- ၂။ ပရိသာ၊ အသမ္ပတ္တိ - ရဟန်းပရိသတ် မပြည့်စုံခြင်း။
- ၃။ ကမ္မဝါစာ၊ အသမ္ပတ္တိ - ကမ္မဝါစာ၌ မပြည့်စုံခြင်း။

(ဝိနည်းတော်)

၈၃ သိမ်၏ ပြည့်စုံခြင်းအင်္ဂါ (၃) ပါး

- ၁။ နိမိတ္တသမ္ပတ္တိ - နိမိတ်ဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း။
- ၂။ ပရိသာသမ္ပတ္တိ - ပရိသတ်ဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း။
- ၃။ ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိ - ကမ္မဝါစာ၌ ပြည့်စုံပါခြင်း။

(ဝိနည်းတော်)

၈၄ ရဟန်းများဝါကပ်လိုက၊ ခွင့်ပြုသော (၃) နေရာ

- ၁။ နွားကျောင်းသားများ စုဝေးရာနေရာ။
- ၂။ လှည်းအပေါ်၌ဖြစ်သောနေရာ။
- ၃။ လှေအပေါ်၌ဖြစ်သောနေရာ။

(ဝိနည်းတော်)

၄-ပါးသော တရားများ

၁ အရိယသစ္စာတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဒုက္ခသစ္စာ - ဆင်းရဲခြင်းအမှန်။ (ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ)
- ၂။ သမုဒယသစ္စာ- တွယ်တာတပ်မက်ခြင်းအမှန်။ (ကာမ ကိလေသာ)
- ၃။ နိရောဓသစ္စာ - ဒုက္ခငြိမ်းရာအမှန်။ (နိဗ္ဗာန်)
- ၄။ မဂ္ဂသစ္စာ - နိဗ္ဗာန်ရောက်ရန် ကျင့်လမ်းအမှန်။ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး)

၂ အစိန္တေယျတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဘုရားရှင်တို့၏ ဘုရားအရာသည် မကြံစည်အပ်သောအရာ ဖြစ်၏။
- ၂။ ဈာန်ရသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဈာန်အရာသည် မကြံစည်အပ်သောအရာ ဖြစ်၏။
- ၃။ ကံ၏အကျိုးပေးခြင်းသည် မကြံစည်အပ်သောအရာ ဖြစ်၏။
- ၄။ ဤကမ္ဘာလောကကြီးသည်အဘယ်သူ ဖန်တီးထားသနည်း၊ သတ္တဝါတို့ သည် အဘယ်သူဖန်တီးထားသနည်း၊ ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင်၊ သမုဒ္ဒရာ သည် အဘယ်သူဖန်တီးထားသနည်း၊ (ဟု) ကြံစည်စိတ်ကူး၍ နေသော သူသည် စိတ်ပုပ်ပန်းရုံ ရူးသွပ်ရုံသာ ရှိတော့အံ့နည်း။
(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိုရ် ၃- အပဏ္ဏကဝဂ်၊ ၇-အစိန္တေယျသုတ်)

၃ အဂတိတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဆန္ဒာဂတိ-ချစ်သည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်၍ မပြုလုပ် သင့်သည်ကို ပြုလုပ်မိခြင်း။
- ၂။ ဒေါသဂတိ-စိတ်ဆိုးသည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်ပြီး မပြုသင့်သည်ကို ပြုလုပ်မိခြင်း။
- ၃။ ဘယာဂတိ-ကြောက်ရွံ့သည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်ပြီး မပြုသင့်သည်ကို ပြုလုပ်မိခြင်း။

၄-ပါးသော တရားများ

(၃၁)

၄။ မောဟာဂတိ-တွေ့ဝေသည်ဖြစ်၍ ဘက်မလိုက်သင့်သည်ကို လိုက်ပြီး မပြုသင့်သည်ကို ပြုလုပ်ခြင်း။

(စတုတ္ထ အင်္ဂုတ္တိ(ရ်))

၄ အပါယ် (၄) ပါး

- ၁။ ငရဲ - ချမ်းသာမှု အလျဉ်းမရှိသော အရပ်။
- ၂။ တိရစ္ဆာန်- မဂ်ဖိုလ်ကို ဖီလာပြု၍ မိုးကို ကျောပေးသော သတ္တဝါ။
- ၃။ ပြိတ္တာ - ကိုယ်လက်အင်္ဂါ မမျှတသော သတ္တဝါ။
- ၄။ အသုရကာယ်-မရင့်သော ပြိတ္တာ သတ္တဝါတမျိုး။

၅ အဓိပတိတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဆန္ဒာဓိပတိ - အလိုဆန္ဒ အကြီးအမှူး။
- ၂။ ဝီရိယာဓိပတိ - ဝီရိယ အကြီးအမှူး။
- ၃။ စိတ္တာဓိပတိ - စိတ်အကြီးအမှူး။
- ၄။ ဝိမံသာဓိပတိ - ပညာ အကြီးအမှူး။

၆ အမှိုက်မှောင် အင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ လက္ခယံနေ့။
- ၂။ သန်းခေါင်ယာမ်။
- ၃။ မိုးမှောင်ကျ။
- ၄။ တောအုပ်အတွင်း။

၇ အာသဝေါတရား (၄) ပါး

- ၁။ ကာမာသဝ- ကာမ၌ ယိုစီးခြင်း။
- ၂။ ဘဝါသဝ - ဘဝ၌ ယိုစီးခြင်း။
- ၃။ ဒိဋ္ဌာသဝ - အယူ၌ ယိုစီးခြင်း။
- ၄။ အဝိဇ္ဇာသဝ- မသိမှု၌ ယိုစီးခြင်း။

(သပ္ပိုဟ်ကျမ်း)

(၃၂) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဂ အရှုပြော (၄) ဘုံ

- ၁။ အာကာသာနဉ္စာယတန-ရုပ်မရှိသော ပြောဘုံ။ (ကောင်းကင်ပညတ်)
- ၂။ ဝိညာဏဉ္စာယတန -ရုပ်မရှိသော ပြောဘုံ။
- ၃။ အာကိဉ္စညာယတန -ရုပ်မရှိသော ပြောဘုံ။
- ၄။ နေဝသညာနာသညာယတန-ရုပ်မရှိသော ပြောဘုံ။

ဇ အိုသည့်တိုင်အောင်ကောင်းသောတရား (၄)ပါး

- ၁။ ကိုယ်ကျင့်သီလလည် အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။
- ၂။ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရား မိမိသန္တာန်၌တည်လျှင် အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။
- ၃။ ပညာသည် လူတို့၏ရတနာဖြစ်၍ အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။
- ၄။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ခိုးသူတို့သည် မခိုးယူနိုင်၍ အိုသည့်တိုင်အောင် ကောင်း၏။

(သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ၆-ဇရာဝဂ်၊ ၁-ဇရာသုတ်)

၁၀ အိုးလေးမျိုးတရား (၄) ပါး

- ၁။ အတွင်း၌ အချည်းနှီးဖြစ်လျက် ပိတ်ထားသော အိုး။
- ၂။ အတွင်း၌ ပြည့်လျက် ဖွင့်ထားသော အိုး။
- ၃။ အတွင်း၌ အချည်းနှီးဖြစ်လျက် ဖွင့်လည်း ဖွင့်ထားသော အိုး။
- ၄။ အတွင်း၌ ပြည့်လည်းပြည့် ပိတ်လည်း ပိတ်ထားသော အိုး။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိ(၆))

၁၁ ဣဒ္ဓိပိဒ်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ဆန္ဒိဒ္ဓိပိဒ် - အလိုဆန္ဒ ပြည့်မြောက်ခြင်း။
- ၂။ ဝိရိယိဒ္ဓိပိဒ် - အားထုတ်မှု ပြီးမြောက်ခြင်း။
- ၃။ စိတ္တိဒ္ဓိပိဒ် - စိတ်ကိစ္စ ပြီးမြောက်ခြင်း။
- ၄။ ဝိမံသိဒ္ဓိပိဒ် - အမှန်သိမှု၌ ပြီးမြောက်ခြင်း။

(သဂြိုဟ်)

၁၂ ဣရိယာပထ (၄) ပါး

- ၁။ တိဋ္ဌ - ထခြင်း။
- ၂။ စရ - သွားခြင်း။
- ၃။ နိသိန္န - ထိုင်ခြင်း။
- ၄။ သယာန- လျောင်းခြင်း အိပ်ခြင်း။

၁၃ ဥပါဒါန်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ကာမုပါဒါန် - ကိလေသာကာမကို စွဲလမ်းခြင်း။
 - ၂။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် - အယူမှားကို စွဲလမ်းခြင်း။
 - ၃။ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်- မိရိုးဖလာအယူကို စွဲလမ်းခြင်း။
 - ၄။ အတ္တဝါဒုပါဒါန်- မိမိကိုယ်၌ စွဲလမ်းခြင်း။
- (သဂြိုဟ်)

၁၄ ဩဃ (၄) ဖြာ

- ၁။ ကာမောဃ - ကာမရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။
 - ၂။ ဘဝေါဃ - ဘဝရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။
 - ၃။ ဒိဋ္ဌောဃ - အယူရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။
 - ၄။ အဝိဇ္ဇောဃ - မသိမှုရေယဉ်ကျော၌ မျောပါခြင်း။
- (သဂြိုဟ်)

၁၅ ကရိုဏ်း (၄) ပါး

- ၁။ လျှာနှင့်ထိ၍ ရွတ်ခြင်း။
- ၂။ လျှာနှင့် စင်းငယ်ထိ၍ ရွတ်ခြင်း။
- ၃။ နှုတ်ခမ်းပိတ်၍ ရွတ်ခြင်း။
- ၄။ နှုတ်ခမ်းဖွင့်၍ ရွတ်ခြင်း။

၁၆ ကမ္ဘာကပ် (၄) မျိုး

- ၁။ အာယုကပ်-၁၀-နှစ်တမ်း, ၁၀၀-နှစ်တမ်း စသည်အားဖြင့် အသင်္ချေယျ သို့တိုင်အောင် အဆင့်ဆင့်တက်၍ အသင်္ချေယျမှ အဆင့်ဆင့်ပြန်ဆင်းသော ၁၀-နှစ်တမ်း, ၁၀၀-နှစ်တမ်း စသည့် တကန့်တကန့်ကို အာယုကပ် တကပ်ဟု ခေါ်၏။

(၃၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၂။ အန္တရကပ် - ၁၀-နှစ်တမ်းမှသည် အသင်္ချေယျသို့ တက်၍ ထိုမှတဖန် ပြန်ဆင်း၍ ၁၀-နှစ်တမ်းသို့ ပြန်ရောက်သည်ကို အန္တရကပ်ဟုခေါ်၏။
- ၃။ အသင်္ချေယျကပ်-အန္တရကပ် (၆၄) ကြိမ်ပြည့်မြောက်ပါက အသင်္ချေယျ တကပ် ဖြစ်၏။
- ၄။ မဟာကပ် - အသင်္ချေယျလေးကပ် ပြည့်သည်ကို မဟာကပ် တကပ်ဟု ခေါ်၏။ (သို့မဟုတ်) တကမ္ဘာဟုလည်း ခေါ်၏။

၁၇ ကျွန် (၄) မျိုး

- ၁။ အန္တောဇာတ - အိမ်၌ ပေါက်ဖွားသော ကျွန်။
- ၂။ နေက္ကိတ - ငွေဖြင့် ဝယ်ထားသော ကျွန်။
- ၃။ သယံဇာတသုပဂတ - အခကြေးငွေစားသော ကျွန်။
- ၄။ ကရမရ - စစ်မြေမှ ရ၍လာသော ကျွန်။
(ဝိဇ္ဇာဇာတ်မှ လာသည်)

၁၈ ကျွန်းကြီး (၄) ကျွန်း

- ၁။ အရှေ့ပြုဗ္ဗာကျွန်း- ကျွန်းဦး ကက္ကိပင်၊ ကျွန်းသား ကျွန်းသူများ၏ မျက်နှာ ၀, တခြမ်းပုံ၊ အသက်တမ်း ၇၀၀။
- ၂။ အနောက် ဂေါယာနကျွန်း- ကျွန်းဦး ထိန်ပင်၊ ကျွန်းသား ကျွန်းသူ များ၏ မျက်နှာ အဝိုင်း၊ အသက်တမ်း ၅၀၀။
- ၃။ မြောက် ဥတ္တရကုရုကျွန်း- ကျွန်းဦး ပဒေသာပင်၊ ကျွန်းသားကျွန်းသူ များ၏ မျက်နှာ လေးထောင့်၊ အသက်တမ်း ၁၀၀၀။
- ၄။ တောင် ဇမ္ဗူဒီပကျွန်း - ကျွန်းဦးသပြေပင်၊ ကျွန်းသား ကျွန်းသူများ ၏ မျက်နှာ သုံးထောင့်၊ အသက်တမ်း အမြဲမရှိ။

၁၉ ကြွက် (၄) မျိုး

- ၁။ တွင်းတူးလျက် မအောင်းသော ကြွက်။
- ၂။ အောင်းလျက် တွင်းမတူးသော ကြွက်။
- ၃။ တွင်းလည်းတူး အောင်းလည်းအောင်းသော ကြွက်။
- ၄။ တွင်းလည်းမတူး အောင်းလည်းမအောင်းသော ကြွက်။
(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ(၆))

၂၀ ဂမ္ဘီရ (၄) ပါး

- ၁။ ဓမ္မဂမ္ဘီရ - အကြောင်း၏ နက်နဲခြင်း။
- ၂။ အတ္ထဂမ္ဘီရ - အကျိုး၏ နက်နဲခြင်း။
- ၃။ ဒေသနာဂမ္ဘီရ-ပညတ်တင်ထား ဟောကြားပုံ၏ နက်နဲခြင်း။
- ၄။ ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရ - ထိုးထွင်း သိမြင်သော အသိဉာဏ်၏ နက်နဲခြင်း။

၂၁ ဂေါဓရရှင် (၄) ပါး

- ၁။ ရူပ - အဆင်း။
- ၂။ သဒ္ဓ - အသံ။
- ၃။ ဂန္ဓ - အနံ့။
- ၄။ ရသ - အရသာ။

၂၂ စတုမဇူ (၄) ပါး

- ၁။ သကာ။
- ၂။ ပျားရည်။
- ၃။ ထောပတ်။
- ၄။ အုန်းဆီ။ (နှမ်းဆီဟူ၍ မူကွဲရှိသည်)

၂၃ စတုဝေါကာရ နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးရှိသော အရူပဘုံ (၄) ပါး

- ၁။ အာကာသဒန္ဓာယတနဘုံ - အသက်တမ်းအားဖြင့် ကမ္ဘာနှစ်သောင်း ရှည်၏။
- ၂။ ဝိညာဏဒန္ဓာယတနဘုံ - အသက်တမ်းအားဖြင့် ကမ္ဘာ လေးသောင်း ရှည်၏။
- ၃။ အာကိဉ္ဇညာယတနဘုံ - အသက်တမ်းအားဖြင့် ကမ္ဘာ ခြောက်သောင်း ရှည်၏။
- ၄။ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ - အသက်တမ်း အားဖြင့် ကမ္ဘာရှစ် သောင်းလေးထောင် ရှည်၏။

(သင်္ဂြိုဟ်)

*ဂေါဓရရှင် ၇-ပါးဟု သင်္ဂြိုဟ်လာ၏။

(၃၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၄ စကားကောင်း (၄) မျိုး

- ၁။ သုဘာသိတ - ကောင်းသောစကား။
- ၂။ ဓမ္မ - တရားသော စကား။
- ၃။ ပိယ - ချစ်ဖွယ်သော စကား။
- ၄။ သစ္စ - မှန်ကန်သော စကား။

(သင်္ဂါထာဝဂ္ဂ ဝဂီသသံယုတ် သုဘာသိတသုတ်)

၂၅ စေတီထိုက်သူပုဂ္ဂိုလ် (၄) ယောက်

- ၁။ မြတ်စွာဘုရား။
- ၂။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ - ဘုရားငယ်။
- ၃။ ရဟန္တာ။
- ၄။ စကြာမင်း။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိုရ် ၅-အာပတ္တိဘယဝဂ်၊ ၅-ထူပါရဟသုတ်)

၂၆ ဆင်းရဲခြင်း (၄) မျိုး

- ၁။ ဇာတိပိ ဒုက္ခာ - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။
- ၂။ ဇရာပိ ဒုက္ခာ - အိုရဲခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။
- ၃။ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော - နာရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။
- ၄။ မရဏံပိ ဒုက္ခံ - သေရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏။

(ဝိနည်းမဟာဝဂ်၊ ဓမ္မစကြာမှ)

၂၇ ဇာတ်တော်လာမြားသမား (၄) ယောက်

- ၁။ အက္ခန္ဓာဝေဓိ - မျက်စိတမှိတ်၌ အချက်ပေါင်းများစွာ ပစ်နိုင်၏။
- ၂။ ဝါလဝေဓိ - သားမွေးမျှင်ကို ဖောက်ထွင်းအောင် ပစ်နိုင်၏။
- ၃။ သရဝေဓိ - ရွှေမှသွားသောမြားကို နောက်မြားဖြင့် မှန်အောင် ပစ်နိုင်၏။
- ၄။ သဒ္ဓဝေဓိ - အသံကြားရာသို့ ပစ်က လိုရာကို ထိနိုင်၏။

(ဖိနတ္ထပကာသနီ)

၂၈ တေဇော (၄) ပါး

- ၁။ သန္တပ္ပနတေဇော - အပူဖျား။
- ၂။ ဒဟတေဇော - အပြင်းဖျား။
- ၃။ ပါစကတေဇော - ဝမ်းတွင်းမီး။
- ၄။ ဇိရဏတေဇော - အိုမင်းရင့်ရော်စေခြင်း။

၂၉ နတ်စုတေခြင်း (၄) မျိုး

- ၁။ အာယုက္ခယ - သက်တမ်းကုန်၍ စုတေခြင်း။
- ၂။ ကမ္မက္ခယ - ကံအစွမ်းကုန်၍ စုတေခြင်း။
- ၃။ အာဟာရက္ခယ - အဆာလွန်၍ စုတေခြင်း။
- ၄။ ကောပ - အမျက်ထွက်၍ စုတေခြင်း။

၃၀ နွားဓဇ၍ စုတေသော အရိယာ (၄) ပါး

- ၁။ ဗာဟိယဒါရူစီရိယ- ရဟန္တာ။
- ၂။ ပုက္ကုသာတိမင်း - အနာဂါမ်။
- ၃။ တမ္ပဒါဠိက - ခိုးသူသတ်ယောက်ျား သောတာပန်။
- ၄။ သုပ္ပဗုဒ္ဓ - လူနု သောတာပန်။

(ဓမ္မပဒ)

၃၁ ပရမတ္ထစာရား (၄) ပါး

- ၁။ စိတ် စိတ်တရုယုတ်ကိုးဆယ် (၈၉) ပါးကိုဆို၏၊ အကျယ် ၁၂၁-ပါး။
- ၂။ စေတသိက် (ဆည်) ၅၂-ပါးရှိ၏။
- ၃။ ရုပ်- ဇာတိရုပ် ၁၈-ပါး၊ အဇာတိရုပ် ၁၀-ပါး၊ ပေါင်း ၂၈-ပါး။
- ၄။ နိဗ္ဗာန်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၃၂ ပဋိသမ္ဘိဒါ (၄) ပါး

- ၁။ အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ - အနက်သဘောကို သိခြင်း။
- ၂။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ - တရားသဘောကို သိခြင်း။

(၃၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ-ယုတ်တိယုတ်တာနှင့်တကွဘာသာစကားကိုသိခြင်း။
- ၄။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ-ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း။

၃၃ ပဋိသန္ဓေ (၄) မျိုး

- ၁။ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ - အပါယ်လေးဘုံ၌ ရောက်၍တည်ခြင်း။
- ၂။ ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေ - ကာမ(၁၁)ဘုံ၌ ရောက်၍တည်ခြင်း။
- ၃။ ရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ-ရုပ်နာမ်ရှိသောဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ၌ရောက်၍တည်ခြင်း။
- ၄။ အရူပါဝစရပဋိသန္ဓေ - ရုပ်မရှိ နာမ်ရှိသော ဗြဟ္မာလေးဘုံ၌ ရောက်၍ တည်ခြင်း။

၃၄ ပရိသတ် (၄) ပါး

- ၁။ ရဟန်းယောကျ်ား။
- ၂။ ရဟန်းမိန်းမ။
- ၃။ လူယောကျ်ား။
- ၄။ လူမိန်းမ။

၃၅ ပညာရှိ ကဝိ (၄) ပါး

- ၁။ စိန္တာကဝိ - အနုသန္ဓေ ဆက်စပ်၍ ကြံစည်တတ်ခြင်း။
- ၂။ သုတကဝိ - ကြားကာမျှဖြင့် ကြံသောစကားကို သိခြင်း။
- ၃။ အတ္ထကဝိ - အနက်သဘောကို သိခြင်း။
- ၄။ ပဋိဘာနကဝိ-တခုကို မြင်ပါက နောက်တခုကို လုပ်တတ်ခြင်း။

၃၆ ပါဠိဒေသနိယ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် (၄)ပါး

- ၁။ ရဟန်းသည် ရဟန်းမိန်းမလက်မှ ဆွမ်းကို ခံယူစားသောက်ခြင်းမပြုရဟု ပညတ်ခြင်း။
- ၂။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ဆွမ်းစားနေစဉ် ဆွမ်းစီမံသူကို မတားမြစ်ရဟု ပညတ်ခြင်း။
- ၃။ ရဟန်းအမျှစား အတိုင်းအရှည် မသိပဲ ဆွမ်းတော့ဇဉ် မခံယူရဟု ပညတ်ခြင်း။
- ၄။ ရဟန်းတို့သည် အမျိုးသမီးများ ဖျက်ဆီးသော လူဆိုးများနေသော နေရာကို သိက ကြိုတင်၍ ပြောရမည်ဟု ပညတ်ခြင်း။

၃၇ ပုဂ္ဂိုလ် (၄) မျိုး

- ၁။ ပိဋကသာတတ်လျက် အမှန်တရားကို မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ ပိဋကမတတ်ပဲနှင့် အမှန်တရားကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ ပိဋကလည်းတတ် အမှန်တရားကိုလည်း သိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၄။ ပိဋကလည်းမတတ် အမှန်တရားလည်း မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္က အင်္ဂတ္ထိရိ)

၃၈ တနည်း ပုဂ္ဂိုလ် (၄) မျိုး

- ၁။ ကြည်ညိုဖွယ်ရှိလျက် အမှန်တရားကို မသိသောပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ ကြည်ညိုဖွယ်မရှိပဲ အမှန်တရားကို သိသောပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ ကြည်ညိုဖွယ်လည်း မရှိ အမှန်တရားလည်း မသိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၄။ ကြည်ညိုဖွယ်လည်းရှိ အမှန်တရားကိုလည်း သိသောပုဂ္ဂိုလ်။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္က အင်္ဂတ္ထိရိ)

၃၉ ဖွားဖက်တော် ရွှေအိုးကြီး (၄) လုံး

- ၁။ သင်္ခရွှေအိုး - တဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။
- ၂။ ဇလရွှေအိုး - နှစ်ဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။
- ၃။ ဥပ္ပလရွှေအိုး - သုံးဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။
- ၄။ ပုဏ္ဏရိကရွှေအိုး - လေးဂါဝုတ် ကြီးကျယ်၏။

(ဖိနတ္ထပကာသနိကျမ်း)

၄၀ ဖိုလ် (၄) ပါး

- ၁။ သောတာပတ္တိဖိုလ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိဖိုလ်။
- ၃။ အနာဂါမိဖိုလ်။
- ၄။ အရဟတ္တဖိုလ်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

(၄၀) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄၁ ဗေဒင် (၄) ပုံ

- ၁။ ဣရုဗေဒင်ကျမ်း - နေကြတီလကြတ်အခါကို ဟောသောကျမ်း။
- ၂။ ယဇုဗေဒင်ကျမ်း - ဂြိုဟ်နတ်ပူဇော်နည်းကို ဟောသောကျမ်း။
- ၃။ သာမဗေဒင်ကျမ်း - နေ, လ, နက္ခတ်တို့၏သွားလမ်းကိုဟောသောကျမ်း။
- ၄။ အာထဗ္ဗဏဗေဒင်ကျမ်း - ပြုစားသောနည်းကို ဟောသောကျမ်း။

၄၂ ဗြဟ္မစိုရ်ရတနား (၄) ပါး၊ (အပ္ပမညာလည်း ခေါ်၏။)

- ၁။ မေတ္တာ - သတ္တဝါတို့အား အာရုံပြု၍ ချစ်ခင်ခြင်း။
 - ၂။ ကရုဏာ - သတ္တဝါတို့အား အာရုံပြု၍ သနားခြင်း။
 - ၃။ မုဒိတာ - ချမ်းသာမှုရသူတို့အား မြင်တွေ့က ဝမ်းမြောက်ခြင်း။
 - ၄။ ဥပေက္ခာ - ချမ်းသာမှု ဆင်းရဲမှုတို့၌ ဥပေက္ခာရှုခြင်း။
- (သဗ္ဗိဟ်)

၄၃ ဘုရားအလောင်း၏ စတုရင်္ဂဝိရိယ (၄) ပါး

- ၁။ အသားပဲကြွေကြွေ။
- ၂။ အရေပဲစုတ်စုတ်။
- ၃။ အကြောပဲပြတ်ပြတ်။
- ၄။ အသွေးပဲ ခန်းခန်း - ဘုရားမဖြစ်သမျှ ဤနေရာမှ ငါမထဟု ဓိဋ္ဌာန်ခြင်း။

၄၄ ဘုံ (၄) မျိုး

- ၁။ အပါယ်ဘုံ - ငရဲ, တိရစ္ဆာန်, ပြိတ္တာ, အသူရကာယ်။
 - ၂။ ကာမသုဂတိဘုံ - လူ့ပြည်နှင့် နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်။
 - ၃။ ရူပဘုံ - ရူပဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ။
 - ၄။ အရူပဘုံ - အရူပဗြဟ္မာ ၄-ဘုံ။
- (သဗ္ဗိဟ်)

၄၅ မဟာဘုတ် (၄) ပါး

- ၁။ ပထဝီ - မြေဓာတ်။
- ၂။ အာပေါ - ရေဓာတ်။

၄-ပါးသော တရားများ

(၄၁)

၃။ ဝါယော - လေဓာတ်။

၄။ တေဇော - မီးဓာတ်။

(သမ္ဘိဟံ)

၄၆ မရောင့်ရဲသူ (၄) မျိုး

၁။ မင်းသည် ဥစ္စာ၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

၂။ ပညာရှိသည် စကားကောင်း၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

၃။ မျက်စိသည် ချစ်သောသူကို မြင်ခြင်း၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

၄။ သမုဒ္ဒရာသည် ရေ၌ မရောင့်ရဲခြင်း။

(လောကနိတိကျမ်း)

၄၇ မဂ် (၄) ပါး

၁။ သောတာပတ္တိမဂ်။

၂။ သကဒါဂါမိမဂ်။

၃။ အနာဂါမိမဂ်။

၄။ အရဟတ္တမဂ်။

(သမ္ဘိဟံ)

၄၈ မေတ္တာတရား (၄) ပါး (သို့) အဝေရာဒိကမေတ္တာ

၁။ အဝေရာဟောန္တု - ရန်မရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေသည်။

၂။ အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု - စိုးရိမ်မှုမရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေသည်။

၃။ အနိဿာ ဟောန္တု - ဆင်းရဲခြင်း မရှိကြသည် ဖြစ်ပါစေသည်။

၄။ သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု - မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာမှုရအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေသည်။

၄၉ မျက်မှောက်ခေတ် ဝစ်အင်္ဂါ (၄) ပါး

၁။ လေတပ်။

၂။ ရေတပ်။

၃။ ကုန်းတပ်။

၄။ ယန္တရားတပ်။

(၄၂) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၅၀ မြတ်စွာဘုရား၏စေတီ (၄) ရပ်

- ၁။ ဓာတုစေတီ - ဘုရားရှင်၏ ဓာတ်တော် မွေတော်များ။
- ၂။ ဓမ္မစေတီ - ပိဋကတ်သုံးပုံကျမ်းများ။
- ၃။ ပရိဘောဂစေတီ-ဗုဒ္ဓ၏အဆောက်အဦနှင့်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းများ။
- ၄။ ဥဒ္ဓိဿစေတီ - ရည်မှန်း၍ ဘုရားဓာတ်ပုံ ကားချပ် ဆင်းတုတော် စေတီများ။

၅၁ မိတ်ဆွေ အတု (၄) ယောက်

- ၁။ အညဒတ္တဟရ - အခါခပ်သိမ်း မိမိထံမှ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသာ ယူဆောင် လေ့ရှိသော မိတ်ဆွေတု။
- ၂။ ဝစီပရမ- နှုတ်ဖြင့်သာ အကျိုးစီးပွားကို လိုယောင်ပြုလျက် တစုံတခုကို ပေးအံ့သကဲ့သို့ ဝိုင်းကူ ပြုလုပ်သကဲ့သို့ ပြောဆိုပြီးလျှင် တစုံတရာ လက်မပါသော မိတ်ဆွေတု။
- ၃။ အနုပိယဘာဏီ- ရွှေတွင်သာ ချစ်ယောင်ပြုလျက် ချစ်ဖွယ်သောစကား ကို ဆိုပြီးလျှင် မျက်ကွယ်ရာ၌ရန်သူသဖွယ် ပြောဆိုပြုလုပ်တတ်သော မိတ်ဆွေတု။
- ၄။ အပါယသဟာယ - ဥစ္စာစီးပွား ပျက်ပြားဆုတ်ယုတ်တတ်သော အမှု မျိုးတို့၌သာလျှင် အပေါင်းအဖော်ပြုလုပ်တတ်သော မိတ်ဆွေအတု။
(သုတ်ပါဏယျပါဠိတော် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၅၂ မိုး (၄) မျိုး

- ၁။ ချုန်းသာချုန်း၍ မရွာသော မိုး။
- ၂။ ရွာရုံသာရွာ၍ မချုန်းသော မိုး။
- ၃။ ချုန်းလည်းချုန်း ရွာလည်းရွာသော မိုး။
- ၄။ ချုန်းလည်းမချုန်း ရွာလည်းမရွာသော မိုး။
(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္က အင်္ဂုတ္တိုရိ)

၅၃ ယောကျ်ားမြတ်အင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ သူတပါး၏ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မေးသော်လည်းထင်ရှားစွာပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
 - ၂။ သူတပါး၏ ဂုဏ်ရှိစကား ကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားစွာပြု၍ ပြော၏။ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
 - ၃။ မိမိ၏ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ပြော၏။ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
 - ၄။ မိမိ၏ဂုဏ်ရှိစကား ကောင်းကြောင်းကို မေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
- (စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ၊ ၃-အပဏ္ဏကဝဂ်၊ ၃-သဗ္ဗုဒ္ဓိသသုတ်)

၅၄ ယောကျ်ားယုတ်အင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ သူတပါး၏ ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ပြော၏။ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
 - ၂။ သူတပါး၏ ဂုဏ်ရှိစကားကောင်းကြောင်းကိုမေးသော်လည်းထင်ရှားအောင်ပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
 - ၃။ မိမိ၏ ဂုဏ်ရှိစကား ကောင်းကြောင်းကို မမေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ ပြော၏။ မေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
 - ၄။ မိမိ၏ ဂုဏ်မဲ့စကား မကောင်းကြောင်းကို မေးသော်လည်း ထင်ရှားအောင်ပြု၍ မပြော၊ မမေးလျှင်ကား အထူးဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။
- (စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ၊ ၃-အပဏ္ဏကဝဂ်၊ ၃-သဗ္ဗုဒ္ဓိသသုတ်)

၅၅ ယောဂ (၄) ပါး

- ၁။ ကာမယောဂ - ကိလေသာကာမ၌ ကပ်ငြိခြင်း။
- ၂။ ဘဝယောဂ - ဘဝ၌ ကပ်ငြိခြင်း။
- ၃။ ဒိဋ္ဌိယောဂ - အယူ၌ ကပ်ငြိခြင်း။
- ၄။ အဝိဇ္ဇာယောဂ- မသိမှု၌ ကပ်ငြိခြင်း။

(၄၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၅၆ ရဟန်းဥစ္စာ (၄) မျိုး

၁။ သင်္ကန်း။

၂။ ဆွမ်း။

၃။ ကျောင်း။

၄။ ဆေး။

၅၇ ရဟန်း ပါရာဇိကဏ် (၄) ပါး

၁။ မေထုနဓမ္မပါရာဇိက - မေထုန်အမှုပြုကျင့်သဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်မှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။

၂။ အဒိန္နာဒါနပါရာဇိက - အရှင်မပေးသည့် ဥစ္စာကို ယူသဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်မှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။

၃။ မနုဿဝိဂ္ဂဟပါရာဇိက - လူ့လူဇာတ်ရှိသူကို သတ်ခြင်းကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်မှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။

၄။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပါရာဇိက - ဈာန် မဂ် ဖိုလ် မရပဲ ရသည်ဟု ဝါကြွားခြင်းကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်မှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း။

(စိနည်းတော်)

၅၈ ရဟန်း၏ ပစ္စဝေက္ခဏာ (၄) ပါး

၁။ သင်္ကန်းသည် မှက်, ခြင်, ယင်, အပူ, အအေး မျှတရုံသာ သုံးဆောင်ပါ၏ဟု ဆင်ခြင်ရခြင်း။

၂။ ဆွမ်းသည် အားရှိစေခြင်းငှါ လှပစေခြင်းငှါ မဟုတ်မူ၍ ကုသိုလ်တရားပွားများနိုင်ရုံသာ သုံးဆောင်ပါ၏ဟု ဆင်ခြင်ရ၏။

၃။ ကျောင်းသည် မှက်, ခြင်, ယင်, အပူ, အအေး ရာသီဥတု မျှတရုံသာ သုံးဆောင်ပါ၏ဟုသာ ဆင်ခြင်ရ၏။

၄။ ဆေးသည် အသက်၏အရံအတား အနာပျောက်ကင်းရုံသာသုံးဆောင်ပါ၏ဟု ဆင်ခြင်ရ၏။

၅၉ ရဟန်း၏ အညစ်အကြေး (၄) ပါး

- ၁။ မေထုန်မိဝဲခြင်း။
- ၂။ သေရည် သေရက် သောက်စားခြင်း။
- ၃။ ရွှေ ငွေ အလှူခံခြင်း။
- ၄။ မိစ္ဆာဇီဝ-မှားသော အကျင့်ဖြင့် အသက်မွေးခြင်း။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိရိ ဥပက္ကိလေသံသုတ်)

၆၀ ရဟန်းသီလ (၄) ပါး

- ၁။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ - ၂၂၇-သွယ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ဆို၏။
- ၂။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ - မျက်စိစသော ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေကို ဆို၏။
- ၃။ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ - အသက်မွေးမှု မှန်ကန်မှုကို ဆို၏။
- ၄။ ပစ္စယသန္နိသိတသီလ - ပစ္စည်းလေးပါး၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ရသည်ကို ဆို၏။

(သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းမှ)

၆၁ ရဟန်းတို့၏ တဏှာလောဘ (၄) မျိုး

- ၁။ သင်္ကန်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘ ဖြစ်ပေါ်၏။
- ၂။ ဆွမ်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘ ဖြစ်ပေါ်၏။
- ၃။ ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘ ဖြစ်ပေါ်၏။
- ၄။ အလီလီသော ဆေးဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း တဏှာလောဘ ဖြစ်ပေါ်၏။

(စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိရိ)

၆၂ ရခဲသောတရား (၄) မျိုး

- ၁။ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ၏။
- ၂။ အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ၏။
- ၃။ စွန့်ကြဲမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ၏။
- ၄။ ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် ရခဲ၏။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိရိ၊ ဒုတိယပဏ္ဏာသကနှင့် ပဗ္ဗကမ္မဝဂ်၊ ၁-ပဗ္ဗကမ္မသုတ်)

(၄၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆၃ ရှေးခေတ် စစ်အင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ ဆင်တပ်။
- ၂။ မြင်းတပ်။
- ၃။ ရထားတပ်။
- ၄။ ခြေလျင်တပ်။

၆၄ ရှင် (၄) ပါး

- ၁။ ရှင်ဥပဂုတ်သည်- တောင်သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။
- ၂။ အရှင်သာရဒတ္တသည်- မြောက်သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။
- ၃။ အရှင်သက္ကောသာရသည်- အရှေ့သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။
- ၄။ အရှင်မေဓရသည်- အနောက်သမုဒ္ဒရာ၌ စံနေတော်မူ၏။

(မူကွဲရှိသည်)

၆၅ ရုပ်လက္ခဏာ (၄) ပါး

- ၁။ ဥပစယ - ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၂။ သန္တတိ - ရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဉ်။
- ၃။ ဇရတာ - ရုပ်တို့၏ အိုမင်းရင့်ရော်ခြင်း။
- ၄။ အနိစ္စတာ - ရုပ်တို့၏ မမြဲချုပ်ပျက်ခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၆၆ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းတရား (၄) ပါး

- ၁။ ကံ - ရှေးကပြုခဲ့သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်အကျိုးများ။
- ၂။ စိတ် - စိတ်နှင့် စေတသိက် (၅၂) ပါးကို ဆို၏။
- ၃။ ဥတု - ဥဏှ, သီတ အပူဓာတ်, အအေးဓာတ်ကို ဆို၏။
- ၄။ အာဟာရ - စားသောက်သော အစားအစာဓာတ်ကို ဆို၏။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၆၇ လူတို့၏ ဥစ္စာ (၄) မျိုး

- ၁။ ဇင်္ဂမဥစ္စာ - ပေးသောဥစ္စာ ရွှေ, ငွေ, ကျောက်သံ, ပတ္တမြား။
- ၂။ နိဒါနဥစ္စာ - လေးသောလယ်ယာမြေအိမ်တိုက်တာ အဆောက်အအုံ။

၄-ပါးသော တရားများ (၄၇)

- ၃။ အင်္ဂသမဉ္စော - အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာတတ်မြောက်မှု။
- ၄။ အနုဂါမိကဉ္စော-ဒါနု, သီလစသောကုသိုလ်မှုပြုခြင်းမှရသောအကျိုး။

၆၈ လူသူလေးပါး ကြားလို့မှမတော် (၄) မျိုး

- ၁။ ရဟန်း။
- ၂။ ပုဏ္ဏား။
- ၃။ မင်း။
- ၄။ သူဆင်းရဲ။

(အမှာ) တိုးတိုးပြောပါကွာ - မင်းစကားကြီးက လူသူလေးပါး ကြားလို့မှ မတော် ဟူသောဟန်တားသည့် စကားမျိုး၌ ရေတွက်၍ ပြသော (၄) ပါးဖြစ်သည်။

၆၉ လူသေခြင်း (၄) မျိုး

- ၁။ အာယုက္ခယ - သက်တမ်းကုန်၍ သေခြင်း။
- ၂။ ကမ္မက္ခယ - ကံအစွမ်းကုန်၍ သေခြင်း။
- ၃။ ဥဘယက္ခယ - သက်တမ်း, ကံကုန် နှစ်ပါးစုံကုန်၍ သေခြင်း။
- ၄။ ဥပစ္ဆေဒက - လောလောလတ်လတ် ကံတပါးဖြစ်၍ မသေသင့်ပဲနှင့် သေခြင်း။

၇၀ လူအဖြစ်နှင့် နတ်ပြည်ရောက်သူ (၄) ယောက်

- ၀။ မန္ဒာတု စကြာမင်း။
- ၂။ နေမိမင်း။
- ၃။ သာဓိနခေါ် ဓမ္မသုန္ဒမင်း။
- ၄။ ဂုတ္တိလ စောင်းသမား။

၇၁ လူအမျိုး (၄) ပါး

- ၁။ ခတ္တိယ - မင်းမျိုး။
- ၂။ ပြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏားမျိုး။
- ၃။ ဝဿ - ကုန်သည်မျိုး။
- ၄။ သုဒ္ဓ - ဆင်းရဲသားအမျိုး။

(၄၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၇၂ လူ (၄) မျိုး

- ၁။ ပြောသာ ပြော၏၊ ပြောသည့်အတိုင်း မလုပ်သူ။
- ၂။ လုပ်ကား လုပ်၏၊ ပြောကား မပြောသူ။
- ၃။ ပြောလည်း ပြော၏၊ လုပ်လည်း လုပ်သောသူ။
- ၄။ ပြောလည်း မပြော၊ လုပ်လည်း မလုပ်သူ။

၇၃ လျင်စွာ မသွားသင့်သူ (၄) ဖောက်

- ၁။ ရဟန်း။
- ၂။ မင်းမြှောက်တန်ဆာ ငါးပါး ဝတ်ဆင်ထားသော ရှင်ဘုရင်။
- ၃။ ကကြိုးစုံ တပ်ဆင်ထားသော မင်းစီးဆင်။
- ၄။ မိန်းမပျို။

၇၄ ဝစီကံ (၄) ပါး

- ၁။ မုသာဝါဒ - မမှန်သည့်ကို သိလျက်နှင့် မှန်၏ဟု ပြောဆိုခြင်း။
- ၂။ ပိသုဏဝါစာ - ချောပစ်ကုန်းတိုက်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- ၃။ ဖရုသဝါစာ - ကြမ်းတမ်းသော စကားဖြင့် ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်း။
- ၄။ သမ္မပ္ပလာပ - အကျိုးမရှိ သိမ်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်း။

(သဗ္ဗိဟ်)

၇၅ ဝိပတ္တိတရား (၄) ပါး

- ၁။ သီလဝိပတ္တိ - သီလပျက်ခြင်း။
- ၂။ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိ - အယူပျက်ခြင်း။
- ၃။ အာစာရဝိပတ္တိ - အကျင့်ပျက်ခြင်း။
- ၄။ အာဇီဝဝိပတ္တိ - အသက်မွေးမှုပျက်ခြင်း။

၇၆ ဝိပုတ္တိတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဂတိဝိပုတ္တိ - လားရာဂတိဖောက်ပြန်ပျက်စီး၍ အပါယ်ရေကျခြင်း။
- ၂။ ဥပဓိဝိပုတ္တိ - ရုပ်ရည်အဆင်း မလှမပ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်း။
- ၃။ ကာလဝိပုတ္တိ - မကောင်းသော ကာလဟုဆိုအပ်သောမင်းဆိုးမင်းညစ် မသမာသူတို့ လက်ထက်၌ လူဖြစ်ရခြင်း။

၄-ပါးသော တရားများ

(၄၉)

၄။ ပယောဂဝိပဏ္ဍိ - မှားယွင်းသော အကျင့် အားထုတ်၍ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်း။

၇၇ သင်္ဂဟတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဒါန - လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း။
- ၂။ ပိယဝါစာ - (ပေယျဝဇ္ဇ) ချစ်ဖွယ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- ၃။ အတ္တစရိယ - နှစ်ဖက်အကျိုးကိုကြည့်၍ ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၄။ သမာနတ္ထတာ - ကိုယ်နှင့်အတူထား၍ မျှတစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း။
(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ၊ ၆-အဘိညာဝဂ်၊ ၃-သင်္ဂဟဝတ္ထုသုတ်)

၇၈ သမ္ပဒါတရား (၄) ပါး

- ၁။ ဥဋ္ဌာနသမ္ပဒါ - ထကြွလုံ့လ ရှိရခြင်း။
- ၂။ အာရက္ခသမ္ပဒါ - မိမိဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်တတ်ခြင်း။
- ၃။ ကလျာဏမိတ္တသမ္ပဒါ - အဆွေခင်ပွန်းကောင်း ရှိရခြင်း။
- ၄။ သမဇီဝိတသမ္ပဒါ - ဝင်ငွေနှင့်ထွက်ငွေ မျှတအောင် အသက်မွေးမှု ရခြင်း။

၇၉ သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်-ကိုယ်ကာယ၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာ တည်သော သတိအထူး။
- ၂။ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်-ခံစားမှုဝေဒနာ၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာ တည်သော သတိအထူး။
- ၃။ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - စိတ်၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာတည်သော သတိအထူး။
- ၄။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - တရား၌ လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲမြဲစွာတည် သော သတိအထူး။

(သဗ္ဗိဟ်)

၈၀ သမ္ပပ္ပဇာန်တရား (၄) ပါး

- ၁။ ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော အကုသိုလ်တရားများကို မပွားအောင် တားဆီး ခြင်း။

(၅၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၂။ မပြုရသေးသော အကုသိုလ်တရားကို မပြုလုပ်မိအောင် သတိပြု၍ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
- ၃။ ပြုပြီးသော ကုသိုလ်တရားကို ပွားများအောင် ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၄။ မပြုရသေးသော ကုသိုလ်တရားကို ပြုနိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၈၁ သန္ဓေ (၄) မျိုး

- ၁။ သြပဟိတိက - အလိုလိုဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ (နတ်)
- ၂။ သံသေဒဇ - အရာဝတ္ထုတခုခုကိုအမှီပြု၍ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ (သန္ဓေသူ)
- ၃။ အဏ္ဏဇ - ဥမှ ဖြစ်ပေါ် ပေါက်ဖွားခြင်း။
- ၄။ ဇလာဗုဇ - ကိုယ်ဝန်ဆောင်၍ ဖြစ်ပေါ် မွေးဖွားခြင်း။

၈၂ သရဏဂုံ အပြား (၄) ပါး

- ၁။ နေယျာဒေမိ - မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းခြင်း။
- ၂။ တာဏံ လေဏံ - မှီခိုရာ လဲလျောင်းရာ ဖြစ်ခြင်း။
- ၃။ သိဿအန္တေဝါသိက - တပည့်သားအဖြစ် ခံယူခြင်း။
- ၄။ ဂစ္ဆာမိ - ရိုသေလေးစားစွာ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခြင်း။

၈၃ သရက် (၄) မျိုး

- ၁။ စိမ်းလျက် မှည့်ရောင်ရှိသော သရက်သီး။
- ၂။ မှည့်လျက် စိမ်းရောင်ရှိသော သရက်သီး။
- ၃။ စိမ်းလျက် စိမ်းရောင်ရှိသော သရက်သီး။
- ၄။ မှည့်လျက် မှည့်ရောင်ရှိသော သရက်သီး။

(ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ(၆))

၈၄ သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍုကမ္မလာ တင်းခြင်း (၄) မျိုး

- ၁။ သိကြား၏ ကံကုန်၍ ပဏ္ဍုကမ္မလာ ပူခြင်း တင်းခြင်း။
- ၂။ သိကြား၏ သက်တမ်းကုန်၍ ပဏ္ဍုကမ္မလာ ပူခြင်း တင်းခြင်း။
- ၃။ သိကြားအဖြစ် ဆုံးတောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါ်ပေါက်၍ ပဏ္ဍုကမ္မလာ ပူခြင်း တင်းခြင်း။

၄-ပါးသော တရားများ

(၅၁)

၄။ ဘုန်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျင့်သီလကြောင့် ပဏ္ဍိကမ္မလာ မနေ
သာ၍ ပူခြင်း တင်းခြင်း။

(၅၅၀-ကဏ္ဍဇာတ်)

၅ သိကြားမင်း၏ သမီး (၄) ပါး

၁။ အာသာ နတ်သမီး။

၂။ သဒ္ဓါ နတ်သမီး။

၃။ သိရီ နတ်သမီး။

၄။ ဟိရီ နတ်သမီး။

၆ သေ (၄) ပါး

၁။ အရှင်မဟာကဿပ - ဝေဘာရတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။

၂။ အရှင်မဟာသုဘာရ - ဥတ္တမတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။

၃။ အရှင်ဥပက္ခာရ - မကုဋတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။

၄။ အရှင်ဓမ္မသာရ - မကုဋတောင်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။

(မုက္ခုဒ္ဓါသညာ)

၇ သေးငယ်သည်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်သော အရာ (၄) ပါး

၁။ ရဟန်းငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။

၂။ မင်းသားငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။

၃။ မြွေငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။

၄။ မီးပွားငယ်ဟု မထိမဲ့မြင် မပြုအပ်။

၈ ဆက်စပ်လို့မရသော အရာ (၄) မျိုး

၁။ ကောင်းကင်နှင့် မြေကြီးသည် ဆက်စပ်လို့မရ။

၂။ သမုဒ္ဓရာ ဤမှာဘက်ကမ်းနှင့် ထိုမှာဘက်ကမ်းတို့သည် ဆက်စပ်လို့မရ။

၃။ နေထွက်ရာအရပ်နှင့် နေဝင်ရာအရပ်သည် ဆက်စပ်လို့မရ။

၄။ သူတော်ကောင်းတရားနှင့် မသူတော်တရားသည် ဆက်စပ်လို့မရ။

(ဇေတုက္က အင်္ဂုတ္တိရိ သုမိဓုရသုတ်)

(၅၅) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာ ကျမ်း

၈၉ ဗမ္မုဒိပ်တကျွန်းလုံးကြားနိုင်သော အသံကြီး (၄) မျိုး

- ၁။ ပုဏ္ဏကဘိလူး ကြွအန်နိုင်သောအခါတွင် နိုင်ပြီဟု ကြွေးကြော်သော အသံ။
- ၂။ ကဿပဘုရားရှင်သာသနာတော်ကွယ်ပြီးနောက် မာတလိနတ်သားကို ခွေးယောင် ဆောင်၍ သိကြားမင်းက မုဆိုးယောင် ဆောင်ကာ မတရားသူတို့ကို စားလို၍ ဟောင်သောအသံ။
- ၃။ ပဘာဝတီ မင်းသမီးကို ရလို၍ (၇) ပြည်ထောင်သောမင်းတို့ စစ်ချီ လာရာတွင် ပဘာဝတီ မင်းသမီးကို ဆင်ပေါ်တင်၍ အလောင်းတော် ကုသမင်းသည် ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ငါကုသမင်းကြီးဟု ကြိမ်းဝါးသော အသံ။
- ၄။ အာဠာဝကဘိလူး ဘုံဗိမာန်တွင် ဘုရားရှင်နေထိုင်သည်ဟု ကြား၍ အာဠာဝကဘိလူးက ဒေါသထွက်ပြီး ကြိမ်းဝါးသော အသံ။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၉၀ မကောင်းမှုတွင် အကြီးဆုံး (၄) မျိုး

- ၁။ မုသားစကားကို အစဦးဆုံး ပြောဆိုသော စေတီယမင်း။
- ၂။ ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက် အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးအား ပြစ်မှားသော ကောကာလိက ရဟန်း။
- ၃။ မဟာကပိဇာတ်၌ ကျေးဇူးရှင်ဘုရားလောင်းမျောက်မင်းကို ကျောက် ခဲနှင့် ထုသတ်သော ဒေဝဒတ်အလောင်း ပုဏ္ဏားမုဆိုး။
- ၄။ ဒေဝဒတ်ကဲ့သို့ ကျေးဇူး မသိတတ်သူ။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၉၁ ရဟန်းတို့ လူထွက်ကြောင်း (၄) မျိုး

- ၁။ ကောဓဥပါယာသ - ဆိုဆိုမသည်ကို မခံယူလိုသောကြောင့်၎င်း။
- ၂။ သြဒရိကတ္ထ-စားသောက်ချင်တိုင်း မစားသောက်ရသောကြောင့်၎င်း။

၄-ပါးသော တရားများ

(၅၃)

- ၃။ ကာမဂုဏ - သူတပါးတို့ ကာမဂုဏ်ငါးပါးနှင့်တင့်တယ်စွာနေသည်ကို မြင်ပြီး ထို့အတူ နေလိုသောကြောင့်၎င်း။
- ၄။ မာတုဂါမ - မာတုဂါမတို့ မလုံမခြုံ ဝတ်ထားခြင်းကို မြင်ပြီး ရာဂ သောင်းကျန်းခြင်းကြောင့်၎င်း။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ)

၉၂ လူတို့ကျင့်အပ်သော တရားကောင်း (၄) ပါး

- ၁။ သူပြုဘူးသောကျေးဇူးကို ပြန်ပြုခြင်း။
- ၂။ စိုပြီးသောလက်ကို မခြောက်စေခြင်း၊ (ဝါ-မိတ်မပျက်စေခြင်း။)
- ၃။ မိတ်ဆွေများကို မပြစ်မှားခြင်း။
- ၄။ မိန်းမကို အကြောင်းပြု၍ အကုသိုလ်အမှုများကို မပြုခြင်း။

(သာဓုနရဓမ္မကဏ္ဍ)

၉၃ အိပ်မက်ခြင်း၏ အကြောင်း (၄) ပါး

- ၁။ ဓာတုက္ခောဘ - သည်းခြေ စသည်တို့ တုန်လှုပ် ချောက်ချားခြင်း ကြောင့် မက်ခြင်း။
- ၂။ အနုဘူတပုဗ္ဗ - ရှေး၌ ခံစားဘူးသော အာရုံကြောင့် မက်ခြင်း။
- ၃။ ဒေဝတောပသံဟာရ - နတ်တို့ အာနုဘော် အစွမ်းဖြင့် ကောင်းကျိုး၊ မကောင်းကျိုး သိစေလို၍ မက်ခြင်း။
- ၄။ ပုဗ္ဗနိမိတ္တ-ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံအစွမ်းဖြင့် ကောင်းကျိုး၊ မကောင်း ကျိုးကို ကြိုတင်သိရှိစေသောကြောင့် မက်ခြင်း။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိရ်)

၉၄ ပုဂ္ဂိုလ်ကြည်ညိုခြင်း (၄) ပါး

- ၁။ ရူပပုမာဏ - ရုပ်အဆင်းအင်္ဂါ လှပခန့်ညားခြင်းကိုစွဲ၍ ကြည်ညိုခြင်း။
- ၂။ ဘောသပုမာဏ - ချီးမွမ်းသံကိုကြား၍ ကြည်ညိုခြင်း။
- ၃။ လူဓပုမာဏ - ခေါင်းပါးသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းကြောင့် ကြည်ညိုခြင်း။
- ၄။ ဓမ္မပုမာဏ - သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာရှိမှုကိုစွဲ၍ ကြည်ညိုခြင်း။

(၅၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၉၅ ဥစ္စာပျက်ခြင်းအကြောင်း (၄) ပါး

- ၁။ ပျောက်သည့်ဥစ္စာကို ပြန်မရှာခြင်း။
- ၂။ ဆွေးမြေ့မည့်ပစ္စည်းကို မပြုမပြင်ခြင်း။
- ၃။ အစားအသောက်၌ စည်းကမ်းမရှိခြင်း။
- ၄။ အကျင့်မကောင်းသူကို ဥစ္စာအပ်ခြင်း။

၉၆ စိုးရိမ်ပူပန်မှုကြီးသော သတ္တဝါ (၄) မျိုး

- ၁။ ကြိုးကြာငှက်သည် မြေကြီးတုန်လှုပ်မည်ကို စိုးရိမ်သဖြင့် ခြေပေါ်၍ နှင်းခြင်း။
- ၂။ မျောက်သည် မြေကြီးပျောက်မည်ကို စိုးရိမ်၍ တညသုံးခါဆင်း၍ စမ်းခြင်း။
- ၃။ တီသည် မြေကြီးကုန်မည်ကို စိုးရိမ်၍ စားပြီးမြေကို ပြန်ထွေးအန်ခြင်း။
- ၄။ တစ်တိုတူးငှက်သည် မိုးပြိုမည်ကို စိုးရိမ်၍ ခြေနှစ်ချောင်းထောင်၍ ပက်လက်အိပ်ခြင်း။

၉၇ ဒိဋ္ဌဓမ္မအကျိုးပေးသောအင်္ဂါ (၄) ပါး

- ၁။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် များဖြစ်ခြင်း။
- ၂။ နိရောဓသမာပတ်မှ ထ ခိုက်ကြုံခြင်း။
- ၃။ စင်ကြယ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုဖြစ်ခြင်း။
- ၄။ လှူဆဲ၌ ပီတိ သောမနဿဖြင့် ယှဉ်သော စေတနာဖြစ်ပေါ်၍နေခြင်း။

၉၈ မိန်းမ (၄) မျိုး

- ၁။ ပဒုမိနီ - မြင့်မြတ်သော အမျိုးသမီး၊ ဥက္ကဋ္ဌ။
- ၂။ သိခရိဏီ - မြတ်သော အမျိုးသမီး၊ ပဏီတ။
- ၃။ စိတ္တရနီ - မယုတ်မညံ့သော အမျိုးသမီး၊ မဇ္ဈိမ။
- ၄။ ဟတ္ထိနီ - ယုတ်ညံ့သော အမျိုးသမီး၊ ဟိန။

၄-၀၁၂-၀၁၁ အစုအဝေး နိဗ္ဗိတံ။

၅- ပါးသော တရားများ

၁ အနန္တဂုဏ် (၅) ပါး

- ၁။ ပုဒ္ဂိုလ်ကော အနန္တော - မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာမရှိ။
- ၂။ ဓမ္မဂုဏော အနန္တော - တရားတော်၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။
- ၃။ သံဃဂုဏော အနန္တော - သံဃာတော်၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။
- ၄။ မာတာပိတုဂုဏော အနန္တော - မိဘ၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။
- ၅။ အာစရိယဂုဏော အနန္တော - ဆရာသမား၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးတော်သည် နှိုင်းစရာ မရှိ။

၂ အရဟံဂုဏ်တော် (၅) ချက်

- ၁။ အာရကတ္တာ - ကိလေသာတို့မှ ဝေးတော်မူသောကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၂။ ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာပိ - လူသုံးပါးတို့၏ ပစ္စည်းလေးပါး စသော ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၃။ နုတ္တိ ရဟော တေဿာတိ- ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌ မကောင်းမှုပြုခြင်း သည် မရှိသောကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၄။ အရိနံ ဟတတ္တာပိ - ကိလေကာ တည်းဟူသော ရန်သူကို သတ်အပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အရဟ မည်၏။
- ၅။ အရာနံ ဟတတ္တာပိ - သံသရာစက်တို့၏ အကန့်တို့ကို ဖျက်ဆီးအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အရဟံ မည်၏။

(မုက္ခုဒ္ဓိ၏)

(၅၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃ အရှင်လတ်လတ် မြေမျိုသူ (၅) ယောက်

- ၁။ သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း-ဘုရားဆွမ်းခံကြရာလမ်း၌ မဖယ်ပေး၍ ကပိလဝတ်ပြည်၌ မြေမျိုခြင်း။
- ၂။ သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း၏သား ဒေဝဒတ်-ဘုရားကို အမျိုးမျိုးပြစ်မှား၍ သာဝတ္ထိပြည် ရေကန်၏အနီး၌ မြေမျိုခြင်း။
- ၃။ စိဉ္စမာဏဝိကာ-ဘုရားကို ကိုယ်ဝန်ဖြင့် စွပ်စွဲ၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် အနီး၌ မြေမျိုခြင်း။
- ၄။ နန္ဒသတို့သား - ဥပ္ပလဝဏ် ရဟန္တာမကို တောကျောင်း၌ မေထုန်မှု ပြုကျင့်၍ မြေမျိုခြင်း။
- ၅။ နန္ဒကဘီလူး - ရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကို ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ တရားထိုင်နေစဉ် ဦးခေါင်းကို ပုတ်၍ မြေမျိုခြင်း။

၄ အပသတ်မင်း (၅) မျိုး

- ၁။ အဇာတသတ်မင်း။
- ၂။ ၎င်းမင်း၏သား - ဥဒယဘဒ္ဒမင်း။
- ၃။ ၎င်းမင်း၏သား - အနုရုဒ္ဓါမင်း။
- ၄။ ၎င်းမင်း၏သား - မုဏ္ဍမင်း။
- ၅။ ၎င်းမင်း၏သား - နာဂဒါသမင်း။ (၎င်းမင်း၏ လက်ထက်၌ အဆုံးသတ်သည်။)

၅ အစားကြီးသူ (၅) ယောက်

- ၁။ အာဟာရဟတ္ထက - မထနိုင်သဖြင့် လက်ကိုဆွဲလှဲပါဦးဟု စားသောသူ တယောက်။
- ၂။ အလံသာဠက - ကျွတ်သွားသည့် ပုဆိုးကို မြန်၍မကောက်နိုင်အောင် စားသောသူ တယောက်။
- ၃။ တတ္ထဝဋ္ဋက - မထနိုင်သဖြင့် တပြောင်း တပြန် လှိမ့်၍ နေရာအောင် စားသောသူ တယောက်။

၅-ပါးသော တရားများ

(၅၇)

- ၄။ ကာကမာသက- ခံတွင်းထဲသို့ ကျိုးနှိုက်၍စားနိုင်အောင် စားသောသူ တယောက်။
- ၅။ ဘုတ္တဝမိဒက - စားပြီးသမျှ အံထွက်အောင် စားသောသူတယောက်။
(ဓမ္မပဒ)

၆ အနောတတ္တအိုင်၏ အရံတောင် (၅) လုံး

- ၁။ သုဒဿနတောင်။
- ၂။ စိတ္တရံတောင်။
- ၃။ ကာဠာကုဋတောင်။
- ၄။ ဂန္ဓမာဒနတောင်။
- ၅။ ကေလာသတောင်။

၇ အနောဓိသပုဂ္ဂိုလ် (၅) ယောက်

- ၁။ သဗ္ဗေ သတ္တာ - အာရုံငါးပါး၌ တပ်မက်သော သတ္တဝါ။
- ၂။ သဗ္ဗေ ပါဏာ - ထွက်သက်ဝင်သက်ရှိသော သတ္တဝါ။
- ၃။ သဗ္ဗေ ဘူတာ - ကံကိလေသာတို့မှ ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါ။
- ၄။ သဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလာ - ငရဲနှင့် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၅။ သဗ္ဗေ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နာ - ခန္ဓာအတ္တဘောရှိသောသတ္တဝါ။

၈ အဘိညာဏ် (၅) ပါး

- ၁။ ဣဒ္ဓိဝိအဘိညာဏ် - တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်သောညာဏ်။
- ၂။ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဏ် - နတ်တို့နားကဲ့သို့ ကြားနိုင်သော ညာဏ်။
- ၃။ ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဏ် - သူတပါးစိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်သော ညာဏ်။
- ၄။ ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဏ် - ရှေးရှေးသောဘဝက ဖြစ်စဉ်ကို သိနိုင်သော ညာဏ်။
- ၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ် - နတ်တို့၏မျက်စိကဲ့သို့ မြင်နိုင်သော ညာဏ်။

(သဗ္ဗိဟ်)

(၅၇)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၉ အထက်ပိုင်း သံယောဇဉ် (၅) မျိုး

- ၁။ ရူပရာဂ - ရူပဘုံ၌ တပ်မက်မှု။
- ၂။ အရူပရာဂ - အရူပဘုံ၌ တပ်မက်မှု။
- ၃။ မာန - အထင်ကြီးမှု။
- ၄။ ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်ပျံ့လွင့်မှု။
- ၅။ အဝိဇ္ဇာ - မသိမှု။

၁၀ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် (၅) မျိုး

- ၁။ သုဒ္ဓါဝါယ ငါးဘုံတွင် မိမိရောက်ရာဘုံ၏ အသက် အပိုင်း အခြား ရှေ့ထက်ဝက်တွင် ရဟန္တာဖြစ်သော အနာဂါမ်။
- ၂။ သုဒ္ဓါဝါယ ငါးဘုံတွင် မိမိရောက်ရာဘုံ၏ အသက်ထက်ဝက်ကို လွန်ပြီး မှ ရဟန္တာဖြစ်သော အနာဂါမ်။
- ၃။ ဆင်းဆင်းရဲရဲ အလွန်လုံ့လမပြုဘဲ ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုသော အနာဂါမ်။
- ၄။ ဆင်းဆင်းရဲရဲ ငြိငြိပင်ပန်းစွာ အလွန် လုံ့လ ပြုပြီးမှ ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော အနာဂါမ်။
- ၅။ သုဒ္ဓါဝါယ ငါးဘုံတို့တွင် အောက်အောက်သောဘုံတို့၌ အရဟတ္တမဂ်ကို မရမူ၍ အထက်ဆုံးအကနိဋ္ဌဘုံသို့ရောက်မှ ရဟန္တာဖြစ်သော အနာဂါမ်။

၁၁ အသက်ကြီးပြီး အချိန်မစီးသူ (၅) ယောက်

- ၁။ မပြောသင့်သောအခါ၌ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၂။ မဟုတ်မမှန်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၃။ အကျိုးနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၄။ အဆုံးအမနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။
- ၅။ တရားနှင့် မစပ်သည်ကိုသာ ပြောတတ်သောသူ တယောက်။

(စတုက္က အင်္ဂုတ္တိ၊ ၂ ရုဝေဠ ဒုတိယသတ်)

၁၂ အာရုံ (၅) ပါး

- ၁။ ရူပါရုံ - အဆင်း၏ အာရုံ။
- ၂။ သဒ္ဓါရုံ - အသံ၏ အာရုံ။
- ၃။ ဂန္ဓာရုံ - အနံ့၏ အာရုံ။
- ၄။ ရသာရုံ - အရသာ၏ အာရုံ။
- ၅။ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ - အတွေ့၏ အာရုံ။

၁၃ အောက်ပိုင်းသံယောဇဉ် (၅) ပါး

- ၁။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ - အယူမှားမှု။
- ၂။ ဝိစိကိစ္ဆာ - မဆုံးဖြတ်နိုင်မှု။
- ၃။ သီလဗ္ဗတပရာမာသ- သီလအကျင့်ကို အမှားသုံးသပ်မှု။
- ၄။ ကာမတ္တန္တ - ကာမကို လိုလားမှု။
- ၅။ ဗျာပါဒ - သူတပါးအကျိုးမဲ့ကို ကျိန်ဆဲမှု။

၁၄ အိမ်ရှင်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး (လင်္ကာ)

- ၁။ ဝစ္စာကျေးမေး။
- ၂။ ပြုရေးစီရင်။
- ၃။ နာလျှင် ကုစေ။
- ၄။ ငှဝေရသာ။
- ၅။ အခါကိုလွှတ်၊ အိမ်ရှင်ဝတ်၊ မချွတ် ငါးခုသာ။
(သိင်္ဂါလသုတ်)

၁၅ အိမ်ဖော်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး (လင်္ကာ)

- ၁။ အိပ်သော် နောက်ကျ။
- ၂။ ထသော်ကား ရှေ့။
- ၃။ ပေးမှ ယူအပ်။
- ၄။ စေ့စပ် ဆောင်ရွက်။
- ၅။ ကျေးဇူးမြတ်-ငါးချက် ဖော်ကျင့်ရာ။
(သိင်္ဂါလသုတ်)

(၆၀) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၆ ဣန္ဒြေ (၅) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓိန္ဒြေ - မှန်သော တရားကို ယုံကြည်ခြင်း။
- ၂။ သတိန္ဒြေ - အမှတ်သတိ ရှိခြင်း။
- ၃။ ဝီရိယိန္ဒြေ - လွတ်မြောက်မှု ကြိုးစားခြင်း။
- ၄။ သမာဓိန္ဒြေ - တည်ငြိမ်မှု ရှိခြင်း။
- ၅။ ပညိန္ဒြေ - သိမှုမှန်ကန်ခြင်း။

(သဗ္ဗိယံ)

၁၇ ဥပါသကာများ မလုပ်အပ်သည့် (၅) မျိုး

- ၁။ လက်နက် ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၂။ လူသတ္တဝါကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၃။ အသားကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၄။ သေအရက်ကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။
- ၅။ အဆိပ်ကို ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း။

(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိရံ ဥပါသကဝဂ်၊ ၇-ဝါဏိဇ္ဇသုတ်)

၁၈ ဥပါသကာ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၂။ အရှင်မပေးသောဥစ္စာကို ယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၃။ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းစွာ ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၄။ မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
- ၅။ သေအရက်သောက်စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

(ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိရံ မဟာနာမသုတ်)

၁၉ အရှင်အာနန္ဒာရသော တေဓဂ် (၅) ပါး

- ၁။ အကြားအမြင် ရှိခြင်း။
- ၂။ သတိကောင်းခြင်း။
- ၃။ ဉာဏ်ကောင်းခြင်း။

၅-ပါးသော တရားများ

(၆၁)

- ၄။ လုံ့လဝီရိယ ရှိခြင်း။
- ၅။ အလုပ်အကျွေး ကောင်းခြင်း။

၂၀ ကထိန်အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ အနာမန္တစာရ - အတူနေသူကို မပန်ကြားဘဲ ဆွမ်းစားကြနိုင်ခြင်း။
- ၂။ အသမာဒါနစာရ - အဓိဋ္ဌာန်တင်ထားသောသင်္ကန်းကိုမယူဘဲ ကြနိုင်ခြင်း။
- ၃။ ယာဝဒတ္တစိဝရ - အလိုရှိသမျှ သင်္ကန်းကိုဆောင်ထားနိုင်ခြင်း။
- ၄။ ဂဏဘောဇန - ဆွမ်းစားပင့်သူ၏ မအပ်သော ဆွမ်းကို စားနိုင်ခြင်း။
- ၅။ ယောစတတ္ထစိဝရပ္ပုဒ - ကထိန်မှ ရသောပစ္စည်းများကို ဝေစုခံထိုက်ခြင်း။

၂၁ ကထာ (၅) မျိုး

- ၁။ ဒါနကထာ - ဒါနနှင့်စပ်သော တရားကို ဟောကြားခြင်း။
- ၂။ သီလကထာ - အကျင့်သီလနှင့်စပ်သောတရားကို ဟောကြားခြင်း။
- ၃။ သဂ္ဂကထာ - နတ်ပြည်နှင့် စပ်သောတရားကို ဟောကြားခြင်း။
- ၄။ ကာမာနံ အာဒိနဝကထာ - ကာမဂုဏ်အပြစ်ကိုပြု၍ဟောကြားခြင်း။
- ၅။ နိက္ခမအာနိသံသကထာ - တောထွက်ခြင်း၏ အကျိုးကို ပြု၍ ဟောကြားခြင်း။

(ဝိနည်းတော်အလာ)

၂၂ ကာလဒါန (၅) မျိုး

- ၁။ အာဂန္တုကဒါန - ဧည့်သည်များအား ကျွေးမွေးလှူဒါန်းခြင်း။
- ၂။ ဂမိကဒါန - ခရီးသွားများကို ကျွေးမွေးလှူဒါန်းခြင်း။
- ၃။ ဂိလာနဒါန - နာမကျန်း၍ရောဂါ ကပ်ရောက်သူများကို လှူဒါန်းခြင်း။
- ၄။ ဒုဗ္ဗိက္ခဒါန - ဆင်းရဲသူများကိုမြင်သဖြင့် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
- ၅။ သီလဝန္တနဝပလဒါန - မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား သီးဦး စားဦးကို လှူဒါန်းခြင်း။

(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

(၆၂) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၃ ကောဠာဟလ (၅) မျိုး

- ၁။ ကပ္ပကောဠာဟလ-အနှစ်တသိန်းမှစ၍ကမ္ဘာပျက်တော့မည်ဟု နတ်တို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၂။ ဗုဒ္ဓကောဠာဟလ- အနှစ်တထောင်မှစ၍ တုရားပွင့်တော့မည်ဟု နတ်လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၃။ စက္ကဝတ္ထိကောဠာဟလ-အနှစ်တရာမှစ၍ စကြာမင်း ပေါ်လိမ့်မည်ဟု လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၄။ မင်္ဂလကောဠာဟလ - တဆယ့်နှစ်နှစ်မှစ၍ မင်္ဂလာတရား ပေါ်မည်ဟု နတ်လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။
- ၅။ မောနေယျကောဠာဟလ-ခုနစ်နှစ်မှစ၍ မောနေယျကျင့်မည့် ပုဂ္ဂိုလ် ပေါ်လိမ့်မည်ဟု လူတို့ ကြွေးကြော်ခြင်း။

၂၄ ကျီးကန်းတို့၏ ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ မေထုန်ကို လျှို့ဝှက်စွာကျင့်ခြင်း။
- ၂။ ရန်သူကို အခါမလပ် ကြည့်ရှုတတ်ခြင်း။
- ၃။ အစာတွေလျှင် အဖော်ကိုခေါ်ခြင်း။
- ၄။ အစာနှင့် ရန်သူကို တပြိုင်နက်ကြည့်တတ်ခြင်း။
- ၅။ တကောင်ထိလျှင် ဝိုင်းအုံတတ်ခြင်း။

၂၅ ကြာမျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ကြာဖြူ။
- ၂။ ကြာနီ။
- ၃။ ကြာညို။
- ၄။ ကြာတံဆိပ်။
- ၅။ ကြာခေါင်းလောင်း။ (ပဒုမ္မာကြာကို ဆို၏။)

၂၆ ကျောင်းအင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ရွာနှင့် မနီးလွန်း မဝေးလွန်းဖြစ်ရမည်။
 - ၂။ သွားလာမှု လွယ်ကူစေရမည်။
 - ၃။ နေအခါ လူမပြွမ်း ညဉ့်အခါ တိတ်ဆိတ်ရမည်။
 - ၄။ ဆူဆူညံညံမရှိ ဖြစ်ရမည်။
 - ၅။ မှက်၊ ခြင်၊ ယင်၊ လေ၊ နေပူ၊ မြေ၊ ကင်း၊ သန်း တွေထိမှု နည်းရမည်။
- (အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၂၇ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးများ မကျင့်သုံးအပ်သော အင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ဉာဏ်ဖြင့် မစိစစ်မူ၍ မချီးမွမ်းထိုက်သူကို ချီးမွမ်းပြောဆိုခြင်း။
 - ၂။ ဉာဏ်ဖြင့် မစိစစ်မူ၍ ချီးမွမ်းထိုက်သူကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့ခြင်း။
 - ၃။ ကျောင်း၌ ဝန်တို၏၊ ကျောင်း၌ မက်မော၏။
 - ၄။ ဒါယကာ၌ ဝန်တို၏၊ ဒါယကာ၌ မက်မော၏။
 - ၅။ သဒ္ဓါတရားဖြင့် လှူသောဝတ္ထုကို ဖျက်ဆီး၏၊ (ရောင်းစား၏။)
- (ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိုရ် ၄-အာဝါသိကဝဂ်၊ ၇-ဒုတိယအနာရဟသုတ်)

၂၈ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး၏ ပြည့်စုံရမည့် အင်္ဂါ (၅) ပါး

- လင်္ကာ။ ။ ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊ ရုပ်နာမ်ပိုင်ပိုင်၊
 ခွဲခြားနိုင်၊ ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါ ငါးပါးတည်း။
- ၁။ ရဟန်းသိက္ခာ ၁၀-ဝါပြည့်မြောက်ရမည်။
 - ၂။ ဘိက္ခုဝိဘင်း၊ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း နှစ်ကျမ်းကို တတ်သိရမည်။
 - ၃။ မဟာဝါခန္ဓက၊ ဝုဠဝါခန္ဓက နှစ်ကျမ်းကို တတ်သိရမည်။
 - ၄။ ကံကြီးကံငယ်ပြုထုံး နားလည်ရမည်။
 - ၅။ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ပိုင်နိုင်စွာ ခွဲခြားဟောကြားနိုင်ရမည်။
- (ဝိနည်းဓတင်္ဂလာ)

(၆၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၉ ခန္ဓာ (၅) ပါး

- ၁။ ရူပက္ခန္ဓာ - ဖောက်ပြန်ပျက်စီးမသိတတ်သည့် သဘော။
- ၂။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ - ကောင်း,မကောင်း ခံစားတတ်သည့် သဘော။
- ၃။ သညာက္ခန္ဓာ - မှတ်သားတတ်သည့် သဘော။
- ၄။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ - ပြုပြင်စီမံ တိုက်တွန်းတတ်သည့်သဘော။
- ၅။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ- ကြံစည်တွေးတော စဉ်းစားတတ်သည့် သဘော။

၃၀ ငါးပါးသီလ (၅) မျိုး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ - သူ့အသက်ကို လျင်စွာ သတ်ခြင်း။
- ၂။ အဒိန္နာဒါန - အရှင်မပေးသည့်ဥစ္စာကို ယူခြင်း။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ - ကိလေသာ ကာမတို့၌ မှားသော အားဖြင့် ကျင့်ခြင်း။
- ၄။ မုသာဝါဒ - မဟုတ်မမှန်သောစကား ပြောဆိုခြင်း။
- ၅။ သုရာမေရယ - သုရာ (၅) ပါး,မေရယ (၅) ပါး ဆယ်ပါး အရက်ကို သောက်ခြင်း။

(ပဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိုရ် ၃-ဥပါသကဝဂ်၊ ၁-သာရဇ္ဇသုတ်)

၃၁ ငါးမည်ရ ပြည်ရွှေဘို (၅) မြို့

- ၁။ ရန်ကြီးအောင်မြို့။
- ၂။ ကုန်းဘောင်မြို့။
- ၃။ ရတနာသိင်္ခမြို့။
- ၄။ မုဆိုးဘိုမြို့။
- ၅။ ရွှေဘိုမြို့။

၃၂ စန္ဒကိန္နရီ ကျိန်ဆဲခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ ငါ့လင်ကိုမတရားသက်သက်လေးနှင့်ပစ်သတ်တဲ့ ဟဲ့သီလချောင်ကြီး။
- ၂။ ကျွန်ုပ် ပူပန်ရသလို သင်၏ မိခင်လည်း ပူပန်ရပါစေ။

၅-ပါးသော တရားများ

(၆၅)

- ၃။ ကျွန်ုပ် ငိုကြွေးရသလို သင်၏ မိဖုရားကြီးလည်း ငိုကြွေးရပါစေ။
 - ၄။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်မောင်တော် သေလို့ မမြင်ရသလို သင့်သားကိုလည်း သင် မမြင်ရပါစေနှင့်။
 - ၅။ ကျွန်ုပ်တို့ ဇနီးမောင်နှံကဲ့သို့ သင့် မိဖုရားနှင့် သင်လည်း ကွဲပါစေ။
- (၅၅၀-စန္ဒကိန္နရီဇာတ်)

၃၃ စက္ခု (၅) ပါး

- ၁။ ဒိဗ္ဗစက္ခု - ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်တော်, အာသယာနုသယဉာဏ်တော် ဤဉာဏ်တော် နှစ်ပါးသည် ဗုဒ္ဓစက္ခု မည်၏။
- ၂။ သမန္တစက္ခု - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် သမန္တစက္ခု မည်၏။
- ၃။ ပညာစက္ခု - ပုဗ္ဗေဒိုဝါသာနုသတိဉာဏ်တော် အစရှိသော များစွာသော ဉာဏ်တော်တို့သည် ပညာစက္ခု မည်၏။
- ၄။ ဓမ္မစက္ခု - အောက်မဂ်ဉာဏ် သုံးပါးသည် ဓမ္မစက္ခု မည်၏။
- ၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခု - “ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တ မာနုသကေန” ဟု လာသော ဉာဏ်တော်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခု မည်၏။

၃၄ စွန့်ခြင်းကြီး (၅) ပါး

- ၁။ နေပရိစာဂ - ဥစ္စာကို စွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
- ၂။ ပုတ္တပရိစာဂ - သား သမီးကို စွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
- ၃။ ဘရိယပရိစာဂ - မယားကို စွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း။
- ၄။ အင်္ဂပရိစာဂ - ကိုယ်လက်အင်္ဂါကို စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းခြင်း။
- ၅။ ဇီဝိတပရိစာဂ - အသက်ကို စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းခြင်း။

၃၅ ဆရာ (၅) မျိုး

- ၁။ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ - ရှင်ပြုပေးသော ဆရာ။
- ၂။ ကမ္မဝါစာစရိယ - ရဟန်းခံပေးသော ဆရာ။ (ဥပသမ္ပဒါစရိယ)
- ၃။ ဥပနိဿယာစရိယ - နည်းမှီရာ နိဿယည်း ဆရာ။ (နိဿယာစရိယ)

(၆၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၄။ အာစရိယ - စာပေပို့ချသော ဆရာ။ (ဥဒ္ဓေသာစရိယ)
- ၅။ ဥပဇ္ဈာယ် (သြဝါဒါစရိယ) - ဆိုးမသြဝါဒပေးသော ဆရာ။ ဝိနည်းတော်လာ (ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိရ် ကကုဓသုတ်)

၃၆ ဆရာကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ အတတ်လည်း သင်၊
- ၂။ ပဲ့ပြင် ဆုံးမ၊
- ၃။ သိပ္ပံ မချန်၊
- ၄။ ဘေးရန် ဆီးကာ၊
- ၅။ သင့်ရာ အပ်ပို့၊ ဆရာတို့၊ ကျင့်သို့ ဝတ်ငါးဖြာ။ (သိင်္ဂါလသုတ်)

၃၇ ဧည့်သည်တရား (၅) ပါး

- ၁။ သင်္ခါရုဆိုသည်မှာ - နာမ်တေပညာသ (၅၃) ပါးနှင့် နိပ္ပန္နရုပ် (၁၈) ပါးအပေါင်းကို သင်္ခါရု တရား (၇၁) ပါးဟု ခေါ်၏။
- ၂။ ဝိကာရုဆိုသည်မှာ - ကာယဝိညတ်ရုပ်၊ ဝစီဝိညတ်ရုပ်၊ လတုတာရုပ်၊ မုဒုတာရုပ်၊ ကမ္မညတာရုပ် ဤ (၅) ပါးကို ဝိကာရဟု ခေါ်၏။
- ၃။ လက္ခဏာ ဆိုသည်မှာ - ဥပစယ၊ သန္တတိ၊ ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ ဤရုပ် (၄) ဖြာကို လက္ခဏာဟု ခေါ်၏။
- ၄။ နိဗ္ဗာန် - ကိလေသာချုပ်ငြိမ်းရာကို ခေါ်၏။
- ၅။ ပညတ် - လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါ၊ ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင် ပညတ်မှန်သမျှကို ခေါ်၏။

၃၈ ဌာန် (၅) ပါး

- ၁။ ကဏ္ဍဌာန် - လည်ချောင်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၂။ တာလုဌာန် - အာစောက်၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၃။ မုဒ္ဒဌာန် - လျှာထိပ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၄။ ဒန္တဌာန် - သွား၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။
- ၅။ သြဋ္ဌဌာန် - နှုတ်ခမ်း၌ ဖြစ်ပေါ်သော အသံ။

၃၉ တပည့်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ ညီညာထကြွ၊
- ၂။ ဆုံးမနာယူ၊
- ၃။ လာမူကြိုဆီး၊
- ၄။ ထံနီး လုပ်ကျွေး၊
- ၅။ သင်တေးအံ့ရွတ်၊ တပည့်ဝတ်၊ မချွတ် ငါးခုသာ။
(ဆီဂီလသုတ်)

၄၀ တရားနာခြင်း အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ မကြားဘူးသည်များကို ကြားနာရခြင်း။
- ၂။ ကြားဘူးသည်များကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်ခြင်း။
- ၃။ ယုံမှားသံသယ ကင်းရှင်းခြင်း။
- ၄။ အယူမှန်ကို ရခြင်း။
- ၅။ သဒ္ဓါ၊ ပညာ တိုးပွား၍ စိတ်ကြည်လင်ခြင်း။
(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၄၁ စောထွက်ရဟန်းတို့ ရနိုင်ခဲ့ခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ ဒုလ္လဘော နိပုဏော - နူးညံ့ သိမ်မွေ့အောင် ပြုနိုင်ခက်ခြင်း။
- ၂။ ဒုလ္လဘော အာကပ္ပသမ္ပန္နော - ရဟန်းတို့အသွင် ဝတ်ရုံ စားသောက်ပုံ ပြုနိုင်ခက်ခြင်း။
- ၃။ ဒုလ္လဘော ဗဟုဿုတော - ပိဋကစာပေအကြားအမြင် ရနိုင်ခက်ခြင်း။
- ၄။ ဒုလ္လဘော ဓမ္မကထိကော - တရားဟော ဓမ္မကထိကဖြစ်ရန်ခက်ခြင်း။
- ၅။ ဒုလ္လဘော ဝိနယဓရော - ဝိနည်းခိုရ် ဆရာကြီးဖြစ်ရန် ခက်ခြင်း။
(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်)

၄၂ ထိခြင်း(၅) ပါး

- ထိခြင်း ငါးပါးဟူသည်ကား ရှိခိုးကန်တော့သည့်အခါ၌ ပြုလုပ်မှု၊
- ကြမ်းခင်းနှင့် နဖူးထိခြင်း၊
- ကြမ်းခင်းနှင့် တတောင်ဆစ် (၂) ဖက် ထိခြင်း၊
- ကြမ်းခင်းနှင့် ခူး (၂) ဖက်ထိခြင်း။ (ထိုထိခြင်း ငါးပါးပင် ဖြစ်၏။)

(၆၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄၃ ဒုလ္လဘတရား (၅) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါဒုလ္လဘော - လောက၌ ဘုရားအဖြစ် ရရန်ခဲယဉ်း၏။
- ၂။ မနုဿတ္တဘာဝေါဒုလ္လဘော- လူအဖြစ် ရရန်ခဲယဉ်း၏။
- ၃။ ဒုလ္လဘာ သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိ-သဒ္ဓါတရား၌ယုံကြည်မှုနှင့်ပြည့်စုံရန်ခဲယဉ်း၏။
- ၄။ ပဗ္ဗဇိတဘာဝေါဒုလ္လဘော- ရဟန်းသမဏေဖြစ်ရန် ခဲယဉ်း၏။
- ၅။ သဒ္ဓမ္မသဝနံဒုလ္လဘံ-သစ္စာလေးပါးတရား နာကြားရဘို့ရန်ခဲယဉ်း၏။

၄၄ တူရိယာ (၅) ပါး

- ၁။ ကြေး။
- ၂။ ကြိုး။
- ၃။ သရေ။
- ၄။ လေ။
- ၅။ လက်ခုပ်။

၄၅ ဒါယကာ ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ မေတ္တာစိတ်သက်၊
- ၂။ ဆောင်ရွက် ချစ်ခင်၊
- ၃။ ခင်မင် နှုတ်ချို၊
- ၄။ လိုလျှင် ဖိတ်ထား၊
- ၅။ တတ်အား လှူစေ၊ ဝတ်ငါးထွေ၊ ပြုလေ ဒါယကာ။

(သိင်္ဂါဇာသုတ်)

၄၆ နတ်စုတေခါနီး နိမိတ် (၅) မျိုး

- ၁။ နတ်ဝတ်တန်ဆာ ညှိုးနွမ်းခြင်း။
- ၂။ ပန်ဆင်ထားသော ပန်းများ ညှိုးနွမ်းခြင်း။
- ၃။ ရုပ်ရေအဆင်း မလှမပဖြစ်ခြင်း။
- ၄။ မျက်တောင်ခပ်ခြင်း။
- ၅။ လက်ကတီးကြားမှ ချွေးထွက်ခြင်း။

(ဇုတိဝတ်ပါဠိတော် ၄-စတုတ္ထဝဂ်၊ ၄-ပဉ္စပုဗ္ဗနိမိတ်သုတ်)

၅-ပါးသော တရားများ

(၆၉)

၄၇ နိကာယ် (၅) ရပ်

- ၁။ ဒီဃနိကာယ် - ရှည်သော သုတ်တို့၏ အပေါင်းအစုကျမ်း။
- ၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ် - အလယ်အလတ်သုတ်တို့၏ အပေါင်းအစုကျမ်း။
- ၃။ သံယုတ္တနိကာယ် - အကြောင်းတူရာ ယှဉ်စပ်၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် - အင်္ဂါတပါးထက် လွန်၍ လွန်၍ ဟောထားသော ကျမ်း။
- ၅။ ခုဒ္ဒကနိကာယ် - သီးခြား သုတ်ငယ်သုတ်တို့၏ အပေါင်းကျမ်း။

၄၈ နံ့သာ (၅) ပါး

- ၁။ နံ့သာနီ။
- ၂။ နံ့သာဖြူ။
- ၃။ ကရမက်။
- ၄။ အကျော်။
- ၅။ စမ္ပာ။

၄၉ နို့အရသာ (၅) ပါး

- ၁။ နို့စိမ်း နို့ကျက် အရသာ။
- ၂။ ဓိန်ချဉ် အရသာ။
- ၃။ ဓိန်ခဲ အရသာ။
- ၄။ ဆီဦး အရသာ။
- ၅။ ထောပတ် အရသာ။

၅၀ ဧနောင်ပြင်ရန်ခက်သည့် (၅) မျိုး

ဇနကာ။ ။ အိမ်ထောင်မှု၊ ဘုရားတည်၊ ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး၊ ကျောင်းထိုင်ပင့် မြတ်သံဃာ၊ စာချုပ်ရန် ခက်သည့်အမျိုး။

- ၁။ အိမ်ထောင်မှု - အမျိုးကောင်း သားသမီးများသည် အိမ်ထောင်ပြုပြီး ပါက ပြန်ပြင်ရန် ခက်၏။
- ၂။ ဘုရားတည် - ဘုရားတည်ပြီးပါက ပြန်ပြင်ရန် ခက်၏။
- ၃။ ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး - ဆေးမင်စုတ်ထိုးပြီးပါက ပြန်ပြင်ရန် ခက်၏။

(၇၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄။ ကျောင်းထိုင်ပင်မြတ်သံဃာ-မိမိငွေကြေးတတ်နိုင်၍ ကျောင်းဆောက်
ပြီး ဘုန်းကြီးရှာ ကျောင်းအပ်လှူ၊ နောင်အခါ မိမိနှင့် သဘောချင်း
မတိုက်ဆိုင်၍ ဘုန်းကြီးကိုကျောင်းပေါ်မှနှင်ချ၊ ဘုန်းကြီးက မသွား၊
မိမိသာ အပါယ်သွား၏။

၅။ စာချုပ်ရန်ခက်သည့်အမျိုး - စာချုပ်ချုပ်ပြီး၍ လက်မှတ်ထိုးပြီးပါက
ပြန်ပြင်၍မရပြီ။

၅၁ နာမ် ရုပ် ခန္ဓာ၌ သံဝေဂယူရန် (၅) ပါး

- ၁။ မသေခင်လှ၊ သေလျှင်ပွ၊ ဆိုးစွ နာမ်ရုပ်ပါတကား။
- ၂။ မသေခင်ကောင်း၊ သေလျှင်ဖောင်း၊ မကောင်း နာမ်ရုပ်ပါတကား။
- ၃။ မသေခင်ဟန်၊ သေလျှင်နံ၊ ဖောက်ပြန် နာမ်ရုပ်ပါတကား။
- ၄။ မသေခင်ဟုတ်၊ သေလျှင်ပုပ်၊ စက်ဆုပ် နာမ်ရုပ်ပါတကား။
- ၅။ မသေခင်ချစ်၊ သေလျှင်ပစ်၊ ဆိုးညစ် နာမ်ရုပ်ပါတကား။

၅၂ ပဉ္စဂ္ဂီ (၅) ပါး

- ၁။ ကောဏ္ဍည။
- ၂။ ဝပ္ပ။
- ၃။ ဘဒ္ဒိယ။
- ၄။ မဟာနာမ်။
- ၅။ အဿဇီ။

၅၃ ပဉ္စာနန္ဒရိယကံ (၅) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓလောဟိတပ္ပါဒက - မြတ်စွာ ဘုရားကို သွေးစိမ်း ထွက်အောင်
ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၂။ သံဃဗောဓက - သံဃာကို သင်းခွဲခြင်း။
- ၃။ အရဟန္တဗာတက - ရဟန္တာကိုသတ်ခြင်း။
- ၄။ မာတုဗာတက - အမိကို သတ်ခြင်း။
- ၅။ ပိတုဗာတက - အဖကို သတ်ခြင်း။

အမိနှင့်အဖကို တပေါင်းတည်းထား၍ ဟိကျူနီမကို မေထုန်ကျင့်ခြင်းဟု မူကွဲရှိ၏။
(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိ(၆))

၅-ပါးသော တရားများ

(၇၁)

၅၄ ပဿာဒရုပ်(၅) ပါး

- ၁။ စက္ခု - မျက်စိအကြည်ဓာတ်။
- ၂။ သောတ- နားအကြည်ဓာတ်။
- ၃။ သာန - နှာခေါင်းအကြည်ဓာတ်။
- ၄။ ဇိဝှါ - လျှာအကြည်ဓာတ်။
- ၅။ ကာယ - ကိုယ်အကြည်ဓာတ်။

၅၅ ပဉ္စ (၅) ပါး

ပဉ္စငါးပါးဟူသည်ကား ဆေးဖော်စပ်ရာ၌ သုံးစွဲသော စကား ဖြစ်၏။

- ၁။ အပင်ရှိ အမြစ်အားလုံး။
- ၂။ အပင်ရှိ ပင်စည် အရိုးအားလုံး။
- ၃။ အပင်ရှိ အရွက်အားလုံး။
- ၄။ အပင်ရှိ အပွင့်အားလုံး။
- ၅။ အပင်ရှိ အသီးအားလုံး။

ထိုငါးပါးပေါင်းစု၍ ဆေးဖော်စပ်ခြင်းကို ပဉ္စငါးပါးဟု ခေါ်ပါသည်။

၅၆ ဗီတိ (၅) ဖြာ

- ၁။ ခုဒ္ဒကာပီတိ - မွေးညှင်းများကို ရွှင်၍ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၂။ ခဏိကာပီတိ - လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ တခဏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၃။ ဩက္ကန္တိကာပီတိ - လှိုင်းတံပိုး ကြွသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၄။ ဥဗ္ဗေဂါပီတိ - ဝါဂွမ်းစိုင့်ကို လေမှုတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်သည်။
- ၅။ ဖရဏာပီတိ - ဝါဂွမ်းကို ဆီထိသကဲ့သို့ စိမ့်၍ ဖြစ်ပေါ်သည်။

(ပဋိသန္တိဒါမဂ်)

၅၇ ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ပေးလှူသောသူသည် လူအများ၏ ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းကို ခံရ၏။
- ၂။ ပေးလှူသောသူကို သူတော်ကောင်းများ ချဉ်းကပ်၏။

(၃၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃။ ပေးလှူသောသူသည် ကောင်းသောဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်းရှိ၏။
- ၄။ ပေးလှူသောသူသည် မည်သည့် ပရိသတ်သို့မဆို ဝင်ရောက်လျှင် ရဲဝံ့ ရှင်ပျစွာ ဝင်ရောက်၏။
- ၅။ ပေးလှူသောသူသည် သေလွန်သောအခါ နတ်ရွာသုဂတိသို့လားရ၏။
(ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိ၊ ၄-သုမနဝဂ်၊ ၄-သီဟသေနာပတိသုတ်)

၅၈ ပြေးပြေးပြုအပ်သော အရာ (၅) မျိုး

- ၁။ ပညာရှာမှီးခြင်းသည် ပြေးပြေးပြုအပ်၏။
- ၂။ ဥစ္စာရှာခြင်းသည် ပြေးပြေးပြုအပ်၏။
- ၃။ တောင်ကိုတက်ခြင်းသည် ပြေးပြေးပြုအပ်၏။
- ၄။ ကာမဂုဏ်ခံစားခြင်းသည် ပြေးပြေးပြုအပ်၏။
- ၅။ အမျက်ထွက်ခြင်းသည် ပြေးပြေးပြုအပ်၏။

(လောကနိတိကျမ်းလာ)

၅၉ ဗလ (၅) တန်

- ၁။ ကာယဗလ - ကိုယ်၏စွမ်းအား။
- ၂။ ဉာဏဗလ - ဉာဏ်၏စွမ်းအား။
- ၃။ စာရိတ္တဗလ - ထူးသောအကျင့်၏ စွမ်းအား။
- ၄။ မိတ္တဗလ - မိတ်ကောင်းရှိခြင်း၏ စွမ်းအား။
- ၅။ ဘောဂဗလ - ဥစ္စာပေါများခြင်း၏ စွမ်းအား။

၆၀ ဗီဇ (၅) မျိုး

- ၁။ မူလဗီဇ - အမြစ်မျိုး။
- ၂။ ခန္ဓဗီဇ - အပင်မျိုး။
- ၃။ ဖလုဗီဇ - အဆတ်မျိုး။
- ၄။ အဂ္ဂဗီဇ - အညွန့်မျိုး။
- ၅။ ဗီဇ ဗီဇ - အစေ့မျိုး။

(မူလပဏှာသ)

၅-ပါးသော တရားများ

(၇၃)

၆၁ ဗျသန တရား (၅) ပါး

- ၁။ ဉာတိဗျသန - ဆွေမျိုးဉာတိတို့ သေကျေပျက်စီးခြင်း။
 - ၂။ ဘောဂဗျသန- ရာထူးဂုဏ်သိရှိ စည်းစိမ်ဥစ္စာ လျော့ကျ ပျက်စီးခြင်း။
 - ၃။ ရောဂဗျသန - အနာရောဂါ နှိပ်စက်ပျက်စီးခြင်း။
 - ၄။ သီလဗျသန - အကျင့်သီလ ပျက်စီးခြင်း။
 - ၅။ ဒိဋ္ဌိဗျသန - အယူဝါဒ လွဲမှား ပျက်စီးခြင်း။
- (ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်)

၆၂ ဗိုလ် (၅) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါဗိုလ် - ယုံကြည်မှု၏ စွမ်းအားရှိခြင်း။
 - ၂။ သတိဗိုလ် - သတိစွမ်းအား ရှိခြင်း။
 - ၃။ ဝီရိယဗိုလ် - လုံ့လစွမ်းအားရှိခြင်း။
 - ၄။ သမာဓိဗိုလ် - တည်ငြိမ်မှုစွမ်းအား ရှိခြင်း။
 - ၅။ ပညာဗိုလ် - ပညာဉာဏ်စွမ်းအား ရှိခြင်း။
- (သင်္ဂြိုဟ်)

၆၃ အစ္စကမ္ဘာမှ ဘုရား (၅) ဆူ

- ၁။ ကကုသန်။
- ၂။ ကောဏာဂုံ။
- ၃။ ကဿပ။
- ၄။ ဂေါတမံ။
- ၅။ အရိမေတ္တေယျ။

၆၄ ဘုရားဟော (၅) မျိုး

- ၁။ ရှေးက ရှိပြီးသည့်တရားကို မြတ်စွာဘုရားမှ လက်ခံခြင်း။
- ၂။ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားခြင်း။
- ၃။ ရဟန္တာယောကျ်ား ဟောကြားခြင်း။
- ၄။ ရဟန္တာမိန်းမ ဟောကြားခြင်း။
- ၅။ နတ်, သိကြား, ပြဟွာမှမေးလျှောက်၍ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားခြင်း။

(၇၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆၅ ဘုရားအလောင်း၏ ကြည့်ခြင်း (၅) ပါး

- ၁။ ကာလ - သက်တမ်းကာလကို ကြည့်ခြင်း။
- ၂။ ဒီပု - ကျွန်းလေးကျွန်း၌ သင့်လျော်သော ကျွန်းကို ကြည့်ခြင်း။
- ၃။ ဒေသ - အရပ်ဒေသကို ကြည့်ခြင်း။
- ၄။ ကုလ - အမျိုးအနွယ်ကို ကြည့်ခြင်း။
- ၅။ မာတု အာယု ပရိစ္ဆေဒ-မိခင်၏အသက် အပိုင်းအခြားကိုကြည့်ခြင်း။

၆၆-ဘောဇဉ် (၅) ပါး

- ၁။ ထမင်း။
- ၂။ မုယောဖြင့် လုပ်သောမုန့်။
- ၃။ မုန့်လုံး။
- ၄။ ငါး။
- ၅။ အမဲ။

၆၇ မစ္ဆရိယတရား (၅) ပါး

- ၁။ အာဝါသ - အရိပ်အာဝါသနှင့် အဆောက်အအုံ၌ဝန်တိုခြင်း။
- ၂။ ကုလ - အမျိုးဂုဏ်၌ မာန်တက်၍ ဝန်တိုခြင်း။
- ၃။ လာဘ - လာဘ်လာဘ၌ မမျှတလိမ္မာ၍ ဝန်တိုခြင်း။
- ၄။ ဝဏ္ဏ - အဆင်းမာန်တက်၍ ဝန်တိုခြင်း။
- ၅။ ဓမ္မ - မိမိသိသော တရား၌သူတပါး သိရန်မလိုသဖြင့်ဝန်တိုခြင်း။

၆၈ မလ္လအပ်ခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ မဇ္ဇဒါန - မူးယစ်စေတတ်သော အလှူ။
- ၂။ သမဇ္ဇဒါန - ဇာတ်ရုပ်သေး အငြိမ့်အလှူ။
- ၃။ ဣတ္ထိဒါန - မိန်းမအလှူ။
- ၄။ ဥသဘဒါန - နွားမများအလယ်၌ နွားထီးလွှတ်ခြင်း အလှူ။
- ၅။ စိတ္တကမ္မဒါန - စိတ် တက်ကြွစေတတ်သော စာနှင့် ဓာတ်ပုံကားချပ် အလှူ။

၅-ပါးသော တရားများ

(ဈ)

၆၉ မယားကျင့်ဝတ် (၅) မှား

- ၁။ အိမ်တွင်းမှုလုပ်၊
- ၂။ သိမ်းထုပ်သေချာ၊
- ၃။ မိစ္ဆာကြည်ရှောင်၊
- ၄။ လျော်အောင်ဖြန့်ချိ၊
- ၅။ ပျင်းရိမမူ၊ ဝတ်ငါးဆူ၊ အိမ်သူ ကျင့်အပ်စွာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၇၀ မသိခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ မိမိမည်သည့်ဘဝမှကူးလာသည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၂။ မည်သည့်အရွယ်ရှိအောင် နေရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၃။ မည်သည့်အနာဖြင့် သေရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၄။ မည်သည့်အရပ်၌ သေရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။
- ၅။ မည်သည့်ဘဝသို့ ကူးပြောင်းရမည်ဟူ၍ မသိခြင်း။

(ဓမ္မပဒ-လာ)

၇၁ မာရ် (၅) ပါး

- ၁။ ဒေဝပုတ္တမာရ် - မာရ်နတ်ကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၂။ မစ္စုမာရ် - သေခြင်းတရားကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၃။ ခန္ဓမာရ် - ခန္ဓာငါးပါးကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၄။ ကိလေသမာရ် - ကိလေသာကို အောင်နိုင်ခြင်း။
- ၅။ အဘိသင်္ခါရမာရ်- ပြုပြင်မှု အဝဝကို အောင်နိုင်ခြင်း။

၇၂ မိန်းမပျား၏ အာဝေဒိက ဒုက္ခ (၅) ပါး

- ၁။ တလ တကြိမ် ဖြစ်ပေါ်သော ဓမ္မတာကို သိမ်းဆည်းရခြင်း။
- ၂။ လင်ခေါ်ရာနောက်သို့ လိုက်ရခြင်း။
- ၃။ လင်၏ ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး ပြုရခြင်း။

(၇၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄။ ကိုယ်ဝန် ဆောင်ရခြင်း။

၅။ သားဖွားရခြင်း။

(အာဝေဒိက ဒုက္ခသုတ် သဋ္ဌာယတနဝဂ္ဂ သံဂုတ်)

၇၇ မိန်းမများ၏ ကောင်းခြင်း (၅) ပြာ

၁။ အသား၏ ကောင်းခြင်း။ (လက်ဖဝါး၊ ခြေဖဝါး၊ နှုတ်ခမ်း)

၂။ အရေ၏ ကောင်းခြင်း။

၃။ အကြော၏ ကောင်းခြင်း။ (လက်သည်း ခြေသည်းကို ဆို၏) ထို၌ ဆံပင်ဟူ၍လည်း မှုကွဲရှိ၏။

၄။ အရိုး၏ ကောင်းခြင်း။ (သွားကို ဆို၏)

၅။ အရွယ်၏ ကောင်းခြင်း။ (အသက်ကြီးပေသည့် အရွယ်မကျခြင်း)

(ဓမ္မပဒနှင့် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၇၈ မိဆကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

၁။ မကောင်းမြစ်တား၊

၂။ ကောင်းရာညွှန်လတ်၊

၃။ အတတ်သင်စေ၊

၄။ ပေးဝေနှီးရင်း၊

၅။ ထိမ်းမြားခြင်းလျှင်၊ ဝတ်ငါးအင်၊ ဖခင် မိတို့တာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၇၉ မေရယ (၅) မျိုး

၁။ ပုပ္ဖမေရယ - သစ်ပွင့်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရက်။

၂။ ဖလမေရယ - သစ်သီးဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အရက်။

၃။ မရုကမေရယ - မုဒရက်သီးဖြင့် ပြုလုပ်သော အရက်။

၅-ပါးသော တရားများ

(၇)

- ၄။ ဂုဠမေရယ - တင်လဲဖြင့် ပြုအပ်သော အရက်။
- ၅။ သမ္ဘာရမေရယ - အထူးထူးသော အဆောက်အဦးတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော အရက်။
(မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ် ပါဠိ)

၇၆ မင်းမြောက်တန်ဆာ (၅) ပါး

- ၁။ ထီးဖြူ။
- ၂။ မကိုဋ်။
- ၃။ သန်လျက်။
- ၄။ ကျောက်စိ ခြေနှင်း။
- ၅။ စာမရိယပ်။
(ပါရွာဖိကတ် အဋ္ဌကထာ)

၇၇ မင်းဆက် (၅) သွယ် ခင်ဘို့မယ်

- ၁။ အင်းဝ ပထမ မင်းခေါင်မင်း။
- ၂။ ၎င်း၏သား သီဟသူမင်း။
- ၃။ မင်းလှငယ် (စောမင်းလှ မိဖုရား၏သား။)
- ၄။ ကလေးကျေးတောင်ညိုမြို့စား။
- ၅။ မိုးညှင်းမင်းတရား။

၇၈ မြစ်ကြီး (၅) သွယ်

- ၁။ ဂင်္ဂါမြစ်။
- ၂။ ယမုနာမြစ်။
- ၃။ အစိရဝတီမြစ်။
- ၄။ မဟိမြစ်။
- ၅။ သရဘူမြစ်။
(မဇ္ဈိမပုစ္ဆာဘေ အဋ္ဌကထာ)

(၇၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၇၉ မိတ်ဆွေကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ ပေးကမ်းချီးမြှင့်၊
- ၂။ ကိုယ်နှင့်ယှဉ်ထား၊
- ၃။ စီးပွားဆောင်ရွက်။
- ၄။ နှုတ်မြှောက်ချိုသာ။
- ၅။ သစ္စာမှန်စေ၊ ဝတ်ငါးထွေ၊ ပြုလေမိတ်သဟာ။
(သိင်္ဂါလသုတ်)

၈၀ ယုတ်မာသော ရဟန်းအင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ပြည့်တန်ဆာမအိမ်တွင် ကျက်စားလေ့ရှိ၏။
- ၂။ မုဆိုးမအိမ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
- ၃။ အပျိုကြီးအိမ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
- ၄။ ပဏ္ဍုက်အိမ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
- ၅။ ရဟန်းမိန်းမ၊ သီလရှင်ကျောင်းဇရပ်လျှင် ကျက်စားလေ့ ရှိ၏။
(ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဖာသုပိဟာရဝဂ်၊ ၂-ဥသင်္ဂါတသုတ်)

၈၁ ရဟန်းဖြစ်ကြောင်း (၅) ပါး

- ၁။ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ - ပဉ္စင်းလောင်း၏ အင်္ဂါပရိက္ခရာပြည့်စုံမှုရှိခြင်း။
- ၂။ ဥတ္တိသမ္ပတ္တိ - ဥတ်၏ပြည့်စုံပြီသမှုနှင့် သိမှု ပြည့်စုံရခြင်း။
- ၃။ *ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိ - ကမ္မဝါစာ၏ ပြည့်စုံပြီသမှု ရှိခြင်း။
- ၄။ သီမာသမ္ပတ္တိ - သိမ်၏ ဝိပတ္တိကင်းစင် သမ္ပတ္တိဝင်၍ အပြစ်ကင်းစင်မှုရှိခြင်း။
- ၅။ ပရိသာသမ္ပတ္တိ - ရဟန်းပရိသတ် ပြည့်စုံလုံလောက် စင်ကြယ်မှုရှိခြင်း။

၈၂ ရန်သူမျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ဇရ။
- ၂။ မီး။
- ၃။ မင်းဆိုး။

* အနုသာဝန-ဟု- မူကွဲရှိ

၄။ သူ့ခိုး။

၅။ မချစ်-မခင်သူ။

(ထေရီဂါထာပါဠိ)

၈၃ ရဟန္တာ (၅) မျိုး

၁။ ပါရမိပ္ပတ္တရဟန္တာ - ပါရမီဉာဏ် အထွတ်အထိပ် ရောက်ခြင်း။

၂။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တရဟန္တာ - ထူးထွေကဲ့ပြား ပိုင်းခြားဝေဖန်ခြင်း။

၃။ ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာ - အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။

၄။ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာ - ဝိဇ္ဇာသုံးပါး သိရှိပြည့်စုံခြင်း။

၅။ သုက္ခဝိပဿကရဟန္တာ - ဝိပဿနာကို ဖြစ်စေခြင်း။ (မူကွဲရှိ၏)

၈၄ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အရံတောင် (၅) လုံး

၁။ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်။

၂။ ပဏ္ဍဝတောင်။

၃။ ဣသိဂိလိတောင်။

၄။ ဝေပုလ္လတောင်။

၅။ ဝေဘာရတောင်။ (မူကွဲရှိ၏) ဥပရိပဏ္ဍာသ-ဣသိဂိလိသုတ်။

၈၅ ရုပ်အခေင် (၅) မျိုး

၁။ သဘာဝရုပ် - မိမိဥစ္စာဖြစ်သောဘာဝ လက္ခဏာရှိ၏။

၂။ သလက္ခဏရုပ် - အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ စသော လက္ခဏာရှိ၏။

၃။ နိပ္ပန္နရုပ် - ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ အကြောင်းတရားတို့သည် ဖြစ်တတ်သော သဘောရှိ၏။

၄။ ရူပရုပ် - ဖောက်ပြန်ပျက်စီးတတ်သော သဘောရှိ၏။

၅။ သမ္မသနရုပ် - လက္ခဏာသုံးပါးတင်၍ သုံးသပ်အပ်သောသဘော ရှိ၏။

(သမ္ဘိယံ)

(၈၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၈၆ အားရာ ဂတီ (၅) ပါး

- ၁။ နိရယဂတီ - သေလွန်သောအခါ ငရဲဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။
- ၂။ ပေတဂတီ - သေလွန်သောအခါ ပြိတ္တာဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။
- ၃။ တိရစ္ဆာန်ဂတီ - သေလွန်သောအခါ တိရစ္ဆာန်ဘုံသို့ရောက်ခြင်း။
- ၄။ မနုဿဂတီ - သေလွန်သောအခါ လူ့ပြည်လူ့ဘုံသို့ ရောက်ခြင်း။
- ၅။ ဒေဝဂတီ - သေလွန်သောအခါ နတ်, ပြုပ္ပာဘုံသို့ရောက်ခြင်း။

(သင်္ဂြိုဟ်)

၈၇ လင်ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ မထေမဲ့ကင်း၊
- ၂။ အပ်နှင်း ဥစ္စာ၊
- ၃။ မိစ္ဆာမမှား၊
- ၄။ ဝတ်စားဆင်ယင်၊
- ၅။ မြတ်နိုးကြင်၊ ငါးအင် လင်ကျင့်ရာ။

(သိင်္ဂါလသုတ်)

၈၈ ဝိနည်း (၅) ကျမ်း

- ၁။ ဘိက္ခုဝိဘင်း - ရဟန်းများကို ဝေဖန်၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၂။ ဘိက္ခုနီဝိဘင်း- ရဟန်းမိန်းမများကို ဝေဖန်၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၃။ မဟာဝါခန္ဓက- ကြီးသော ရှည်သော သုတ်များပေါင်းစု၍ ဟောထားသောကျမ်း။
- ၄။ စူဠဝါခန္ဓက - ငယ်သော တိုသော သုတ်များပေါင်းစု၍ဟောထားသောကျမ်း။
- ၅။ ပရိဝါ - ကျန်ခဲ့သော အကြွင်း အကျန်များကို ပေါင်းစု၍ ဟောထားသောကျမ်း။

(ပထမသံဂါယနာတင်သောအစဉ်အားဖြင့် ခေ၀်ခေ၀်သော ကျမ်းအမည်ဖြစ်၏။)

၈၉ တနည်း ဝိနည်း (၅) ကျမ်း

- ၁။ ပါရာဇိကဏ် - သာသနာတော်မှ ရွှေလျှောခြင်းကိုဟောသောကျမ်း။
- ၂။ ပါစိတ် - အပြစ်နှင့်ဆိုင်ရာ အာပတ်များကို ဟောသောကျမ်း။
- ၃။ မဟာဝါ - ကြီးကျယ်သော အဆုံးအမကျမ်း။
- ၄။ စူဠဝါ - သေးငယ်သော အဆုံးအမကျမ်း။
- ၅။ ပရိဝါ - ကျန်ခဲ့သော အခြံအရံ အဆုံးအမကျမ်း။
(ကျမ်းအားဖြင့် ခေါ်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။)

၉၀ ဝိမုတ္တိတရား (၅) ပါး

- ၁။ တဒဂ်ဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ ဒါနု, သီလအစွမ်းဖြင့်လွတ်မြောက်မှု။
(အနုပဿနာ ခုနစ်ပါး)
- ၂။ ဝိက္ခမ္ဘနုဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ သမထအစွမ်းဖြင့် လွတ်မြောက်မှု။
(သမာပတ် ရှစ်ပါး)
- ၃။ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အပြီးအပိုင် လွတ်မြောက်မှု။ (မဂ်လေးပါး)
- ၄။ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ - ကိလေသာ ငြိမ်းအေးမှု။ (ဖိုလ်လေးပါး)
- ၅။ နိဿရဏဝိမုတ္တိ - ကိလေသာမှ ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်။
(မောရသုတ်)

၉၁ ဝေဒနာ (၅) ပါး

- ၁။ သုခဝေဒနာ - ချမ်းသာမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။
- ၂။ ဒုက္ခဝေဒနာ - ဆင်းရဲမှုနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။
- ၃။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ - ချမ်းသာ ဆင်းရဲမှု မရှိမူ၍ ခံစားမှု။
- ၄။ သောမနဿဝေဒနာ - ရွှင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။
- ၅။ ဒေါမနဿဝေဒနာ - မရွှင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော ခံစားမှု။

၉၂ သိခြင်း (၅) မျိုး

- ၁။ ဝိဇာနန - ဝိညာဏ်သိ အများသိသော အသိမျိုး။
- ၂။ သဉ္ဇာနန - အမှတ်အသားဖြင့် သိသော အသိမျိုး။
- ၃။ ပဇာနန - ပညာဖြင့် သိသော အသိမျိုး။

(၈၂) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၄။ အဘိဇာနန - အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့်သိသော အသိမျိုး။
- ၅။ ပရိဇာနန - ပရိညာဉ်ဆိုက်အောင် သိသော ဉာဏ်အသိမျိုး။

၉၃ သည်းခံခြင်း အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ဗဟုဇနမနာပ - လူ့အများ ချစ်ခင်ခြင်း။
- ၂။ နဝေရဗဟုလ - ရန်မများခြင်း။
- ၃။ နဝဇ္ဇဗဟုလ - အပြစ်မရှိခြင်း။
- ၄။ အသံမုဋ္ဌကာလင်္ကတ - မတွေ့ မဝေ သေရခြင်း။
- ၅။ သုဂတိသဂ္ဂလောက - နတ်ရွာသုဂတိသို့ လားရခြင်း။

၉၄ သည်းမခံခြင်း အပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ သူတော်ကောင်းများ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၂။ လူမုန်းများ၏။
- ၃။ နတ်တို့မနှစ်သက်။
- ၄။ တွေဝေလျက် သေ၏။
- ၅။ သေလျှင် အပါယ်သို့ လားရ၏။

၉၅ သီချင်းအသံဖြင့် တရားဟောသော ရဟန်းအပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ထိုအသံကို စွဲမက်၏။
- ၂။ သူတပါးကိုလည်း ထိုအသံ၌ စွဲမက်စေကုန်၏။
- ၃။ ရဟန်းတို့လည်း သီချင်းဆိုကုန်၏ဟု လူဒါယကာတို့ ကဲ့ရဲ့ကုန်၏။
- ၄။ အသံပြုပြင်ရခြင်းကြောင့် ရဟန်းသမာဓိ ပျက်၏။
- ၅။ နောင်လာ နောက်သားများ ယင်းအတုကိုလိုက်ခြင်း ပြု၏။
(ပဉ္စကအင်္ဂုတ္တိ၊ ၁-ကိမိလဝဂ်၊ ၉-ဂီတဿရသုတ်)

၉၆ သုဒ္ဓါဝါသ (၅) ဘုံ

- ၁။ အဝိဟာဘုံ။
- ၂။ အတပ္ပါဘုံ။
- ၃။ သုဒဿာဘုံ။
- ၄။ သုဒဿီဘုံ။
- ၅။ အကနိဋ္ဌာဘုံ (ထိုင်းဘုံကို လောကုတ္တရာဘုံဟူ၍လည်း ခေါ်၏။)

၉၇ သုရာ (၅) မျိုး

- ၁။ ပိဋသုရာ - မုန့်ညက်စိမ်းဖြင့် ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၂။ ဝူပသုရာ - မုန့်ညက်ရေဖြင့် ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၃။ ဩဒနသုရာ - ထမင်းဖြင့် ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၄။ ကိဏ္ဍပက္ခိတ္တသုရာ - သစ်မျိုးစေ့ကို ခပ်လောင်း၍ ပြုအပ်သော သုရာ။
- ၅။ သမ္ဘာရသယုတ္တသုရာ - သစ်မြစ်သစ်သီးတို့ဖြင့် ယှဉ်၍ ပြုအပ်သော သုရာ။
(မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ် ပါဠိ)

၉၈ သားသမီး ကျင့်ဝတ် (၅) ပါး

- ၁။ ကျွေးမွေးမပျက်၊
- ၂။ ဆောင်ရွက်စီမံ၊
- ၃။ မွေခံထိုက်စေ၊
- ၄။ လှူမျှဝေ၍၊
- ၅။ စောင့်လေမျိုးနွယ်၊ ဝတ်ငါးသွယ်၊ ကျင့်ဘွယ် သားတို့တာ။
(သိင်္ဂါလသုတ်)

၉၉ သင်းချိုင်းအပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ မစင်မကြယ် ရှိ၏။
- ၂။ မကောင်းသော အနံ့ ရှိ၏။
- ၃။ ဘေးဘျမ်းရှိ၏။
- ၄။ သရဲသဘက်တို့ နေရာဖြစ်၏။
- ၅။ များစွာသော လူအပေါင်းတို့ ငိုကြွေးရာ အရပ်ဖြစ်၏။
(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိရ်)

၁၀၀ ဟိန္ဒူနတ်ကြီး (၅) ပါး

- ၁။ သူရဿတီ နတ်။
- ၂။ စန္ဒီ နတ်။
- ၃။ ပရမိသွာ နတ်။
- ၄။ မဟာပိန္နဲ နတ်။
- ၅။ ဗိဿဏိုး နတ်။

(၈၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၀၁ သမားတော်ဂုဏ်အင်္ဂါ (၅) ပါး

- ၁။ ဝေဒပဏ္ဍိတ - ရာသီ,နက္ခတ်,ဗေဒင်,ယတြာ တတ်ကျွမ်းရခြင်း။
- ၂။ ဘိသက္ကဆေက - ဆေးပေးဆေးကုသမှု၌ ကျွမ်းကျင်ရခြင်း။
- ၃။ နာနာသတ္တဗက္ခ - ဆေးကျမ်းကောင်း အရပ်ရပ်တို့ကို ဓာတ်သိလိမ္မိမာ
ရခြင်း။
- ၄။ ဥပဓိသမ္ပတ္တိ - ကြည်ညိုအားထားဖွယ် တင့်တယ်သော ရုပ်ဆင်းနှင့်
ပြည့်စုံခြင်း။
- ၅။ ဗြဟ္မစာရီ - ဗြဟ္မစိုရ်တရား လက်ကိုင်ထား၍ ကံငါးပါးလုံခြုံသူ
ဖြစ်ရခြင်း။

၁၀၂ နဂါးဒုက္ခ (၅) မျိုး

- ၁။ နဂါးချင်း မေထုန်မှီဝဲသောအခါ။
- ၂။ စိတ်ချလက်ချ အိပ်ပျော်သောအခါ။
- ၃။ ပဋိသန္ဓေ နေ့စဉ်အခါ။
- ၄။ အရေဟောင်းကို စွန့်သောအခါ။
- ၅။ စုတိစိတ် ကျသောအခါ။

(ဤအချိန်အခါ (၅) မျိုးတွင် တမျိုးမျိုးနှင့် ကြုံတွေ့လာသော အခါ၌ မူရင်း ဇာတိ နဂါးခန္ဓာကိုယ်သာ ဖြစ်လာတတ်၏။)

၁၀၃ မီးလှိုင်း၏ အပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ အစက္ခုဿ - မျက်စိအားနည်းတတ်ခြင်း။
- ၂။ ဒုဗ္ဗဏ္ဍကရဏ - ပြာ, အိုးမဲ စသည်တို့ ပေကျံတတ်ခြင်း။
- ၃။ ဒုဗ္ဗလကရဏ - အင်အား နည်းပါးတတ်ခြင်း။
- ၄။ သင်္ဂဏိကာပဝစ္ဆန - အပေါင်းအသင်း၌ မွေ့လျော်တတ်ခြင်း။
- ၅။ တိရစ္ဆာနကထာ ပဝတ္တန - တိရစ္ဆာန်နှင့် စပ်သော စကားကို ပြောဆို
တတ်ခြင်း။

(အဂ္ဂိသုတ် ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိ(၆))

၅-ပါးသော တရားများ

(၈၅)

၁၀၄ မိန်းမတို့၏ လော်လည်ခြင်း (၅) ပါး

- ၁။ အာဟာရလောလတာ - အစားအသောက်၌ လျှပ်ပေါ် လော်လည်ခြင်း။
- ၂။ အလင်္ကာရလောလတာ - အဝတ်တန်ဆာ၌လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။
- ၃။ ပရပုရိသလောလတာ - ယောက်ျားတပါး၌ (အနည်းဆုံး စိတ်ဖြင့်ပင်) နှစ်သက်တတ်ခြင်းဟူသော လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။
- ၄။ နေလောလတာ - ပစ္စည်းဥစ္စာ၌ လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။
- ၅။ ပါဒလောလတာ - ဟိုဟို ဒီဒီ သွားလာမှု၌ လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်း။

(သုတ္တပါဠိ)

၁၀၅ မိန်းမတို့၏ အပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ အသုစိ - မစင်ကြယ်ခြင်း။
- ၂။ ဒုဂ္ဂန္ဓ - မကောင်းသော အနံ့ရှိခြင်း။
- ၃။ သဘိရူ - အအိပ်ကြီးခြင်း။
- ၄။ သပ္ပဋိဘယ - ကြောက်လန့်ခြင်း။
- ၅။ မိတ္တဒုဗ္ဗိ - မိတ်ပျက်လွယ်တတ်ခြင်း။

၁၀၆ တနည်း မိန်းမတို့ အပြစ် (၅) ပါး

- ၁။ ကောဓန - အမျက်ထွက်ခြင်း။
- ၂။ ဥပနာဟ - ရန်ငြိုးဖွဲ့တတ်ခြင်း။
- ၃။ သောရဝိသ - ရာဂစိတ်ပြင်းထန်ခြင်း။
- ၄။ ဒုဇိဝု - ပိသုဏဝါစာကို ပြောခြင်း။
- ၅။ မိတ္တဒုဗ္ဗိ - မိတ်ပျက်လွယ်တတ်ခြင်း။

(ကဏ္ဍသုတ် (ပ-ဒ) ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိ(ရ်ပါဠိ)

၁၀၇ မိန်းမတို့ အား (၅) မျိုး

- ၁။ ရူပဗလ - အဆင်းအင်္ဂါလှပချောမွေ့ခြင်း။
- ၂။ ဘောဂဗလ - ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။

(၈၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃။ ဉာတိဗလ - ဆွေမျိုးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။
- ၄။ ပုတ္တဗလ - သားသမီးနှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
- ၅။ သီလဗလ - သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။

(သဠာယတန သံယုတ်ပါဠိတော် ဝိသာရဒသုတ်)

၁၀၈ ယာဂု အကျိုး (၅) ပါး

- ၁။ ဆာလောင်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း။
- ၂။ မှတ်သိပ်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း။
- ၃။ လေကို အောက်သို့ စုန်စေခြင်း။
- ၄။ ဆီးအိမ်ကို စင်ကြယ်စေခြင်း။
- ၅။ အစာကို ကျေညက်စေခြင်း။

(ပဉ္စက အင်္ဂုတ္တိရ်)

၁၀၉ နိပါတ်တော်လာ သူဌေးကြီး (၅) ဦး

- ၁။ ဇောတိက - အိမ်ပရိသိုက်မှ ရွှေဖြစ်သောသူ။
- ၂။ ဇဋ္ဌိလ - ဆံပင်ကောက်၍ ရွှေတောင်ပေါက်သောသူ။
- ၃။ ကာကောဏ္ဍ - ရွှေကျီးရုပ် ဖြစ်သောသူ။
- ၄။ မေဏ္ဍက - ရွှေဆိတ်ရုပ် ဖြစ်ပေါ်သောသူ။
- ၅။ ပုဏ္ဏ - ထယ်စာခဲမှ ရွှေဖြစ်သောသူ။

၁၁၀ ပဏ္ဍုက် (၅) မျိုး

- ၁။ အာသိတ္တပဏ္ဍုက် - သူတပါး၏အင်္ဂါကို ခံတွင်းဖြင့် စုတ်မှ ရာဂငြိမ်းခြင်း။
- ၂။ ဥဿုယပဏ္ဍုက် - သူတပါးတို့ မေထုန် ကျင့်သည်ကို ကြည့်ရှုရကားမှ ရာဂငြိမ်းခြင်း။
- ၃။ ဩပက္ကမိကပဏ္ဍုက် - လုံ့လပြု၍ မိမိ၏ဌေးစေ့ကို ထုတ်ပစ်တတ်ခြင်း။
- ၄။ ပက္ခပဏ္ဍုက် - လဆန်း လဆုတ်၌ ယောက်ျားအင်္ဂါ၊ မိန်းမအင်္ဂါပြောင်းလဲ၍ ဖြစ်ခြင်း။
- ၅။ နပုံသကပဏ္ဍုက် - ပဋိသန္ဓေမှအစပြု၍ ယောက်ျားအင်္ဂါ မိန်းမအင်္ဂါ ပြည့်စုံစွာ မပါခြင်း။

၅-ပါးသော တရားများ

(၈၇)

၁၁၁ မတိုင်ပင်အပ်သူ (၅) ယောက်

- ၁။ ဣတ္ထိဓုတ္တ - မိန်းမအလွန်အကျူးလိုက်စားသူ။
- ၂။ သုရာဓုတ္တ - အရက်အလွန်အကျွံသောက်စားသူ။
- ၃။ မဟိစ္ဆ - အလိုရမ္မက်အားကြီးသူ။
- ၄။ ကောဗေဟုလ - အမျက်ဒေါသအားကြီးသူ။
- ၅။ အဗျတ္တ - မလိမ်မာမိုက်မဲသူ။

၁၁၂ မိန်းမမြတ်တို့၏ အကျင့် (၅) ပါး

- ၁။ လင်မထမီ၊ ရှေးဦးစွာထခြင်း။
- ၂။ လင်အိပ်ရာဝင်ပြီးမှ အိပ်ခြင်း။
- ၃။ မည်သည့်အမှုကို လုပ်ဆောင်ရမည်နည်းဟု လင်၏စီရင်မှုကို စောင့်၍ လုပ်ခြင်း။
- ၄။ ရှေးဦးစွာ ပြုံး၍ ချစ်ဖွယ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- ၅။ နှစ်သက်ဖွယ်အကျင့် အမြဲရှိခြင်း။

၁၁၃ ဝိဇ္ဇာ (၅) မျိုး

- ၁။ ဝေဒဝိဇ္ဇာ - ဗေဒင်လေးပုံကို အပြီးတိုင်တတ်မြောက်သူ။
- ၂။ မန္တဝိဇ္ဇာ - ဂါထာ မန္တန်စသည်တို့ကို အပြီးတိုင်တတ်မြောက်သူ။
- ၃။ ဂန္ဓာရိဝိဇ္ဇာ - ဆေးကျမ်း ဓာတ်ကျမ်းတို့ကို အပြီးတိုင်တတ်မြောက်သူ။
- ၄။ လောကီမယဝိဇ္ဇာ - ဈာန်ကသိုဏ်းကိုလေ့လာပြီးမြောက်၍ လောကီဈာန်ရသူ။
- ၅။ အရိယဝိဇ္ဇာ - သစ္စာလေးပါးတရားကို သိရ၍ ဘုရားရဟန္တာ ဖြစ်သူ။

၅-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၆-ပါးသော တရားများ

၁ အမွေခံထိုက်သော သား (၆) ယောက်

- ၁။ သြရသ - ရင်၌ဖြစ်သော သား။
- ၂။ ခေတ္တဇ - ကျွန်မနှင့် သင့်ရာမှ မွေးသောသား။
- ၃။ ဟေဠိမ - အပြောင်မယား သား။ (မယားငယ်ကို ဆိုသည်။)
- ၄။ ပုဗ္ဗက - လင်ပါ မယားပါ သားသမီးများ။
- ၅။ ကိတ္တိမ - အမွေခံသားအဖြစ် အထင်အရှား မွေးစားသောသား။
- ၆။ အပတိဋ္ဌ - ကောက်၍ မွေးသောသား၊ (ဇီဝကကဲ့သို့) သားမျိုး။

(အနုသင်္ခေပ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ပုဒ်မ-၁၅၀)

၂ အမွေ မခံထိုက်သော သား (၆) ယောက်

- ၁။ ဒိန္နက သား - သူတပါးမှ ပေး၍ရသော သားမျိုး။
- ၂။ သဟောစုသား - ဝယ်၍ရသော သားမျိုး။
- ၃။ ပုနာနုဗ္ဗဝ သား - မိမိမယား သူတပါးနှင့် ပျော်ပါး၍ရသောသား။
- ၄။ ကိဠိတ သား - ကစား မြူးတူးရာမှရသောသား၊ (ပြည့်တန်ဆာကို ဆို၏။)
- ၅။ သွနုတ္တသား - မိဘစကား နားမထောင် ရန်သူကဲ့သို့ ပြုကျင့်သော ခွေးလိုသား။
- ၆။ ဓာတဘတ္တ သား-ထမင်းငတ်သည့်အခါမှ မှီခိုလာသည့်သားမျိုး။

(အနုသင်္ခေပ ဓမ္မသတ်ကျမ်း၊ ပုဒ်မ-၁၅၀)

၃ အဋ္ဌတ္တိကာယတန (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခာယတန - မျက်စိအတွင်း တည်ရာ။
- ၂။ သောတာယတန - နားအတွင်း တည်ရာ။
- ၃။ သာနာယတန - နှာခေါင်းအတွင်း တည်ရာ။

၆-ပါးသော တရားများ

(၈၉)

- ၄။ ဇိဝှါယတန - လျှာအတွင်း တည်ရာ။
 - ၅။ ကာယာယတန - ကိုယ်အတွင်း တည်ရာ။
 - ၆။ မနာယတန - စိတ်၌ တည်ရာ။
- (သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းမှလာ)

၄ အကျိုးစီးပွားမဲ့စေသော တရား (၆) ပါး

- ၁။ နေမြင့်အောင် အိပ်ခြင်းသည်လည်း တပါး။
 - ၂။ ပျင်းရိခြင်းသည်လည်း တပါး။
 - ၃။ ကြမ်းကြုတ်ခြင်းသည်လည်း တပါး။
 - ၄။ အဖော်မပါခရီးရှည်တယောက်တည်း သွားခြင်းသည်လည်း တပါး။
 - ၅။ အရှည်သဖြင့် အရက်သေစာ သောက်စားခြင်းသည်လည်း တပါး။
 - ၆။ သူတပါး မယားကို မှီဝဲခြင်းသည်လည်း တပါး။
- (ဓမ္မပဒမှလာ)

၅ အရပ် (၆) ပါး

- ၁။ အရှေ့အရပ် - အမိ-အဖ။
 - ၂။ တောင်အရပ် - ဆရာသမား။
 - ၃။ အနောက်အရပ် - သားမယား။
 - ၄။ မြောက်အရပ် - မိတ်ဆွေ။
 - ၅။ အထက်အရပ် - သမဏဗြာဟ္မဏ။
 - ၆။ အောက်အရပ် - ကျေးကျွန်။
- (သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၆ အရက်သောက်ခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

- ၁။ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြားခြင်း။
 - ၂။ ခိုက်ရန်ဒေါသ ဖြစ်ပွားတတ်ခြင်း။
 - ၃။ ရောဂါအမျိုးမျိုးတို့ ကပ်ရောက်တတ်ခြင်း။
 - ၄။ ဂုဏ်သတင်း အကျော်စောမဲ့ ဖြစ်ရခြင်း။
 - ၅။ အရှက်ကင်းမဲ့စွာ မိမိကိုယ်ကို လုံခြုံအောင် မဖုံးလွှမ်းနိုင်ခြင်း။
 - ၆။ အသိဉာဏ်ချို့ယွင်းပျက်ပြားခြင်း။
- (သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

(၉၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၇ အရသာ (၆) ပါး

- ၁။ အစပ် အရသာ။
- ၂။ အငန် အရသာ။
- ၃။ အဖန် အရသာ။
- ၄။ အခါး အရသာ။
- ၅။ အချို အရသာ။
- ၆။ အဆိမ့် အရသာ။ သို့မဟုတ် အချဉ်။

၈ အာရုံ (၆) ပါး

- ၁။ ရူပါရုံ - အဆင်းအာရုံ။
- ၂။ သဒ္ဓါရုံ - အသံအာရုံ။
- ၄။ ဂန္ဓာရုံ - အနံ့အာရုံ။
- ၄။ ရသာရုံ - အရသာ အာရုံ။
- ၅။ ဖောဠဗ္ဗာရုံ - အတွေ့အာရုံ။
- ၆။ ဓမ္မာရုံ - တရားသဘောအာရုံ။

၉ ဣန္ဒြေ (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုဣန္ဒြေ - မျက်စိ ဣန္ဒြေ။
- ၂။ သောတိဣန္ဒြေ - နားဣန္ဒြေ။
- ၃။ သာနိဣန္ဒြေ - နှာခေါင်း ဣန္ဒြေ။
- ၄။ ဇိဝှိဣန္ဒြေ - လျှာ ဣန္ဒြေ။
- ၅။ ကာယိဣန္ဒြေ - ကိုယ် ဣန္ဒြေ။
- ၆။ မနိဣန္ဒြေ - စိတ် ဣန္ဒြေ။

၁၀ ကမ္ဘာ (၆) မျိုး

- ၁။ သာရကမ္ဘာ - ဘုရားတဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၂။ မဏ္ဍကမ္ဘာ - ဘုရားနှစ်ဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၃။ ဝရကမ္ဘာ - ဘုရားသုံးဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၄။ သာရမဏ္ဍကမ္ဘာ - ဘုရားလေးဆူ ပွင့်သော ကမ္ဘာ။

၆-ပါးသော တရားများ

(၉၁)

- ၅။ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ - ဘုရားငါးဆူ ပွင့်သောကမ္ဘာ။
- ၆။ သုညကမ္ဘာ - ဘုရားမပွင့်သော ကမ္ဘာ။ (ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိ)

၁၁ ခန္ဓာငါးပါးရှိသော ပဉ္စဝေါကာရ ပုဂ္ဂိုလ် (၆) မျိုး

- ၁။ ငရဲသားသတ္တဝါ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၂။ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၃။ ပြိတ္တာသတ္တဝါ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၄။ လူပုဂ္ဂိုလ် - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၅။ နတ်ပုဂ္ဂိုလ် - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။
- ၆။ ဗြဟ္မာတုံ (၁၅) တုံ - ခန္ဓာငါးပါး ရှိ၏။

မှတ်ချက်။ ။ထို ၆-မျိုးတွင် အသူရကဘယ် တမျိုးပါထည့်၍ ရေတွက်သော် ပဉ္စဝေါကာရ ပုဂ္ဂိုလ် (၇) မျိုးဖြစ်၏။

၁၂ ခြောက်ပြစ်ကင်း သဲလဲစင် (၆) မျိုး

- ၁။ အရပ် မနိမ့်လွန်းခြင်း။
- ၂။ အရပ် မမြင့်လွန်းခြင်း။
- ၃။ ခန္ဓာကိုယ် မပိန်လွန်းခြင်း။
- ၄။ ခန္ဓာကိုယ် မဝလွန်းခြင်း။
- ၅။ အသား မဖြူလွန်းခြင်း။
- ၆။ အသား မမဲလွန်းခြင်း။

(မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ် အဋ္ဌကထာ)

၁၃ စရိုက် (၆) ပါး

- ၁။ ရာဂစရိုက်-ရာဂအားကြီး၍ကာမဂုဏ်ကိုမရှက်မကြောက်လိုက်စားသူ။
- ၂။ ဝေဒါစရိုက် - အမျက်ဝေဒါ အားကြီး၍ ဘာလုပ်မိမှန်း မသိသူ။
- ၃။ မောဟစရိုက် - တွေ့ဝေ၍ ဘာကိုမှ မလုပ်တတ်သူ။
- ၄။ သဒ္ဓါစရိုက် - ယုံကြည်မှု လွန်ကဲ၍ အတ္တစွဲဖြစ်သူ။
- ၅။ ဗုဒ္ဓိစရိုက် - သူတပါးပြောတိုင်း မယုံ၊ မိမိ၏အသိဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင် တတ်သူ။

(၉၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆။ ဝိတက္ကစရိုက် - အကြံအစည်များပြီး ခရီးမရောက်သူ။
(သဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းမှလာ)

၁၄ ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းဆိုး (၆) ယောက်

- ၁။ အသ္မာဇီရဟန်း
 - ၂။ ပုနဗ္ဗသုကရဟန်း
 - ၃။ မေတ္တိယရဟန်း
 - ၄။ ဘုမ္မဇကရဟန်း
 - ၅။ ပဏ္ဍုကရဟန်း
 - ၆။ လောဟိတကရဟန်း
- } ကိဋ္ဌာဂိရိ ဇနပုဒ်၌ နေကြသည်။
- } ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ နေကြသည်။
- } သာဝတ္ထိပြည်၌ နေကြသည်။
- (ဝိနည်းတော်မှ လာသည်)

၁၅ ညဉ့်နက် မိုးချုပ် လည်ပတ်ခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

- ၁။ မိမိကိုယ်ကို ဘေးအန္တရာယ်မှ လုံခြုံမှု မရှိခြင်း။
 - ၂။ မိမိ၏ သားသမီး သားမယားများကိုလည်း ဘေးအန္တရာယ်မှ လုံခြုံမှု မရှိခြင်း။
 - ၃။ မိမိ၏ စီးပွားဥစ္စာတို့ကိုလည်း ဘေးအန္တရာယ်မှ လုံခြုံမှုမရှိခြင်း။
 - ၄။ အရပ်ထဲ၌ခိုးမှုလုယက်မှုဖြစ်ပါကလည်းမိမိအပေါ်၌သံသယဖြစ်ခြင်း။
 - ၅။ သူတပါး ကျူးလွန်သောအမှု မိမိအပေါ် သို့ ကျရောက်တတ်ခြင်း။
 - ၆။ အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်တခုခုနှင့်မကြာမီကြုံတွေ့ခြင်း။
- (သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၁၆ တရားဂုဏ်တော် (၆) ပါး

- ၁။ သွာက္ခာတဂုဏ် - တရားတော်သည် အစ, အလယ်, အဆုံးသုံးပါး သောကောင်းခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။
- ၂။ သန္တိဋ္ဌိကဂုဏ် - အရိယာရှစ်ရပ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သာ သိအပ်၏။
- ၃။ အကာလိကဂုဏ် - မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ဖိုလ်လေးပါးအကျိုးကို အခါ မလင့်ပေးတတ်၏။
- ၄။ ဧဟိ ပဿိကဂုဏ် - လာလှည့် ရှုလှည့်ဟု အစီအရင်ကို ခံထိုက်၏။

၆-ပါးသော တရားများ

(၉၃)

- ၅။ ဩပနေယျိကဂုဏ်- ပုဆိုးဥသျှောင်မီးစွဲလောင်စေကာမူမငြိမ်းသတ်ပဲ မိမိစိတ်၌ ကပ်၍ ဆောင်ထိုက်၏။
- ၆။ ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗောဝိညူဟိဂုဏ်-ပညာရှိတိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်အသီးသီး မိမိတို့၏ စိတ်၌ သိမြင်ခံစားအပ်၏။

၁၇ တဏှာ (၆) ပါး

- ၁။ ရူပတဏှာ - အဆင်းကို တပ်မက်ခြင်း။
- ၂။ သဒ္ဓတဏှာ - အသံကို တပ်မက်ခြင်း။
- ၃။ ဂန္ဓတဏှာ - အနံ့ကို တပ်မက်ခြင်း။
- ၄။ ရသတဏှာ - အရသာကို တပ်မက်ခြင်း။
- ၅။ 'ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ - အတွေ့ကို တပ်မက်ခြင်း။
- ၆။ ဓမ္မတဏှာ - သဘောတရားကို တပ်မက်ခြင်း။

၁၈ တိတ္ထိဂိုဏ်းဆရာကြီး (၆) ယောက်

- ၁။ ပူရဏကဿပ - ကျွန်မသား ခါးဝတ် မဝတ်သူ။
- ၂။ မက္ခလိဂေါသာလ - ကျွန်မသား ခါးဝတ် မဝတ်သူ။
- ၃။ အဇိတကေသကမ္မလ - ကျွန်မသား ဆံပင်နှင့် ယက်သော အဝတ်ကို ဝတ်၏။
- ၄။ ပကုခကစ္စာယန - မုဆိုးမသား ခါးအဝတ် ဝတ်၏။
- ၅။ နိဂဏ္ဍနာဋပုတ္တ - ကချေသည်၏သား ခါးအဝတ် မဝတ်။
- ၆။ သဉ္ဇယဗေလဋ္ဌပုတ္တ - ကျွန်မသား ခါးအဝတ် ဝတ်၏။

၁၉ ဒွါရ (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုဒွါရ - မျက်စိ တံခါးပေါက်။
- ၂။ သောတဒွါရ - နား တံခါးပေါက်။
- ၃။ 'ဃာနဒွါရ - နှာခေါင်း တံခါးပေါက်။
- ၄။ ဇိဝှါဒွါရ - လျှာ တံခါးပေါက်။
- ၅။ ကာယဒွါရ - ကိုယ် တံခါးပေါက်။
- ၆။ မနောဒွါရ - စိတ် တံခါးပေါက်။

(သင်္ဂြိုဟ်)

(၉၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၀ နာယကဂုဏ် (၆) ပါး

- ၁။ ခမာ - သည်းခံခြင်း။
 - ၂။ ဇာဂရိယ - နိုးကြားခြင်း။
 - ၃။ ဥဋ္ဌာန - ထကြွလုံ့လရှိခြင်း။
 - ၄။ သံဝိဘာဂ - ဝေဖန်ပေးကမ်းတတ်ခြင်း။
 - ၅။ ဒယာ - သနားခြင်း။
 - ၆။ ဣက္ခဏာ - အမြော်အမြင် ရှိခြင်း။
- (လောကနီတိကျမ်းမှလာ)

၂၁ နာယက မမည်သူ (၆) ယောက် (အနာယကဂုဏ်)

- ၁။ ဂဏန်း - လူတွေ့လျှင် လက်မထောင်တတ်သည့် လူမျိုး။
- ၂။ ပုတ်သင် - မည်သူကပြောပြော ခေါင်းညိတ်တတ်သည့်လူမျိုး။
- ၃။ ကိုင်းပင် - အားများရာ ယိမ်းသည့် လူမျိုး။ (လူ့ဆိတ်လစိ)
- ၄။ နွားသိုး - နွားသိုးကြီးပြတ်နွားရှူးဆူးတိုးသကဲ့သို့အများကမြှောက်စားသဖြင့် စော်ကားတတ်သော လူမျိုး။
- ၅။ လိပ်မျိုး - မိမိဗိုက်အောက်သို့သာ ယက်သွင်းလေ့ရှိသော လူမျိုး။
- ၆။ ခွေးအ - ခွေးအ သည် မိမိအမျိုး၏ အသားကိုပင် ပြန်၍ စားသော အမျိုး။

မှတ်ချက်။ ။ခွေးအ၊ နေရာ၌ ‘ပွတ်မိချောင်း’ ဟူ၍ မူကွဲ ရှိ၏။ ပွတ်သည် အကောင် ကြီးလာပါကမိချောင်းဖြစ်တတ်၏။ လျှာပါသော သတ္တဝါဖြစ်၍ လျှာမပါသော မိချောင်း အစစ်ထက် ကြောက်စရာ ကောင်း၏။ ထို့ကြောင့် “ပွတ်မိချောင်းဖြစ်ကပြစ်မချမ်းသာ” ဟူ၍စကားဆိုရှိ၏။

ဇနက်။ ။ဂဏန်း၊ ပုတ်သင်၊ ကိုင်းပင်၊ နွားသိုး၊ လိပ်မျိုး၊ ခွေးအ၊ အနာယက။

၂၂ နိဝရဏတရား (၆) ပါး

- ၁။ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ - ကိလေသာ အလိုအားဖြင့် ဈာန်ကိုတားခြင်း။
- ၂။ ဗျာပါဒနိဝရဏ - ကျိန်ဆဲမှုဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။
- ၃။ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ - လေးလံထိုင်းမှိုင်းမှုဖြင့် ဈာန်ကို တားခြင်း။

၆-ပါးသော တရားများ

(၉၅)

- ၄။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနိဝရဏ - ပျံ့လွင့်မှုနောင်တပူပန်မှုဖြင့် ဈာန်ကိုတားခြင်း။
 - ၅။ ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ - အာရုံမဆုံးဖြတ်နိုင်မှုဖြင့် ဈာန်ကိုတားခြင်း။
 - ၆။ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ - မသိမှုဖြင့် ဈာန်ကိုတားခြင်း။
- (သဗ္ဗိဟ်)

၂၃ နတ်ပြည် (၆) ထပ်

- ၁။ စာတုမဟာရာဇိကာနတ်ပြည် - နတ်သက်သည် နတ်တို့၏အရေအတွက် အားဖြင့် ၅၀၀၊ လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် အနှစ်ကိုးသန်း။
- ၂။ တာဝတိံသာနတ်ပြည် - နတ်သက် $\frac{၂၀၀၀}{၁၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက် အားဖြင့် ၃၆-သန်း။
- ၃။ ယာမာနတ်ပြည် $\frac{၈၀၀၀}{၂၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် ၁၄၄ သန်း။
(သို့သော်) စတုမဟာရာဇ်နတ် ၂-ရက်သည်၊ တာဝတိံသာ၌ ၁-ရက် သာ ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ အထက် နတ်တို့သည် ၂-ရက်လျှင် ၁-ရက်သာ အဆင့်ဆင့် နေ့တာရှည်ကြာသဖြင့်...
- ၄။ တုသိတာနတ်ပြည် - နတ်သက် $\frac{၅၂၀၀၀}{၄၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက်အားဖြင့် ၅၇၆-သန်း။
- ၅။ နိမ္မာနရတိနတ်ပြည်- နတ်သက် $\frac{၂၈၀၀၀}{၈၀၀၀}$ လူတို့ နှစ် အရေ အတွက် အားဖြင့် ၂၃၀၄-သန်း။
- ၆။ ဇရနိမ္မိတဝသဂတ္တိနတ်ပြည်- နတ်သက် $\frac{၅၂၂၀၀၀}{၁၆၀၀၀}$ လူတို့ နှစ်အရေအတွက် အားဖြင့် ၉၂၁၆-သန်း။
တတော စတုဂ္ဂုဏ်-ဟူသော ပုဒ်အရ နတ်ပြည်သည်တဆင့်ထက်တဆင့် ၄-ဆတက်၍ များ၏ (သို့သော်) နတ်ပြည်သည် တဆင့်ထက်တဆင့် ရက်ချင်းမတူပဲ ၂-ဆ ၂-ဆပို၍ ရှည်ကြာသဖြင့် နတ်တို့၏ နှစ်အား ဖြင့် ၅၀၀, ၁၀၀၀, ၂၀၀၀, ၄၀၀၀, ၈၀၀၀, ၁၆၀၀၀ ဟူ၍ ၂-ဆ သာ ကွာပြီး ပကတိ နတ်သက်အားဖြင့် ရှိကြ၏။

(သဗ္ဗိဟ်မှလာ)

(၉၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိုကာကျမ်း

၂၄ ပကီဏ်း စေတသိက် (၆) ပါး

- ၁။ ဝိတက္က - အာရုံရှေးရှု စေလွှတ်မှု။
- ၂။ ဝိစာရ - အာရုံ ကြံစည်မှု။
- ၃။ အဓိမောက္ခ - အာရုံ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှု။
- ၄။ ဝီရိယ - လုံ့လပြုမှု။
- ၅။ ပီတိ - နှစ်သက်မှု။
- ၆။ ဆန္ဒ - အလိုရှိမှု။

၂၅ ပျင်းရိခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

- ၁။ နံနက်ကျပြန်တော့လည်း စောလှပါသေးတယ် ဟူ၍၎င်း။
 - ၂။ ညနေကျပြန်တော့လည်း အချိန်မရှိတော့ပါ ဟူ၍၎င်း။
 - ၃။ နေ့ခင်းကျပြန်တော့လည်း ပူလှပါသေးတယ် ဟူ၍၎င်း။
 - ၄။ အေးပြန်တော့လည်း အေးလှပါသေးသည့် ဟူ၍၎င်း။
 - ၅။ မစားရပြန်တော့လည်း ဆာလှပါသေးတယ် ဟူ၍၎င်း။
 - ၆။ စားပြီးပြန်တော့လည်း ဗိုက်လေးလှသေးတယ် ဟူ၍၎င်း။
- (သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၂၆ ဖဿ (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုသမ္ပဿ - မျက်စိ၌ တွေ့ထိခြင်း။
 - ၂။ သောတသမ္ပဿ - နား၌ တွေ့ထိခြင်း။
 - ၃။ ဗာနသမ္ပဿ - နှာခေါင်း၌ တွေ့ထိခြင်း။
 - ၄။ ဇိဝှာသမ္ပဿ - လျှာ၌ တွေ့ထိခြင်း။
 - ၅။ ကာယသမ္ပဿ - ကိုယ်၌ တွေ့ထိခြင်း။
 - ၆။ မနောသမ္ပဿ - စိတ်၌ တွေ့ထိခြင်း။
- (သင်္ဂါဟ)

၂၇ ဗာဟိရာယတန (၆) ပါး

- ၁။ ရူပါယတန - အပဉ္စိတည်ရာ အဆင်း။
- ၂။ သဒ္ဓါယတန - အပဉ္စိတည်ရာအသံ။
- ၃။ ဂန္ဓာယတန - အပဉ္စိတည်ရာ အနံ့။

၆-ပါးသော တရားများ

(၉၇)

- ၄။ ရသာယတန - အပဉ္စိတည်ရာ အရသာ။
- ၅။ ဖောဠုပ္ပာယတန- အပဉ္စိတည်ရာ အတွေ့။
- ၆။ ဓမ္မာယတန - အပဉ္စိတည်ရာ သဘောတရား။

၂၈ ဘုန်းတော် (၆) ပါး

- ၁။ ဣဿရိယဘုန်းတော် - လောကီအရာ၌ စိတ်တော်ကို အစိုးရတော်မူသော ဘုန်းတော်။
- ၂။ ဓမ္မဘုန်းတော် - လောကုတ္တရာအရာ၌စိတ်တော်ကိုအစိုးရတော်မူသော ဘုန်းတော်။
- ၃။ ယသဘုန်းတော် - အမြဲအရံ ပရိသတ်နှင့် ပြည့်စုံတော် မူသော ဘုန်းတော်။
- ၄။ သိရိဘုန်းတော် - ယောကျ်ားမြတ်လက္ခဏာ(၃၂)ပါးနှင့်ပြည့်စုံ၍ ကျက်သရေမင်္ဂလာအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုန်းတော်။
- ၅။ ကာမဘုန်းတော် - စိတ်အလိုရှိတိုင်းပြီးစီး အောင်မြင်တော်မူသော ဘုန်းတော်။
- ၆။ ပယတ္တဘုန်းတော် - ကြီးမား မြင့်မြတ်သော လုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုန်းတော်။

၂၉ မရှက်အပ်သူ (၆) ယောက်

- ၁။ ဇနီးခင်ပွန်း။
- ၂။ မီးဖွားသူ။
- ၃။ ရောဂါသည်။
- ၄။ သဘင်သည်။
- ၅။ ပညာသည်။
- ၆။ ပြည့်တန်ဆာ။

၃၀ ရဟန်းကျင့်ဝတ် (၆) ပါး

- ၁။ မကောင်း မြစ်တား။
- ၂။ ကောင်းရာညွှန်လမ်း။

(၉၈) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃။ အသစ်ဟောကြား။
 - ၄။ နာဘူးထပ်မံ။
 - ၅။ နတ်ထံတင်ရာ။
 - ၆။ မေတ္တာလည်းပြု၊ ရဟန်းမှု၊ ခြောက်ခု လွန်သေချာ။
- (သိင်္ဂါလသုတ်)

၃၁ ရဟန်းများဆွမ်းမခံအပ်သောအရပ်များ (၆) ပါး

- ၁။ သုရာအရက် ရောင်းရာဌာန။
- ၂။ ယောက်ျားမိန်းမ မမည်သူတို့၏အိမ်။
- ၃။ ရဟန်းမိန်းမနှင့် သီလရှင်ဇရပ်။
- ၄။ အပျိုကြီးအိမ်။
- ၅။ ပြည့်တန်ဆာမအိမ်။
- ၆။ လင်မရှိ မုဆိုးမအိမ်။

ဃကံ။ ။ သုရာသောက်ထုပ်၊ သေတင်းကုပ်၊ ပဏ္ဍုက်-ထိက္ခမ။
 ပျိုကြီးဂေဟာ၊ ပြည့်တန်ဆာ၊ လင်ကွာ မုဆိုးမ။
 ဤခြောက်အိမ်တွင်၊ အကျွမ်းဝင်၊ ခွမ်းလျှင်မခံရ။
 (မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ)

၃၂ ရာဇဂုဏ် (၆) ပါး

- ၁။ သန္ဓိုဂုဏ် - ရန်သူတို့နှင့် သင့်တင့်အောင် စေ့စပ်နိုင်မှု။
- ၂။ ဝိဂ္ဂဟဂုဏ် - စစ်ထိုးခြင်း၌ အောင်နိုင်အောင် ပြုစုစွမ်းနိုင်မှု။
- ၃။ ယာနဂုဏ် - စစ်တိုက်ခိုက်မှု၌ စစ်သည် ယာဉ်ရထား အားရှိမှု။
- ၄။ အာသနဂုဏ် - ခံစစ်၊ ထိုးစစ်၌ နေရာကောင်းရအောင် ကြံနိုင်မှု။
- ၅။ ဒွိဓာဂုဏ် - စစ်နိုင်မှုရအောင် သူတပါးညီညွတ်မှုကို ပျက်စီးရန် လွှဲစားမှု။
- ၆။ အာသယဂုဏ် - ရန်သူကြောက်ရွံ့စေရန် မဟာမိတ်နိုင်ငံ ရှိမှု။

၃၃ ရောင်ခြည်တော် (၆) ပါး

- ၁။ နီလ - ညိုသော ရောင်ခြည်တော်။
- ၂။ ပီတ - ဝါဝင်းသော ရောင်ခြည်တော်။
- ၃။ လောဟိတ - နီသော ရောင်ခြည်တော်။

၆-ပါးသော တရားများ

(၉၉)

- ၄။ သြဒါတ - ဖြူသော ရောင်ခြည်တော်။
- ၅။ မဇ္ဈိန္ဒြ - စိမ်းပြာရောင် ညိုမောင်းသော ရောင်ခြည်တော်။
- ၆။ ပဘဿရ - ပြုံးပြုံးပြက်ပြက် တခဲနက်သော ရောင်ခြည်တော်။

၃၄ လောကပလ္လင် (၆) မျိုး

- ၁။ အပရာဇိတပလ္လင် - မာရ်နတ်သားကို အောင်နိုင်သောမြတ်စွာဘုရား ထိုင်တော်မူသော ပလ္လင်။
- ၂။ ကမလာသနပလ္လင် - ဗြဟ္မာ့မင်း ထိုင်သော ပလ္လင်။
- ၃။ ဒိဗ္ဗာသနပလ္လင် - သိကြားမင်း ထိုက်သော ပလ္လင်။
- ၄။ ရာဇပလ္လင် - သမ္မုတိဘုရင်များ ထိုင်သော ပလ္လင်။
- ၅။ ဓမ္မာသနပလ္လင် - တရားဟော ဓမ္မကထိကများ ထိုင်သော ပလ္လင်။
- ၆။ အနုကရဏပလ္လင် - တရားသူကြီးများထိုင်သော ပလ္လင်။

၃၅ လောက၌ရှိသော (၆) ခွန်းသောစကား

- ၁။ မှန်လည်း မမှန်၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါးမနှစ်သက် (မုသာဝါဒ)
- ၂။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါးနှစ်သက် (ပိသုဏဝါဒ)
- ၃။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါးမနှစ်သက် (ဖရုသဝါဒ)
- ၄။ မှန်လည်း မမှန်၊ အကျိုးလည်း မရှိ၊ သူတပါးနှစ်သက် (သမ္မပ္ပလာပ)
- ၅။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း ရှိ၏၊ သူတပါးနှစ်သက်၏ (သမ္မာဝါဒ)
- ၆။ မှန်လည်း မှန်၏၊ အကျိုးလည်း ရှိ၏၊ သူတပါးမနှစ်သက် (သမ္မာဝါဒ)

(မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ အဘယ ရာဇကုမာရသုတ်)

၃၆ လောင်းကစားခြင်း၏ အပြစ် (၆) ပါး

- ၁။ မိမိက နိုင်ပြန်လျှင်လည်း ရန်များတတ်ခြင်း။
- ၂။ မိမိက ရှုံးပြန်လျှင်လည်း မိမိစီးပွား ဥစ္စာတို့ အပေါ်၌ နှမြောတသ စိုးရိမ် ပူပန်ရခြင်း။
- ၃။ မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် ပစ္စည်းဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြားခြင်း။
- ၄။ ထိုကစားသမားတို့၏ စကားသည် ပရိသတ်အလယ်၌ လူရာမဝင်ခြင်း။

(၁၀၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၅။ ထိုကစားသမားတို့သည် အကြောင်းတစုံတရာပေါ်ပေါက်လာပါက မည်သူ၏ အကူအညီမှမရပဲ မိမိအပေါ်၌ ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်း။

၆။ ထိုကစားသမားတို့သည် သားမယားတယောက်ကိုမျှ ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကိုင်ကျွေးမွေးနိုင်မည့်သူတွေ့ မဟုတ်သည့် အတွက် သမီးပေးခြင်း သမီးယူခြင်းအမှုကိစ္စတို့၌ ရှောင်ရှားခံရတတ်ခြင်း။

(သိင်္ဂီလသုတ်)

၃၇ ဝတ္ထုရုပ် (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခု - မျက်စိ။
- ၂။ သောတ - နား။
- ၃။ ဃာန - နှာခေါင်း။
- ၄။ ဇိဝှါ - လျှာ။
- ၅။ ကာယ - ကိုယ်။
- ၆။ ဟဒယ - နှလုံး။

၃၈ ဝါယော (၆) မျိုး

- ၁။ ဥဒ္ဓင်္ဂမ - အထက်သို့ ဆန့်သောလေ။
- ၂။ အဇောဂမ - အောက်သို့ စုန်သောလေ။
- ၃။ အဿာသ ပဿာသ - ထွက်အက် ဝင်သက်လေ။
- ၄။ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရီ - အင်္ဂါကြီးငယ်ထဲမှလေ။
- ၅။ ကောဠာသယ - အူအတွင်းမှလေ။
- ၆။ ကုစ္ဆိဋ္ဌ - ဝမ်းတွင်းမှလေ။

၃၉ ဝိတက် (၆) ပါး

- ၁။ ကာမဝိတက် - ကာမဂုဏ်မှုကို ကြံစည်ခြင်း။
- ၂။ ဗျာပါဒဝိတက် - ပျက်စီးစေရန် ကြံစည်ခြင်း။
- ၃။ ဝိဟိံသာဝိတက် - ညည်းဆဲရန် ကြံစည်ခြင်း။

- ၄။ နေက္ခမ္မဝိတက် - တော၌တရားကျင့်ရန် ကြံစည်ခြင်း။
- ၅။ အဗျာပါဒဝိတက် - ကျိန်ဆဲမှု မရှိမူ၍ ကြံစည်ခြင်း။
- ၆။ အဝိဟိံသာဝိတက် - ညှဉ်းဆဲမှု မရှိမူ၍ ကြံစည်ခြင်း။

၄၀ ဝိညာဏ် (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုဝိညာဏ် - မျက်စိ အသိစိတ်။
- ၂။ သောတဝိညာဏ် - နား အသိစိတ်။
- ၃။ သာနဝိညာဏ် - နှာခေါင်း အသိစိတ်။
- ၄။ ဇိဝှါဝိညာဏ် - လျှာ အသိစိတ်။
- ၅။ ကာယဝိညာဏ် - ကိုယ်အတွေ့ အသိစိတ်။
- ၆။ မနောဝိညာဏ် - အာရုံအသိစိတ်။

၄၁ ဝေဒနာ (၆) ပါး

- ၁။ စက္ခုသမ္ပယဇာ ဝေဒနာ - မျက်စိအတွေ့ ခံစားမှု။
- ၂။ သောတသမ္ပယဇာ ဝေဒနာ - နားအကြား ခံစားမှု။
- ၃။ သာနသမ္ပယဇာ ဝေဒနာ - နှာခေါင်းအနံ့ ခံစားမှု။
- ၄။ ဇိဝှါသမ္ပယဇာ ဝေဒနာ - လျှာအရသာ ခံစားမှု။
- ၅။ ကာယသမ္ပယဇာ ဝေဒနာ - ကိုယ်အတွေ့ ခံစားမှု။
- ၆။ မနောသမ္ပယဇာ ဝေဒနာ - စိတ်ကြံစည် တွေးတော ခံစားမှု။

၄၂ သညာ (၆) ပါး

- ၁။ ရူပသညာ - အဆင်းကို မှတ်မှု။
- ၂။ သဒ္ဓသညာ - အသံကို မှတ်မှု။
- ၃။ ဂန္ဓသညာ - အနံ့ကို မှတ်မှု။
- ၄။ ရသသညာ - အရသာကို မှတ်မှု။
- ၅။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ - အတွေ့ကို မှတ်မှု။
- ၆။ မေဃသညာ - သဘောတရားကို မှတ်မှု။

(၁၀၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄၃ သကဒါဂါမ် (၆) မျိုး

- ၁။ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်၍ လူ့ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၂။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ နတ်ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၃။ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်၍ နတ်ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၄။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ လူ့ပြည်မှ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၅။ လူ့ပြည်၌ဖြစ်၍ နတ်ပြည်သို့ရောက်ပြီး လူ့ပြည်မှာ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။
- ၆။ နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ လူ့ပြည်သို့ရောက်ပြီး နတ်ပြည်မှာ နိဗ္ဗာန်ကူးခြင်း။

၄၄ သာကီဝင်မင်းမျိုးမှ ရှေးဦးစွာ ရဟန်းဝတ်သော မင်းသား (၆) ယောက်

- ၁။ အနုရုဒ္ဓါမင်းသား။
- ၂။ အာနန္ဒာမင်းသား။
- ၃။ ဘဒ္ဒိယမင်းသား။
- ၄။ ကိမ္ဘိလမင်းသား။
- ၅။ ဘဂုမင်းသား။
- ၆။ ဒေဝဒတ်မင်းသား။

၄၅ မပေါင်းအပ်သော မယား (၆) မျိုး

- ၁။ ဝိဝါဒသီလိ - ငြင်းခုံတတ်သောအလှေရှိခြင်း။
- ၂။ ဥဿုဟာ - ငြူစောင်းမြောင်းတတ်ခြင်း။
- ၃။ ပဿန္တတဏှိကာ - မြင်တိုင်းကို လိုခြင်မက်မောခြင်း။
- ၄။ ဂတာ - သူတပါးအိမ်သို့သာ သွားလာ၍ နေတတ်ခြင်း။
- ၅။ အမိတာဘူဉ္ဇာ - အခြင့်အတိုင်းမရှိအစားလွန်ကြူးခြင်း။
- ၆။ နိဗ္ဗါ - အအိပ်လွန်ကြူးခြင်း။

၆-ပါးစော တရားကား နိဗ္ဗိတံ

၇- မီးသင်္ဘော တရားများ

၁ အဘိဓမ္မာ (၇) ကျမ်း

- ၁။ မေဃသင်္ဂဏီ - တရားအပေါင်းကို ဟောသောကျမ်း။
- ၂။ ဝိဘင်း - ဝေဖန်ပိုင်းခြား၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၃။ ဓာတုကထာ - ဓာတ် (၁၈)ပါးကိုအခြေခံ၍ဟောသောကျမ်း။
- ၄။ ပုဂ္ဂိုလ်ပညတ် - ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပညတ်ဟောသော ကျမ်း။
- ၅။ ကထာဝတ္ထု - ကထာဝတ္ထုကို ဝေဖန်ဟောသောကျမ်း။
- ၆။ ယမိုက် - အစုံအစုံကို ဟောသော ကျမ်း။
- ၇။ ပဋ္ဌာန်း - အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို ဟောသော ကျမ်း။

၂ အနုသယ ကိလေသာ (၇) ပါး

- ၁။ ကာမရာဂါနုသယ - ကိလေသာ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၂။ ဘဝရာဂါနုသယ - ဘဝ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၃။ ပဋိသာနုသယ - အမျက်ဒေါသ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၄။ မာနာနုသယ - အထင်ကြီးမှု၌စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၅။ ဒိဋ္ဌာနုသယ - အယူ၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၆။ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ - အာရုံမဆုံးဖြတ်နိုင်မှု၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။
- ၇။ အဝိဇ္ဇာနုသယ - မသိမှု၌ စွဲကပ်တတ်ခြင်း။

၃ အပရိဟာနိယ (သို့) မဆုတ်ဟုတ်ကြောင်းတရား (၇) ပါး

- ၁။ ပညာရှိအမတ်များနှင့် အစဉ်မပြတ် တိုင်ပင်ခြင်း။
- ၂။ အညီအညွတ် ထကြွခြင်း။
- ၃။ ဒဏ်ထားခြင်း၌ ရှေးထုံးကို မပယ်ခြင်း။
- ၄။ ကြီးသူကို ရိုသေခြင်း။
- ၅။ သမီးပျိုကို မပျက်ဆီးခြင်း။
- ၆။ ဗလိနတ်စာကျွေးခြင်း။
- ၇။ သမဏဗြာဟ္မဏကို အစဉ် ကိုးကွယ်ခြင်း။
(သတ္တကအင်္ဂုတ္တိုရ် ၃-ဝဇ္ဇိသတ္တကဝဂ် ၁-သာရဇ္ဇဒသုတ်)

(၁၀၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄ အနုပညာ (၇) ပါး

- ၁။ အနိစ္စာနုပညာ - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ မမြဲသည်ကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၂။ ဒုက္ခာနုပညာ - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ဆင်းရဲသည်ကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၃။ အနတ္တာနုပညာ - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အစိုးမရသည်ကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၄။ နိဗ္ဗိဒါနုပညာ - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ငြီးငွေ့ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၅။ ဝိရာဂါနုပညာ - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ တပ်မက်မှုကင်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၆။ နိရောဓာနုပညာ - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ချုပ်ငြိမ်းမှုကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။
- ၇။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပညာ - ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌ စွန့်လွှတ်မှုကို အဖန်ဖန် ရှုမှတ်ခြင်း။

၅ အဝေရာစိကမေတ္တာ (၇) ပါး

- ၁။ အဝေရာ ဟောန္တု - ရန်မရှိကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၂။ အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု - စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ ဗျာပါဒ မရှိကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၃။ အနိဿာ ဟောန္တု - ဆင်းရဲခြင်း ကင်းကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၄။ သုခိအတ္တာနံ ပရိဟရန္တု - မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၅။ ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တု - ဆင်းရဲဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ် ကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၆။ ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိတော မာဝိဂစ္ဆန္တု - ရပြီး ရအပ်သော စည်းစိမ် ချမ်းသာတို့မှ မပျောက်မပျက် ကြပါစေကုန်သတည်း။
- ၇။ ကမ္မဿကာ - သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ကံသာလျှင် မိမိ ဥစ္စာရှိကြကုန်၏။

၆ အသက်ရှိလျက် သေသူ (၇) ဖောက်

- ၁။ ဒုက္ခိတော - သူများနည်းတူ ခြေလက်အင်္ဂါပြည့်စုံပါလျက် ငတ်မှတ်သူ။
- ၂။ ဗျာခိတော - အနာမရာဂါ မကွာနှိပ်စက် စိတ်ပျက်စရာကောင်းသူ။

၇-ပါးသော တရားများ

(၁၀၅)

- ၃။ မူဇော - ကိုယ့်အကျိုး သူ့အကျိုး၌ ဆင်ခြင်ဉာဏ်မရှိသူ။
- ၄။ ဣဏဝါ - အခါမရွေး စိတ်ပူဆွေးရန် ကြွေးချေးငှါးများသူ။
- ၅။ နိဿယသေဝကော မင်းထံခစား မင်းကျွန်များ နှင့် အစေအပါး ခံငြား လခစား။
- ၆။ ဣတ္ထာကုတ္တက - ယောက်ျားဖြစ်လျက် မိန်းမရှာလိုနေသူ။
- ၇။ အလသ - အပျင်းများလျက် စဉ်းစားကာ အချိန်ဖြုန်းသူ။

၇ အဓိကရုဏသမထ (၇) ပါး

- ၁။ လေးပါးသော အဓိကရုဏ်းတို့ ငြိမ်းစေခြင်းငှါ မျက်မှောက် အဓိကရုဏ်း ငြိမ်းကြောင်းတရားကို ပေးရမည်။
- ၂။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား သတိပေးရသော ဝိနည်းကို ပေးရမည်။
- ၃။ ရူးသွပ်သော ရဟန်းတို့အား သတိရခိုက် ပေးရသော ဝိနည်းကို ပေးရမည်။
- ၄။ ဝန်ခံသဖြင့် ပြုအပ်သော သမထကို ပြုရမည်။
- ၅။ ဓမ္မဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်များသို့ လိုက်၍ ဆုံးဖြတ်ရသော သမထဓမ္မကိုပြုရမည်။
- ၆။ ယုတ်မာသော ရဟန်းအား ပြုရသော ဝိနည်းကိုပြုရမည်။
- ၇။ မစင်ကို မြက်ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းသကဲ့သို့ အာပတ်ကို ဖုံးဖိထားရသောဝိနည်း ကို ပြုရမည်။

၈ ဩဓိသပေတ္တာ ပုဂ္ဂိုလ် (၇) ယောက်

- ၁။ သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော - ခပ်သိမ်းကုန်သော မိန်းမတို့အား၎င်း။
- ၂။ သဗ္ဗေ ပုရိသာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော ယောက်ျားတို့အား၎င်း။
- ၃။ သဗ္ဗေ အရိယာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၎င်း။
- ၄။ သဗ္ဗေ အနရိယာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော ပုထုဇဉ်တို့အား၎င်း။
- ၅။ သဗ္ဗေ ဒေဝါ - ခပ်သိမ်းကုန်သော နတ်တို့အား၎င်း။
- ၆။ သဗ္ဗေ မနုဿာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော လူတို့အား၎င်း။
- ၇။ သဗ္ဗေဝိနိပါတိကာ - ခပ်သိမ်းကုန်သော ဝိနိပါတိက အသူရာတို့အား ၎င်း။ (ပုဂ္ဂိုလ်အမည်ကို ရည်မှန်းခြင်း ဖြစ်သည်။)

(၁၀၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၉ ကသမဘုရားလက်ထက် ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော် (၇) ပါး

- ၁။ သမဏီ။
- ၂။ သမဏဂုတ္တာ။
- ၃။ ဘိက္ခုနီ။
- ၄။ ဘိက္ခုဒါယိကာ။
- ၅။ ဓမ္မာ။
- ၆။ သုဓမ္မာ။
- ၇။ သသိဒါယီ။

(ထေရီအပါဒါန)

၁၀ ကာမသုဂဏီ (၇) ဘုံ

- ၁။ လူတို့၏ဘုံ။
- ၂။ စာတုမဟာရာဇိကနတ်ဘုံ။
- ၃။ တာဝတိံသာနတ်ဘုံ။
- ၄။ ယာမာနတ်ဘုံ။
- ၅။ တုသိတာနတ်ဘုံ။
- ၆။ နိမ္မာနရတီနတ်ဘုံ။
- ၇။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ဘုံ။ (ကာမဂုဏ်ချမ်းသာတည်ရှိခြင်းကိုဆိုသည်)
(သဗ္ဗိဟံ)

၁၁ ကိုယ့်အမည်ကိုယ်ပေး သူတော်(၇) ပါး

- ၁။ ဒီးဒုတ်။
- ၂။ တစ်တီတူး။
- ၃။ တောက်တဲ့။
- ၄။ ဇီးကွက်။
- ၅။ ဥဩ။
- ၆။ ရွှေပြည်စိုး။
- ၇။ ခူးခေါ်ရစ်။

၇-ပါးသော တရားများ

(၁၀၇)

၁၂ ဂေါတမ ဖြစ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ ထင်ရှားသော အမျိုးသမီး (၇) ယောက်

- ၁။ ခေမာမိပုရား (ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ မိပုရား။)
- ၂။ ဥပ္ပလဝဏ် သူဌေးသမီး။
- ၃။ ပဋိစာရီ သူဌေးသမီး။
- ၄။ ကုဏ္ဍလာကေသီ သူဌေးသမီး (မဟာမာယာဟူ၍ မှုကဲ့ရှိ၏။)
- ၅။ ကိသာဂေါတမီ သူဌေးသမီး (ပဇာပတိဂေါတမီဟူ၍ မှုကဲ့ရှိ၏။)
- ၆။ ဓမ္မဒိန္နာ- ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး ဝိသာခ၏ မိန်းမ။
- ၇။ ဝိသာခါ- ပုဏ္ဏဝစုနသူဌေး၏ မိန်းမ။

၁၃ ဆွေ (၇) ဆက်

- ၁။ ဘ - (အဆင့်ဆင့် အထက်သို့) အဖ။
- ၂။ ဘိုး - " အဘိုး။
- ၃။ ဘေး - " အဖေ။
- ၄။ ဘီ - " အဘီ။
- ၅။ ဘင် - " အဘင်။
- ၆။ ဘောင် - " အဘောင်။
- ၇။ ဘော - " အဘော။

၁၄ တရားသူကြီး မမည်သူ (၇) ယောက်

- ၁။ အမျိုးမြတ်သူကို မနိုင်သင့်ပဲ အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၂။ တံစိုးလက်ဆောင်ယူ၍ ရှုံးမည့်သူကို အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၃။ အမျိုးတော်စပ်သည်ဖြစ်၍ ရှုံးမည့်သူကို အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၄။ ဘေးရန်ကို ကြောက်၍ ရှုံးမည့်သူကို အနိုင်ပေးခြင်း။
- ၅။ ရန်သူဖြစ်၍ နိုင်အံ့သူကို အရှုံးပေးခြင်း။
- ၆။ မှန်သည် မမှန်သည်ကို မသိ၍ အရမ်းစီရင်သောသူ။
- ၇။ လောဘကို လိုလား၍ အာဏာပေးပြီး ခြိမ်းခြောက်စီရင်သောသူ။

(၁၀၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၅ ဒိဋ္ဌဓမ္မ အကျိုးပေးသူ (၇) ယောက်

- ၁။ မာလိကာ ပန်းသည်၊ မြတ်စွာဘုရားအားမှယောမုန့်လှူရသည့်အကျိုး အားကြောင့် နေ့ချင်းပင် ကောသလဘုရင်ကြီး၏ မိဖုရားကြီးဖြစ်၏။
- ၂။ ပုဏ္ဏကျွန်- ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ လယ်ထွန်ယောက်ျား၊ နိရောဓသမာပတ် မှ ထသောရှင်သာရိပုတ္တရာအား ဒန်ပူမျက်နှာသစ်ရေလှူရသည့်အတွက် ထယ်စာခဲမှ ရွှေဖြစ်၏။
- ၃။ ကေသာဋကပုဏ္ဏား- တထည်တည်းသောပုဆိုးကို မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းရသောကြောင့်၊ ပုဆိုးများစွာနှင့်ဆုလာဘ်များ နေ့ချင်းရ၏။
- ၄။ ပုဏ္ဏကျွန်မ- အနာထပိဏ်သူဌေး၏ ကျွန်မ၊ မြတ်စွာဘုရားအား ဒေသစာရီ မလှည့်လည်ရန် လျှောက်ထားနိုင်သောကြောင့် ကျွန် စာရင်းမှ လွတ်၍ သူဌေးသမီး နေ့ချင်းဖြစ်၏။
- ၅။ သုမန ပန်းသည်ယောက်ျား- မြတ်စွာဘုရားသို့ မြတ်လေးပန်း ရှစ်ဆုပ် လှူရ၍ ထိုနေ့တွင်ပင် စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံ၏။
- ၆။ သုပ္ပိယာဒါယိကာမ - ဝိလာနရဟန်းအား ပေါင်သားဇွိုး ဟင်းချက် လှူ၍ နှစ်ရက်မြောက် အနာပျောက်၍ ပကတိ အသားကောင်း ပြန် ဖြစ်၏။
- ၇။ ဂေါပလဒေဝီ - မိမိ၏ဆံပင်အား အသပြာ ရှစ်ကျပ်နှင့် ရောင်း၍ ကစွည်းမထေရ်အား ဆွမ်းချက်လှူယူဖြင့် မင်း၏မိဖုရားကြီး ဖြစ်၏။ ဆံပင်သည်လည်း ပကတိအတိုင်းပင် ပြန်ရှည်၏။

၁၆ တူရိယာသံစဉ် (၇) ပါး

- ၁။ တစ်ပေါက်သံ - မဇ္ဈိမ - ကြိုးကြာသံ။
- ၂။ နှစ်ပေါက်သံ - ဂန္ဓာရ - ဆိတ်မြည်သံ။
- ၃။ သုံးပေါက်သံ - ဥဿဘ - နွားလားတုန်သံ။
- ၄။ လေးပေါက်သံ - ပဉ္စမ - ဥဩတုန်သံ။
- ၅။ ငါးပေါက်သံ - ဆဇ္ဇ - ဥဒေါင်းတုန်သံ။

၇-ပါးသော တရားများ

(၁၀၉)

- ၆။ ခြောက်ပေါက်သံ- ဝေဝတ - မြင်းဟိသံ။
- ၇။ ခုနစ်ပေါက်သံ - နိသာဒ - ဆင်မြည်သံ။

၁၇ ဖွားဘက်တော် (၇) ယောက်

- ၁။ အာ - ညီတော်အာနန္ဒာ။
- ၂။ ဗော - ဗောဓိပင်။
- ၃။ ကာ - ကာဠုဒါယီအမတ်။
- ၄။ ယ - ယသောရာမင်းသမီး။ (ကြင်ယာတော်။)
- ၅။ ဆံ - ဆန္ဒအမတ်။
- ၆။ ရွှေ - ရွှေအိုးကြီးလေးလုံး။
- ၇။ ကဏ် - ကဏ္ဍကနတ်မြင်း။

၁၈ ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါး

- ၁။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်းအောက်မေ့မှု။
- ၂။ ဓမ္မဝိစယသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း စိစစ်မှုပညာ။
- ၃။ ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း အားထုတ်မှု။
- ၄။ ပီတိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း နှစ်သိမ့်မှု။
- ၅။ ပဿဒ္ဓိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း ငြိမ်းချမ်းမှု။
- ၆။ သမာဓိသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်း တည်ကြည်မှု။
- ၇။ ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင် - သစ္စာလေးပါးကိုသိကြောင်းလျစ်လျူရှုမှု။

၁၉ ဘုရားအလောင်းတော်၏ (၇) နေ့ဖြစ်စဉ်

- ၁။ ဝါဆိုလပြည့် ကြာသပတေးနေ့ မယ်တော်မာယာ ဝမ်း၌ သန္ဓေယူ၏။
- ၂။ မဟာသက္ကရာဇ် ၆၈-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်သောကြာနေ့ လုမ္ဗိနီဥယျာဉ်၌ ဖွားတော်မူ၏။
- ၃။ ၂၉ - နှစ် အရွယ် နတ်တို့ပြုသော နိမိတ်လေးပါးကြောင့် သံဝေဂရ၍ ဝါဆိုလပြည့် တနင်းဇာနေ့၌ တောထွက်တော်မူ၏။
- ၄။ ခြောက်နှစ် ကာလပတ်လုံး တရားကျင့်၍ ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ၌ အပရာဇိတပလ္လင်တော်ပေါ်၌ ဘုရားအဖြစ်ကို ရတော်မူ၏။

(၁၁၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၅။ ဘုရားဖြစ်၍ မိဂဒါသို့ကြွကာ ပဉ္စဝဂ္ဂါးပါးအား ဓမ္မစကြာတရားကို ဝါဆိုလပြည့် စနေနေ့ ၌ ဟောတော်မူ၏။
- ၆။ သက်တော်(၈၀)ဝါတော် (၄၅)ဝါပြည့်၍ မလ္လာမင်းတို့၏အင်ကြင်း ဥယျာဉ်တွင် ကဆုန်လပြည့် အင်္ဂါနေ့ ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။
- ၇။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး၍ ကဆုန်လပြည့်ကျော် (၅) ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ဖြစ်သော (၆)ရက်ပြည့်မြောက်သော ရက်စုံနေ့၌ အလောင်းတော်ကို တေဇောဓာတ် လောင်တော်မူ၏။ (လယ်တီမူ)

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သော သူတို့ သေဆုံးကြပါက (ရက်စုံ) မထားပဲ (မ) ရက်၌သာ သဂြိုဟ်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် (၇)ရက်မြောက် သောနေ့မှ တေဇောဓာတ်လောင်တော်မူသည်ဟု မှုကွဲရှိသေး၏။ (လယ်တီမူနှင့် မကိုက်။)

(လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး စီရင်တော်မူသော (၇) နေ့ ဖြစ်တော်စဉ်။)

၂၀ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်၏ (၇) နေ့ ဖြစ်စဉ်လင်္ကာ

- ၁။ မ - ကြာသပတေးနေ့၌ ပဋိသန္ဓေယူ၏။
- ၂။ သီ - သောကြာနေ့၌ ဖွားမြင်တော်မူ၏။
- ၃။ ကြ - တနင်းလာနေ့၌ တောထွက်တော်မူ၏။
- ၄။ လျှင် - ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌ ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်တော်မူ၏။
- ၅။ တွေး - စနေနေ့၌ ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။
- ၆။ ဆ - အင်္ဂါနေ့၌ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။
- ၇။ ဦး - တနင်္ဂနွေနေ့ (ခြောက်ရက်၌) တေဇောဓာတ်လောင်တော်မူ၏။

ထို့ကြောင့်(မ,သီ,ကြ,လျှင်,တွေး,ဆ,ဦး) ဤလင်္ကာကို ဒုတ်ထောက် ဗေဒင်ဆရာများ အသုံးပြုကြ၏။

၂၁ မယားခိုးစာပြား (၇) ပါး

- ၁။ ဟတ္ထဂ္ဂါဟ - လက်စသည်ကို ကိုင်တွယ်သုံးသပ်ခြင်း။
- ၂။ ဗရပတ္တ - လင်မရှိခိုက် အိမ်သို့သွားရောက်ခြင်း။
- ၃။ ဂုယုဒ္ဓာန - လုံခြုံသောအရပ်၌ကာမနှင့်စပ်သောစကားကိုပြောခြင်း။
- ၄။ သလ္လာပု - ကာမဂုဏ်အတွက် ပြောင့်ပျံ့ပြောဆိုခြင်း။

၇-ပါးသော တရားများ

(၁၁၁)

- ၅။ သေနီ - တင်းတိမ်ခြင်ထောင်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်း။
- ၆။ ဒွါရ - တိုက်, အိမ် တံခါးအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်း။
- ၇။ သေယျ - အိပ်ယာအခန်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်း။

၂၂ မယားအပြား (၇) ပါး

- ၁။ ရန်သူနှင့်တူသော မယား - လင်ကို ပြစ်မှားသောစိတ်ဖြင့် တခြားသော ယောက်ျား၌ တပ်နှစ်သက်၏။ လင်ကိုကျွန်ကဲ့သို့ သဘောထား၏။ အသက်ကို အမြဲတမ်း ရန်ရှာ၏။
- ၂။ ခိုးသူနှင့်တူသော မယား - လင်မှ ရှာဖွေ၍ရသော ပစ္စည်းများကို နည်းသည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ၊ လင်မျက်ကွယ်သည်နှင့် ခိုး၏။
- ၃။ သခင်နှင့်တူသော မယား - အိမ်မှုလုပ်လေ့မရှိ ပျင်းရိ၏။ အစားကြူး၏။ ကြမ်းကြုတ်၏။ အမျက်ထွက်တတ်၏။ နှုတ်ကြမ်း၏။ မကောင်းသော စကားကို အမြဲဆိုလေ့ရှိ၏။
- ၄။ အမိနှင့်တူသော မယား - လင်၏ ကြီးပွားမှုကို အမြဲအလိုရှိ၏။ အမိသည် သားကိုစောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ လင်အပေါ်၌ စောင့်ရှောက်၏။
- ၅။ နှမနှင့်တူသော မယား - အကိုကို ရိုသေသကဲ့သို့၊ မိမိလင်ကို ရိုသေ၏။ လင်၏ အလိုသို့လိုက်၍ လင်အကြိုက်ကို ပြုတတ်၏။
- ၆။ အဆွေခင်ပွန်းနှင့်တူသော မယား - ခရီးဝေးမှ ပြန်လာသော လင်ကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာဖြင့် ကြိုဆို၏။ ကိုယ်ကျင့်ကောင်း၏။ လင်ကို ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကျွေးတတ်၏။
- ၇။ ကျွန်နှင့်တူသော မယား - လင်သည် အမျက်ထွက်သည့် အခါ ရိုက်မောင်းပုတ်မောင်းပြု၍ ခြိမ်းခြောက်သော်လည်း အမျက်မထွက်သည်။ ကျိုးနွံစွာ လုပ်ကျွေး၏။

(၅၅၀-သုဇာတဇာတ်)

၂၃ မေထုန်ဇော် (၇) ပါး

- ၀။ မိန်းမများက ကိုယ်လက်ဆံထုံး သုံးသပ်ပေးသည်ကို သာယာခြင်း။
- ၂။ မိန်းမတို့နှင့် ရယ်မောစကား မြူးထူးပျော်ပါးခြင်း။
- ၃။ မိန်းမများအား စိမ်းစိမ်းစိုက်၍ ကြည့်ခြင်း။
- ၄။ မိန်းမတို့၏ အသံ၌ သာယာခြင်း။

(၁၁၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၅။ မိမိပြုခဲ့ဘူးသော မေထုန်ကိစ္စ၌ အာရုံပြု၍ သာယာခြင်း။
- ၆။ သူတပါး ပြုဘူးသော မေထုန်ကိစ္စ၌ အာရုံပြု၍သာယာခြင်း။
- ၇။ ဤသီလကြောင့် နတ်ရွာသုဂတိလားရပါစေသားဟုဆုတောင်းခြင်း။
(၎င်းမေထုန်ငယ် (၇) ပါးကို အာရုံပြုမိသော် ဥပုသ်သီလပျက်၏။)
(ဝိနည်းတော်)

၂၄ မြင်းမိုရ်တောင်၏ တောင်စဉ် (၇) ထပ်

- ၁။ ယုဂန္ဓရတောင်။
- ၂။ ဤသန္ဓရတောင်။
- ၃။ ကရဝိကတောင်။
- ၄။ သုဒဿနတောင်။
- ၅။ နေမိန္ဒရတောင်။
- ၆။ ဝိနတကတောင်။
- ၇။ အဿကဏ္ဍတောင်။

မှတ်ချက်။ ။ ထိုတောင် ၇-ထပ်တို့၏ အကြား တခု တခု၌ အလွန် နက်ရှိုင်း၍ ထောက်တည်ရာ မရသော အကြား ခုနစ်ကို (သီဒါ) ခုနစ်တန်ဟု ခေါ်၏။

၂၅ မျိုး (၇) ဆက်

- ၁။ သား (အဆင့်ဆင့် အောက်သို့)
- ၂။ မြေး ။
- ၃။ မြစ် ။
- ၄။ တီ ။
- ၅။ တွတ် ။
- ၆။ ကျွတ် ။
- ၇။ ကျွတ်ဆက်။ ။

၂၆ ရဟန်းတို့၏ အာပတ် (၇) ပါး

- ၁။ ပါရာဇိကအာပတ် သာသနာတော်မှ ရွှေလျှော၏။
- ၂။ သံဃာဒိသေသ်အာပတ် ပရိဝတ်နေရမည်၊ မာနတ်ကျင့်ရမည်၊ ရဟန်း များ ကျေနပ်၍ အဗ္ဘာန်သွင်းမှ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ပြန်ရ၏။

၇-ပါးသော တရားများ

(၁၁၃)

- ၃။ ထုလွှဲစဉ်းအာပတ် - ရုန့်ရင်း ကြမ်းတမ်းခြင်း အပြစ် ဖွင့်ပြော၍
ဒေသနာကြားရ၏။
- ၄။ ပါစိတ်အာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။
- ၅။ ပါဠိဒေသနီအာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။
- ၆။ ဒုက္ကဋ်အာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။
- ၇။ ဒုပ္ပာသီအာပတ် - ကုသိုလ်စိတ်ပျက်၍ ဒေသနာ ကြားရ၏။
(ဝိနည်းတော်)

၂၇ ဇောကဋ် အသက်ပရူသု (၇) ဇယာကံ

- ၁။ သေသောသူ။
- ၂။ အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေသူ။
- ၃။ ရေနစ်သူ။
- ၄။ မေ့မြောသူ။
- ၅။ ပဉ္စမဈာန် ဝင်စားသူ။
- ၆။ နိရောဓသေမာပတ် ဝင်စားသူ။
- ၇။ ဗြဟ္မာ။

၂၈ ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါး

- ၁။ သီလဝိသုဒ္ဓိ - သီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၂။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ - သမာဓိစိတ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၃။ ဝိဒ္ဓိဝိသုဒ္ဓိ - ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၄။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ - ယုံမှားခြင်း (၁၆) ပါးကို လွန်နိုင်သော ဉာဏ်၏
စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၅။ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏ ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ- မဂ်ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို သိမြင်နိုင်
သော ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း။
- ၆။ ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ- မဂ်တည်းဟူသော ဉာဏ်အမြင် စင်
ကြယ်ခြင်း။
- ၇။ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ- နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်နိုင်သော မဂ်ဉာဏ်၏ စင်ကြယ်ခြင်း။

(၁၁၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၉ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူသော မြို့ (၇) မြို့

- ၁။ ဝေသာလီပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၁၀) ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၂။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၂၁) ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၃။ သာဝတ္ထိပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၁၇၁) ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၄။ အာဠဝီပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၆) ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၅။ ကောသလမြို့ပြည်၌ - သိက္ခာပုဒ် (၈) ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၆။ သက္ကတိုင်း၌ - သိက္ခာပုဒ် (၈) ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
- ၇။ ဘဂ္ဂတိုင်း၌ - သိက္ခာပုဒ် (၃) ပါး ပညတ်တော်မူ၏။
(ဝိနည်းတော်မှ)

၃၀ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် (၇) ပါး

- ၁။ ဖဿ - တွေ့ထိခြင်း။
- ၂။ ဝေဒနာ - ခံစားခြင်း။
- ၃။ သညာ - မှတ်သားခြင်း။
- ၄။ စေတနာ - စေ့ဆော်ခြင်း။
- ၅။ ကေဂ္ဂတာ - အာရုံ၌ တည်ငြိမ်မှု။
- ၆။ ဇီဝိတိန္ဒြိယ - ရုပ်နာမ်ကို လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်မှု။
- ၇။ မနသိကာရ - နှလုံးသွင်းမှု။

၃၁ သတ္တဌာန သတ္တာဟ (၇) ဌာန

- ၁။ ပလ္လင်္ကံသတ္တာဟ - ပလ္လင်တော်၌ (၇) ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၂။ အနိမိသသတ္တာဟ - ပလ္လင်တော်အနီး၌ (၇) ရက်စံနေတော်မူ၏။
- ၃။ စင်္ကြံတော်၌ (၇) ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၄။ ရတနာဘရသတ္တာဟ - ရတနာအိမ်တော်၌ (၇) ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၅။ အဇပါလသတ္တာဟ - ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်၌ (၇)ရက်စံနေတော်မူ၏။
- ၆။ မုဉ္ဇလိန္ဒာသတ္တာဟ - မုဉ္ဇလိန္ဒာအိုင်၌ (၇) ရက် စံနေတော်မူ၏။
- ၇။ ရာဇာယတနသတ္တာဟ - လင်းလွန်းပင်ရင်း၌ (၇)ရက်စံနေတော်မူ၏။

၉၂ သီရိကျွက်သီရေ (၇) ပါး

- ၁။ အာယုဒီသ - အသက်ရှည်ခြင်း။
- ၂။ သုဘ - တင့်တယ်ခြင်း။
- ၃။ ကိတ္တိ - ကျော်စောခြင်း။
- ၄။ ဣဒ္ဓိ - တန်ခိုးကြီးခြင်း။
- ၅။ ဘောဂ - စည်းစိမ်ရှိခြင်း။
- ၆။ ဣန္ဒ - အစိုးရခြင်း။
- ၇။ ဝုဒ္ဓိ - ကြီးပွားခြင်း။

၉၃ အိုင်ကြီး (၇) အိုင်

- ၁။ ကဏ္ဍမုဏ္ဍအိုင်။
- ၂။ ရထကာရအိုင်။
- ၃။ သီဟပပါတအိုင်။
- ၄။ ဆဒ္ဓန္တအိုင်။
- ၅။ တိယဂံလအိုင်။ (မန္တာကိနီ-ဟူ၍ မူကွဲရှိ၏။)
- ၆။ အနဝတအိုင်။ (အနောတတ္တအိုင်-ဟူ၍ မူကွဲရှိ၏။)
- ၇။ ကုနာလအိုင်။ (ကုနာလဇာတ်တော်ကို ဤအိုင်၌ ဟောတော်မူ၏။)

၉၄ သူတော်ကောင်းတရား (၇) ပါး

- ၀။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ,ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း။
- ၂။ သတိ - ကောင်းစွာအောက်မေ့ခြင်း
- ၃။ ဟိရိ - မကောင်းမှုပြုခြင်းမှ ရှက်ခြင်း။
- ၄။ ဩတ္တပ္ပ - မကောင်းမှု ပြုခြင်းမှ ကြောက်ခြင်း။
- ၅။ ဗာဟုသစ္စ - အကြားအမြင်များခြင်း။
- ၆။ ဝီရိယ - အားထုတ် လုံ့လပြုခြင်း။
- ၇။ ပညာ - ကောင်းစွာ သိမြင်ခြင်း။

၉၅ သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ (၇) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်ခြင်း။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်တရား စောင့်ထိန်း ကျင့်သုံးခြင်း။

(၁၁၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိုကာကျမ်း

- ၃။ သုတ - အကြားအမြင်ရှိခြင်း။
- ၄။ စာဂ - ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။
- ၅။ ပညာ - ကောင်းစွာသိမြင်ခြင်း။
- ၆။ ဟိရီ - မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း။
- ၇။ ဩတ္တပ္ပ - မကောင်းမှုမှ ကြောက်ခြင်း။

၃၆ သံဃာနိ (၇) မျိုး

- ၁။ ဘုရားနှင့်တကွ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ သံဃာအား လှူဒါန်းခြင်း။
- ၂။ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက်ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီသံဃာအားလှူဒါန်းခြင်း။
- ၃။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ သံဃာမှ လိုသမျှကို ပင့်၍လှူဒါန်းခြင်း။
- ၄။ ဘိက္ခုသံဃာ သက်သက်ကိုသာ လှူဒါန်းခြင်း။
- ၅။ ဘိက္ခုနီသံဃာ သက်သက်ကိုသာ လှူဒါန်းခြင်း။
- ၆။ ဘိက္ခုသံဃာဘက်မှ လိုသမျှ ပင့်၍လှူဒါန်းခြင်း။
- ၇။ ဘိက္ခုနီသံဃာဘက်မှ လိုသမျှပင့်၍ လှူဒါန်းခြင်း။

(ဥပရိပဏ္ဍာသ-ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ်)

၃၇ သင်္ကြန်စာရွှံပါသော ဗြဟ္မာမင်း ဦးဖေါင်းပိုက်နတ်သမီး (၇) ပါး

- ၁။ နန္ဒာ နတ်သမီး။
- ၂။ ကညာ နတ်သမီး။
- ၃။ ဓံသီ နတ်သမီး။
- ၄။ ဂေါရဿ နတ်သမီး။
- ၅။ မဟောရကာ နတ်သမီး။
- ၆။ ပြောက်ကာ နတ်သမီး။
- ၇။ ရဿကာ နတ်သမီး။

၃၈ ဝိညာဏဋီတိ (၇) ပါး

- ၁။ နာနတ္တကာယ နာနတ္တသည် - လူ့ အချို့သောနတ်၊ ဝိနိဝါဒီအများ။
- ၂။ နာနတ္တကာယ ဧကတ္တသည် - အပါယ် အေးထုံ နှင့် အေးစ ရွာန်ဘုံ ဗြဟ္မာများ။

၇-ပါးသော တရားများ

(၁၈၇)

- ၃။ ကေတ္တကာယ နာနတ္ထသညီ - အာဘဿရာဗြဟ္မာများ။
- ၄။ ကေတ္တကာယ ကေတ္တသညီ - သုဘကိဏှာ ဗြဟ္မာများ။
- ၅။ ပဉ္စမိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ - အာကာသာနဉ္စာယတန ဗြဟ္မာများ။
- ၆။ ဆဋ္ဌိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ - ဝိညာဏဉ္စာယတန ဗြဟ္မာများ။
- ၇။ သတ္တမိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ - အာကိဉ္စညာယတန ဗြဟ္မာများ။

၃၉ စပါးမျိုး (၇) ပါး

- ၁။ ကောက်စပါး - ငစိန်၊ ငကျွဲအစရှိသော အုပ်စုဝင်စပါးများ။
- ၂။ သလေးစပါး - (သို့မဟုတ်) စေ-စပါး။
- ၃။ မုယော စပါး - (သို့မဟုတ်) ဂျုံစပါး။
- ၄။ နတ်ကောက်စပါး - ရှိကားရှိ၏။ စားလေ့မရှိပါ။
- ၅။ ပြောင်း - ကြမ်းတမ်း၏။
- ၆။ လူး - ကြမ်းတမ်း၏။
- ၇။ ဆပ် - ကြမ်းတမ်း၏။

(ဝိနည်းတော်)

၄၀ ရဟန်းများ ဝါမကပ်အပ်သော (၇) နေရာ

- ၁။ သစ်ခေါင်းအတွင်း၌ ဝါမကပ်အပ်။
- ၂။ သစ်ပင်ခွကြား၌ ဝါမကပ်အပ်။
- ၃။ လှိုင်တီးခေါင်၌ ဝါမကပ်အပ်။
- ၄။ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာမရှိပဲ ဝါမကပ်အပ်။
- ၅။ သူသေကောင်ထားရာတဲ၌ ဝါမကပ်အပ်။
- ၆။ တီးကို မှီခို၍ ဝါမကပ်အပ်။
- ၇။ ဆိုးစေ့ညှိုးကြီးကို မှီခို၍ ဝါမကပ်အပ်။

(ဝါမကပ်သော ရဟန်းအား ဒုက္ခရှိအာပတ်သင့်၏)

(ဝိနည်းတော်)

၇-ပါးစော အစားအစား မိမိတို့

ဂ - ပါးသော တရားများ

၁ - အရိယာပုဂ္ဂိုလ် (ဂ) ဟောကံ

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ အနာဂါမိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၄။ အရဟတ္တမဂ် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၅။ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၆။ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၇။ အနာဂါမိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်
- ၈။ အရဟတ္တဖိုလ် ပုဂ္ဂိုလ်။

၂ အရှင်အာနန္ဒာ ရသော ဆု (ဂ) ပါး

- ၁။ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် သုံးဆောင်အပ်သော မွန်မြတ်သော ပရိက္ခရာများနှင့် မချီးမြှောက်ပါနှင့်။
- ၂။ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် သုံးဆောင်အပ်သော မွန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဘွယ်များနှင့် မချီးမြှောက်ပါနှင့်။
- ၃။ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် ကျိန်းစက်အပ်သော ဂန္ဓကုဋီတိုက်အတွင်း၌ အကျွန်ုပ်အား ခေါ်၍ မသိပ်ပါနှင့်။
- ၄။ ဆွမ်းပင့်ဖိတ်သော အိမ်သို့ ကျွန်ုပ်အား အမြဲတစေခေါ်၍မကြာပါနှင့်။ (ထိုဆုလေးပါးသည် အလိုမရှိသော ဆုလေးပါး ဖြစ်သည်။)
- ၅။ အကျွန်ုပ် တာဝန်ခံလိုက်သော ဆွမ်းကို ခံယူပါမည့်အကြောင်း။
- ၆။ ရုပ်ဝေးရုပ်နီးမှလာသော ဘုရားဖူးပရိသတ်များသည် ကျွန်ုပ်ထံခွင့်ပန်၍ ဘုရားဖူးရန် ခွင့်တောင်းသည့်အခါဖူးခွင့်ပြုပါမည့်အကြောင်း။
- ၇။ အကျွန်ုပ်သည် သုတ်လောဝိနည်းလောဟုတရံတရသောတရားများကို မဝေခွဲနိုင်ပါက မေးလျှောက်ရန် ခွင့်ပြုပါမည့်အကြောင်း။

၈-ပါးသော တရားများ

(၁၁၉)

၈။ ကျွန်ုပ်၏ကွယ်ရာ၌ ဟောထားသော တရားများကို အခါအခွင့်ရတိုင်း အကျွန်ုပ်အား တဖန်ပြန်၍ ဟောပြောပါမည့်အကြောင်း။
(ထိုဆုလေးပါးသည် အလိုရှိသော ဆုလေးပါး ဖြစ်သည်။)
(၅၅၀-၄၈၅ဇာတ်)

၉ အပြစ်ကြီး(၈) ပါး

- ၁။ မြေမျိုခြင်း။
- ၂။ မိုဗ်းကြီး လောင်မီး ကျခြင်း။
- ၃။ မီးလောင်ခြင်း။
- ၄။ ကိုယ်၌ ကြီးစွာသော ဒုက္ခဝေဒနာ ရောက်ခြင်း။
- ၅။ မျက်စိကန်းခြင်း၊ နားပင်းခြင်း။
- ၆။ ဆွံ့အခြင်း။
- ၇။ မင်းဘေး မင်းဒဏ် သင့်ခြင်း။
- ၈။ လက်နှက်မိုဗ်း၊ သဲမိုဗ်း ရွာခြင်း။
(မပြစ်မှားသင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြစ်မှား၍ ခံရသောအပြစ် (၈)ပါးဖြစ်၏။ စလင်းဆရာတော်၏ ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ လာသည်။)

၉ အနာဖြစ်ကြောင်း (၈) ပါး

- ၁။ လေကြောင့်ဖြစ်သော အနာ။
- ၂။ သည်းခြေကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၃။ သလိပ်ကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၄။ သန္နိပါတ်ကြောင့် ဖြစ်သော အနာ = လူစုလူဝေးမှ ကူးစက်နာ။
- ၅။ ဥတုဖောက်ပြန်သောကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၆။ ဘောဇဉ်ကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၇။ သူတပါးလုံ့လကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
- ၈။ ကံကြောင့် ဖြစ်သော အနာ။
(စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယမှလာသည်။)

(၁၂၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၅။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ (ဂ) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ။
 - ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ။
 - ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိ။
 - ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ။
 - ၅။ ပိသုဏဝါစာ ဝေရမဏိ - ချောပစ် ကုန်းတိုတ်သော စကားပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
 - ၆။ ဖရုသဝါစာ ဝေရမဏိ - ကြမ်းတမ်း ဆဲရေးသော စကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
 - ၇။ သမ္ပပ္ပလာပါ ဝေရမဏိ - အကျိုးမရှိ သိမ်ဖျင်းသောစကား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။
 - ၈။ မိစ္ဆာဇီဝါ ဝေရမဏိ - မှားသောအသက်မွေးခြင်းမှရှောင်ကြဉ်၏။
- (မစ္ဆိမပဏ္ဍာသ မဇရသုတ်)

၆။ အောင်ခြင်း (ဂ) ပါး

- ၁။ မာရ်နတ်သားကို ဒါနပါရမီ အစရှိသော အစွမ်းဖြင့် အပရာဇိတ ပလ္လင်ပေါ်မှ အောင်နိုင်၏။
- ၂။ အာဠာဝကတီလူးကို သည်းခံတော်မူခြင်းဖြင့် အာဠာဝတိုင်း၌ အောင်နိုင်၏။
- ၃။ နာဠာဂီရိဆင်ကို မေတ္တာဓာတ်ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၄။ အင်္ဂုလိမာလကို တန်ခိုးတော်ဖြင့် ဇာလိယမြိုင်တောတန်း၌ အောင်နိုင်၏။
- ၅။ စိဉ္စမာဏဝိကာကို ဖြူစင်အေးချမ်းသော စိတ်ဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၆။ သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ပညာဆီမီးတန်ဆောင်ဖြင့် ဝေသာလီပြည်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၇။ နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကို တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းဖြင့် မြင်းမိုရ်တောင်၌ အောင်နိုင်၏။
- ၈။ ဗကဗြဟ္မာကို ဉာဏ်တော်တည်းဟူသောဆေးအစီရင်ဖြင့် ဒုတိယရျာန် အာဘဿရာဘုံ၌ အောင်နိုင်တော်မူ၏။

၇ ဣဿရိယဘုန်းတော်(ဂ) ပါး

- ၁။ အဏိမာ-ကိုယ်တော်ကိုသေးငယ်အောင်ဖန်ဆင်းနိုင်သောဘုန်းတော်။
- ၂။ ဗဟိမာ - ကိုယ်တော်ကို အလိုရှိတိုင်း ကြီးအောင် ဖန်ဆင်းနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၃။ ပတ္တိမာ - အလိုရှိရာအရပ်သို့ ခဏခြင်းကြာနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၄။ လဘိမာ - ကိုယ်တော်ကို လျင်မြန် ပေါ့ပါးစွာ ပြုစွမ်းနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၅။ ပါကမ္မ - အဆင်းအရောင်အမျိုးမျိုးကိုဖန်ဆင်းနိုင်သောဘုန်းတော်။
- ၆။ ဤသိတာ- လောကကြီးတခုလုံးကို အစိုးရတော်မူသော ဘုန်းတော်။
- ၇။ ဝသိတာ - ဈာန်အဘိညာဉ် ဝင်စားရာ၌ လျင်စွာ ဝင်စားနိုင်သော ဘုန်းတော်။
- ၈။ ယတ္တကာမာဝသာယိတာ- တန်ခိုးဖန်ဆင်းရာ၌ အဓိဋ္ဌာန်သောအတိုင်း ကာလဌာနကို မလွန်ကျူးစေပဲ ပြီးဆုံးတော်မူသော ဘုန်းတော်။

၈ ဥပ္ပတ္တက အရူး (ဂ) မျိုး

- ၁။ ရာဂုပ္ပတ္တက - ရာဂအားကြီးသော တဏှာရူး။
- ၂။ ကောဓုပ္ပတ္တက - အမျက်ဒေါသ လွန်ကဲ၍ ဘာမှန်းမသိသော အရူး။
- ၃။ မောဟုပ္ပတ္တက - မိုက်မဲတွေ့ဝေသဖြင့် ရူးသော လူရာမဝင်သောအရူး။
- ၄။ ဒိဋ္ဌုပ္ပတ္တက - အယူဖောက်ပြန် ကြံစည်လွန်သဖြင့် ရူးသော အရူး။
- ၅။ ယက္ခုပ္ပတ္တက - ဘီလူး သားရဲ စုန်း နတ် ဖမ်းပူးသဖြင့်ရူးသောအရူး။
- ၆။ ပိတ္တုပ္ပတ္တက - သည်းခြေပျက်၍ ရူးသော အရူး။
- ၇။ သုရုပ္ပတ္တက - သေရည်သေရက်အသောက်လွန်သဖြင့်ရူးသောအရူး။
- ၈။ ဗျသနုပ္ပတ္တက - စီးပွားပျက်၍ ရူးသော အရူး။

၉ ကုဇ္ဈဒ္ဓသက (ဂ) ပါး

- ၁။ ပုပ္ဖဒါန - ပန်းပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၂။ ဖလဒါန - သစ်သီးပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၃။ စုဏ္ဏဒါန - ဆပ်ပြာမှုန့်ပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၄။ မတ္တိကာဒါန - ကသယ်မှုန့် ပေါင်ဒါမှုန့်ပေးခြင်း မပြုအပ်။

(၁၂၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၅။ ဒန္တကဋ္ဌဒါန - သွားတိုက် ဒန်ပူ သွားပွတ်တံ ပေးခြင်းမပြုအပ်။
- ၆။ ဝေဠုဒါန - သစ်ဝါးပေးခြင်း မပြုအပ်။
- ၇။ ဝေဠုက - ဆေးဝါးကုသခြင်း မပြုအပ်။
- ၈။ ဇဗ်ပေသနိက- လူတို့၏အစေအပါး မလုပ်ရ။ (ဝိနည်းတော်)

၁၀ ခိုးသူပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ (၈)ပါး

- ၁။ မရိုက်နှက်သင့်သည်ကို ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ခြင်း။
- ၂။ အကျန်မထား အကြွင်းမဲ့ယူခြင်း။
- ၃။ မိန်းမများကို သတ်ခြင်း။
- ၄။ သတ္တိသမီးများကို ဖျက်ဆီးခြင်း။
- ၅။ ရှင်ရဟန်းကို လုယက်ခြင်း။
- ၆။ မင်းဘဏ္ဍာတိုက်ကို ဖောက်ဖျက်လုယက်ခြင်း။
- ၇။ အလွန်နီးရာအရပ်၌ ခိုးမှုကို ကျူးလွန်ခြင်း။
- ၈။ သိုမှီးသိမ်းဆည်းမှု၌ မလိမ်မာခြင်း။

(အဋ္ဌက အင်္ဂုတ္တိုရိ စောရသုတ်)

၁၁ ဂရုဓမ်တရား (၈) ပါး

- ၁။ ဘိက္ခုနီမသည် ရဟန်းဝါ တရာပင် ရစေကာမူ ထိုနေ့ ပဉ္စင်းဖြစ်သော ရဟန်းယောကျ်ားကို ရှိခိုးရမည် အရိအသေပြုရမည်။
- ၂။ ဘိက္ခုနီမသည် ရဟန်းယောကျ်ားမရှိသော ကျောင်း၌ ဝါမဆိုရ။
- ၃။ ဘိက္ခုနီမသည် လခွဲတိုင်းဘိက္ခုသံဃာထံ၌ ဥပုသ်မေးခြင်း၊ အဆုံးအမ ခံခြင်းပြုရမည်။
- ၄။ ဘိက္ခုနီမသည် ဝါကျွတ်လတ်သော် နှစ်ဖက်သံဃာ၌ ပဝါရဏာ ပြုရမည်။
- ၅။ ဘိက္ခုနီမသည် သံဃာဒိသေသ် အာပတ်သို့ ရောက်လတ်သော် ပက္ခ မာနတ်ကို ကျင့်ရမည်။
- ၆။ နှစ်နှစ်တို့ကာလပတ်လုံး တရား (၆) ပါးတို့၌ အကျင့်ကိုကျင့်ပြီးသော သိက္ခမာန်အား နှစ်ဖက်သောသံဃာ၌ ပဉ္စင်းခံခြင်းကို ပြုရမည်။
- ၇။ ဘိက္ခုနီမသည် ရဟန်းယောကျ်ားကို တစုံတခုသော အကြောင်း ကြောင့် မဆဲရေးအပ်။

(၁၂၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ငရဲ၏ အသက်သည်လည်း နတ်တို့၏အသက်နှင့်အတူတူပင် ဖြစ်၏။ တထပ်ထက် တထပ် ၄-ဆ တက်၏။ (သို့သော်) ရက်အားဖြင့် ၂-ဆ ကွာ၍ ၅၀၀-၁၀၀၀-၂၀၀၀-၄၀၀၀- ၈၀၀၀- ၁၆၀၀၀-ဟူ၍ ပကတိအားဖြင့် အသက်ရှိကြ၏။

၁၄ စီးပွားဥစ္စာပျက်ခြင်း၏အကြောင်း (ဂ) ပါး

- ၁။ မင်းစိုးရာဇာကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။
- ၂။ ခိုးသားခေးပြန်ဝက်၍ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။
- ၃။ မီးဘေးနှိပ်ဝက်၍ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။
- ၄။ ရေဘေးနှိပ်ဝက်၍ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။
- ၅။ မြှုပ်ထားသောဥစ္စာ နေရာပြောင်းရွှေ့သွားခြင်းကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။
- ၆။ စီမံဆောင်ရွက်ပုံ မကောင်းသဖြင့် လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းများ ဆုတ်ယုတ်၍ စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။
- ၇။ ဥစ္စာကို ထင်သလို သုံးစွဲတတ်သော အမျိုးမီးခဲများကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။
- ၈။ မမြဲသော သင်္ခါရသဘောကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ပျက်ခြင်း။

(သဋ္ဌာယတနသံယုတ် ၉-ဣလသုတ်)

၁၅ ဈာန် (ဂ) ပါး သို့မဟုတ် သမာပတ် (ဂ) ပါး

- ၁။ ပထမဈာန် သမာပတ်။
- ၂။ ဒုတိယဈာန် သမာပတ်။
- ၃။ တတိယဈာန် သမာပတ်။
- ၄။ စတုတ္ထဈာန် သမာပတ်။
- (ထိုလေးပါးသည် ရူပါဝစရဈာန်ဖြစ်၏။)
- ၅။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန် သမာပတ်။
- ၆။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန် သမာပတ်။
- ၇။ အာကိဉ္စညာယတနဈာန် သမာပတ်။
- ၈။ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန် သမာပတ်။
- (ထိုလေးပါးသည် အရူပါဝစရဈာန် ဖြစ်၏။)

ဂ-ပါးသော တရားများ

(၁၂၅)

၁၆။ ဒုက္ခ (ဂ) ပါး

- ၁။ ဇာတိပိ ဒုက္ခ - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း ဆင်းရဲ။
- ၂။ ဇရာပိ ဒုက္ခ - အိုရခြင်း ဆင်းရဲ။
- ၃။ ဗျာဓိပိ ဒုက္ခ - နှာရခြင်း ဆင်းရဲ။
- ၄။ မရဏံပိ ဒုက္ခ - သေရခြင်း ဆင်းရဲ။
- ၅။ နိရိယ ဒုက္ခ - ငရဲသို့ ကျရောက်ခြင်း ဆင်းရဲ။
- ၆။ ပေတ ဒုက္ခ - ပြိတ္တာအဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း ဆင်းရဲ။
- ၇။ တိရစ္ဆာန် ဒုက္ခ - တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရခြင်း ဆင်းရဲ။
- ၈။ အသုရကာယဒုက္ခ - အသုရကာယ် ဖြစ်ရခြင်း ဆင်းရဲ။

၁၇။ ပရိက္ခရာ (ဂ) ပါး

- ၁။ ဒုက္ခန္ဓ်။
- ၂။ သင်္ကန်း။
- ၃။ သပိတ်။
- ၄။ ခါးပန်းကြိုး။
- ၅။ ပဲကွပ်။ (သင်ဇုန်းခေး)
- ၆။ ရေစစ်။
- ၇။ အပ်-အပ်ခြည်။
- ၈။ အခင်း-သားရေနယ်။

၁၈။ အနည်းပရိက္ခရာ (ဂ) ပါး

- ၁။ ဒုက္ခန္ဓ်။
- ၂။ ကေသီ။
- ၃။ သင်းပိုင်။
- ၄။ သပိတ်။
- ၅။ ခါးပန်းကြိုး။
- ၆။ ပဲကွပ်။ (သင်ဇုန်းခေး)
- ၇။ ရေစစ်။
- ၈။ အပ်- အပ်ခြည်။

(၁၂၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၉ မဂ္ဂင် (ဂ) ပါး

- ၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - ကောင်းစွာမြင်ခြင်း။
- ၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ - ကောင်းစွာ ကြံစည်ခြင်း။
- ၃။ သမ္မာဝါစာ - ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်း။
- ၄။ သမ္မာကမ္မန္တ - ကောင်းစွာ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၅။ သမ္မာအာဇီဝ - ကောင်းစွာ အသက်မွေးခြင်း။
- ၆။ သမ္မာဝါယာမ - ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း။
- ၇။ သမ္မာသတိ - ကောင်းစွာ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၈။ သမ္မာသမာဓိ - ကောင်းစွာ တည်ကြည်ခြင်း။

၂၀ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (ဂ) ပါး

- ၁။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသောအားဖြင့် မြင်ခြင်း။
- ၂။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ - မှားသောအားဖြင့် ကြံစည်ခြင်း။
- ၃။ မိစ္ဆာဝါစာ - မှားသောအားဖြင့် ပြောဆိုခြင်း။
- ၄။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ - မှားသောအားဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၅။ မိစ္ဆာအာဇီဝ - မှားသောအားဖြင့် အသက်မွေးခြင်း။
- ၆။ မိစ္ဆာဝါယာမ - မှားသောအားဖြင့် အားထုတ်ခြင်း။
- ၇။ မိစ္ဆာသတိ - မှားသောအားဖြင့် အောက်မေ့ခြင်း။
- ၈။ မိစ္ဆာသမာဓိ - မှားသောအားဖြင့် တည်ကြည်ခြင်း။

၂၁ မကြည်ညိုအပ်သော ရဟန်း အင်္ဂါ (ဂ) ပါး

- ၁။ လူတို့အား လာဘ်မရစိမ့်သောငှါ အားထုတ်၏။
- ၂။ လူတို့အား အကျိုးမဲ့ဖြစ်စိမ့်သောငှါ အားထုတ်၏။
- ၃။ လူတို့အား ဆဲရေး ရေရွတ် ခြိမ်းခြောက်၏။
- ၄။ လူအချင်းချင်း ကွဲပြားစေ၏။
- ၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ဆို၏။
- ၆။ တရားတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ဆို၏။
- ၇။ သံဃာတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ဆို၏။
- ၈။ မကျက်စားသင့်သော နေရာ၌ ထိုရဟန်းကို တွေ့၏။

(အပ္ပသာဒ ပဝေဒနိယသုတ် အဋ္ဌက အင်္ဂုတ္တိရ်)

၂၂ ရာထီးဖြူ (ဂ) စင်း

- ၁။ ကနက္ကဒဏ်ထီး။
- ၂။ သူရိယထီး။
- ၃။ ပဒုမထီး။
- ၄။ သမုတိထီး။

(ထိုထီးလေးစင်းသည် လက်စဲထီးများဖြစ်၏။) မင်းဆောင်း

- ၅။ ကမ္ပူထီး။
- ၆။ စန္ဒထီး။
- ၇။ ကုမုန္ဒထီး။
- ၈။ ဝိသကြုံထီး။

(ထိုထီးလေးစင်းသည် လက်ျာထီးများ ဖြစ်၏။) မိဖုရားဆောင်း

၂၃ ရာဇပလ္လင် (ဂ) စန်း

- ၁။ သီဟာသနပလ္လင် - ခြင်္သေ့ရုပ်ခံသော ယမနေသား။
- ၂။ ဘမရာသနပလ္လင် - ပိတုးရုပ်ခံသော ကရဝေးသား။
- ၃။ ပဒုမာသနပလ္လင် - ပဒုမ္မာကြာပွင့်ခံသော သရက်သား။
- ၄။ ဟံသာသနပလ္လင် - ဟင်္သာရုပ်ခံသော သင်္ကန်းသား။
- ၅။ ဂဇာသနပလ္လင် - ဆင်ရုပ်ခံသော စကားသား။
- ၆။ သင်္ခါသနပလ္လင် - ခရုသင်းရုပ်ခံသော တောင်ပိန္နဲသား။
- ၇။ မိဂါသနပလ္လင် - သမင်ရုပ်ခံသော ရေသဖန်းသား။
- ၈။ မယုရာသနပလ္လင် - ဥဒေါင်းရုပ်ခံသော ပေါက်သား။

၂၄ ရုပ်ပြစ် (ဂ) ပါး

- ၁။ ငရဲ - ချမ်းသာမှု အလျဉ်းမရှိသော အရပ်။
- ၂။ တိရစ္ဆာန် - နိဗ္ဗာန်နှင့် ဖီလာ မိုးကိုကျောပေးသောသတ္တဝါ။
- ၃။ ပြိတ္တာ - ကိုယ်လက်အင်္ဂါ မမျှတသော သတ္တဝါ။
- ၄။ အသညဇော-ခန္ဓာကိုယ်တပါးသာရှိ၍ အသက်နာမ်မရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ။
- ၅။ ပစ္စန္ဒရော - ရတနာသုံးပါးမသိမရှိသော တောချိုအုံခြားအရပ်။
- ၆။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသော အယူရှိသော လူမျိုးစု။

(၁၂၈) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၇။ ဝိကလိန္ဒိယ - သစ္စာလေးပါးတရားကို နာကြားရသော်လည်း ဆွံ့အနားပင်း၍ တရားမသိသူ။
- ၈။ ဗုဒ္ဓသုညော တိဟေတုကော - အသိအလိမ်မာနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း ဘုရားပွင့်သော ကာလနှင့် လွဲ၍ လူဖြစ်ရခြင်း။

၂၅ ရှစ်ပါးသီလ (၈) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ။
- ၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိ-မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ။
- ၅။ သုရာမေရယမဗ္ဗပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ။
- ၆။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိ-နေလွဲ ညစာ စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
- ၇။ နစ္စ, ဂိတ, ဝါဒိတ, ဝိသုက, ဒဿန, မာလာဂန္ဓ, ဝိလေပန, ဓာရဏ, မဏ္ဍန, ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ- ကခြင်း, သီဆိုခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း, ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း, ပန်းပန်ခြင်း, ပေါင်ဒါလိမ်းကျံခြင်း, ဆောင်ထားခြင်း, မွမ်းမံချယ်သခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။
- ၈။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏိ- မြင့်သောနေရာ, မြတ်သောနေရာတို့၌ နေခြင်း အိပ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

၂၆ လောကဓံတရား (၈) ပါး

- ၁။ လာဘော - လာဘ်ရသည် ဖြစ်စေ။
- ၂။ အလာဘော - လာဘ်မရသည် ဖြစ်စေ။
- ၃။ ယသော - အခြွေအရံ ရှိသည်ဖြစ်စေ။
- ၄။ အယသော - အခြွေအရံ မရှိသည်ဖြစ်စေ။
- ၅။ နိန္ဒာ - ကဲ့ရဲ့သည် ဖြစ်စေ။
- ၆။ ပသံသာ - ချီးမွမ်းသည် ဖြစ်စေ။

ဂ-ပါးသော တရားများ

(၁၂၉)

၇။ သိုခံ - ချမ်းသာသည်ဖြစ်စေ။

၈။ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲသည် ဖြစ်စေ။

(လောကဓမ္မသုတ် အဋ္ဌက အင်္ဂုတ္တို(၆))

၂၇ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် (ဂ) ပါး

၁။ ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇာဏ် - တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်သောဉာဏ်။

၂။ မနောမယိဒ္ဓိဉာဏ် - စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်ပါနိုင်သောဉာဏ်။

၃။ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏ် - နတ်တို့၏နားကဲ့သို့ ကြားနိုင်သောဉာဏ်။

၄။ ပရစိတ္တဝိဇ္ဇာနန္ဒဉာဏ် - သူတပါး၏စိတ်ကိုပိုင်းခြား၍ သိနိုင်သောဉာဏ်။

၅။ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ် - ရှေးရှေးသော ဘဝပေါင်းများစွာက နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သော ဉာဏ်။

၆။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် - နတ်တို့၏ မျက်စိကဲ့သို့ မြင်နိုင်သောဉာဏ်။

၇။ ဝိပဿနာဉာဏ် - ဖြစ်ပေါ်သမျှသော သင်္ခါရတရားတို့ကို လက္ခဏာသုံးပါးတင်၍ ရှုမြင်ဆင်ခြင်နိုင်သောဉာဏ်။

၈။ အာသဝက္ခယဉာဏ် - အာသဝေါတရား လေးပါးကို ကုန်စင်အောင် ပြုတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်။

၂၈ စိသာခါကျောင်းအပ ရရှိသော ဆု (ဂ) ပါး

၁။ သံဃာတော်များအား အသက်ထက်ဆုံး မိုးရေခံသင်္ကန်းလှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

၂။ အာဂန္တုရဟန်းများအား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

၃။ ခရီးသွားရဟန်းများအား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

၄။ နာသောရဟန်းများအား ဆေးလှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

၅။ နာသောရဟန်းကိုလုပ်ကျွေးသောရဟန်းအား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း။

၆။ နာသောရဟန်းအား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

၇။ ယာဂု အမြဲ လှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

၈။ ဘိက္ခုနီသံဃာအား ရေသနပ်သင်္ကန်း လှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း။

(၁၃၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၉ မြတ်စွာဘုရား၏ အသံတော် အင်္ဂါ (၈) ပါး

- ၁။ ဝိဿဋ္ဌ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း။
- ၂။ ဝိညေယျ - သိလွယ်ခြင်း။
- ၃။ မဇ္ဈ - သာယာခြင်း။
- ၄။ သဝနီယ - နာချင်ဘွယ် ရှိခြင်း။
- ၅။ ဗိန္ဒု - တလုံးတစည်းတည်း ရှိခြင်း။
- ၆။ အဝိသာရီ - ပရိသတ်အပြင်သို့ ပြန့်မထွက်ခြင်း။
- ၇။ ဂမ္ဘီရ - နက်နဲခြင်း။
- ၈။ နိန္ဒာဒိ - ပဲ့တင်ထပ်ခြင်း။

(မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ ပါဠိတော်)

၃၀ ရသေ့ (၈) မျိုး

- ၁။ သပုတ္တဘရိယာရသေ့ - ပစ္စည်းဥစ္စာများစုဆောင်း၍ သားသမီးမယားနှင့် နေသော ရသေ့။
- ၂။ ဥဉ္ဇာစရိယရသေ့ - ကောက်သင်းကောက်စားသော ရသေ့။
- ၃။ အနဂ္ဂိပက္ကိကရသေ့ - ဆန်စသည်ကို အလှူခံ၍ ချက်စားသော ရသေ့။
- ၄။ အသာမပါကရသေ့ - ဆွမ်းအကျက်ကို ခံစားသော ရသေ့။
- ၅။ အသ္မုဋ္ဌိကရသေ့-သစ်ခေါက်သစ်ခွံခွါ၍ ထောင်းထုစားသော ရသေ့။
- ၆။ ဒန္တဝက္ကလိကရသေ့ - မိမိသွားဖြင့်သာ ကိုက်ခွါ၍စားသော ရသေ့။
- ၇။ ပဝတ္တဖလဘောဇနရသေ့-သစ်သီးစသည်များကို ခြွေဆွတ်၍စားသော ရသေ့။
- ၈။ ပဏ္ဍုပလာသိကရသေ့ - အလိုအလျောက် ကြွေကျလာသော အပွင့်အသီးတို့ကိုသာ စားသော ရသေ့။

(သဋ္ဌာယတန သံယုတ်)

၃၁ ရောဂါဖြစ်ကြောင်း (၈) မျိုး

- ၁။ ပိတ္တ - သည်းခြေ ပျက်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂။ ဝေမု - သလိပ်ပျက်သောကြောင့်၎င်း။

ဂ-ပါးသော တရားများ

(၁၃၁)

- ၃။ ဝါတ - လေ ပျက်သောကြောင့်၎င်း။
 - ၄။ သန္နိပါတ - ၎င်းသုံးပါးစုံ ပျက်သောကြောင့်၎င်း။
 - ၅။ ဥတု - ဥတုကြောင့်၎င်း။
 - ၆။ ဝိသမ - မနိုင်သောဝန်ကို ချီမခြင်းစသည်ဖြင့် မသင့်သော အစာကို စားမှီခြင်းကြောင့်၎င်း။
 - ၇။ ဩပက္ကမိက - သူတပါးတို့ညှဉ်းဆဲသည်ကို ခံရသောကြောင့်၎င်း။
 - ၈။ ကမ္မဝိပါကဇ - ရှေးအကုသိုလ် ကံကြွင်းကြောင့်၎င်း။
- (တိကအင်္ဂုတ္တိရိ အဋ္ဌကထာ)

၃၂ သံအမတ် ခန့်ထိုက်သောအင်္ဂါ (၈) ပါး

- ၁။ သောတ - သူတပါး ပြောသော သတင်းစကားကို အကင်းပါးစွာ သိကြားလွယ်ရခြင်း။
- ၂။ သာဝေတာ - ကိုယ့်အရှင် ပြောကြားလိုက်သော သတင်း စကားကို အားလုံးစေ့စုံအောင် ပြောဆိုတင်ပြနိုင်ရခြင်း။
- ၃။ ဥဂ္ဂဟေတာ - သတိ၊ဝီရိယ ရှေ့ထား၍ ကောင်းစွာ မှတ်သား လေ့လာ ရခြင်း။
- ၄။ ဓာရေတာ - သူတပါးပြောစကားကို မှန်ကန်ခိုင်မြဲစွာ ဆောင်ထား နိုင်ရခြင်း။
- ၅။ ဝိညာတာ - အနက်အဓိပ္ပာယ်၊အရိပ်အခြေ၊လူရေလူကကိုပါးနပ်စွာ သိတတ်ရခြင်း။
- ၆။ ဝိညာပေတာ - သူတပါးအား ကြားသိစေလွယ်အောင် ပြောဆိုတတ် ရခြင်း။
- ၇။ သဟိတာ သဟိတကုသလ - အကျိုးရှိ အကျိုးမဲ့ကို ဝေဖန် နှိုင်းညှိ တတ်သိလိမ့်မာရခြင်း။
- ၈။ န ကလဟကာရက - ငြင်းခုံခိုက်ရန် ဆန့်ကျင်ဘက် အမှုများ မပြုလုပ် မပြောဆိုရခြင်း။

(ဒုစတယသုတ် အဋ္ဌက အင်္ဂုတ္တိရိ)

(၁၃၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃၃ သမီးပေးခြင်း မင်္ဂလာ (၈) မျိုး

- ၁။ ဗြဟ္မာ - ထုထူး ဂုဏ်သိရှိ ဓနရှိန်ရှိ၍ အမျိုးမြတ်သဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၂။ ဒဒေယျ- လုပ်ရေးကိုင်တာဖြတ်လတ်၍ သဘောကျသဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၃။ ကိရိယာ- သူ၏ဥစ္စာ ယူထားမိ၍ ပြန်မဆပ်နိုင်သဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၄။ ပညာ-လူလိမ္မာပညာရှိအား သွီးလိမ္မာစေရန်ရည်မှန်း၍ သွီးပေးခြင်း။
- ၅။ အသုတ- ပေးသမျှ လက်ဆောင်တွေ ယူပြီး၍ အားနာသဖြင့် သွီးပေးလိုက်ရခြင်း။
- ၆။ ဂန္တဗ္ဗာ- မိဘနှစ်ဦးနှစ်ဖက် သဘောတူ၍ ကြည်ဖြူစွာဖြင့် သွီးပေးခြင်း။
- ၇။ အပ္ပာဟိတ- နိုင်ထက်ကလူ ဇွတ်အတင်း ယူရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်၍ သွီးပေးရခြင်း။
- ၈။ သာမဿာ- လူငယ်ချင်း မှောက်မှောက် မှားမှား ဖြစ်၍ မနေသာ တော့သဖြင့် သွီးပေးရခြင်း။

၃၄ သိမ်နိမိတ် (၈) မျိုး

- ၁။ တောင်နိမိတ်။
- ၂။ ကျောက်နိမိတ်။
- ၃။ တောနိမိတ်။
- ၄။ သစ်ပင်နိမိတ်။
- ၅။ လမ်းနိမိတ်။
- ၆။ တောင်ပို့နိမိတ်။
- ၇။ မြစ်နိမိတ်။
- ၈။ ရေနိမိတ်။

(ပိနည်းစောတ်)

၈-ပါးစောာ အရာအား နိဗ္ဗိတံ။

၉-ပါးသော ဇာရာများ

၁ ကိုးပါးသီလ (၉) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၅။ သုဗ္ဗမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၆။ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၇။ နစ္စ,ဂီတ,ဝါဒိတ,ဝိသုက,ဒဿန,မာလာဂန္ဓ,ဝိလေပန, ဓာရဏ,မဏ္ဍန, ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၈။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
- ၉။ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ သဗ္ဗပါဏဘူတေသု ဖရိတွာ ဝိဟရဏံ သမာဒိယာမိ။

အနက် ၉-မေတ္တာသဟဂတေန၊ မေတ္တာနှင့် တကွဖြစ်သော။ စေတသာ၊ စိတ်ဖြင့်။ သဗ္ဗပါဏဘူတေသု၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါ တို့၏ အပေါ်၌။ ဖရိတွာ၊ ပြန်နှံ၍။ ဝိဟရဏံ၊ နေခြင်းကို။ သမာဒိယာမိ၊ ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ပါ၏။

၂ နဝရတ် (၉) ပါး

- ၁။ ပုလဲ - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၂။ သန္တာ - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၃။ နီလာ - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၄။ စိန် - မြန်မာပြည်မှ မထွက်။
- ၅။ ကြောင် - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၆။ ဂေါ်မုတ် - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။

(၁၃၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၇။ ဥဿဖယား - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။
- ၈။ မြ - မြန်မာပြည်မှ မထွက်။
- ၉။ ပတ္တမြား - မြန်မာပြည်မှ ထွက်သည်။ (ဇိနတ္ထပကာသနီ)

၃ ဘုရားဂုဏ်တော် (၉) ပါး

- ၁။ အရဟံ - လူနတ်တို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်၏။
- ၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - ဥေယျဝေတရား ငါးပါးနှင့် တကွ ဝေသိမ်းသော တရားအပေါင်းကို သိတော်မူ၏။
- ၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော - ဝိဇ္ဇာ ဉာဏ်သုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ရှစ်ပါး၊ စရဏ တရား တဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။
- ၄။ သုဂတော - ခြောက်ခွန်းသောစကားတို့၌ မုသာဝါဒစသော မကောင်းသော လေးခွန်းကိုပယ်၍ ကောင်းသော နှစ်ခွန်းသာ ဆိုတော်မူ၏။
- ၅။ လောကဝိဒ္ဓု - သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလော ကတည်းဟူသော လောကသုံးပါးကို သိတော်မူ၏။
- ၆။ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ - မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသော သူများကို လိမ်မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်၏။
- ၇။ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ - နတ်လူတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူ၏။
- ၈။ ဗုဒ္ဓေါ - သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူ၏။
- ၉။ ဘဂဝါ - ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

၄ ဘုရားဟော အင်္ဂါ (၉) တန်

- ၁။ သုတ္တ - သုတ်အမည်ရသောကျမ်း။
- ၂။ ဂေယျ - ဂါထာစုတ္တိယရော၍ ဟောသောကျမ်း။
- ၃။ ဝေယျာကရဏ - ဂါထာမဖက်စုတ္တိယသက်သက်ဖြင့်ဟောသောကျမ်း။
- ၄။ ဂါထာ - ဂါထာသက်သက်ဖြင့် ဟောသောကျမ်း။
- ၅။ ဥဒါန - ဝမ်းမြောက် ကြည်နူးစွာ ကျူးရင့်တော် မူသော ကျမ်း။

၉-ပါးသော တရားများ

(၁၃၅)

- ၆။ ဣတိဝုတ္တက - ဤတရားကိုဘုရားဟောသည်ဟု ညွှန်ပြသောကျမ်း။
- ၇။ ဇာတက - ငါးရာငါးဆယ်သော ဇာတ်ကျမ်း။
- ၈။ အဗ္ဗုတဓမ္မ - အံ့ဘွယ် ချီးကျူးဘွယ် ထူးကဲစွာ ဖြစ်ပေါ်အောင် ဟောသောကျမ်း။
- ၉။ ဝေဒလ္လ - နှစ်သက်မှု ရှိသည့်အခါတိုင်း ဟောကြားတော်မူ သောကျမ်း။

(မူလပဏ္ဍိတ- အလဂန္တုပထမသုတ်)

၅ မိန်းမတို့ ပျက်စီးကြောင်း အင်္ဂါ (၉) ပါး

- ၁။ အိမ်အလည်အပတ် များခြင်း။
- ၂။ လင်ကို ပစ်ထားကာ မိဘအိမ်သွား၍ များစွာနေတတ်ခြင်း။
- ၃။ လူစည်ကားရာ အရပ်သို့ သွားလာတတ်ခြင်း။
- ၄။ ပွဲလမ်းသဘင် ပျော်ရွှင်လိုက်စားမှု များခြင်း။
- ၅။ ယောက်ျားများနှင့် ပူးကပ် အရောတဝင် နေတတ်ခြင်း။
- ၆။ အမြဲပြုဘွယ် အလုပ်အကိုင်မရှိ ပျင်းရိခြင်း။
- ၇။ လင်ယောက်ျား အိုမင်း၍ ကာမမှု၌ မစွမ်းနိုင်ခြင်း။
- ၈။ လင်ယောက်ျားနှင့် သုံးလေးလ ကင်းကွာ၍ နေခြင်း။
- ၉။ ဝတ်စားဖွယ်ရာ ဥစ္စာချို့တဲ့ခြင်း။

၆ ရဟန်းတို့ မကပ်ရောက်သင့်သော ဒါယကာ အင်္ဂါ (၉) မျိုး

- ၁။ မြတ်နိုးသဖြင့် ခရီးဦး မကြိုဆိုသော ဒါယကာ။
- ၂။ မြတ်နိုးသဖြင့် ရှိမခိုးသော ဒါယကာ။
- ၃။ မြတ်နိုးသဖြင့် နေရာမပေးသော ဒါယကာ။
- ၄။ ထင်ရှားရှိသော လူဖွယ်ဝတ္ထုကို လျှိုငှက်ထားတတ်သော ဒါယကာ။
- ၅။ အလှူဝတ္ထု အများအပြားရှိပါလျက် အနည်းငယ်ကိုသာ ပေးလှူသော ဒါယကာ။
- ၆။ မွန်မြတ်သော လူဖွယ်ဝတ္ထု ရှိပါလျက် ရုန့်ရင်း ကြမ်းတမ်းသော လူဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသော ဒါယကာ။

(၁၃၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာထိကာကျမ်း

- ၇။ မရိုမသေ ပေးလှူသော ဒါယကာ။
 - ၈။ တရားနာယူရန် မချဉ်းကပ်သော ဒါယကာ။
 - ၉။ ထိုရဟန်း တောသောတရားကိုကောင်းစွာ မနာယူသော ဒါယကာ။
- (နဝက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၂-သီဟနာဒဝဂ်၊ ၇-ကုလသုတ်)

၇ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း အာယာတ (၉) မျိုး

- ၁။ ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုဘူးပြီဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၂။ ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုနေဆဲဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၃။ ငါ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလိမ့်မည်ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၄။ ငါချစ်ခင်သောသူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုဘူးပြီဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၅။ ငါချစ်ခင်သောသူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုနေဆဲဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၆။ ငါချစ်ခင်သောသူ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုလိမ့်မည်ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၇။ ငါမချစ်သောသူ၏ အကျိုးကို ပြုဘူးပြီဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၈။ ငါမချစ်သောသူ၏ အကျိုးကို ပြုနေဆဲဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
 - ၉။ ငါမချစ်သောသူ၏ အကျိုးကို ပြုလိမ့်မည်ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။
- (နဝက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၃-သတ္တဘဝါသဝဂ်၊ ၉-အာယာတဝတ္ထုသုတ်)

၈ လူမလေး ခွေးမခန့် (၉) မျိုး

- ၁။ ဝိဝေဝါ - လင်မရှိသော မုဆိုးမ။
- ၂။ ဒုဗ္ဗလ - အင်အားမရှိသူ။
- ၃။ အမိတ္တဉာတိ - ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟ မရှိသူ။
- ၄။ မဟဂ္ဂသ - အစားကြူး အစားပုတ်သူ။
- ၅။ ဂရုကာဗာဓ - ကြီးသော ရောဂါရှိသူ။
- ၆။ ဓနဟိန - ပစ္စည်းဥစ္စာ မရှိသူ။
- ၇။ အာစာရဟိန - အကျင့်ယုတ်သူ။
- ၈။ ကမ္မဟိန - အလုပ်မရှိ ပျင်းရိသူ။
- ၉။ ပယောဂဟိန - လုံ့လ ပယောဂချို့တဲ့သူ။

၉ လောကုတ္တရာ (၉) ပါး

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိမဂ်။
- ၃။ အနာဂါမိမဂ်။
- ၄။ အရဟတ္တမဂ်။
- ၅။ သောတာပတ္တိဖိုလ်။
- ၆။ သကဒါဂါမိဖိုလ်။
- ၇။ အနာဂါမိဖိုလ်။
- ၈။ အရဟတ္တဖိုလ်။
- ၉။ နိဗ္ဗာန်။

၁၀ သံသဒ္ဓါရတော် (၉) ပါး

- ၁။ သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
- ၂။ ဥဇုပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - ဖြောင့်မန်စွာ ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
- ၃။ ဉာယပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - နိဗ္ဗာန်၏ အကျိုးငှါ ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
- ၄။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နဂုဏ် - အရိအသေ ပြုထိုက်အောင် ကျင့်ကြံတော်မူ၏။
(အကြောင်း ဂုဏ်တော်လေးပါးဖြစ်၏။)
- ၅။ အာဟုနေယျဂုဏ် - အဝေးမှ ဆောင်ယူအပ်သော ပစ္စည်းအလှူကို ခံယူထိုက်၏။
- ၆။ ပါဟုနေယျဂုဏ် - ဧည့်သည်တို့၏ အကျိုးငှါ ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းသော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏။
- ၇။ ဒက္ခိဏေယျဂုဏ် - သံသရာ၏ အကျိုးငှါ ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းသော အလှူကို ခံထိုက်၏။
- ၈။ အဉ္စလိကရဏိယဂုဏ် - လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးခြင်းငှါ ထိုက်၏။
- ၉။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿဂုဏ် - လူ့နတ် ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့ ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော ကောင်းမှုမျိုးစေ့စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာ မြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူ၏။
(အကျိုးဂုဏ် ငါးပါးဖြစ်၏။)

(၁၃၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၁ သတ္တာဝါသ အံ (၉) ၀

- ၁။ နာနတ္ထကာယ နာနတ္ထသညီ - လှူအချိုသောနတ်နှင့် ဝိနိပါတ်များ။
- ၂။ နာနတ္ထကာယ ကေတ္တသညီ - အပါယ်လေးဘုံသားနှင့် ပထမ ဈာန်
ဗြဟ္မာများ။
- ၃။ ကေတ္တကာယ နာနတ္ထသညီ - အာဘဿရာဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၄။ ကေတ္တကာယ ကေတ္တသညီ - သုဘကိဏှာဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၅။ ပဉ္စမ သတ္တာဝါသ - အသညသတ်ဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၆။ ဆဋ္ဌ သတ္တာဝါသ - အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံဗြဟ္မာများ။
- ၇။ သတ္တမ သတ္တာဝါသ - ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၈။ အဋ္ဌမ သတ္တာဝါသ - အာကိဉ္စညာယတနဘုံ ဗြဟ္မာများ။
- ၉။ နဝမ သတ္တာဝါသ - နေဝညာနာသညာယတနဘုံ ဗြဟ္မာ
များ။

(နဝက အင်္ဂုတ္တိရိ သတ္တာဝါသသုတ်)

၁၂ အသက်ရာကျော်နေရသော အရိယာ (၉) ယောက်

- ၁။ ဝိသာခါ ကျောင်းအမ အသက် ၁၂၀
- ၂။ ပေါက္ခရသာတိပုဏ္ဏား အသက် ၁၂၀
- ၃။ ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏား အသက် ၁၂၀
- ၄။ သေလပုဏ္ဏား အသက် ၁၂၀
- ၅။ ဗာဝရိပုဏ္ဏား အသက် ၁၂၀
- ၆။ အရှင် အာနန္ဒာ အသက် ၁၂၀
- ၇။ အရှင် မဟာကဿပ အသက် ၁၂၀
- ၈။ အရှင် အနုရုဒ္ဓါ အသက် ၁၅၀
- ၉။ အရှင် ဗာကုလ (အနာမဲ့သူ) အသက် ၁၆၀

၉-ပါးစောတရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၀-ပါးသော အရူးများ

၁ အကျိုးထူးတဲ့ရူး (၁၀) ပါး

- ၁။ ဝိသုဒ္ဓိ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း။
- ၂။ ကိတ္တိ - ကျော်စောခြင်း။
- ၃။ ယသော - အခြေအရံပရိသတ်များခြင်း။
- ၄။ သီလံ - လျင်မြန်ခြင်း။
- ၅။ ဝိဂတပိပါသံ - ဆာလောင် မှတ်သိပ်မှု ကင်းခြင်း။
- ၆။ အာယု - အသက်ရှည်ခြင်း။
- ၇။ ဝဏ္ဏော - အဆင်းလှခြင်း။
- ၈။ သုခံ - ချမ်းသာကြီးခြင်း။
- ၉။ ဗလံ - ခွန်အားကြီးခြင်း။
- ၁၀။ ပရိဘာနံ - ဉာဏ်ပညာကြီးခြင်း။

၂ အသံ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဒီဃ - ရှည်ရှည်ဆွဲ၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၂။ ရဿ - တိုတို ဖြတ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၃။ ဂရု - လေးလေး ရွတ်ရသော အသံ။
- ၄။ လဟု - ပေါ့ပေါ့ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၅။ ဓနိတ - တင်းတင်း ရွတ်ရသော အသံ။
- ၆။ ဆိထိလ - လျော့လျော့ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၇။ သမ္ဗန္ဓ - ပုဒ်စပ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၈။ ဝဝတ္ထိတံ - ပုဒ်ဖြတ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၉။ ဝိမုတ္တ - ဖွင့်၍ ရွတ်ရသော အသံ။
- ၁၀။ နိဂ္ဂဟိတ - ပိတ်၍ ရွတ်ရသော အသံ။

၃ အသုတ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဥဒ္ဓါမာတကံ - ဖူးဖူးရောင်သော သူကောင် အသုတ။
- ၂။ ဝိနီလကံ - ညိုညိုမဲမဲ အဆင်းရှိသော သူကောင် အသုတ။
- ၃။ ဝိပုဗ္ဗကံ - ယိုစီးသော ပြည်ရှိသောသူကောင် အသုတ။

(၁၄၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၄။ ဝိစ္ဆိန္ဒကံ - ဓားလက်နက် စသည်ဖြင့် အလယ်မှ နှစ်ပိုင်းဖြတ်အပ်သော သူကောင် အသုဘ။
- ၅။ ဝိက္ခာယိတကံ - ခွေးစသည်တို့ကိုက်ခဲ၍ ထားသောသူကောင်အသုဘ။
- ၆။ ဝိက္ခိတ္တကံ - ခွေးကျီး၊ ငွင်းတ စသည်တို့ ကိုက်ချီစားသောက် ပစ်လွှင့် ထားသော သူကောင် အသုဘ။
- ၇။ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ - ရန်သူသည် ဓားသန်လျက်ဖြင့်ပိုင်းခြားဖြတ်တောက် ၍ တစစီ ပစ်ထားသော သူကောင် အသုဘ။
- ၈။ လောဟိတကံ - ယိုစီးသော သွေးရှိသော သူကောင် အသုဘ။
- ၉။ ပုဋ္ဌုဝကံ - ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်နေသော သူကောင် အသုဘ။
- ၁၀။ အဋ္ဌိကံ - အရိုးစုမျှသာ ဖြစ်၍နေသော သူကောင် အသုဘ။

(သဂြိုဟ်)

၄ အနုဿတိ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ - မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၂။ မေဗ္ဗာနုဿတိ - တရားတော်၏ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖန်တလဲလဲ အောက် မေ့ခြင်း။
- ၃။ သံဃာနုဿတိ - သံဃာတော်မြတ်၏ ဂုဏ်တော်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၄။ သီလနုဿတိ - မိမိ၏ သီလဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၅။ စာဂါနုဿတိ - မိမိ၏ စွန့်ကြဲခြင်း ဒါနဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၆။ ဒေဝတာနုဿတိ - နတ်တို့ကို သက်သေထား၍ နတ်တို့၏ သဒ္ဓါဂုဏ်နှင့် တူသော မိမိ၏ သဒ္ဓါဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၇။ ဥပသမာနုဿတိ - နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၈။ မရဏာနုဿတိ - သေခြင်းတရားကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်း။
- ၉။ ကာယဂတာသတိ - ဆံပင်အစရှိသော (၃၂)ပါးသော ကောဋ္ဌာသကို ရွတ်ဆိုနှလုံးသွင်းခြင်း။
- ၁၀။ အာနာပါနုဿတိ - ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ကိုအာရုံပြု၍ အောက်မေ့ခြင်း။

၅ အန္တရာယ် (၁၀) ပါး

- ၁။ ရာဇန္တရာယော - မင်းအန္တရာယ်။
 - ၂။ စောရန္တရာယော - ခိုးသူ အန္တရာယ်။
 - ၃။ အဂ္ဂန္တရာယော - မီး အန္တရာယ်။
 - ၄။ ဥဒကန္တရာယော - ရေ အန္တရာယ်။
 - ၅။ မနုဿန္တရာယော - လူဆိုး, လူကြမ်း, လူရိုင်း အန္တရာယ်။
 - ၆။ အမနုဿန္တရာယော - တီလူး, ဖုတ်, ပြိတ္တာ အန္တရာယ်။
 - ၇။ ဝါဠန္တရာယော - ဆင်, မြင်း, သစ်, ကျား သားရဲ အန္တရာယ်။
 - ၈။ သရီသပန္တရာယော - မြေ, ကင်း, သန်း အန္တရာယ်။
 - ၉။ ဇီဝိတန္တရာယော - အသက် အန္တရာယ်။
 - ၁၀။ ပြဟုစရိယန္တရာယော- သာသနာတော် အန္တရာယ်။
- (စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ လာသည်)

၆ တေဒဂ် ရစော ဥပါသိကာ (၁၀) ယောက်

- ၁။ *ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ ကိုးကွယ်သော တပည့်တို့တွင် တပုဿ,တလ္လိက သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂။ လူဒါန်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သော တပည့်တို့တွင် သုဒတ္တ (ခေ၇)ဒနာ ထပ်မံသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃။ တရား ဟောတတ်သော တပည့်တို့တွင် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့သား စိတ္တ သူကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄။ ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ကုန်သော တပည့်တို့တွင် ဟတ္ထက အာဠာဝကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၅။ မြတ်သောဝတ္ထုကို ပေးလှူတတ်သော တပည့်တို့တွင် သာကီဝင်မင်း မဟာနာမ်သည် တေဒဂ် ရ၏။

* ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲက နှစ်ယောက်

(၁၄၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၆။ နှစ်သက်ဖွယ်ဝတ္ထုကို လူတတ်သော တပည့်တို့တွင် ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ သံဃာကို လုပ်ကျွေးတတ်သော တပည့်တို့တွင် ဟတ္ထိရွာသား ဥဂ္ဂတ သူကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၈။ သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုကုန်သော တပည့်တို့တွင် သူရမ္မဋ္ဌသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၉။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုကုန်သော တပည့်တို့တွင် အဘယမင်းသား မွေးစားသော သား ဇီဝကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၀။ ငါ နှင့် အကျွမ်းတဝင် စကားဆိုသော တပည့်တို့တွင် နကုလပိတာ သူကြွယ်သည် တေဒဂ် ရ၏။

၇ တေဒဂ်ရသော ဥပါသိကာမိန်းမ (၁၀) ယောက်

- ၁။ ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ ဆည်းကပ်သော တပည့်မတို့တွင် သေနနိဂုံးရွာ သေနိယ သူဌေးသမီး သုဇာတာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂။ လှူဒါန်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သော တပည့်မတို့တွင် မိဂါရမာတာ ကျောင်းအမ ဝိသာခါသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃။ အကြားအမြင် များကုန်သော တပည့်မတို့တွင် ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄။ မေတ္တာစိတ်နှင့် နေလေ့ရှိသော တပည့်မတို့တွင် သာမာဝတီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၅။ ဈာန်၌ မွေ့လျော်ကုန်သော တပည့်မတို့တွင် နန္ဒသတို့သား၏ မိခင် ဥတ္တရာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၆။ မွန်မြတ်သော ဝတ္ထုကို ပေးလှူကုန်သော တပည့်မတို့တွင် ကောလိယ မင်းသမီး သုပ္ပါဝါသာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ သူနာကို လုပ်ကျွေးတတ်သော တပည့်မတို့တွင် သုပ္ပိယ ဥပါသိကာမ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၈။ သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုသော တပည့်မတို့တွင် ကာတိယာနီသည် တေဒဂ် ရ၏။

၉။ ငါနှင့် အကျွမ်းတဝင် စကားဆိုသော တပည့်မတို့တွင် နကုလမာတာ သည် တေဒဂ် ရ၏။

၁၀။ တဆင့်စကားဖြင့် ကြည်ညိုသော တပည့်မတို့တွင် ကာဠိဥပါသိကာမ သည် တေဒဂ် ရ၏။

ဂ ကသိုဏ်း (၁၀) ပါး

- ၁။ ပထဝီကသိုဏ်း - မြေကသိုဏ်း။
- ၂။ အာပေါကသိုဏ်း - ရေ ကသိုဏ်း။
- ၃။ တေဇောကသိုဏ်း - မီး ကသိုဏ်း။
- ၄။ ဝါယောကသိုဏ်း - လေ ကသိုဏ်း။
- ၅။ နီလကသိုဏ်း - အညိုရောင် ကသိုဏ်း။
- ၆။ ပီတကသိုဏ်း - အရွှေရောင် ကသိုဏ်း။
- ၇။ လောဟိတံကသိုဏ်း - အနီရောင် ကသိုဏ်း။
- ၈။ ဩဒါတကသိုဏ်း - အဖြူရောင် ကသိုဏ်း။
- ၉။ အာကာသကသိုဏ်း - အပေါက်ဟင်းလင်း ကသိုဏ်း။
- ၁၀။ အာလောကကသိုဏ်း - အရောင်အလင်း ကသိုဏ်း။

ဇု ကိလေသာ (၁၀) ပါး

- ၁။ လောဘ - လိုချင်တပ်မက်မှု။
- ၂။ ဒေါသ - အမျက်ထွက်သဖြင့် အပြစ်ရှိမှု။
- ၃။ မောဟ - အမြင်မှန် မရမှု။
- ၄။ မာန - မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးမှု။
- ၅။ ဒိဋ္ဌိ - အယူလွဲမှားမှု။
- ၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ - အာရုံကို မဆုံးဖြတ်နိုင်မှု။
- ၇။ ထိန - မည်သည့်ကိုမျှ စိတ်မဝင်စား (ပျင်းမှု)
- ၈။ ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်ပျံ့လွင့်မှု (စိတ်မငြိမ်မှု)
- ၉။ အဟိရိက - အကုသိုလ်လုပ်ရန် မရှက်မှု။
- ၁၀။ အနောတ္တပ္ပ - အကုသိုလ်လုပ်ရန် မကြောက်မှု။

(၁၄၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၀ ကျီးကန်း၏ မသူတော်တရား (၁၀) ပါး

- ၁။ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။
- ၂။ ရဲတင်း၏။
- ၃။ တဏှာနှင့် ပြည့်စုံ၏။
- ၄။ အစားကြီး၏။
- ၅။ ကြမ်းကြုတ်၏။
- ၆။ သနားခြင်း ကရုဏာမရှိ။
- ၇။ အားနည်း၏။
- ၈။ မြည်တုန်တတ်၏။
- ၉။ သတိမေ့တတ်၏။
- ၁၀။ မစုဆောင်းတတ်။

(ဒသ အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၃-အာကင်္ဂဝဂ်၊ ၇-ကာကဝဂ်)

၁၁ ခင်ပွန်းကြီး (၁၀) ပါး

- ၁။ ဘုရား။
- ၂။ ရဟန္တာ။
- ၃။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။
- ၄။ အဂ္ဂသာဝက။
- ၅။ အမိ။
- ၆။ အဖ။
- ၇။ ဆရာ။
- ၈။ အသက်ကြီးသူ။
- ၉။ တရားပေးသူ။
- ၁၀။ အဝတ်အစားပေးသူ။

၁၂ စကားကြီး (၁၀) ခွန်း

- ၁။ ရေကူးညာတင် - လိုသည်ထက် ပို၍ပြောသောစကား။
- ၂။ ကောက်ပင်ရိတ်လှီး - တခွန်းတည်းနှင့် အပိုင်ပြောသည့် စကား။
- ၃။ ရေစီးဖောင်ဆန် - စကားပြောရာ၌ လက်ဝင်ပင်ပန်းသောစကား။

၁၀—ပါးသော တရားများ

(၁၄၅)

- ၄။ အိုးတန်ဆန်ခပ် - တဖက်လူနှင့် တန်သလောက် ပြောသောစကား။
- ၅။ ဆီပွတ်ကျည်မွှေ - တဖြေးဖြေး ကိုယ့်ဖက်ပါအောင် ပတ်ချဲ့ နပ်ချဲ့ ပြောသောစကား။
- ၆။ ဆင်ငွေရန်ရှောင်-ထမင်းရေပူလာ လျှာလွဲတာဝန်ရှောင်သောစကား။
- ၇။ တောင်သူယာခုတ်-အခြေခံကို ပထမပြော၍ လိုရာကို နောက်မှပြော သောစကား။
- ၈။ ကြက်ဆုတ်ခွပ်ပစ် - မိမိအုသာစီးရသည့်အခါ အပိုင်ပြောသောနည်း။
- ၉။ ရေစစ်ကရား - စကားအကုန် ပြောနည်း။
- ၁၀။ ခက်တင်မောင်းနှင်း- မတင်မကျစကား။

၁၃ ဆင် (၁၀) မျိုး

- ၁။ ကာဠာဝကဆင် - အမဲမျိုး။
- ၂။ ဂင်္ဂေယျဆင် - အမဲမျိုး။
- ၃။ ပဏ္ဍရဆင် - သာမညနီရောင်။
- ၄။ တမ္ဗဆင် - ကြေးနီရောင်။
- ၅။ ပိင်္ဂလဆင် - နီဝါရောင်။
- ၆။ ဂန္ဓဆင် - နံ့သာရောင်။
- ၇။ မင်္ဂလဆင် - ကျက်သရေရှိသောအရောင်။
- ၈။ ဟေမဆင် - ရွှေရောင်။
- ၉။ ဥပေါသထဆင် - ဝါဂွမ်းဖြူရောင်။
- ၁၀။ ဆဒ္ဒန္တဆင် - ဝါဂွမ်းဖြူရောင် (ကောင်းကင်ပျံနိုင်၏။) ဆဒ္ဒန္တဇာတ်။

၁၄ ဇာတ်ကြီး (၁၀) ခွဲ

- ၁။ တေမိယဇာတ်။
- ၂။ ဇနကဇာတ်။
- ၃။ သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်
- ၄။ နေမိဇာတ်။
- ၅။ မဟောသဇာတ်။
- ၆။ ဘူရိဒတ်ဇာတ်။
- ၇။ စန္ဒကုမာရဇာတ်။
- ၈။ နာရဒရသေ့ဇာတ်။
- ၉။ ဝိဓူရဇာတ်။
- ၁၀။ ဝေဿန္တရာဇာတ်။

ဇကော။ ။ တေ, ဇ, သု, နေ, မ, ဘူ, စံ, နာ, ဝိ, ဝေ။

(၁၄၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၅ ဒုစရိုက် (၁၀) ပါး (သို့မဟုတ်) အကုသိုလ်ကမ္မပထတရား (၁၀) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတ - သူ့အသက် သတ်ခြင်း။
- ၂။ အဓိန္နာဒါန - အရှင်မပေးသည့်ဥစ္စာ ယူခြင်း။
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ - ကိလေသာတို့မှ မှားသောအားဖြင့် ကျင့်ခြင်း။
- ၄။ မုသာဝါဒ - မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်း။
- ၅။ ပိသုဏဝါစာ - ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်း။
- ၆။ ဖရုသဝါစာ - ကြမ်းတမ်းသော စကား ပြောခြင်း။
- ၇။ သမ္ပပ္ပလာပ - အကျိုးမရှိ သိမ်ဖျင်းသောစကားကိုပြောခြင်း။
- ၈။ အဘိဇ္ဈာ - သူတပါး ချမ်းသာသည်ကို မလိုလားခြင်း။
- ၉။ ဗျာပါဒ - ကျိန်ဆဲခြင်း။
- ၁၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - အယူလွဲမှားခြင်း။ (အင်္ဂုတ္တိုရ် မာတုဂါမသုတ်)

၁၆ နောင်တ တရားကြီး (၁၀) ပါး သို့မဟုတ် ကုက္ကုစ္စ (၁၀) ပါး

- ၁။ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါကပစ္စည်းဥစ္စာမရှာခဲ့မိ၍ အိုမင်းရင့်ရော် နောင်သော အခါမှ မရှိဆင်းရဲ မွဲပြာကျသောကြောင့် နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။
- ၂။ ငယ်ရွယ်စဉ်က ပညာသင်ကြားရန် အခွင့်အရေးရပါလျက် ပညာကို မသင်ကြားဘဲ ဆိုးပေတေကာ ကျောင်းပြေးလုပ်၍ နောင်ခါမှ အသက်မွေးမှု မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် နောင်တကြီးစွာရခြင်း။
- ၃။ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ ကုန်းချောစကားဖြင့် ရန်တိုက် ပေးခဲ့ မိသော ကြောင့် သေရာညောင်စောင်း လဲလျောင်းမိသောအခါ ငါပြုခဲ့မိတာ မှားလေခြင်းဟု နောင်တကြီးစွာရခြင်း။
- ၄။ သတ္တဝါများအား သနားမဖက် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်စွာ သတ်ခဲ့ မိခြင်းကြောင့် သက်ရွယ် ကြီးရင့်လာသောအခါ ယူကြုံးမရဖြစ်ကာ နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။
- ၅။ မသွားလာအပ်သောသူ့ မယားနှင့်သမီးများကိုသွားလာပေါင်းသင်း ဖျက်ဆီးမိခြင်းကြောင့် မိမိသားသမီးများရလာပါက နောင်တတဖန် ပူပန်ရခြင်း။

- ၆။ များစွာသော ပစ္စည်းဥစ္စာ ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံခဲ့ပါလျက် ဒါနတည်း ဟူသော လှူဒါန်းပေးကမ်းရန် သတိမရဘဲ မဲ့ပြာကျကာမှ ငါမလှူခဲ့မိတာ မှားလေခြင်းဟု နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။
- ၇။ မိအိုဖအိုများကို ကျွေးနိုင်မွေးနိုင် ဥစ္စာအင်အား ရှိပါလျက် အသက်ထင်ရှားရှိစဉ်၌ ကျွေးမွေးရန်သတိမရဘဲ သေလွန်သွားပါမှ ငါမကျွေးခဲ့မိတာ မှားလေခြင်းဟု နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။
- ၈။ မွေးသည့်မိခင်ဖခင် ကျေးဇူးရှင်တို့အား မထေမဲ့မြင်ပြုခဲ့ပြောခဲ့မိသောကြောင့် နောင်သောအခါမှ ရင်ထုမနာ ဖြစ်ရခြင်း။
- ၉။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းကောင်း ရဟန်းမြတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိပါလျက် မဆည်းကပ် မကိုးကွယ်မိခြင်းကြောင့် နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။
- ၁၀။ ငြိမ်သက်သောအကျင့်၊ ခြိုးခြံသောအကျင့်သည် ကောင်း၏ဟု သူတော်ကောင်းများ ဟောကြားခဲ့ပါလျက် တွေ့ဝေသည့် အတွက် မကျင့်ကြံခဲ့မိသောကြောင့် အခါနှောင်းကာမှ နောင်တကြီးစွာ ရခြင်း။

(မဟာဇနကဇာတ်)

၁၇ ပါရမီ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဒါနပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း လှူဒါန်းမှု။
- ၂။ သီလပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်းကိုယ်ကျင့်ဆောက်တည်မှု။
- ၃။ နိက္ခမပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်းတောထွက်တရားရှာမှု။
- ၄။ ပညာပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ဝိပဿနာပညာရှာမှီးမှု။
- ၅။ ဝီရိယပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း လုံ့လစိုက်မှု။
- ၆။ ခန္တီပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အထူးသည်းခံမှု။
- ၇။ သစ္စပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း မှန်စွာ ပြုလုပ်ပြောဆိုမှု။
- ၈။ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ဆောက်တည်မှု။
- ၉။ မေတ္တာပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း သတ္တဝါတို့အား မေတ္တာထားမှု။

(၁၄၇)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၀။ ဥပေက္ခာပါရမီ - သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကောင်းအဆိုး ဟူသမျှကို လျစ်လျူရှုမှု။ (ဗုဒ္ဓဝံသ ပါဠိ)

၁၈ ပုည ကြိယာဝတ္ထု (၁၀) ပါး

- ၁။ ဒါန - လှူဒါန်းပေးကမ်းခြင်း။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်သီလ ဆောက်တည်ခြင်း။
- ၃။ ဘာဝနာ - သမံထ,ဝိပဿနာ ပွားများခြင်း။
- ၄။ အပစာယန - ကြီးသူနှင့် ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေခြင်း။
- ၅။ ဝေယျာဝစ္စ - ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ၆။ ပတ္တိဒါန - မိမိကောင်းမှုကို ပေးဝေခြင်း။
- ၇။ ပတ္တာနုမောဒန - သူတပါး ကောင်းမှုကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ခြင်း။
- ၈။ ဓမ္မဿဝန - တရားကို နှာကြားခြင်း။
- ၉။ ဓမ္မဒေသနာ - မိမိသိသောတရားကိုသူတပါးအား ဟောပြောခြင်း။
- ၁၀။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ - အယူဖြောင့်မှန်ခြင်း။

၁၉ မကျူးလွန်အပ်သော မိန်းမ (၁၀)မျိုး

- ၁။ မာတုရက္ခိတ - အမိ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၂။ ပိတုရက္ခိတ - အဖ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၃။ မာတာပိတုရက္ခိတ - မိဖနှစ်ပါးစုံ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၄။ ဘာတုရက္ခိတ - မောင်ကြီး, မောင်ငယ် စောင့်သော မိန်းမ။
- ၅။ ဘဂိနိရက္ခိတ - အမ,ညီမ စောင့်သော မိန်းမ။
- ၆။ ဉာတိရက္ခိတ - ဆွေမျိုးစောင့်သော မိန်းမ။
- ၇။ ဂေါတ္ထရက္ခိတ - အမျိုးအနွယ် စောင့်သော မိန်းမ။
- ၈။ ဓမ္မရက္ခိတ - သီတင်းသုံးဖော် စောင့်သော မိန်းမ။
- ၉။ သာရက္ခိတ - အစောင့်အရှောက်နှင့်တကွ ပဋိသန္ဓေမှ စေ့စပ် ထားသော မိန်းမ။

၁၀။ သပရိဒဏ္ဍ - ဤမိန်းမကို သွားလာလျှင် ဒဏ်ခံရမည်ဟု မင်းက သတ်မှတ်ထားသော မိန်းမ။
(ဝိနည်းရတတ်)

၂၀ မကျူးလွန်အပ်သော မယား (၁၀) မျိုး

- ၁။ ဓနုက္ကိတ - ငွေဖြင့် ဝယ်ထားသော မယား။
- ၂။ ဆန္ဒဝါသိနီ - နှစ်ဦးအလိုတူ၍ နေသော မယား။
- ၃။ ဘောဂဝါသိနီ - စည်းစိမ်ကြောင့် နေသော မယား။
- ၄။ ပဋ္ဌဝါသိနီ - အဝတ်ပုဆိုး ပေး၍ ပေါင်းဖော်သောမယား။
- ၅။ သြဒပတ္တကိနီ - ထိမ်းမြားလက်ထပ်၍ ထားသောမယား။
- ၆။ သြဘဋ္ဌစုမ္မဋ္ဌ - ခေါင်းခုန်ချစေ၍ ပေါင်းဖော်သော ထင်းခွေ ရေခပ် မယား။
- ၇။ ဒါသီစာရိယာ - ကျွန်မလည်း ဖြစ်စေ၊ မယားလည်း ဖြစ်စေ လယ်ယာ၌ ခိုင်းစေသော မယား။
- ၈။ ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ စ - အိမ်မှလုပ်လည်း ဖြစ်စေ၊ မယားလည်း ဖြစ်စေ အိမ်ဖော် မယား။
- ၉။ ဓဇာဟုဋ္ဌာ - စစ်မြေမှ ဆောင်ယူလာသော မယား။
- ၁၀။ မုဟုတ္တိကာ - တခဏမျှ ငွေဖြင့်ဝယ်၍ထားသော ပြည့် တန်ဆာ မယား။

၂၁ မာရ်စစ်သည် (၁၀) ပါး

- ၁။ ကာမ - ကာမဂုဏ်ငါးပါး၌ တပ်နှစ်သက်မှု ရာဂ။
- ၂။ အရတိ - ကောင်းမှု၌ မမေ့လျော့ခြင်း။
- ၃။ ခုပ္ပိပါသ - ဆာလောင်မှတ်သိပ်တတ်ခြင်း။
- ၄။ တုဏှာ - စားသောက်ဖွယ်ကို ရှာမှီးခြင်း တပ်နှစ်သက်ခြင်း။
- ၅။ ထိန မိဒ္ဓ - စိတ် စေတသိက်တို့ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း။
- ၆။ ဘီရု - ကြောက်လန့်ခြင်း။
- ၇။ ဝိစိကိစ္ဆာ - ရတနာသုံးပါး စသည်၌ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်ခြင်း။
- ၈။ မက္ခ ထမ္မ - ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြုတတ်ခြင်း၊ ခက်ထန်ခြင်း။

(၁၅၀) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၉။ လာဘသက္ကာရ သိလောကမိစ္ဆာလဒ္ဓ - မတရားသဖြင့် ရ အပ်သော လာဘ်ကျော်စောမှု အပူဇော်ခံရမှုများ။
- ၁၀။ အတ္တုက္ကံသန ပရဝဗ္ဗန- ကိုယ့်ကိုယ်ကို မြှောက်ပင့်၍ သူတပါးကိုနှိမ့်ချ တတ်သော သဘောထား ယုတ်မာမှု။
မြတ်စွာဘုရားသည် မာရ်စစ်သည် ၁၀-ပါးကို အောင်တော်မူ၏။
(သုတ္တန်ပါတိပဋိတော် မဟာဝဂ် ပဓာနသုတ်)

၂၂ မင်းကျင့်တရား (၁၀) ပါး

- ၁။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်မှု။
- ၂။ သီလ - ကိုယ်ကျင့်တရား တည်ဆောက်မှု။
- ၃။ ပရိစ္စာဂ - ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမှု။
- ၄။ အဇ္ဇဝံ - ဖြောင့်မန်မှု။
- ၅။ မဒ္ဓဝံ - နူးညံ့မှု။
- ၆။ တပံ - ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်မှု။
- ၇။ အက္ခောဓံ - အမျက် မထွက်မှု။
- ၈။ အဝိဟိံသာ - မညှဉ်းဆဲမှု။
- ၉။ ခန္တိ - သည်းခံမှု။
- ၁၀။ အဝိရောဓနံ - အများနှင့် မဆန့်ကျင်မှု။
(သုမဂ်လဇာတ်)

၂၃ မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏစသမ္ဗလ (၁၀) ပါး

- ၁။ ဌာနာဌာနဉာဏ်-အကြောင်းဟုတ်သည်မဟုတ်သည်ကိုသိသောဉာဏ်။
- ၂။ ကမ္မဝိပါကဉာဏ်-ကံတို့၏အကျိုးကို သိသောဉာဏ်။
- ၃။ သဗ္ဗတ္ထ ဂါမိနိ ပဋိပဒါဉာဏ်- ထိုထိုဘဝရောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်များကို သိသောဉာဏ်။
- ၄။ အနေကဓာတုနာနာဓာတုဉာဏ်-ဓာတ်သဘာဝ အမျိုးမျိုးကိုသိသော ဉာဏ်။

၁၀-ပါးသော တရားများ

(၁၅၁)

- ၅။ နာနာခိမုတ္တိကတာဉာဏ်-သတ္တဝါတို့၏ နှလုံးသွင်းဓာတ်ခံကိုသိသော ဉာဏ်။
- ၆။ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်-သတ္တဝါတို့၏ ဣန္ဒြေ အထက် အနုတို့ကို သိသောဉာဏ်။
- ၇။ ဈာနာဒိသံကိလိဋ္ဌဝေါဒါနဝုဋ္ဌာနဉာဏ်- ဈာန်စသည်၏ ဆုတ်ယုတ်မှု တိုးတက်မှု ထမှုကို သိသောဉာဏ်။
- ၈။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿိတိဉာဏ်-ရှေးဘဝက အဖြစ်ကိုသိသောဉာဏ်။
- ၉။ စုတူပပါတဉာဏ်-သတ္တဝါတို့၏ စုတိ ပဋိသန္ဓေကိုသိသော ဉာဏ်။
- ၁၀။ အာသဝက္ခယဉာဏ်-အာသဝေါတို့၏ ကုန်ခန်းရာနိဗ္ဗာန်ကို သိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်။ (မူလပဏ္ဏာသ-မဟာသီဟနာဒသုတ်)

၂၄ ရဟန်းများ ပစားအပ်သော အသားကြီး (၁၀) မျိုး

- ၁။ လူသား။
- ၂။ ခွေးသား။
- ၃။ မြွေသား။
- ၄။ မြင်းသား။
- ၅။ ဆင်သား။
- ၆။ ကျားသား။
- ၇။ ခြင်္သေ့သား။
- ၈။ ကျားသစ်သား။
- ၉။ ဝံသား။
- ၁၀။ အောင်းသား။

(ခုဒ္ဒသိက္ခာ-ဝိနည်းတော်မှ)

၂၅ လူ့အလို မလိုက်နိုင်သော ဓာတ်ကြီး (၁၀) ပါး

- ၁။ သီတ - အအေးဓာတ်။
- ၂။ ဥဏှ - အပူဓာတ်။
- ၃။ ဇိသစ္စာ- ဆာလောင်ခြင်း။
- ၄။ ပိပါသ - မှတ်သိပ်ခြင်း။
- ၅။ ဥစ္စာရ - ကျင်ကြီးစွန့်လိုခြင်း။
- ၆။ ပဿာဝ - ကျင်ငယ် စွန့်လိုခြင်း။
- ၇။ ထိနမိဒ္ဓ - စိတ်စေတသိက်တို့ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း။
- ၈။ ဇရာ - အိုခြင်း။
- ၉။ ဗျာဓိ - နာခြင်း။
- ၁၀။ မရဏ - သေခြင်း။

(၁၅၂) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၆ လောကုတ္တရာတရား (၁၀) ပါး

- ၁။ သောတာပတ္တိမဂ်။ ၆။ သကဒါဂါမိဖိုလ်။
- ၂။ သကဒါဂါမိမဂ်။ ၇။ အနာဂါမိဖိုလ်။
- ၃။ အနာဂါမိမဂ်။ ၈။ အရဟတ္တဖိုလ်။
- ၄။ အရဟတ္တမဂ်။ ၉။ နိဗ္ဗာန်။
- ၅။ သောတာပတ္တိဖိုလ်။ ၁၀။ ပရိယတ္တိ။ (ပိဋကသုံးပုံကို ဆို၏။)

၂၇ ဝိပဿနာဉာဏ် (၁၀) ပါး

- ၁။ သမ္မသနဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးအား လက္ခဏာ သုံးပါးဖြင့် သုံးသပ်၍ ရှုသောဉာဏ်။
- ၂။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသောဉာဏ်။
- ၃။ ဘင်္ဂဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါး၏ ပျက်ခြင်းကိုသာ အဖန်တလဲလဲ ရှုသောဉာဏ်။
- ၄။ ဘယဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးကို ကြောက်မက်ဖွယ်ဘေးကြီးဟု အဖန်တလဲလဲ ရှုသောဉာဏ်။
- ၅။ အာဒိနဝဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့အား အပြစ်အားဖြင့်ရှုသောဉာဏ်။
- ၆။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ ငြီးငွေ့သောအစွမ်းအားဖြင့် ရှုသောဉာဏ်။
- ၇။ မုစ္စိတုကမ္ပတာဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ ရှုသောဉာဏ်။
- ၈။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့အားသိမ်းဆည်းခြင်းအစွမ်းဖြင့်ရှုသောဉာဏ်။
- ၉။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် - ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းနှင့် လျစ်လျူရှုသောဉာဏ်။
- ၁၀။ အနုလောမဉာဏ် - လက္ခဏာသုံးပါးကို ရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် မဂ်အား လျော်စွာ ရသောဉာဏ်။

၂၆ ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း (၁၀) ပါး

- ၁။ ဩဘာသ - စိတ်ခတ်၏ ကြည်လင်မှုကြောင့် ကိုယ်မှ ထွက်သော အရောင်အဝါ။
- ၂။ ပီတိ - ဝိပဿနာနှင့် ယှဉ်သော ပီတိ။
- ၃။ ပဿဒ္ဓိ - ပဿဒ္ဓိစေတသိက် နှစ်ပါး။
- ၄။ အဓိမောက္ခ - ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သောသဒ္ဓါ။
- ၅။ ပဂ္ဂဟ - အားပေးတတ်သော ဝီရိယ။
- ၆။ သုခ - တကိုယ်လုံး အေးမြစေသော သုခဝေဒနာ။
- ၇။ ဉာဏ - ထက်မြက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်။
- ၈။ ဥပဋ္ဌာန - စွဲမြဲစွာတည်သော သတိ။
- ၉။ ဥပေက္ခာ - အသင့်အားဖြင့် ရှုစားတတ်သော တတြမဇ္ဈတ္တတာ။
- ၁၀။ နိကန္တိ - ဝိပဿနာဉာဏ်၌ နှစ်သက်နေမှု တဏှာ။

၂၉ သာမဏေ၏ လိင် (၁၀) ပါး

- ၁။ ပါဏာတိပါတီဟောတိ - လူ့အသက်သတ်ခြင်း ဖြစ်၏။
- ၂။ အဓိန္နာဒါယီ ဟောတိ - အရှင်မပေးသောပစ္စည်းကို ခိုးခြင်းဖြစ်၏။
- ၃။ အပြဟ္မစာရီဟောတိ - မမြတ်သောမေထုန်အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဖြစ်၏။
- ၄။ မုသာဝါဒီ ဟောတိ - အကျိုး ထိခိုက်အောင် လိမ်ပြောခြင်းဖြစ်၏။
- ၅။ သုရာမေရယမဇ္ဇပါယီ ဟောတိ - သေရည် သေရက်သောက်ခြင်းဖြစ်၏။
- ၆။ ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ - ဘုရားကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၇။ ဓမ္မဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ - တရားကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၈။ သံဃဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတိ - သံဃာကို ကျေးဇူးမဲ့ ကဲ့ရဲ့၏။
- ၉။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ - ဘာသာ-အယူလွဲခြင်း ဖြစ်၏။
- ၁၀။ ဘိက္ခုနိဒူသကော ဟောတိ - ရဟန်းမိန်းမကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည် ဖြစ်၏။

(သေဒိယ သိက္ခာ)

(၁၅၄) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃၀ သာမဏေ၏ စဏ် (၁၀) ပါး

- ၁။ ဝိကာလဘောဇနောဟောတိ - ညစာ စားခြင်းသည် ဖြစ်၏။
- ၂။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုက ဒဿနော ဟောတိ - ကခြင်း, သီဆိုခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း, ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း ဖြစ်၏။
- ၃။ မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနော ဟောတိ - ပန်းပန်ခြင်း, နံ့သာလိမ်းခြင်း, မျက်နှာအပြေအပြစ်ပြုခြင်း ဖြစ်၏။
- ၄။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနော ဟောတိ - မြင့်သောနေရာ, မြတ်သောနေရာ၌နေခြင်း ဖြစ်၏။
- ၅။ ဇာတဂ္ဂပ ရဇတပဋိဂ္ဂဟဏော ဟောတိ - ရွှေ, ငွေကိုင်တူယ်ခြင်းဖြစ်၏။
- ၆။ ဘိက္ခုနံ အလာဘာယ ပရိသက္ကတိ - ရဟန်းတို့အား လာဘ်မရအောင် ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၇။ ဘိက္ခုနံ အဝါသာယ ပရိသက္ကတိ - ရဟန်းတို့အား အရိပ်မရအောင် ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၈။ ဘိက္ခုနံ အနတ္ထာယပရိသက္ကတိ - ရဟန်းတို့အား အကျိုးမဲ့ကို ပြုကျင့်ခြင်း။
- ၉။ ဘိက္ခုအက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ - ရဟန်းတို့ကို ဆဲရေးခြင်း။
- ၁၀။ ဘိက္ခု ဘိက္ခုဟိ တေဒေတိ ရဟန်းတို့အား ကွဲပြားအောင်ကုန်းတိုက်ခြင်း။ (သေခံယ သိက္ခာ)

၃၁ သာမဏေ၏ (၁၀) ပါး သီလ

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ။ ၆။ ဝိကာလဘောဇနာ။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ။ ၇။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသုက ဒဿန။
- ၃။ အဗြဟ္မစရိယာ။ ၈။ မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏမဏ္ဍန ဝိဘူသန။
- ၄။ မုသာဝါဒါ။ ၉။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ။
- ၅။ သုရာမေရယ။ ၁၀။ ဇာတဂ္ဂပ ရဇတ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

အနက် ၁၀-ရွှေ၊ ငွေကို ကိုင်တွယ် သုံးစွဲခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၏။

ပွားစားချက်။ ။ လူ၏ (၁၀) ပါးသီလသည်လည်း ဤအတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ (သို့သော်) သီလတောင်းခံရာ၌ ခြားနား၏။

သာမဏေမှ သီလ တောင်းဆိုသောစာခါ

(က) အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသ (သာမဏေရပဗ္ဗဠသီလံ) မွေယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတူာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

(ခ) ဒုတိယမ္ပိ။ ၎င်း

(ဂ) တတိယမ္ပိ။ ၎င်း

လူမှ သီလ တောင်းဆိုသောစာခါ

(က) အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ဒသ (ဂဟဠသီလံ) မွေယာစာမိ အနုဂ္ဂဟံ ကတူာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

(ခ) ဒုတိယမ္ပိ။ ၎င်း

(ဂ) တတိယမ္ပိ။ ၎င်း (ဤနေရာ၌သာ ခြားနား၏။)

၃၂ လူစရိုက် (၁၀) ပါး

၁။ ပါဏာတိပါတ ဝိရတီ - သူ့အသက် သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

၂။ အဒိန္နာဒါန ဝိရတီ - သူ့ဥစ္စာ ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရဝိရတီ - သူ့သား အိမ်ယာ ကျူးလွန်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

၄။ မုသာဝါဒ ဝိရတီ - မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

၅။ ပိသုဏဝါစာ ဝိရတီ - ချောပစ်ကုန်းတိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

၆။ ဖရုသဝါစာ ဝိရတီ - ကြမ်းတမ်းသော စကားကိုပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၏။

(၁၅၆) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၇။ သမ္ပပ္ပလာပဝိရတိ-အကျိုးမရှိသောစကားပြောဆိုခြင်းမှရှောင်ကြဉ်၏။
- ၈။ န အဘိဇ္ဈာ - သူတပါး ချမ်းသာမှုကို လိုလားခြင်း။
- ၉။ အဗျာပါဒ - ကျိန်ဆဲမှု မရှိခြင်း။
- ၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ - အယူပြောင်မှန်ခြင်း။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်-မာတုဂါမသုတ်)

၃၃ သံဃာကွဲပြားမှု (၁၀) ပါး

- ၁။ တရားမဟုတ်သည်ကို တရားဟုတ်သည်ဟု ပြကုန်၏။
- ၂။ တရားဟုတ်သည်ကို တရားမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၃။ ဝိနည်းမဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းဟုတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၄။ ဝိနည်းဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၅။ ဘုရားမဟောအပ်သည်ကို ဘုရားဟောအပ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၆။ ဘုရားဟောအပ်သည်ကို ဘုရားမဟောအပ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၇။ ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားလေ့ကျက်အပ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၈။ ဘုရားလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၉။ ဘုရားမပညတ်သည်ကို ဘုရားပညတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၁၀။ ဘုရားပညတ်သည်ကို ဘုရားမပညတ်ဟု ပြကုန်၏။

(ဒဿက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၄-ဥပါလိဝဂ်၊ ၇-သံဃဘေဒသုတ်)

၃၄ သံဃာညီညွတ်ခြင်း (၁၀) ပါး

- ၁။ တရားမဟုတ်သည်ကို တရားမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၂။ တရားဟုတ်သည်ကို တရားဟုတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၃။ ဝိနည်းမဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းမဟုတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၄။ ဝိနည်းဟုတ်သည်ကို ဝိနည်းဟုတ်၏ဟု ပြကုန်၏။
- ၅။ ဘုရားမဟောအပ်သည်ကို ဘုရားမဟောအပ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၆။ ဘုရားဟောအပ်သည်ကို ဘုရားဟောအပ်၏ဟု ပြကုန်၏။

၁၀-ပါးသော တရားများ

(၁၅၇)

- ၇။ ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားမလေ့ကျက်အပ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၈။ ဘုရားလေ့ကျက်အပ်သည်ကို ဘုရားလေ့ကျက်အပ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၉။ ဘုရားမပညတ်သည်ကို ဘုရားမပညတ်ဟု ပြကုန်၏။
- ၁၀။ ဘုရားပညတ်သည်ကို ဘုရားပညတ်၏ဟု ပြကုန်၏။

(ဒသကအင်္ဂုတ္တိုရ်)

၃၅ မလ္လအပ်သောအလှူ (၁၀)မျိုး

- ၁။ မဇ္ဇဒါန - မူးယစ်စေတတ်သော သေရည်သေရက်လှူခြင်း။
- ၂။ သမဇ္ဇဒါန - ပွဲလမ်းသဘင် စသည်အားဖြင့် လှူခြင်း။
- ၃။ ဣတ္ထိဒါန - မေထုန်မှုပြုရန် မိန်းမ လှူခြင်း။
- ၄။ ဥသဘဒါန - မေထုန်အမှုပြုရန် နွားလား ဥသဘ စသည်လှူခြင်း။
- ၅။ စိတ္တကမ္မဒါန - ကာမဂုဏ်စိတ်ဖြစ်စေရန် စာပန်းချီကားချပ် လှူခြင်း။
- ၆။ သတ္တဒါန - သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲရန် ဒုက္ခ ခား လက်နက်လှူခြင်း။
- ၇။ ဝိသဒါန - သေလိုက သေစေရန် အဆိပ်ကို လှူခြင်း။
- ၈။ သင်္ခလိကဒါန - လက်ထိပ် သံခြေကျဉ်းကို လှူခြင်း။
- ၉။ ကုက္ကုဒ္ဓ သူရကဒါန - သတ်ဖြတ်စားသောက်ရန် ကြက်, ဝက် စသည် လှူခြင်း။
- ၁၀။ တုလာကုဋ္ဌ မာနကုဋ္ဌဒါန - ရောင်းဝယ်ရာ၌ စဉ်းလဲ ကောက်ကျစ်ရန် မမှန်သော တင်း, တောင်း, အလေး, ချိန်ခွင် အတိုင်းအတာလှူခြင်း။

၃၆ စကားအရာ အင်္ဂါ (၁၀) ပါး

- ၁။ ကာလဝါဒီ - ပြောချိန်ပြောခွင့်သင့်မှ ပြောဆိုခြင်း။
- ၂။ ဘူတဝါဒီ - ဟုတ်မှန်သောစကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း။
- ၃။ မေတ္တဝါဒီ - တရားနှင့်စပ်သည်ကိုသာ ပြောဆိုခြင်း။
- ၄။ အတ္ထဝါဒီ - အကျိုးနှင့် စပ်သည်ကိုသာ ပြောဆိုခြင်း။

(၁၅၇)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၅။ ပိယဝါဒီ - ချစ်ဖွယ်သောစကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း။
- ၆။ မိဟိတပုဗ္ဗဘာဏီ-ပြုံးရွှင်ခြင်းကိုသာ ရှေးဦးပြု၍ ပြောဆိုခြင်း။
- ၇။ မိတာဘာဏီ - မပို မလွန် ချင့်ချိန်၍ ပြောဆိုခြင်း။
- ၈။ အတုရိတဝါဒီ - အဆောတလျင် မပြောဆိုခြင်း။
- ၉။ ပေါရီ - ပြည်ကြီးသူ ပြည်ကြီးသားတို့ခလေ့ထုံးစံကိုလိုက်၍ ပြောဆိုခြင်း။
- ၁၀။ ဝိသဒဝါဒီ - သန့်ရှင်းသေချာ၍ ဌာန်ကရိုဏ်းကျအောင် ပြောနိုင်ခြင်း။

၃၇ အသဘာဝရုပ် (၁၀) ပါး

- ၁။ အာကာသ ဓာတ်ဟူသော - ပရိစ္ဆေဒရုပ်.....၁
 - ၂။ ကာယဝိညတ်-ကိုယ်၏လှုပ်ရှားမှုအမူအရာ.....၁
 - ၃။ ဝစီဝိညတ် - ပြောဆိုမှု စကားသံ၏ အမူအရာ.....၁
 - ၄။ လဟုတာ - ရုပ်၏ ပေါ်ခြင်းအမူအရာ.....၁
 - ၅။ မုဒုတာ - နူးညံ့ခြင်း၏ အမူအရာ.....၁
 - ၆။ ကမ္မညတာ - လှုပ်ရှားသွားလာခြင်း၏အမူအရာ.....၁
 - ၇။ ဥပစယ - ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း.....၁
 - ၈။ သန္တတိ - ရုပ်တို့၏ဖြစ်စဉ်.....၁
 - ၉။ ဇရတာ - ရုပ်တို့၏ ရင့်ရော်ဆွေးမြေ့ခြင်း၁
 - ၁၀။ အနိစ္စတာ-ရုပ်တို့၏ချုပ်ပျက်ခြင်း၁
- } ဝိညတ်ရုပ် (၂)
- } ဝိကာရရုပ် (၃)
- } လက္ခဏရုပ် (၄)
- အသဘာဝရုပ်ပေါင်း..... (၁၀) ပါး။

၁၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၁-ပါးသော အရေးများ

၁ မီး (၁၁) ပါး

- ၁။ ရာဂမီး - တပ်မက်ခြင်း။
- ၂။ ဒေါသမီး - အမျက်ထွက်ခြင်း။ (အပြစ်)
- ၃။ မောဟမီး - အမြင်မှန် မရခြင်း။
- ၄။ ဇာတိမီး - ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း။
- ၅။ ဇရာမီး - အိုမင်း ရင့်ရော်ခြင်း။
- ၆။ မရဏမီး - သေကျေပျက်စီးခြင်း။
- ၇။ သောကမီး - ဗုဒ္ဓဆွေးခြင်း။
- ၈။ ပရိဒေဝမီး - ငိုကြွေးခြင်း။
- ၉။ ဒုက္ခမီး - ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း။
- ၁၀။ ဒေါမနဿမီး - စိတ်ဆင်းရဲခြင်း။
- ၁၁။ ဥပါယာသမီး - သက်ကြီး ရှက်ငင် ပြစ်ခြင်း။

၂ ကာမ (၁၁) ဘုံ

- ၁။ ငရဲဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၂။ တိရစ္ဆာန်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၃။ ပြိတ္တာဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၄။ အသူရကာယ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၅။ လူ့ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၆။ စတုမဟာရာဇ်နတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၇။ တာဝတိံသာနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၈။ ယာမာနုတ္တိဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၉။ တုသိတာနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၁၀။ နိမ္မာနရတီနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။
- ၁၁။ ဝရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်ဘုံ - ကာမဂုဏ်တရား ရှိ၏။

(၁၆၀) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃ ဆဲရေးတတ်အောင် ရဟန်း၏ ပျက်စီးခြင်း (၁၁) ပျိုး

- ၁။ မရသေးသည့် ကျေးဇူးတရားကို မရ။
- ၂။ ရပြီသော ကျေးဇူးတရားကို ယုတ်လျော့စေ၏။
- ၃။ ထိုရဟန်း၏ သူတော်ကောင်းတရားတို့သည် မဖြူစင်ကုန်။
- ၄။ သူတော်ကောင်းတရားတို့၌လည်း အထင်ကြီးသူ ဖြစ်၏။
- ၅။ မမေ့လျော့ဘဲ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးရ၏။
- ၆။ ညစ်နွမ်းသော အာပတ်အမျိုးမျိုးသို့ ရောက်၏။
- ၇။ သိက္ခာချ၍သော်လည်း လူထွက်ရ၏။
- ၈။ ဆေးကုခက်ပြင်းပြသော အနာရောဂါ နာကျင်ကပ်ရောက်တတ်၏။
- ၉။ ရူးသွပ်ခြင်း စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့သော်လည်း ရောက်ရ၏။
- ၁၀။ တွေ့တွေ့ဝေဝေ ကွယ်လွန်ရ၏။
- ၁၁။ ကွယ်လွန်သောအခါ ဖရိုဖရဲ အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏။

(ကောဒသက အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ၁-နိရယဝဂ်၊ ဗုဒ္ဓသုတ်)

၄ ပဋိစ္စသမုပ္ပါန် အကြောင်းအကျိုး (၁၁) ပါး

- ၁။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ - မသိမှုကြောင့် ပြုပြင်စီမံမှု ဖြစ်ရခြင်း။
- ၂။ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ် - ပြုပြင် စီမံမှုကြောင့် အမိဝမ်း၌ ဝိညာဏ် တွယ်ရခြင်း။
- ၃။ ဝိညာဏပစ္စယာနာမရူပံ - ဝိညာဏ်တွယ်ခြင်းကြောင့်နာမ်ရုပ်သတ္တဝါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၄။ နာမရူပပစ္စယာသဠာယတနံ - နာမ်ရုပ်သတ္တဝါ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် ဒွါရခြောက်ပေါက် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၅။ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော - ဒွါရခြောက်ပေါက် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် အာရုံကို ထိခိုက်မိခြင်း။
- ၆။ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ - အာရုံထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ကောင်း၊မကောင်း ခံစားခြင်း။
- ၇။ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ - ကောင်း၊ မကောင်း ခံစားခြင်းကြောင့် ခံစားလိုစိတ် ပေါ်ခြင်း။

၁၁-ပါးသော တရားများ

(၁၆၁)

- ၈။ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ - ခံစားလိုသော စိတ်ကြောင့် စွဲစွဲလမ်းလမ်း ဖြစ်ရခြင်း။
- ၉။ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ - စွဲစွဲ လမ်းလမ်း ဖြစ်ရခြင်းကြောင့် ဘဝကို ဆုတောင်းခြင်း။
- ၁၀။ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ - ဘဝကို ဆုတောင်းခြင်းကြောင့် အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း။
- ၁၁။ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကြောင့် အို၊ နာ၊ သေ ဖြစ်ရခြင်း။

၅ ရုပ် (၁၁) မျိုး

- ၁။ အတိတ - ဖြစ်ပြီးသော ရုပ်။
- ၂။ အနာဂတ - ဖြစ်လတံ့သော ရုပ်။
- ၃။ ပစ္စုပ္ပန် - ဖြစ်ဆဲ ရုပ်။
- ၄။ အဇ္ဈတ္တ - အတွင်းသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ရုပ်။
- ၅။ ဗဟိဒ္ဓ - အပသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ရုပ်။
- ၆။ ဩဠာရိက - ကြမ်းတမ်းသော ရုပ်။
- ၇။ သုခုမ - နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ရုပ်။
- ၈။ ဟိန် - ယုတ်ညံ့သော ရုပ်။
- ၉။ ပဏိတ - မြင့်မြတ်သော ရုပ်။
- ၁၀။ ဒုရေ - ဝေးသော (အသိခက်သော ရုပ်။)
- ၁၁။ သန္တိကေ - နီးသော ရုပ် (အသိလွယ်သော ရုပ်။)

(ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်)

၆ ကုန်းဘောင်မင်း (၁၁) ဆက်

- ၁။ အလောင်းဘုရား - ၁၁၁၄-ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၈) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၃၈) နှစ်၊ ငယ်နာမည်ဦးအောင်ဇေယျ၊ သောကြာသား။
- ၂။ (၎င်း၏သား) နောင်တော်ကြီး၊ ၁၁၂၂-ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၃) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၂၆) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်ကော့ကံ၊ အင်္ဂါသား။

(၁၆၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃။ (၎င်း၏ညီ) ဆင်ဖြူရှင်-၁၁၂၅ ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၁၃) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၂၇) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်ရွှ၊ တနင်္ဂနွေသား။
- ၄။ (၎င်း၏သား) စဉ့်ကူးမင်း၊ ၁၁၃၈ ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၆) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၂၀) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်ရဲလှ၊ တနင်းလာသား။
- ၅။ (နောင်တော်ကြီး၏သား) ဖေါင်ကားမင်း၊ ၁၁၄၃ ခုနှစ် နန်းတက် စည်းစိမ် (၇) ရက်၊ အိမ်နိမ့် (၈) နှစ်၊ ငယ်မည်-မောင်မောင်၊ ကြာသပတေးသား။
- ၆။ (အလောင်းဘုရား၏သား) ပဒုံမင်း၊ ၁၁၄၃ ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၃၇) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၃၈) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်ဝိုင်း၊ တနင်းလာသား။
- ၇။ (၎င်း၏မြေး) မှန်နန်းရှင်၊ ၁၁၈၁ ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၁၈) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၃၅) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်စိန်၊ သောကြာသား။
- ၈။ (၎င်း၏ညီ) ကုန်းဘောင်မင်း၊ ၁၁၉၉ ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၉) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၅၀) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်ခင်၊ ဗုဒ္ဓဟူးသား။
- ၉။ (၎င်း၏သား) ပုဂံမင်း၊ ၁၂၀၈ ခုနှစ် နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၆) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၃၅) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်ထောင်၊ သောကြာသား။
- ၁၀။ (၎င်း၏ညီ) မင်းတုန်းမင်း၊ ၁၂၁၄ ခုနှစ်၊ နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၂၆) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၃၈) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်လွင်၊ အင်္ဂါသား။
- ၁၁။ (၎င်း၏သား) သီပေါမင်း၊ ၁၂၄၀ ခုနှစ် နန်းတက်၊ စည်းစိမ် (၇) နှစ်၊ အိမ်နိမ့် (၂၀) နှစ်၊ ငယ်မည် မောင်ထွန်းအေး၊ စနေသား။

ကုန်းဘောင်မင်း (၁၁) ဆက်၊ သို့မဟုတ် (၁၅) ဆက်သော မင်းတို့၏နေ့နံ့များကား အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

သစ်၊ စာ၊ အ၊ ကျင့်၊ မှန်၊ ကု၊ သ၊ လာ၊ သစ်၊ စံ၊ တ၊ မံ၊ အ၊ စောင့်၊ ထား။ မုဆိုးတကျိပ်ငါးဟု စာဆိုရှိခဲ့၏။ ယင်းစာဆိုအရ ကုန်းဘောင်မင်း (၁၅) ဆက်ရှိမည်ဖြစ်သော်လည်း (၁၁) ဆက်မြောက် တ ဟူသော စနေသား သီပေါမင်းလက်ထက်၌ မင်းဆက်ပြတ်ခဲ့၏။ ကျန်လေးဆက်ကား ဖော်မပြနိုင်တော့ပေ။

သို့ကြောင့် မင်းဆက်မပြတ်မီ သိပေါမင်းလက်ထက်၌ တပေါင်ပေါ်လာ သည်ကား-တုံးအောက်ကတီတုန်၊ လူလွန်မဲသား၊ မုန့်ဆီကြော် အလယ်အက်၊ ပြည်ပျက်မဲသား ဟု တပေါင်ပေါ်ခဲ့၏။

မှတ်ချက်။ ။ မင်းတုန်းဘုရင်၏ သားတော်အများထဲမှ ထီးနန်းရထိုက်သော သားတော်အကြီးတွေရှိနေလျက်၊ အောက်လူ (အငယ်) ဖြစ်သော တီစနေသား၊ သိပေါက ထီးနန်းကိုရသွားသဖြင့် တုံးအောက်က တီ တုန် ဟု တပေါင်က ဆို သည်။ နောက် သိပေါမင်းသားသည်၊ လူထက်လွန်ကဲ၍ ဖြစ်သော ရဟန်းမှလူ ထွက်လာသူဖြစ်သောကြောင့်၊ လူလွန်မှသားဟု တပေါင်ကဆိုပြန်သည်။ တဖန် နန်းတွင်းအရေးအခင်းတွင် ဝန်ကြီးများ၌ ကင်းဝန်မင်းကြီးအုပ်စုနှင့် တိုင်တား မင်းကြီးအုပ်စုတို့ မညီမညွတ်ဖြစ်လျက် စိတ်ဝမ်းကွဲနေကြသဖြင့်၊ မုန့်ဆီကြော် အလယ်အက်၊ ပြည်ပျက်မဲသား ဟု တပေါင်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်တော့သည်။

၇ သိမ်ပျက် (၁၁) ပါး

- ၁။ အလွန်သေးငယ်သောသိမ် - (၂၁) ပါးသော ရဟန်းတို့ မစည်းဝေး လောက်သည်ဖြစ်သော အနံ (၉) ပေခွဲ၊ အလျား ၁၀ ပေထက် မငယ်ရ။
- ၂။ အလွန်ကြီးသော သိမ် - ဒေါင့်တဖက်နံရံမှာ၊ ဒေါင့်တဖက်နံရံသို့ (၃) ဇယနာထက် မကျယ်ရ၊ (၂၇) မိုင် (၂) ဖာလုံ အတောင် (၈၀)
- ၃။ နိမိတ်ကျိုးသောသိမ် - အရွှေအရပ်မျက်နှာမှစ၍ အရပ်ရှစ်မျက်နှာ သို့၊ လကျာရစ်လည်ပြီး နိမိတ်ကြားသည့်အခါ အရွှေမျက်နှာသို့ ထပ်မံသည့်တိုင်အောင် နိမိတ်မကြားမိသောသိမ်။
- ၄။ အရိပ်နိမိတ်ရှိသောသိမ် - တောရိပ်၊ တောင်ရိပ်၊ သစ်ပင်ရိပ်တို့တွင် တခုခုအရိပ်ကို နိမိတ်ပြု၍ သမုတ်အပ်သော သိမ်။
- ၅။ နိမိတ်မရှိသော သိမ် - နိမိတ်တခုကိုမျှမကြားပဲသမုတ်အပ်သောသိမ်။
- ၆။ သိမ်အပ၌ နေ၍သမုတ်အပ်သောသိမ် - နိမိတ်ကိုကြားပြီးလျှင် နိမိတ် အပြင်ဖက်မှနေ၍ သမုတ်အပ်သော သိမ်။
- ၇။ မြစ်၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်။
- ၈။ သမုဒ္ဒရာ၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်။

(၁၆၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၉။ ဇာတဿရ အိုင်၌ သမုတ်အပ်သော သိမ်။
 - ၁၀။ မိမိသိမ်နှင့် သူတပါးသိမ်ကိုစပ်၍ သမုတ်အပ်သော သိမ်။
 - ၁၁။ မိမိသိမ်ဖြင့် သူတပါးသိမ်ကို လွှမ်းမိုး၍ သမုတ်အပ်သော သိမ်။
- ၁၁-ပါးစသော တရားကား နိဋ္ဌိတံ။

၁၂-ပါးသော တရားများ

၁ (၁၂) လ ရာသီ

၁။ မိဿရာသီ	တန်ခူးလ ရက်မစုံ	၂၉-ရက်။
၂။ ပြိုဿရာသီ	ကဆုန်လ ရက်စုံ	၃၀-ရက်။
၃။ မေထုန်ရာသီ	နယုန်လ ရက်မစုံ	၂၉-ရက်။
၄။ ကရကဋ်ရာသီ	ဝါဆိုလ ရက်စုံ	၃၀-ရက်။
၅။ သိဟ်ရာသီ	ဝါခေါင်လ ရက်မစုံ	၂၉-ရက်။
၆။ ကံရာသီ	တော်သလင်းလ ရက်စုံ	၃၀-ရက်။
၇။ တူရာသီ	သီတင်းကျွတ်လ ရက်မစုံ	၂၉-ရက်။
၈။ မြို့စွာရာသီ	တန်ခူးလ ရက်စုံ	၃၀-ရက်။
၉။ ဓနုရာသီ	နတ်တော်လ ရက်မစုံ	၂၉-ရက်။
၁၀။ မကာရရာသီ	ပြာသိုလ ရက်စုံ	၃၀-ရက်။
၁၁။ ကုမ်ရာသီ	တပို့တွဲလ ရက်မစုံ	၂၉-ရက်။
၁၂။ မိန်ရာသီ	တပေါင်းလ ရက်စုံ	၃၀-ရက်။

၂ အရက်တက်လက်ခံ (၁၂) ပါး

၁။ ခူး၊ ပြန်၊ နှင်း၊ ထွေ၊	တန်ခူးလ	၅-၀၀
၂။ ဆုန်၊ လေ၊ ပေါ၊ နေ၊	ကဆုန်လ	၄-၅၀
၃။ ယုန်၊ ဝေ၊ ဝေ၊ ထပ်၊	နယုန်လ	၄-၄၀
၄။ ဆို၊ လှော်၊ စာ၊ တော်၊	ဝါဆိုလ	၄-၃၀

နှုတ်မိနစ်

၁၂-ပါးသော တရားများ

(၁၆၅)

၅။ ခေါင်း လှော်၊ လှူ ထု	ဝါခေါင်လ	၄-၄၀
၆။ လင်း၊ လှူ မ၊ ထွေး	တော်သလင်းလ	၄-၅၀
၇။ ကျွတ်၊ မေး၊ နှင်း တို့	သီတင်းကျွတ်လ	၅-၀၀
၈။ မုန်း၊ ပွဲ၊ အော်၊ နေ၊	တန်ဆောင်မုန်းလ	၅-၁၀
၉။ တော်၊ မေ၊ ကျော်၊ ငွေး၊	နတ်တော်လ	၅-၂၀
၁၀။ ပြာ၊ ပေး၊ ဆန်၊ တောင်း၊	ပြာသိုလ	၅-၃၀
၁၁။ တွဲ၊ ပြောင်း၊ ခေါ်၊ နော်၊	တဖို့တွဲလ	၅-၂၀
၁၂။ ပေါင်း၊ ပေါ်၊ အ၊ တက်၊	တပေါင်းလ	၅-၁၀

မှတ်ချက်။ ။စနေကို (၀) ယူပါ။

၃ နေထွက်ချိန် လင်္ကာ (၁၂) ပါး

		နာရီ ဝိနာ
၁။ ခူး၊ သောင်၊ နွေ၊ ထွက်၊	တန်ခူးလ	၆ - ၀၀
၂။ ဆုန်၊ ဖက်၊ မေး၊ နှင်း၊	ကဆုန်လ	၅ - ၅၀
၃။ ယုန်၊ မင်း၊ လှ၊ ထွေ၊	နယုန်လ	၅ - ၄၀
၄။ ဆို၊ ပေ၊ ဆယ်၊ ထပ်၊	ဝါဆိုလ	၅ - ၃၀
၅။ ခေါင်း၊ မတ်၊ လယ်၊ တို့	ဝါခေါင်လ	၅ - ၄၀
၆။ လင်း၊ ပျို၊ ပျို၊ ထွေး၊	တော်သလင်းလ	၅ - ၅၀
၇။ ကျွတ်၊ သွေး၊ ထွက်၊ ထွက်၊	သီတင်းကျွတ်လ	၆ - ၀၀
၈။ မုန်း၊ သက်၊ အော်၊ နေ၊	တန်ဆောင်မုန်းလ	၆ - ၁၀
၉။ နတ်၊ သေ၊ ချန်၊ ထား၊	နတ်တော်လ	၆ - ၂၀
၁၀။ ပြာ၊ သား၊ စုတ်၊ တန်၊	ပြာသိုလ	၆ - ၃၀
၁၁။ တွဲ၊ ဟန်၊ ခေါ်၊ ထူ၊	တဖို့တွဲလ	၆ - ၂၀
၁၂။ ပေါင်း၊ ဟု၊ အ၊ တင်း၊	တပေါင်းလ	၆ - ၁၀

မှတ်ချက်။ ။စနေကို (၀) ယူပါ။

မြန်မာပြည်၌ အနွယ်တက်ချိန်နှင့် နေထွက်ချိန် လင်္ကာများဖြစ်သည်။

(၁၆၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၄ ကိုယ်စောင့်နတ် (၁၂) ပါး

- ၁။ သတ္တဘာဂ နတ် - နဖူးစာရေးမှတ်သည်။
- ၂။ သူရဿတီ နတ် - ပညာကို ပွားစေတတ်သည်။
- ၃။ သကျ နတ် - စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ပေးစေတတ်သည်။
- ၄။ မဟိရာဇာ နတ် - အိပ်မက်ကို ပေးစေတတ်သည်။
- ၅။ ဝါမသုရ နတ် - နိမိတ်ကို ပြတတ်သည်။
- ၆။ ဇနသုရ နတ် - အလှူပေးသည်ကို မှတ်တတ်သည်။
- ၇။ ကရဝါ နတ် - ကာမသုခကို ပေးစေတတ်သည်။
- ၈။ ယောတိက နတ် - သွားလေရာလိုက်၍ စောင့်မတတ်သည်။
- ၉။ ကလျာဏမိတ္တ နတ် - ကောင်းသော စကားကို မှတ်သားတတ်သည်။
- ၁၀။ စန္ဒာဒေဝီ နတ် - ကျက်သရေကို စောင့်တတ်သည်။
- ၁၁။ နရိန္ဒာဒေဝီ နတ် - အိပ်သောအခါ ဦးခေါင်းရင်းက စောင့်တတ်သည်။
- ၁၂။ ကာလကဏ္ဍီ နတ် - နတ်ယုတ်မာမကောင်းမှုကိုထိုက်တွန်းတတ်သည်။

၅ လောကီမင်္ဂလာ (၁၂) ပါး

- ၁။ ဝိဇာတမင်္ဂလာ - ဗဒ္ဓိသန္ဓေမှ ပွားမြောက် အောင်မြင်ခြင်း။
- ၂။ မုခဒဿနမင်္ဂလာ - ပွားပြီး သုံးရက်မြောက်သော ကာလ ရတနာ သုံးပါးနှင့် ဘိုးဘွားဟူသော နန္ဒီမုခနတ်တို့အား ရှိခိုးပူဇော်ခြင်း။
- ၃။ ကေသစ္စေဒနမင်္ဂလာ - (၇)-ရက်မြောက်သောနေ့၌ ဆံပင်ရိတ်ခြင်း။
- ၄။ ဒေါလာကရဏမင်္ဂလာ - ကောင်းမြတ်သောနေ့၌ ပုခက် အေးယာဉ် တင်ခြင်း။
- ၅။ တမ္ဘူလပတ္တမင်္ဂလာ - (၇၅)ရက် မြောက်သောနေ့၌ကွမ်းဦးခွံခြင်း။
- ၆။ ရဝိန္ဒုဒဿနမင်္ဂလာ - (၃)လမြောက်သောနေ့၌နေ့လတို့ကို ပြခြင်း။
- ၇။ နာမကရဏမင်္ဂလာ - ရက်ပေါင်း ၁၀၀-မြောက်သော နေ့၌ အမည် မှည့်ခြင်း။
- ၈။ ပထမဘတ္တမင်္ဂလာ - ခြောက်လပြည့်က ထမင်းဦးခွံခြင်း။
- ၉။ ကေသဗန္ဓနမင်္ဂလာ - သင့်တင့်လျောက်ပတ် အရွယ်၌ဆံပွဲထိုးခြင်း။

၁၂-ပါးသော တရားများ

(၁၆၇)

- ၁၀။ ကဏ္ဍဆိန္ဒမင်္ဂလာ - သင့်တင့်သောအရွယ်၌ နားထွင်းခြင်း။
(ကဏ္ဍဝိဇ္ဇာန မူကွဲရှိသည်။)
- ၁၁။ သာသနာနုဂ္ဂဟမင်္ဂလာ - ချိန်ရွယ်ကျရောက်သောအခါ သာသနာသို့ သွတ်သွင်းခြင်း။
- ၁၂။ အာဝါဟဝိဝါဟမင်္ဂလာ - ချိန်ရွယ် ကျရောက်သောအခါ ထိမ်းမြား ရခြင်း။

၆ အာပေါ (၁၂) ပါး

- ၁။ ပိတ္တံ - သည်းခြေ။
- ၂။ သေမ္ပံ - သလိုပ်။
- ၃။ ပုဗ္ဗော - ပြည်။
- ၄။ လောဟိတံ - သွေး။
- ၅။ သေဒေါ - ချွေး။
- ၆။ မေဒေါ - အဆီခဲ။
- ၇။ အဿု - မျက်ရည်။
- ၈။ ဝသာ - ဆီကြည်။
- ၉။ ခေဋ္ဌော - တံတွေး။
- ၁၀။ သိဿာနိကာ - နှပ်။
- ၁၁။ လသိကာ - အစေး။
- ၁၂။ မုတ္တံ - ကျင်ငယ်။

၇ ပုဂ္ဂိုလ် (၁၂) ယောက်

- ၁။ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - အကုသိုလ်အစွမ်းအားဖြင့်အပါယ်တံ၌ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၂။ သုဂတိအဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - ကုသိုလ်, အကုသိုလ် အစွမ်းအားဖြင့် လူဖြစ် သော်လည်း အင်္ဂါမပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၃။ ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - သုဂတိ (၇) တံ၌ ပဋိသန္ဓေနေရသောလူနတ်များကို ဆိုသည်။
- ၄။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ် - ရူပဘုံ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော ပြဟ္မာများကိုဆိုသည်။

(၁၆၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၅။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - သောတာပတ္တိမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၆။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - သကဒါဂါမိမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၇။ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - အနာဂါမိမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၈။ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - အရဟတ္တမဂ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၉။ သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - သောတာပတ္တိဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၀။ သကဒါဂါမိဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - သကဒါဂါမိဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၁။ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - အနာဂါမိဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၂။ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ် - အရဟတ္တဖိုလ်ဆိုက် ပုဂ္ဂိုလ်။

ဂ ဝိပါက်တော် (၁၂) ပါး

- ၁။ သုန္ဒရီပရိဗိုဇ်မကို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် သတ်သည်ဟု အစွပ်စွဲ ခံရခြင်း။
- ၂။ စိဉ္စမာဏဝိကာကသူ့အား မေထုန်မှီဝဲလေဟန် စွပ်စွဲသည်ကိုခံရခြင်း။
- ၃။ သုန္ဒရီပရိဗိုဇ်မကို ဘုရားရှင်၏ တပည့်များက သတ်ကြသည်ဟု အစွပ် စွဲခံရခြင်း။
- ၄။ ဒေဝဒတ်ရဟန်းက ကျောက်မောင်းဆင် ဖြုတ်ချရာ၌ ခြေမတော်ကို ကျောက်လွှာချပ်ငယ်ဖြင့် ထိခိုက်သည်ကို ခံရခြင်း။
- ၅။ ၎င်းရဟန်းက လေးထမားကို စေလွှတ်၍ သတ်အံ့ပြုသည်ကို ခံရခြင်း။
- ၆။ နာဠာဂိရိဆင်ဖြင့် အတိုက်ခံရခြင်း။
- ၇။ ခြေမတော်ကို ဓားဖြင့် အခွဲခံရခြင်း။
- ၈။ ဦးခေါင်းကိုက်ခဲသော ဝေဒနာကို ခံရခြင်း။
- ၉။ ဝေရဉ္စာပြည့်၌ သုံးလပတ်လုံး မုယောဆန်ကြမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော် မူရခြင်း။
- ၁၀။ ကျောက်ကုန်းနာသော ဝေဒနာကို ခံရခြင်း။
- ၁၁။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး၌ သွေးဝမ်းသွန်သော ဝေဒနာကို ခံရခြင်း။
- ၁၂။ ခြောက်နှစ်လုံးလုံး ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ ဒုက္ကရစရိယာကို ကျင့်ရခြင်း။
အပဒါနပါဠိ၌ လာသောအစဉ် ဖြစ်၏။

၁၂-ပါးသော အစားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၃-ပါးသော ဓာရားများ

၁ ဓုတင် (၁၃) ပါး

- ၁။ ပံသုကုဓုတင် - မြေမှုန့်တို့ဖြင့် ကပ်ငြိ၍နေသောသင်္ကန်း။
- ၂။ တိစိဝရိက်ဓုတင် - သုံးထည်သော ဒုကုဋ်, ကေသီ, သင်းပိုင် သင်္ကန်း။
- ၃။ ပိဏ္ဍပါဏ်ဓုတင် - လောင်းလှူ၍ သပိတ်၌ကျသော ဆွမ်း။
- ၄။ သပဒါနုစာရိက်ဓုတင်- အိမ်စဉ်လှည့်လည်၍ ဆွမ်းလှူခံခြင်း။
- ၅။ ကောသနိက်ဓုတင် - တနေရာတည်း၌သာ ဆွမ်းသုံးဆောင်ခြင်း။
- ၆။ ပတ္တပိုဏ်ဓုတင် - သပိတ်တခုတည်း၌သာ ဆွမ်းသုံးဆောင်ခြင်း။
- ၇။ ခလုပစ္စာဘတ်ဓုတင် - ဆွမ်းစားနေစဉ် နောက်ထပ် လောင်းလှူသော ဆွမ်းကို ပယ်ခြင်း။
- ၈။ အရညကင်ဓုတင် - တော၌နေခြင်း တော၌ အရုဏ်ခံခြင်း။
- ၉။ ရုက္ခမူဓုတင် - အမိုးအကွာပယ်၍သစ်ပင်အောက်၌ တရားကျင့်ခြင်း။
- ၁၀။ အဗ္ဗောကာသိကဓုတင်- အမိုးအကွာ ပယ်၍ လွင်တီးခေါင်၌ တရားကျင့်ခြင်း။
- ၁၁။ သောသာနိကဓုတင် - သုသာန်၌ တရားကျင့်ခြင်း။
- ၁၂။ ယထာသန္တတိဓုတင် - ညွှန်ပြသောကျောင်း ညွှန်ပြသော အိပ်ရာ၌ နေခြင်း။
- ၁၃။ နေသဇ္ဇိကဓုတင် - အိပ်ရာခေါင်းအုံး၌ ခေါင်းချ၍ မအိပ်ပဲ ထိုင်၍ ကျင့်ခြင်း။

၂ ပရိတ်အကျိုး (၁၃) ပါး

- ၁။ ချမ်းသာစွာ အိပ်ရ၏။
- ၂။ ချမ်းသာစွာ နိုးရ၏။
- ၃။ အိပ်မက်ဆိုးတို့ မမြင်မက်။
- ၄။ လူတို့ချစ်ခင်၏။
- ၅။ နတ်တို့ ချစ်ခင်၏။
- ၆။ နတ်တို့ စောင့်မကုန်၏။

(၁၇၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၇။ မီးဘေးမှ ကင်းဝေး၏။
 - ၈။ အဆိပ်ဘေးမှ ကင်းဝေး၏။
 - ၉။ လက်နက်ဘေးမှ ကင်းဝေး၏။
- ထိုသုံးပါးအပေါင်းကိုတပါးတည်းပြု၍
ပရိတ်အကျိုး (၁၁)ပါးဟုလည်းရှိ၏။
- ၁၀။ စိတ်တည်ငြိမ်၏။
 - ၁၁။ မျက်နှာကြည်လင်၏။
 - ၁၂။ မတွေမဝေ သေရ၏။
 - ၁၃။ နိဗ္ဗာန်မရသော်လည်း ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်နိုင်၏။

၃ စက်ကြီး (၁၃) ပါး

- ၁။ ခြင်္သေ့စား တရားရှစ်ကွက် ဗုဒ္ဓစက်။
- ၂။ တဆယ့်လေးချက် - ဓမ္မစက်။
- ၃။ တဆယ့်ရှစ်ချက် - သံဃစက်။
- ၄။ လရောင်ဝင်းလျက် - ရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ရဟန္တာစက်။
- ၅။ မြင်းမိုရ်တောင်ဦး မြင့်ခေါင်ကျူးလျက် - မိဖစက်။
- ၆။ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူးသိလျက် - ဆရာ့စက်။
- ၇။ ဝရဇိန်လက်နက် - ဗြဟ္မာစက်။
- ၈။ မိုဗ်းကြိုးလက်နက် - သိကြားစက်။
- ၉။ လောင်မီးကျလျက် - နတ်တို့စက်။
- ၁၀။ ဘွဲ့ဖြူလက်နက် - ဘီလူးစက်။
- ၁၁။ တောင်ဟုန်ပြင်းလျက် - ဂဠုန်စက်။
- ၁၂။ အာခံတွင်းက ဝင်းဝင်းတောက်လျက် - နဂါးစက်။
- ၁၃။ သုံးတောင်သင်္ချာ ဟေမဝန္တာ အာဏာစိုးလျက် - သီဟစက်။

၄ သံဃာဒိသေသ် (၁၃) ပါး

- ၁။ သုက္ကဝိသဋ္ဌိသိက္ခာပုဒ် (ရှင်သေယျသက) လုံ့လပြု၍ သုက်လွှတ်စေမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂။ ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယီ) မိန်းမများကို ကိုင်တွယ်သဖြင့် ပညတ်ခြင်း။

- ၃။ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယီ) မိန်းမများအား ယုတ်မာသော စကား ပြောဆို၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၄။ အတ္တကာမပါရိစရိယသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယီ) မိန်းမထံ၌ မေထုန် အလှူခံ၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၅။ သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဥဒါယီ) အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများကို အောင်သွယ်ပေး၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၆။ ကုဋိကာရသိက္ခာပုဒ် (အာဠဝီတိုင်းသား ရဟန်းများ) သည် ဒါယကာများထံ၌ ပစ္စည်းပစ္စယ တောင်းရမ်းခြင်းကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇။ ဝိဟာရကာရသိက္ခာပုဒ် (အရှင်ဆန္ဒ) ကျောင်းဆောက်လှို၍ဒါယကာများအား သစ်ခုတ်ခိုင်းခြင်းကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈။ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ် (မေတ္တိယဘူမဇက) ရဟန်းများသည် အရှင်ဗုဒ္ဓကို ပါရာဇိကဖြင့် စွပ်စွဲ၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၉။ ဒုတိယဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ် (မေတ္တိယဘူမဇက) ရဟန်းများသည် အရှင်ဗုဒ္ဓကို ပါရာဇိကဖြင့် ဒုတိယအကြိမ်စွပ်စွဲခြင်းကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၀။ သံဆဘေဒကသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ဒေဝဒတ်) သံဃာသင်းခွဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၁။ ဘေဒါနဝတ္တကသိက္ခာပုဒ် (ရှင်ကောကာလိကစသော) ရဟန်းများသည် ရှင်ဒေဝဒတ်၏ သံဃာသင်းခွဲမှုကို အားပေးသဖြင့် ပညတ်ခြင်း။
- ၁၂။ ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပုဒ် (အရှင်ဆန္ဒ) ဝိနည်းနှင့် ဆုံးမသည်ကို မနာခံ၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၁၃။ ကုလဒုသကသိက္ခာပုဒ် (အသုဇနပုဗ္ဗသုက) ရဟန်းများသည် ဒါယကာများအား သဒ္ဓါတရားပျက်စီးအောင် ပြုသည့်အတွက် သာသနာမှ နှင်ထုတ်၍ ပညတ်ခြင်း။

၅. တေဒဂ်ရသော ရဟန်းမိန်းမ (၁၃) ပါး

- ၁။ ညဉ့်တို့ကိုသိ၍ ရဟန်းဝါရင်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂။ ကြီးမြတ်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ခေမာသည် တေဒဂ် ရ၏။

(၁၇၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃။ တန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသောရဟန်းမိန်းမတို့တွင်ဥပ္ပလဝဏ်သည်တေဒဂ်ရ၏။
- ၄။ ဝိနည်းကို ဆောင်နိုင်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ပုဋ္ဌာစာရီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၅။ တရားဟောတတ်သောရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ဓမ္မဒိန္နာသည်တေဒဂ်ရ၏။
- ၆။ ဈာန်ဝင်စားခြင်း၌ ဓမ္မလျော်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် (အကြင် နန္ဒာခေင်္ဂါ) ဗုဒ္ဓပဒကလျာဏီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ ထက်သန်သော လုံ့လရှိသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် အကြင်သောဏာ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၈။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ရသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် အကြင် ဗာကုလာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၉။ လျင်မြန်စွာ မဂ်ဖိုလ်အသိဉာဏ်ရသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် (ဘဒ္ဒါ ခေင်္ဂါ) ကုဏ္ဍလာကေသီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၀။ ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သော ရဟန်းမိန်းမ တို့တွင် (ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ) သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၁။ မြတ်သော ဉာဏ်သို့ရောက်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် (ရာဟုလာ မယ်တော် ယသောဓရာခေင်္ဂါ) ဘဒ္ဒကစ္စနာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၂။ ခေါင်းပါးသော သင်္ကန်းကိုဆောင်သော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် ကိသာ ဂေါတမီသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၃။ သဒ္ဓါတရားအားကြီးသော ရဟန်းမိန်းမတို့တွင် သိင်္ဂါလကမာတာ သည် တေဒဂ် ရ၏။

(တေဒဂ္ဂ ၅-ပဉ္စမဝဂ်)

၆ ရဟန်း မခံထိုက်သောသူ (၁၃) ယောက်

- ၁။ ပဋိသန္ဓေယူသည့် (၁၀) လပါထည့်ပေါင်းသည့်တိုင် အသက် (၂၀) မပြည့်သောသူ။
- ၂။ ပါရာဇိကံ လေးပါးမှ ကျပြီးသောသူ။
- ၃။ ပဏ္ဍုက်၊ ယောကျ်ားကောင်းစစ်စစ် မဟုတ်သောသူ။
- ၄။ ရဟန်းအသွင် ရဟန်းအယောင် ဆောင်ခဲ့ဖူးသောသူ။

၁၄-ပါးသော တရားများ

(၁၇၃)

- ၅။ မှားသောအယူ လက်ရှိယူလျက်ရှိသောသူ။
- ၆။ လူစင်စစ်မဟုတ်သောသူ (နတ်, နဂါး, ဘီလူး)
- ၇။ အမိကို သတ်မိခဲ့သော သူ။
- ၈။ အဖကို သတ်မိခဲ့သောသူ။
- ၉။ ရဟန္တာကို သတ်မိခဲ့သောသူ။
- ၁၀။ သံဃာကို သင်းခွဲခဲ့ဖူးသောသူ။
- ၁၁။ ဘုရားကို သွေးစိမ်းထွက်အောင် ကျူးလွန်ခဲ့သောသူ။
- ၁၂။ ဘိက္ခုနီမကို မေထုန်ဖြင့် ကျူးလွန်ခဲ့သောသူ။
- ၁၃။ ဥဘတောဗျည်း၊ မိန်းမအင်္ဂါဖြစ်လိုက်၊ ယောကျ်ားအင်္ဂါဖြစ်လိုက်
သောသူ။

(ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်)

၁၃-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၄-ပါးသော တရားများ

၁ အလှူခံ တကျိပ်လေး (၁၄) ယောက်

- ၁။ တိရစ္ဆာန် - ခွေးနှင့် ကျေးငှက်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၂။ ဒုဿီလ - ကိုယ်ကျင့် မကောင်းသော လူ နှင့် ရဟန်း သူတောင်းစား
များလည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၃။ သီလဝန္တ - ကိုယ်ကျင့်ကောင်းသောလူနှင့် ရဟန်းများသည် အလှူခံ
စာရင်း၌ ပါ၏။
- ၄။ တပဿီ - ဈာန်ရ ရသေ့များသည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၅။ သောတာပတ္တိ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၆။ သကဒါဂါမိ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၇။ အနာဂါမိ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၈။ အရဟတ္တ - မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၉။ သောတာပတ္တိ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။

(၁၇၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၁၀။ သကဒါဂါမိ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၁။ အနာဂါမိ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၂။ အရဟတ္တ - ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၃။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ - ဘုရားငယ်သည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။
- ၁၄။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ - မြတ်ဘုရားသည်လည်း အလှူခံစာရင်း၌ ပါ၏။

(ဥပရိပဏ္ဏာသ-ဒက္ခိဏဝိဘင်္ဂသုတ်)

၂ ပါပဇာတိ စေတသိက် (၁၄) ပါး

- ၁။ လောဘ - တပ်မက်ခြင်း။
- ၂။ ဒေါသ - အမျက်ထွက်ခြင်း။ (အပြစ်)
- ၃။ မောဟ - အမြင်မှန် မရခြင်း။
- ၄။ မာန - မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးခြင်း။
- ၅။ ဒိဋ္ဌိ - အယူလွဲမှားခြင်း။
- ၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ - အာရုံ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း။
- ၇။ ထိန - ကိုယ်ပျင်းရိခြင်း။
- ၈။ ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်ပြန့်လွင့်ခြင်း။
- ၉။ အဟိရိက - အကုသိုလ်ပြုလုပ်မှု၌ မရှက်ခြင်း။
- ၁၀။ အနောတ္တပ္ပ - အကုသိုလ်ပြုလုပ်မှု၌ မကြောက်ခြင်း။
- ၁၁။ ဣဿာ - သူတပါး ချမ်းသာသည်ကို မလိုလားခြင်း။
- ၁၂။ မစ္ဆရိယ - မိမိဥစ္စာ၌ ဝန်တိုခြင်း။
- ၁၃။ ကုက္ကုစ္စ - အခါလွန်မှ နောင်တရခြင်း။
- ၁၄။ မိဒ္ဓ - စိတ်ပျင်းရိခြင်း။

၃ ပဉ္စသီခ နတ်သား၏ နောက်ပိုးသီချင်း (၁၄) ပုဒ်

၁။ ချစ်နမ သူရိယဝစ္စသာ... အကြင်နတ်မင်းကြောင့် ကောင်းခြင်း
 အင်္ဂါလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံ၍ ငါ့အား နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်းကိုဖြစ်စေနိုင်
 သော သင်သည် ဖြစ်ပေါ်၍ လှာပေ၏။ သင်၏ဖခင် တိဗ္ဗရူသက
 နတ်မင်းကို ငါ့ရှိခိုးပါ၏။

- ၂။ ပြီးပြီးပြန် အရောင်ထွက်သော ချစ်နှမ.... ချွေးထွက် နေသူတို့သည် လေအေးကိုနှစ်သက်သကဲ့သို့ ရေငတ်နေသူတို့သည် ရေအေးကိုနှစ်သက်သကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့သည် (လောကုတ္တရာ) တရားကို နှစ်သက်တော်မူသကဲ့သို့ ငါသည် သင့်ကိုချစ်ကြိုက်လျက်ရှိပါ၏။
- ၃။ ချစ်နှမ.... ဆေးသည် သူ့နာ၏ရောဂါကိုငြိမ်းစေသကဲ့သို့ အစာသည် ငတ်မွတ်နေသူ၏ ဆာလောင်ခြင်းကိုငြိမ်းစေသကဲ့သို့ တောက်လောင်နေသောမီးကို ရေဖြင့် ငြိမ်းစေသကဲ့သို့ ငါ၏ အချစ်မီးကို ငြိမ်းစေပါလော့။
- ၄။ ချစ်နှမ.... အလွန်ပူအိုက်သော ဆင်ပြောင်ကြီးသည် ကြာဝတ်မှုန်ပြွမ်းလျက် အေးမြသော ရေရှိသည့် ရေကန်ထဲသို့ (သက်ဆင်းသကဲ့သို့) ငါသည် သင်၏ ရင်ခွင်ထဲသို့ သက်ဆင်းလိုပါ၏။
- ၅။ ချစ်နှမ.... ချွန်းအုပ်မရအောင် အမုန်ကျနေသော ဆင်သည် လုံလျင်လုံမကို ငါနိုင်ပြီဟု မာန်ယစ်လျက် မည်သည့်အကြောင်းကိုမျှ မသိသကဲ့သို့ လက္ခဏာနှင့် ညီညွတ်သည့် ပေါင်ရှိသော သင်နှမကြောင့် အချစ်မာန် ယစ်မူးနေသော ငါသည် မည်သည့်အကြောင်းကိုမျှ မသိတော့ပါ။
- ၆။ ချစ်နှမ.... ငါ၏စိတ်သည် သင်နှမအပေါ်၌ တဖက်သတ် တိမ်းညွတ်စွဲမက်နေချေပြီ၊ ငါးမျှားချိတ်ကို မျိုမိသော ငါးကဲ့သို့ပင် (ငါ၏စိတ်ကို) ပြန်လည်ဆုတ်နှစ်စေရန် မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။
- ၇။ တင့်တယ်သော ပေါင်ရှိသော ချစ်နှမ.... ငါ့ကို ဖက်လှည့်ပါလော့၊ မခိုးသရို၊ ကြည့်လေ့ရှိသော ချစ်နှမ.... ငါ့ကို ဖက်လှည့်ပါလော့၊ ကောင်းခြင်းလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ.... ငါ့ကို ဖက်လှည့်ပါလော့၊ ဤသို့ ဖက်ခြင်းကို ငါသည် အလွန်ပင် တောင့်တလျက်ရှိပါ၏။
- ၈။ ချစ်နှမ.... ငါ၏ချစ်ခင်တပ်မက်မှုသည် ပကတိအားဖြင့် အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်သော်လည်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ လူဒါန်းခြင်း ဒါန စေတနာသည် အတိုင်းမသိတိုးပွားသကဲ့သို့ အဖျားကော့သော ဆံပင်ရှိသည့် သင်နှမ၌

(၁၇၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ငါ၏ ချစ်ခင်၊ တပ်မက်မှုသည် အမျိုးမျိုး တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိပါ၏။

၉။ အလုံးစုံသော ကောင်းခြင်းငါးဖြာ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ....
သည်းခံခြင်းစသည့် တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော မြတ်စွာဘုရားတို့၌
ပြုခဲ့သော ငါ၏ ကောင်းမှုဟူသမျှသည် သင်နှမနှင့်အတူ အကျိုးပေး
ပါစေသတည်း။

၁၀။ အလုံးစုံသော ကောင်းခြင်းငါးဖြာ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ....
ဤမြေပြင်၌ ငါပြုထားသော ကောင်းမှုဟူသမျှသည် သင်နှမနှင့်အတူ
အကျိုးပေးပါစေသတည်း။

၁၁။ ချစ်နှမ သူရိယဝစ္ဆသာ.... သာကီဝင်မင်းသား မြတ်စွာဘုရားသည်
ဈာန်ဖြင့်တစိတ်တည်းရှိလျက် သတိပညာနှင့်ယှဉ်လျက် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်
ကို ရှာသကဲ့သို့ ငါသည် သင့်ကို ရှာ၍နေပါ၏။

၁၂။ ကောင်းခြင်းလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ချစ်နှမ.... မြတ်စွာဘုရားသည်
မြတ်သော သမ္မောဓိညာဏ်သို့ ရောက်၍ ဝမ်းမြောက်တော်မူသကဲ့သို့
ဤအတူပင် ငါသည် သင်နှင့် ပေါင်းသင်းရသည်ဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်
ရပါစေသား။

၁၃။ ချစ်နှမ သူရိယဝစ္ဆသာ.... တာဝတိံသာနတ်တို့၏ အရှင်သိကြားမင်း
သည် ငါ့အားလိုရာဆုကိုပေးခဲ့လျှင် ငါသည် သင်နှမကိုသာတောင်းယူ
ပါအံ့၊ ငါ၏ချစ်ကြိုက်ခြင်းသည် ဤမျှလောက် ခိုင်မြဲလျက်ရှိပါ၏။

၁၄။ လိမ်မာရေးခြားရှိလှပေသော ချစ်နှမ.... ဤသို့ကောင်းခြင်း လက္ခဏာ
နှင့် ပြည့်စုံသည့် သမီးရတနာရှိသော ပွင့်သစ်စ အင်ကြင်းပင်သဖွယ်
တင့်တယ်သော သင့်ဖခင် တိဗ္ဗရသက နတ်မင်းကြီးကို ဦးညွှတ်ရှိခိုး
ပါ၏ဟု (သိဆို၏။)

တိဗ္ဗရသက နတ်မင်းကြီး၏ သမီး သူရိယဝစ္ဆသာ အမည်ရှိသော
ဒေဝရွာ နတ်ကညာကို ပဉ္စသီခနတ်သားသည် ဗေဠုဝနတ်စောင်းကို
တီးလျက် သိဆိုသော နတ်နောက်ပိုး သီချင်း (၁၄) ပုဒ်ဖြစ်သည်။

(ဒီဆနိကာယ် မဟာဝါပုဋိတော် သက္ကပဋ္ဌသုတ်)

၁၄-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတံ။

၁၅ - ပါးသော ဓာတ်များ

၁ ဓာတ်များ (၁၅) ပါး

- ၁။ သီလသံဝရ - သီလကို လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ၂။ ဣန္ဒြိယသံဝရ- မျက်စိစသော ဣန္ဒြ ၆-ပါးကို လုံခြုံစွာစောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းခြင်း။
- ၃။ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ - စားသောက်ရာ၌ အတိုင်းအရှည်ကိုသိခြင်း။
- ၄။ ဇာဂရိယာနုယောဂတာ - နိုးကြားခြင်းနှင့် ယှဉ်သော ဝီရိယရှိခြင်း။
- ၅။ သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါးနှင့်တကွ ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း။
- ၆။ သတိ - ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မမေ့မလျော့ခြင်း။
- ၇။ ဟိရိ - မကောင်းမှု ပြုလုပ်ရန် ရှက်ခြင်း။
- ၈။ ဩတ္တပ္ပ - မကောင်းမှုပြုလုပ်ရန် ကြောက်ခြင်း။
- ၉။ ဗာဟုသစ္စ- အကြားအမြင်များခြင်း။
- ၁၀။ ဝီရိယ - အားထုတ် လုံ့လပြုခြင်း။
- ၁၁။ ပညာ - ကောင်းစွာ သိမြင်ခြင်း။
- ၁၂။ ပထမဈာန် - ဝိတက်, ဝိစာရ, ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါငါးပါး ရှိ၏။
- ၁၃။ ဒုတိယဈာန် - ပီတိ, သုခ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါ သုံးပါးရှိ၏။
- ၁၄။ တတိယဈာန်- သုခ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါနှစ်ပါးရှိ၏။
- ၁၅။ စတုတ္ထ ဈာန်- ဥပေက္ခာ, ဧကဂ္ဂတာ အင်္ဂါနှစ်ပါး ရှိ၏။

၁၅-ပါးစသော ဓာတ်များကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၆ - ပါးသော ဓာတ်များ

၁ ကောသလ အိပ်မက် (၁၆) ချက် အင်္ဂါ

- ဘုရင်မေး (၁) နွားနက်လေးခု၊ ဝေ့မှူးဟန်ပြင်၊ မဝေ့ကြပဲ၊ ရှောင်လွှဲသည်မြင်။
- ဘုရားဖြေ - အရွှေအနောက်၊ တောင်မြောက်မိုးဆင်၊ ခြိမ်းသံပေး၊ မိုးဝေးလွင့်ပျောက်စင်။

(၁၇၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- မေး (၂) မြေကမကြာ ငယ်လှသစ်ပင်၊ ဖူးငုံရင့်ပြီး၊ ပွင့်သီးတွေမြင်။
ဖြေ အရွယ်မမျှ၊ လုံမပျိုခင်၊ သမီးသား၊ လင်သားအိမ်ထောင်ဆင်။
- မေး (၃) ယနေ့ပွားစ၊ နွားမနို့သာ၊ မိခင်နွားကြီး၊ စို့ပြီးနေရှာ။
ဖြေ သမီးနှင့်သား၊ စီးပွားပိုင်ရာ၊ မိနှင့်ဖ၊ ကျေးမှစားရမှာ။
- မေး (၄) နွားကြီးမကြိုက်၊ ဝန်တိုက်နွားငယ်၊ မရုန်းနိုင်ပဲ၊ ဝပ်လဲနေတယ်။
ဖြေ ကြီးသူဖယ်ရှား၊ မြောက်စားလူငယ်၊ တိုင်းပြည်ရေး၊ ရှုပ်ထွေးပေ့တော့မယ်။
- မေး (၅) ခံတွင်းနှစ်ခွ၊ မြင်းလှရာဇာ၊ ကျေးလေသမျှ၊ မဝနိုင်ပါ။
ဖြေ မှူးမတ်မင်းစိုး၊ လာဘ်ထိုးသူရှာ၊ နှစ်ဖက်စား၊ တရားစီရင်မှာ။
- မေး (၆) ခွေးအိုထံဆက်၊ ရွှေခွက်သိန်းတန်၊ ကျင်ငယ်အမြဲ၊ ခွက်ထဲစွန့်ပြန်။
ဖြေ မျိုးမြတ်သွီးပစ္စည်းမက်ဟန်၊ အမျိုးယုတ်၊ လင်လုပ်ပေါင်းဆက်ဆံ။
- မေး (၇) ရွှေကကျစ်ချ၊ လွန်စကြွေးကို၊ ခွေးမခိုးစား၊ ကိုက်ဝါးကာမျှ။
ဖြေ လင်ကြီး ပစ္စည်း၊ သိမ်းဆည်းမသို့၊ လင်ငယ်အား၊ မယားလောကွတ်ပို့။
- မေး (၈) အိုးငယ်ချည်းနီး၊ အိုးကြီးရေလုံ၊ အိုးကြီးကိုပဲ၊ ရေဆွဲလောင်းပြန်။
ဖြေ ဆင်းရဲသူများ၊ ဝတ်စားမကုန်၊ အခွန်တက်၊ နှိပ်စက်ငွေကောက်ခံ။
- မေး (၉) ကြာမျိုးငါးဝ၊ ပွင့်ကြရေကန်၊ ရေလယ်နောက်လျက်၊ ကမ်းဖက်ကြည်ပြန်။
ဖြေ မြို့တွင်း ပေ့ရှုပ်၊ ခွန်တုတ် ကောက်ခံ၊ မြို့ပြင်ထွက်၊ ပြည့်နှက်စည်ကားရန်။
- မေး (၁၀) တအိုးတည်းချက်၊ အကျက်မညီ၊ ထမင်းမာဆပ်၊ ပျော့နပ်သုံးလီ။
ဖြေ မင်းနှင့်လူများ၊ တရားမညီ၊ မိုးသုံးစား၊ ကွက်ကြားရွာချမည်။
- မေး (၁၁) မွှေးထိုနံ့ကြူး၊ စန္ဒကူးသိန်းတန်၊ ပုန်းရည်နှင့်လဲ၊ သုံးစွဲစားပြန်။
ဖြေ အလဇ္ဇီများ၊ တရားပိုးတန်၊ ငွေနှင့်လဲ၊ အမြဲဟောမည်မှန်။
- မေး (၁၂) သံကြေးမပေါင်း၊ ဗူးတောင်းဗူးအုံ၊ ရေတွင်စုပ်စုပ်၊ နှစ်မြုပ်လုံးစုံ။
ဖြေ ပညာရှိများ၊ စကားဥသျှံ၊ ပြောသမျှ၊ လောက မသုံးကုန်။
- မေး (၁၃) အိမ်လုံးတောင်လုံး၊ ကျောက်တုံးကျောက်ဖျာ၊ ရေမှာဘူးဘူးထင်ရှားပေါ်လာ။

၁၆-ပါးသော တရားများ

(၁၇၉)

- ဖြေ ရဟန်းရှင်ဆိုး၊ လူဆိုးများသာ၊ ဂုဏ်ရောင်တိုး၊ တန်ခိုးပေါ် ထွက်လာ။
- မေး (၁၄) အုဆိပ် ပြင်းထောက်၊ မြွေဟောက်ကြီးကို၊ ဖားမငယ်များ၊ ကိုက်ဝါးကာမျှ။
- ဖြေ ကညာယူထား၊ သက်ကြွားဖိုးအို၊ မယားဆဲ၊ အမြဲအော်ငေါက်ဆို။
- မေး (၁၅) အဆင်းမည်းနက်၊ ကျီးငှက်ထံမှာ၊ ရွှေဟင်္သာများ၊ ခစားနေရှာ။
- ဖြေ ပညာသီလ၊ ပြည့်ဝသူဟာ၊ သူယုတ်အား၊ ဝပ်တူးနေရမှာ။
- မေး (၁၆) ဆိတ်ကိုမြင်ငြား၊ ကြောက်အားပြင်းထန်၊ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား၊ ခုန်လွှားပြေးပြန်။
- ဖြေ သူယုတ်မာများ၊ ထောင်လွှားနိုင်ဝံ၊ သူတော်ကောင်း၊ ပုန်းအောင်း တောမြိုင်ယံ၊ (၅၅၀-မဟာသုပိနဇာတ်)

၂ ယုံမှားမှုကင်္ခါ (၁၆) ပါး

- ၁။ အတိတ်က ငါဖြစ်ခဲ့တာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား။
- ၂။ ငါမဖြစ်များ မဖြစ်ခဲ့သလား။
- ၃။ မင်း ပုဏ္ဏား စသည်ဖြင့် ဘယ်အမျိုးထဲများ ဖြစ်သလဲ။
- ၄။ ဘယ်လို ပုံသဏ္ဍာန်နဲ့ ဖြစ်ခဲ့သလဲ။
- ၅။ ဘယ်ဘဝ ဘယ်ဘဝတွေများကလဲ ဘယ်လိုများ ဖြစ်ခဲ့သလဲ။
ဤကား အတိတ်ဘဝ၏ ယုံမှားချက် ၅-ပါး။
- ၆။ ရှေ့ဘဝတွေကို ငါဖြစ်မယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား။
- ၇။ ဖြစ်ရော ဖြစ်ဦးမှာလား။
- ၈။ ဘယ်လိုအမျိုးမှာများ ဖြစ်မလဲ။
- ၉။ ဘယ်လို ပုံပန်းသဏ္ဍာန်မျိုးနဲ့များ ဖြစ်မလဲ။
- ၁၀။ ဖြစ်မဲ့ဘဝ ဘဝတွေ၌လည်း ဘယ်လိုများ ဖြစ်ဦးမှာလဲ။
ဤကား အနာဂတ်ယုံမှားမှု ၅-ပါး။
- ၁၁။ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကိုစွဲ၍ သို့လော သို့လောဖြစ်ခြင်း။
- ၁၂။ ငါဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လား။
- ၁၃။ ငါမဟုတ်ပဲများ ရှိရော့သလား။

(၁၈၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၁၄။ ငါသည် ဘယ်လိုအမျိုးဇာတ် ဖြစ်သလဲ။
- ၁၅။ ငါ၏ အတ္တဘောသည် ဘယ်လို ပုံသဏ္ဍာန်မျိုးပါလိမ့်။
- ၁၆။ ငါသည် ဘယ်ဘဝကလာ၍ ဘယ်ဘဝရောက်ဦးမည်နည်း။

ဤကား ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ ယုံမှားမှု ၆-ပါး။
 (မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိ သမ္မာသဝထုတ်)

၃ မိတ်ဆွေ အတု (၁၆) ယောက်

အညဒတ္တုဟရ - မိတ္တု - ၄-ယောက် ဟူသည်ကား-

- ၁။ အခါခပ်သိမ်း မိမိထံမှ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသာ ဆောင်ယူလေ့ရှိတတ်သော မိတ်တု။
- ၂။ မိမိထံသို့ တစ်စုံတစ်ခု အနည်းငယ်မျှကိုသာ ယူလာပြီး အများအပြားကို ဆောင်ယူလေ့ရှိတတ်သော မိတ်တု။
- ၃။ ဘေးအန္တရာယ် တစ်စုံတစ်ခုနှင့် ကြုံတွေ့လာသော အခါ၌ လာရောက် မှီခိုကာ အမှုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပြီးလျှင် အမှုကိစ္စ ပြီးစီးသောအခါ ပြန်လှည့်၍မကြည့် သတိမှ မရတတ်သော မိတ်တု။
- ၄။ သူ၏အကျိုးစီးပွားအတွက် သက်သက်ကိုသာ လာရောက်မှီခိုတတ်သော မိတ်တု။

ဝစီပရမမည်သော မိတ္တု ၄-ယောက်ဟူသည်ကား-

- ၅။ မိတ်ဆွေ မနေ့က လာလျှင်ဖြင့် ရနိုင်ပေ၏၊ ယနေ့မှ လာသည့်အတွက် မပေးရပါဟူ၍ အတိတ်ဖြစ်သော စကားတို့ဖြင့် ချီးမြှောက် ပြောဆို တတ်သော မိတ်တု။
- ၆။ မိတ်ဆွေ လာတာစောနေပါသည်၊ နက်ဖန် သန်ဘက်လောက်ဆိုလျှင် ရနိုင်ပေ၏ဟု အနာဂတ်ဖြစ်သော စကားတို့ဖြင့် ချီးမြှောက်ပြောဆို တတ်သော မိတ်တု။
- ၇။ မိတ်ဆွေအား ဤဝတ္ထု ဤပုဆိုးနှင့်သင့်လျော်သည့် အတွက် ပေးချင်ပါသည်၊ သို့သော်လည်း အကျွန်ုပ်၌ ဤတခု ဤတထည်သာ ရှိသည့် အတွက် မပေးရပါဟု အချည်းနှီးသော စကားတို့ဖြင့် ချီးမြှောက် ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တု။

၈။ မိတ်ဆွေအား တစုံတခု ရထားဖြစ်စေ၊ လှည်းဖြစ်စေ အလိုရှိက ငှားချင်ပါ၏။ သို့သော်လည်း လှည်း၌ဝင်ရိုးကျိုးနေသည်ဟူ၍၎င်း၊ ရထား၌ဘီးပျက်နေသည်ဟူ၍၎င်း၊ အပျက်စကားနှင့်သာ ချီးမြှောက်ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။

အနုပိယဘာဏီမည်သော မိတ္တူ ၄-ယောက် ဟူသည့်ကား-

၉။ မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ရန်တိုင်ပင်ပါကလည်း ကောင်း၏ဟူ၍ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။

၁၀။ ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ရန်တိုင်ပင်ပါကလည်း ကောင်း၏ဟူ၍ ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။

၁၁။ ရွှေတွင်သာ ကျေးဇူးစကားကို ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။

၁၂။ မျက်ကွယ်ရာ၌ ကျေးဇူးမဲ့စကားကို ပြောဆိုတတ်သော မိတ်တူ။

အပိယသဟာယမည်သော မိတ်တူ ၄-ယောက်ဟူသည့်ကား-

၁၃။ အရက်သေစာ သောက်စားမှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။

၁၄။ အလောင်းအစားကစားမှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။

၁၅။ ပွဲလမ်းသဘင် ပျော်ရွှင်မှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။

၁၆။ ညအချိန်မတော် လမ်းလျှောက်မှု၌ တိုက်တွန်းတတ်သော မိတ်တူ။

(သုတ်ပါထေယျပဋိတော် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)

၄ ကံအပြား (၁၆) ပါး

ကံသည် ကိစ္စအခွမ်းအားဖြင့် ၄-မျိုး

၁။ ဇနကကံ - ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ။

၂။ ဥပတ္တမ္ဘကကံ- ဇနကကံ အကျိုးပေးရာ၌ အဖော် အထောက်အပံ့ဖြစ်သောကံ။

၃။ ဥပပိဋကကံ - ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို အနှောက်အရှက်ပေးသော ကံ။

၄။ ဥပဃာတကကံ- ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို သတ်တတ်သော ကံ။

ကံသည် အကျိုးပေး အကြိမ်အလှည့်အားဖြင့် ၄-မျိုး

၁။ ဂရုကံ - အခြား ကံများမှ ဖယ်ရှားခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သော အင်အားကြီးမား လေးလံသော ကံ။

၂။ အာသန္နကံ - သေခါနီးအခါမှ အမှတ်ရ၍ ပြုလုပ်သော ကံ။

(၁၇၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃။ အာစိဏ္ဏကံ - ရှည်မြင့်စွာသောကာလပတ်လုံးအမြဲတစေပြုခဲ့သောကံ။
- ၄။ ကံဋ္ဌတ္တာကံ - ရှေးရှေးသော ဘဝပေါင်းများစွာက ပြုခဲ့သောကံ။
 ကံသည် အကျိုးပေးရာ ကာလအားဖြင့် ၄-မျိုး
- ၁။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ - ယခုမျက်မှောက်မှာပင် အကျိုးပေးသောကံ။
- ၂။ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ - ဒုတိယ အရွယ်၌ အကျိုး ပေးသော ကံ။
- ၃။ အပရာပရိယဝေဒနီယကံ - တတိယ အရွယ်၌ အကျိုးပေးတတ်၏။
 ၎င်းအချိန် အကျိုးမပေးပါက ရှေးဖြစ်မည့် ဘဝတခုခု၌ အကျိုး
 ပေးတတ်၏။
- ၄။ အဟောသိကံ - ကံပင်ဖြစ်လင့်ကစား အကျိုးမပေးသော ကံ။
 ကံသည် အကျိုးပေးရာ အရပ်ဒေသ အားဖြင့် ၄-မျိုး
- ၁။ အကုသိုလ်ကံ - အပါယ်လေးပါး၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေသော ကံ။
- ၂။ ကာမာဝစရကုသိုလ်ကံ - ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌ပဋိသန္ဓေတည်နေသောကံ။
- ၃။ ရူပါဝစရကုသိုလ်ကံ - ရုပ်နာမ်ခန္ဓာရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေတည်
 နေသော ကံ။
- ၄။ အရူပါဝစရ ကုသိုလ်ကံ - ရုပ်မရှိ နာမ်ခန္ဓာသာ ရှိသော ဗြဟ္မာဘုံ၌
 ပဋိသန္ဓေတည်နေသော ကံ။

၅ ရုပ်ခန္ဓာရှိသော ရူပဗြဟ္မာ (၁၆) ဘုံ*

- ပထမဈာန် (၃) ဘုံ
- ၁။ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ (၁) စိတ်။
- ၂။ ဗြဟ္မပူရောဟိတာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ (၁) ဝက်။
- ၃။ { မဟာဗြဟ္မာ - အသက်တမ်း (၁) ကမ္ဘာ။
 { မြတ်စွာဘုရားအား တရားဟောပါရန် တောင်းပန်သော သဟံပတိ
 ဗြဟ္မာနေသောဘုံ။
- ဒုတိယဈာန် (၃) ဘုံ
- ၁။ ပရိတ္တာဘာ - အသက်တမ်း (၂) ကမ္ဘာ။
- ၂။ အပ္ပမာဏာဘာ - အသက်တမ်း (၄) ကမ္ဘာ။

* ရူပဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံတွင် အသညသတ်ဘုံကား ရုပ်သာ ရှိ၏။ ကြွင်း ၁၅-ဘုံကား ရုပ်နာမ် ၂-ပါးရှိ၏။

၁၆-ပါးသော တရားများ

(၁၈၃)

၃။ {အဘဿရာ - အသက်တမ်း (၈) ကမ္ဘာ။
မြတ်စွာဘုရားနှင့် တန်ခိုးပြိုင်သော ဗကဗြဟ္မာနေသောဘုံ။

တတိယဈာန် (၃) ဘုံ

၁။ ပရိတ္တသုဘာ - အသက်တမ်း (၁၆) ကမ္ဘာ။

၂။ အပ္ပမာဏသုဘာ - အသက်တမ်း (၃၂) ကမ္ဘာ။

၃။ သုဘကိဏှာ - အသက်တမ်း (၆၄) ကမ္ဘာ။

စတုတ္ထဈာန် (၇) ဘုံ

၁။ ဝေဟပ္ပိလ် - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၅၀၀။

၂။ အသညသတ် - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၅၀၀၊ နာမ်မရှိ၊ ရုပ်သာ ရှိသည်။

အဒ္ဓါဝါသ (၅) ဘုံ

၃။ အဝိဟာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၁၀၀၀။

၄။ အတပ္ပါ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၂၀၀၀။

၅။ သုဒဿာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၄၀၀၀။

၆။ သုဒဿီ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၈၀၀၀။

၇။ အကနိဋ္ဌာ - အသက်တမ်း ကမ္ဘာ-၁၆၀၀၀။

ထို ၅-ဘုံမှ ဗြဟ္မာတို့သည် အနာဂါမ်ဗြဟ္မာများ ဖြစ်၏။ လူ့ပြည် သို့ပြန်မလာတော့ပဲ အမြင့်ဆုံး (အကနိဋ္ဌ) ဘုံမှ နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးဝင် ကြ၏။ လောကုတ္တရာ ၅-ဘုံဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

၆ တဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဥပဒ္ဒဝေါ (၁၆) ပါး

၁။ ဖြစ်ခြင်းဟူသော - ဇာတိ ဥပဒ္ဒဝေါ။

၂။ အိုခြင်းဟူသော - ဇရာ ဥပဒ္ဒဝေါ။

၃။ နာခြင်းဟူသော - ဗျာဓိ ဥပဒ္ဒဝေါ။

၄။ အင်္ဂါကြီးငယ်ဆွေမျိုးဥစ္စာသီလပျက်စီးခြင်းဟူသောဝိပတ္တိဥပဒ္ဒဝေါ။

၅။ မင်းဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။

၆။ ခိုးသူဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။

၇။ ရေဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။

၈။ လေဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။

(၁၈၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၉။ မီးဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
 - ၁၀။ ငါးရဲဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
 - ၁၁။ လိပ်ကျောက်ဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
 - ၁၂။ မိကျောင်းဘေးဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
 - ၁၃။ မိမိကြောင့်ဖြစ်သော စွပ်စွဲ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
 - ၁၄။ သူတပါးကြောင့်ဖြစ်သော စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
 - ၁၅။ အနာဟောင်းမြို့ခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
 - ၁၆။ သေလျှင် အပါယ်လားရခြင်းဟူသော - ဥပဒ္ဒဝေါ။
- (စလင်းဆရာတော်၏ ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ ဆို၏။)

၇ မင်္ဂုလ် မရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် (၁၆) ယောက်

- ၁။ တိရစ္ဆာန် - မင်္ဂုလ်မှ ဖီလာဖြစ်သော သတ္တဝါ။
- ၂။ ပြိတ္တာ - ဝေမာနိကပြိတ္တာအချို့မှ တပါးသော ပြိတ္တာ။
- ၃။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသော အယူရှိသူ။
- ၄။ ကုဟကပုဂ္ဂိုလ် - သီလရှိဟန် ဆောင်သူ။
- ၅။ မာတုဃာတက - အမိသတ်သူ။
- ၆။ ပိတုဃာတက - အဖသတ်သူ။
- ၇။ အရဟန္တဃာတက - ရဟန္တာသတ်သူ။
- ၈။ သံဃဘေဒက - သံဃာသင်းခွဲသူ။
- ၉။ လောဟိတုပ္ပါဒက - ဘုရားကို သွေးစိမ်းထွက်အောင် ပြုသူ။
- ၁၀။ ထေယျသံဝါသက - ရဟန်းအသွင် ခိုးသူ။
- ၁၁။ တိတ္ထိယပက္ကန္တက - အယူဝါဒ ပြောင်းသွားသူ။
- ၁၂။ ဘိက္ခုနိဒ္ဓသက - ရဟန်းမိန်းမ မေထုန်ကျင့်သူ။
- ၁၃။ သံဃာဒိသေသ် - အာပတ်သင့်ပြီး မကုစားရသေးသော ပုဂ္ဂိုလ်။
- ၁၄။ မဏ္ဍုက် ၃-မျိုး - မိန်းမပဏ္ဍုက်, ယောက်ျားပဏ္ဍုက်, နပုံးပဏ္ဍုက်။
- ၁၅။ ဥဘတောဗျည်း - ယောက်ျား, မိန်းမ အင်္ကျီနှစ်ခု ပြည့်စုံသူ။
- ၁၆။ (ခုနစ်)နှစ်အောက် ငယ်သောပုဂ္ဂိုလ်။

(ဓမ္မာဘိသမယပစ္စုပ္ပန်မှ လာသည်)

၁၆-ပါးစော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၈-ဗျားသော တရားများ

၁ အဋ္ဌာရသ ပညာ (၁၈) ရပ်

- ၁။ သုတိ - အကြားအမြင် အတတ်။
- ၂။ သမ္မုတိ - တရားစီရင်ရေး ဓမ္မသတ် အတတ်။
- ၃။ သင်္ချာ - ဂဏန်းသင်္ချာ အတတ်။
- ၄။ ယောဂါ - စူးဆောက် တန်ဆာပလာ အတတ်။
- ၅။ နိတိ - လောကနိတိကျမ်း အတတ်။
- ၆။ ဝိသေသကာ - ယာယီ, ယတြာ, ဗျာကရိုဏ်းအတတ်။
- ၇။ ဂန္ဓဗ္ဗ - စောင်းငြင်းပတ်သာ တေးကဗျာ အတတ်။
- ၈။ ဂဏိကာစေတ - လက်ပစ် အတတ်။
- ၉။ ဓနုဗေဒါ - လေးမြား အတတ်။
- ၁၀။ ပုရာဏာ - ရှေးဟောင်းစကား အတတ်။
- ၁၁။ တိကိစ္ဆာ - ဆေး အတတ်။
- ၁၂။ ဣတိဟာသာ - ရယ်ရှင်ဖွယ်ရာ အတတ်။
- ၁၃။ ဇောတိ - ဗေဒင် အတတ်။
- ၁၄။ မာယာ - လှည့်စားတတ်သော အတတ်။
- ၁၅။ ဆန္ဒတိ - ဆန်းကျမ်း အတတ်။
- ၁၆။ ကေတု - သံတမန် အတတ်။
- ၁၇။ မန္တာ - ဂါထာမန္တန် အတတ်။
- ၁၈။ သဒ္ဒါ - သဒ္ဒါကျမ်း အတတ်။

၂ မြတ်စွာဘုရား၏ အာဝေဏိကဂုဏ်တော် (၁၈) ပါး

- ၁။ လွန်လေပြီးသော အတိတ်တရားတို့၌ အပိတ်အပင်မရှိ သိတော်မူသော ဉာဏ်တော်လည်း တပါး။
- ၂။ လာလတုသော အနာဂတ်တရားတို့၌ အပိတ်အပင်မရှိသိတော်မူသော ဉာဏ်တော်လည်း တပါး။
- ၃။ မျက်မှောက် ပစ္စုပ္ပန် တရားတို့၌ အပိတ်အပင်မရှိ သိတော်မူသော ဉာဏ်တော်လည်း တပါး။

(၁၈၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၄။ ကာယကံသုံးပါးသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရွှေသွားရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း တပါး။
- ၅။ ဝစီကံ လေးပါးသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရွှေသွားရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း တပါး။
- ၆။ မနောကံ သုံးပါးသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရွှေသွားရှိသည်ဖြစ်၍ ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း တပါး။
- ၇။ ကောင်းသော အလိုဆန္ဒတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၈။ ဓမ္မဒေသနာတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၉။ အားထုတ်လုံ့လ ဝီရိယတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၀။ တည်ကြည်တော်မူသော သမာဓိတော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၁။ ဝိပဿနာဉာဏ်တော်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၂။ ဝိမုတ္တိဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၃။ ကစားမြူးထူးလိုသော စိတ်တော် မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၄။ သတိလက်လွတ်၍ ပြောဆိုမိသော စကားမရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၅။ ဉာဏ်တော်ဖြင့် မသိ၍ ကျန်ရစ်ခဲ့သော တရားတော် မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၆။ မဆင်မခြင် လျင်မြန်စွာပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၇။ သတ္တဝါတို့ အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နှောင့်နှေး တွန့်တိုသော စိတ်နှလုံး မရှိသည်လည်း တပါး။
- ၁၈။ ဉာဏ်တော်ဖြင့် မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲ လျစ်လျူရှုခြင်း မရှိသည်လည်း တပါး။ (ဓာရဏပရိတ်မှ)

၃ သဘာဝရုပ် (၁၈) ပါး

- ၁။ မဟာဘုတ် (၄) ပါး။
- ၂။ ဝတ္ထုရုပ် (၆) ပါး။

၂၀-ပါးသော တရားများ

(၁၈၇)

- ၃။ ဂေါ်ရရုပ် (၄) ပါး။
- ၄။ ဘာဝရုပ် (၂) ပါး။
- ၅။ ဇီဝိတ(အသက်)ရုပ် (၁) ပါး။
- ၆။ အာဟာရ (အစာ) ရုပ် (၁) ပါး။

ပေါင်း-(၁၀)ပါး။

၁၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၂၀-ပါးသော တရားများ

၁ ပထဝီ အာပာဇာတ် (၂၀) ပါး

- ၁။ ကေသာ - ဆံပင်။
- ၂။ လောမာ - မွေးညှင်း။
- ၃။ နခါ - ခြေသည်း လက်သည်း။
- ၄။ ဒန္တာ - သွား။
- ၅။ တစော - အရေ။
- ၆။ မံသံ - အသား။
- ၇။ နှာရူ - အကြော။
- ၈။ အဋ္ဌိ - အရိုး။
- ၉။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ - ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။
- ၁၀။ ဝက္ကံ - အညှို့။
- ၁၁။ ဟဒယံ - နှလုံး။
- ၁၂။ ယကနံ - အသည်း။
- ၁၃။ ကိလောမကံ - အမြှေး။
- ၁၄။ ပိဟကံ - အဖျဉ်း။
- ၁၅။ မပ္ပိုင် - အဆုတ်။

(၁၈၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မှတ်တမ်းများ

- ၁၆။ အနံ့
 - ၁၇။ အနံ့ဂုဏ်
 - ၁၈။ ဥဒရိယံ
 - ၁၉။ ကရိသံ
 - ၂၀။ မတ္တလုဂ်
- အူမ။
 - အူသိမ်။
 - အစာသစ်။
 - အစာဟောင်း။
 - ဦးနှောက်။

၂ ကလျာဏဇာတိစေတသိက် (၂၀) ပါး

- ၁။ အလောဘ
 - ၂။ အဒေါသ
 - ၃။ အမောဟ
 - ၄။ သဒ္ဓါ
 - ၅။ သတိ
 - ၆။ ဟိရိ
 - ၇။ ဩတ္တပ္ပ
 - ၈။ တတြမဇ္ဈတ္တတာ
 - ၉။ ကာယပဿဒ္ဓိ
 - ၁၀။ စိတ္တပဿဒ္ဓိ
 - ၁၁။ ကာယလဟုတာ
 - ၁၂။ စိတ္တလဟုတာ
 - ၁၃။ ကာယမုဒုတာ
 - ၁၄။ စိတ္တမုဒုတာ
 - ၁၅။ ကာယကမ္မညတာ
 - ၁၆။ စိတ္တကမ္မညတာ
 - ၁၇။ ကာယပါဂုညတာ
 - ၁၈။ စိတ္တပါဂုညတာ
 - ၁၉။ ကာယဗုဒ္ဓကတာ
 - ၂၀။ စိတ္တဗုဒ္ဓကတာ
- စွန့်လွှတ်မှု။
 - ချစ်ခင်မှု။
 - တွေဝေခြင်း မရှိ။
 - ယုံကြည်မှု။
 - မမေ့မှု။
 - အကုသိုလ် ရှက်မှု။
 - အကုသိုလ် ကြောက်မှု။
 - အလယ်အလတ် သဘောထားမှု။
 - ကိုယ်ငြိမ်းအေးမှု။
 - စိတ်ငြိမ်းအေးမှု။
 - ကိုယ်ပေါ့ပါးမှု။
 - စိတ် ပေါ့ပါးမှု။
 - ကိုယ် နူးညံ့မှု။
 - စိတ် နူးညံ့မှု။
 - ကိုယ်အမှည့် ခိုင်ခံ့မှု။
 - စိတ်အမှည့် ခိုင်ခံ့မှု။
 - စိတ်ကျွမ်းကျင်မှု။
 - ကိုယ်ကျွမ်းကျင်မှု။
 - ကိုယ် ပြောင်မတ်မှု။
 - စိတ် ပြောင်မတ်မှု။

၃ ဗြဟ္မာ (၂၀) ဘုံ

ရူပဘုံ - အသညသတ်မှတပါး ရုပ်,နာမ် ၂-ပါးရှိ၏။ အသညသတ်ကား
 ရုပ်သာ ရှိ၏။ နာမ် မရှိ။ ဗြဟ္မာ ၁၆-ဘုံ။
 အရူပဘုံ- ရုပ်မရှိ၊ နာမ်သာ ရှိ၏။ ဗြဟ္မာ ၄-ဘုံ။
 ဗြဟ္မာ ၂၀။
 ဆိုင်ရာအခင်း၌ အကျယ်ပြခဲ့ပြီ။

၄ ဝါပြတ်သော်လည်း ရဟန်း၌ အာပတ်မသင့်ခြင်း (၂၀) ပါး

- ၁။ သားရဲတို့ နှိပ်စက်ကုန်သောအခါ။
- ၂။ မွေတို့ နှိပ်စက်ကုန်သောအခါ။
- ၃။ ခိုးသူတို့ နှိပ်စက်ကုန်သောအခါ။
- ၄။ ဘီလူးတို့ နှိပ်စက်ကုန်သောအခါ။
- ၅။ ရွာမီးလောင်သောအခါ။
- ၆။ ကျောင်းမီးလောင်သောအခါ။
- ၇။ ရွာသည် ရေမေ့သောအခါ။
- ၈။ ကျောင်းသည် ရေမေ့သောအခါ။
- ၉။ ခိုးသူကြောင့် ဆွမ်းခံရွာ ပြောင်းရွှေ့သွားသောအခါ။
- ၁၀။ ရွာသားများ နှစ်ခြမ်းကွဲသောအခါ။
- ၁၁။ ရွာသားများ သဒ္ဓါတရားနည်း၍ မကြည့်ညှီသောအခါ။
- ၁၂။ ဆွမ်း မလုံလောက်သောအခါ။
- ၁၃။ လျှောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်တို့ကို မရသောအခါ။
- ၁၄။ လျှောက်ပတ်သော ဆေးတို့ကို မရသောအခါ။
- ၁၅။ သင့်တင့်လျှောက်ပတ်သော အလုပ်အကျွေးကို မရသောအခါ။
- ၁၆။ မအပ်သော (၁၀ ပါးသော)အလှူကို လှူသောအခါ။
- ၁၇။ ဝါကပ်ရာ၌ အရှင်မရှိသော ရွှေအိုးကိုမြင်၍ အကျင့်ပျက်မည့် စိုးသောအခါ။
- ၁၈။ အတူနေသံဃာများ သင်းကွဲသောအခါ။

(၁၉၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၉။ အတူနေ သံဃာများ သင်းကွဲစေရန် လုံ့လပြုသောအခါ။

၂၀။ အတူနေ သံဃာများ သင်းကွဲမည်ကိုသိ၍ ဆုံးမသော ငါသည် ဤအရပ်၌ ငါမရှိက သင့်မြတ်မည်ဟု နှလုံးပိုက်သောအခါ။

(ဝိနည်းတော်)

၂၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၂၁-ပါးသော တရားများ

၁ ရဟန်းများ မလုပ်အပ်သော အနေသန (၂၁) ပါး အကျယ်

၁။ လူအများ ဆေးကု၍ ပစ္စည်းရှာခြင်း။

၂။ လူတို့၏ ခရီးရှည် တမန်လုပ်ခြင်း

၃။ လူတို့၏ အနီးအနား အစေအခိုင်းခံခြင်း။

၄။ အနာ ဓားခွဲပေးခြင်း။

၅။ ဆေးလိမ်းပေးခြင်း။

၆။ ပျိုအန်ဆေး ပေးခြင်း။

၇။ ဝမ်းနုတ်ဆေး ပေးခြင်း။

၈။ နှာပေးခြင်း။

၉။ မျက်စဉ်း ပေးခြင်း။

၁၀။ ဝါး ပေးခြင်း။

၁၁။ သစ်ရွက် သက်ငယ် ဓနိ ပေးခြင်း။

၁၂။ ပန်း ပေးခြင်း။

၁၃။ စားဖွယ် သစ်သီး ပေးခြင်း။

၁၄။ ရေချိုးဆပ်ပြာ ပေးခြင်း။

၁၅။ ဒန်ပူ ပေးခြင်း။

၁၆။ မျက်နှာသစ်ရေ ပေးခြင်း။

၁၇။ မျက်နှာချေ ပေါင်စွါ ပေးခြင်း။

၁၈။ မြေညက် ပေးခြင်း။

၂၁-ပါးသော တရားများ

(၁၉၁)

- ၁၉။ မိမိကိုယ်ကို အောက်ချ၍ ခင်ဗျား ကျွန်တော် ပြောခြင်း။
- ၂၀။ လိမ်လည်ဝါကြွား၍ ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း။
- ၂၁။ ကလေးထိန်းများကဲ့သို့ ကလေးကို ချီပွေ့ခြင်း။

(ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဒုတိယ)

၂ (တနည်း) အနေသန (၂၁) ပါး

- ၁။ အံ့ဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြောဆိုနေထိုင်ခြင်း။
- ၂။ ပစ္စည်းလာတ်လာဘ ရအောင် ဆွယ်၍ ပြောခြင်း။
- ၃။ အခြားသူတို့ လှူဒါန်းထားသည်ကို အခြားသူတို့အား သိစေခြင်း။
- ၄။ အခြားသူတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောစေခြင်း။
- ၅။ တနေရာမှ ရသောပစ္စည်းကို အခြားတနေရာ၌ ပေးကမ်းခြင်း။
- ၆။ သစ်သား ပေးခြင်း။
- ၇။ ထန်းရွက် သက်ငယ် စသည် ပေးခြင်း။
- ၈။ ရေချိုးရာ အသုံးပြုသော ဆပ်ပြာမှုန့် စသည်ကို ပေးခြင်း။
- ၉။ မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ချ၍ ကျွန်ုပ်၊ ကျွန်တော် စသည်အားဖြင့် လူတို့အား ပြောဆိုခြင်း။
- ၁၀။ အမှန်နည်းပါး အမှားများသော စကားကို ပြောဆိုခြင်း။
- ၁၁။ မျက်နှာသစ်ရေ စသည် ပေးခြင်း။
- ၁၂။ ကလေး ထိန်းပေးခြင်း။
- ၁၃။ မပင့်ဖိတ်ပဲ အိမ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်း။
- ၁၄။ မြေနေရာ ကောင်း၊ မကောင်း ရွေးချယ်ပေးခြင်း။
- ၁၅။ တိရစ္ဆာန်တို့၏ လက္ခဏာ ကျမ်းအတတ်ကို သင်ပေးခြင်း၊ ရွေးချယ် ပေးခြင်း။
- ၁၆။ ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့၏ လက္ခဏာကောင်းဆိုးကို ဟောပြောခြင်း။
- ၁၇။ နက္ခတ်ကို ရွေးချယ်ပေးခြင်း။
- ၁၈။ လူတို့ ခိုင်းစေသည်ကို လုပ်ကိုင်ပေးခြင်း။

(၁၉၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၉။ လူတို့ သတင်းစကားကို ယူဆောင်၍ ပြောဆိုပေးခြင်း။

၂၀။ စားသောက်ဖွယ်ကို ပေးကမ်းခြင်း။

၂၁။ မိမိအား လူထားသော ပစ္စည်းကို ပြန်ပေးခြင်း။

(မဟာနိ အရ ရေတွက်ခြင်း။)

၂၁-ပါးသော တရားဇာတ် နိဗ္ဗိတံ။

၂၄-ပါးသော အရားများ

၁ (၂၄) ပစ္စည်း

၁။ ဟေတုပစ္စယော - အရင်းအမြစ်ရှိ၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၂။ အာရမ္မဏ ပစ္စယော - အာရုံရှိ၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၃။ အဓိပတိ ပစ္စယော - ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးမှုဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၄။ အနန္တရ ပစ္စယော - အခြားမဲ့ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၅။ သမနန္တရ ပစ္စယော - ကောင်းစွာ အခြားမဲ့ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၆။ သဟဇာတ ပစ္စယော - အတူတကွဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၇။ အညမည ပစ္စယော - အချင်းချင်းဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၈။ နိဿယ ပစ္စယော - မှီရာ တည်ရာ ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။

၉။ ဥပနိဿယ ပစ္စယော - ကောင်းစွာ မှီရာတည်ရာဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။

၂၄-ပါးသော တရားများ

(၁၉၃)

- ၁၀။ ပုရေဇာတ ပစ္စယော - ရှေ့၌ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၁။ ပုစ္ဆာဇာတ ပစ္စယော - နောက်မှဖြစ်၍အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၂။ အာသေဝန ပစ္စယော - အဖန်တလဲလဲ မှီဝဲအပ်သည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော
- ၁၃။ ကမ္မ ပစ္စယော - မျိုးစေ့ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၄။ ဝိပါက ပစ္စယော - အကျိုးဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၅။ အာဟာရ ပစ္စယော - ထောက်ပံ့သည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၆။ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယော - အစိုးရသည် ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၇။ ဈာန ပစ္စယော - ချီးမြှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၈။ မဂ္ဂ ပစ္စယော - အကြောင်းဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၁၉။ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စယော - ယှဉ်တွဲသည်ဖြစ်၍အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၀။ ဝိပွယုတ္တ ပစ္စယော - မယှဉ်တွဲသည်ဖြစ်၍အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၁။ အတ္ထိ ပစ္စယော - ရှိသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။
- ၂၂။ နတ္ထိ ပစ္စယော - မရှိသည် ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

(၁၉၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၃။ ဝိဂတ ပစ္စယော - ကင်းသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်တတ်သော သဘော။

၂၄။ အဝိဂတ ပစ္စယော - မကင်းသည်ဖြစ်၍ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်တတ်သော သဘော။

၂၄-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၂၅-ပါးသော တရားများ

၁။ အဓိန္ဒာဒါန သိက္ခာပုဒ်မှ ခိုးခြင်း (၂၅) ပါး အကျယ်

(၁) နာနာဘဏ္ဍပဉ္စက ၅-ပါး

၁။ အာဒိယေယျ - အာရာမ်ကို တရားဆင်၍ ခိုးခြင်း။

၂။ ဟရေယျ - မိမိဆောင်ယူသွားသော သူတပါး ဥစ္စာ ပစ္စည်းကို ခိုးခြင်း။

၃။ အဝဟရေယျ - မိမိထံ၌ အပ်နှံထားသော ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း။

၄။ ဣရိယာပထဝိကောပေယျ-ဥစ္စာယူဆောင်သူ၏ ဣရိယာပုထ်ကိုဖျက်၍ ခိုးခြင်း။

၅။ ဌာနာစာဝေယျ - နေရာမှ ရွှေစေ့၍ ခိုးခြင်း။

(၂) ကေဘဏ္ဍပဉ္စက ၅-ပါး

ထိုငါးပါးသည် ရွှေ၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော နာနာဘဏ္ဍပဉ္စက ငါးပါးနှင့် အတူဖြစ်သည်။ (သို့သော်) ဤငါးပါး၌ သက်ရှိဝတ္ထုကိုသာ ဆို၏။

(၃) သာဟတ္ထိကပဉ္စက ၅-ပါး

၁။ သာဟတ္ထိက - ကိုယ်တိုင် ခိုးခြင်း။

၂။ အာဏတ္ထိက - တပါးသူကို စေခိုင်း၍ ခိုးခြင်း။

၃။ နိဿဂ္ဂိယ - ကင်းချထားရာ အရပ်တွင်းရှိ ဥစ္စာကို အပြင်သို့ ပစ်လွှတ်၍ ခိုးခြင်း။

၄။ အတ္ထသာဓက - မခိုးမိကပင် ကံထိုက်သော အကျိုးကို ဖြစ်စေ၍ နောက်မှယူမည်ဟူ၍ ခိုးခြင်း။

၂၅-ပါးသော တရားများ

(၁၉၅)

၅။ ရုရနိက္ခေပ - သူ့အပ်ထားသော ဥစ္စာကို ပြန်မပေးသဖြင့် ခိုးခြင်း။

(၄) ဗုဒ္ဓပယောဂပစ္စက ၅-ပါး

၁။ ပုဗ္ဗပယောဂ - မခိုးမီ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော ပယောဂဖြင့် ခိုးခြင်း၊ စေခိုင်းခြင်းကို ဆို၏။

၂။ သဟပယောဂ - ခိုးခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော တူသောခိုးခြင်း။

၃။ သံဝိဓာဝဟာရ - လူများစွာ တိုင်ပင်၍ ခိုးခြင်း။

၄။ သင်္ကေတကမ္မ - အမှတ်ပြု၍ ခိုးခြင်း။

၅။ နိမိတ္တကမ္မ - မျက်စိ မှိတ်ခြင်း လည်ညိတ်ခြင်းစသော နိမိတ် ပြု၍ ခိုးခြင်း။

(၅) ထေယျာဝဟာရ ပစ္စက ၅-ပါး

၁။ ထေယျာဝဟာရ - တင်း စဉ်းလဲ၊ အသပြာ စဉ်းလဲ၊ အလေးစဉ်းလဲ၍ ခိုးခြင်း။

၂။ ပသယာဝဟာရ - အနိုင် အထက် လုယက် တိုက်ခိုက်၍ ခိုးခြင်း။

၃။ ပရိကပ္ပါဝဟာရ - ဥစ္စာကို၎င်း၊ အရပ်ကို၎င်း ကြံဆ၍ ခိုးခြင်း။

၄။ ပဋိစ္ဆန္ဒာဝဟာရ - မြေမှုန့်၊ မြက်၊ သစ်ရွက် စသည်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ ခိုးခြင်း။

၅။ ကုသာဝဟာရ - ကမ္မည်းစာရင်း လိမ်လည်ပြောင်းလဲ၍ ခိုးခြင်း။

(ဝိနည်းတော်မှ)

၂ နှစ်ဆယ်ငါးပါးသော ဘေး (၂၅) ပါး

၁။ ဣဇတော ဝါ - မင်းဘေးမှ၎င်း။

၂။ စောရတော ဝါ - ခိုးသူဘေးမှ၎င်း။

၃။ မနုဿတော ဝါ - လူဆိုးလူကြမ်းဘေးမှ၎င်း။

၄။ အမနုဿတော ဝါ - ဘီလူး ဂူမွှက် ဖုတ်ပြိတ္တာဘေးမှ၎င်း။

၅။ အဂ္ဂိတော ဝါ - မီးဘေးမှ၎င်း။

၆။ ဥဒကတော ဝါ - ရေဘေးမှ၎င်း။

၇။ ကဏုကတော ဝါ - လေးမြား လက်နက် ဆူးငြောင့်ဘေးမှ၎င်း။

၈။ ဇနပဒရောဂတောဝါ - ဇနပုဒ်၌ဖြစ်ကုန်သော အနာရောဂါဘေးမှ၎င်း။

(၁၉၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၉။ အသဒ္ဓမ္မတော ဝါ - သူယုတ်တို့၏မကောင်းသောအကျင့်ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၀။ အသန္နိဋ္ဌိတော ဝါ - မိစ္ဆာအယူရှိသော သူတို့၏ ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၁။ အသပ္ပုရိသတော ဝါ - သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာတို့၏ ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၂။ ဟတ္ထိ - ဆင်ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၃။ အဿ - မြင်းဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၄။ ဂေါဏ - နွားရိုင်းဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၅။ ကုက္ကုရ - ခွေးဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၆။ အဟိ - မြေဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၇။ ဝိစ္ဆိကာ - ကင်းမြီးကောက်ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၈။ ဒိပိ - သစ်ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၁၉။ အစ္စ - ဝံဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၂၀။ သူကရ - ဝက်ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၂၁။ မဟိံ သ - ကျွဲရိုင်းဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၂၂။ သီဟ - ခြင်္သေ့ဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၂၃။ ဗျုပ္ပ - ကျားဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၂၄။ ယက္ခ - တိလူးဘေးမှတစ်ဆင့်
- ၂၅။ ရက္ခသာဒီဟိ - ရေစောင့်ဘီလူးဘေးမှတစ်ဆင့်

အထူးမှတ်ချက်။ ။ အချို့ပရိတ်စာတို့၌ သီဟနှင့် ဗျုပ္ပသည် မပါသည်ဖြစ်၏။
 (သို့သော်) ပါသင့်သော ပုဒ်များပင် ဖြစ်၏။ ပါသော ပရိတ်စာသည် မှန်ပင် ဖြစ်၏။ ရာဇတော ဝါ ကစ၍
 ရက္ခသာဒီဟိ - တိုင်အောင် သုံးဆယ့်တပါး အပြားရှိ၏။
 (သို့သော်) ဘေးငယ်များကို ဖယ်လိုက်ပါက ဖော်ပြပါ
 ဘေးတို့သည် ဘေးကြီး (၂၅) ပါး ဖြစ်ပေ၏။

(စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီး နိဿယမှ ဖြစ်၏။)

၃ ယုတ်မာသော မယားအင်္ဂါ (၂၅) ပါး

- ၁။ သာမိကဿ - အရပ်တပါးသို့ လင်သွားခြင်းကို ချီးမွမ်း၏။
- ၂။ ပဝုတ္တံ - အရပ်တပါး၌ လင်ရောက်နေသည်ကို မအောက်မေ့။

၂၅-ပါးသော တရားများ

(၁၉၇)

- ၃။ အာဂတံ - အရပ်တပါးမှ လင်ရောက်လာသည်ကို မနှစ်သက်။
- ၄။ အဝဏ္ဏံ - လင်၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောဆို၏။
- ၅။ ဝဏ္ဏံ - လင်၏ ကျေးဇူးကို မပြောဆို။
- ၆။ အနတ္တံ - လင်၏ အကျိုးမဲ့ကို ကျင့်၏။
- ၇။ အတ္တံ - လင်၏အကျိုးကို မကျင့်။
- ၈။ အကိစ္စ - မပြုလုပ်သင့်သည်ကို ပြုလုပ်၏။
- ၉။ ကိစ္စံ - ပြုသင့်သည့် လင်၏ ကိစ္စကို မပြုလုပ်။
- ၁၀။ ပရိဒဟိတော - ခါးဝတ်တို့ကို မြဲစွာ ဝတ်၍ အိပ်၏။
- ၁၁။ ပရုမ္မုခိ - လင်ကို ကျောပေး၍ အိပ်၏။
- ၁၂။ ပရိဝတ္တက - တပြောင်းတပြန် လူးလိုမ့်တတ်၏။
- ၁၃။ ကုကံမိယ ဇာတာ- အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်၍ ရှည်သောထွက်သက် ဝင်သက်ဖြစ်၏။
- ၁၄။ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲဝေဒနာကို ကြားတတ်၏။ (ညည်းညူ၏။)
- ၁၅။ ဥစ္စာရပဿာဝံ - ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် မကြာမကြာစွန့်တတ်၏။
- ၁၆။ ဝိလောပံ - ဖောက်ပြန်သော အကျင့်ကို ကျင့်တတ်၏။
- ၁၇။ ပရပုရိသသဒ္ဓံ - တပါးသော ယောက်ျား၏ အသံကို ကြားက နားစွင့်၍ ထောင်တတ်၏။
- ၁၈။ နိဟတဘောဂ- စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ (လောင်းကစားခြင်း။)
- ၁၉။ ပဋိဝိသကေဟိ- ကိလေသာ အစွမ်းဖြင့် အိမ်နီးချင်း ယောက်ျားတို့နှင့် ရောယှက်တတ်၏။
- ၂၀။ နိက္ခန္တပါဒါ - ထွက်သွားသော ခြေရှိ၏။
- ၂၁။ ဝိသိခါနုစာရိနီ - အခါမဲ့ဖြစ်သော ညမှ သွားလေ့ရှိ၏။
- ၂၂။ အဘိစာရိနီ ခေါပန - လင်မြှောင်ထားတတ်၏။
- ၂၃။ အဂါရဝါ - လင်၌ ရိုသေခြင်းမရှိ၊ ပြစ်မှားလိုသော အကြံဖြင့် တံခါးဝ၌ အမြဲရပ်လျက်ရှိ၏။

(၈၉၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၄။ ကစ္ဆာဒိနိ - လျှိုဝှက်အုပ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကို ပြတတ်၏။

၂၅။ ဒိသောဒိသံ- ထိုမှ ဤမှ ကြည့်တတ်၏။ (မျက်လုံး ကစားခြင်း။)

(၅၅၀-မဟာကုဏ္ဍလဇာတ်မှဖြစ်၏။)

၂၅-ပါးသောတရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၂၈-ပါးသော ထရားများ

၁ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူဘုရားများ၏ ဘွဲ့တော်များ (ဘုရား ၂၈-ဆူ)

၁။ တဏှင်္ဂရာ။	၁၀။ အနောမဒဿီ။	၁၉။ သိဒ္ဓတ္ထ။
၂။ မေကင်္ဂရာ။	၁၁။ ပဒုမ။	၂၀။ တိဿ။
၃။ သရဏင်္ဂရာ။	၁၂။ နာရဒ။	၂၁။ ဖုဿ။
၄။ ဒီပင်္ဂရာ။	၁၃။ ပဒုမုတ္တရ။	၂၂။ ဝိပဿီ။
၅။ ကောဏ္ဍည။	၁၄။ သုမေဓ။	၂၃။ သိခီ။
၆။ မင်္ဂလ။	၁၅။ သုဇာတ။	၂၄။ ဝေဿဘူ။
၇။ သုမန။	၁၆။ ပိယဒဿီ။	၂၅။ ကကုသံ။
၈။ ရေဝတ။	၁၇။ အတ္ထဒဿီ။	၂၆။ ကောဏာဂုံ။
၉။ သောဘိတ။	၁၈။ မေဒဿီ။	၂၇။ ကဿပ။
		၂၈။ ဂေါတမ။

၂ ရုပ်တရားပေါင်း (၂၈) ပါး

အသဘာဝရုပ်..... (၁၀) ပါး။

သဘာဝရုပ်..... (၁၈) ပါး။

ပေါင်း.... (၂၈) ပါး။

၃၀-ပါးသော ထရားများ

၁ ရဟန်းသိက္ခာပုဒ် နိဿဂ္ဂိယပါဓိတ် (၃၀) ပါး

ဝိပရောဓိ ၁၀-ပါး

၁။ ပထမ ကထိနသိက္ခာပုဒ်- ခရီးသွားကြသော ရဟန်းများအထုပ်အပိုး တွေကို ထမ်းကြရွက်ကြမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၃၀-ပါးသော တရားများ

(၁၉၉)

- ၂။ ဒုတိယ ကထိနသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းများ သင်္ကန်းကြီးကို ပစ်ထားခဲ့မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃။ တတိယ ကထိနသိက္ခာပုဒ်-ရဟန်းအများ အကာလ၌ ရသောသင်္ကန်းကို တလထက် ပို၍ မချုပ်ဆိုးပဲထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၄။ ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥဒါယီဇနီးဟောင်း ဘိက္ခုနီအား သင်္ကန်းလျှော်ခိုင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅။ စိဝရပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥဒါယီ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏သင်းပိုင်ကို အလှူခံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆။ အညာတိကဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒ သင်္ကန်းကိုအတင်းတောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇။ တတုတ္တရိသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ သင်္ကန်း အပိုတောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈။ ဥပက္ခဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒ ရည်ရွယ်ရင်းထက် တန်ဖိုး ပိုအောင် သင်္ကန်းစီမံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၉။ ဒုတိယ ဥပက္ခဋ္ဌသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒ ဒါယကာ နှစ်ဦးထံ သွား၍ သင်္ကန်းကို တန်ဖိုးပိုအောင် စီမံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၀။ ရာဇသိက္ခာပုဒ်-ရှင်ဥပနန္ဒ ဝေယျာဝစ္စပြုသူအား အတင်းတောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ကောသိယဝဂ် ၁၀-ပါး

- ၁၁။ ကောသိယသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ အိုးလုပ်သူတို့ထံ တိုက်တွန်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၂။ သုဒ္ဓကာဠကသိက္ခာပုဒ်ဆဗ္ဗဂ္ဂိ- ရဟန်းများအနက်ရောင်ချညှိသက်သက်ဖြင့် အခင်းပြုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၃။ ဒေဘာဂသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ အနက်ရောင် အထည်ကိုယ်တွင် အဖြူရောင် အနားကွပ်ရုံသာထည့်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၄။ ဆဗ္ဗဿသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းအများ နှစ်စဉ် အခင်းသစ် ပြုလုပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

(၂၀၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၁၅။ နိသီဒနသန္တတသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းအများ အခင်းဟောင်းကို စွန့်ပစ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၆။ ငွေကလောမသိက္ခာပုဒ်-ရဟန်းတပါး သိုးမွေးအထုပ်ကြီးရှက်လာမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၇။ ငွေကလောမခေဝါပနသိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ဘိက္ခုနီတို့အား ခိုင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၈။ ရူပိယသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒ ငွေအလှူခံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၉။ ရူပိယသံဝေါဟာရသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ရွှေငွေ လဲလှယ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၀။ ကယဝိက္ကယသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒ ပရိဗိုဇ်နှင့် အဝတ်ချင်း လဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ပတ္တဝေ ၁၀-ပါး

- ၂၁။ ပတ္တသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ သပိတ်များစွာ ကိုယ်ပိုင်ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၂။ (က) ဥနုပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အလိုက်မသိပဲ သပိတ်တောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၃။ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ ထောပတ်စသော ဆေးများကို ကြာရှည်စွာ သိမ်းထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၄။ ဝသိကသာဋ္ဌိကသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ မိုးလ မရောက်ခင် မိုးရေခံသင်္ကန်း ချုပ်ဆိုးဝတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၅။ စိဝရအတ္ထိန္ဒနသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒ ပေးပြီးသင်္ကန်းကို ပြန်၍လှူမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၆။ သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ချည်တို့ကို များစွာ တောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၇။ မဟာပေသကာရသိက္ခာပုဒ်-ရှင်ဥပနန္ဒမိမိဘိုရည်မှန်းသော သင်္ကန်းကို ရည်မှန်းသော အဖိုးထက်ပို၍ကုန်အောင် စီမံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၈။ အစ္စကစိဝရသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းအများ အစ္စကသင်္ကန်းကို ကြာရှည်စွာ ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၂၉။ သာသကံသိက္ခာပုဒ်-တောကျောင်း ရဟန်းအများ ခြောက်ညဉ့်ထက် ပို၍ သင်္ကန်းနှင့် ကင်းနေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၃၀။ ပရိဏတသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ သံဃာလူမည့်သင်္ကန်းကို မိမိသို့ လှူစေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၂ ပါရမီ ၁၀-ပါး အပြား (၃၀)

၁။ စည်းစိမ်ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်၍ ပါရမီတော်(၁၀)ပါးကို ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်း။

၂။ ကိုယ်လက်အင်္ဂါကို စွန့်လွှတ်၍ ပါရမီတော် (၁၀) ပါးကို ကျင့်သုံး ခဲ့ခြင်း။

၃။ အသက်ကို စွန့်လွှတ်၍ ပါရမီတော် (၁၀) ပါးကို ကျင့်သုံးခဲ့ခြင်း။ ပါရမီ (၁၀) ပါး အပြား ၃၀။

၃၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၃၁-ပါးသော တရားများ

၁ ဓမ္မဓါတို့နေထိုင်ရာဘုံ (၃၁) ဘုံ

၁။ အပါယ် - ၄-ဘုံ။

၂။ ကာမသုဂတိ - ၇-ဘုံ။

၃။ ရူပဗြဟ္မာ - ၁၆-ဘုံ။

၄။ အရူပဗြဟ္မာ - ၄-ဘုံ။

ဘုံ ၃၁-ဘုံ ဖြစ်၏။

အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာအခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၃၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၃၂-ပါးသော တရားများ

၁ (၉၂) ကောဋ္ဌာသ

၁။ ကေသာ - ဆံပင်။	၁၇။ အန္တဂုဏ်-အူသိမ်။
၂။ လောမဒ - အမေး။	၁၈။ ဥဒရိယံ - အစာသစ်။
၃။ နခါ - ခြေသည်းလက်သည်း။	၁၉။ ကရိသံ-အစာဟောင်း။
၄။ ဒန္တာ - သွား။	၂၀။ မတ္တလုဂံ - ဦးနှောက်။
၅။ တစော - အရေ။	၂၁။ ပိတ္တံ - သည်းခြေ။
၆။ မံသံ - အသား။	၂၂။ သေမှံ - သလိပ်။
၇။ နာရု - အကြော။	၂၃။ ပုဗ္ဗော - ပြည်။
၈။ အဋ္ဌိ - အရိုး။	၂၄။ လောဟိတံ-သွေး။
၉။ အဋ္ဌိမိဋ္ဌိ - ရိုးတွင်းခြင်ဆီ။	၂၅။ သေဒေါ - ချွေး။
၁၀။ ဝက္ကံ - အညှို့။	၂၆။ မေဒေါ - အဆီခဲ။
၁၁။ ဟဒယံ - နှလုံး။	၂၇။ အဿု - မျက်ရည်။
၁၂။ ယကနံ - အသည်း။	၂၈။ ဝသာ - ဆီကြည်။
၁၃။ ကိလောမကံ - အမြေး။	၂၉။ ခေဋ္ဌော - တံတွေး။
၁၄။ ပိဟကံ - အဖျဉ်း။	၃၀။ သိဗံာဏိကာ-နှပ်။
၁၅။ ပပ္ဖါသံ - အဆုတ်။	၃၁။ လသိကာ - အစေး။
၁၆။ အန္တံ - အူမ။	၃၂။ မုတ္တံ - ကျင်ငယ်။

၂ ယောကျ်ားမြတ် လက္ခဏာ (၃၂) ပါး

- ၁။ ညီညွတ်စွာရှိသော ညီညွတ်စွာထိသော ခြေဘဝါး ရှိခြင်း။
- ၂။ ခြေဘဝါးအပြင်၌အကန့်တထောင်ရှိသော စက်ဝန်းတို့ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။
- ၃။ ရှည်သော ပနှောက် ရှိခြင်း။
- ၄။ ရှည်သွယ်သော လက်ချောင်း ခြေချောင်း ရှိခြင်း။
- ၅။ နူးညံ့နုနယ်သော ခြေဖဝါးလက်ဖဝါး ရှိခြင်း။
- ၆။ ကွန်ရက်ပမာ ညီညာသော လက်ချောင်း ခြေချောင်း ရှိခြင်း။

၃၂-ပါးသော တရားများ

(၂၀၃)

- ၇။ ဖမျက်မြင့်သော ခြေ ရှိခြင်း။
- ၈။ ဧကီသားကောင်၏ သလုံးမြင်းခေါင်းကဲ့သို့ သလုံးမြင်းခေါင်းရှိခြင်း။
- ၉။ မကိုင်းညွတ်ပဲ နှစ်ဖက်သော လက်ဝါးပြင် တို့ဖြင့် ပုဆစ် ဒူးတို့ကို သုံးသပ်နိုင်ခြင်း။
- ၁၀။ အအိမ်ပုံးလှမ်းသော ပုရိသနိမိတ် ရှိခြင်း။
- ၁၁။ ရှေ့အဆင်းနှင့်တူသော အသားအရေ ရှိခြင်း။
- ၁၂။ ချောမွေ့သော အသားအရေ ရှိခြင်း။
- ၁၃။ တပင်ချင်းပေါက်သော မွေးညှင်း ရှိခြင်း။
- ၁၄။ မွေးညှင်းတို့သည် လက်ျာရစ် လည်၍ အထက်သို့ ကော့တက်လျက် ပေါက်၏။
- ၁၅။ ဗြဟ္မာမင်းကဲ့သို့ ဖြောင့်မတ်သော ကိုယ်ရှိ၏။
- ၁၆။ အရပ် (၇) ပါး၌ အသားဖြိုးမောက်ခြင်း ရှိ၏။
- ၁၇။ ခြင်္သေ့ကိုယ် ရှေ့ပိုင်းနှင့်တူသော ကိုယ်ရှိ၏။
- ၁၈။ လက်ပြင် နှစ်ဖက်အကြား၌ ပြည့်ဖြိုးသော ကျောပြင် ရှိ၏။
- ၁၉။ ပညောင်ပင်ဝန်းကဲ့သို့ ဝန်းသောကိုယ် ရှိ၏။
- ၂၀။ ညီညာစွာလုံးသော လည်ပင်းလည်တိုင် ရှိ၏။
- ၂၁။ အရသာကိုဆောင်ဆော အလွန်ကောင်းမြတ်သော အကြော ရှိ၏။
- ၂၂။ ခြင်္သေ့၏ မေးနှင့်တူသော မေးရှိ၏။
- ၂၃။ လေးဆယ်သော သွား ရှိ၏။
- ၂၄။ ညီညွတ်သော သွား ရှိ၏။
- ၂၅။ မကျဲသော သွား ရှိ၏။
- ၂၆။ အလွန်ဖြူစင်သော စွယ်တော်လေးချောင်း ရှိ၏။
- ၂၇။ ကြီးမား ရှည်လျား နူးညံ့သော လျှာ ရှိ၏။
- ၂၈။ ဗြဟ္မဿရ (သို့မဟုတ်) ကရဝိက်သံနှင့်တူသော အသံ ရှိ၏။
- ၂၉။ အလွန်ညိုသော မျက်လုံး ရှိ၏။
- ၃၀။ နွားငယ် မျက်တောင်နှင့်တူသော မျက်တောင် ရှိ၏။

(၂၀၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃၁။ မျက်မှောင် နှစ်ခုအကြား၌ နူးညံ့သော ဝါဂွမ်းနှင့်တူသော ဥဏ္ဍလုံ
မွေးရှင် ပေါက်လျက် ရှိ၏။
- ၃၂။ သင်းကျစ်ဆင်ထားဘိသကဲ့သို့သော ဦးခေါင်းရှိ၏။
(ဒိဗနိကာယ် မဟာဝါ ပါဠိတော်)

၃ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ကံကြမ္မာ (၃၂) ပါး

- ၁။ ကြိမ်လုံးဖြင့် ရိုက်ခြင်း။
- ၂။ တုတ်လှံတံဖြင့် ရိုက်ခတ်ခြင်း။
- ၃။ ဝါးထက်ခြမ်းကွဲဖြင့် ရိုက်ခတ်ခြင်း။
- ၄။ လက်ကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၅။ ခြေကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၆။ လက်ခြေနှစ်ဖက်တို့ကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၇။ နားကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၈။ နှာခေါင်းကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၉။ နား၊ နှာခေါင်း နှစ်ပါးတို့ကို ဖြတ်ခြင်း။
- ၁၀။ ဦးခေါင်းခွံကို ခွါ၍ရဲရဲတောက်သော သံတွေ့ရေကို ဦးခေါင်းပေါ်မှ
လောင်းခြင်း။
- ၁၁။ ဦးခေါင်းခွံကို ခွါ၍ ဦးခေါင်းရိုးကို ဖြူအောင် ပွတ်ခြင်း။
- ၁၂။ ခံတွင်းကို သံညှပ်ဖြင့် ဖြု၍ အတွင်း၌ မီးရှို့ခြင်း။
- ၁၃။ ဆီဆွတ်သော ပုဆိုးဖြင့် ကိုယ်ကိုပတ်၍ မီးရှို့ခြင်း။
- ၁၄။ ဆီဆွတ်သော ပုဆိုးဖြင့် လက်ကိုပတ်၍ မီးရှို့ခြင်း။
- ၁၅။ တကိုယ်လုံး အရေကို ခွါခြင်း။
- ၁၆။ အထက်မှ အရေကို ခါးတိုင်ခွါ၍ ခါးမှအရေကို ခြေမျက်စိတိုင်
အောင် ခွါခြင်း။
- ၁၇။ မြေ၌ ပက်လက် အိပ်စေ၍ ခြေနှစ်ဖက်၊ လက်နှစ်ဖက်တို့၌ သံစို၊
ရိုက်နှက်ခြင်း။
- ၁၈။ နှုတ်ခမ်းနှစ်ဖက်တို့၌ မြော့ချိတ်ဖြင့် ချိတ်ဆွဲခြင်း။
- ၁၉။ တကိုယ်လုံး၌ အသားတို့ကို ဓားဖြင့် အတစ် အတစ် လှီးချခြင်း။

၃၂-ပါးသော တရားများ

(၂၀၅)

- ၂၀။ တုကိုယ်လုံး၌ ဓားနှင့်မွန်း၍ ဆားဖြင့် ပက်ခြင်း။
 - ၂၁။ မြေ၌ တစောင်း အိပ်စေပြီးလျှင် နား၌ သံစိုနှက်ခြင်း။
 - ၂၂။ အရေကိုမခွါမူ၍ အရိုးများကျေမှုအောင်ကျောက်တို့ဖြင့် ထုနှက်ခြင်း။
 - ၂၃။ ကြိုက်ကြိုက်ဆူသော ဆီပူဖြင့် လောင်းခြင်း။
 - ၂၄။ တိုင်, သစ်ပင်စသည်တို့၌ ချည်၍ ခွေးတို့ကို စားစေခြင်း။
 - ၂၅။ တိုင်, သစ်ပင်တို့၌ ခြေကို မြေနှင့် မထိစေပဲ ချည်ပြီးလျှင် စအိုဒွါရမှ သတ်လျှိုခြင်း။
 - ၂၆။ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ခြင်း။
 - ၂၇။ ခြေလန် လက်လန် ချည်၍ ရင်ကိုပေါက်ဆိန်ဖြင့် ပေါက်ခြင်း။
 - ၂၈။ ဆီအိုးကင်း၌ ထည့်၍ လှော်ခြင်း။
 - ၂၉။ ကိုယ်အလယ်၌ နှစ်ပိုင်း ဖြတ်ခြင်း။
 - ၃၀။ ခြေကို မိုးမျှော်၍ ဦးခေါင်းစောက်ထိုး ထားခြင်း။
 - ၃၁။ လက်ခြေ လေးဖက်တို့ကို ကြမ်းတမ်းသော ကြိုးတို့ဖြင့် လက်ပြန် တုပ်ခြင်း။
 - ၃၂။ လက်ထိတ် ခြေထိတ်ခတ်၍ နှောင်အိမ်၌ ထားခြင်း။
- (စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ)

၄ ရှင် ရဟန်း မပြုထိုက်သူ (၃၂) ယောက်

၁။ လက်ပြတ်သောသူကို	ရှင် ရဟန်း မပြုပေးအပ်။
၂။ ခြေပြတ်သောသူကို	။
၃။ လက်ခြေပြတ်သော သူကို	။
၄။ နားပြတ်သော သူကို	။
၅။ နှာခေါင်းပြတ်သောသူကို	။
၆။ နား နှာခေါင်းပြတ်သော သူကို	။
၇။ ခြေချောင်းလက်ချောင်းပြတ်သောသူကို	။
၈။ ခြေမ လက်မ ပြတ်သောသူကို	။
၉။ အကြောပြတ်သောသူကို	။

(၂၀၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၁၀။ ခြေချောင်းလက်ချောင်းပူးနေသောသူကို ရှင်ရဟန်း မပြုပေးအပ်။
- ၁၁။ ကုန်းသောသူကို ။
- ၁၂။ ကွသောသူကို ။
- ၁၃။ လည်ပင်းကြီးနာရှိသောသူကို ။
- ၁၄။ သံပူကပ်၍ တံဆိပ်ခတ်ထားသောသူကို ။
- ၁၅။ ကြိမ်ဖန်ပေးခံရသောသူကို ။
- ၁၆။ တောရာအရပ်၌သတ်ဟူ၍ကြော်ငြာထားသောသူကို။
- ၁၇။ ခြေထိုင်းသောသူကို ။
- ၁၈။ အနာဆိုးရှိသောသူကို ။
- ၁၉။ ပရိသတ်ကို ဖျက်ဆီးသောသူကို ။
- ၂၀။ မျက်စိတဖက် ကန်းသောသူကို ။
- ၂၁။ ခြေလက် ကောက်သောသူကို ။
- ၂၂။ ခြေခွင်သောသူကို ။
- ၂၃။ ကိုယ်တခြမ်းသေသောသူကို ။
- ၂၄။ ဆွံ့သောသူကို ။
- ၂၅။ အိုမင်း မစွမ်းသောသူကို ။
- ၂၆။ မျက်စိနှစ်ဖက်ကန်းသောသူကို ။
- ၂၇။ အ သောသူကို ။
- ၂၈။ နားပင်းသောသူကို ။
- ၂၉။ ကန်းလည်းကန်း အ လည်း အ သောသူကို ။
- ၃၀။ ကန်းလည်းကန်း နားလည်းပင်းသောသူကို ။
- ၃၁။ အ လည်း အ နားလည်းပင်းသောသူကို ။
- ၃၂။ ကန်းလည်းကန်း၊ အလည်း အ သောသူကို ရှင်ရဟန်းပြုမပေးအပ်။

ရှင်ရဟန်း ပြုပေးသော ရဟန်းအား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။

(ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်)

၃၂-ပါးစောာ တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၃၇-ပါးသော တရားများ

၁ အာဇာနည်သုတ်လာ နတ်စစ်သူကြီး (၃၇) ပါး

၁။	ဣန္ဒ	နတ်
၂။	သောမ	နတ်
၃။	ဝရုဏ	နတ်
၄။	ဘာရဒွါဇ	နတ်
၅။	ပဇာပတိ	နတ်
၆။	စန္ဒန	နတ်
၇။	ကာမသေဋ္ဌ	နတ်
၈။	ကိန္နရဏ္ဍ	နတ်
၉။	နိဗ္ဗဏ္ဍ	နတ်
၁၀။	ပနာဒယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၁။	ဩပမညယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၂။	ဒေဝသုဇာယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၃။	စိတ္တသေနယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၄။	နဋ္ဌောရာဇယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၅။	ဇနေသဘယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၆။	သာတာဂိရိယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၇။	ဟေမဝတယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၈။	ပုဏ္ဏကယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၁၉။	ကရတိယယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၂၀။	သိဝကယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၂၁။	မုစလိန္ဒယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၂၂။	ဝေသာမိတ္တယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၂၃။	ယုဂန္ဓရယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၂၄။	ဂေါပါလယက္ခသေနာပတိ	နတ်
၂၅။	သုပ္ပရာဇယက္ခသေနာပတိ	နတ်

(၂၀၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၂၆။ ဟိရိယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၂၇။ နေတ္ထိယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၂၈။ မန္ဒိယယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၂၉။ ပဉ္စာလစက္ကာယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၀။ အာဠာဝကယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၁။ ပဠန္ဒယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၂။ သုမနယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၃။ သုမုခယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၄။ ဒမိမုခယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၅။ မဏိယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၆။ မာဏိရေယက္ခသေနာပတိ နတ်
- ၃၇။ သေရိသကယက္ခသေနာပတိ နတ်

၂ မောဓိပက္ခိယတရား (၃၇) ပါး

- ၁။ သတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါး။
- ၂။ သမ္ပပ္ပဓာန်တရား ၄-ပါး။
- ၃။ ဣဒ္ဓိပါဒ်တရား ၄-ပါး။
- ၄။ ဣန္ဒြေ ၅-ပါး။
- ၅။ ဗိုလ် ၅-ပါး။
- ၆။ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး။
- ၇။ မဂ္ဂင် ၈-ပါး။

၃၇-ပါး။

အကျယ်ကိုသိလိုက သက်ဆိုင်ရာအခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၃၇-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၃၈-မီးသော တရားများ

၁ မင်္ဂလာတရား (၃၈) ပါး

- ၁။ အသေဝနာ စ ဗာလာနံ- သူမိုက်ကို မမှီဝဲ မဆည်းကပ်ခြင်း။
- ၂။ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ - ပညာရှိကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း။
- ၃။ ပူဇာစ ပူဇနေယျာနံ - ပူဇော်ထိုက်သူကို ပူဇော်ခြင်း။
- ၄။ ပဋိရူပဒေသဝါသောစ-သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌နေခြင်း။
- ၅။ ပုဗ္ဗေစ ကတပုညတာ - ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုရှိသော သူ၏ အဖြစ်၌ ရှိခြင်း။
- ၆။ အတ္တသမ္မာပဏီဓိ စ - မိမိကိုယ်ကိုကောင်းစွာဆောက်တည်ခြင်း။
- ၇။ ဗာဟုဿစ္စဉ္စ - အကြားအမြင် များသောသူ ဖြစ်ခြင်း။
- ၈။ သိပ္ပဉ္စ - လက်မှုပညာ အစရှိသော အသက်မွေးမှုပညာ တတ်ခြင်း။
- ၉။ ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော - မိမိနှင့် ဆိုင်ရာ ကျင့်သုံးရမည့် တရားတို့ သိခြင်း။
- ၁၀။ သုဘာသိတာ စ ယာ ဝါစာ - ကောင်းသောစကားကိုပြောဆိုခြင်း။
- ၁၁။ မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာနံ - အမိအဖကို လုပ်ကျွေးခြင်း။
- ၁၂။ ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော - သားမယားတို့ကို သင်္ဂြိုဟ်ထောက်ပံ့ ပေးကမ်းခြင်း။
- ၁၃။ အနာကုလာ စ ကမ္မန္တာ - အနှောက် အယှက် မရှိသော အလုပ်ကို လုပ်ခြင်း။
- ၁၄။ ဒါနဉ္စ - အလှူအတန်း ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၁၅။ ဓမ္မစရိယာ - တရားကို ကျင့်ခြင်း။
- ၁၆။ ဉာတတာနဉ္စ သင်္ဂဟော-ဆွေမျိုးတို့အားထောက်ပံ့ ပေးကမ်းခြင်း။
- ၁၇။ အနဝဇ္ဇာနိ ကမ္မာနိ - အပြစ်မရှိသော အလုပ်ကို လုပ်ခြင်း။
- ၁၈။ အာရတီ - မကောင်းမှုမှ ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်ခြင်း။ (စာရိတ္တသီလ)
- ၁၉။ ဝိရတီ - မကောင်းမှုမှ ကိုယ်ထွေကြွံ့က အထူး ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။ (ဝါရိတ္တသီလ)

(၂၁၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၂၀။ မဇ္ဇပါနာ စ သံယမော - သေရည်အရက်ကို သောက်ခြင်းမှ ကောင်းစွာ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။
 - ၂၁။ အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေသု - ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၌ မမေ့မလျော့ရခြင်း။
 - ၂၂။ ဂါရဝေါ စ - ရိုသေထိုက်သောသူကို ရိုသေရခြင်း။
 - ၂၃။ နိဝါတော စ - မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချရခြင်း။
 - ၂၄။ သန္တုဒ္ဓိ စ - ရသလောက်နှင့် ရောင်ရဲလှယ်ရခြင်း။
 - ၂၅။ ကတညုတာ - သူပြုဘူးသော ကျေးဇူးကို သိရခြင်း။
 - ၂၆။ ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ - သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အခါ၌ သူတော်ကောင်းတရား နှာကြားရခြင်း။
 - ၂၇။ ခန္တိ စ - သည်းခံရခြင်း။
 - ၂၈။ သောဝဇ္ဇဿတာ - သူတော်ကောင်းများ ဆိုဆုံးမသော စကား နှာယူရခြင်း။
 - ၂၉။ သမဏာနံ ဝဿနံ - ရဟန်းမြတ်တို့အား ဖူးမျှော်ကန်တော့ရခြင်း။
 - ၃၀။ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ - သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အခါ၌တရားကို ဆွေးနွေးရခြင်း။
 - ၃၁။ တပေါ စ - ခြိုးခြံစွာ ကျင့်ရခြင်း။
 - ၃၂။ ဗြဟ္မစရိယဉ္စ - မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ရခြင်း။
 - ၃၃။ အရိယသစ္စာန ဝဿနံ - အရိယသစ္စာ လေးပါးကို သိမြင်ရခြင်း။
 - ၃၄။ နိဗ္ဗာနသစ္စိကိရိယာစ - နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတရားကို မျှော်မှောက်ပြုရခြင်း။
 - ၃၅။ ဖုဋ္ဌဿ လောကဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ယဿ န ကမ္မတိ - လောကဓံ တရားရှုစပါးနှင့် တွေ့ကြုံက မတုန်လှုပ်ရခြင်း။
 - ၃၆။ အသောက် - စိုးရိမ်မှု မရှိရခြင်း။
 - ၃၇။ ဝိရဇံ - ရမ္မက်ဟူသော မြူမရှိရခြင်း။
 - ၃၈။ ခေမံ - ဘေးမရှိခြင်း။
- ၃၈-ပါးစော တရားစား နိဗ္ဗိတံ။

၄၀-ပါးသော ထရားများ

၁ မိန်းမ မာယာ (၄၀)

- ၁။ ဝိဇ္ဇတ္တိ - ကိုယ်လက်ကို ဆန့်တန်း၏။
- ၂။ ဝိလာသတိ - တင့်တယ် စမ္ပယ်၏။
- ၃။ ဝိနမတိ - ညွတ်၏, ငဲ့၏, ကုန်း၏။
- ၄။ ဝိလဇ္ဇတိ - ရှက်နိုးဟန်ပြု၏။
- ၅။ နခေန - လက်သည်း ခြေသည်းဖြင့် လက်သည်း ခြေသည်းကို ထိခိုက်ချွတ်ချယ်၏။
- ၆။ ပါဒေန - ခြေတဖက်ဖြင့် ခြေတဖက်ကို နင်း၏။
- ၇။ ကဋ္ဌေန - သစ်သားတုတ်တံဖြင့် မြေကို ရေးခြစ်၏။
- ၈။ ဒါရကံ - သူငယ်ကို မြှောက်ပင့်၏။
- ၉။ ဥလ္လုဿံပေတိ - မြှောက်ပင့်စေ၏။
- ၁၀။ ဥက္ခိပတိ - ချီ၏။
- ၁၁။ ကိဋ္ဌတိ - ကစား၏။
- ၁၂။ ကိဋ္ဌာပေတိ - ကစားစေ၏။
- ၁၃။ စုမ္ပတိ - နမ်းရှုပ်စုပ်၏။
- ၁၄။ စုမ္မာပေတိ - သူငယ်ကို နမ်းရှုပ်စေ၏။
- ၁၅။ ဘုဉ္ဇတိ - စား၏။
- ၁၆။ ဘုဉ္ဇာပေတိ - စားစေ၏။
- ၁၇။ ဒဒါတိ - ပေး၏။
- ၁၈။ ယာစတိ - တောင်း၏။
- ၁၉။ ကတံ - သူငယ်ပြုသည်ကို အတုလိုက်၍ ပြု၏။
- ၂၀။ ဥစ္စံ ဘာသတိ - မြှင့်၍ ဆို၏။
- ၂၁။ နိစံ ဘာသတိ - နှိမ်ချ၍ဆို၏။
- ၂၂။ အဝိစ္စံ ဘာသတိ - ထင်ရှားသိသာစွာ ဆို၏။
- ၂၃။ ဝိဝိစ္စံ ဘာသတိ - မသိမသာဖုံးကွယ်ကာဆို၏။
- ၂၄။ နစွေန ဝိတေန ဝါဒိတေန-ကခြင်း, သီဆိုခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း, ငိုကြွေးခြင်း, တင့်တယ်စမ္ပယ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြင့် တခစ်ခစ်ရယ်၏။

(၂၁၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၂၅။ ပေက္ခတိ - တစေ့တစောင်း ကြည့်ရှု၏။
- ၂၆။ ကဋိ - ခါးကိုလှုပ်၏။
- ၂၇။ ဂုယုဘဏ္ဍကံ - လျှိုဝှက်အပ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ပြ၏။
- ၂၈။ ဦရံ - ပေါင်ကို လှစ်၏။
- ၂၉။ ဦရံ - ပေါင်ကို ပိတ်၏၊ ထိ၏။
- ၃၀။ ထနံ - သားမြတ်ကို ပြ၏။
- ၃၁။ ကစ္ဆံ - လက်ကစီးကြားကို ပြ၏။
- ၃၂။ နာဘိ - ချက်ကို ပြ၏။
- ၃၃။ အက္ခိ - မျက်စိကို မှိတ်၏။
- ၃၄။ ဘမုကံ - မျက်မှောင်ကို ချိပင့်၏။
- ၃၅။ ဩဋ္ဌိ - နှုတ်ခမ်းကို ကိုက်၏၊ စူး၏၊ ရက်၏၊ ပြင်၏။
- ၃၆။ ဇိဝံ - လျှာကို မွေ့နှော့၏။
- ၃၇။ ဒုသံ - အဝတ်တမိကို ကျွတ်စေ၏၊ ဖြေ၏။
- ၃၈။ ဒုသံ - အဝတ်တမိကို ခိုင်အောင်ဖွဲ့၏၊ တင်းတင်း ဝတ်ခြင်းကို ဆို၏။
- ၃၉။ သိရသံ - ဆံထုံးကို ဖြေ၏။
- ၄၀။ သိရသံ - ဆံထုံးကို ဖွဲ့၏၊ ခိုင်ခိုင်ပြင်ထုံး၏။

(ဓမ္မပဒနှင့် မဟာကုနာလဇာတ်မှ)

၂ သမထ (၄၀)

- ၁။ ကိသိုဏ်း- ၁၀-ပါး။
 - ၂။ အသုဘ- ၁၀-ပါး။
 - ၃။ အနုဿတိ- ၁၀-ပါး။
 - ၄။ အပ္ပမညာ- ၄-ပါး။
 - ၅။ သညာ- ၁-ပါး။
 - ၆။ ဝဝတ္ထာန်- ၁-ပါး။
 - ၇။ အာရပ္ပ- ၄-ပါး။
- အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာအစဉ်၌ ကြည့်ပါ။

၃ ပုညကိရိယဝတ္ထု အပြားအားဖြင့် (၄၀)

- ၁။ သာဟတ္ထိက - မိမိကိုယ်တိုင် ဒါနမှစသော ပြုလုပ်မှု ၁၀-ပါး။
- ၂။ အာဏတ္ထိက - သူတပါးမှတစ်ဆင့် ဒါနမှစသော ပြုလုပ်မှု ၁၀-ပါး။
- ၃။ ဂုဏာဓိက - သူတပါး၏ ဒါနမှစသော ကောင်းမှုကို ချီးကျူး ပြောဆိုမှု ၁၀-ပါး။
- ၄။ အနုမောဒနာ - သူတပါး၏ ဒါနမှစသော ကောင်းမှုကို ဝမ်းမြောက် သာစု ခေါ်မှု ၁၀-ပါး။

၄ သမထ (သို့မဟုတ်) ဝိပဿနာခေတိ တော (၄၀)

- ၁။ အနိစ္စတော - ဘဝတခုမှ တခုသို့ ပြောင်းရွှေ့တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂။ ပရလောကတော - တပါးသောအခြင်းအရာ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃။ စလတော - လောကဓံ တရား ရှစ်ပါးတို့ဖြင့် တုန်လှုပ် တတ်သော ကြောင့်၎င်း။
- ၄။ ပဘင်္ဂတော - အများအားဖြင့် ပျက်စီးတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၅။ အရဝတော - မြဲမြံစွာ မတည်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၆။ ဝိပရိဏာမဓမ္မတော - အို, နာ, သေခြင်း သဘောဖြင့် ဖောက်ပြန် တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၇။ အုသာရတော - အနှစ်သာရ မရှိခြင်းကြောင့်၎င်း။
- ၈။ ဝိဘဝတော - ကုသိုလ်တည်းဟူသောစီးပွားမှ ကင်းသောကြောင့်၎င်း။
- ၉။ သင်္ခတတော - ကံ, စိတ်, ဥတု, အာဟာရ တည်းဟူသော အကြောင်း တရားတို့သည် ပြုပြင်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၀။ မရဏဓမ္မတော - သေတတ်သောကြောင့်၎င်း။

အနိစ္စတရား (၁၀) ပါး မည်၏။

- ၁၁။ ဒုက္ခတော - နိဗ္ဗာန်မရသရွေ့ အို, နာ, သေ, မပြတ်နှိပ်စက်သဖြင့် ဆင်းရဲတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၂။ ရောဂတော - ကိုးဆယ်ခြောက်ပါးရောဂါတို့သည် မပြတ်နှိပ်စက်စာတ် သောကြောင့်၎င်း။

(၂၁၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၁၃။ ဂဏ္ဍတော - အိုင်းအမာနှင့် တူသောကြောင့်၎င်း။
- ၁၄။ သလ္လတော - ကိလေသာတည်းဟူသော ငြောင့်တို့သည် ထိုးကျင်အပ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၅။ အဃတော - မကောင်းမှုတို့သည် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၆။ အာဗာဓတော - ကျဉ်းမြောင်းနာကျင်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၁၇။ ဤတိတော - အကျိုးမဲ့များစွာဖြစ်၍ ပျက်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၈။ ဥပဒ္ဒဝတော - ဘေးများစွာရောက်၍ပျက်စီးတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၁၉။ ဘယတော - ဘေးအားဖြင့်၎င်း။
- ၂၀။ ဥပသဂ္ဂတော - ကာမဂုဏ်၌ကပ်ငြိသောအားဖြင့်၎င်း။
- ၂၁။ အတာဏတော - မှီခိုရာ မရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၂၂။ အလေဏတော - မှီကပ်သူတို့အား ပုံးကွယ်ရာ မရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၂၃။ အသရဏတော - သံသရာဘေးမှ လွတ်ခြင်းငှါ ကိုးကွယ်ရာမရှိသောကြောင့်၎င်း။
- ၂၄။ အာဒိနဝတော - မကောင်းမှု တည်းဟူသော အပြစ် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၅။ အသမူလတော - မကောင်းမှု၏တည်ရာ မူလဖြစ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၆။ ဝကေတော - ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၇။ အာသဝတော - အာသဝေါတရား လေးပါးတည်းဟူသော ဝဲဩဿ၌ နှစ်မွန်းတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၈။ မာရာမိသတော - မာရ်တည်းဟူသော သူ၏ အစာ ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၂၉။ ဇာတိဓမ္မတော - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းနှင့်ယှဉ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၀။ ဇရာဓမ္မတော - အိုတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၁။ ဗျာဓိဓမ္မတော - နာတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၂။ သောကဓမ္မတော - ပူဆွေးတတ်သောကြောင့်၎င်း။

၄၁-ပါးသော တရားများ

(၂၅)

- ၃၃။ ပရိဒေဝဓမ္မတော - ငိုကြွေးတတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၄။ ဥပါယာသဓမ္မတော - သက်ကြီးရွှက်ငင်ပူပန်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၅။ သံကိလေသိက ဓမ္မတော - ကိလေသာတို့မှ ညစ်ညူး တတ်သောကြောင့်၎င်း။

ဒုက္ခတရား (၂၅) ပါး မည်၏။

- ၃၆။ အနတ္တတော- အစိုးရ၏ဟု မမှတ်အပ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၇။ ပရတော - ငါ၏ကိုယ်ဟူ၍ မစီရင်အပ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၈။ ရိတ္တတော - ချမ်းသာ တင့်တယ်သောအဖြစ်မှ အချည်းနှီး ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၃၉။ ဇုတ္တတော- အရှုံးမရှည် အနည်းငယ်သာတည်တတ်သောကြောင့်၎င်း။
- ၄၀။ သုညတော-အစိုးရခြင်း ခံစားခြင်းမှ ကင်းဆိတ်သောကြောင့်၎င်း။

အနတ္တတရား (၅) ပါးမည်၏။

အနိစ္စတရား(၁၀)ပါး၊ ဒုက္ခတရား (၂၅)ပါး၊ အနတ္တတရား(၅)ပါး၊
ပေါင်း (၄၀)

(ပရိသက္ခိဒါမဂ်)

၄၀-ပါးသော အထူးကား နိဗ္ဗိတံ။

၄၁ - ပါးသော အရားများ

၁ တေဒဂ်ရသော ရဟန္တာ (၄၁) ပါး

တေဒဂ် ပထမဝဂ်

- ၁။ ညဉ့်တို့ကိုသိ၍ ဝါရင့်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အညာသိ ကောဏ္ဍညသည် တေဒဂ်ရ၏။
- ၂။ ကြီးမြတ်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သာရိပုတ္တရာသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃။ တန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မောဂ္ဂလံာန်သည် တေဒဂ် ရ၏။

(၂၁၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၄။ စုတင်ကျင့်ကုန်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင်မဟာဒကဿပသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၅။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ရသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်အနုရုဒ္ဓါသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၆။ မြတ်သောအမျိုး၌ ဖြစ်ကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ကာဠိဂေါဓာ အမည်ရှိသော သာကီဝင် မင်းသမီး၏ သား အကြင် ဘဒ္ဒိယသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၇။ သာယာသောအသံရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် လက္ခဏက ဘဒ္ဒိယသည် တေဒဂ်ရ၏။
- ၈။ ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ရဲရင့်စွာ ကြုံးဝါး မြက်ဆီနိုင်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဓါဇသည် တေဒဂ်ရ၏။
- ၉။ တရားဟောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် မန္တာဏိပုဏ္ဏေးမ၏ သား အကြင် ပုဏ္ဏသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၀။ အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောအပ်သော တရားကို အကျယ်အားဖြင့် ဝေဖန် ဟောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာကစွာနသည် တေဒဂ်ရ၏။

တေဒဂ် ခုတိယဝဂ်

- ၁၁။ စိတ်ဖြင့်ပြီးသော ကိုယ်ကို ဖန်ဆင်းတတ်သော တပည့် ရဟန်း တို့တွင် အကြင် စူဠပန္နကသည် တေဒဂ် ရ၏။
ဈာန်အရာ၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် စူဠပန္နကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၂။ အရူပါဝစရဈာန်အရာ၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာပန္နကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၃။ ကိလေသာ ကင်းဝေးသော နေခြင်းရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သုဘူတိသည် တေဒဂ်ရ၏။
မြတ်သောအလှူကို ခံထိုက်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သုဘူတိ သည် တေဒဂ်ရ၏။

- ၁၄။ တောကျောင်း၌နေသော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ခဒိရဝနိယ ရေဝတသည် တေဒဂ်ရ၏။
- ၁၅။ ဈာန်၌မေ့လျော့သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကင်္ခါရေဝတသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၆။ ထက်သန်စသော လုံ့လရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ကောဠိဝိသအန္တယ်၌ ဖြစ်သော အကြင် သောဏသည် တေဒဂ်ရ၏။
- ၁၇။ ချိုသာသောစကားကို ပြောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ကုဋိကဏ္ဍ ခေါ်သော အကြင် သောဏသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၈။ လာဘ်များခြင်းရှိကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သီဝလိသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၁၉။ သဒ္ဓါတရား အားကြီးသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ဝက္ကလိ သည် တေဒဂ် ရ၏။

တေဒဂ် တတိယဂေ

- ၂၀။ အကျင့်သိက္ခာကိုလိုလားသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်ရာဟုလာ သည် တေဒဂ်ရ၏။
- ၂၁။ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ရဋ္ဌပါလ သည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၂။ စာရေးတံမဲကို ပထမ ရတတ်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကုဏ္ဍဓာနသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၃။ ဆန်းကြယ်သော ဉာဏ် (ပဋိဘာန်) ရှိသော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ဝင်္ဂီသသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၄။ ထက်ဝန်းကျင် ကြည်ညိုဖွယ်ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် ဝင်္ကန္တပုဏ္ဏား ၏ သား အကြင် ဥပသေနသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၅။ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ ခင်းကျင်းစီမံတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် မလ္လာမင်း၏သား အကြင် ဒဗ္ဗသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၂၆။ နတ်တို့ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ပိလိန္ဒ ဝစ္ဆသည် တေဒဂ် ရ၏။

(၂၁၀)

အဆွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၇။ လျင်မြန်စွာရသော မင်ဖိုလ် အသိဉာဏ် ရှိသော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် ဗဟိယတိုင်းသား အကြင် ဝါရူစီရိယသည် တေဒဂ် ရ၏။

၂၈။ ဆန်းကြယ်စွာ တရားဟောတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကုမာရကဿပသည် တေဒဂ် ရ၏။

၂၉။ ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးသို့ ရောက်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာကောဠိကသည် တေဒဂ် ရ၏။

တေဒဂ် ဇတုတ္ထဝဂ်

၃၀။ (က) အကြားအမြင် များခြင်းရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။

(ခ) ငါ၏ စကားတော်ကို ကြာမြင့်စွာ ဆောင်စွမ်းနိုင်သည့် သတိ ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။

(ဂ) ငါဟောအပ်သည့် အတိုင်း အလုံးစုံပုဒ်တို့ကို သိစွမ်း နိုင်သည့် ပညာရှိသော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာ သည် တေဒဂ်ရ၏။

(ဃ) ငါ၏ စကားတော်တို့ကိုသင်ခြင်း၊ ဆောင်ခြင်း၊ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ ငါ့ကို ဆည်းကပ်ခြင်းတို့၌ လုံ့လရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။

(င) ငါ့အား လုပ်ကျွေးသော ငါ၏ တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် အာနန္ဒာသည် တေဒဂ် ရ၏။

၃၁။ များစွာသော ပရိသတ်ရှိသော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်ဥရုဝေလ ကဿပသည် တေဒဂ် ရ၏။

၃၂။ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို ကြည်ညိုစေတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ကာဠုဒါယီသည် တေဒဂ် ရ၏။

၃၃။ အနာရောဂါကင်းကုန်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ဗာကုလ သည် တေဒဂ်ရ၏။

၃၄။ ရှေး၌နေခဲ့ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သော တပည့်ရဟန်း တို့တွင် အကြင်သောဘိတသည် တေဒဂ် ရ၏။

၄၂-ပါးသော တရားများ

(၂၁၉)

- ၃၅။ ဝိနည်းကို ဆောင်ကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်ဥပါလိသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၆။ ဘိက္ခုနီမတို့ကိုဆုံးမကုန်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင်နန္ဒကသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၇။ ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းကုန်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင်နန္ဒသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၈။ ရဟန်းယောကျ်ားတို့ကို ဆုံးမတတ်သော တပည့်ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မဟာကပ္ပိနသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၃၉။ တေဇောဓာတ် ဝင်စားရာ၌ ကျွမ်းကျင်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် သဒဂတသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄၀။ တရားကို ထင်မြင်လွယ်သော ဉာဏ်ပဋိဘာန်နှင့် ပြည့်စုံသော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် ရာသေသည် တေဒဂ် ရ၏။
- ၄၁။ ခေါင်းပါးသော သင်္ကန်းကို ဆောင်ကုန်သော တပည့် ရဟန်းတို့တွင် အကြင် မောသရာဇသည် တေဒဂ်ရ၏။

၄၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၄၂-ပါးသော တရားများ

၁ မဟာသုတ် အကျယ် (၄၂) ပါး

- ၁။ ပထဝီ - ၂၀-ပါး။
- ၂။ အာပေါ - ၁၂-ပါး။
- ၃။ ဝါယော - ၆-ပါး။
- ၄။ တေဇော - ၄-ပါး။

ပေါင်း ၄၂-ပါး။

အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာအခန်း၌ ရှုပါလေ။

၄၂-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၅၂ ပါးသော တရားများ

၁ နိကာယ်ငါးရပ်မှ ပါဠိတော်ကျမ်းပေါင်း (၅၂) ကျမ်း

ဒီဃနိကာယ်မှ သုံးကျမ်း

၁။ သုတ်သီလက္ခန္ဓာကျမ်း။

၂။ သုတ်ပါထိကကျမ်း။

(သုတ်ပါထေယျ)

၃။ သုတ်မဟာဝါကျမ်း။

မဇ္ဈိမနိကာယ်မှ သုံးကျမ်း

၁။ မူလပဏ္ဏာသကျမ်း။

၂။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကျမ်း။

၃။ ဥပရိပဏ္ဏာသကျမ်း။

သံယုတ္တနိကာယ်မှ ငါးကျမ်း

၁။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။

၂။ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။

၃။ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။

၄။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။

၅။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ကျမ်း။

အင်္ဂုတ္တိုရ်နိကာယ်မှ ၁၁-ကျမ်း

၁။ ကေကနိပါတ်ကျမ်း။

၂။ ဒုကနိပါတ်ကျမ်း။

၃။ တိကနိပါတ်ကျမ်း။

၄။ စတုက္ကနိပါတ်ကျမ်း။

၅။ ပဉ္စကနိပါတ်ကျမ်း။

၆။ ဆက္ကနိပါတ်ကျမ်း။

၇။ သတ္တကနိပါတ်ကျမ်း။

၈။ အဋ္ဌကနိပါတ်ကျမ်း။

၉။ နဝကနိပါတ်ကျမ်း။

၁၀။ ဒသကနိပါတ်ကျမ်း။

၁၁။ ကောဒသကနိပါတ်ကျမ်း။

ခုဒ္ဒကနိကာယ်မှ သုံးဆယ်ကျမ်း

၁။ ခုဒ္ဒကပါဠိကျမ်း။

၂။ ဓမ္မပဒကျမ်း။

၃။ ဥဒါန်းကျမ်း။

၄။ ဣတိဝုတ်ကျမ်း။

၅။ သုတ္တနိပါတ်ကျမ်း။

၆။ ဝိမာနဝတ္ထုကျမ်း။

၇။ ပေတဝတ္ထုကျမ်း။

၈။ ထေရဂါထာကျမ်း။

၉။ ထေရီဂါထာကျမ်း။

၁၀။ အပဒါန်ကျမ်း။

၁၁။ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း။

၁၂။ စရိယာပိဋကကျမ်း။

၁၃။ ဇာတကကျမ်း။

၁၄။ နိဒ္ဒေသကျမ်း (စူဠ-မဟာ)

၁၅။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ကျမ်း။

၁၆။ မိလိန္ဒပဉ္စာကျမ်း။

၁၇။ နေတ္ထိကျမ်း။

၁၈။ ပေဋကောပဒေသကျမ်း။

(ဝိနည်းငါးကျမ်းမှ)

၁၉။ ပါရာဇိကဏ်ကျမ်း။

(ဘိက္ခုဝိဘင်း)

၂၀။ ပါစိတ်ကျမ်း။	၂၅။ ဝိဘင်းကျမ်း။
(ဘိက္ခုနီဝိဘင်း)	၂၆။ ဓာတုကထာကျမ်း။
၂၁။ မဟာဝါခန္ဓကကျမ်း။	၂၇။ ပုဂ္ဂလပညတ်ကျမ်း။
၂၂။ စူဠဝါခန္ဓကကျမ်း။	၂၈။ ကထာဝတ္ထုကျမ်း။
၂၃။ ပရိဝါကျမ်း။	၂၉။ ယမိုက်ကျမ်း။
(အဘိဓမ္မာ ၇-ကျမ်းမှ)	၃၀။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း။
၂၄။ ဓမ္မသင်္ဂဏီကျမ်း။	
ဒီဃနိကာယ် သုံးကျမ်း -	၃-ကျမ်း။
မဇ္ဈိမနိကာယ် သုံးကျမ်း -	၃-ကျမ်း။
သံယုတ္တနိကာယ် ၄-ကျမ်း -	၅-ကျမ်း။
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ဆယ့်တစ်ကျမ်း -	၁၁-ကျမ်း။
ခုဒ္ဒကနိကာယ်သုံးဆယ်ကျမ်း -	၃၀-ကျမ်း။
ပါဠိတော် ကျမ်းပေါင်း-	၅၂-ကျမ်း။

၂ စေတသိက်ပေါင်း (၅၂) ပါး

၁။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက်	(၇) ပါး
၂။ ပကိဏ်း စေတသိက်	(၆) ပါး
၃။ အကုသိုလ် စေတသိက်	(၁၄) ပါး
၄။ ကလျာဏဇာတိ စေတသိက်	(၂၀) ပါး
၅။ ဝိရတိ စေတသိက်	(၃) ပါး
၆။ အပ္ပမညာ စေတသိက်	(၂) ပါး
	ပေါင်း (၅၂) ပါး

(အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာ အခန်း၌ ကြည့်ပါ)

၅၂-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၇၁-ပါးသော တရားများ

၁ တေဘုမ္မက သင်္ခါရတရား (၇၁) ပါး

၁။ စိတ် (သို့မဟုတ်) နာမ်တရား - ၁-ပါး။

၂။ စေတသိက် - ၅၂-ပါး။

၃။ ဇာတိရုပ် - ၁၈-ပါး။

ပေါင်း တေဘုမ္မက သင်္ခါရတရား ၇၁-ပါး။

ယင်းတေဘုမ္မကသင်္ခါရတရား (၇၁) ပါးသည် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို အကျယ် ဖွင့်ပြထားသော တရား ဖြစ်သည်။ အကျယ်ကိုသိလိုလျှင် ဆိုင်ရာအခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၇၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၇၄-ပါးသော တရားများ

၁ တေဒဂ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း (၇၄) ယောက်

၁။ ရဟန္တာ ယောက်ျား - ၄၁-ပါး။

၂။ ရဟန္တာ မိန်းမ - ၁၃-ပါး။

၃။ * ဥပါသကာ ယောက်ျား - ၁၀-ယောက်။

၄။ ဥပါသိကာမ - ၁၀-ယောက်။

ပေါင်း ၇၄-ယောက်။

အကျယ်ကို သက်ဆိုင်ရာ အခန်းတွင် ကြည့်ပါ။

၇၄-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

* တေဒဂ်အားဖြင့် ၁၀၊ ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ၁၁။

၇၅-ပါးသော တရားများ

၁ ရဟန်း သာမဏေများ ကျင့်သုံးရန် သေဓိယ (၇၅) ပါး
ပရိ-ဣန္ဒလဝဂ် (၁၀) ပါး

၁။ ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ် - ခါးဝတ်သင်းပိုင်ကိုထက်အောက်အဝန်းညီစွာ
ဝတ်ရမည်။

၂။ ပရိမဏ္ဍလ သိက္ခာပုဒ် - ကိုယ်ဝတ်ကေသီကို ထက်အောက်အဝန်းညီစွာ
ဝတ်ရမည်။

၃။ သုပ္ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ် - လည်ပင်း လက်ကောက်ဝတ်ကို လုံခြုံအောင်
ဖုံးလျက် (သင်္ကန်းရုံလျက်) မြို့တွင်းရွာတွင်း၌ သွားရမည်။

၄။ သုပ္ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ် - လည်ပင်းလက်ကောက်ဝတ်တို့ကို လုံခြုံအောင်
ဖုံးလျက် (သင်္ကန်းရုံလျက်) မြို့တွင်းရွာတွင်း၌ နေရမည်။

၅။ သုသံဝုတ သိက္ခာပုဒ် - ခြေလက်တို့ကို မကစားပဲ ဣန္ဒြေကိုစောင့်စည်း
လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ သွားရမည်။

၆။ သုသံဝုတ သိက္ခာပုဒ် - ခြေလက်တို့ကို မကစားပဲ ဣန္ဒြေကိုစောင့်စည်း
လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ နေထိုင်ရမည်။

၇။ ဩက္ခိတ္တစက္ခု သိက္ခာပုဒ် - လေးတောင်ခန့်မျှ ကြည့်၍ ချအပ်သော
မျက်လွှာရှိသဖြင့် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ သွားရမည်။

၈။ ဩက္ခိတ္တစက္ခု သိက္ခာပုဒ် - လေးတောင်ခန့်မျှ ကြည့်၍ ချအပ်သော
မျက်လွှာရှိသဖြင့် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ နေရမည်။

၉။ န ဥက္ခိတ္တကာယ သိက္ခာပုဒ် - သင်္ကန်းကိုပင့်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မသွားရ။

၁၀။ န ဥက္ခိတ္တကာယ သိက္ခာပုဒ် - သင်္ကန်းကိုပင့်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မနေထိုင်ရ။

ဥဇ္ဈိကဝဂ် (၁၀) ပါး

၁၁။ န ဥဇ္ဈိကာယ သိက္ခာပုဒ် - ပြင်းစွာ ရယ်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌
မသွားရ။

(၂၂၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၁၂။ န ဥဇ္ဇန္တိကာယ သိက္ခာပုဒ် - ပြင်းစွာ ရယ်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။
- ၁၃။ အပ္ပသဒ္ဓ သိက္ခာပုဒ် - ငယ်သောအသံရှိသည်ဖြစ်၍ (တိုးတိုး) ပြော၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ သွားရမည်။
- ၁၄။ အပ္ပသဒ္ဓ သိက္ခာပုဒ် - ငယ်သောအသံရှိသည်ဖြစ်၍ (တိုးတိုး) ပြော၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ နေထိုင်ရမည်။
- ၁၅။ န ကာယပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - ကိုယ်ကိုလှုပ်၍လှုပ်၍ မြို့တွင်းရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၁၆။ န ကာယပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - ကိုယ်ကို လှုပ်၍လှုပ်၍ မြို့တွင်းရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။
- ၁၇။ န ဗာဟုပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - လက်ရုံးကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၁၈။ န ဗာဟုပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - လက်ရုံးကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။
- ၁၉။ န သီသပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၂၀။ န သီသပ္ပစာလက သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို လှုပ်၍ လှုပ်၍ မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။

ခန္တကတစင် (၁၀) ဝါး

- ၂၁။ န ခန္တကတ သိက္ခာပုဒ် - ခါးကို ထောက်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၂၂။ န ခန္တကတ သိက္ခာပုဒ် - ခါးကို ထောက်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။
- ၂၃။ န ဩဂုဏ္ဍိတ သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို ခြုံလျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မသွားရ။
- ၂၄။ န ဩဂုဏ္ဍိတ သိက္ခာပုဒ် - ဦးခေါင်းကို ခြုံလျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။

၂၅။ န ဥက္ကဋ္ဌိကာယ သိက္ခာပုဒ် - ခြေဖဝါးဆွံ့နှင်း ဆွံ့နှင်းပြုလျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မသွားရ။

၂၆။ န ပလ္လတ္တိကာယ သိက္ခာပုဒ် - ခူးနှစ်လုံးထောင် လက်ပိုက်ပတ်လျက် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မနေထိုင်ရ။

၂၇။ သက္ကစ္စ သိက္ခာပုဒ် - ရှိသေစွာ ဆွမ်းကို ခံရမည်။

၂၈။ ပတ္တသညီ သိက္ခာပုဒ် - သပိတ်၌ အမှတ်သညာထား၍ ဆွမ်းခံရမည်။

၂၉။ သမဿပက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်း၏ ၄-ပုံ ၁- ပုံ ရသည်နှင့်အမျှ ဟင်းကို အလှူခံရမည်။

၃၀။ သမတိတ္တိက သိက္ခာပုဒ် - သပိတ်အတွင်းအနားရေးနှင့်အမျှ ဆွမ်းအလှူ ခံရမည်။ (အလိုမကြီးရ)

သက္ကစ္စဝဂ် (၁၀)ပါး

၃၁။ သက္ကစ္စ သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းကို ရှိသေစွာ စားရမည်။

၃၂။ ပတ္တသညီ သိက္ခာပုဒ် - သပိတ်၌ အမှတ်သညာထား၍ ဆွမ်းကိုစား ရမည်။

၃၃။ သပဒါန သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းကိုအစဉ်အတိုင်း စားရမည်။

၃၄။ သမဿပက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်း၏ ၄-ပုံ ၁-ပုံ နှင့်အညီ ဟင်းကိုစားရမည်။

၃၅။ န ထူပကတော သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းဦးမှနှိပ်၍ ဆွမ်းကို မစားရ။

၃၆။ န သူပံ ဝါ ဗျဉ္ဇနံ ဝါ သိက္ခာပုဒ် - ဟင်းများသည်ကို အလိုရှိ၍ ဆွမ်းနှင့် ဟင်းကို မဖုံးဖိထားရ။

၃၇။ န သူပံ ဝါ ဩဒနံ ဝါ သိက္ခာပုဒ် - မိမိမနာမဖျားပဲနှင့် ဆွမ်းနှင့် ဆွမ်း ဟင်းကို သူတပါးထံမှ တောင်းမစားရ။

၃၈။ န ဥဇ္ဈာနသညီ သိက္ခာပုဒ် - ကဲ့ရဲ့လိုသော သဘောဖြင့် သူတပါး၏ ဆွမ်းစားသပိတ်ကို မကြည့်ရ။

၃၉။ နာတိမဟန္တ သိက္ခာပုဒ် - အလွန်ကြီးသော ဆွမ်းလုပ်ကို မပြုလုပ်ရ။

၄၀။ ပရိမဏ္ဍလ အာလောပ သိက္ခာပုဒ် - အဝန်းညီသော သင့်လျော်သော ဆွမ်းလုပ်ကို ပြုရမည်။

(၂၂၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကဗဒ္ဒဝဂ် (၁၀)ပါး

- ၄၁။ န အနာဟဋေ ကဗဋ္ဌေ သိက္ခာပုဒ် - ခံတွင်းဝသို့ ဆွမ်းလုပ်မရောက်မီ ပါးစပ်ဟ၍ မထားရ။
 - ၄၂။ န ဘူမာနော သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသောအခါ လက်ချောင်းများ ခံတွင်းအထဲသို့ မရောက်ရ။
 - ၄၃။ န သကဗဋ္ဌေန သိက္ခာပုဒ် - ခံတွင်း၌ ဆွမ်းလုပ်ရှိသော ပါးစပ်နှင့် စကား မပြောရ။
 - ၄၄။ နပိဏ္ဍုကေပက သိက္ခာပုဒ်-ဆွမ်းလုပ်ကို မြှောက်၍ မြှောက်၍မစားရ။
 - ၄၅။ န ကဗဋ္ဌာစစ္ဆေဒက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းလုပ်ကို ကိုက်ဖြတ်၍မစားရ။
 - ၄၆။ န အဝဂ္ဂကာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းလုပ်ကို ပါးတဖက်ဖောင်း၍ မစားရ။
 - ၄၇။ န ဟတ္ထနိဗ္ဗနက သိက္ခာပုဒ် - လက်ကိုခါ၍ ခါ၍ ဆွမ်း မစားရ။
 - ၄၈။ န သိတ္တာဝကာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသည့် အခါ ဆွမ်းလုံး များ မဖိတ်ရ။
 - ၄၉။ န ဇိဝှါနိစ္ဆာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသည့်အခါ လျှာမထုတ်ရ။
 - ၅၀။ န စပုစပုကာရက သိက္ခာပုဒ် -ဆွမ်းစားသည့်အခါ စပ်စပ်မမြည်ရ။
- သုရ သုရဝဂ် (၁၀)ပါး
- ၅၁။ န သုရသုရကာရက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားသည့် အခါ ဟင်းချို သောက်ရာ၌ ရှူး ရှူး မမြည်ရ။
 - ၅၂။ န ဟတ္ထနိလ္လေဟက သိက္ခာပုဒ်-ဆွမ်းစားရာ၌ လက်ကိုလျှာဖြင့်လျက်၍ မစားရ။
 - ၅၃။ န ပတ္တနိလ္လေဟကသိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားရာ၌သပိတ်ကိုခြစ်၍မစားရ။
 - ၅၄။ န သြဋ္ဌနိလ္လေဟက သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းစားရာ၌ နှုတ်ခမ်းကို လျှာဖြင့် လျက်၍ မစားရ။
 - ၅၅။ န သာမိသေန ဟတ္ထေန သိက္ခာပုဒ် - ဆွမ်းပေရေလျက် မသန့်ရှင်း သော လက်ဖြင့် သောက်ရေခွက်ကို မကိုင်ရ။

- ၅၆။ န သသိတ္ထက သိက္ခာပုဒ်-ဆွမ်းသပိတ် ဆေးသော ရေကို ရွာအတွင်း၌ မသွန်ရ။
- ၅၇။ န ဆတ္တပါဏိဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် ထီးဆောင်း ထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၅၈။ န ဒဏ္ဍပါဏိဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် တုတ်တောင် ဝှေးကိုင်ထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၅၉။ န သတ္တပါဏိဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် ဓားလက် နက်ကိုင်ထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၆၀။ န အာဂုပေါဏိဿသိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် လေးလက် နက်ကိုင်ထားသူကို တရားမဟောရ။

ပါဒုကဓေ (၁၅)ပါး

- ၆၁။ န ပါဒုကာရဋ္ဌဿသိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ပဲလျက် ခြေနှင်း စီးထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၆၂။ န ဥပါဟနာရဋ္ဌဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် သိနပ်စီး ထားသူကို တရားမဟောရ။
- ၆၃။ န ယာနဂတဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် ယာဉ်ရထား ပေါ်၌ နေသူကို တရားမဟောရ။
- ၆၄။ န သယနဂတဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် အိပ်ရာ နေရာ၌ နေသူကို တရားမဟောရ။
- ၆၅။ န ပလ္လတ္တိကာယ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ပဲလျက် ဒူးနှစ်လုံး ထောင် လက်ပိုက်ပတ်လျက် ရှိသူကို တရားမဟောရ။
- ၆၆။ န ဝေဋ္ဌိတသီသဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် ဦးခေါင်း ကို ပိတ်ပတ်ပေါင်းထားသူအား တရားမဟောရ။
- ၆၇။ န ဩဂုဏ္ဍိတ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် ဦးခေါင်းခြံ ထားသူအား တရား မဟောရ။

(၂၂၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆၈။ န ဆမာယံ နိသီဒိတွာ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် အိပ်ရာ၌ နေသောသူကို မြေကြီးပေါ်မှထိုင်၍ တရား မဟောရ။

၆၉။ န နီစေအာသနေ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ပဲလျက် မြင့်မြတ် သော နေရာ၌ နေသောသူကို ယုတ်နိမ့်သော နေရာမှ တရား မဟောရ။

၇၀။ န ဌိတော နိသိန္ဒဿ သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် ထိုင်နေ သူကို မတ်တတ်ရပ်လျက် တရားမဟောရ။

၇၁။ န ပစ္ဆိမော ဂစ္ဆန္တော သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူမဟုတ်ပဲလျက် ရွှေ့မှ သွားသူကို နောက်မှလိုက်၍ တရားမဟောရ။

၇၂။ န ဥပ္ပထေန ဂစ္ဆန္တော သိက္ခာပုဒ် - နာဖျားသူ မဟုတ်ပဲလျက် လမ်း ပေါ်မှ သွားသူကို လမ်းဘေးမှလိုက်၍ တရား မဟောရ။

၇၃။ န ဌိတော အဂိလာနော သိက္ခာပုဒ် - မိမိမနာမဖျားပဲလျက် ကျင် ကြီးကျင်ငယ်ကို မတ်တတ်ရပ်၍ မစွန့်ရ။

၇၄။ န ဟရိတေ အဂိလာနော သိက္ခာပုဒ် - မိမိ မနာမဖျားပဲလျက် စိမ်း သော မြက်သစ်ပင်ရှိရာ အရပ်၌ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်မစွန့်ရ၊ တံတွေး မထွေးရ။

၇၅။ န ဥဒကေ အဂိလာနော သိက္ခာပုဒ် - မိမိ မနာမဖျားပဲလျက် သုံး ဆောင်ကောင်းသောရေ၌ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် မစွန့်ရ၊ တံတွေး မထွေးရ။

ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများကိုအကြောင်းပြု၍ ပညတ်သော သေခိယသိက္ခာပုဒ်များ ဖြစ်သည်။

၇၅-ပါးသော တရားကား နိဋ္ဌိတံ။

၈၀ - ပါးသော ဓာရားများ

၁ မဟာသာဝက (၈၀) ပါး

(အဂ္ဂသာဝကာ မဟာသာဝကာ ပကတိသာဝကာတိ တိဝိဓာ တေသု အာယသ္မာ။)

၁။ အညာသိကောဏ္ဍညော။	၂၃။ ကင်္ခါရဝတော။
၂။ ဝပ္ပေါ။	၂၄။ အာနန္ဒော။
၃။ ဘဒ္ဒိယော။	၂၅။ နန္ဒကော။
၄။ မဟာနာမော။	၂၆။ ဘဂူ။
၅။ အဿဇိ။	၂၇။ နန္ဒော။
၆။ နဘလကော။	၂၈။ ကိမ္ဗိလော။
၇။ ယသော။	၂၉။ ဘဒ္ဒိယော။
၈။ ဝိမလော။	၃၀။ ရာဟုလော။
၉။ သုဘာဟု။	၃၁။ သီဝလိ။
၁၀။ ပုဏ္ဏဇိ။	၃၂။ ဥပါလိ။
၁၁။ ဂဝမ္ပတိ။	၃၃။ ဒဗ္ဗော။
၁၂။ ဥရုဝေလကဿပေါ။	၃၄။ ဥပသေနော။
၁၃။ နဒိကဿပေါ။	၃၅။ ခဒိရဝနိယရေဝတော။
၁၄။ ဂယာကဿပေါ။	၃၆။ ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော။
၁၅။ သာရိပုတ္တော။	၃၇။ ပုဏ္ဏော သုနာပရန္တကော။
၁၆။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော။	၃၈။ သောဏော ကုဋိကဏ္ဏော။
၁၇။ မဟာကဿပေါ။	၃၉။ သောဏော ကောဋိဝိသော။
၁၈။ မဟာကစ္ဆာယနော။	၄၀။ ရာဓော။
၁၉။ မဟာကောဋိကော။	၄၁။ သုဘူတိ။
၂၀။ မဟာကပ္ပိနော။	၄၂။ အင်္ဂုလိမာလော။
၂၁။ မဟာစုန္ဒော။	၄၃။ ဝက္ကလိ။
၂၂။ အနုရုဇ္ဈော။	၄၄။ ကာဠုဒြာယိ။

(၂၃၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၄၅။ မဟာဥဒါယီ။
- ၄၆။ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော။
- ၄၇။ သောဘိတော။
- ၄၈။ ကုမာရကဿပေါ။
- ၄၉။ ရဋ္ဌပေါလော။
- ၅၀။ ဝဂီသော။
- ၅၁။ သဘိယော။
- ၅၂။ သေလော။
- ၅၃။ ဥပဝါနော။
- ၅၄။ မေသိယော။
- ၅၅။ သာဂတော။
- ၅၆။ နာဂိတော။
- ၅၇။ လက္ခဏကတဒ္ဓိယော။
- ၅၈။ ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဓါလော။
- ၅၉။ မဟာပန္နကော။
- ၆၀။ စူဠပန္နကော။
- ၆၁။ ဗာကုလော။
- ၆၂။ ကုဏ္ဍဓာနော။

- ၆၃။ ဒါရုစီရိယော။
- ၆၄။ ယသောဇော။
- ၆၅။ အဓိတော။
- ၆၆။ တိဿမေတ္ထေယျော။
- ၆၇။ ပုဏ္ဏကော။
- ၆၈။ မေတ္တဂူ။
- ၆၉။ ဓောတကော။
- ၇၀။ ဥပသိဝေါ။
- ၇၁။ နန္ဒော။
- ၇၂။ ဟေမကော။
- ၇၃။ တောဒေယျော။
- ၇၄။ ကပ္ပေါ။
- ၇၅။ ဇတုကဏ္ဍိ။
- ၇၆။ ဘဒြာဝုတော။
- ၇၇။ ဥဒယော။
- ၇၈။ ပေါသာလော။
- ၇၉။ မောသရာဇာ။
- ၈၀။ ပိဂီယောတိ။

ဧတေ အသီတိ မဟာသာဝကာ နာမ။

(ခုဒ္ဒကနိကာယထေရဂါထာ အဋ္ဌကထာ၊ ၂၁-မဟာနိပါတ ၁-ဝဂီသတ္ထေရဂါထာ ဝဏ္ဏနာမမှ လာသည်။)

၂ ယောကျ်ားမြတ်၏ ထက္ခဏာတော်ငယ် (၈၀) ပါး

- ၁။ ဘုရားရှင်၏ လက်ချောင်း ခြေချောင်းတော်များက အကြားမထင်
အောင် စေ့စပ် ပြည့်ဖြိုး၏။
- ၂။ အစဉ်အတိုင်း အဖျားသွယ်၏။
- ၃။ ရွှေပုတ်ကိုင်ကဲ့သို့ လုံး၏။
- ၄။ လက်သည်းခြေသည်းတော်များက ပတ္တမြားအသွေးကဲ့သို့ တွေးတွေး
နိမြန်း၏။

- ၅။ မြင့်ခုံး၏။
- ၆။ နူးညံ့ပြေပြစ်၏။
- ၇။ ခြေချောင်းတော်များ အားလုံး တညီတည်းရှိ၏။
- ၈။ ဖမုက်တော်ကား ငေါစူးမထင် အစဉ်အတိုင်း ပြေပြစ် ချောမွတ်၏။
- ၉။ ကြွသွားတော်မူပုံမှာ ဆင်မင်း၏သွားခြင်းကဲ့သို့ ယဉ်ကျေး၏။
- ၁၀။ ခြင်္သေ့မင်း၏ သွားခြင်းကဲ့သို့ ခန့်ညား၏။
- ၁၁။ ရွှေဟင်္သာမင်း၏ သွားခြင်းကဲ့သို့ အထူးတင့်တယ်၏။
- ၁၂။ နွားမင်း ဥဿဘကဲ့သို့ စံပါယ်သော အသွားမျိုးဖြစ်၏။
- ၁၃။ လကျာရစ် လည်သွားခြင်းရှိ၏။
- ၁၄။ ပုဆစ်တော်ကား အပူအဆစ်မထင် ထက်ဝန်းကျင်လုံးဝန်းလျက်ရှိ၏။
- ၁၅။ ယောက်ျားနိမိတ်မှာ ပြည့်စုံလျက်ရှိ၏။
- ၁၆။ ချက်တော်မှာ အပေါက်အကွဲ မရှိ။
- ၁၇။ ပုလဲခွက်ကဲ့သို့ နက်၏။
- ၁၈။ လကျာရစ်ဘောလှည့်၍ ရှုကြည့်ချင်စဖွယ် တင့်တယ်၏။
- ၁၉။ ပေါင် လက်ရုံးတော်မှာကား ဆင်နှာမောင်းကဲ့သို့ သွယ်ပြောင်း ချောပြေ၏။
- ၂၀။ ကိုယ်တော်ကား ထက်အောက်နံလျား တိုင်း၍ထားသကဲ့သို့ တသား တည်း ညီညွတ်၏။
- ၂၁။ အစဉ်အတိုင်း ချောပြေ ညီညွတ်၏။
- ၂၂။ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြေပြစ်ချောမွေ့၏။
- ၂၃။ မရွိုက်မမောက် ညီညာ၏။
- ၂၄။ အတုန် အလိမ် မရှိ။
- ၂၅။ ဝက်ခြံ၊ မွဲချေး၊ တင်းတိတ်၊ ပွေး စသည်မှ ကင်း၏။
- ၂၆။ အစဉ်အတိုင်း ပြုံးပြုံးပြက် အရောင်ရှိ၏။
- ၂၇။ လှော်ဦးသစ် ရွှေအသွင် စင်ကြယ်လှ၏။
- ၂၈။ ဘုရားရှင်သည် အာဠာဝက ဆင်မျိုး ကုဋေတထောင် အားကို ဆောင်တော်မူ၏။
- ၂၉။ နှာခေါင်းတော်ကား ရွှေချွန်းအသွင် တိုးတက်ပေါ်လွင်လျက်ရှိ၏။

(၂၃၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၃၀။ သွားဖုံးတော်အစုံကား ကောင်းစွာ နီမြန်း၏။
- ၃၁။ သွားတော်မှာကား ဖြူဖွေး စင်ကြယ်၏။
- ၃၂။ သိမ်မွေ့ ပြေပြစ်၏။
- ၃၃။ ဣန္ဒြေများက အလွန်စင်ကြယ်၏။
- ၃၄။ စွယ်တော်ကား လုံးဝန်းလျက်ရှိ၏။
- ၃၅။ နှုတ်ခမ်းတော်ကား နီမြန်းလျက်ရှိ၏။
- ၃၆။ ခံတွင်းတော်ကား ရှည်လျား၏။
- ၃၇။ လက်တော်အရေး လက္ခဏာတော်များမှာ နက်၏။
- ၃၈။ ရှည်၏။
- ၃၉။ ဖြောင့်၏။
- ၄၀။ နှစ်လိပ်ဖွယ် ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၏။
- ၄၁။ ကိုယ်တော်အရောင်ကား ဝန်းဝိုင်းညီညာ၏။
- ၄၂။ ပါးစောင်တော်ကား ပြည့်ဖြိုး လှပ၏။
- ၄၃။ မျက်လုံးတော်ကား ရှည်လျက် ကျယ်ပြန့်၏။
- ၄၄။ ဝါ၊ ရွှေ၊ ဖြူ၊ နီ၊ နက် ဟူသော ငါးပါးအဆင်းဖြင့် ကြည်လင်၏။
- ၄၅။ မျက်တောင်တော်ကား ညီညာစွာ ကော့ညွတ်လျက်ရှိ၏။
- ၄၆။ လျှာတော်ကား နူးညံ့ပါးလျှပ်၍ နီမြန်း၏။
- ၄၇။ နားတော်ကား ရှည်လည်းရှည်လျက် နှစ်လိပ်ဖွယ်ရှိ၏။
- ၄၈။ ဦးခေါင်းတော်ကား အဖုအထစ်မရှိ ပကတိချောမွေ့လှ၏။
- ၄၉။ အရှုပ်အယှက် မရှိ။
- ၅၀။ ထီးဝန်းသဖွယ် လုံးဝိုင်း တင့်တယ်၏။
- ၅၁။ နဖူးတော်ကား ရှည်ပြန့်ညီညာ တင့်တယ်၏။
- ၅၂။ မျက်ခုံးတော်ကား တင့်တယ်ကောင်းမွန်သော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၏။
- ၅၃။ သိမ်မွေ့သော မွှေးညှင်းတို့ကို ဆောင်လျက် ရှိ၏။
- ၅၄။ အစဉ်အတိုင်း သွယ်ညွတ်လျက် ရှိ၏။
- ၅၅။ ကျယ်ပြန့်၏။
- ၅၆။ ရှည်လျား၏။
- ၅၇။ ကိုယ်တော်ကား သိမ်မွေ့နူးညံ့၏။

၈၀-ပါးသော တရားများ

(၂၃၃)

- ၅၇၈။ အလွန်ငြိမ်းချမ်း၏။
- ၅၇၉။ အညစ်အကြေး ကင်း၏။
- ၆၀။ အလွန် ထွန်းပ၏။
- ၆၁။ စေးပြစ်ခြင်း မရှိ။
- ၆၂။ သိမ်မွေ့ပြေပြစ်၏။
- ၆၃။ ကောင်းသောအနံ့ ရှိ၏။
- ၆၄။ မွှေးတွင်းချင်းစီ၍ အညီအညွတ်ပေါက်လျက်ရှိ၏။
- ၆၅။ နူးညံ့စိုပျို စိမ်းညိုသိမ်မွေ့၏။
- ၆၆။ လကျာရစ် လည်လျက်ရှိ၏။
- ၆၇။ ပေါက်ကွဲသောမျက်စဉ်းတောင်အသရေကဲ့သို့ စိမ်းလွင်ညိုမှောင်လျက် ရှိ၏။
- ၆၈။ ကောက်ကွေ့လိမ်တုန့်ခြင်းကင်း သန့်ရှင်းပြေပြစ်၏။
- ၆၉။ ကိုယ်တော်မှာ အလွန် သိမ်မွေ့သော ထွက်သက်၊ ဝင်သက်ကို ဆောင်လျက်ရှိ၏။
- ၇၀။ ခံတွင်းတော်ကား မွှေးကြိုင်၏။
- ၇၁။ ဦးထိပ်တော်လည်း မွှေးကြိုင်၏။
- ၇၂။ ဆံတော်ကား ကောင်းစွာ မည်းနက်၏။
- ၇၃။ လကျာရစ်လည်၏။
- ၇၄။ ကောင်းသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၏။
- ၇၅။ ကောက်ကွေ့တုန့်လိမ်ခြင်းကင်း သန့်ရှင်းပြေပြစ်၏။
- ၇၆။ နူးညံ့ သိမ်မွေ့၏။
- ၇၇။ ရှုပ်ထွေးခြင်း မရှိ။
- ၇၈။ ညီညီညာညာ ရှိ၏။
- ၇၉။ စေးပြစ်ခြင်း မရှိ စိုပြေလှ၏။
- ၈၀။ ဦးထိပ်တော်၌ ကေတုမာလာ အရောင် ရတနာဖြင့် ဆန်းကြယ်လျက် ရှိ၏။

(အရှင်ဝါသေဋ္ဌ သပြေကန်ပရိတ်ကြီးနိဿယမှ ဖြစ်၏။)

(၂၃၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃ လေမျိုးရှစ်ဆယ် (၈၀) ပါး

- ၁။ အကွေပက - ဆင်ဦးလေ (တငြိမ်းငြိမ် ရွှေတိုးသည်။)
- ၂။ ဟနုတ္ထမ္မ - မေးခိုင်သော လေ (မေးခိုင်သည်။)
- ၃။ ဦရုတ္ထမ္မ - ပေါင်တောင့်သော လေ (ပေါင်တောင့်သည်။)
- ၄။ သိရောဂ္ဂဟ - ဦးခေါင်းခိုင်သော လေ (ခေါင်းလှည့်၍မရ။)
- ၅။ ဗာဟိရာယာမ-နောက်လန်သော လေ (ရင်ကော့နေသည်။)
- ၆။ အဗ္ဘယန္တရာယာမ- ရွှေကုန်းသောလေ (ခါးကုန်းသည်။)
- ၇။ ပဿာသူလ - ဘေးထိုးသော လေ (ဘေးထိုးအောင့်။)
- ၈။ ကဋ္ဌိဂ္ဂဟ - ခါးကိုင်းသော လေ (ခါးနာ ခါးအောင့်။)
- ၉။ ဒဏ္ဍပတန္ဓက - တုတ်လျှိုသကဲ့သို့ တောင့်တင်းလဲကျသောလေ။
- ၁၀။ ခလ္လိ - ပေါင်စုခွင်သောလေ (သွားစဉ် ဆန့်ငင် ဆန့်ငင် ဖြစ်သည်။)
- ၁၁။ ဇိဝုထမ္မ - လျှာခိုင်သော လေ။
- ၁၂။ အဒ္ဓိတ - ပါးရွှံ့စောင်းသော လေ။
- ၁၃။ ပက္ခာဃာတ - တခြမ်းသေသော လေ (သွက္ခာပါဒ လေဖြတ်သော ရောဂါ။)
- ၁၄။ ကောဠုသီလ - ဒူးကြီးသောလေ (မြေခွေးခေါင်းကဲ့သို့။)
- ၁၅။ မညာတ္ထမ္မ - ဇက်ကြောတောင့်ဆော လေ (အုံးလွဲသော။)
- ၁၆။ ပဂုံ - ခွံ့သော လေ။
- ၁၇။ ကလာယခဉ္စ - အကြောဆွဲသော လေ (ထော့ကျိုးသွားသော။)
- ၁၈။ တူဏီ - မြှားထိုး လေ (အောက်သို့ ထိုးအောင့်သည်။)
- ၁၉။ ပတိတူဏီ (ပရတူနီ) - မြှားပြန်ထိုး လေ (အထက်သို့ထိုးအောင့်သည်။)
- ၂၀။ ခဉ္စ - ခွင်သော လေ။
- ၂၁။ ပါဒဟဿ - ခြေကျင်သော လေ။
- ၂၂။ ဂိဒ္ဓသီ - အောက်ပိုင်း တောင့်တင်းကိုက်ခဲသော လေ။
- ၂၃။ ဝိဿာစိ - လက်ချောင်း မလှုပ်နိုင်သောလေ။
- ၂၄။ အပဗာဟက - လက်မောင်းကိုက်သော လေ။
- ၂၅။ အပဟံတက - မိန်းမောတွေဝေလျက် လဲကျသော လေ။
- ၂၆။ ဝနာယာမ - အနာကြောင့် သိမ်သောလေ။

- ၂၇။ ဝါတကံဋက - ခြေမြက်သော လေ။
- ၂၈။ အပဘာနက - လေးကဲ့သို့ ကွေးလျက် မိန်းမော တွေဝေလဲကျနေသော လေ။
- ၂၉။ အင်္ဂံဗေဒ - ကိုယ်အင်္ဂါ ခွဲစိတ်ချိုးဖြတ်တတ်သော လေ။
- ၃၀။ အင်္ဂံသောသ - ကိုယ်အင်္ဂါခြောက်ခန်းသောလေ။
- ၃၁။ မိမ္ဗိဏ - နှာသံပါသော လေ။
- ၃၂။ ဂဂ္ဂဒ - မပြီမပြင် အသံဝင် သောလေ။ (မပြီမသဘာဝသံပမာ)
- ၃၃။ ပစ္စုဋ္ဌိလာ - ထိုးအောင်ခြင်းနှင့် ယှဉ်သော လေကျောက်ခဲကြီး။
- ၃၄။ အဋ္ဌိလာ (ဝါတဋ္ဌိလာ) - လေကျောက်ခဲ။
- ၃၅။ ဝါတနတ - ပုကူသော လေ။
- ၃၆။ ကုဗ္ဗတ္ထ (ခုဇ္ဇ) - ကုန်းသော လေ။
- ၃၇။ အင်္ဂံသူလ - ကိုယ်အင်္ဂါ ကိုက်ခဲထိုးကျင်သော လေ။
- ၃၈။ သင်္ကောစ - ကိုယ်အင်္ဂါတုန်ရှုံ့သော လေ။
- ၃၉။ ထမ္မ - တောင့်တင်းသော လေ။
- ၄၀။ ရက္ခတာ - ညှိုးနွမ်းခြောက်သွေ့သော လေ။
- ၄၁။ အင်္ဂံဘင်္ဂ - ကိုယ်လက်နာကျင်သော လေ။
- ၄၂။ အင်္ဂံဝိဗ္ဗသ - အစိတ်အပိုင်းထုံသော လေ။
- ၄၃။ ဝစ္စဂ္ဂဟ - ဓာတ်ချုပ်သော လေ။
- ၄၄။ ဗဒ္ဒဝစ္စတာ - စမြင်းခံသော လေ။
- ၄၅။ မုကတ္တ (မုဂတ္တ) - အ,သော လေ။
- ၄၆။ အတိဗ္ဗမ္မ - အလွန်သန်းဝေသော လေ။
- ၄၇။ အတိဥဂ္ဂါရ - အလွန်အန်သော လေ။
- ၄၈။ အန္တကူဇန - အူတိုင်းမြည်သော လေ။
- ၄၉။ ဝါတပုဝတ္ထိ - လေမည်သော လေ။
- ၅၀။ ဖုရဏ - ရောင်ရမ်းသော လေ။
- ၅၁။ သိရာပူရဏ - အကြောတိုင်းဝင်သောလေ။ (အကြောကြီး)
- ၅၂။ ကမ္မဝါယု - တုန်လှုပ်သော လေ။
- ၅၃။ ကိသ (ကာသျှ) - ကြုံလှိပ်နိပ်သော လေ။

(၂၃၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၅၄။ သာမတာ - ညိုသော လေ။
- ၅၅။ ပလာပ - ပုတောက်ပရစ်(ဂရောင်ဂတ်နိုးပြောသောလေ။)
- ၅၆။ ခိပ္ပမုတ္တာ - ဆီးမြန်သော လေ။
- ၅၇။ နိဒ္ဒါနာသ - အိပ်မပျော်သော လေ။
- ၅၈။ သေဒနာသ - ချွေးခြောက်သော လေ။
- ၅၉။ ဒုဗ္ဗလတ္တ - အားနည်းသော လေ။
- ၆၀။ အင်္ဂမိဋ္ဌာ - ကိုယ်အင်္ဂါကိုက်ခဲသော လေ။
- ၆၁။ ဗလက္ခယ - အားကုန်သော လေ။
- ၆၂။ သုက္ကာတိပ္ပဝတ္တိ - သုက်လွတ်မြန်သော လေ။
- ၆၃။ သုက္က ကိသ - သုက်ကုန်ခန်းသော လေ။
- ၆၄။ သုက္ကနာသ - သုက်ပျက်သော လေ။
- ၆၅။ အနဝတ္တိတစိတ္တတာ - စိတ်မငြိမ်သော လေ။
- ၆၆။ ကာဠိန - ခက်မာတောင့်တင်းသော လေ။
- ၆၇။ ဝိရသာသန္တာ - အရသာပျက်သော လေ။
- ၆၈။ ကသာယဝက္ကတာ - ခံတွင်းဖန်သော လေ။
- ၆၉။ အဒ္ဓမာန - အစာဟောင်းအိမ် နာကျင်တင်းရောင်သောလေ။
- ၇၀။ ပစ္စာရမာန - အစာသစ်အိမ် နာကျင်တင်းရောင်သောလေ။
- ၇၁။ သိတတာ - အေးသော လေ။
- ၇၂။ ရောမဟသ - ကြက်သီးထသော လေ။
- ၇၃။ ဘိရုတာ - ကြောက်သော လေ။
- ၇၄။ ကောဒ - အပ်နှင့်ဆူသကဲ့သို့ရှိသော လေ။
- ၇၅။ ကဏ္ဍု - ယားသော လေ။
- ၇၆။ ရသာညတာ - အရသာမရှိသော လေ။
- ၇၇။ သဒ္ဓါညတာ - အသံမကြားသော လေ။
- ၇၈။ ပသုပ္ပတိ - အထွေအထိ မသိသော လေ။
- ၇၉။ ဂန္ဓညတာ - အနံ့မသိသော လေ။
- ၈၀။ ဒိယက္ခယ - မျက်စိမမြင်သော လေ။

(အာယုဗ္ဗေ သိရောမဏိ ဆေးကျမ်းမှ)

၄ ပိုးမျိုး (၈၀) ပါး

- ၁။ စလာ
 - ၂။ ပိင်္ဂလာ
 - ၃။ ဥမ္မတ္တာ
 - ၄။ အန္တဥမ္မတ္တာ
 - ၅။ နှာရမုခ
 - ၆။ ဒန္တမုခ
 - ၇။ မိဆုဏ္ဍာ
 - ၈။ ကာမမုခ
 - ၉။ အပ္ပတိဘယ
 - ၁၀။ အပေါလ
 - ၁၁။ စာရန္တ
 - ၁၂။ စာရုဏ။
 - ၁၃။ ပန္နက
 - ၁၄။ လောဟ။
 - ၁၅။ ဆဝ
 - ၁၆။ ဆဝဠ
 - ၁၇။ တူလန
 - ၁၈။ ရတ္တ
 - ၁၉။ လောဟိတ
 - ၂၀။ ဝေရမ္မ
 - ၂၁။ မဟာဝေရမ္မ
 - ၂၂။ ဝဿာဘာ
 - ၂၃။ ဝတ္ထဝဿာဘာ
- ကေသာ၊ ဆံပင် အရင်းအမြစ်စားသော ပိုး။
- မတ္တလုင်္ဂံ၊ ဦးနှောက်စားသော ပိုး။
- စက္ခု၊ သောတ၊ သာန စားသော ပိုး။
- ဇိဝှိ-စားသော ပိုး။
- ဒန္တံ- သွားရင်းစားသော ပိုး။
- နဂါ၊ ဆဝိ၊ လောဟိတံ၊ ခြေသည့်လက်သည်း၊
အရေပါး၊ သွေး စားသော ပိုး။
- အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ မိသံ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အသားစားသော ပိုး။
- ကဏ္ဍမူလံ၊ လည်ချောင်းလည်ပင်း စားသော ပိုး။
- ဝက္ကံ၊ အညှို့၊ စားသော ပိုး။

(၂၃၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၄။ ဒန္တ	}	ဟဒယံ၊ နှလုံးစားသော ပိုး။
၂၅။ မဟာဒန္တ		
၂၆။ ရောဟိတ		
၂၇။ မဟာရောဟိတ		
၂၈။ ဝရုတ	}	ယကနံ၊ အသည်းကို စားသော ပိုး။
၂၉။ တဏှ		
၃၀။ သီဝလ		
၃၁။ မဟာသီဝလ		
၃၂။ အဋ္ဌိဝိဒ္ဓ	}	ပိဗာကံ၊ အဖျဉ်းအရင်းကို စားသော ပိုး။
၃၃။ အဒဋ္ဌသဒ္ဓ		
၃၄။ အဋ္ဌိသီဝလ		
၃၅။ အဋ္ဌိသင်္ဂါတ		
၃၆။ မုဉ္ဇာလ		
၃၇။ မုဉ္ဇာသီဝရ		
၃၈။ သေတ	}	ပပ္ဖါသမူလံ၊ အဆုတ်စားသော ပိုး။
၃၉။ လောဟိတ		
၄၀။ ကာလ		
၄၁။ ကာလသီဝရ		
၄၂။ စုကာ		
၄၃။ မဟာစုကာ		
၄၄။ စုရန္တ	}	အန္တံ၊ အူမ အူရင်း စားသောပိုး။
၄၅။ မဟာစုရန္တ		
၄၆။ သိပ္ပ		
၄၇။ မဟာသိပ္ပ		
၄၈။ အန္တဝရ		
၄၉။ ပက္ကာဝရ		

၈၀-ပါးသော တရားများ

(၂၃၉)

- ၅၀။ ဥစဝ
- ၅၁။ ဩစဝ
- ၅၂။ နေစဝါစ
- ၅၃။ သဉ္စဝ
- ၅၄။ နီလာ
- ၅၅။ ပိတ
- ၅၆။ ဥလာရ
- ၅၇။ နကာ
- ၅၈။ အသမုခ
- ၅၉။ ဝဟန
- ၆၀။ ဝဟတ္တ
- ၆၁။ နဝဟ
- ၆၂။ မုဉ္ဇက
- ၆၃။ ဝိသာလမဟာပဉ္ဇက
- ၆၄။ အတိမုခ
- ၆၅။ ဇာလမုခ
- ၆၆။ ကရ
- ၆၇။ ကရဒန္တီ
- ၆၈။ ကရဏီယ
- ၆၉။ ကဏ္ဍ
- ၇၀။ ဟနက
- ၇၁။ လောဟမုခ
- ၇၂။ မဟာလောဟမုခ
- ၇၃။ အသာလောဟမုခ
- ၇၄။ မဟာအသာလောဟမုခ
- ၇၅။ နှာရမုခ

အမာသယံ၊ အစာသစ် အစာဟောင်း
စားသော ပိုး။

ပိတ္တံ၊ သေမုံ၊ ဗုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊
မေဒေါ၊ အဿု၊ ဝသာ၊
သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချေး
အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်တို့ကို စားသော
ပိုး။

ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စားသောပိုး။

ပုရတ္တိမကာယ၊ ရွှေဖြစ်သော တိုယ်ကာယ
ကို စားသောပိုး။

ပစ္စိမကာယံ၊ နောက်ကာယကို
စားသော ပိုး။

(၂၄၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၇၆။ စဏ္ဍ
- ၇၇။ စဏ္ဍသီဝရံ
- ၇၈။ စေဓိစဏ္ဍ
- ၇၉။ ဗနသီလ
- ၈၀။ ပုထုလ

} ဟေဠိမကာယံ၊ အောက် ကာယကို
 စားသော ပိုးတို့ဖြစ်ကြသည်။

ပထမ တောင်လေးလုံး ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်တော် မူအပ်
 သော သုဓမ္မဝတီတိုက်ထုတ် စတုဂီရိ ရှုဖွယ်ကျမ်း ဒုတိယအုပ် (၈) စောင်တို့မှ၊
 စာမျက်နှာနံပါတ် (၄၄၂) (၄၄၃) (၄၄၄) (၄၄၅) တို့မှ ဖြစ်ပါကြောင်း။

၈၀-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၈၂-ပါးသော တရားများ

၁ ပရမတ္ထတရား အပြား (၈၂) ပါး

- ၁။ စိတ်တရား- ၁-ပါး။
- ၂။ စေတသိက်တရား- ၅၂-ပါး။
- ၃။ ရုပ်တရား- ၂၈-ပါး။
- ၄။ နိဗ္ဗာန်တရား- ၁-ပါး။

ပေါင်း ၈၂-ပါး။

(အကျယ်ကို သိလိုက သက်ဆိုင်ရာ အခန်းတွင် ကြည့်ပါ။)

၈၂-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၉၂-ပါးသော တရားများ

၁ သုဒ္ဓပါစိတ် (၉၂) ပါး ရဟန်းဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်

ဗုဒ္ဓဘဝဂါဝေဂ် (၁၀) ဖါး

- ၁။ မုသာဝါဒ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဟတ္ထက မုသားပြောမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂။ ဩမသဝါဒသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများဆဲရေး ရှုတ်ချမှုကိုပညတ်ခြင်း။
- ၃။ ပေသုည သိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများချောပစ်ကုန်းတိုက်(ရန်တိုက်) မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၄။ ပဒသောဓမ္မ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီ ရဟန်းများ ပါဠိတော်ကို သံပြိုင် ရှုတ်ဆို၍ စာချမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅။ ပထမ သဟသေယျ သိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းငယ်များ ဥပါသကာများနှင့် အတူအိပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆။ ဒုတိယ သဟသေယျ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်အနုရုဒ္ဓါရဟန္တာ မာတုဂါမ နှင့် အမိုး အကာ တခုတည်း နေရာ၌ အတူအိပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇။ ဓမ္မဒေသနာ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဥဒယီ မာတုဂါမအား ယောကျ်ား အဖော်မပါပဲ တရားဟောမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈။ ဘူတဘရောစန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ ဈာန်မဂ်ဖိုလ် ရကြောင်း ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၉။ ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ ရှင်ဥပနန္ဒ၏ သံဃာ ဒီသေသ်အာပတ်ကို လူတို့အား ပြောကြားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၀။ ပထဝီခဏန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ မြေတူးမှုနှင့် အတူးခိုင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ဘူတဂါဝေဂ် (၁၀) ပါး

- ၁၁။ ဘူတဂါမ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါးသစ်ပင်ခုတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၂။ အညဝါဒက သိက္ခာပုဒ်- အရှင်ဆန္ဒ စကားတမျိုးဖြင့်စကားတမျိုးကို ဖုံးကွယ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၁၃။ ဥဇ္ဈာပနက သိက္ခာပုဒ် - မေတ္တိယဘူမဇက ရဟန်းများ အထင်သေး အမြင်သေးအောင် ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။

(၂၄၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၁၄။ ပထမ သေနာသန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများသံသိက အိပ်ရာနေရာကို မရုပ်သိမ်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၁၅။ ဒုတိယသေနာသန သိက္ခာပုဒ်-သတ္တရသဝင်္ဂီရဟန်းကလေးများသံသိက ကျောင်း၌အိပ်ရာနေရာခင်း၍ မရုပ်သိမ်းပဲသွားမှုကိုပညတ်ခြင်း။
 - ၁၆။ အနုပဓဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ မထေရ်ကြီးများ အနား၌ ကပ်ရောက်နေထိုင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၁၇။ နိကဇန သိက္ခာပုဒ် ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ သံသိကကျောင်းမှ ထွက်သွား အောင် ပြုလုပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၁၈။ ဝေဟာသကုဋ္ဌိသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းတပါးအထက်ထပ်၌ အခင်းမရှိသေးပဲ ကုတင်ကို ခင်း၍ထိုင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၁၉။ မဟာလ္လကဝိဟာရ သိက္ခာပုဒ်- အရှင်ဆန္ဒ ကျောင်းကို အထပ်ထပ်မိုးခိုင်း မှု့ကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၂၀။ သပါဏက သိက္ခာပုဒ် ရဟန်းအများ ပိုးရှိသောရေကို သွန်ပစ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- အိက္ခာနောဝါဒဝဂ် (၁၀) ပါး
- ၂၁။ သြဝါဒသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ ဘိက္ခုနီတို့အား သြဝါဒပေးမှု ကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၂၂။ အတ္ထင်္ဂတ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်စူဠပန် နေဝင်အောင် သြဝါဒ ပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၂၃။ ဘိက္ခုနုပဿယ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ ဘိက္ခုနီ ကျောင်းသို့ သွား၍ သြဝါဒပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၂၄။ အာမိသ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းများ မထေရ်ကြီးတို့အားစွပ်စွဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၂၅။ စီစရဒါန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်း တပါး ဘိက္ခုနီအား သင်္ကန်းပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
 - ၂၆။ စီဝရသိဗ္ဗန သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဥဒါယိ ဘိက္ခုနီအား သင်္ကန်းပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၂၇။ သံဝိဇာန သိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ သိက္ခာနိတို့နှင့်တိုင်ပင်၍ အတူ ခရီးသွားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၂၈။ နာဝါဘိရုဟန သိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ သိက္ခာနိတို့နှင့်တိုင်ပင်၍ အတူ လှေစီး၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၂၉။ ဘိက္ခုနီ ပရိပါစိတ သိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဒေဝဒတ် ဘိက္ခုနီက စီမံပေးသော ဆွမ်း စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၀။ ရဟော နိသဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥဒါယီ ဇနီးဟောင်း သိက္ခာနိနှင့်အတူ လူမမြင်ကွယ်ရာ၌ နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။
ဘောဇနဝဂ် (၁၀) ပါး
- ၃၁။ အာဝသထပိဏ္ဍ သိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ တည်းခိုရာဇရပ်၌ အမြဲ နေ၍ ဆွမ်းစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၂။ ဂဏဘောဇန သိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဒေဝဒတ် အဖေ၊ အမိနှင့် အတူ ဂဏဘောဇန (မအပ်သောဆွမ်း) ကို စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၃။ ပရမ္မရဘောဇနသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းအများဘောဇနမည်ဖြင့် ပင့်ဖိတ် ထားပါလျက် ၎င်းဆွမ်း မစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၄။ ကာဏမာတာ သိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းအများ လက်ဆောင်ပေးဖို့ မုန့်များ ကို အကုန်ခံယူမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၅။ ပထမ ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းအများ တော်ပြီဟုဆိုပြီးမှ အခြား တနေရာ သွား၍ စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၆။ ဒုတိယပဝါရဏာ သိက္ခာပုဒ်- ရဟန်းတပါးသည် ပဝါရိတ် သင့်ထား သောရဟန်း နောက်ထပ်စားဖို့ရန် တိုက်တွန်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၇။ တိကာလဘောဇန သိက္ခာပုဒ်- သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးများ နေလဲ့ အခါ စားသောက်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၃၈။ သန္နိမိ သိက္ခာပုဒ်- အရှင်ဗေလဋ္ဌသီလ ဆွမ်းကိုချန်ထား၍ နောက်ရက်၌ စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၁။ အသက် (၂၀) မပြည့်မီက ရဟန်းဝတ်ရန် ခွင့်ပြုသော ကလေးရဟန်းမျိုး။

(၂၄၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃၉။ ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ မွန်မြတ်သော အစာကို တောင်းစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၀။ ဒန္တပေါဏ သိက္ခာပုဒ်-ရဟန်းတပါးသည်လူသာမဏေတို့ကမပေးအပ် မကပ်အပ်သော အာဟာရကို စားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

အစောကဝဂ် (၁၀) ပါး

၄၁။ အစေလက သိက္ခာပုဒ်-အရှင်အာနန္ဒာ ပရိပိုင်မအားမွန်နှစ်ယှက်မှား၍ ပေးမိသည်ကို ပညတ်ခြင်း။

၄၂။ ဥယျောဇန သိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒသည် ရဟန်း တပါးကို ဆွမ်းခံ ခေါ်သွားပြီးနောက် ဘာမျှမပေးပဲ ပြန်လွှတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၃။ သဘောဇန သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ အိမ်ရှင်မနှင့်အတူ အိပ်ခန်းတွင်း၌ ထိုင်နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၄။ ရဟော ပဋိစ္ဆန္တ သိက္ခာပုဒ်- ရှင်ဥပနန္ဒ အိမ်ရှင်မနှင့် အတူ ကွယ်ရာ၌ ထိုင်နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၅။ ရဟောနိသဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်-ရှင်ဥပနန္ဒအိမ်ရှင်မနှင့်အတူပြောသောစကား ကို အများမကြားနိုင်သော လူမြင်ကွင်း၌ ထိုင်နေမှုကိုပညတ်ခြင်း။

၄၆။ စာရိတ္တ သိက္ခာပုဒ်-အရှင်ဥပနန္ဒ ထမင်းဖြင့် ဖိတ်ထားလျက် ထိုထမင်း မစားခင် အခြားအိမ်သို့ လှည့်လည်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၇။ မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ နှိပ်နှိပ်စက်စက် တောင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၈။ ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ရန်သူ စစ်တပ် ချီတက် လာခြင်းကို ကြည့်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၄၉။ သေနာဝါသ သိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ စစ်တပ်၌ ကြာရှည်စွာ နေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၅၀။ ဥယျောဓိက သိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများစစ်တိုက်နေသည်ကို ကြည့်ရှု မှုကို ပညတ်ခြင်း။

သုရာပါနဝဂ် (၁၀) ပါး

၅၁။ သုရာပါန သိက္ခာပုဒ်- အရှင်သာဂတ သေရည် သေရက် သေခက်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

- ၅၂။ အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ကလိထိုး၍ကစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၃။ ဟသမေဓ သိက္ခာပုဒ် - သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်းကလေးများ အစီရဝတိ မြစ်ထဲ၌ ရေကစားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၄။ အနာဒရိယ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဆန္ဒ ရဟန်းတို့အား မလေးမစား ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၅။ ဘိံသာပန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ခြောက်လှန့်မှုကိုပညတ်ခြင်း။
- ၅၆။ ဇောတိ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ မီးလှုံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၅၇။ နှာန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများအလိုက်မသိပဲရေချိုးမှုကိုပညတ်ခြင်း။
- ၅၈။ ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းများသင်္ကန်း မမှတ်မိမှုကို သတိပေး၍ ပညတ်ခြင်း။
- ၅၉။ ဝိကပ္ပန သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒ ပစ္စုဒ္ဓါရိ မပြန်ရသေးသော သင်္ကန်းကို ဝတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၀။ စိဝရ အပနိဓာန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ဝှက်ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

သပ္ပာဏကဝဂ် (၁၀) ပါး

- ၆၁။ သဗ္ဗိစ္စ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥဒါယိ ဣျီးကန်း သတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၂။ သပ္ပာဏက သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ပိုးကောင်ရွှိမှန်းသိလျက် ရေကိုသောက်မှု ချိုးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၃။ ဥက္ကောဋ္ဌနသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ငြိမ်းပြီးသော အဓိကရုဏ်း ကိုလှုံဆော်ပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၄။ ဒုဋ္ဌုလ္လ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါးသည် အခြားရဟန်း၏ ဒုဋ္ဌုလ္လ အာပတ်ကို ဖုံးကွယ်ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၅။ ဥဂ္ဂဓိသတိဝဿ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အသက် (၂၀) မပြည့် သူကို ရဟန်းပြုပေးမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၆။ ဝေယျသတ္တ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး ခိုးသူကုန်သည်နှင့် အတူ သွားမိမှုကို ပညတ်ခြင်း။

(၂၄၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၆၇။ သံဝိဓာန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး မာတုဂါမနှင့်အတူခရီးသွားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၈။ အရိဋ္ဌ သိက္ခာပုဒ် - အရိဋ္ဌရဟန်း မိစ္ဆာအယူကို ယူမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၆၉။ ဥက္ခိတ္တ သမ္ဘောဝုသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ နှင်ထုတ်ခံရသော ရဟန်းနှင့် ပေါင်းသင်းမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၀။ ကဏ္ဍက သိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများမိစ္ဆာအယူမစွန့်သောသမဏေ နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုကို ပညတ်ခြင်း။
သဟဓမ္မိက ၀၈ (၁၂) ပါး
- ၇၁။ သဟဓမ္မိက သိက္ခာပုဒ် - အရှင်ဆန္ဒ သိက္ခာပုဒ်ကို မကျင့်လိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၂။ ဝိလေခန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို ကဲ့ရဲ့မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၃။ မောဟန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ သိလျက် အပြစ်ကို ပြုပြီး နောက် မသိ၍ ပြုမိဟန်ဆောင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၄။ ပဟာရသိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်မှုကိုပညတ်ခြင်း။
- ၇၅။ တလသတ္တိက သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်မလို ချိန်ရွယ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၆။ အမူလကသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများ ရဟန်းတပါးကို သံဃာဒိ သေသ်အာပတ်ဖြင့် စွပ်စွဲမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၇။ သဗ္ဗိစ္စသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများကုက္ကုစ္စကိုဖြစ်စေမှုကိုပညတ်ခြင်း။
- ၇၈။ ဥပဆုတိ သိက္ခာပုဒ်-ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများသည်ရန်ဖြစ်သော ရဟန်းများ စကားပြောနေသည်ကို ချောင်း၍နားထောင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၇၉။ ကမ္မပတိဗဟာနသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများသည် ဆန္ဒပေးပြီးမှ ကံကို တားမြစ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၀။ ဆန္ဒအဒတွာ ဂမန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတပါးသည် ဆန္ဒမပေးပဲ ဖဲသွားမှုကို ပညတ်ခြင်း။
- ၈၁။ ဒုဗ္ဗလ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများသည် သံဃာနှင့် သဘောတူ သင်္ကန်းပေးပြီးမှ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၉၂-ပါးသော တရားများ

(၂၄၇)

၈၂။ ပရိဏာမန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများသည် သံသိက လာတ်ကို အခြားပုဂ္ဂိုလ်သို့ ညွတ်စေမှုကို ပညတ်ခြင်း။

ရူဇနဝဂ် (၁၀) ပါး

၈၃။ အန္တေပုရ သိက္ခာပုဒ် - အရှင်အာနန္ဒာသည် မိမိဝင်လာမည့်အကြောင်း ကြို အသိမပေးပဲ- နန်းတော်ခန်းဆောင်သို့ ဝင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၈၄။ ရတန သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းတပါး ငွေထုပ်ကိုသိမ်းထားမှုကိုပညတ်ခြင်း။

၈၅။ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ နေလွဲအခါ ရွာတိုင်းသို့ဝင်၍ မဂ်ဖိုလ်နှင့် ဖီလာဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်နှင့်စပ်သော တရားစကား ပြောဆိုမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၈၆။ သူစိသရ သိက္ခာပုဒ် - ရဟန်းအများ အလိုက်မသိပဲ အပ်ပူးအများကြီး တောင်းယူမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၈၇။ မဇ္ဇပိဋ သိက္ခာပုဒ် - ရှင်ဥပနန္ဒသည် မြင့်သော ညောင်စောင်းကုတင် ပေါ်၌ အိပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၈၈။ တူလောနဒ္ဒသိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများသည်ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ကို လဲ ဝါဂွမ်းတို့ဖြင့် အပေါ်မှ ဖွဲ့ထားမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၈၉။ နိသီဒန သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများသည် အလွန်ကြီးသော နိသီဒင် အခင်းဆောင်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၉၀။ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပုဒ်- ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများအမာလွမ်းသင်္ကန်းပမာဏ လွန်အောင်ပြုမှုကို ပညတ်ခြင်း။

၉၁။ ဝသိကသာဠိကာ သိက္ခာပုဒ် - ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများသည် အတိုင်းအရှည် လွန်သော မိုးရေခံသင်္ကန်းကို ဆောင်ယူပြုလုပ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၉၂။ နန္ဒတ္ထေရ သိက္ခာပုဒ် - ညီတော် နန္ဒထေရ်သည် ဘုရားသင်္ကန်းတော် လောက် ကြီးသော သင်္ကန်းကို ဝတ်မှုကို ပညတ်ခြင်း။

၉၂-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၉၆-ပါးသော ဆရာများ

၁ အနာမျိုး (၉၆) ပါးသော ရောဂါ

၁။ မျက်စိ အနာ။

၂။ နှာခေါင်း အတွင်းနာ။

၃။ နှာခေါင်းအနာ - ထိပ်ကပ်နှာရည်ယိုအနာ။

၄။ လျှာ အနာ။

၅။ ကိုယ်အနာ - လက်သေသော အနာ, ခြေသေသောအနာ, ကိုယ်တံခြမ်း
သေသော အနာ, ထုံနာ, ကျင်နာ, ဖက်သကပ် အနာ, ဖက်သချာ
အနာ, ဘိန်းပြဲ ကိုယ်ရောင်အနာ, သွေးသားခ လေသားခအနာ,
အရေကဲ့ ပတ်သော အနာ, ပါဒရက် ခြေပူနာ, ခြေအေးနာ,
ဤ အနာတို့ကို ကာယရောဂါပုဒ်၌ သွင်း၍ တပါးတည်းသာ
ရေတွက်ရာ၏။

၆။ ဦးခေါင်း အနာ။

၇။ နားရွက် အနာ။

၈။ ခံတွင်း အနာ။

၉။ သွား အနာ။

၁၀။ ချောင်းဆိုး အနာ။

၁၁။ ရှူနာ ပန်းနာ။

၁၂။ နှာခေါင်း ဖွတ်သိုအနာ။

၁၃။ ညာဟော- ဟူသော ပုဒ်၏အရ၌ ကိုယ်လုံးပူသော အနာ, ရင်ပူရင်ကြပ်
ရင်ပြည့် အနာ။

၁၄။ အပူဝင် အနာဟူ၍ (၂) ပါး ယူအပ်၏။

၁၅။ ဇရာ - ဟူသော ပုဒ်၏အရ၌ ပြတက်ဖျား အနာ။

၁၆။ ဓဒ္ဒးဝန်းဖျား အနာ။

၁၇။ အဘိညာဏ်ဖျား အနာ။

၁၈။ မန်းဖျား အနာ။

၁၉။ ငန်းဖျား အနာ။

၂၀။ သန္နိပါတ်ဖျား အနာ ဟူ၍ (၆) ပါးယူအပ်၏။

- ၂၁။ ဝမ်း၌ လေထိုးကျင်သော အနာ။
(တနည်း) အသည်းကြီး၊ အဆုတ်ကြီး၊ သရက်ရွက်ကြီး၊ အသည်းလန်၊ အဆုတ်လန်၊ သရက်ရွက်လန် ကာလနာ။
- ၂၂။ တပိုင်ပိုင် တဝေဝေ မိန်းမောသော အနာ။
- ၂၃။ ပက္ခန္ဓိက ဟူသောပုဒ်အရ ဝမ်းသွေးသွန်သော အနာ။
- ၂၄။ ဝမ်းသွေးစစ် ပိတ်ကိုက်သော အနာဟူ၍ (၂)ပါး ယူရ၏။
- ၂၅။ သူလာဟူသော ပုဒ်အရ မျက်စိတံကျင် အနာ။
- ၂၆။ နား တံကျင်အနာ။
- ၂၇။ နှာခေါင်းတံကျင် အနာ။
- ၂၈။ သွား တံကျင်အနာ။
- ၂၉။ ဦးခေါင်း တံကျင် အနာ။
- ၃၀။ လည်ဂုတ် တံကျင် အနာ။
- ၃၁။ လက်ဖြန်ရိုး တံကျင် အနာ။
- ၃၂။ ကျောဆစ်ရိုး တံကျင် အနာ။
- ၃၃။ ခါး တံကျင် အနာ။
- ၃၄။ ရင် တံကျင် အနာ။
- ၃၅။ နံဘေး နံဒေါင် တံကျင် အနာ။
- ၃၆။ ဆီးစပ်ပေါင်ချန် တံကျင် အနာ။
- ၃၇။ ပုဆစ် တံကျင် အနာ။
- ၃၈။ မြင်းခေါင်း တံကျင် အနာ။
- ၃၉။ လက်မောင်း တံကျင် အနာ။
- ၄၀။ ဖဝါး တံကျင်အနာဟူ၍ ၁၆-ပါး ယူအပ်၏။
- ၄၁။ အပ်ဖြင့် ထိုးဆွသကဲ့သို့ ကိုက်ခဲသော အနာ။
- ၄၂။ ကုဋ် ဟူသောပုဒ်အရ နှုနီအနာ။
- ၄၃။ နှုနက် အနာ။
- ၄၄။ နှုဖြူ အနာ။
- ၄၅။ သမင်ယက် အနာဟူ၍ ၄-ပါးယူအပ်၏။
- ၄၆။ နွားနို့ကဲ့သို့ အထွတ်အထွတ် ပေါက်သောအနာ။

(၂၅၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၄၇၇။ ကိလသောဟူသောပုဒ်အရ ပဗုဗ္ဗာကြာရွက်ကဲ့သို့ အကွက်နာ။
- ၄၇၈။ တင်းတိတ် အနာ။
- ၄၇၉။ ညှင်းအနာ ဟူ၍ ၃-ပါး ယူအပ်၏။
- ၅၀။ သောသောဟူသော ပုဒ်အရ ဆေးကု၍ မလွတ်နိုင်သော ဇာတိဖြစ်
သော ကုတ်ဖိုး အနာ။
- ၅၁။ သာနာယုတ် အနာဟူ၍ ၂-ပါး ယူအပ်၏။
- ၅၂။ အပမာရော ဟူသော ပုဒ်အရ သည်းခြေ ပျက်၍ ရူးသော အနာ။
- ၅၃။ တီလူးဖမ်း၍ ရူးသော အနာ။
- ၅၄။ နတ်ဖမ်း၍ ရူးသော အနာ။
- ၅၅။ ဝက်ရူး အနာ။
- ၅၆။ ကြက်ရူး အနာ။
- ၅၇။ မိတ, ဆွေမျိုး, သားသမီး, လင်မယား ဥစ္စာပျက် သောကအားကြီး၍
ရူးသော အနာ။
- ၅၈။ ပွေး အနာ။
- ၅၉။ ယားနာကြီး အနာ။
- ၆၀။ ဝဲကြီး အနာ။
- ၆၁။ နသောဟူသောပုဒ်အရ လက်သည်းခြေသည်းခြစ်မိ၍ဖြစ်သောအနာ။
- ၆၂။ ခြေသည်း လက်သည်း ပုပ်သောအနာဟူ၍ ၂-ပါးယူရ၏။
- ၆၃။ ဝိတစ္ဆိကာ ဟူသော ပုဒ် အရ မီးလောင်မာကဲ့သို့ အဖူးအဖူး ပေါက်
သော အနာ။
- ၆၄။ အနာမီး အနာလျှံ။
- ၆၅။ တိမ်တက် အနာဟူ၍ ၃-ပါးယူအပ်၏။
- ၆၆။ လောဟိတံဟူသော ပုဒ်အရ ခံတွင်းမှ သွေးအန်သော အနာ။
- ၆၇။ နှာခေါင်းမှ သွေးယိုသော အနာဟူ၍ ၂-ပါး ယူအပ်၏။
- ၆၈။ သည်းခြေဖျား အနာ။
- ၆၉။ မရမေဟော ပုဒ်အရ သွေးဥလာသရော အနာ။
- ၇၀။ လေဥလာသရော အနာ။
- ၇၁။ ယောကျိားကိုယ် အခါခပ်သိမ်း ခိုင်မာ၍ နေသော ပတ္တဥလာသရော
အနာ။

- ၇၂။ သုက်ပြေးဒုလ္လာသရော အနာ။
- ၇၃။ မုတ်သုလ္လာသရော အနာ။
- ၇၄။ ပိတ္တဒုလ္လာသရော အနာ။
- ၇၅။ ဗရင်ဂျီဒုလ္လာသရော အနာ။
- ၇၆။ ဘင်ထွက် ဒုလ္လာသရော အနာ ဟူ၍ ၈-ပါး ယူအပ်၏။
- ၇၇။ အံသာ ဟူသောပုဒ်အရ အဖူးအဖူးပေါက်သော ကျောက် အနာ။
- ၇၈။ ဝက်သက် အနာ။
- ၇၉။ ပဲသီတာ အနာဟူ၍ ၃-ပါး ယူအပ်၏။
- ၈၀။ ပိဋကတဟူသော ပုဒ်အရ ဆတ်ဆံ့ရှိသော ထွတ်မြင်း အနာ။
- ၈၁။ ဝက်ခြံ အနာဟူ၍ ၂-ပါး ယူအပ်၏။
- ၈၂။ အဂဏ္ဍလာဟူသောပုဒ်အရ သွေးမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၃။ လေမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၄။ သည်းခြေမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၅။ သလိပ်မြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၆။ မျက်စိမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၇။ နားမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၈။ နှာခေါင်းမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၈၉။ ရေစည်းကမ်းပြိုဟု ဆိုအပ်သော သွားမြင်းသရိုက် အနာ။
- ၉၀။ ကျင်ငယ်ကြောင်း မြင်းသရိုက်အနာ ဟူ၍ ၉-ပါး ယူအပ်၏။
 (သည်းခြေကြောင့်ဖြစ်သော အနာ၊ သလိပ်ကြောင့်ဖြစ်သော အနာ၊
 လေကြောင့်ဖြစ်သော အနာ၊ သန္နိပါတ် ဖြစ်သော အနာ၊ သီတ-ဥက္က
 ဥတုကြောင့် ဖောက်ပြန်၍ ဖြစ်သော အနာ၊ မလျောက်ပတ်သော
 ဘောဇဉ်ကြောင့် ဖြစ်သောအနာ၊ ဤ (၆) ပါးသော အနာတို့က
 အသီးအခြား မရေတွက်ရပြီ။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအနာ၊ ဆိုလတုံသော
 အနာတို့၌ လျော်စွာ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။)
- ၉၁။ ဩပက္ကမိကာ အာဗာဓာ - ဟူသော ပုဒ်အရ စုန်းဖမ်း၊ နတ်ဖမ်း၊
 ဘီလူးဖမ်း၊ ဖုံတ်ဖမ်း၊ မြေဖမ်း၊ မြေဘီလူးဖမ်း၊ အင်းထား၊ အိုင်ထား၊
 ဆေးဝါးမန္တရား၊ ယတြာယာယီ၊ ကျား၊ သစ်၊ ဆင်၊ မြင်း၊ မြွေ၊ ကင်း၊

(၂၅၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

သန်း,ရန်သူအစရှိသော ဤအလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ လုံ့လပယောဂ ဖြစ်သော အနာတို့ကို ယူအပ်ကုန်၏။

(ကံကြောင့်ဖြစ်သော အနာတို့ကိုလည်း အသီးအခြား မရေတွက် ရပြီ။ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနာတို့၌ လျော်စွာသွင်း၍ ရေတွက်အပ်ကုန် ၏။ ကံကြောင့်ဖြစ်သော အနာမှာ ဆေးမရှိ ဆေးကု၍မပျောက်။)

- ၉၂။ အချမ်းနိုင်စက်သော အနာ, အပူနိုင်စက်သော အနာ။
- ၉၃။ ထမင်းငတ်သော အနာ, ရေငတ်သော အနာ။
- ၉၄။ ကျင်ကြီးနိုင်စက်သော အနာ။
- ၉၅။ စမြင်းခံ၍ ကျင်ကြီးမသွားသော အနာ။
- ၉၆။ ကျင်ငယ်နိုင်စက်သော အနာ, ကျင်ငယ်အောင်၍မသွားသောအနာ။

သွင်းယူပုံ။ ။အော့နာဝမ်းကျနာ, ကြို့, ကြီးထိုးနာ တို့သည် လေငန်းအနာပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ငန်းအနာမျိုးတို့၌ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။တောင်အူနာဟု ခေါ်သော အနာကိုလည်း ခွေး ဗရင်ဂျီအနာဟူ၍ ဆေးဆရာကြီးတို့ ဆိုကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဒုလ္လာ သရောအနာမျိုး၌သွင်း၍ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ပဋိသန္ဓေဆံသောအနာ ကို လေနာမျိုး၌သွင်း၍ ရေတွက်အပ်၏။ မီးယပ်အနာကို သွေးနာ, လေနာ၌ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်၏။ သက်တန့်အနာကို တံကျင် အနာ မျိုး၌သွင်း၍ ရေတွက်အပ်၏။ အသမာအနာ, ဆင်ခူ လယ်ဖြတ်အနာ, ဆုံဆို့ အနာ, ဝက်ခြံစွယ်ဖြူ အနာ, ယုန်အမာ အနာ, ဦးခေါင်း၌ ခူအနာ, နှင်းခူကြီးအနာ, အနာပဆုပ်, သွေးစုအနာ, အသားပုတ် အနာ, အရေကွဲပတ်သောအနာ ဤသို့အစရှိသော အနာတို့ကို သွေး လေ, သည်းခြေ, သလိပ်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော အနာမျိုး၌ သွင်း၍ ရေ တွက်အပ်ကုန်၏။ ပါးရွဲ, သောအနာ, နှုတ်ခမ်းရွဲ, သောအနာ, မျက်စိပြဲ သောအနာ, ဆွံ့သောအနာ ဤအနာတို့ကို လေသာခအနာ၌ သွင်း၍ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ (အင်္ဂုတ္တိုရ်-ဂိုရိမာနန္ဒသုတ်။)

(စလင်းဆရာတော် ပရိတ်ကြီးနိဿယမှဖြစ်သည်။)

၉၆-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၀၁-ပါးသော တရားများ

၁ လူမျိုး (၁၀၁) ပါး

၁။ မြန်မာ သတ္တ	၇။
၂။ မွန် လေးဝ	၄။
၃။ ရှမ်း သုံးဆယ်	၃၀။
၄။ ခြောက်ဆယ် ကုလား	၆၀။
လူမျိုး တရားတပါး	<u>၁၀၁ - ပါး။</u>

၁၀၁-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၀၈-ပါးသော တရားများ

၁ တဏှာ (၁၀၈) ပါး

လင်္ကာ။	။တဏှာ-သုံးတန်၊ တည်ထားပြန်၊ အာ-ကာ-သန်-နှင့် မြောက်။ တဏှာအစစ်၊ တရားရှစ်၊ တွက်စစ် အမှန်ထောက်။	
	တဏှာသုံးပါးတည်	၃။
	အာရုံခြောက်ပါးနှင့်မြောက်	× ၆။
		<u>၁၈။</u>
	ကာလသုံးပါးနှင့် မြောက်	× ၃။
		<u>၅၄။</u>
	သန္တာန်နှစ်ပါးနှင့် ထပ်မြောက်	× ၂။
		<u>၅၆။</u>
	တဏှာအစစ် တရားရှစ်	၁၀၈-ပါး။
	အသေးစိတ် သိလိုပါက သက်ဆိုင်ရာ အခန်း၌ ကြည့်ပါ။	

၁၀၈-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၁၃၆-ပါးသော တရားများ

၁။ အလောင်းတော်၏ဖြစ်တော်ပေါင်း (၁၃၆) ဆ

၁။ အစ ကြိုးကြာဆယ့်ခြောက်ခါနှင့်	၁၆။
၂။ ဟင်္သာ ကိုးဖြစ်	၉။
၃။ ခြောက်ဖြစ်ကား ခို	၆။
၄။ ကျီးညို သုံးခါ	၃။
၅။ သံသာကျူးဟိတ် ကရဝိက် ငါး	၅။
၆။ လေးပါး ကိန္နရီ	၄။
၇။ စာမရီ တဆယ့်ငါး	၁၅။
၈။ မျောက်ကား တစ်ဆယ်	၁၀။
၉။ ဆင်ဝယ် ဆယ့်တစ်	၁၁။
၁၀။ နွားဖြစ် ဆယ့်လေး	၁၄။
၁၁။ ကေတု သိန္နဝ	၁။
၁၂။ ကျွဲ အဋ္ဌတံည့်	၈။
၁၃။ သံမြသံညောင်းဥဒေါင်း နှစ်ခါ	၂။
၁၄။ သာလိကာ သတ္တ	၇။
၁၅။ ဒွါဒသ ကြက်	၁၂။
၁၆။ ဝက်မှာ ဆယ့်သုံး	၁၃။

ပေါင်းရုံးများလှ တရားသုံးဆယ့်ခြောက် ဖြစ်ဝယ်တည်း-၁၃၆။

၁၃၆-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၂၂၇-ပါးသော တရားများ

၁ (၂၂၇) သွယ်သော ရဟန်း သိက္ခာပုဒ်

၁။ ပုရာဇိက	- သိက္ခာပုဒ်	၄-ပါး။
၂။ သံဃာဒိသေသ်	- သိက္ခာပုဒ်	၁၃-ပါး။
၃။ အနိယတ	- သိက္ခာပုဒ်	၂-ပါး။
၄။ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ်	- သိက္ခာပုဒ်	၃၀-ပါး။
၅။ သုဒ္ဓပါစိတ်	- သိက္ခာပုဒ်	၉၂-ပါး။
၆။ ပါဠိဒေသနိယ	- သိက္ခာပုဒ်	၄-ပါး။
၇။ သေခိယ	- သိက္ခာပုဒ်	၇၅-ပါး။
၈။ အဓိကရဏသမထ	- သိက္ခာပုဒ်	၇-ပါး။

၂၂၇-သွယ်

အသေးစိတ်ကို သိလိုက သက်ဆိုင်ရာအခန်း၌ ကြည့်ပါ။

၂၂၇-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

၅၂၈-ပါးသော တရားများ

၁ (၅၂၈) သွယ်သော မေတ္တာ

၁။ အနောဓိသပုဂ္ဂိုလ်	မရည်ညွှန်းအပ်သော	၅-ယောက်
၂။ သြဓိသပုဂ္ဂိုလ်	ရည်ညွှန်းအပ်သော	+ ၇-ယောက်

ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း ဆယ်နှစ်ယောက် ဖြစ်၏— ၁၂ =

၃။ ထိုပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်တား မေတ္တာ ၄-ပါးမြောက် × ၄ =

မူရင်းမေတ္တာ (၄၈) ပါး ရ၏— ၄၈ =

၄။ ထိုမူရင်းမေတ္တာ (၄၈) ပါးကို အရပ်ဆယ်မျက်နှာနှင့် မြောက်— × ၁၀ =

အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၏ မေတ္တာပေါင်းသည်— ၄၈၀

၅။ မူရင်းမေတ္တာ ၄၈-ပါးနှင့် မြန်၍ပေါင်းသော် + ၄၈ =

ငါးရာနှစ်ဆယ် ရှစ်သွယ်သော မေတ္တာအပေါင်းဖြစ်၏ ၅၂၈ =

၅၂၈-ပါးသော တရားကား နိဗ္ဗိတံ။

ငါးရဲ့ငါးဆယ် ဇာတ်တော် ကောဏ်နုတ်ချက်

၁ သတ္တဝါသည် ပျက်စီးချိန် တန်သည်အခါ မိမိဘေးအန္တရာယ်ကိုပင် မမြင်
တော့ကြောင်း ဝေသနာတော်

က။ ယံ နဲ့ ဂိဇ္ဈာ ယောဇနသတံ၊ ကုဏပါနိ အဝေက္ခတိ။
ကသွာ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈသိ။

ဘော ဂိဇ္ဈ၊ အို...လင်းတ။ ဂိဇ္ဈောနု-ဂိဇ္ဈော နာမ၊ လင်းတမည်သည်ကား။
ယောဇနသတံ၊ ယူဇနာတရာကို။ အတိက္ကမိတွာ၊ လွန်၍။ ငွိတာနိ၊ တည်ကုန်
သော။ ကုဏပါနိ၊ သားကောင်ပုပ်တို့ကို။ အဝေက္ခတိ၊ မြင်၏ဟူသတတ်။ တံ၊
သင်သည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ အတ္တာယ၊ အကျိုးငှါ။ ဩဒ္ဓိတံ၊ ထောင်ထား
အပ်သော။ ဇာလဉ္စ၊ ပိုက်ကွန်သို့၎င်း။ ပါသဉ္စ၊ ကျော့ကွင်းသို့၎င်း။ အာသဇ္ဇာပိ၊
ရောက်၍လည်း။ ကသွာ၊ အအယ်ကြောင့်။ န ဗုဇ္ဈသိ၊ မသိဘိသနည်း။

ခ။ ယဒါ ပရာဘဝေါ ဟောတိ၊ ပေါသော ဇီဝိတသံယော။
အထ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈတိ။

မဟာရာဇမြတ်သော မင်းကြီး။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ယော ပေါသော၊
အကြင်သတ္တဝါသည်။ ပရာဘဝေါ၊ ပျက်စီးလိုသည်။ ဇီဝိတသံယော၊
အသက်ကုန်ဆုံးလိုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အထ၊ ထိုအခါ၌။ သောပေါသော၊
ဆိုသတ္တဝါသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ အတ္တာယ၊ အကျိုးငှါ။ ဩဒ္ဓိတံ၊
ထောင်ထားအပ်သော။ ဇာလဉ္စ၊ ပိုက်ကွန်သို့၎င်း။ ပါသဉ္စ၊ ကျော့ကွင်းသို့
၎င်း။ အာသဇ္ဇာပိ၊ ရောက်၍လည်း။ န ဗုဇ္ဈတိ၊ မသိပါ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဘုရားအလောင်း လင်းတမင်းသည် ဗာရာဏသီ သူဌေးတဦး
အား ကျေးဇူးရှိဘူး၍ ထိုကျေးဇူးကို တုံ့ပြန်မိသည်တွင် မြို့ရွာကို
ပျက်စီးသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် လူတို့သည် ပိုက်ကွန်များထောင်၍
လင်းတများကို ဖမ်းသည်ရှိသော်၊ ပိုက်ကွန်၌ လင်းတမင်းကို မိ၏။
ယင်းသို့ မိသည်ရှိသော် လူအများတို့သည် ဗာရာဏသီမင်းအားဆက်သ
လေ၏။ မင်းကြီးက အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် လင်းတမင်းအား မေးသည်

(၂၅၁)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

မှာ “အို လင်းတ...လင်းတတို့သည် ယူဇနာတရာ အလွန်ရှိသော သားကောင်ပုပ်များကို မြင်နိုင်သော မျက်စိစွမ်းအား ရှိသည်ဟု ငါကြားဘူးသည်။ ယခု သင်တို့အတွက် ထောင်ထားသည့် ပိုက်ကွန် များ ကျော့ကွင်းများအတွင်းသို့ ရောက်နေသည့်တိုင်အောင် သင်တို့ မသိမမြင်ကြပါတကား”ဟု မေး၏။

ထိုအခါဘုရားအလောင်းလင်းတမင်းက အောက်ပါဂါထာအတိုင်း ဖြေကြားသည်မှာ “အရှင်မင်းကြီး...သတ္တဝါတို့မည်သည်မှာ ပျက်စီး ချိန်တန်လာသည့်အခါ၌ မိမိအတွက် ထောင်ထားအပ်သော ပိုက်ကွန် အစရှိသော အန္တရာယ်အတွင်းသို့ ရောက်နေသည့်တိုင်အောင် ဘာမှ မမြင်မသိတော့ပဲ အားလုံးကုန် ဝင်၍ တိုးမိပါတော့သည်”ဟု ဗာရာဏသီမင်းအား ပြန်ပြောလေ၏။ ဘုရားအလောင်းလင်းတမင်း၏ တရားစကားကို ဗာရာဏသီမင်းမှာ အလွန်နှစ်သက်တော်မူ၍ လင်းတ မင်းအား အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာခွင့်ပြု၍ ပြန်လွှတ်လိုက်၏။

(၅၅၀-ဒုကနိပါတ်၊ သန္တဝဂ်၊ ဝိဇ္ဇာတိဒုတိယတွဲ)

၂ လူမိုက်သည် သားမယားကို သတ်၍ လှူသော်လည်း စားသူ၌ အပြစ်မရှိ ကြောင်း ဒေသနာတော်

ပုတ္တဒါရံပိ စေ ဟန္တု၊ ဒေတိ ဒါနံ အသညတော။
ဘူမာနောပိ သပ္ပညော၊ န ပါပေန ဥပလိပ္ပတိ။

အသညတော၊ သီလမရှိသောသူသည်။ ပုတ္တဒါရံပိ၊ သားမယားကိုလည်း။ ဟန္တု၊ သတ်၍။ ဒါနံ၊ အလှူကို။ စေ ဒေတိ၊ အကယ်၍ ပေးလှူငြားအံ့။ သပ္ပညော၊ ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ -တံ၊ ထိုဆွမ်းကို၊ ဘူမာနောပိ၊ စားသော်လည်း။ ပါပေန၊ မကောင်းမှုဖြင့်။ န ဥပလိပ္ပတိ၊ မလိမ့်မိ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ သီလမရှိသောသူသည် သားမယားတို့ကိုပင် သတ်၍ လှူစေကာမူ စားမိသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၌ အပြစ်မရှိဟု ဘုရားအလောင်း တော်ရသောသည် မသမာသော အကြံဖြင့် ဆွမ်းကျွေးသော သူကြွယ်တယောက်အား ဟောတော်မူ၏။

(၅၅၀-ဒုကနိပါတ်၊ ၁၀-သိင်္ဂါလဝဂ်၊ ဗာလောဝါဒတော် ဒုတိယတွဲ)

၃ မကောင်းမှုကို ပြုမိသော်လည်း စေတနာ မပါက မိမိ၌ အပြစ် မရှိကြောင်း
စေသနာတော်

မနေ့ ဝေ တေ နပုဏမတိ၊ ပက္ခိ ပါပဿ ကမ္မုနော။
အဗျာဝဋ္ဌဿ ဘဒြဿ၊ န ပါပ မုပလိမ္မတိ။

ပက္ခိ၊ ငှက်။ ပါပဿ ကမ္မုနော၊ မကောင်းမှုအကျိုးငှါ။ တေ၊ သင်၏။
မနေ့၊ စိတ်သည်။ ဝေ နပုဏမတိ၊ အကယ်၍ မညွတ်အံ့။ အဗျာဝဋ္ဌဿ၊ လုံ့လ
မပြုသော။ ဘဒြဿ၊ ကောင်းသည်ဖြစ်သော သင့်အား။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။
န ဥပလိမ္မတိ၊ မလိမ့်မိကံ့။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ငှက်ထောင်စားသော မုဆိုးတယောက်၏ လက်တွင်း၌ ရှိနေ
သော တယ်ခါ တကောင်သည် ခါတယ်သော အလုပ်ကို လုပ်ရ၏။
တနေ့သောအခါ၌ ဘုရားအလောင်း ရသေ့ထံသို့ ရောက်သောအခါ
မိမိကို အကြောင်းပြု၍ မိမိအမျိုးမျိုး ပျက်စီးကုန်သည်ကို စေတနာ
မပါပဲနှင့် မုဆိုးကို ကြောက်သဖြင့် ခါတယ်အလုပ် လုပ်ရသည့်အတွက်
မိမိ၌ အပြစ်ရှိ-မရှိကို ဘုရားအလောင်းရသေ့အား မေးလျှောက်သည့်
အခါ မိမိ၌ စေတနာမပါက အပြစ်မရှိဟု ဘုရားအလောင်းရသေ့မှ
ဟောတော်မူ၏။

(၅၅၀-၈၇၅ နိပါတ်၊ ၂-ပုစိမန္တဝဂ်၊ ဝိတ္ထိရဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

၄ ဒေဝဒတ်သည် မြေမျိုနေစဉ် ဘုရားကိုပြစ်မှားမိသမျှ နောက်ဆုံး ရှိခိုးသွား
သော စေသနာတော်

ဣမေဟိ အဋ္ဌိဟိ တမဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊ ဒေဝါတိဒေဝံ နရဒမ္မသာရထိံ။
သမန္တစက္ခု သတပုညလက္ခဏံ၊ ပါဏေဟိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတောမိ။

အဟံ၊ ငါသည်။ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊ မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်တော်မူပေထ
သော။ ဒေဝါတိဒေဝံ၊ သမ္မုတိနတ်၊ ဥပပတ္တိနတ်တို့ထက် လွန်မြတ်သော
ဝိသုဒ္ဓိနတ်လည်း ဖြစ်တော် မူပေထသော။ နရဒမ္မသာရထိံ၊ လူနတ်တို့၏
မြတ်သော ရထားထိန်းသဖွယ်လည်း ဖြစ်တော်မူပေထသော။ သမန္တစက္ခု၊
ထက်ဝန်းကျင် မြင်နိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ရှိတော်မူတတ်ထသော။
သတပုညလက္ခဏံ၊ အရာမကသော ဘုန်းတော်ကြောင့်ဖြစ်သော လက္ခဏာ
တော်လည်း ရှိတော်မူပေထသော။ တံ ဗုဒ္ဓံ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ ဣမေဟိ

(၂၆၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အတ္တိဟိ၊ ဤငါ၏အရိုးတို့ဖြင့်၎င်း။ ဣမေဟိ ပါဏေဟိ၊ ဤငါ၏အသက်တို့ဖြင့်
၎င်း။ သရဏံ၊ ဆင်းရဲကိုပယ်ဖျောက် ချမ်းသာကို ပေးပေတတ်၏ဟူ၍ ။ဂတော၊
သိသည်။ အမှီ၊ ဖြစ်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဒေဝဒတ်သည် မြေမျိုနေစဉ် ကာလ၌ မြတ်စွာဘုရားအား မိမိ
ပြစ်မှားမိသည်များကို သတိရ၍ အခြားလူ့စရာ မရှိသဖြင့် မိမိကိုယ်ကို
မြတ်စွာဘုရားသို့ ပေးလှူပြီးလျှင် နောက်ဆုံး မိမိ၏ အမှားများကိုဝန်ချ
တောင်းပန်၍ ရှိခိုး ကန်တော့ သွားခြင်း ဖြစ်၏။ (ထို့ကြောင့်) မိမိကိုယ်
ကို ဘုရားသို့ ပေးလှူ၍ ရှိခိုးခြင်းသည် ဒေဝဒတ်ရှိခိုးနည်းဖြစ်၏။
(၅၅၀-ဒွါဒသနိပါတ်၊ သဗုဒ္ဓဝါဏိဇ္ဇဘေတ စတုတ္ထတွဲ)

၅ မစင်ပိုးသည် ဆင်ပြောင်ကြီးကို အန်တုသဖြင့် အသေဆိုးနှင့် သေရခြင်း
ဒေသနာတော်

န တံ ပါဒါ ဝဓိဿာမိ၊ န ဒန္တေဟိ န သောဏ္ဍိယာ။

မိဇ္ဇေန တံ ဝဓိဿာမိ၊ ပူတိ ဟညတု ပူတိနာ။

ဂူထပုဏ၊ မစင်ပိုး။ တံ၊ သင့်ကို။ ပါဒါ-ပါဒေတိ၊ ခြေတို့ဖြင့်။ န ဝဓိဿာမိ၊
ငါမသတ်အံ့။ ဒန္တေဟိ၊ အစွယ်တို့ဖြင့်။ န ဝဓိဿာမိ၊ ငါမသတ်အံ့။ သောဏ္ဍိယာ၊
နှာမောင်းဖြင့်။ န ဝဓိဿာမိ၊ ငါ မသတ်အံ့။ မိဇ္ဇေန၊ မစင်ဖြင့်သာလျှင်။ တံ၊
သင့်ကို။ ဝဓိဿာမိ၊ သတ်လိုက်အံ့။ ပူတိ၊ မစင်ပိုးသည်။ ပူတိနာ၊ မစင်ဖြင့်။
ဟညတု၊ သေစေသတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။မစင်ပိုးတကောင်သည် ခရီးသွားကုန်သည်များ စားသောက်
စွန့်ပစ်ခဲ့သော သုရာရေကိုသောက်ပြီး သုရာမာန်ယစ်မှူးလျက်မစင်ပုံပေ
သို့ တက်ရောက်ကာဘဝင်မြင့်ပြီးလျှင် ဆင်ပြောင်ကြီးလှသည်ကိုသူနှင့်
စစ်ထိုးရန် စိန်ခေါ်လေ၏။ ဆင်ပြောင်ကြီးက “ဟဲ့-မစင်ပိုး...သင့်ကို
ခြေဖြင့် နင်းသတ်ပြန်သော်ငါ၌ မစင်ပေအံ့၊ အစွယ်ဖြင့် ထိုးပြန်သော်
လည်း အစွယ်၌မစင်ပေအံ့၊ နှာမောင်းဖြင့်ရှိက်ပြန်သော်လည်း နှာမောင်း
၌မစင်ပေအံ့၊ ထို့ကြောင့် မစင်ပိုးသည် မစင်နှင့်သာ သေလေတော့” ဟု
ဆိုပြီးလျှင် ဆင်ပြောင်ကြီးသည် မစင်ပိုးရှိ၍နေသောမစင်ပုံကို ခွလျက်
မစင်တုံးကြီးကြီးကိုယိုချလိုက်ရာ မစင်ပိုးသည်မစင်တုံးပိ၍သေတော့၏။
(၅၅၀-ဒုကနိပါတ်၊ ဝ-ကဒသဝဂ်၊ ဂူထပုဏဘေတ ဒုတိယတွဲ)

ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော် ကောက်နုတ်ချက် (၂၆၁)

၆ ကျီး၌ အဆီမရှိကြောင်း အလောင်းတော် ကျီးမင်း လျှောက်ထားသော
ဒေသနာတော်

နိစ္စံ ဥဗ္ဗိက္ကဟဒယာ၊ သဗ္ဗလောက ဝိဟေသကာ။
တသ္မာ နေသံ ဝသာ နတ္ထိ၊ ကာကာနုမှာက ဉာတိနံ။

မဟာရာဇ၊ မြတ်သောမင်းကြီး။ ကာကာ နာမ၊ ကျီးတို့မည်သည်ကား။
နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဥဗ္ဗိက္ကဟဒယာ၊ ထိတ်လန့်သော နှလုံး ရှိကုန်၏။ သဗ္ဗလောက
ဝိဟေသကာ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော လူတို့ကို ညှဉ်းဆဲတတ်ကုန်၏။ တသ္မာ၊
ထိုကြောင့်။ အမှာကံ၊ ငါတို့၏။ ဉာတိနံ၊ အဆွေအဲမျိုးဖြစ်ကုန်သော။ နေသံ
ကာကာနံ၊ ထိုကျီးတို့အား။ ဝသာ၊ အဆီသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိပါ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အခါတပါး၌ မင်းဆရာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဂင်္ဂါမြစ်၌ ရေချိုး၍
ပန်းနံ့သာလိမ်းပြီးလျှင် မြို့တွင်းသို့ဝင်ခဲ့ရာ မြို့တံခါးအထက်၌နားနေ
သော ကျီးတကောင်သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဦးခေါင်းတည့်တည့်သို့ မစင်
စွန့်၍ချ၏။ ယင်းသို့ မစင်စွန့်ချသည့်အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်မှ ထိုကျီးတို့အား
ရန်ငြိုးဖွဲ့၏။ တနေ့သ၌ မင်း၏ ဆင်တင်းကုတ်ကို မီးစွဲလောင်သည်
ရှိသော် ဆင်တို့သည် မီးလောင်နာ စွဲကပ်၏။ ထိုမီးလောင်နာကို
ပျောက်ကင်းစေရန် မင်းဆရာပုဂ္ဂိုလ်အား မင်းကြီးမှ ဆေးကိုမေးရာ
“အရှင်မင်းမြတ်...ကျီး၏အဆီဖြင့် လိမ်းပါက မုချ ပျောက်ပါ၏” ဟု
ဆို၏။ ထိုအခါ ငှက်ခတ်သမားများဖြင့် ကျီးများကို ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးပြီး
ကျီးတို့၏ အဆီကို ထုတ်ယူသည်တွင် အဆီလည်း မရ၊ ကျီးတို့သည်
လည်း အတန်ပင် ပျက်စီးကြကုန်၏။ ထိုအခါမှ ဘုရားအလောင်း
ကျီးမင်းသည် ဗာရာဏသီ မင်းကြီးထံသို့ စွန့်စား စင်ရောက်လျက်
အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် ကျီးများ၌ အဆီမရှိကြောင်းကိုလျှောက်ထား
ပါမှ ကျီးတို့သည် အသက်ဘေးမှ ချမ်းသာကြကုန်၏။

(၅၅၀-ကေကနိပါတ်၊ ၁၄-အသမ္ပဒါနဝဂ်၊ ကာကဇာတ် ပထမတွဲ)

၇ ကျီးနှင့် ခင်ပုပ်ငှက် (ဇီ.ကွက်) ကမ္ဘာရန်ဖြစ်ခြင်း၏ အစ ဒေသနာတော်
န မေ ရုစ္စတိ ဘဒ္ဒံ ဝေါ၊ ဥလူကဿာ ဘိသေစနံ။
အက္ကုဒ္ဓဿ မုခံ ပဿ၊ ကထံ ကုဒ္ဓေါ ကရိဿတိ။

(၂၆၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဝေါ၊သင်တို့အား။ဘဒ္ဒ၊ကောင်းခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။
မေ၊ ငါသည်။ ဥလူကဿ၊ ဤခင်ပုပ် ငှက်အား။ အဘိသေစနံ၊ အဘိသိက်
သွန်းလောင်းခြင်းကို။ န ရုစ္စတိ၊ မနှစ်သက်။ အက္ကုဒ္ဓဿ၊ အမျက်မထွက်သော
ခင်ပုပ်ငှက်၏။ မုခံ၊ မျက်နှာကို။ ပဿ၊ ရှုကြပါလော။ ကုဒ္ဓေါ၊ အမျက်
ထွက်သော်ကား။ ကထံ ကရိယတိ၊ အဘယ်သို့ ပြုရအံ့နည်း။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ကမ္ဘာဦးအခါက လူတို့သည် လျှောက်ပတ်တင့်တယ် ရှုစဖွယ်
ကောင်းသော ယောက်ျားကောင်း တယောက်ကို အဘိသိက် သွန်း
လောင်း၍ မင်းအဖြစ်သို့ တင်မြှောက်ကြ၏။ခြေလေးချောင်းသတ္တဝါ
တို့သည်လည်း ခြင်္သေ့ကို မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ကြ၏။ ငါးတို့သည်
လည်း အာနန္ဒာအမည်ရှိသောငါးကြီးကိုမင်းအဖြစ်တင်မြှောက်ကြ၏။
ထို့အတူ ငှက်တို့သည်လည်း မင်း အဖြစ် တင်မြှောက်ရန် အစည်း
အဝေးပြုကြကုန်၏။ ငှက်တကောင်က ခင်ပုပ်ငှက် (ဇီးကွက်) အား
မင်းအဖြစ်တင်မြှောက်ရန် အဆိုတင်၏။ ထိုငှက်၏ အဆိုကို ကျီးငှက်က
အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် ဤသို့ ကန့်ကွက်၏။ “ခင်ပုပ်ငှက်သည် ရိုးရိုး
နေစဉ်မှာပင် မျက်နှာပေါက်ဆိုးလှ၏။စိတ်ဆိုးသည်ရှိသော် ငါတို့သည်
အဘယ်ကဲ့သို့နေရအံ့နည်း။ ထိုကြောင့် ခင်ပုပ်ငှက်အား မင်းအဖြစ်
အဘိသိက် သွန်းသည်ကို ငါ ကန့်ကွက်၏” ဟု အထက်ပါ ဂါထာကို
ဆိုလျက် အစည်းအဝေးမှ ထွက်ပြီးလျှင် ကောင်းကင်သို့ပျံတက်၏။
ထိုအခါ ခင်ပုပ်ငှက်သည် ထိုကျီး၏ နောက်သို့လိုက်လျက် ထိုကျီးအား
သေသည့်တိုင်အောင် ဆိတ်ပေါက်လျက် သတ်ပြီးလျှင် ကမ္ဘာ့ရန်ငြိုး
ဖွဲ့လေ၏။

(၅၅၀-တိကနိပါတ်၊ ၂-ပဒုမဝဂ်၊ ဥလူကဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

ဂ အူမတောင့်မှ သီလစောင့်နိုင်မည်ဟူသော ဒေသနာတော်

ဝေမေဝ ဣဂေကစ္စေ၊ သမာဒါနိမ္မိ ဒုလ္လဘာ။
လဟံ ကရောန္တိ အတ္တာနံ၊ ဝကောဝ အဇကာရဏာ။

ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ဣမ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ကေစ္စေ၊
အချို့ကုန်သော သူတို့သည်။ သမာဒါနိမ္မိ၊ ဆောက်တည်အပ်သော သီလ

ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော် ကောက်နုတ်ချက် (၂၆၃)

ကုသိုလ်၌။ ဒုလ္လဘာ၊ အားနည်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ အဇကောရဏာ။ ဆိတ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝကောဝ၊ သစ်ကြုတ်ကဲ့သို့။ အတ္တာနံ မိမိကိုယ်ကို။ လဟံ၊ ပေါ့သည်ကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုကြကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းအနီး ကျောက်ဖျာတခုပေါ်၌ အိပ်လျက်ရှိနေသော သစ်ကြုတ် တကောင်သည် မြစ်ရေများ ရုတ်တရက်ကျလာစဉ် ကမ်းပါးသို့ ပြန်၍မကူးနိုင်သဖြင့် ကျောက်ဖျာပေါ်၌ပင် နေလျက် ကျက်စားရာလည်း မရှိ၊ ကျက်စားရာသို့ သွားရာလမ်းလည်း မရှိ ဖြစ်နေ၏။ ကိုအခါ သစ်ကြုတ်သည် အစာ မစားရသဖြင့် အချည်းနှီးပျက်စီးမည့်အစား ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ပြီး နေခြင်းက မြတ်၏ဟူ၍ ဥပုသ်သီလကို အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်ဆောက်တည်ကာ ကျောက်ဖျာ ပေါ်၌ အိပ်၍ နေ၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် သစ်ကြုတ်၏ ဥပုသ်သီလကို စမ်းလိုရာကား ဆိတ်ယောင်ဆောင်၍ သစ်ကြုတ်ရွှေမှ ပြေး၏။ သစ်ကြုတ်သည် ဆိတ်ကိုမြင်လျှင် ရှင်လန်းစွာဖြင့် ဥပုသ်သီလကို နောက်မှ တဖန်ပြန်ယူအံ့ဟု ဆိုပြီးလျှင် အစာအလို့ငှါ ဆိတ်ကိုလိုက်၍ ဖမ်း၏။ သိကြားဖန်ဆင်းသော ဆိတ်ဖြစ်သဖြင့် ဖမ်းယူခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ပဲ ဆိတ်သည် ပျောက်ကွယ်၍ သွား၏။ ထိုအခါ သစ်ကြုတ်သည် ဆိတ်ကို မမိသဖြင့် ငါ၌ ဥပုသ်သီလ မပျက်သေးဟု ဆို၍ တဖန် ပြန်၍အိပ်၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် သစ်ကြုတ်အား ကိုယ်ထင်ရှား ပြလျက် “ဟယ်-သစ်ကြုတ်...သင်၏ ဥပုသ်သီလသည် အားနည်းသော ဥပုသ်၊ အချည်းနှီးသော ဥပုသ်” ဟု ဆိုကာ အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် ကဲ့ရဲ့လေ၏။ ထိုအခါ သစ်ကြုတ်က သိကြားမင်းအား ပြန်ပြောသည်မှာ— “သိကြားမင်း...အူမတောင့်မှ သီလစောင့်နိုင်မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုလျက် တဖန် ပြန်၍ အိပ်လေ၏။

(၅၅၀-တိကနိပါတ်၊ ၅-ကုမ္ဘဝဂ်၊ ဝကဇာတ် ဒုတိယတွဲ)

၉ သူများမကောင်းကြံ ကိုယ်ဘေးဒဏ်ထိဟူသော ဒေသနာတော်
ယွာယံ သာဠိယဆာပေါတိ၊ ကဏှသပ္ပံ အဂါဟယံ။
တေန သပ္ပေနယံ ဒဋ္ဌော၊ ဟတော ပါပါနုသာသကော။

(၂၆၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ယူယံ၊ အကြင်ဆေးသမားသည်။ ကဏ္ဍသပွံ၊ မြွေဟောက်ကို။ သာဠိယ
ဆာပေါတိ၊ ဆက်ရက်ငှက်ငယ် ဟူ၍။ အဂါဟယံ၊ သူငယ်တယောက်အား
ယူစေ၏။ ပါပါနုသာသကော၊ မကောင်းသည်ကို ဆုံးမတတ်သော။ အယံ၊
ဤဆေးသမားကို။ တေန သပ္ပေန၊ ထိုမြွေဟောက်သည်။ ဒဋ္ဌော၊ ခဲအပ်သည်
ဖြစ်၍။ ဟတော၊ သေလေ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ယုတ်မာသော ဆေးသမား တယောက်သည် ဆေးကုသမှုကို
မရရှိပဲ လာဘ်လာဘ ခေါင်းပါးသဖြင့် ရွာတရွာ၏ ရွာဦး၌ရှိသော
သစ်ပင်တပင်ပေါ်၏ အသိုက်ထဲ၌ မြွေဟောက်တကောင်ကို မြင်သည်
ရှိသော် ဆေးကုသလိုသော မတော် လောဘဖြင့် သူငယ်တယောက်
အား အသိုက်ထဲ၌ ဆက်ရက်ငှက်ငယ် တကောင်ဟု မြွေ၏ ဦးခေါင်း
အား ညွှန်ပြ၏။ ထိုအခါ သူငယ်သည် အမှန်ထင်မှတ်၍ အလိုရှိသဖြင့်
သစ်ပင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ကာ မြွေ၏ ဦးခေါင်းကို ကိုင်၏။ ကိုင်မိ
သည်၏ ခဏ၌ မြွေမှန်းသိသဖြင့် ကြောက်လန့်ကာ အောက်သို့ ပစ်ချ
လိုက်၏။ ယင်းသို့ပစ်ချလိုက်သည်ရှိသော် အောက်၌ရှိသော ဆေးဆရာ
၏ ဦးခေါင်းပေါ်သို့ကျသည်ဖြစ်၍ ဆေးဆရာအား မြွေခဲ၍ သေလေ
၏။ (သူများမကောင်းကြံ ကိုယ့်ဘေးဒဏ်ထိ ဟု စကားဆို ဖြစ်ပေါ်
လာ၏။)

(၅၅၀-ပဉ္စကနိပါတ်၊ ၂-ဝဏ္ဏာရောဟဝဂ်၊ သာဠိယဘေတံ တတိယတွဲ)

၁၀ မချီးမြှောက်သင့်သူကို ချီးမြှောက်မိသဖြင့် သေဘေးနှင့် ကြုံတွေ့ရသော
ဒေသနာတော်

အသန္တံ ယော ပဂ္ဂဏှာတိ၊ အသန္တံ စူပသေဝတိ။
တမေဝ သာသံ ကုရုတေ၊ ဗျဋ္ဌေါ သဉ္စိဝကော ယဏာ။

သဉ္စိဝကော၊ သဉ္စိဝလုလင်သည် ထ၊ စေအပ်သော။ ဗျဋ္ဌေါ၊ ကျားသည်။
သဉ္စိဝမေဝ၊ သဉ္စိဝကိုသာလျှင်။ ဇိဝိတာ၊ ဇိဝိတိခြေမှ။ ဝေါရောပေတိ ယထာ၊
ချသကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ အသန္တံ၊ သူတော်
မဟုတ်သော သူကို။ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ချီးမြှောက်၏။ အသန္တံ စ၊ သူတော်မဟုတ်
သော သူယုတ်ကိုလည်း။ ဥပသေဝတိ၊ ဆည်းကပ်၏။ တမေဝ၊ ထိုချီးမြှောက်

ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော် ကောက်နုတ်ချက် (၂၆၅)

ဆည်းကပ်သော သူကိုသာလျှင်။ သော ဒုဿီလော၊ ထိုသူတော်မဟုတ်သော သူသည်။ ဃာသံ၊ စားခြင်းကို။ ကုရုတေ၊ ပြု၏။

အဓိပ္ပာယ်။ သဒ္ဓိဝလုလင် အစရှိသော ဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီး၏ တပည့် တစုတို့သည် ချက်ပြုတ်ရန် အလို့ငှါ တောထဲသို့ ဝင်၍ ထင်းခွေကြ၏။ ထိုအခါ ကျားသေတကောင်ကို တွေ့လေသော် သဒ္ဓိဝလုလင်က ထိုကျား အသေကို ငါ အသက်သွင်းပြမည်ဟုဆို၏။ ထိုအခါ သူငယ်ချင်းအများ က မချီးမြှောက်သင့်သူကို မချီးမြှောက်ရန် သတိပေးကြ၏။ ထိုအခါ သဒ္ဓိဝလုလင်သည် သူငယ်ချင်းများ၏ တားမြစ်သော စကားကို လုံးဝ နားမထောင်ပဲ ကျားသေကို အသက်သွင်းရန် အလို့ငှါ ခဲတလုံးကို ကိုင်၍ ဂါထာမန္တန်များကို ရွတ်ဖတ်မန်းမှုတ်၏။ ထိုအခါ သူငယ်ချင်း တစုတို့သည် ကြောက်လန့်သည်ဖြစ်၍ နီးရာ သစ်ပင်များ ပေါ်သို့ တက်ပြေးကြ၏။ သဒ္ဓိဝလုလင်သည် ခဲကို ဂါထာမန်းမှုတ်၍ ပြီးသော အခါ ထိုခဲဖြင့် ကျားသေကို ပစ်လိုက်၏။ ကျားသေသည် ခဲမှန်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အသက်ပြန်ရှင်လာ၏။ ပြန်ရှင်လာပြီးလျှင် မိမိကို အသက် သွင်းပေးသော ဆရာကိုပင် ပြန်၍ကိုက်သတ်၏။ ဆရာ သေသွားသည် ရှိသော် တပည့် ကြားသေသည် နဂိုရ်အတိုင်းပင် ပြန်၍ သေသွား လေ၏။ ထို့ကြောင့် မချီးမြှောက်သင့်သည်ကို မချီးမြှောက်ရန် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(၅၅၀-ဧကကနိပါတ်၊ ၁၅-ကကဏ္ဍကဝဂ်၊ သဒ္ဓိဝဇာတ်ပထမတွဲ)

၁၁ လူမိုက်အား တရားဟောမိသဖြင့် ဘေးတွေ့ရသော ဒေသနာတော်

ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါ ရညေ၊ နိဇ္ဇေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
သဗ္ဗတ္ထ အနုသာသာမိ၊ မာသု ကုဇ္ဈိတ္ထ နာဝိက။

နာဝိက၊ ကူးထိုသူကြီး။ ဂါမေ ဝါ၊ ရွာ၌၎င်း။ ယဒိ၊ ထိုမြို့။ အရညေ ဝါ၊ တော၌၎င်း။ နိဇ္ဇေ ဝါ၊ ချိုင့်ဝှမ်းရာ အရပ်၌၎င်း။ ယဒိ၊ ထိုမြို့။ ထလေ ဝါ၊ ကြည်း၌၎င်း။ သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော အရပ်၌။ မာသုကုဇ္ဈိတ္ထ၊ အမျက် မထွက် လင့်။ ဣကိ၊ ဤသို့။ အနုသာသာမိ၊ ငါ ဆုံးမ၏။

(၂၆၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ဂင်္ဂါမြစ်၏ဤမှာဘက်ကမ်းမှ ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ ပို့ဆောင်၍
နေသော အဝါရိယ၏ အဖဖြစ်သော ကူးတို့သူကြီး လူမိုက်သည်
တဘက်သို့ ကူးလို့သူများကို ကူးတို့ပို့ပြီး၍ ထိုမှာဘက်ကမ်းကို ရောက်
ပါမှ ကူးတို့ခကို တောင်းလေ့ရှိ၏။ ယင်းသို့သော အကြောင်းကြောင့်
ကူးတို့ကူးသူများနှင့် မကြာခဏ အချင်းများလေ့ရှိ၏။

တခါသော်ဘုရားအလောင်းတော်ရသေ့သည် ထိုကူးတို့သူကြီးမိုက်
လှေဖြင့် တံဘက်ကမ်းသို့ကူး၏။ ကမ်းသို့ ရောက်သော် လှေခတောင်း
လေ၏။ ဘုရားအလောင်း ရသေ့က လှေခ ပေးစရာမရှိ၍ အမျက်
ဒေါသ မဖြစ်ရန် အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် လှေသူကြီးမိုက်အား တရား
ပြု၍ ဆိုဆုံးမ၏။ ထိုအခါ လှေသူကြီးမိုက်က “လှေခ တောင်းခံသည်
ကို လှေခမပေးပဲ တရားပေးရသလား။ ဤတရားသည် လှေခ
ပေးတာလား” ဟုမေး၏။ ဘုရားအလောင်းရသေ့က “ရသေ့ရဟန်းတို့
မည်သည်မှာ ဝတ္ထုငွေ မရှိ၊ တရားသာရှိ၍ လှေခအတွက် တရားကို
ငါပေးသည်မှာ ဟုတ်၏” ဟုဆို၏။ ထိုအခါ လှေသူကြီးမိုက်က “လှေခ
မပါပဲနှင့် လှေစီးရပါမည်လား” ဟု အမျက် ဒေါသဖြင့် ဘုရား
အလောင်း ရသေ့ကို ပက်လက်လှန်ကာ မိုက်ပေါ်မှာ ထိုင်လျက်
ကျေနပ်လောက်အောင်ထိုး၏။ ထိုအခါ ထမင်းပို့လာသော မယားက
မြင်၍ မပြုလုပ်ရန်တောင်းပန်၏။ ယင်းသို့ တောင်းပန်သည်ကို မရပဲ
မယားကိုပင် ရိုက်နှက်ကန်ကျောက်၏။ ထိုသို့ကန်ကျောက်သည်ရှိသော်
ထမင်းခွက်လည်းကွဲ၊ မယား၌ ရှိသော ကိုယ်ဝန်လည်း ပျက်ကျ၏။
ယင်းအဖြစ်ကို ဗာရာဏသီ မင်းကြီးမှ ကြားသည်ရှိသော် လှေသူကြီး
မိုက်အား မင်းဒဏ်ခတ်၏။

ထိုကြောင့် မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားက အောက်ပါ လင်္ကာဖြင့်
“သူမိုက်၊ တိရစ္ဆာန်၊ နိဗ္ဗာန်စကား၊ အလွန် ခါး၏၊ နားပါးမဝင်၊
သိမြင်မဲ့စွာ၊ သူယုတ်မာအား၊ ချင်းရာကောင်းဆိုး၊ ကြောင်းကျိုး
တရား၊ မဟောကြားရာ၊ ဟောမိပါက၊ အပြစ်ရ၏” ဟု ဖော်ပြ၏။

(၅၅၀-ဆက္ကနိပါတ်၊ ၁-အဝါရိယဝဂ်၊ အဝါရိယပိတဇာတ် တတိယတွဲ)
ငါးရဲ့ငါးဆယ် ဇာတ်စတင် စကောက်နှုတ်ချက်ကား နိဗ္ဗိတံ။

ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်

၁ တရားဒါနသည်သာ အမြတ်ဆုံးဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်

သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ၊ သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ။

သဗ္ဗရတိ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ၊ တဏှာက္ခယော သဗ္ဗဒုက္ခံ ဇိနာတိ။

ဓမ္မဒါနံ၊ တရားဟောပြောပြသသော ကောင်းမှုသည်။ သဗ္ဗဒါနံ၊ ခပ်သိမ်းသောကောင်းမှုကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။ ဓမ္မရသော၊ တရားတည်းဟူသော အရသာသည်။ သဗ္ဗရသံ၊ ခပ်သိမ်းသော အရသာကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။ ဓမ္မရတိ၊ တရားဖြင့်ဓမ္မလျော်ခြင်းသည်။ သဗ္ဗရတိ၊ ခပ်သိမ်းသော ဓမ္မလျော်ခြင်းကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။ တဏှာက္ခယော၊ တဏှာ၏ ကုန်ခန်းရာ ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သည်။ သဗ္ဗဒုက္ခံ၊ ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲအပေါင်းကို။ ဇိနာတိ၊ အောင်ရာ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဒါနမှုပြုလုပ်ခြင်းသည် တရားကိုသိ၍သာလျှင် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ သီလကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်းသည် တရားကိုသိ၍ ဆောက် တည်ခြင်းဖြစ်၏။ ဘာဝနာကို ပွားများအားထုတ်ခြင်းသည် တရားကို သိ၍ အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ တရားမသိသောသူသည် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတည်းဟူသော ဤကုသိုလ်တရား သုံးပါးကို လုံးဝပြုကျင့် လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ရှေ့ဦးစွာ တရားကို သိဖို့လို၏။ တရားကို သိပြီးမှသာလျှင် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုကျင့်ပေလိမ့်မည်။ ယင်းသို့သော အကြောင်းကြောင့် ဒါနတကာတို့တွင် တရားကိုသိစေ ရန် ဟောပြောပြသသော ဒါနသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေသည်ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော် ၂၄-တဏှာဝဂ်၊ ၁၀-သက္ကပစ္ဆာဝတ္ထု)

၂ ရန်ကိုရန်ချင်း ပတုံ့မှုသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်

န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊ သမ္ပန္နိမ ကုဒါစနံ။

အဝေရေန စ သမ္ပန္နိ၊ သေ ဓမ္မော သနန္တနော။

(၂၆၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဝေရေန၊ရန်တုံ မူသဖြင့်။ ဝေရာနိ၊ ရန်တို့သည်။ ကုဒါစနံ၊ တရံတံဆစ်မျှ။
န ဟိ သမ္ပန္နိ၊ မငြိမ်းကြကုန်။ အဝေရေနစ၊ရန်တုံ မမူသဖြင့်သာလျှင်။ ဝေရာနိ၊
ရန်တို့သည်။ သမ္ပန္နိ၊ ငြိမ်းကြကုန်၏။ သေ-သေဝ၊ ဤသို့ စသည်အားဖြင့်
ရန်တုံ မမူသဖြင့် ငြိမ်းခြင်းသည်။ သနန္တနော၊ ရှေးရှေး၌ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊
သဘောတံထွာ ဓမ္မတာတရားပင်သာတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ဤသူသည် ငါ့ကို ဆဲရေးဘူးပြီ၊ ဤသူသည် ငါ့ကို ညှဉ်းဆဲ
ဘူးပြီ၊ ဤသူသည် ငါ့ကို အောင်နိုင်ဘူးပြီ၊ ဤသူသည် ငါ၏ဥစ္စာကို
ဆောင်ယူဘူးပြီ ဟု ထိုသူ၏အပေါ်၌ ရန်ငြိုးဖွဲ့ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့
သည်ကား ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ရန်မီးတို့သည် မငြိမ်းအေးနိုင်ကြကုန်၊
ထိုသူသည် ငါ့ကို ဆဲရေးဘူးပြီ၊ ထိုသူသည် ငါ့ကို ညှဉ်းဆဲဘူးပြီ၊
ထိုသူသည် ငါ့ကို အောင်နိုင်ဘူးပြီ၊ ထိုသူသည် ငါ၏ ဥစ္စာကိုဆောင်ယူ
ဘူးပြီ ဟု ထိုသူ၏အပေါ်၌ ရန်ငြိုးဖွဲ့ကြကုန်၊ ထိုသူတို့သည်ကား ဖြစ်
ပေါ်လာမည့် ရန်မီးတို့သည် ငြိမ်းအေးကြကုန်၏ ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိ ၁-ယမကဝဂ်၊ ၄-ကာလီယက္ခိနိဝတ္ထု)

၉ မကောင်းမှုပြုသူသည် ပစ္စုပ္ပန်နှင့်တမလွန်ဘဝပါ စိုးရိမ်ရစေသောဒေသနာတော်
ဣဓ သောစတိ ပေစ္စ သောစတိ၊ ပါပကာရိ ဥဘယတ္ထ သောစတိ။
သော သောစတိ သော ဝိဟညတိ၊ ဒိသ္မာ ကမ္မကိလိဋ္ဌ မတ္တနော။

ပါပကာရိ၊ မကောင်းမှုကို ပြုလေ့ရှိသောသူသည်။ ဣဓ၊ ပစ္စုပ္ပန်လောက
ဤဘဝ၌လည်း။ သောစတိ၊ စိုးရိမ်ရ၏။ ပေစ္စ၊ တမလွန်လောက နောင်ဘဝ
၌လည်း။ သောစတိ၊ စိုးရိမ်ရ၏။ ဥဘယတ္ထ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ တမလွန် နှစ်တန်သော
ဘဝ၌။ သောစတိ၊ စိုးရိမ်ရ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။
ကမ္မကိလိဋ္ဌ၊ ညစ်ညူးသော အကုသိုလ်ကံကြမ္မာကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ သောစတိ၊
စိုးရိမ်ရ၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဝိဟညတိ၊ ပင်ပန်းရ၏ ဟု ဟောတော်မူ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ငါးဆယ့်ငါးနှစ်တို့ကာလပတ်လုံး ဝက်သတ်၍ မကောင်းသော
အကုသိုလ်ဖြင့် အသက်မွေးသော ဝက်သတ်သမား စုန္ဒကို အကြောင်း
ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိ ၁-ယမကဝဂ်၊ ၁၀-စုန္ဒသူကရိတ-ဝတ္ထု)

ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်

၄ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော မကောင်းမှုကို စိတ်ကောင်းနှင့် ဆေးက
ကြောင်း ဓဒသနာတော်

ဇလေန ဘဝတိ ပက်။ ဇလေနဝ ဝိသုဇ္ဈတိ။

စိတ္တေန ဘဝတိ ပါပံ။ စိတ္တေနဝ ဝိသုဇ္ဈတိ။

ယံ ပက်။ အကြင်ရှုညွှန်သည်။ ဇလေန၊ ရေကြောင့်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်
၏။ တံ ပက်။ ထိုရေကြောင့်ဖြစ်သော ရှုံ့ညွှန်ကို။ ဇလေနဝ၊ ရေဖြင့်
သာလျှင်။ ဝိသုဇ္ဈတိ ယထာ၊ စင်ကြယ်ဘိသကဲ့သို့။ တထာ၊ ထိုအတူ။ ယံ ပါပံ၊
အကြင် မကောင်းမှုသည်။ စိတ္တေန၊ စိတ်ကြောင့်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်တတ်၏။
တံ ပါပံ၊ ထိုစိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော မကောင်းမှုကို။ စိတ္တေနဝ၊ စိတ်ကောင်း
စေတနာကောင်းဖြင့်သာလျှင်။ ဝိသုဇ္ဈတိ၊ စင်ကြယ်ရာ၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ ရှုံ့ညွှန်ဖြစ်ခြင်းသည် ရေကြောင့်ဖြစ်ရ၏။ ရေကြောင့်ဖြစ်သော
ရှုံ့ညွှန်ကို ရေဖြင့် ဆေးကြောလျှင် စင်ကြယ်ဘိသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ
မကောင်းမှုပြုခြင်းသည်လည်း စိတ်ကြောင့်ပြုခြင်းဖြစ်၏။ စိတ်ကြောင့်
ဖြစ်သောမကောင်းမှုကို စိတ်ကောင်းစေတနာကောင်းဖြင့် ဆေးကြော
လျှင်လည်း စင်ကြယ်၏ ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ၁၁-ကောဝဂ်၊ ၁-ရောဟိနီမင်းသွီးဝတ္ထု)

၅ သူတပါးအပြစ်ကို မရှုပဲ မိမိအပြစ်ကိုသာ ရှုသင့်ကြောင်း ဓဒသနာတော်

န ပရေသံ ဝိလောမာနိ၊ န ပရေသံ ကတာကတံ။

အတ္တနောဝ အဝေက္ခေယျ၊ ကတာနိ အကတာနိ စ။

ပရေသံ၊ သူတပါးတို့၏။ ဝိလောမာနိ၊ မလျော်သော အမှုတို့ကို။
န အဝေက္ခေယျ၊ မကြည့်ရှုရာ။ ပရေသံ၊ သူတပါးတို့၏။ ကတာကတံ၊ ကောင်း
သောအမှု၊ မကောင်းသောအမှု ပြု-မပြုကို။ န အဝေက္ခေယျ၊ မရှုကြည့်ရာ။
အတ္တနောဝ၊ မိမိ၏သာလျှင်။ ကတာနိ စ၊ ဤကောင်းမှုတို့ကို ပြုမိလေကုန်၏
လော ဟူ၍၎င်း။ အကတာနိစ၊ မပြုမိလေကုန်၏လော ဟူ၍၎င်း။ အဝေက္ခေယျ၊
ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ အလ္လုဒါယိကာမ မွေးကျွေးထားသော တက္ကတွန်းသည်
မြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းဖြင့်လုပ်ကျွေးသော မိမိ၏အလ္လုဒါယိကာမအား

(၂၇၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဘုရားကို ဆွမ်းကျွေးရပါမည်လား ဟု ဆဲရေးသဖြင့် အလှူဒါယိကာမသည် စိတ်မကောင်းဖြစ်၍ နေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အလှူဒါယိကာမအား သူတပါး မကောင်းမှု ပြုသည်ကို ကြည့်ရှုလျက် စိတ်မကောင်းသဖြင့် မနေပါလင့်၊ မိမိသည် ကောင်းမှု ပြုမိသလော၊ မကောင်းမှုပြုမိသလော ဟု မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် ပြန်၍ရှုကြည့်ဆင်ခြင်ရာ၏ ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၄-ပုပ္ဖဝဂ်၊ ၆-ပဝေယျအာဇီဝကဝတ္ထု)

၆ လူမိုက်သည် သံသရာ၌ ရှည်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်

ဒီဃာ ဇာဂရတော ရတ္တိံ ဒီဃံ သန္တဿ ယောဇနံ။

ဒီဃောဗာလာန သံသာရော၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတံ။

ဇာဂရတော၊ အိပ်၍ မပျော် နိုးကြား၍ နေသော သူအား။ ရတ္တိံ၊ ညဉ့်သုံးယာမ်သည်။ ဒီဃာ၊ ရှည်ကြာသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေ၏။ သန္တဿ၊ ခရီးပန်းသောသူအား။ ယောဇနံ၊ တယူဇနာရှိသော ခရီးသည်။ ဒီဃံ၊ ရှည်ဝေးသကဲ့သို့ ဖြစ်ပေ၏။ သဒ္ဓမ္မံ၊ သူတော်ကောင်းတရားကို။ အဝိဇာနတံ၊ မသိကြကုန်သော။ ဗာလာနံ၊ သူမိုက်တို့အား။ သံသာရော၊ သံသရာသည်။ ဒီဃော၊ အလွန်ရှည်လျားလှပေသည်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ပသေနဒီ ကောသလမင်းကြီးသည် မထင်ရှားသော လင်ရှိမယားတယောက်ကို လိုချင်သော တဏှာလောဘဖြင့် လင်ဖြစ်သူအား ခေါ်၍ မင်းစေတမန်ခန့်ပြီးလျှင် လူတို့ပြည်၌မရှိသော နဂါးတို့ပြည်၌ သာရှိသော ကုမုဒြာကြာပန်းနှင့် ဝရုဏ်မြေညက်တို့ကို အဓမ္မအယူခိုင်းပြီး အကယ်၍ရလာပါက ထိုယောက်ျားအား မြို့တွင်းသို့ မဝင်နိုင်ရန် မြို့တံခါးကို ပိတ်ထားကာ နေ၏။ ထိုည၌ပင်လျှင် ကောသလမင်းအား ဒု-သ-န-သော ဟူသော မကောင်းသော အိပ်မက်ဆိုးတို့ မြင်မက်သဖြင့် ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကာ နံနက်အခါ၌ ဘုရားကျောင်းတော်သို့ သွား၍ အိပ်မက်၏ ဖြစ်ပျက်ပုံ အလုံးစုံကို လျှောက်ထားသော အခါ လင်ရှိမယားများကို မပြစ်မှားကောင်းကြောင်းကို အခြေခံ၍ လူမိုက်တို့အား သံသရာရှည်မည် ဖြစ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၅-မာလဝဂ်၊ ၁-အညတြိပုရိသဝတ္ထု)

၇ ယောက်မသည် ဟင်းအိုး၌ ဓမ္မစေကာမူ ဟင်း၏ အရသာကို မသိနိုင်ကြောင်း ဓဒေသနာတော်

ယာဝဇီဝံပိ စေ ဗာလော၊ ပဏ္ဍိတံ ပယိရူပါသတိ။

န သော ဓမ္မံ ဝိဇာနာတိ၊ ဒဗ္ဗိ သူပရသံ ယထာ။

ဗာလော၊ သူမိုက်သည်။ ယာဝဇီဝံပိ၊ အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်လည်း။ ပဏ္ဍိတံ၊ ပညာရှိကို။ စေ ပယိရူပါသတိ၊ အကယ်၍ ဆည်းကပ်ငြားအံ့။ သော ဗာလော၊ ထိုသူမိုက်သည်။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။ န ဝိဇာနာတိ၊ မသိ။ ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား။ ဒဗ္ဗိ၊ ယောက်မသည်။ သူပရသံ၊ ဟင်း၏ အရသာကို။ န ဝိဇာနာတိ ယထာ၊ မသိသကဲ့သို့သာတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဥဒါယိရဟုန်းအား တရားမသိ မလိမ္မာမိုက်မပုံကိုအကြောင်း ပြု၍ ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၅-ဗာလဝဂ်၊ ၅-ဥဒါယိတ္ထေရဝတ္ထု)

၈ လူမိုက်သည် အကျိုးမပေးသေးသော အကုသိုလ်ကို ပျားအရသာကဲ့သို့ ထင်မှတ်ကြောင်း ဓဒေသနာတော်

မဇ္ဇေ မညတိ ဗာလော၊ ယာဝ ပါပံ န ပစ္စတိ။

ယဒါ စ ပစ္စတိ ပါပံ၊ ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ။

ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်သောကာလပတ်လုံး။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကံသည်။ န ပစ္စတိ၊ အကျိုးမပေးသေး။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး။ တံ ကမ္မံ၊ ထိုမကောင်းမှုကံကို။ ဗာလော၊ သူမိုက်သည်။ မဇ္ဇေ၊ ပျားအရသာကဲ့သို့။ မညတိ၊ ထင်မှတ်အောက်မေ့၏။ ယဒါ စ၊ အကြင်အခါ၌ကား။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကံသည်။ ပစ္စတိ၊ အကျိုးပေး၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ သော ဗာလော၊ ထိုသူမိုက်သည်။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းသို့။ နိဂစ္ဆတိ၊ ရောက်ရလေ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏ မောင်တဝမ်းကဲ့တော်သူ နန္ဒသည် တနေ့ သောအခါ တောကျောင်း၌ ပုန်းအောင်းလျက် ထေရီမ ဆွမ်းခံမှ အပြန်တွင် ယင်းတောကျောင်း၌ပင် ထေရီမအား အဓမ္မ မေထုန် အမှုကို ပြုကျင့်၏။ ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် နန္ဒအား မြေမျိုလျက် အပါယ်ငရဲသို့ သွားရ၏။ ယင်းဝတ္ထုကို အကြောင်းပြု၍ အထက်ပါဓဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၅-ဗာလဝဂ်၊ ၁၀-ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီတ္ထု)

(၂၇)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၉ ချီးမွမ်းသည်ဖြစ်စေ ကဲ့ရဲ့သည်ဖြစ်စေ ပညာရှိသည် မတုန်လှုပ်ကြောင်း
ဒေသနာတော်

သေလော ယထာ ကေဂ္ဂနော၊ ဝါတေန န သမိရတိ။

ဝေ နိန္ဒာ ပသံသာသု၊ န သမိဂ္ဂန္တိ ပဏ္ဍိတာ။

ကေဂ္ဂနော၊ တခဲနက်သော။ သေလော၊ ကျောက်တောင်သည်။ ဝါတေန၊
လေးမျက်နှာမှ လာသော လေကြောင့်။ န သမိရတိ ယထာ၊ မတုန်မလှုပ်နိုင်
သကဲ့သို့။ ဝေ-တထာ၊ ထို့အတူ။ ပဏ္ဍိတာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ နိန္ဒာပသံသာသု၊
ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်းတို့ကြောင့်။ န သမိဂ္ဂန္တိ၊ မတုန်လှုပ်ကုန်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ပညာရှိတို့သည် ချီးမွမ်းသည် ဖြစ်စေ ကဲ့ရဲ့သည်ဖြစ်စေ စိတ်၌
တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိကြပေ။ ပညာမဲ့သောသူတို့သာလျှင် မိမိ၏ နား၌
နှစ်သက်သော အသံကို ကြားပါက လိုချင်သော လောဘစိတ်ဖြင့်
တုန်လှုပ်၏။ မနှစ်သက်သော အသံကို ကြားပါက အမျက်ထွက်သော
ဒေါသစိတ်ဖြင့် တုန်လှုပ်၏။ ဤကဲ့သို့ လောဘ၊ ဒေါသ တရားများ
ကြောင့် တနေသောအခါ၌ ဒုက္ခဖြစ်မည်ကို မသိသည်မှာ မောဟပင်
ဖြစ်၏။ ထိုသုံးပါးကြောင့် တုန်လှုပ်၏။

(ဓမ္မပဒ ၆-ပဏ္ဍိတဝဂ်၊ ၆-လက္ခဏကဘဒ္ဒိယဝတ္ထု)

၁၀ သူတပါးကို နိုင်အောင်ကျင့်မည့်အစား မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင်ကျင့်က
မြတ်၏ဟူသော ဒေသနာတော်

(က) အတ္တာ ဟဝေ ဇိတံ သေယျော၊ ယာ စာယံ ဣတဏှ ပဇာ။
အတ္တဒန္တဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သညတစာရိနော။

(ခ) နေဝ ဒေဝေါ န ဂန္ဓဗ္ဗော၊ န မာဇရာ သဟ ဗြဟ္မုနာ။
ဇိတံ အပဇိတံ ကယိရာ၊ တထာဂ္ဂပဿ ဇန္တုနော။

(က-ခ) အတ္တဒန္တဿ၊ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမပြီးသော။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ သညတ-
စာရိနော၊ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး သုံးပါးကို စောင့်စည်းသော အကျင့်ရှိသော။
တထာဂ္ဂပဿ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။ ဇန္တုနော၊ သတ္တဝါဟု ဆိုအပ်သော။
ပေါသဿ၊ ယောက်ျားတယောက်၏။ ဇိတံ၊ အောင်ခြင်းနိုင်ခြင်းကို။ အပဇိတံ၊
ရှုံးအောင်။ ဒေဝေါ၊ နတ်သည်လည်း။ နေဝ ကယိရာ၊ မပြုနိုင်ရာ။ ဂန္ဓဗ္ဗော ဝါ၊

ဂန္ဓဗ္ဗနတ်သည်လည်း။ န ကယိရာ၊ မပြုနိုင်ရာ။ ဗြဟ္မာနာ၊ ဗြဟ္မာမင်းနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ မာရောဝါ၊ မာရ်နတ်သည်လည်း။ န ကယိရာ၊ မပြုနိုင်ရာ။ တဿာ၊ ထို့ကြောင့်။ တဿ၊ ထိုယောက်ျား၏။ ဇိတံဇိတော၊ ကိလေသာကို အောင်ခြင်းဖြင့် အောင်ပြီးသော။ အတ္တော၊ ကိုယ်သည်။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ သေယျော၊ မြတ်၏။ ဣတရော၊ ဤမှတစ်ပါး ကြွေအန်စစ်တိုက်စသည်ဖြင့် အောင်နိုင်သော။ ယာ စ အယံပဇာ၊ အကြင်သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တဿာ ပဇာယ၊ ထိုသတ္တဝါအပေါင်း၏။ ဇိတံဇိတော၊ ကစားပွဲစသည် အောင်ခြင်းဖြင့် အောင်သော။ အတ္တော၊ ကိုယ်သည်။ န သေယျော၊ မမြတ်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ကြွေအန် ကစားလေ့ရှိသော ပုဏ္ဏားကြီး တယောက်အား ကြွေအန်ကစားရာ၌ ရှုံးလေသလော နိုင်လေသလော ဟု မြတ်စွာဘုရား မှ မေးတော်မူရာ ရှုံးသည့်အခါလည်း ရှုံးပါ၏။ နိုင်သည့်အခါလည်း နိုင်ပါ၏ ဟု ပုဏ္ဏားကြီးမှ လျှောက်ထား၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပုဏ္ဏားကြီး...မရှုံးသည့် အလုပ်ကို လုပ်ရန် သင့်၏ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏားကြီးက မရှုံးသည့် အလုပ်သည် မည်သည့်အလုပ်ပါနည်း ဟု မေးလျှောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက ပုဏ္ဏားကြီး...အကြင် သူသည် ကိလေသာကို နိုင်ခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်ကို အောင်နိုင်၏။ ထိုသူ၏ အောင်နိုင်မှုသည် မြတ်သောအောင်နိုင်မှုဖြစ်၏။ ထိုသူ၏အောင်နိုင်မှုကို နတ်, သိကြား, ဗြဟ္မာတို့သည် တဖန်ပြန်၍ ရှုံးအောင် မည်သူမှ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။ ကြွေအန်ကစားသဖြင့် နိုင်ခြင်းသည် တနေ့သောအခါ၌ တဖန်ပြန်၍ ရှုံးမည်သာအမှန်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပုဏ္ဏားကြီး... သူတစ်ပါးကို နိုင်အောင် ကျင့်မည့်အစား မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင် ကျင့်ရန် သင့်၏။ မိမိကိုယ်ကို နိုင်အောင် ကျင့်သူသာလျှင် မြတ်၏ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၈-သဟဿဝဂ်၊ ၄-အနတ္ထပုစ္ဆကမြာဟ္မဏဝတ္ထု)

၁၁ စိတ်နိုင်မှ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်မည့် ဒေသနာတော်

သုဒ္ဓန္ဓသံ သုနိပုဏံ၊ ယတ္ထကမ နိပါတိနံ။
စိတ္တံ ရက္ခေထ မေဓာဝီ၊ စိတ္တံ ဂုတ္တံ သုခါဝဟံ။

(၂၇၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

သုဒ္ဓဗ္ဗသံ၊ အလွန်မြင်နိုင်ခဲ့ထသော။ သုနိပုဏ်၊ အလွန်သိမ်မွေ့စွာထသော။ ယတ္ထကာမနိပါတိနံ၊ အကြင်အမှတ်မရှိ အလိုရှိရာအာရုံ၌ ကျရောက်လေ့ရှိထသော။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ မေဓာဝီ၊ ပညာရှိသည်။ ရက္ခေထ၊ စောင့်ရှောက်ရာ၏။ ဂုတ္တံ၊ လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းအပ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။ သုခါဝဟံ၊ လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်၏ ဟု ဟောတော်မူ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ဆရာနှစ်ဦးရှိသော ရဟန်းတပီးသည် ကမ္မဝါဆရာ ထံသို့ သွားသည့်အခါ အဘိဓမ္မာကို ကျင့်ရန် သင့်၏ ဟု နည်းပေး ပြသ ဆိုဆုံးမ၏။ တဖန် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာထံသို့ သွားသည့်အခါ၌လည်း ဝိနည်းကို ကျင့်ရန် နည်းပေး ပြသ ဆိုဆုံးမ၏။ ယင်းသို့ ဆရာ နှစ်ဦးမှ တယောက်တမျိုးစီ သင်ပေးသည့်အခါ ထိုရဟန်းသည် မည်သည့် တရားကိုမျှ ကျင့်ရမည်ဟူ၍ မသိတော့သဖြင့် စိတ်၌ တွေဝေညည်းညူ လာကာ လူထွက်တော့အံ့ဟု မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားရောက် လျှောက်ထားသည့်အခါ မြတ်စွာဘုရားမှ ထိုရဟန်းအား အထက်ပါ ဒေသနာဖြင့်- “စိတ်ကိုသာ လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းပါ။ စိတ်ကို လုံခြုံအောင် ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါက နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ရနိုင်၏။ နတ်ပြည်သို့လည်း ရောက်နိုင်၏။ နိဗ္ဗာန်နှင့် နတ်ပြည်မရောက်သည့်တိုင် အယုတ်ဆုံး လူ့ပြည်သို့ ပြန်၍ ရောက်နိုင်၏” ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၃-စိတ္တံဝဂ်၊ ၃-ဥက္ကဏ္ဍိတိကဘိက္ခု ဝတ္ထု)

၁၂ ကြီးသူကို ရှိခိုးသူသည် ဆုလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံကြောင်း ဒေသနာတော် အဘိဝါဒန သီလိယာ၊ နိစ္စံ ဝုဇာပစာယိနော။

စတ္တာရော ဓမ္မာ ဝဇုန္တိ၊ အာယု ဝဏ္ဏော သုခံ ဗလံ။

နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဝုဇာပစာယိနော၊ ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးသောသူ၊ အသက်အရွယ် အားဖြင့် ကြီးသောသူတို့ကို အရိုအသေပြုသော။ အဘိဝါဒနသီလိယာ၊ ရှိခိုးခြင်း အလေ့အထ ရှိသောသူအား။ အာယု၊ အသက်ရှည်ခြင်း၎င်း။ ဝဏ္ဏော၊ အဆင်း လှခြင်း၎င်း။ သုခဉ္စ၊ ချမ်းသာကြီးခြင်း၎င်း။ ဗလဉ္စ၊ ကိုယ်အား ဉာဏ်အား ကြီးခြင်း၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ကောင်း မြတ်သော အကျိုးတရားတို့သည်။ ဝဇုန္တိ၊ ပွားများစေကုန်သတည်း။

မွေပဒ ပါဠိတော် ကောက်နုတ်ချက်

(၂၅)

အဓိပ္ပာယ်။ ။ဂုဏ်အားဖြင့်ကြီးသောသူ၊ အသက်အရွယ်အားဖြင့်ကြီးသော သူများကို ရှိခိုးလေ့အရိအသေ ပြုလေ့ရှိသော သူတို့အား လေးပါး သောဆူနှင့် ပြည့်စုံလိမ့်မည်ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။
(မွေပဒ ၈-သဟဿဝဂ်၊ ၈-အာယုဝဓနကုမာရဝတ္ထု)

၁၃ ခန္ဓာငါးပါး မရှုမမြင်ဘဲ အသက်တရာ နေရသော်လည်း မမြတ်ကြောင်း ဖေသနာတော်

ယော ၈ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။

ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ယော ၈၊ အကြင်သူသည်ကား။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို။ အပဿံ-အပဿန္တော၊ မရှုမမြင်ပဲ။ ဝဿသတံ၊ အနှစ်တရာတို့ ကာလပတ်လုံး။ ဇီဝေ၊ အသက်ရှည်ငြားအံ့။ န သေယျော၊ မမြတ်။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို။ ပဿန္တော၊ ရှုသော မြင်သောပုဂ္ဂိုလ် ၏။ ကောဟံ၊ တရက်တာမျှ။ (၀၁)တခဏတာမျှ။ ဇီဝိတံ၊ အသက် ရှည်ခြင်း သည်။ သေယျော၊ အလွန်မြတ်သေး၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ခန္ဓာငါးပါးကို မရှုမမြင်ပဲ ပုံထုဇဉ်အဖြစ်နှင့်အနှစ်တရာသို့တိုင် လူအဖြစ်နှင့် နေရသော်လည်း မမြတ်၊ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှုမြင်ပြီး၍ ရဟန္တာအဖြစ်နှင့် တနေ့တရက် တမနက်ဖြင့် နေရသော် အလွန်မြတ် ၏ ဟု ဟောတော်မူ၏။
(မွေပဒပါဠိ ၈-သဟဿဝဂ်၊ ၁၃-ပဇ္ဇာစအနိထေရိမဝတ္ထု)

၁၄ သေစေလိုသော စေတနာမရှိက ပြုသည့်အဖြစ်မရှိကြောင်း ဖေသနာတော်
ပါဏိမိံ စေ ဝဏော နာဿ၊ ဟရေယျ ပါဏိနာ ဝိသံ။
နာဗ္ဗဏံ ဝိသ မန္တေတိ၊ နတ္ထိ ပါပံ အကုဗ္ဗတော။

ပါဏိမိံ၊ လက်ဝါးပြင်၌။ ဝဏော၊ အနာသည်။ စေ နာဿ၊ အကယ်၍ မရှိ သည်ဖြစ်ငြားအံ့။ ပါဏိနာ၊ လက်ဖြင့်။ ဝိသံ၊ အဆိပ်ကို။ ဟရေယျ၊ ကိုင်နိုင်၏။ ဝိသံ၊ အဆိပ်သည်။ အဗ္ဗဏံ၊ အနာမရှိသော လက်ကို။ န အန္တေတိ၊ အစဉ် မလိုက်။ ဝေ-တထာ၊ ထိုအတူ။ အကုဗ္ဗတော၊ သေစေလိုသော စေတနာဖြင့် လုံ့လမပြုသောသူအား။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

(၂၇၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အဓိပ္ပာယ်။ ။တောလိုက်မုဆိုးတယောက်၏အိမ်ရှင်မဖြစ်သော သောတာပန် မိန်းမသည် လင်ယောက်ျားဖြစ်သူ တောလိုက်သွားခါနီး၌ အိမ်ရှင်မ တို့၏ ဝတ္တရားအရ လေးမြူး လက်နက်တို့ကို ပြင်ဆင်၍ပေး၏။ ထိုသို့ ပြင်ဆင်၍ပေးသည်ကို ရဟန်းအချို့ မြင်တွေ့သည့်အခါ သောတာပန် ဖြစ်ပါလျက် မည်သို့သောအကြောင်းကြောင့် ဤသို့ပြုလုပ်ရသနည်း ဟု ကဲ့ရဲ့ကြ၏။ ယင်းသို့ ရဟန်းများက ကဲ့ရဲ့သည်ကို မြတ်စွာဘုရားမှ ကြားသိသောအခါ ချစ်သား ရဟန်းတို့...မုဆိုး၏ ဇနီး ဖြစ်သူသည် အိမ်ရှင်မတို့၏ ဝတ္တရားအရ လင်၏အမှုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ၎င်း၌သေစေလိုသော စေတနာမရှိ၊ သေစေလိုသော စေတနာ ရှိမှသာလျှင် အပြစ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အနာမရှိသော လက်သည် အဆိပ်ကို ကိုင်သော်လည်း အဆိပ်မတက်၊ အနာရှိသော လက်ဖြင့် အဆိပ်ကို ကိုင်မှသာလျှင် အဆိပ်တက်၏ ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် အထက်ပါ ရေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၉-ပါပဝဂ်၊ ကုက္ကုဇမိတ္တနေသာဒဝတ္ထု)

၁၅ မပြစ်မှားထိုက်သောရဟန္တာကိုပြစ်မှားသဖြင့် မိမိအပြစ်မိမိပင်ခံရကြောင်း ဝေသနာတော်

ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ၊ သုဒ္ဓဿ ပေါသဿ အနဂံဏဿ။
 တမေဝ ဗာလံ ပစ္စေတိ ပါပံ၊ သုခုမော ရဇော ပဋိဝါတံ ခိတ္တော။
 ယော ဗာလော၊ အကြင်သူမိုက်သည်။ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ၊ မပြစ်မှားအပ်သော။ သုဒ္ဓဿ၊ စင်ကြယ်သော။ အနဂံဏဿ၊ ကိလေသာမရှိသော။ နရဿပေါသဿ၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒုဿတိ၊ ပြစ်မှားအံ့။ ပဋိဝါတံ၊ လေညာသို့။ ခိတ္တော၊ ပစ်အပ်သော။ သုခုမော၊ သိမ်မွေ့သော။ ရဇော၊ မြူသည်။ တမေဝ၊ ထိုပစ်တတ်သော သူသို့သာလျှင်။ ပစ္စေတိ၊ ဣဝ၊ ရှေးရှုလာသကဲ့သို့။ တမေဝ ဗာလံ၊ ထိုပြစ်မှားသော သူမိုက်သို့သာလျှင်။ ပါပံ၊ မကောင်းမှု အကျိုးသည်။ ပစ္စေတိ၊ ရှေးရှုလာ၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။တောလိုက် မုဆိုးတယောက်သည် အမဲလိုက် ခွေးများနှင့်အတူ မြို့မှထွက်၍ တောသို့ဝင်၏။ အဝင်တွင် တောမှထွက်၍ ဆွမ်းအလှိုငှါ

မြို့သို့ဝင်သော ရဟန်းတပါးနှင့် လမ်းခရီး၌ ဆုံ၏။ ယင်းသို့ ဆုံမိစဉ် မုဆိုးသည် စိတ် မကြည်မသာဖြင့် ရဟန္တာအား ကြည့်လျက် ဒီသူယုတ်မာနှင့် တွေ့လျှင် သားကောင်တော့ ရလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ရဟန္တာအား ကျိန်ဆဲ၏။ ကျိန်ဆဲပြီး၍ စိတ်မကြည်မသာနှင့် တောသို့ ဝင်၏။ တောသို့ဝင်သော်လည်း မည်သည့် သားကောင်မှ မရသဖြင့် အမျက်ဒေါသဖြင့် တောမှ ပြန်ထွက်၍ လာ၏။ သို့ပြန်ထွက်လာလျှင် ထိုနေရာ၌ပင် ယခင် ရဟန္တာဆွမ်းခံမှအပြန်နှင့် တွေ့ပြန်၏။ ယင်းသို့ တွေ့စဉ် “ဟဲ့ သူ့ယုတ်မာ...သင့်ကြောင့် ငါ့မှာ သားကောင်မရ ဖြစ်ရ သည်။ သားကောင်အစား သင့်ကိုပင် ခွေးစာကျွေးမည်ဟု ခွေးများကို ကြိုးဖြေ၍လွှတ်၏။ ရဟန္တာသည် ထိုမုဆိုးအားမပြုလုပ်ရန် တောင်းပန် လျက် ပြေး၏။ ပြေးပြီး နီးရာသစ်ပင် တပင်ပေါ်သို့ တညှစ်ခန့်မျှ တက်ပြီးလျှင် ရပ်၍ နေ၏။ (လက်ခုပ် တဖေင်ကို တသူဟု ခေါ်၏) ထိုအခါ မုဆိုးသည် ရဟန္တာအား ဟဲ့လူယုတ်မာ...သင့်ပြေး၍လွှတ်နိုင် ရိုးလားဟု ပြောဆိုကာ အောက်မှနေ၍ မြှားအချွန်ဖြင့် ရဟန္တာ၏ ခြေဖဝါးသို့ ခုန်၍ ခုန်၍ ထိုး၏။ ထိုအခါ ရဟန္တာသည် ရပ်တည်ရာ မရနိုင်တော့၍ ကိုယ်ရုံသင်္ကန်းသည် ကျွတ်သဖြင့် အောက်မှာ ရှိသော မုဆိုးအပေါ်သို့ အုပ်၍ ကျ၏။ ထိုအခိုက်တွင် အောက်မှ ခွေးတို့သည် အပေါ်မှ ရဟန္တာ ကျလာပြီအထင်နှင့် သင်္ကန်းဖြင့် အုပ်၍ နေသော မိမိသခင် မုဆိုးအား ရဟန္တာဟု အမြင်မှားကာ အသေ ကိုက်သတ်၍ အသားတို့ကို စားကြလေ၏။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါဒေသနာတော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၉-ပါပဝဂ်၊ ၉-ကောကသုနုလေဒ္ဒကဝတ္ထု)

၁၆ မည်သည့်အရပ်တွင် ပုန်းအောင်း၍နေစေကာမူ သေခြင်းမှမလွတ်နိုင်သော ဒေသနာတော်

န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊ န ပဗ္ဗတံနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။
 န ဝိဇ္ဇတေ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော၊ ယတြ ဌိတံ နပ္ပသဟေယျ မဇ္ဈ။

အန္တလိကော၊ ကောင်းကင်၌။ ဌိတောပိ၊ တည်၍နေသော်လည်း။ မစ္စုနာ၊
 သေမင်းလက်မှ။ န မုစ္စေယျ၊ မလွတ်ကင်းရာ။ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊ သမုဒ္ဒရာအလယ်၌။
 ဌိတောပိ၊ တည်၍နေသော်လည်း။ န မုစ္စေယျ၊ မလွတ်ကင်းရာ။ ပဗ္ဗတာန
 ဝိဝရံ၊ တောင်ခေါင်းတွင်းသို့၊ ပဝိဿ၊ ဝင်၍နေသော်လည်း။ န မုစ္စေယျ၊
 မလွတ်ကင်းရာ။ ယတြ၊ အကြင်အရပ်၌။ ဌိတံ၊ တည်သောသူကို။ မစ္စု၊
 သေမင်းသည်။ နပုဿဟေယျ၊ မညှဉ်းဆဲရာ။ သော ဇကတိပ္ပဒေသော၊ ထိုသေမင်း
 မနှိပ်စက်နိုင်သော အရပ်သည်။ န ဝိဇ္ဇတေ၊ မရှိပြီ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ သမီးဖြစ်သူ ယသောဓရာမင်းသမီးကို စွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊
 သား ဒေဝဒတ်ကိုလည်း သံဃာ့အဖွဲ့မှ နှင်ထုတ်ခြင်းကြောင့်၎င်း
 မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌ မကျေမနပ်ဖြစ်ကာ ပြိုင်ငြင်လာသဖြင့်
 မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံရာလမ်း၌ သုပ္ပဗုဒ္ဓ မင်းသည် ပရိသတ်နှင့်တကွ
 လမ်းကိုပိတ်လျက် ဘုရားမကြွနိုင်ရန် ဆန့်ကျင်ဘက်ပြု၍နေ၏။ ယင်းသို့
 ပြုလုပ်ခြင်းကို မြတ်စွာဘုရားက “ဤမင်းသည် (၇) ရက် အတွင်း၌
 မြေမျိုလိမ့်မည်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ယင်းသို့ မိန့်ဆိုသည်ကို သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း
 ကြားသိ၍ ဘုံ (၇) ဆင့်ပေါ်သို့ တက်၍ နေ၏။ ယင်းသို့ နေစဉ်
 (၇) ရက်ပြည့်သော နေ့၌ ၎င်း၏ စီးတော်မြင်းကို အကြောင်းပြု၍
 မြေသို့မဆင်းလျှင် မဖြစ်တော့သောအကြောင်းကြောင့် မေ့လျော့ကာ
 မြေသို့ ဆင်း၍လာ၏။ ယင်းသို့ ဆင်းလာသည့် အခိုက်အတန့်၌ပင်
 မြေကြီးသည် သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်းအားဟက်တက်ကွဲ၍မျှတော့၏။ ထို့ကြောင့်
 သေဘေးမှ လွတ်အောင်ပြေး၍ရသော အရပ်သည် မရှိပြီဟု မြတ်စွာ
 ဘုရားသည် အထက်ပါဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၉-ပါပဝဂ်၊ ၁၂-သုပ္ပဗုဒ္ဓသကျဝတ္ထု)

၁၇ သေမင်းသည် သတ္တဝါတို့၏အသက်ကို အိုခြင်းခေခြင်းဖြင့် ဖောင်းနှင်ကုန်
 ၏ ဟူသော ဒေသနာတော်

ယထာ ဒဏ္ဍေန ဂေါပါလော၊ ဂါဝေါ ပါဇေတိ ဂေါစရံ။
 ဧဝံ ဇရာ စ မစ္စု စ၊ အာယံ ပါဇေန္တိ ပါတိနံ။

ဂေါပါလော၊ နွားကျောင်းသားသည်။ ဒဏ္ဍေန၊ လှံတံဖြင့်။ ဂါဝေါ၊
 နွားတို့ကို။ ဂေါစရံ၊ ကျက်စားရာအရပ်သို့။ ပါဇေတိ၊ ယထာ၊ ဖောင်းနှင်သကဲ့သို့။

ဝေတထာ၊ ထို့အတူ။ ဇရာ စ၊ အိုခြင်းသည်၎င်း။ မစ္စု စ၊ သေခြင်းသည်၎င်း။ ပါဏိနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ အာယံ၊ အသက်ကို။ ပါဇေန္တိ၊ မောင်းနှင်ကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ ကျောင်းအမ ဝိသာခါ၏ ဥပုသ်သည်မ ၅၀၀-တို့သည် ဥပုသ်၏ အကျိုးအတွက် သံသရာမှ လွတ်မြောက်မှုဆုကို မတောင်းမူ၍ လောကီ အကျိုးကိုသာ ဆုတောင်းကြသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားမှ အပြစ်ဆိုတော် မူပြီးလျှင် အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၀-အဏ္ဏဝဂ်၊ ၅-ဥပေါသထိကဗ္ဗိန္ဒနံ ဝတ္ထု)

၁၈ မိမိကိုယ်ကို ရှေးဦးစွာဆုံးမပြီးမှ သူတပါးအား ဆုံးမသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်

အတ္တာနုမေဝ ပထမံ၊ ပတိဂ္ဂူပေ နိဝေသယေ။

အထည မနုသာသေယျ၊ န ကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော။

အတ္တာနုမေဝ၊ မိမိကိုယ်ကို သာလျှင်။ ပထမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ပတိဂ္ဂူပေ၊ သင့်လျော်လျှောက်ပတ်သော အကျင့်၌။ နိဝေသယေ၊ တည်ရှိစေရာ၏။ အထ၊ ထိုနောင်မှ။ အညံ၊ သူတပါးကို။ အနုသာသေယျ၊ အစဉ်ဆုံးမရာ၏။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ န ကိလိဿေယျ၊ သူတပါးတို့၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်းဖြင့် မည်စံ နှမ်းစေရာ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ သူတပါးတို့အား တရားလယ်၍ ဟောကာဖြင့် နေလေ့ရှိသော တရားဟော ကောင်းသော ဥပနန္ဒမထေရ်သည် မိမိ ကိုယ်တိုင်က သင့်လျော် လျှောက်ပတ်သော အကျင့်၌ မတည်ရှိသဖြင့် မိမိကိုယ် တိုင်က သင့်လျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ပြီးပါမှ သူတပါးတို့အား အစဉ် ဆုံးမပါဟု မြတ်စွာဘုရားမှ ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၂-အတ္တဝဂ်၊ ၂-ဥပနန္ဒထေရသကျပုတ္တဝတ္ထု)

၁၉ သူတပါးကို ဆုံးမရလွယ်သလောက် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမသည့်အခါ မလွယ် ကြောင်း ဒေသနာတော်

အတ္တာနုဇ္ဇေ တထာ ကယိရာ၊ ယထာည မနုသာသတိ။

သုဒန္တော ဝတ ဒမေထ၊ အတ္တာ ဟိ ကိရ ဒုဒ္ဒမော။

ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာဖြင့်။ အညံ၊ သူတပါးကို။ အနုသာသတိ၊ အစဉ်ဆုံးမ၏။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာဖြင့်။ အတ္တာနုဇ္ဇေ-အတ္တာနုဇ္ဇေဝ၊ မိမိ၏

(၂၀၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကိုယ်ကိုသာလျှင်။ ကယ်ရာ၊ ထိုနည်းတူစွာ ပြုကျင့်ရာ၏။ သုဒန္တော ဝတံ၊ မိမိ ကိုယ်ကိုယဉ်ကျေးပြီးသည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ ဒမေထ၊ ဆုံးမရာ၏။ ဟိ၊ ထိုစကား သင့်စွာ။ အတ္တာ၊ မိမိကိုယ်သည်။ ဒုဗ္ဗမေ၊ ကိရ၊ ဆုံးမခြင်းငှါ အလွန်ခဲယဉ်းသတတ်။ အဓိပ္ပါယ်။ ။ ပဓာနိက တိဿမထေရ်သည် သူတပါးတို့အား အကျင့်ဖြင့်

ညွှန်ပြဆုံးမ၏။ သို့သော် သူတပါးတို့အား ညွှန်ပြ ဆုံးမသလို မိမိကိုယ် တိုင်က မကျင့်ကြံပဲ နေ၏။ ထို့ကြောင့် သူတပါးတို့အား အခြင်း အရာ အမျိုးမျိုးနှင့် ဆုံးမတတ်သော သူသည် မိမိကိုယ်ကိုလည်း ဤအတိုင်းပင် ဆုံးမရာ၏။ သို့သော် သူတပါးတို့အား ဆုံးမရလွယ်ကူ သလောက် မိမိကိုယ်ကို ပြန်၍ဆုံးမရသည်မှာ အလွန်ပင် ခက်ခဲလှ၏ဟု ပဓာနိက တိဿမထေရ်ကို ဆုံးမတော်မူခဲ့လေ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၂-အတ္တဝဂ်၊ ၃-ပဓာနိကတိဿမထေရ်ဝတ္ထု)

၂၀ မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် အားကိုးရာအမှန်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်

အတ္တာ ဟိ အတ္တနော နာထော၊ ကော ဟိ နာထော ပရော သိယာ။

အတ္တနာ ဟိ သုဒန္တေန၊ နာထံ လဗ္ဘတိ ဒုလ္လဘံ။

အတ္တာ ဟိ၊ မိမိသည်သာလျှင်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ နာထော၊ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်၏။ ဟိ၊ ထိုစကားသင့်စွာ။ ပရော၊ မိမိမှ တပါးဖြစ်သော။ ကော၊ အဘယ်မည်သောသူသည်။ နာထော၊ အဘယ်သူ၏ ကိုးကွယ်ရာသည်။ သိယာ၊ ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း။ သုဒန္တေန၊ ကောင်းစွာ ဣန္ဒြေကို ဆုံးမခြင်းဖြင့်။ ဒုလ္လဘံ၊ ရနိုင် ခဲလှသော။ နာထံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော မှီခိုရာကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရနိုင်၏။ အဓိပ္ပါယ်။ ။ ကုမာရကဿပ မယ်တော်သည် မိမိ၏ သားအား ချစ်ခြင်း

မေတ္တာနှင့် သားအား အစဉ်တွေ့လိုသည်ဖြစ်၍ တရားပင် အားမထုတ် နိုင်ပဲ သားကို တွေ့မြင်နိုင်ရန် တောင့်တလျက် ရှိ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာ ဘုရားက ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ ကင်းငြိမ်းရန် အလို့ငှါ သားကိုပင် အားကိုး၍ ရနိုင်မည်မဟုတ်။ မိမိကိုယ်ကို မိမိအားကိုး၍ ဝိပဿနာ၊ ပွားများမှ သာလျှင် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း တရားပြသဖြင့် ကုမာရကဿပ မယ်တော်သည် စာရားရ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏။ ထို့ကြောင့်အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၂၊ အတ္တဝဂ်၊ ၄-ကုမာရကဿပမာတာဝတ္ထု)

၂၀ အသက်ကြီးလျက် အကြားမမြင် မရှိသူသည် (လူ)ကြီးသည်နှင့် မတူကြောင်း ဒေသနာတော်

အပ္ပဿတုတယံ ပုရိသော၊ ဗလိဗဒ္ဓေါဝ ဇီရတိ။

မံသာနိ တဿ ဝစုန္တိ၊ ပညာ တဿ န ဝစုတိ။

အပ္ပဿတော၊ နည်းသော အကြားအမြင် ရှိသော။ အယံ ပုရိသော၊ ဤ ယောက်ျားသည်။ ဗလိဗဒ္ဓေါဝ၊ နွားလား ကဲ့သို့။ (ဝါ) နွားကဲ့သို့။ ဇီရတိ၊ ကြီးပြင်း၏။ တဿ၊ ထိုနည်းသော အကြားအမြင်ရှိသော ယောက်ျားအား။ မံသာနိ၊ အသားတို့သည်။ ဝစုန္တိ၊ တိုးပွားကုန်၏။ တဿ၊ ထိုသူအား။ ပညာ၊ အသိပညာသည်။ န ဝစုတိ၊ မတိုးပွား။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ လာဠုဒါယီထေရ်သည် မင်္ဂလာရှိသောအခါ၌ မင်္ဂလာမရှိသော စကားတို့ကို ပြော၏။ မင်္ဂလာမရှိသောအခါ၌ မင်္ဂလာရှိသော စကားတို့ကို ပြော၏။ ထိုအချင်းအရာကို မြတ်စွာဘုရားမှကြားသိတော်မူသောအခါ အသက်ကြီးသူသည် အသက်ကြီးသည်နှင့်အမျှ အသိပညာဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံရမည်။ အသိပညာ ဗဟုသုတ မရှိပါက (လူ)ကြီးသည်နှင့်မတူ၊ (နွား)ကြီးသည်နှင့်တူ၏။ နွားသည် အဘယ်သို့ သဘောရှိသနည်း။ နွားငယ်ကလေးအဖြစ်မှ နွားကြီး အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း၍ လာသော်လည်း အသားများသာတိုးပွား၍လာပေ၏။ အသိတရားဟူ၍ အနည်းငယ်မျှ တိုးပွား၍မလာ၊ ထို့ကြောင့် လူဖြစ်သူသည် အသက်ကြီးသည်နှင့် အမျှ အသိပညာ ဗဟုသုတနှင့် ပြည့်စုံတိုးပွားရမည်။ ယင်းသို့ပြည့်စုံတိုးပွားမှသာလျှင် လူကြီးသည်နှင့်တူ၏ဟု အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၁-ရာဇဝဂ်၊ ၇-လာဠုဒါယီထေရဝတ္ထု)

၂၂ ရဟန်းတို့သည် ညီညွတ်ခြင်းနှင့် ချီးမြှင့်စွာကျင့်ခြင်းသည် ချမ်းသာ၏ဟူသော ဒေသနာတော်

သုခေါ ဗုဒ္ဓါန မုပ္ပါဒေါ၊ သုခါ သဒ္ဓမ္မဒေသနာ။

သုခါ သံဃဿ သာမဂ္ဂိ၊ သမဂ္ဂါနံ တပေါ သုခေါ။

ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဘုရားရှင်တို့၏။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ပွင့်တော်မူခြင်းသည်။ သုခေါ၊ ချမ်းသာ၏။ သဒ္ဓမ္မဒေသနာ၊ သူတော်ကောင်းတရားကိုဟောကြားခြင်းသည်။

(၂၀၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

သုခါ၊ ချမ်းသာ၏။ သံသယ၊ သံသတော်၏။ သာမဂ္ဂီ၊ ညီညွတ်ခြင်းသည်။
သုခါ၊ ချမ်းသာ၏။ သမဂ္ဂါနံ၊ ညီညွတ်ကုန်သော ရဟန်း အဖွဲ့အစည်းတို့၏။
တပေါ၊ ခြိုးခြံသော အကျင့်သည်။ သုခေါ၊ ချမ်းသာ၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ရဟန်း တစုတို့သည် ကာမဂုဏ် တရားနှင့် မွေ့လျော်ပါက
ချမ်းသာ၏။ မင်း၏ စည်းစိမ်သာလျှင် ချမ်းသာ၏။ အစားကောင်း
စား၍နေခြင်းသည် ချမ်းသာ၏ဟု အငြင်းပွားကာ နေကြသည်တွင်
မြတ်စွာဘုရားမှ ကြားသိတော်မူ၍ မည်သည့်စည်းစိမ်မှ ချမ်းသာမှု
မရှိ၊ သံသာညီညွတ်ခြင်း အဖွဲ့ညီညွတ်ခြင်းသည်သာ ချမ်းသာမှုအစစ်
ဖြစ်ပေ၏ ဟု ဟောကြားတော်မူပေ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၄-ဗုဒ္ဓဝဂ်၊ ၇-သမ္မဟုလဘိက္ခုဓတ္ထ)

၂၃ နိုင်လျှင်ရန်များ ရှုံးလျှင်ဆင်းရဲ အနိုင်အရှုံးကိုအလိုမရှိသူသည် စိတ်ချမ်း
သာ၏ဟူသော ဒေသနာတော်

ဇယံ ဝေရံ ပသဝတိ၊ ဒုက္ခံ သေတိ ပရာဇိတော။

ဥပသန္တော သုခံ သေတိ၊ ဟိတော ဇယပရာဇယံ။

ဇယံ-ဇယန္တော၊ သူတပါးကို အောင်နိုင်သော သူသည်။ ဝေရံ၊ ရန်ကို။
ပသဝတိ၊ ပွားစေ၏။ (ဝါ) ရန်များ၏။ ပရာဇိတော၊ ရှုံးသောသူသည်။
ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ။ သေတိ၊ နေရ၏။ ဥပသန္တော၊ ကိလေသာ မီးကို
ငြိမ်းပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဇယပရာဇယံ၊ အောင်ခြင်း၊ ရှုံးခြင်းကို။
ဟိတော၊ စွန့်ပယ်၍။ သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ၊ နေရ၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။တနေ့သောအခါ ကောသလဘုရင်ကြီးသည် တူတော်မောင်
အဇာတသတ်မင်းနှင့် စစ်ထိုးရာတွင် စစ်ရှုံးလာသဖြင့် သလွန်ညောင်
စောင်းပေါ်၌ တလူးလူး တလိမ့်လိမ့်နှင့် ညည်းညူကာ နေစဉ်တွင်
ရဟန်းအများ တွေ့မြင်သွားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထား
လေသောအခါ ချစ်သားရဟန်းတို့... သူတပါးကို အောင်နိုင်သော
သူသည် ရန်များ၏၊ ရှုံးသောသူသည်လည်း စိတ်ဆင်းရဲ၏၊ နိုင်သည်
ကိုလည်း အလိုမရှိ၊ ရှုံးသည်ကိုလည်း အလိုမရှိသော သူတို့သာလျှင်
အလွန်ပင် စိတ်ချမ်းသာ၏ဟု အထက်ပါ ဒေသနာကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၅-သုခဝဂ်၊ ၃-ကောသလရဇော ပရာဇယဝတ္ထ)

၂၄ ရာဂမီးလောက်ပူသောမီးသည် မရှိပြီဟူသော ဒေသနာတော်

နတ္ထိ ရာဂသမော အဂ္ဂိ၊ နတ္ထိ ဒေါသသမော ကလိ။
နတ္ထိ ခန္ဓသမာ ဒုက္ခာ၊ နတ္ထိ သန္တိပရံ သုခံ။

ရာဂသမော၊ ရာဂနှင့်တူသော။ အဂ္ဂိ၊ မီးသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဒေါသသမော၊
ဒေါသနှင့်တူသော။ ကလိ၊ အပြစ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ခန္ဓသမာ၊ ခန္ဓာနှင့်တူ
သော။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲခြင်း အကြောင်း မည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သန္တိပရံ၊
နိဗ္ဗာန်ထက် သာလွန်သော။ သုခံ၊ ချမ်းသာခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ရာဂမီးသည် အလွန်ပင် ပူပြင်းလှ၏။ ရာဂမီးလောက် ပူသော
မီးသည်မရှိ၊ အမျက်ဒေါသသည် အလွန်ပင် အပြစ်ကြီး၏။ အမျက်
ဒေါသလောက်ကြီးသော အပြစ်သည် မရှိ၊ ခန္ဓာဝန်ကို ထမ်းဆောင်
ရသော ဆင်းရဲခြင်းသည် အလွန်ပင်ဆင်းရဲ၏။ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာထက်
သာလွန်သော ချမ်းသာခြင်းသည်လည်း မရှိပြီဟု မြတ်စွာဘုရားသည်
အထက်ပါဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၅-သုခဝဂ်၊ ၄-အညတြဝတ္ထု)

၂၅ အနာကင်းခြင်းသည် ကြီးစွာသော လာဘ်တပါး ဟု ဟောသော
ဒေသနာတော်

အာရောဂျံ ပရမံ လာဘံ၊ သန္တုဋ္ဌိ ပရမံ ဓနံ။
ဝိဿာသာ ပရမာ ဉာတိ၊ နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခံ။

အာရောဂျံ၊ အနာကင်းခြင်းသည်။ ပရမံ၊ လွန်ကဲသော။ လာဘံ၊ လာဘ်
တည်း။ သန္တုဋ္ဌိ၊ မိမိရအပ်သော ဥစ္စာဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်းသည်။ ပရမံ၊
လွန်ကဲသော။ ဓနံ၊ ဥစ္စာတည်း။ ဝိဿာသာ၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်။ ပရမာ၊
လွန်ကဲကောင်းမြတ်သော။ ဉာတိ၊ အဆွေအမျိုးတည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သည်။
ပရမံ၊ လွန်ကဲသော။ သုခံ၊ ချမ်းသာခြင်းတည်း။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ကောသလဘုရင်ကြီးသည် အစာကို လွန်ကဲစွာ စား၏။ ထိုသို့
စားသည်ကို သင့်လျော်အောင် လျှော့၍ စားရန် မြတ်စွာဘုရားမှ
ဆုံးမတော်မူသောကြောင့် ထက်ဝက်မျှသော အစာကို လျှော့၍
စားသောအခါ ကျန်းမာလာ၏။ ယင်းသို့အစားလျှော့စားခြင်းကြောင့်

(၂၀၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကျန်းမာကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသော အခါ
မြတ်စွာဘုရားမှ အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၅-သုခဝဂ်၊ ၆-ပသေနဒီကောသလဝတ္ထု)

၂၆ သံချေးသည် သံကိုပင် ပြန်၍စားသည်ဟူသော ဒေသနာတော်

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌာယ၊ တတုဋ္ဌာယ တမေဝ ခါဒတိ။

ဝေံ အတိဓောနစာရိနံ၊ သာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ ။

မလံ၊ သံချေးသည်။ အယသာဝ၊ သံမှသာလျှင်။ သမုဋ္ဌာယ၊ ဖြစ်၍။
တတော၊ ထိုသံမှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။ တမေဝ၊ ထိုသံကိုသာလျှင်။ ခါဒတိ၊ ထူဝ၊
စားဘိသကဲ့သို့။ ဝေံ-တထာ၊ ထို့အတူ။ အတိဓောနစာရိနံ၊ ပစ္စည်းလေးပါး
တို့၌ မဆင်ခြင်ပဲ သုံးဆောင်သော ရဟန်းကိုသာ။ သာနိ ကမ္မာနိ၊ မိမိ၌ဖြစ်၍
မိမိဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော ထိုမကောင်းမှုကံတို့သည်။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့။ နယန္တိ၊
ဆောင်ကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ တိဿရဟန်းကြီးသည် နှမ (သို့မဟုတ်) အမ၏ ရက်လုပ်ပေး
သော နူးညံ့သော သင်္ကန်းကို မနက်ဖြန်မှ ဝတ်ရုံမည်ဟု စွဲလမ်းကာ
နေစဉ် ရောဂါတခုဖြင့် ထိုညဉ့်၌ပင် ပျံ့လွန်တော်မူ၏။ ထိုသင်္ကန်းကို
စွဲလမ်း၍ ပျံ့လွန်တော်မူသဖြင့် မိမိကျင့်ခဲ့သော အကျင့်ဖြင့် သုဂတိဘုံသို့
လားနိုင်ပါလျက် သေခါနီးအခါ၌ ဂတိလွဲမှားသော စိတ်ကြောင့် ဒုဂ္ဂတိ
ဘုံသို့ လားကာ ယင်းသင်္ကန်း၌ပင် သန်းကြီးမကြီး အဖြစ်သို့ ကျရောက်
ခဲ့၏။ ထိုကြောင့် ကောင်းမှုတွေ မည်မျှပင် ပြုလုပ်ခဲ့စေကာမူ သေခါနီး၌
ဂတိတချက်မှားပါက ပြိတ္တာဘဝသို့ ကျရောက်တတ်သည်ဟု အထက်ပါ
ဒေသနာတော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၈-မလဝဂ်၊ ၃-တိဿထေရဝတ္ထု)

၂၇ မမြဲသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သော
ဒေသနာတော်

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊
သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အနိစ္စာ၊ အမြဲမရှိကုန်။ ထုတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်

အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်၊ ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ အထ၊ ထိုသို့ ရှုမြင်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ သေ-သေဝ၊ ဤသို့ ငြီးငွေ့သည်ရှိသော်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ (အနိစ္စလက္ခဏာ မည်၏)

၂၅ ဆင်းရဲသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ အထ၊ ထိုသို့ရှုမြင်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ သေ-သေဝ၊ ဤသို့ ငြီးငွေ့သည်ရှိသော်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ (ဒုက္ခလက္ခဏာ မည်၏)

၂၆ အစိုးမရသော သင်္ခါရတရားကို ရှုမြင်သူသည် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်သော ဒေသနာတော်

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗန္တတိ ဒုက္ခေ၊ သေ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား ချစ်သမီးတို့။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်။ အနတ္တာ၊ အစိုးမရ အလိုသို့မလိုက်ကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ အထ၊ ထိုသို့ရှုမြင်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ငြီးငွေ့၏။ သေ-သေဝ၊ ဤသို့ငြီးငွေ့သည်ရှိသော်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ လမ်းကြောင်းတည်း။ (အနတ္တလက္ခဏာ မည်၏)

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ဤဒေသနာတော် သုံးပါးသည် ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် ၂၀-မဂ္ဂဝဂ်၊

၂-၃ ၄ လက္ခဏဝတ္ထုတို့၌ ရဟန်းနှင့် ရဟန်းမိန်းမများကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော် ဖြစ်၏။

(၂၇၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၃၀ နှိပ်စက်အပ်သော သေမင်းကို တားဆီးနိုင်သူပရိကြောင်း စေသနာတော်

န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတိသု တာဏတာ။

အန္တကေန၊ သေမင်းယုတ်သည်။ အဓိပန္နဿ၊ နှိပ်စက်အပ်သောသူအား။ တာဏာယ၊ တားဆီးနိုင်ခြင်းငှါ။ ပုတ္တာ၊ သားသမီးတို့သည်။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ပိတာပိ၊ အမိအဖတို့သည်လည်း။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဗန္ဓဝါပိ၊ အဆွေခင်ပွန်းတို့သည်လည်း။ န သန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဉာတိသု၊ အဆွေအမျိုးတို့၌။ အန္တကေန၊ သေမင်းယုတ်အား။ တာဏတာ၊ တားဆီးနိုင်သောသူသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ပဋ္ဌာစာရီ သူဌေးသမီးသည် လင်သေ၊ သားနှစ်ယောက်သေ၊ မောင်နှင့် မိဘနှစ်ပါးလည်း သေသည်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့သေသည်ရှိသော် သောက၊ ပရိဒေဝ နှိပ်စက်သဖြင့် ထောက်တည်ရာမရ ရူးသွပ်ကာ ဘုရားကျောင်းတော်သို့ ရောက်သွား၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ချစ်သမီး...သင်၏ စိတ်တို့သည် မိဘမေ့သည့်အတိုင်း ရှိလော”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင်၊ ချစ်သမီး...သေမင်းမှ နှိပ်စက်အံ့သော အခါ လင်သည်၎င်း၊ သားသည်၎င်း၊ မိဘ ဆွေမျိုးတို့သည်၎င်း မည်သူမျှ သေမင်းကို မတားဆီးနိုင်ကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဒေသနာ တော်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၀-မဂ္ဂဝဂ်၊ ၁၂-ပဋ္ဌာစာရီဝတ္ထု)

၃၁ ယုတ်မာသော အကျင့်ကို ကျင့်သောရဟန်းများသည် အပါယ်သို့ရောက် မည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသနာတော်

ကာသာဝကဏ္ဍာ ဗဟဝေါ၊ ပါပဓမ္မာ အသညတာ။
ပါပါ မါပေဟိ ကဓမ္မဟိ၊ နိရယံ တေ ဥပပဇ္ဇရေ။

ကာသာဝကဏ္ဍာ၊ သင်္ကန်းကို လည်ပင်း၌ ကပ်ရောက်ကုန်သော။ ဗဟဝေါ၊ များစွာကုန်သော။ ပါပဓမ္မာ၊ ယုတ်မာသော အကျင့်ကို ကျင့်ကြကုန်သော။ အသညတာ၊ ကိုယ်နှုတ်တို့သည် စောင့်စည်းခြင်း မရှိကြကုန်သော။ ပါပါ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ တေ ဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းတို့သည်။ ပါပေဟိ၊ ယုတ်မာကုန် သော။ ကဓမ္မဟိ၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ပြုသော မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံတို့ကြောင့်။ နိရယံ၊ ငရဲ၌။ ဥပပဇ္ဇရေ၊ ဖြစ်ကြကုန်၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ကဿပ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ ရဟန်းတစုတို့သည် ရဟန်း၏ အကျင့်ကို မကျင့်ပါပဲလျက် ရဟန်းတို့နှင့် မလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်သည့်အတွက် အပါယ်ငရဲသို့ ကျရောက်ပြီး၊ ထိုမှ တဖန် ဂေါတမဘုရား လက်ထက်တော်၌ ရောက်သောအခါ ဂိဇ္ဈကုဋ် တောင်၌ ရဟန်းပြိတ္တာများ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို ရှင်မောဂ္ဂလာန်မှ တဆင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောတော်မူပေ၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၂-နိရယဝဂ်၊ ၁-ဒုစ္စရိတဖလဝိဇ္ဇိတ ဝတ္ထု)

၃၂ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မစောင့်စည်းပဲ ဒါယကာလှူသော ဆွမ်းကို စားသော ရဟန်းသည် သံတေ့ခဲမျှါရသည်က မြတ်၏ ဟူသော ဝေသနာတော်

သေယျော အယောဂုဠော ဘုတ္တော၊ တတ္တော အဂ္ဂိသိဉ္စပမော။
ယဇ္ဇေ ဘုဇ္ဇေယျ ဒုဿီလော၊ ရဠပိဏ္ဏံ အသညတော။

ဒုဿီလော၊ သီလမရှိသော ရဟန်းသည်။ အသညတော၊ ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာတို့ကို စောင့်စည်းခြင်းမရှိပါပဲလျက်။ ရဠပိဏ္ဏံ၊ ပြည်သူပြည်သား ဒါယကာ ဒါယိကာမများတို့ သဒ္ဓါ၍လှူသော ဆွမ်းကို။ ယဇ္ဇေ ဘုဇ္ဇေယျ၊ အကြင်စားငြားအံ့။ တတော၊ ထိုဆွမ်းကို စားသောထက်။ စာတ္တော၊ ရဲရဲညီး ပူလောင်သော။ အဂ္ဂိသိဉ္စပမော၊ မီးအလျံ အဆင်းနှင့်တူသော။ အယောဂုဠော၊ သံတေ့ခဲကို သာလျှင်။ ဘုတ္တော၊ စားရခြင်းသည်။ သေယျော၊ အလွန် မြတ်သေး၏။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ဝဂ္ဂုမုဒါ မြစ်ကမ်းနား၌ နေထိုင်ကြသော ရဟန်းတစုတို့သည် ရဟန်းအကျင့်မကျင့်ကြပဲလျက် ပစ္စည်းလေးပါး အလို့ငှါ မိမိတို့အား အထင်ကြီးစေလျက် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ အပေါ်၌ လိမ်ညာ၍ စားသောက်ကြ၏။ ယင်းသို့ စားသောက်ကြသည်ကို မြတ်စွာဘုရားမှ သိရှိတော်မူသောအခါ ထိုရဟန်းတို့အား ပစ္စည်းလေးပါးကို ရလို့မပြင့် ဒါယကာတို့အပေါ်၌ လိမ်ညာ၍စားသောက် ရဲရဲညီးပူလောင်သော သံတေ့ခဲကိုသာ မျှါချသည်က ဤဘဝ ဤခန္ဓာကိုယ် တခုတည်းသာ ပျက်စီးမည်ဖြစ်၍ မြတ်သေး၏။ ပစ္စည်းလေးပါးအလို့ငှါ ဒါယကာတို့ အပေါ်၌ လိမ်ညာ၍ စားသည်ရှိသော် ခန္ဓာကိုယ်ပေါင်း မြောက်မြား

(၂၈၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

စွာ အပါယ်ငရဲ၌ ပျက်စီးလိမ့်မည် ဟု ဟောတော်မူသော ဒေသနာ ဖြစ်ပေသည်။

(ဓမ္မပဒ ၂၂-နိရယဝဂ်၊ ၃-ဝဂ္ဂ၊ မုဒါတိရိယတိက္ခ၊ ဝတ္ထု)

၃၃ သူတပါးမယား မှီဝဲသူသည် အပါယ်သို့ လားရကြောင်း ဒေသနာတော်

စတ္တာရိ ဌာနာနိ နရော ပမတ္တော၊ အာပဇ္ဇတိ ပရဒါရူပသေဝီ။
အပုညလာဘံ န နိကာမသေယံ၊ နိန္ဒံ တတိယံ နိရယံ စတုတ္ထံ။

ပရဒါရူပသေဝီ၊ သူတပါး မယားကို မှီဝဲလိုက်စားလေ့ရှိသော။ ပမတ္တော၊ သတိမေ့လျော့ခြင်း ရှိသော။ နရော၊ လူသည်။ အပုညလာဘံ၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ရခြင်းသို့၎င်း။ န နိကာမသေယံ၊ အလိုရှိတိုင်း မအိပ်ရခြင်းသို့၎င်း။ တတိယံ၊ သုံးခုမြောက်သော။ နိန္ဒံ၊ ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းသို့၎င်း။ စတုတ္ထံ၊ လေးခု မြောက်သော။ နိရယံ၊ ငရဲခံရခြင်းသို့၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ စတ္တာရိ၊ လေးပါး ကုန်သော။ ဌာနာနိ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကြောင်းတို့သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အနာထပိဏ်သူဌေး၏ တူဖြစ်သော ခေမက သူဌေးသားသည် အလွန် အဆင်းလှ၏။ မိန်းမတို့သည် ထိုသူဌေးသားကို မြင်ပါက ရာဂဖြင့် နှိပ်စက်၍ မိမိသဘောဖြင့် ကောင်းစွာ ရပ်တည်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။ ထိုအခွင့်အရေးကို သူဌေးသား ခေမကသည် အပြည့် အဝခံစား၏။ ထိုအဖြစ်ကြောင့် မင်းချင်းယောက်ျားတို့၏ အကြိမ်ကြိမ် ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံရ၏။ နောက်ဆုံးတွင် အနာထပိဏ်သူဌေးက မြတ်စွာ ဘုရားထံသို့ ပို့သောအခါ ဘုရားမှ အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို ဟောပြောပြသ ဆိုဆုံးမတော်မူသဖြင့် သောတာပန် အဖြစ်ကို ရ၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၂-နိရယဝဂ်၊ ၄-ခေမကသေဗ္ဗိပုတ္တံဝတ္ထု)

၃၄ မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍ လှူဒါန်းသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်

ဝိစေယျ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ၊ ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ။
ဝိစေယျ ဒါနီ သုဂတပ္ပသဋ္ဌံ၊ ယေ ဒက္ခိဏေယျာ ဣဓ ဝိဝလောကေ။
ဧတေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ပလာနိ၊ ဝိဇာနိ ဝုတ္တာနိ ယထာ သုခေတ္တေ။

ယတ္ထ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်အား။ ဒိန္နံ၊ ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ၊ များသော အကျိုးရှိ၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိစေယျ၊ ရွေးချယ်

စိစစ်၍။ ဒါနံ၊ အလှူဒါနကို။ ဒါတဗ္ဗံ၊ ပေးလှူအပ်၏။ ဝိစယေ၊ မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို စိစစ်ရွေးချယ်၍။ ဒါနံ၊ ပေးသောအလှူကို။ သုဂတပုသဋ္ဌံ၊ ဘုရားရှင်တို့သည် ချီးမွမ်းအပ်၏။ ဣဓ ဇီဝလောကေ၊ ဤသတ္တလောက၌။ ယေ ဒက္ခိဏေယျာ၊ အကြင်မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဧတေသုထိမြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ဒိန္နာနိ၊ ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါန တို့သည်။ သုခေတ္တေ၊ လယ်ယာမြေကောင်း၌။ ဝုတ္တာနိ၊ စိုက်ပျိုးအပ်ကုန်သော။ ပိဇာနိ ယထာ၊ မျိုးစေ့တို့ကဲ့သို့။ မဟပ္ပလာနိ၊ များသောအကျိုးရှိကုန်၏။

အဓိပ္ပာယ်။ ။လယ်ယာမြေကောင်းကို ရွေးချယ်၍ စိုက်ပျိုးသောကေသကံပဲ သီးနှံတို့သည် စည်ကားစွာ သီးပွင့်ကြ၏။ ယင်းသို့ သီးပွင့်ကြသကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးသော သူများမှာလည်း အကျိုးများစွာ ခံစားရ၏။ ယင်းသို့ ခံစားရသကဲ့သို့ ထိုအတူ ဒါနမှုပြုလုပ်ရာ၌လည်း မြတ်သော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စိစစ်ရွေးချယ်၍ လှူခြင်းအားဖြင့် အလှူရှင် တို့မှာလည်း များစွာသော အကျိုးကို ခံစားရ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ၂၄-တဏှာဝဂ်၊ အင်္ဂုရဝတ္ထု)

၃၅ သံသိကဝတ္ထုပစ္စည်းကိုစားမိ၍ ပြိတ္တာဖြစ်ရသော ကျီးကုန်း စေသနာဇော

(က) ပဉ္စယောဇနိကာ ဇိဝှိ၊ သီသံ တေ နဝယောဇနံ။
ကာယော အစ္စဂ္ဂတော တုယံ၊ ပဉ္စဝီသတိယောဇနံ။
ကိံ န ကမ္ပံ ကရိတွာန၊ ပတ္တောသိ ဒုက္ခမိဒိသံ။

(က) ဘော၊ အို... ကျီးပြိတ္တာ။ တေ၊ သင်၏။ ဇိဝှိ၊ လျှာသည်။ ပဉ္စယောဇနိကာ၊ ငါးယူဇနာ ရှိ၏။ သီသံ၊ ဦးခေါင်းသည်။ နဝယောဇနံ၊ ကိုးယူဇနာရှိ၏။ တုယံ၊ သင်၏။ ကာယော၊ ကိုယ်သည်။ ပဉ္စဝီသတိယောဇနံ၊ ၂၅-ယူဇနာသို့တိုင်အောင်။ အစ္စဂ္ဂတော၊ အထက်သို့မြင့်တက်၏။ တံ၊ သင်သည်။ ကိံ ကမ္ပံ၊ အဘယ်သို့သော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကို။ ကရိတွာန၊ ပြုခဲ့မိ သောကြောင့်။ ဤဒိသံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းသို့။ ပတ္တော၊ ရောက်သည်။ အသိန၊ ဖြစ်ရလေဘိသနည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်သည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်သို့ကြွသွား စဉ် လျှာ ငါးယူဇနာ၊ ဦးခေါင်း ကိုးယူဇနာ၊ ကိုယ် ၂၅-ယူဇနာ

(၂၉၀)

အထွေထွေ ဗဟိုသုတ မာတိကာကျမ်း

ရှိသဖြင့် အော်မြည်လျက်ရှိနေသော ၊ ကျီးပြိတ္တာတကောင်ကို မြင်တွေ့
၏။ မြင်တွေ့သောအခါ ယင်းပြိတ္တာ၏ အဖြစ်ကို ရှင်မောဂ္ဂလာန်မှ
အထက်ပါ ဂါထာဖြင့် မေးမြန်း၏။ ထိုအခါကျီးပြိတ္တာမှ အောက်ပါ
အတိုင်း လျှောက်ထား၏။

(ခ) အဟံ ဘန္တေ မောဂ္ဂလာန၊ ကဿပဿ မဟေသိနော။
သံဃဿ အာဘတံ ဘတ္တံ၊ အာဟရေသိံ ယဒိစ္ဆကံ။

(ခ) ဘန္တေ မောဂ္ဂလာန၊ အရှင်ဘုရား မောဂ္ဂလာန်။ အဟံ၊ ဘုရား
တပည့်တော် ကျီးပြိတ္တာသည်။ ကဿပဿမဟေသိနော၊ ကဿပမြတ်စွာဘုရား
သခင်၏။ သံဃဿ၊ သံဃာတော်တို့အလို့ငှါ။ အာဘတံ၊ ရှေ့ရှုဆောင်ယူထား
အပ်သော။ ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ ယဒိစ္ဆကံ၊ အလိုရှိသည့်အထိုင်း။ အာဟရေသိံ၊
နှုတ်သီးဖြင့် ဆောင်ယူခဲ့ဘူးပါသည်ဘုရား။

အဓိပ္ပာယ်။ ။အရှင်ဘုရားမောဂ္ဂလာန် အကျွန်ုပ် ကျီးပြိတ္တာသည် ကဿပ
မြတ်စွာဘုရား လတ်ထက်တော် အခါ၌ သံဃာတော်များ အတွက်
လှူဒါန်းရန် ယူဆောင်၍ လာသောဆွမ်းကို လမ်းခုလပ်မှ နှုတ်သီးဖြင့်
သုံးကြိမ်ထိုးသုတ်၍ ယူစားမိပါသည်ဘုရား၊ ထိုဆွမ်းသည် သံဃာပိုင်
သော ဆွမ်းလည်း မဟုတ်သေးပါ။ လှူလည်း မလှူရသေးပါ။ လှူရန်
ရည်ရွယ်၍ ဟူဆောင်လာကာမျှ လမ်းခုလပ်၌သာရှိသော ဆွမ်းဖြစ်ပါ
သည် ဘုရား၊ ထိုသို့ရည်မှန်းကာထားသော သံဃာ့ ပစ္စည်းကိုယူစား
မိသည့်အတွက် အဝိစိင်ရဲ၌ များစွာသော နှစ်တို့ကာလပတ်လုံး ခံခဲ့
ရပါသည်။ ထိုမှတစ်ဖန် လွတ်ပြန်ပါသော်လည်း ဤဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌
ကျီးပြိတ္တာအဖြစ်နှင့် အော်မြည်ကာ နေရပါသည်ဘုရား ဟု လျှောက်
ထားလေ၏။

(ဓမ္မပဒပါဠိ အဋ္ဌကထာ၊ ၅-ဗာလဝဂ်၊ ၁၂-ကာကပေတံဝတ္ထု)

၃၆ ဘုရားကိုသာရှိစိုး၍မနေပဲ တရားကိုသာလျှင်ကျင့်အပ်သောဓေသနာတော်
ဣမိနာ ပူတိကာယေန၊ ဒိဋ္ဌေန ကိံ တေ ဝက္ကလိ။
ဓမ္မံ ပဿတိ မံ ပဿ၊ ဓမ္မဉ္စ မံ န ပဿတိ။

ဝက္ကလိ၊ ငါ့ထံပါး၌ အမြဲနေရပါလျက် ဘာမှန်းမသိတဲ့ ဝက္ကလိ ရဟန်း။
မိနဏာ ပူတိကာယေန၊ ဤခန္ဓာကိုယ်ရုပ် ငါ့ဗုဒ္ဓအကောင်ပုပ်ကို။ ဒိဋ္ဌေန၊ အမြဲ

မပြတ် ရှိခိုး ပူဇော်နေခြင်းဖြင့်။ တေ၊ သင့်အား။ ကိံ၊ ဘာအကျိုးတရား ရတော့အံ့နည်း။ ဓမ္မံ၊ ငါဗုဒ္ဓဟောကြားသော တရားတော်မြတ်ကို။ ပဿတိ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ရှုမြင်နိုင်သည်ဖြစ်အံ့။ မံ၊ ငါဗုဒ္ဓကို။ ပဿ-ပဿတိ၊ အမြဲမပြတ် ရှိခိုးပူဇော်၍ နေသည်မည်၏။ ဓမ္မံ၊ အနတ္တဉာဏ်စစ် တရားအနှစ်ကို။ န ပဿတိ၊ မရှုမမြင်၍ နေပါမူကား။ မံ၊ ငါဗုဒ္ဓကို။ န ပဿတိ၊ ဘုရား ဘုရား ဟု တမ်းတ ကာ ကြည်ညို၍ နေပါသော်လည်း ဗုဒ္ဓရတနာအစစ်ကို ဘယ်အခါမှ မတွေ့ရ လေတော့သတည်း။

အဓိပ္ပါယ်။ မြတ်စွာဘုရား၌ အလွန်ပင် ချစ်ခင်ကြည်ညိုသောဝတ္ထုလိရဟန်း ကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အပါးတော်၌ မည်သို့မျှမသွားပဲ အမြဲ မပြတ် ရှိခိုး၍နေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အထက်ပါ အတိုင်း ငါဗုဒ္ဓအား ပုဂ္ဂိုလ်စွဲဖြင့် ရှိခိုးနေခြင်းသည် သင့်၌ ဘာအကျိုးမှမရှိ၊ အချည်းနှီးသာ ဖြစ်၏။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ကျွတ်လွတ်မည်မဟုတ်ပေ၊ ငါဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားကို ကျင့်ကြံအားထုတ်မှ သာလျှင် သံသရာဝဋ်ကကျွတ်လွတ်၍ သင့်၌ အကျိုးရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း အချို့သော ရဟန်းတို့သည် ငါဟောသော တရားကို ကျင့်ကြံသဖြင့် သောတာပန် စသည် အားဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကြပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ သင်သာလျှင် ငါဟောသည့်တရားကို မကျင့်ပဲနှင့် ငါအား ရှိခိုးကာ နေသည်ဖြစ်၍ ယခုအချိန်သို့တိုင် သင့်အား ဘာအကျိုးမှ မခံစားရ၊ ထို့ကြောင့် တရားကိုသာ ကျင့်ရန် ဝတ္ထုလိ ရဟန်းကြီးအား ဆုံးမတော်မူ၏။

(ဓမ္မပဒ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ၂၅-ဘိက္ခုဝဂ်၊ ၁၁-ဝတ္ထုလိထေရဝတ္ထု)

၃၇ ဘုရားအစွဲကဇာတင် ဒေသနာတော်

- (က) အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္တာဝိသံ အနိဗ္ဗိသံ။
ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပျုနံ။
- (ခ) ဂဟံကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။
ဘဗ္ဗာ တေ ဖါသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကုဋံ ဝိသင်္ခတံ။
ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ။

(၂၉၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

(က) ဂဟကာရက၊ခန္ဓာအိမ်ကိုကြိမ်ဖန်များစွာ ဆောက်လုပ်၍လာသော တဏှာယောကျ်ား ဟယ်...လက်သမား။ ပုနပျံ့နံ၊ အဖန်တလဲလဲ။ ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲလှ၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ ပဟကာရံ- ဂဝေသန္ဓော၊ ခန္ဓာအိမ်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆောက်လုပ်၍လာသော တဏှာယောကျ်ား သင်လက်သမားကို ရှာဖွေသော။ အဟံ၊ ငါသည်။ အနိဗ္ဗိသံ-အဝိန္ဒန္တော၊ သင့်ကိုမြင်နိုင် ဉာဏ်မဏ္ဍိုင်ကို လက်ကိုင် မရသောကြောင့်သာလျှင်။ အနေကဇာတိသံသာရံ၊ဘဝများစွာသံသရာ ကံလ ပတ်လုံး။ ဝါ၊လေးသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်းကာလပတ်လုံး။ သန္ဓာဝိသံသံသာရံ၊ ကျင်လည်ခဲ့ရလေပြီ။ ဝါ ထိုထိုဤဤ အတည်မနား ပြေးသွားခဲ့ရလှလေပြီ။

(ခ) ဂဟကာရက၊ခန္ဓာအိမ်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆောက်လုပ်၍လာသော တဏှာယောကျ်ား ဟယ်...လက်သမား။ တံ၊ သင့်ကို။ ဒိဋ္ဌော၊ ယခုဒိဋ္ဌ ငါမြင်ရသည်။ အသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ တံ၊ သင်သည်။ ပုန၊ တဖန်။ ဂေဟံ၊အတ္တဘော၊ တည်းဟူသော ခန္ဓာအိမ်ကို။ န ကာဟသိ၊ မပြုရတော့အံ့။ တေ၊ သင်၏။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံသော။ ဖာသုကာ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော အခြင်ရနယ် အသွယ်သွယ်တို့ကို။ ဘဂ္ဂါ၊ ဖျက်အပ်ကုန်ပြီ။ တေ၊ သင်၏။ ဂဟကုဋ္ဌံ၊ ခန္ဓာ အိမ်၏ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အထွဋ်ကို။ ဝိသင်္ခတံ၊ ချွတ်ဖျက်လိုက်ပေပြီ။ မေ၊ ငါ၏။ စိတ္တံ၊ စိတ်တော်သည်။ ဝိသင်္ခါရဂတံ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေဘုံကို အာရုံပြုသော အားဖြင့် ရောက်ပေပြီ။ တဏှာနံ၊ တဏှာအစစ် တရားရှစ်တို့၏။ ခယံ၊ ကုန်ရာ ကုန်ကြောင်း အကောင်းဆုံးခေါ်ဆို အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ အဇ္ဈဂါ၊ ငါရပေပြီ။ အဓိပ္ပာယ်။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသောအခါဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူသောအနေကဇာတင်ဂါထာဖြစ်၏။

(ဓမ္မပဒ ၁၁-ရာဇဝဂ်၊ ဂ-အာနန္ဒာထေရဝတ္ထု)

၃၈ အမျက်ဒေါသကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့် ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်း ဒေသနာတော်

(က) ကိံ သု ဆေတွာ သုခံ သေတိ၊ ကိံ သု ဆေတွာ န သောစတိ။ ကိံ သု သု ကေမ္မဿ၊ ဝဓံ ရောစတိ ဂေါတမ။

(က) ဘော ဂေါတမ၊ အို...ရှင်ဂေါတမ။ ကိံ သု၊ အဘယ်ကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကြောင့်။ သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ၊ နေရသနည်း။ ကိံ သု၊

အဘယ်ကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကြောင့်။ န သောစတိ၊ မစိုးရိမ်ရသနည်း။ ကိဿသု၊ အဘယ်သို့သော။ ဧကဓမ္မဿ၊ တခုသောတရားအား။ ဝဓံ၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို။ ရောဇေတိ၊ အလိုရှိဘိသနည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ မိမိမယားကိုမနိုင်သော အက္ခောသပုဏ္ဏားကြီးသည် မိမိမယားကို ကျွမ်းကျင်သော မြတ်စွာဘုရားကို ရန်ရှာလိုသောသဘောဖြင့် မည်သည့်အရာကို သတ်ရမည်နည်း ဟု အထက်ပါဂါထာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ပြဿနာကို မေးရာ မြတ်စွာဘုရားမှ အောက်ပါဂါထာဖြင့်ဟော၏။

(ခ) ကောဓံ ဆေတွာ သုခံ သေတိ၊ ကောဓံ ဆေတွာ န သောစတိ။
ကောဿေ ဝိသမ္ပလဿ၊ မရုရဂ္ဂဿ ပြာဟ္မဏ။
ဝဓံ အရိယာ ပသံသန္တိ၊ တံဗ္ဗိ ဆေတွာ န သောစတိ။

(ခ) ပြာဟ္မဏ၊ ပုဏ္ဏားကြီး။ ကောဓံ၊ အမျက်ဒေါသကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်သောကြောင့်။ သုခံ၊ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ၊ နေရ၏။ ကောဓံ၊ အမျက်ဒေါသကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်သောကြောင့်။ န သောစတိ၊ မစိုးရိမ်ရ။ ဝိသမ္ပလဿ၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်သော။ မရုရဂ္ဂဿ၊ လက်စားချေရမှ ကျေနပ်နှစ်သိမ့်လေ့ရှိသော။ ကောဓဿ၊ အမျက်ဒေါသအား။ ဝဓံ၊ သတ်ဖြတ်သောသူကို။ အရိယာ၊ ဘုရားရဟန္တာနှင့် တကွ ပညာရှိ အပေါင်းတို့သည်။ ပသံသန္တိ၊ ချီးမွမ်းတော်မူကြကုန်၏။ ဟိ၊ ထိုစကားသင့်စွ။ တံ၊ ထိုအမျက်ဒေါသကို။ ဆေတွာ၊ သတ်ဖြတ်သောကြောင့်။ န သောစတိ၊ မစိုးရိမ်ရ။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဏ္ဏားကြီးအား ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားကြီး...လက်စားပြန်၍ ချေရမှ ကျေနပ်နှစ်သိမ့်၍ စိတ်၌သာယာမှုရှိသော အမျက်ဒေါသကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့် ချမ်းသာစွာလည်း နေရ၏။ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုလည်း မရှိ၊ ဘုရားအစရှိသော ပညာရှိသူတော်ကောင်းများလည်း ချီးမွမ်းကြ၏။ ထိုကြောင့် ပုဏ္ဏားကြီး... အမျက်ဒေါသကို သတ်ခြင်းအားဖြင့် ချမ်းသာစွာနေရ၏ဟု ဟောတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏားကြီးသည် သံဝေဂရရှိပြီး ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်၏။

(ဓမ္မပဒ ၂၆-ပြာဟ္မဏဝဂ်၊ ၁၆-အက္ခောသပုဏ္ဏား ဝတ္ထု)

ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်ကောက်နုတ်ချက်ကား နိဗ္ဗိတံ

လောကနီတိကျမ်း ၁-ပဋ္ဌာနိတကဏ္ဍ

၁ ပျင်းရိသောသျှံ အတတ်ပညာ မရရှိနိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၃) အလသဿ ကုတောသိပ္ပံ၊ အသိပ္ပဿ ကုတော ခနံ။
အနေဿ ကုတော မိတ္တံ၊ အမိတ္တဿ ကုတော သုခံ။
အသုခဿ ကုတော ပုညံ၊ အပုညဿ ကုတော ဝရံ။

အလသဿ၊ ပျင်းသောသူအား၊ ကုတောသိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာ အဘယ်သို့ တတ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ အသိပ္ပဿ၊ အတတ်ပညာမရှိသောသူအား။ ကုတောခနံ၊ ဥစ္စာအဘယ်သို့ရနိုင်အံ့နည်း။ အနေဿ၊ ဥစ္စာမရှိသောသူအား။ ကုတောမိတ္တံ၊ အဆွေခင်ပွန်းကောင်း အဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း။ အမိတ္တဿ၊ အဆွေခင်ပွန်း ကောင်း မရှိသောသူအား။ ကုတော သုခံ၊ ချမ်းသာအဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း။ အသုခဿ၊ ချမ်းသာမှုမရှိသော သူအား။ ကုတော ပုညံ၊ ကောင်းမှု အဘယ်သို့ ပြုနိုင်အံ့နည်း။ အပုညဿ၊ ကောင်းမှုမရှိသောသူအား။ ကုတောဝရံ၊ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို အဘယ်သို့ ရောက်နိုင်အံ့နည်း။

၂ အတတ်ပညာနှင့် တူသော ဥစ္စာသည်မရှိကြောင်း ပါဠိအနက်

(၄) သိပ္ပါ သမံ ခနံ နတ္ထိ၊ သိပ္ပံ စောရာ န ဂဏ္ဍိ။
ဣဓ လောကေ သိပ္ပံ မိတ္တံ၊ ပုရလောကေ သုခါဝဟံ။

သိပ္ပါ၊ အတတ်ပညာနှင့်။ သမံ၊ တူသော။ ခနံ၊ ဥစ္စာသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာကို။ စောရာ၊ ခိုးသူတို့သည်။ န ဂဏ္ဍိ၊ မယူနိုင်ကုန်။ ဣဓ လောကေ၊ ဤလောက၌။ သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာသည်။ မိတ္တံ၊ အဆွေခင်ပွန်း ကောင်းမည်၏။ ပုရလောကေ၊ တမလွန်ဘဝ၌။ သုခါဝဟံ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆောင်တတ်၏။

၃ အတတ်ပညာကို ဖြေးဖြေးသင်အပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၉) သနေ သိပ္ပံ သနေ ခနံ၊ သနေ ပဗ္ဗတ မာရဟံ။
သနေ ကာမဿ ကောဓဿ၊ ဣမေ ပဉ္စ သနေ သနေ။

သိပ္ပံ၊ အတတ်ပညာကို။ သနေ၊ ဖြေးဖြေးသာလျှင် သင်အပ်၏။ ခနံ၊ ဥစ္စာကို။ သနေ၊ ဖြေးဖြေးသာလျှင် ရှာအပ်၏။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်ကို။ အာရဟံ၊

အာရဟန္တာတက်သောသူသည်။ သနေ၊ ပြေးပြေးသာ တက်ရ၏။ ကာမဿ၊ ကာမဂုဏ်ခံစားရာ၌။ သနေ၊ ပြေးပြေးသာလျှင်ခံစားရ၏။ ကောဿ၊ အမျက် ထွက်ရာ၌လည်း။ သနေ၊ ပြေးပြေးသာလျှင် ထွက်ရ၏။ ဣမေ ပဉ္စ၊ ဤငါးပါး သော အမှုကိုစွတို့ကို။ သနေ သနေ၊ ပြေးပြေးသာလျှင် ကျင့်ရ၏။

၄ အဋ္ဌာရသ (၁၈) ရပ်သော ပညာအကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၀) သုတိ သမ္ပတိ သင်္ချာ စ၊ ယောဂါ နီတိ ဝိသေသကာ။
ဂန္ဓဗ္ဗာ ဂဏိကာ စေဝ၊ နေပေဒါ စ ပူရဏာ။

(၁၁) တိကိစ္ဆာ ဣတိဟာသာ စ၊ ဇောတိမာယာ စ ဆန္ဒတိ။
ကေတု မန္တာ စ သဒ္ဓါ စ၊ သိပ္ပါဠာရသကာ ဣမေ။

(၁၀) သုတိ စ၊ အကြားအမြင်အတတ်၎င်း။ သမ္ပတိ စ၊ တရားစီရင်ရေး မွေ့သတ်အတတ်၎င်း။ သင်္ချာ စ၊ ဂဏန်းသင်္ချာအတတ်၎င်း။ ယောဂါ စ၊ စူးဆောက် တန်ဆာပလာအတတ်၎င်း။ နီတိ စ၊ နီတိကျမ်းအတတ်၎င်း။ ဝိသေသကာ စ၊ ယာယီ ယတြာ ဗျာကရိုဏ်းအတတ်၎င်း။ ဂန္ဓဗ္ဗာ စ၊ စောင်းငြင်း ပတ်သာ စေးကဗျာ အတတ်၎င်း။ ဂဏိကာ စေဝ၊ လက်ပစ်အတတ်၎င်း။ နေပေဒါ စ၊ လေးမြားအတတ်၎င်း။ ပူရဏာ စ၊ ရှေးဟောင်း စကား အတတ်၎င်း။

(၁၁) တိကိစ္ဆာစ၊ ဆေးအတတ်၎င်း။ ဣတိဟာသာ စ၊ ရယ်ရွှင်ဖွယ်ရာ အတတ်၎င်း။ ဇောတိ စ၊ ဗေဒင်အတတ်၎င်း။ မာယာ စ၊ လှည့်စားတတ် သော အတတ်၎င်း။ ဆန္ဒတိ စ၊ ဆန်းကျမ်းအတတ်၎င်း။ ကေတု စ၊ သံတမန် အတတ်၎င်း။ မန္တာ စ၊ ဂါထာမန္တန်အတတ်၎င်း။ သဒ္ဓါ စ၊ သဒ္ဓါကျမ်းအတတ် ၎င်း။ ဣမေ ဤသည်တို့သည်ကား။ အဋ္ဌာရသကာ၊ ကဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ သိပ္ပါ၊ အတတ်ပညာတို့တည်း။

၅ ပညာရှိသူတို့သည် မမေးမူကား မပြောဆိုကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၂) အပုဋ္ဌော ပဏ္ဍိတော ဘေရိ၊ ပဠုန္ဓော ဟောတိ ပုစ္ဆိတော။
ဗမ္မလော ပုဋ္ဌော အပုဋ္ဌောပိ၊ ဗဟုမ္ပိ ဘဏတေ သဒါ။

လောကေ၊ လောက၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ အပုဋ္ဌော၊ သူမမေးမူကား။ ဘေရိ၊ စည်ကြီးသဖွယ်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပုစ္ဆိတော၊ သူတည်း

(၂၉၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

မေးမှုကား။ ပဇ္ဇာဇ္ဇော၊ မိုးကြီးသဖွယ်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ လောကော၊ လောက
၌။ ဗာလော၊ သူမိုက်သည်။ ပုဇ္ဇောပိ၊ မေးသော်၎င်း။ အပုဇ္ဇောပိ၊ မမေး
သော်၎င်း။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ဗဟုမိ၊ များစွာလည်း။ ဘဏတော၊ ပြောတတ်
သလျှင်ကတည်း။

၆ ရေအတိမ် အနက်ကို ကြာရိုးကို ကြည့်သဖြင့် သိအပ်ကြောင်းပါဠိအနက်

(၁၄) လေပွမာဏံ ကုမုဒနာဠု၊ ကုလပွမာဏံ ဝိနယောပစာနံ။
ဗျတ္တိပမာဏံ ကထိတဝါကျံ၊ ပထဝီပမာဏံ တိဏမိလာတံ။

လေပွမာဏံ၊ ရေအတိမ်အနက်ကို။ ကုမုဒနာဠု၊ ကြာရိုးကို မြင်သဖြင့်
သိအပ်၏။ ကုလပွမာဏံ၊ အမျိုးကောင်း၊ မကောင်းကို။ ဝိနယောပစာနံ၊
ကိုယ်အမှုအရာနှုတ်အမှုအရာကြည့်ခြင်းဖြင့်သိနိုင်၏။ ဗျတ္တိပမာဏံ၊ ပညာရှိမရှိကို။
ကထိတဝါကျံ၊ သူဆိုအပ်သော စကားဖြင့် သိနိုင်၏။ ပထဝီပမာဏံ၊ မြေကောင်း
မကောင်းကို။ တိဏမိလာတံ၊ မြက်ညှိုးမညှိုးကို မြင်သဖြင့် သိနိုင်၏။

၇ အတတ်နှင့်တူသော မိတ်ဆွေမရှိကြောင်း ပါဠိအနက်

(၂၃) နတ္ထိ ဝိဇ္ဇာသမံ မိတ္တံ၊ န စ ဗျာဓိသမော ရိပု။
န စ အတ္တသမံ ပေမံ၊ န စ ကမ္မသမံ ဗလံ။

ဝိဇ္ဇာသမံ၊ အတတ်နှင့်တူသော။ မိတ္တံ၊ အဆွေခင်ပွန်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
ဗျာဓိသမော၊ အနာနှင့်တူသော။ ရိပု၊ ရန်သူမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အတ္တသမံ၊
မိမိနှင့်တူမျှသော။ ပေမံ၊ ချစ်အပ်သောသူသည်။ န စ အတ္ထိ၊ မရှိ။ ကမ္မသမံ၊
ကံနှင့်တူသော။ ဗလံ၊ အားသည်။ န စ အတ္ထိ၊ မရှိ။

၈ ကျီးကန်းတို့အလယ်၌ ဟင်္သာသည် မတင့်တယ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၂၄) တံသော မဇ္ဈေ န ကာကာနံ၊ သီဟော ဂုန္ဒံ န သောဘတေ။
ဂဗြာမဇ္ဈေ တုရဂေါ၊ ဗာလမဇ္ဈေ စ ပဏ္ဍိတော။

တံသော၊ ဟင်္သာသည်။ ကာကာနံ၊ ကျီးတို့၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။
န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။ သီဟော၊ ခြင်္သေ့သည်။ ဂုန္ဒံ၊ နွားတို့၏။ မဇ္ဈေ၊
အလယ်၌။ န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။ တုရဂေါ၊ မြင်းသည်။ ဂဗြာမဇ္ဈေ၊
မြည်းတို့၏ အလယ်၌။ န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။ ဗာလမဇ္ဈေ၊ သူမိုက်တို့၏
အလယ်၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်။ န သောဘတေ၊ မတင့်တယ်။

၉. အရှားနှင့်တူသူ လေးယောက် ပါဠိအနက်

(၃၀) အနေထာ ရသံ ခါဒါ၊ အပလထာ ဟတာ နရာ။
အပညထာ ဝါကျကထာ၊ ဥမ္မတ္တကသမာ ဣမေ။

အနေထာ၊ ဥစ္စာမရှိပဲလျက်။ ရသံခါဒါ၊ အရသာ အစားကြူးသောသူ။
အပလထာ၊ ခွန်အားမရှိပဲလျက်။ ဟတာ နရာ၊ အသတ်အပုတ် ကြိုက်တတ်
သောသူ။ အပညထာ၊ ပညာမရှိပဲလျက်။ ဝါကျ ကထာ၊ စကား လိုလားသူ။
ဣမေ၊ ဤသည်တို့သည်ကား။ ဥမ္မတ္တကသမာ၊ အရှားနှင့်သာ တူကုန်၏။

၁၀ သူယုတ်မာနှင့် တူသော ထက္ခဏာသုံးပါး ပါဠိအနက်

(၃၁) အနုဂါယံ ဂမယန္တော၊ အပုစ္ဆာ ဗဟုဘာသကော။
အတ္တဂုဏံ ပကာသန္တော၊ တိဝိဓံ ဟိနလက္ခဏံ။

အနုဂါယံ၊ သူမခေါ်ပဲလျက်။ ဂမယန္တော၊ သူ့အိမ်သို့ သွားဖန်များ
သောသူ။ အပုစ္ဆာ၊ သူမမေးပဲလျက်။ ဗဟုဘာသကော၊ များစွာ ပြောလေ့
ရှိသောသူ။ အတ္တဂုဏံ၊ မိမိ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို။ ပကာသန္တော၊ ပလွှားတတ်
သောသူ။ ဣမံ တိဝိဓံ၊ ဤ သုံးပါးသည်။ ဟိနလက္ခဏံ၊ သူ့ယုတ်မာ၏
လက္ခဏာတည်း။

၁၁ မရောင့်ရဲသူ လေးယောက် ပါဠိအနက်

(၃၂) န တိတ္ထော ရာဇာနေမိ၊ ပဏ္ဍိတောပိ သုဘာသိတေ။
စက္ခုပိ ပိယဒဿနေ၊ န တိတ္ထော သာဂရော ဇလေ။

ရာဇာ၊ မင်းမည်သည်ကား။ နေမိ၊ ဥစ္စာ၌။ န တိတ္ထော၊ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။
ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်လည်း။ သုဘာသိတေ၊ စကားကောင်း၌။ န တိတ္ထော၊
ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။ စက္ခုပိ၊ မျက်စိသည်လည်း။ ပိယဒဿနေ၊ ချစ်သောသူကို
မြင်ခြင်း၌။ န တိတ္ထော၊ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။ သာဂရော၊ သမုဒ္ဒရာသည်။ ဇလေ၊
ရေ၌။ န တိတ္ထော၊ ရောင့်ရဲခြင်းမရှိ။

၁၂ ယောက်ျားများကို အထင်မသေးသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၃၃) ဟိနပုတ္တော ရာဇာမစ္စော၊ ဗာလပုတ္တော စ ပဏ္ဍိတော။
အနေထာ ဓနံ ဗဟု၊ ပုဂံသာနံ န မညထ။

(၂၉၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဟိန်ပုတ္တော၊ အမျိုးယုတ်သောသူ၏ သားဖြစ်လျက်လည်း။ ရာဇာမစ္ဆော၊ မင်းအမတ် ဖြစ်တတ်၏။ ဗာလပုတ္တော စ၊ သူမိုက်၏သား ဖြစ်လျက်လည်း။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိတတ်၏။ အနေဿ၊ ဥစ္စာမရှိသောသူ၏ သားဖြစ်လျက်လည်း။ ဓနံ၊ ဥစ္စာသည်။ ဗဟု၊ များစွာရှိတတ်၏။ တသွာ၊ ထို့ကြောင့်။ ပုရိသာနံ၊ ယောက်ျားတို့ကို။ န မညထ၊ မထေမဲ့မြင် မပြုကုန်ရာ။

၁၃ အမိယုတ် အဖယုတ်မှ မွေးသောသားသည် အမူအရာမကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်

(၅၂) မာတာဟိန်ဿ ဒုဗ္ဗာသာ၊ ပိတာဟိန်ဿ ဒုကြိယာ။

ဥဘော မာတာ ပိတာ ဟိန်ဒါ၊ ဒုဗ္ဗာသာ စ ဒုကိရိယာ။

မာတာဟိန်ဿ၊ အမိယုတ်သော သူအား။ ဒုဗ္ဗာသာ၊ စကားမကောင်း။ ပိတာ ဟိန်ဿ၊ အဖ ယုတ်သော သူအား။ ဒုကြိယာ၊ အကျင့် မကောင်း။ ဥဘော မာတာပိတာဟိန်ဒါ၊ အမိရော အဖပါ ယုတ်မှုကား။ ဒုဗ္ဗာသာ စ၊ စကားလည်း မကောင်း။ ဒုကိရိယာ စ၊ အကျင့်လည်း မကောင်း။

၁၄ အမိမြတ် အဖမြတ်မှ မွေးသောသားသည် အမူအရာ ကောင်းကြောင်း ပါဠိအနက်

(၅၃) မာတာသေဠဿ သုဘာသာ၊ ပိတာသေဠဿ သုကြိယာ။

ဥဘော မာတာ ပိတာ သေဠာ၊ သုဘာသာ စ သုကိရိယာ။

မာတာသေဠဿ၊ အမိမြတ်သောသူအား။ သုဘာသာ၊ စကားကောင်း၏။ ပိတာသေဠဿ၊ အဖမြတ်သော သူအား။ သုကြိယာ၊ အကျင့်ကောင်း၏။ ဥဘော မာတာပိတာသေဠာ၊ အမိရော အဖပါ မြတ်မှုကား။ သုဘာသာ စ၊ စကားလည်း ကောင်း၏။ သုကိရိယာ စ၊ အကျင့်လည်း ကောင်း၏။

၁၅ သူယုတ်မာ၏ မကောင်းသော အကျင့်အကြောင်း ပါဠိအနက်

(၅၅) သုနခေါ သုနခံ ဒိသ္မာ၊ ဒန္တံ ဒဿေတိ ဟိံ သိတုံ။

ဒုဇ္ဇနော သုဇနံ ဒိသ္မာ၊ ရောသယံ ဟိံ သ မိစ္ဆတိ။

သုနခေါ၊ ခွေးတကောင်သည်။ သုနခံ၊ ခွေးတကောင်ကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ ရောသယံ၊ ချုတ်ချယ်လျက်။ ဟိံ သိတုံ၊ ညှဉ်းဆဲအံ့သောငှါ။ ဒန္တံ၊ သွားကို။ ဒဿေတိ၊ ပြစ်။ ဒုဇ္ဇနော၊ သူယုတ်သည်။ သုဇနံ၊ သူတော်ကောင်းကို။

ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ ရောသယံ၊ ချုတ်ချယ်အံ့သောငှါ။ ဟိံသံ၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို။
ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။

၁၆ အုန်းသီးလောက်ကြီးသော မိမိအပြစ်ကို မမြင်၊ နှမ်းစေ့ခန့် ရှိသော
သူတပါးအပြစ်ကို မြင်သော ပါဠိအနက်

(၇၅) တိလမတ္တံ ပရေသံဝ၊ အပ္ပဒေါသဉ္စ ပဿတိ။
နာဠိကေရမ္ပိ သဒေါသံ၊ ခလဇာတော န ပဿတိ။

ခလဇာတော၊ ယုတ်သော သဘောရှိသောသူသည်။ ပရေသံဝ၊ သူတပါး
တို့၏သာလျှင်။ တိလမတ္တံ၊ နှမ်းစေ့ခန့်မျှရှိသော။ အပ္ပဒေါသံ၊ နည်းသော
အပြစ်ကို။ ပဿတိ၊ မြင်တတ်၏။ နာဠိကေရမ္ပိ၊ အုန်းသီးလောက်ရှိသည်လည်း
ဖြစ်ထသော။ သဒေါသံ၊ မိမိ၏အပြစ်ကို။ န ပဿတိ၊ မမြင်တတ်။

၁၇ ဥဩငှက်၏ အဆင်းသည် အသံသာဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၉၄) ကောကိလာနံ သရော ရူပံ၊ နာရီရူပံ ပတိဗ္ဗတံ။
ဝိဇ္ဇာ ရူပံ အရူပါနံ၊ ခမာ ရူပံ တပဿိနံ။

ကောကိလာနံ၊ ဥဩတို့၏။ ရူပံ၊ အဆင်းကား။ သရော၊ အသံတည်း။
နာရီရူပံ၊ မိန်းမတို့၏ အဆင်းကား။ ပတိဗ္ဗတံ၊ လင်ကို မြတ်နိုးစေခြင်းတည်း။
အရူပါနံ၊ ရုပ် ဆင်းသဏ္ဍာန် မကောင်းသော သူတို့၏။ ရူပံ၊ အဆင်းကား။
ဝိဇ္ဇာ၊ အတတ်တည်း။ တပဿိနံ၊ ရသေ့ ရဟန်းတို့၏။ ရူပံ၊ အဆင်းကား။
ခမာ၊ သည်းခံခြင်းတည်း။

၁၈ မိန်းမတို့၏ ဥစ္စာကား အဆင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၉၅) ဣတ္ထိနဉ္စ ဓနံ ရူပံ၊ ပုရိသာနံ ဝိဇ္ဇာ ဓနံ။
ဘိက္ခုနဉ္စ ဓနံ သီလံ၊ ဣဇာနဉ္စ ဓနံ ဗလံ။

ဣတ္ထိနံ၊ မိန်းမတို့၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကား။ ရူပံ၊ အဆင်းတည်း။ ပုရိသာနံ၊
ယောက်ျားတို့၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကား။ ဝိဇ္ဇာ၊ အတတ်တည်း။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်း
တို့၏။ ဓနံ၊ ဥစ္စာကား။ သီလံ၊ သီလတည်း။ ဣဇာနံ၊ မင်းတို့၏။ ဓနံ၊
ဥစ္စာကား။ ဗလံ၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါတည်း။

(၃၀၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၁၉ ထမင်းကို အစာမကြေမီ မချီးမွမ်းအပ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၉၉) ဇိဏ္ဏမန္တံ ပသံသေယျ၊ ဒါရဉ္စ ဂတယောဗ္ဗနံ။

ရဏာပုနာဂတံ သူရံ၊ သဿဉ္စ ဂေဟမာဂတံ။

အန္တံ၊ ထမင်းကို။ ဇိဏ္ဏံ၊ အစာကြေမှု။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရ၏။ ဒါရဉ္စ၊ မယားကိုလည်း။ ဂတယောဗ္ဗနံ၊ အရွယ်လွန်မှု။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရ၏။ သူရံ၊ ရဲမက်ကို။ ရဏာပုနာဂတံ၊ စစ်အောင်၍ပြန်မှု။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရ၏။ သဿံ၊ ကောက်ကို။ ဂေဟမာဂတံ၊ အိမ်သို့ရောက်မှု။ ပသံသေယျ၊ ချီးမွမ်းရ၏။

၂၀ နှစ်လင် သုံးထင် ပြောင်းပြီသော မိန်းမသည် မာယာများတတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၀၀) ဒိတ္တိပတိကာ နာရိ စ၊ ဘိက္ခု ဒိတ္တိ ဝိဟာရိကော။

ဒိတ္တိပါသမုတ္တော ပက္ခိ၊ ကတမာယာ ဗဟူတရံ။

ဒိတ္တိပတိကာ၊ နှစ်လင် သုံးထင် ကွာပြီးသော။ နာရိ စ၊ မိန်းမသည်၎င်း။ ဒိတ္တိဝိဟာရိကော၊ နှစ်ကျောင်း သုံးကျောင်း ပြောင်းပြီးသော။ ဘိက္ခု စ၊ ရဟန်းသည်၎င်း။ ဒိတ္တိပါသမုတ္တော၊ ကျော့ကွင်းမှ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် လွတ်ပြီးသော။ ပက္ခိ စ၊ ငှက်သည်၎င်း။ ဗဟူတရံ၊ အလွန်များစွာ။ ကတမာယာ၊ ပြုအပ်သော မာယာရှိကုန်၏။

၂၁ သူယုတ်မာကို ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့် ယဉ်ကျေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၀၁) ဒုဇ္ဇနံ ပဟာရော ဒန္တိ၊ အမိတ္တံ ဒန္တိ အဘာဏိကော။

ဣတ္တိနံ ပျာသနံ ဒန္တိ၊ ရာဂိနံ အပ္ပဘောဇနံ။

ဒုဇ္ဇနံ၊ သူယုတ်ကို။ ပဟာရော၊ ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရ၏။ အမိတ္တံ၊ မကောင်းသော အဆွေခင်ပွန်းကို။ အဘာဏိကော၊ စကားဆိုမြဲကို မဆိုသဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရ၏။ ဣတ္တိနံ၊ မကောင်းသောမိန်းမကို။ ပျာသနံ၊ စည်းစိမ်ကို မအပ်နှင်းသဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရ၏။ ရာဂိနံ၊ အစာ၌တပ်မက်တတ်သောသူကို။ အပ္ပဘောဇနံ၊ အစားရှားခြင်းဖြင့်။ ဒန္တိ၊ ယဉ်ကျေးရ၏။

၂၂ သားတရာပင် မွေးဖွားသော်လည်း စွန့်ပစ်ထိုက်သော မိန်းမအကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၀၂) ဝိဝါဒသီလိ ဥဿယဘာဏိနိ၊ ပဿတဏှိ ဗဟုပါကဘုတ္တိနိ။

အဂ္ဂန္တဘုတ္တိ ပရဂေဟဝါသိနိ၊ နာရိ စဇေ ပုတ္တသတမ္ပိ ပုမာ။

ဝိဝါဒသီလံ၊ ငြင်းခုံတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ ဥသုယဘာဏိနိံ၊ ငြူစူစောင်း
မြောင်းတတ်သော စကားကို ဆိုလေ့ရှိ၏။ ပဿတဏှိံ၊ မြင်တိုင်းကိုလည်း
နှစ်သက်တတ်၏။ ဗဟုပါကဘုတ္တိနိံ၊ များစွာလည်း ချက်ပြုတ်၍စားတတ်၏။
အဂ္ဂန္ဓဘုတ္တိံ၊ လင်၏အဦးကို စားတတ်၏။ ပရဂေဟဝါသိနိံ၊ သူတပါးအိမ်သို့
လည်း သွားတတ်နေတတ်သော အလေ့ရှိ၏။ တံ နာရိံ၊ ထိုမိန်းမကို ပုတ္တုထတမ္ပိ၊
သားတရပင်မြင်ငြားသော်လည်း။ ပုမာ၊ ယောကျ်ားသည်။ စတေ၊ စွန့်ပစ်ရာ၏။

၂၃ ဆင်းရဲသော အမျိုး၌ ဖြစ်စေကာမူ ထိမ်းမြားသင့်သော မိန်းမပျိုအကြောင်း
ပါဠိအနက်

(၁၀၇) သာမာ မိဂက္ခိ တနုမဇ္ဈဂတ္တာ၊
သုဂ္ဂ သုကေသိ သမပန္နိဒန္တိ။
ဂမ္ဘိရနာဘိ ယုဝတိ သုသီလိ၊
ဟိနကုလေသု ဇာတာပိ ဝိဝါဟေ။

ယာ ယုဝတိ၊ အကြင်မိန်းမပျိုသည်။ သာမာ၊ ရွှေသော အသားအရေလည်း
ရှိ၏။ မိဂက္ခိ၊ သမင်မျက်စိကဲ့သို့ ညိုသောမျက်စိလည်းရှိ၏။ တနုမဇ္ဈဂတ္တာ၊
ခါးသေး တင်ကျယ် ငယ်သော ဝမ်းလည်းရှိ၏။ သုဂ္ဂ၊ ဆင်နာမောင်းကဲ့သို့
သွယ်ပျောင်းသော ပေါင်လည်း ရှိ၏။ သုကေသိ၊ ရှည်၍ အဖျားကော့တက်
သော ဆံလည်းရှိ၏။ သမပန္နိဒန္တိ၊ ကြီးငယ် မထင် ညီညွတ်သော သွား အစဉ်
လည်းရှိ၏။ ဂမ္ဘိရနာဘိ၊ နက်သောချက်လည်းရှိ၏။ သုသီလိ၊ ကောင်းသော
အလေ့အကျင့်လည်းရှိ၏။ သာ ယုဝတိ၊ ထိုမိန်းမပျိုသည်။ ဟိနကုလေသု၊
ယုတ်သော အမျိုးတို့၌။ ဇာတာပိ၊ ဖြစ်သော်လည်း။ တံ၊ ထိုမိန်းမပျိုကို။
ဝိဝါဟေ၊ ဆက်ဆံထိမ်းမြားရာ၏။

၂၄ အရွယ်လွန်ပြီးသော ယောကျ်ားသည် မိန်းမငယ်ကို ယူသဖြင့် ပျက်စီးတတ်
ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၁၁) အတိတယောဗ္ဗနော ပေါသော၊ အာနေတိ တိဗ္ဗရတ္တနိံ။
တဿ ဣဿာ န သုပတိ၊ တံ ပရာဘဝတော မုခံ။
အတိတယောဗ္ဗနော၊ အရွယ်လွန်ပြီးသော။ ပေါသော၊ ယောကျ်ားသည်။
တိဗ္ဗရတ္တနိံ၊ တည်သီးမျှ ငယ်သော သားမြတ်ရှိသော။ ယုဝတိ၊ မိန်းမပျိုကို။

(၃၀၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အာနေတိယူဆောင်သိမ်းပိုက်၏။ တဿာ၊ ထိုမိန်းမပျိုအား။ ဣဿာ၊ သူတပါး တို့နှင့်ပျော်ပါးမည်ကို မနာလိုဝန်တို့ခြင်းကြောင့်။ န သုပတိ၊ မအိပ်နိုင်။ တံ၊ ထိုငယ်သော မယားအား သိမ်းပိုက်ခြင်းသည်။ ပရာဘဝတော၊ ပျက်စီးအံ့ သည်၏။ မုခံ၊ အကြောင်းတည်း။

၂၅ ရဟန်းသည် မရောင့်ရဲမှု ပျက်စီးတတ်ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၁၇) နဋ္ဌော ယတိ အသန္တုဋ္ဌော၊ သန္တုဋ္ဌော စ မဟိပတိ။
လဇ္ဇော စ ဂဏိကာ နဋ္ဌော၊ နိလ္လဇ္ဇော စ ကုလဓိတာ။

ယတိ၊ ရဟန်းသည်။ အသန္တုဋ္ဌော၊ မရောင့်ရဲမှု၊ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။ မဟိပတိစ၊ မြေကြီးသနင်း ပြည့်ရှင်မင်းသည်ကား။ သန္တုဋ္ဌော၊ ရောင့်ရဲတတ်မှု။ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။ ဂဏိကာ၊ ပြည့်တန်ဆာမသည်။ လဇ္ဇော၊ ရှက်တတ်မှု။ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။ ကုလဓိတာ၊ အမျိုးကောင်းသမီးသည်။ နိလ္လဇ္ဇော၊ မရှက်တတ်မှု။ နဋ္ဌော၊ ပျက်၏။

၂၆ ငှက်တို့၏ အားသည် ကောင်းကင်၌သာရှိကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၁၈) ပက္ခိနံ ဗလ မာကာသော၊ မစ္ဆာန မုဒက ဗလံ။
ဒုဗ္ဗလဿ ဗလံ ရာဇော၊ ကုမာရာနံ ရုဒံ ဗလံ။

ပက္ခိနံ၊ ငှက်တို့၏။ ဗလံ၊ အားကား။ အာကာသော၊ ကောင်းကင်တည်း။ မစ္ဆာနံ၊ ငါးစဉ့်၏။ ဗလံ၊ အားကား။ ဥဒကံ၊ ရေတည်း။ ဒုဗ္ဗလဿ၊ အားနည်းသော သူ၏။ ဗလံ၊ အားကား။ ရာဇော၊ မင်းတည်း။ ကုမာရာနံ၊ သူငယ်တို့၏။ ဗလံ၊ အားကား။ ရုဒံ၊ ဝိုကြွေးခြင်းတည်း။

၂၇ နာယကဂုဏ် (၆) ပါး ပါဠိအနက်

(၁၁၉) ခမာ ဇာဂရိယုဋ္ဌာနံ၊ သံဝိဘာဂေါ ဒယိက္ခဏာ။
နာယကဿ ဆဋ္ဌင်္ဂါနိ၊ တေဟေဝ နာယကော ဘဝေ။

ခမာ၊ သည်းခံခြင်း၎င်း။ ဇာဂရိယ၊ နိုးကြားခြင်း၎င်း။ ဥဋ္ဌာနံ၊ ထကြွလုံ့လ ဝီရိယရှိခြင်း၎င်း။ သံဝိဘာဂေါ၊ ကောင်းစွာဝေဖန်တတ်ခြင်း၎င်း။ ဒယာ၊ သနားခြင်း၎င်း။ ဣက္ခဏာ၊ မြော်မြင်ခြင်း၎င်း။ တာ၊ ထိုတရား တို့သည်။ နာယကဿ၊ အကြီးအကဲလုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဆဋ္ဌင်္ဂါနိ၊ ခြေဒွက်ပါးသော

အင်္ဂါတို့တည်း။ ဧဝံဟေဝ၊ ထိုခြောက်ပါးသော အင်္ဂါ တို့ဖြင့်သာလျှင်။
နာယကော၊ အကြီးအကဲသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်ရ၏။

(မဟာဗိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရား၏မူ)

၂၈ တကြိမ်တည်းသာလျှင် စကားဆိုတတ်သူများ ပါဠိအနက်

(၁၂၀) သင်္ကံ ဝေန္တိ ရာဇာနော၊ သင်္ကံ သမဏပြာဟ္မဏာ။

သင်္ကံ သပ္ပုရိသာ လောကေ၊ ယေ ဓမ္မော သနန္တနော။

လောကေ၊ လောက၌။ ရာဇာနော၊ မင်းတို့သည်။ သင်္ကံ၊ တကြိမ်သာ
လျှင်။ ဝေန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ သမဏပြာဟ္မဏာ၊ ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့သည်။ သင်္ကံ၊
တကြိမ်သာ။ ဝေန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ သပ္ပုရိသာ၊ ဘုရားစသော သူတော်ကောင်းတို့
သည်။ သင်္ကံ၊ တကြိမ်သာ။ ဝေန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ ယေ-ဧသော ဓမ္မော၊ ဤသို့သော
သဘောတရားသည်။ သနန္တနော၊ ရှေးသူတော်ကောင်းတို့၏ အကျင့်တည်း။

၂၉ လောက၌ မကောင်းသောသူ (၄) ယောက် ပါဠိအနက်

• (၁၂၁) အလသော ဂီဟိံ ကာမဘောဂီ န သာဓု။

အသညတော ပဗ္ဗဇိတော န သာဓု။

ရာဇာ အနိသမ္မကာရီ န သာဓု။

ပဏ္ဍိတော ကောဓနော တံပိ န သာဓု။

လောကေ၊ လောက၌။ အလသော၊ ပျင်းရိသော။ ကာမဘောဂီ၊ အိမ်ယာ
ထောင်သော။ ဂီဟိံ၊ လူသည်။ န သာဓု၊ မကောင်း။ အသညတော၊ ကိုယ်နှုတ်
နှလုံး မစောင့်သုံးသော။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းသည်။ န သာဓု၊ မကောင်း။
အနိသမ္မကာရီ၊ မဆင်မခြင် ပြုလေ့ရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ န သာဓု၊
မကောင်း။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိလျက်။ ကောဓနော၊ အမျက်ထွက်တတ်မှု။ တံပိ၊
ထိုအမျက်ထွက်ခြင်းသည်လည်း။ န သာဓု၊ မကောင်း။

၃၀ မင်းများပြုအပ်သော အမှုကိစ္စ (၄) မျိုး ပါဠိအနက်

(၁၂၂) အာယံ ခယံ သယံ ဇညာ၊ ရာဇာ သယံ ကတာကတံ။

နိဂ္ဂဟေ နိဂ္ဂဟေတံဗ္ဗံ၊ ပဂ္ဂဟေ ပဂ္ဂဟာရဟံ။

ရာဇာ၊ မင်းသည်။ အာယံ၊ အခွန်အတုတ်၏ ထွက်မထွက်ကို၎င်း။ ခယံ၊ မျိုး
ရိက္ခာ ကုန်မကုန်ကို၎င်း။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ ဇညာ၊ သိအောင်ပြုရ၏။ ကတာ

(၃၀၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကတံ၊ အမှုထမ်းသည်မထမ်းသည်ကိုလည်း။ သမ္ဘာ၊ ကိုယ်တို့၌။ ဇညာ၊ သိအောင် ပြုရာ၏။ နိဂ္ဂဟေတပ္ပံ၊ နိဂ္ဂဟေတပ္ပံ၊ နိဂ္ဂဟေတပ္ပံ၊ နိဂ္ဂဟေတပ္ပံ။ နိဂ္ဂဟေ၊ နိဂ္ဂဟေ။ ပဂ္ဂဟာရဟံ၊ ချီးမြှောက်ခြင်းငှါထိုက်သောသူကိုလည်း။ ပဂ္ဂဟေ၊ ချီးမြှောက် ရာ၏။

၃၁ သားသမီး မကောင်း မိဘခေါင်း ပါဠိအနက်

(၁၂၈) မာတာ ပုတ္တကရံ ပါပံ၊ သိဿပါပံ ဂုရု တထာ။
ဇာတေ ရဋ္ဌကရံ မါပံ၊ ဇာတေပါပံ ပုရောဟိတော။

လောကေ၊ လောက၌။ ပါပံ၊ ယုတ်မာသောအမှုကို။ ပုတ္တကရံ၊ သားတည်း ပြုမှုကား။ မာတာ၊ အမိပြုသည်မည်၏။ တထာ၊ ထိုအတူ။ သိဿပါပံ၊ တပည့် တည်း မကောင်းမှုပြုမှုကား။ ဂုရု၊ ဆရာပြုသည်မည်၏။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုကို။ ရဋ္ဌကရံ၊ တိုင်းသူပြည်သားတည်း ပြုမှုကား။ ဇာတေ၊ မင်းပြုသည်မည်၏။ ဇာတေ ပါပံ၊ မင်းတည်းမကောင်းမှု ပြုမှုကား။ ပုရောဟိတော၊ ပုရောဟိတ် ပြုသည် မည်၏။

၃၂ ပညာရှိသည် မရောက်သေးသော ဘေးကို မြင်သည်ရှိသော် အဝေးကပင် ရှောင်တတ်သော ပါဠိအနက်

(၁၄၂) အနာဂတံ ဘယံ ဒိသ္မာ၊ ဒုရတော ပရိဝဇ္ဇယေ။
အာဂတဉ္စ ဘယံ ဒိသ္မာ၊ အဘိတော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။

ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိမည်သည်။ အနာဂတံ၊ မရောက်သေးသော။ ဘယံ၊ ဘေးကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်သည်ရှိသော်။ ဒုရတော၊ အဝေးက။ ပရိဝဇ္ဇယေ၊ ရှောင် ကွင်းရာ၏။ အာဂတံ၊ ရောက်လာသော။ ဘယံ၊ ဘေးကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်မှုကား။ အဘိတော၊ ကြောက်ရွံ့တတ်သော သဘောမရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃၃ ကွမ်း၏ အရိုးနှင့် အဖျားသည် ပစားကောင်း၊ အရွက်ကိုသာ စားကောင်း ကြောင်း ပါဠိအနက်

(၁၄၉) တမ္ပုလဿ မဇ္ဈေ ပတ္တေ၊ ကုဝေရော ရက္ခတိ သဒါ။
မူလမှိ ရက္ခတိ ယက္ခော၊ အဂ္ဂမှိ စ ကာဠကဏ္ဍိကာ။
တာနိ ဘုဠေယျ သိန္နိတွာ၊ သိရိ ဝေ ပဝဇတိ။

တမ္ပုလဿ၊ ကွမ်း၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌ဖြစ်သော။ ပတ္တေ၊ အရွက်၌။
 ကုဝေရော၊ ကုဝေရနတ်မင်းကြီးသည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ ရက္ခတိ၊ စောင့်၏။
 မူလမိ၊ အရင်း၌။ ယက္ခေ၊ ဘီလူးသည်။ ရက္ခတိ၊ စောင့်၏။ အဂ္ဂမိ၊ စ၊ အဖျား
 ၌လည်း။ ကာဠကဏ္ဍိကာ၊ ကာဠကဏ္ဍီမိစ္ဆာနတ်ယုတ်မာသည်။ ရက္ခတိ၊ စောင့်
 ၏။ တသ္မာ၊ ထိုကြောင့်။ တာနိ၊ ထိုအရင်းအဖျားတို့ကို။ ဆိန္ဒိတု၊ ဖြတ်၍။
 ဘုဠေယျ၊ စားရာ၏။ ဝေံ၊ ဤသို့ စားသည်ရှိသော်။ သိရိ၊ ဘုန်းကျက်သရေ
 အည်။ ပဇာတိ၊ တိုးပွား၏။

၃၄ သူယုတ်မာသည် အစပထမသာကောင်း၍ ကြာလျှင် မကောင်းသော
 ပါဠိအနက်

(၁၆၂) ပဗ္ဗေ ပဗ္ဗေ ကမေနုစ္ဆု၊ ဝိသေသရသဝါဂ္ဂတော။
 တထာ သုမေတ္တိနော သာဓု၊ ဝိပရိတောဝ ခုဇ္ဇနော။

လောကေ၊ လောက၌။ ဥစ္ဆု၊ ကြံသည်။ အဂ္ဂတော၊ အဖျားမှ။ ကမေန၊
 အစဉ်ဖြင့်။ ပဗ္ဗေ ပဗ္ဗေ၊ အဆစ်တိုင်း အဆစ်တိုင်း။ ဝိသေသရသဝါ၊ အလွန်
 ထူးသော အရသာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သုမေတ္တိနော၊ အဆွေခင်ပွန်း
 ကောင်းဖြစ်သော။ သာဓု၊ သူတော်သူမြတ်သည်။ တထာ၊ ထိုကြံ၏ အဖျားမှ
 အရင်းသို့တိုင်အောင်လွန်၍ချီသည်နှင့်တူ၏။ ခုဇ္ဇနော၊ ယုတ်မာသော အဆွေ
 ခင်ပွန်းကား။ ဝိပရိတောဝ၊ အရင်းအစသာချီ၍ အဖျားတိုင်လတ်သော်
 မချီသော ကြံ၏သဘောတည်း။

စတုရင်္ဂဗလ အမတ်ကြီးပြုစုသော လောကနီတိကျမ်းဖြစ်၏၊ ထို့ထက်
 အကျယ်ကိုသိလိုပါက လောကနီတိကျမ်းကို ကြည့်ပါ။

လောကနီတိ ပဏ္ဍိတ အဏ္ဍကား နိဗ္ဗိတံ။

အတွေ့တွေ ကလျာ

၁ ငါးပါးသီလ ခံယူခြင်းအကြောင်း သိကောင်းစရာ

ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ-ဟု ဆိုအပ်သော စကားသည် ရှိခိုးလို၍ အခွင့်ပြုပါ အခွင့်ပြုပါ အခွင့်ပြုပါ-ဟု ခွင့်တောင်းသော စကားဖြစ်၏။ ၎င်း၏ ရှေး၌ ဆိုရမည်ဖြစ်သော အပါယ်လေးပါး စသော စကားတို့သည် သက်ဆိုင်ရာ အခန်း၌ ပါရှိပြီးဖြစ်၍ ထပ်၍ဖော်မပြတော့ပေ။ ရှိခိုးသူများက လိုရာဆု တောင်း၍ ကန်တော့ပြီးလျှင် ဘုန်းတော်ကြီးမှ ဆုများ ပေးပြီးသောအခါ-

အဟံ ဘန္တေ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စသီလံ ဓမ္မံ ယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံ ကတွာ သီလံ ဒေထ မေ ဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ (၎င်း)

တတိယမ္ပိ (၎င်း)

ဟု ဘုန်းတော်ကြီးမှ သုံးကြိမ်ဆိုပေး၍ သီလယူသူများက လိုက်၍ ဆိုကြ ရ၏။ စင်စစ်မှာ ထိုစကားသည် သီလတောင်းယူသူကိုယ်တိုင်ကဆိုရသောစကား ဖြစ်ပေသည်။ (သို့သော်) သီလတောင်းသူများကိုယ်တိုင်က မဆိုတတ်ကြသဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီးမှ ဆိုပေးခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

၎င်းအနက်။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ တိသရဏေန၊ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဉ္စသီလံ၊ အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော။ ဓမ္မံ၊ ကိုယ်ကျင့်သီလကို။ ယာစာမိ၊ တောင်းပါ၏။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ တုမေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ အနုဂ္ဂဟံ၊ ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ မေ၊ တပည့်တော်အား။ သီလံ၊ ကိုယ်ကျင့်သီလကို ဒေထ၊ ပေးတော်မူပါဘုရား။

စကားပြေ။ ။အရှင်ဘုရား တပည့်တော်သည် သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်ကိုယ်ကျင့် ငါးပါး သီလကို တောင်းပါသည်။ အရှင်ဘုရား တို့သည် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ တပည့်တော် တောင်းသော ကိုယ်ကျင့်ငါးပါးသီလကို ပေးတော်မူပါဘုရား။ ထိုသို့ သုံးခါဆိုပြီးမှ ဘုန်းတော်ကြီးက အောက်ပါစကားဖြင့်-

ဘုန်းတော်ကြီး။ ။ယမဟံ ဝဒါမိ တံ ဝဒေထ။

အနက်။ ။ ယံ၊ အကြင် စကားကို။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဝဒါမိ၊ ဆို၏။ တံ၊ ထိုငါဆိုသော စကားအတိုင်း။ ဝဒေထ၊ လိုက်ဆိုကြကုန်။

စကားပြေ။ ။ သင်တို့ သီလတောင်းသည့်အတွက် ယခု ငါ ဆိုတော့မည့် အတိုင်း သင်တို့အားလုံး နောက်က လိုက်ဆိုကြ။

သီလယူသူ။ ။ အာမ ဘန္တေ။

အနက်။ ။ အာမ၊ မှန်ပါ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။

စကားပြေ။ ။ မှန်ပါ အရှင်ဘုရား။

ပြီးမှ ဘုန်းတော်ကြီးက သရဏဂုံနှင့် ငါးပါးသီလ ပေးတော့မည် ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦးစွာရှိခိုးကြရန် အောက်ပါစကားကို ဆိုပေ၏။

ဘုန်းတော်ကြီး။ ။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(သုံးကြိမ်)

အနက်။ ။ အရဟတော၊ လူ့၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ တို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ထသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ သစ္စာလေးရပ် ဉေယျ ငါး တန် တရားမှန်ကို မဖောက်မပြန် သယမ္မုဉာဏ်ဖြင့် မိမိအလိုလို ကိုယ် တော်တိုင် သိတော်မူပြီးထသော။ တဿ ဘဂဝတော၊ ထိုဘုန်းတော် ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား။ နမော၊ ရိုသေ မြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဤသို့ဘုန်းတော်ကြီးမှ ရွှေကဆိုပေး၍ သီလယူကြသူများက နောက်မှ သုံးကြိမ် လိုက်ဆိုရ၏။ ယင်းသို့ ဆိုပေးပြီးသော် သရဏဂုံကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ကြစေရန် တဖန် ရွှေမှ ဆိုပေး၏။

ဘုန်းတော်ကြီး။ ။ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမိ (၄င်း)
တတိယမိ (၄င်း)

အနက်။ ။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဓမ္မံ၊ တရားတော်မြတ်ကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ သံဃံ၊ သံဃာတော်မြတ်ကို။ သရဏံ၊

(၃၀၈) အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ယင်းသို့ သရဏဂုံ
ခံယူပြီးသော်—

ဘုန်းတော်ကြီးမှ။ ။ တိသရဏဂဟဏံ ပရိပုဏ္ဏံ။

အနက်။ ။ တိသရဏ ဂဟဏံ၊ သရဏဂုံ သုံးပါးကို ယူပြီး၍။ ပရိပုဏ္ဏံ၊
ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံကြပြီ။

စကားဖြေ။ ။ သင်တို့ သရဏဂုံ သုံးပါး ယူပြီး၍ ပြည့်စုံကြပြီ။ သီလယူသူ
များက (အာမ ဘန္တေ) အာမ၊ မှန်ပါ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။

ထို့နောက် မိမိတို့ရွှေ့က တောင်းထားခဲ့သော ပါဏာတိပါတ စသော
ငါးပါးသီလကို ပေး၍ ပြီးဆုံးသောအခါ။

ဘုန်းတော်ကြီးမှ။ ။ တိသရဏေန သဟ ပဉ္စင်္ဂသီလံ သာဓုကံ ကတော
အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ။

အနက်။ ။ တိသရဏေန၊ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဉ္စင်္ဂသီလံ၊
အင်္ဂါငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော သီလတော်ကို။ သာဓုကံ၊ ကောင်းစွာ။
ကတော၊ ပြု၍။ အပ္ပမာဒေန၊ မမေ့မလျော့သော သတိတရားဖြင့်။
သမ္မာဒေထ၊ ပြည့်စုံကြကုန်လော့။

သီလယူသူ။ ။ (အာမ ဘန္တေ) ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား။

၂ အကောင်းဆုံးဘုရားရှိခိုး

ရုဏ်တော်ကွန်ချာ ပါဠိ

၁။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ၊ အရဟံ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ အရဟန္တံ
သိရသာ ဝန္တာမိ၊ အရဟန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ပထမော ဝဇီရပါကာရော၊ သော
ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ။

၂။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော
ဘဂဝါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္တာမိ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဒုတိယော
ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

၃။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော ဝတ
သော ဘဂဝါ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ သိရသာ ဝန္တာမိ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ သရဏံ
ဂစ္ဆာမိ၊ တတိယော ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော။

၄။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သုဂတော၊ သုဂတော ဝတ သော ဘဂဝါ၊ သုဂတံ သိရသာ ဝန္နာမိ၊ သုဂတံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ စတုတ္ထော ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သုဂတော။

၅။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ လောကဝိဒ္ဓု၊ လောကဝိဒ္ဓု ဝတ သော ဘဂဝါ၊ လောကဝိဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္နာမိ၊ လောကဝိဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ပဉ္စမော ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ လောကဝိဒ္ဓု။

၆။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သိရသာ ဝန္နာမိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆဋ္ဌော ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ။

၇။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ သိရသာ ဝန္နာမိ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သတ္တမော ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ။

၈။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ ဗုဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္နာမိ၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ အဋ္ဌမော ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဗုဒ္ဓေါ။

၉။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ ဝတ သော ဘဂဝါ၊ ဘဂဝန္တံ သိရသာ ဝန္နာမိ၊ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ နဝမော ဝဇီရပါကာရော၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ ဘဂဝါ။

ဂုဏ်ဇာတ်ကွန်ချာ အနက်

၁။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ အရဟံ ဝတ၊ လူ့နတ်၊ ပြုဟော သတ္တဝါတို့၏ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ပါပေစွတကား။ ။ အရဟန္တံ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္နာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရိုခိုးပါ၏။ ။ အရဟန္တံ၊

(၃၁၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့် လည်း။ အရဟံ၊ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ပံထမော၊ ရွှေဦးစွာသော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၂။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမည်တော်မူပါပေ၏။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝတ၊ ဥေယျဓံတရား ငါးပါးနှင့်တကွ ခပ်သိမ်းသော တရားအပေါင်းကို မဖောက်မပြန် သယမ္ဗူ ဉာဏ်ဖြင့် မိမိအလိုလို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပေစွတကား။ ။သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ခပ်သိမ်းသော တရားအပေါင်းကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော် သည်။ ဝန္ဓာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ခပ်သိမ်း သော တရားအပေါင်းကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော၊ ခပ်သိမ်းသော တရားအပေါင်းကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ဒုတိယော၊ နှစ်ခုမြောက် ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၃။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်း ကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န မည်တော် မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော ဝတ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် သုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ် ရှစ်ပါး၊ စရဏတဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေစွ တကား။ ။ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော် သည်။ ဝန္ဓာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နံ၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ် ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ် ပါ၏။ ။ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်း

ကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော၊ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ
သော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ တတိယော။
သုံးခုမြောက် ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်
စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၄။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်း
ကြောင့်လည်း။ သုဂတော၊ သုဂတ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊
ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သုဂတော ဝတ၊ ခြောက်ခုနီးသော စကားတို့တွင်
မကောင်းသောလေးခုနီးကိုပယ်၍ ကောင်းသောနှစ်ခုနီးကိုသာ ဆိုတော်မူတတ်
ပါပေစွတကား။ ။ သုဂတံ၊ ကောင်းသောစကားကိုသာ ဆိုတော်မူတတ်သော
မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာမြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်
တော်သည်။ ဝန္ဓာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ သုဂတံ၊
ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူသောမြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ
ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။
သုဂတော၊ ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူသော။ သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာ
ဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ စတုတ္ထော၊ လေးခုမြောက် ဖြစ်သော။ ဝဇီရ
ပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ပါစေသတည်း။

၅။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော
အကြောင်းကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကဝိဒ္ဓမည်တော်မူပါပေ၏။ ။
သောဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ လောကဝိဒ္ဓ ဝတ၊ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရ
လောက၊ ဩကာသလောကတည်းဟူသော လောကသုံးပါးကို သိတော်မူထိုက်
ပါပေစွတကား။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောကသုံးပါးကို သိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား
ကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာမြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္ဓာမိ၊
ရိုသေမြတ်နိုးလက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ လောကဝိဒ္ဓ၊ လောက သုံးပါးကို
သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊
ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓ၊
လောကသုံးပါးကို သိတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။
မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ပဉ္စမော၊ ငါးခုမြောက် ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊
စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

(၃၁၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ ဝတ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသော တိရစ္ဆာန် ယောက်ျား၊ ဘီလူးယောက်ျား၊ လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား တို့ကို လိမ်မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူထိုက်ပါပေစွတကား။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသူတို့ကို လိမ်မာယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္တာမိ၊ ရိသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေးသူတို့ကို လိမ်မာ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ မလိမ်မာ မယဉ်ကျေး သူတို့ကို လိမ်မာ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်သော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ဆဋ္ဌော၊ ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၇။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ ဝတ၊ နတ် လူတို့၏ ဆရာတဆူဖြစ်တော်မူထိုက်ပါပေစွတကား။ ။ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာတဆူဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္တာမိ၊ ရိသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာတဆူဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏ ဆရာတဆူဖြစ်တော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ သတ္တမော၊ ခုနစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၈။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဗုဒ္ဓမည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ ဝတ၊ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူပါပေစွတကား။ ။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္တာမိ၊ ရှိသေ့မြတ်နိုးလက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာလေးပါးမြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ အဋ္ဌမော၊ ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၉။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘဂဝါ မည်တော်မူပါပေ၏။ ။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ ဘဂဝါ ဝတ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံတော်မူပါပေစွတကား။ ။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဝန္တာမိ၊ ရှိသေ့မြတ်နိုးလက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပါ၏။ ။ ဘဂဝန္တံ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ နဝမော၊ ကိုးခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝဇီရပါကာရော၊ စိန်တံတိုင်းကြီးပမာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း။

၃ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

ဧတ္ထ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ၊
 ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာပဟာနေန ပဟိနာပါယဂမနော၊
 သတ္တကုတ္တုပရမော သောတာပန္နော နာမ ဟောတိ။

(၃၁၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ထွေ၊ ဤဂီပိယနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌။ သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကို။
ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာပဟာနေန၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကိုပယ်ခြင်းဖြင့်။
ပဟိနာပယဂမနော၊ အပါယ်သို့ သွားခြင်းကိုပယ်ပြီးသည်ဖြစ်၍။ သတ္တက္ခတ္တု
ပရမေ၊ လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်တို့၌ (၇) ကြိမ်သာလျှင် ပဋိသန္ဓေ ယူခြင်းရှိသော။
သောတာပန္နော နာမ၊ သောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(သောတာပန်တို့သည် အပါယ် တံခါးပိတ်၍ အများဆုံး (၇) ကြိမ်သာ
ပဋိသန္ဓေ ယူ၏။)

၄ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

သကဒါဂါမ်မဂ်၊ ဘာဝေတွာ၊ ရာဂဒေါသမောဟာနံ၊
တနုကရတ္တာ၊ သကဒါဂါမ် နာမ ဟောတိ၊
သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္ဓာ။

သကဒါဂါမ်မဂ်၊ သကဒါဂါမ်မဂ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ ရာဂဒေါသ
မောဟာနံ၊ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ကို။ တနုကရတ္တာ၊ ခေါင်းပါးအောင်
ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သကိ ဒေဝ၊ တကြိမ်သာလျှင်။ ဣမံ လောကံ၊
ဤလူ့ပြည်သို့။ အာဂန္ဓာ၊ လာ၍။ သကဒါဂါမ်နာမ၊ သကဒါဂါမ်မည်သည်။
ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(သကဒါဂါမ်သည် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ကို ခေါင်းပါးအောင် ပြုပြီး၍
လူ့ပြည်၌ တကြိမ်သာလျှင် ပဋိသန္ဓေ ယူ၏။)

၅ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

အနာဂါမ်မဂ်၊ ဘာဝေတွာ၊ ကာမရာဂ ဗျာပါဒါနံ၊

မနဝသေသပ္ပဟာနေန အနာဂါမ် နာမ ဟောတိ အနာဂန္ဓာ ဣတ္ထတ္ထံ၊

အနာဂါမ်မဂ်၊ အနာဂါမ်မဂ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ ကာမရာဂ
ဗျာပါဒါနံ၊ ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့ကို။ မနဝသေသပ္ပဟာနေန၊ အကြွင်းမဲ့
ပယ်ခြင်းဖြင့်။ ဣတ္ထတ္ထံ၊ ဤကာမဘုံသို့။ အနာဂန္ဓာ၊ မလာမူ၍။ အနာဂါမ်နာမ၊
အနာဂါမ်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(အနာဂါမ်တို့သည် ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့ကို ပယ်ပြီး၍ ဤလူ့ဘုံသို့ပြန်
မလာပဲ သုဒ္ဓဝါသဗြဟ္မာဘုံသို့ ရောက်၍ ထိုဘုံ၌ပင် ရဟန္တာများ ဖြစ်ကြ၏။)

၆ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် အကြောင်း သိကောင်းစရာ

အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ အနဝသေသ ကိလေသပ္ပဟာနေန
အရဟာ နာမ ဟောတိ ခိဏာသဝေါ လောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော။

အရဟတ္တမဂ္ဂံ၊ အရဟတ္တမဂ်ကို။ ဘာဝေတွာ၊ ပွားစေ၍။ အနဝသေသ
ကိလေသပ္ပဟာနေန၊ အကြွင်းမဲ့ကိလေသာပယ်ခြင်းဖြင့်။ ခိဏာသဝေါ၊ ကုန်ပြီး
သော အာသဝေါရှိသော။ လောကေ၊ လူလောက၌။ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော၊
မြတ်သောအလှူကို ခံထိုက်သော။ အရဟာ နာမ၊ ရဟန္တာမည်သည်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။

၇ ရဟန်းတော်များ ဝါဆိုသည့်အခါ၌ ရွတ်ဆိုသော ပါဠိအနက်

ဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁) ရက်နေ့တွင် အောက်၌ဖော်ပြပါ (ပါဠိ) ကို
(သုံးကြိမ် ရွတ်ဆို၍ ဝါဆိုကြရ၏။)

ပါဠိ။ ။ “ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝသံ ဥပေမိ” ဟု
(သုံးကြိမ်မြောက် ဆိုရ၏။)

အနက်။ ။ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ၊ ဤကျောင်း၊ ဤအရံအတား အတွင်း၌။
ဣမံ တေမာသံ၊ ဤဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး။ ဝသံ၊ နေခြင်း မိသ်းခိုခြင်းကို။
ဥပေမိ၊ ပြုပါ၏။ (ဝါဆိုပါ၏။)

၈ ရဟန်းများ ဝါတွင်း၌ ဝါပန်သည့်အခါ ရွတ်ဆိုရသော ပါဠိအနက်

- (က) အန္တောသတ္တာဟေ ပဋိနိဝတ္တဿာမိ။ (သုံးကြိမ်မြောက် ဆိုရမည်)
- (ခ) တနည်း သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ ပဋိနိဝတ္တဿာမိ။ (သုံးကြိမ်မြောက်ဆိုရမည်)
- (က) အနက် အဟံ၊ ငါသည်။ အန္တောသတ္တာဟေ၊ (၇) ရက် အတွင်း၌။
ပဋိနိဝတ္တဿာမိ၊ တဖန်ပြန်လာပါအံ့။
- (ခ) တနည်းအနက် အဟံ၊ ငါသည်။ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ၊ (၇) ရက်
အတွင်း၌။ ပဋိနိဝတ္တဿာမိ၊ တဖန်ပြန်လာပါအံ့။

ဝါပန်ပြီး ခရီးသွားသည့်အခါ ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ မိမိနေသောကျောင်းသို့
ပြန်မရောက်ပါက ဝါပျက်၏။ (ဝါပျက်က ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏။)

၉ ဝါပန်ပြီးက သတိပြုစရာများ

မှတ်ချက်။ ။ရဟန်းတော်များသည် ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး မိမိတို့ ဝါဆို ထားသော ကျောင်း၏ အရံအတား အတွင်း၌သာ အရုဏ်ခံရမည်၊ အရုဏ်မတက်မီ ကျောင်းအရံအတား အပြင်ဘက်သို့ မထွက်ရ၊ အရုဏ် တက်ပြီးမှသာလျှင် အရံအတွင်းမှ အပြင်သို့ ထွက်ရမည်၊ အရုဏ် မတက်မီ အရံအပြင်ဘက်သို့ ထွက်ပါက အနည်းဆုံး ခြေတလှမ်း ကျူးမိပါက ဝါပျက်၏၊ ဝါကျိုး၏။

နောက်တဖန်။ ။ခရီးသွားမည်ဟု ဝါပန်ပြီးသော ရဟန်းသည် ကျောင်းအပြင်သို့ ရောက်ပြီးမှထီး၊ ဘိနပ် မေ့ကျန်၍ ကျောင်းအတွင်း သို့ဝင်၍ ပြန်ယူသည်ရှိသော် ပထမဝါပန်ခြင်းသည် ပျက်ပြယ်ပြီဖြစ်၏၊ ယင်းသို့ ပျက်ပြယ်သည်ဖြစ်၍ ဒုတိယအကြိမ် ထပ်၍ ဝါပန်ပြီးမှ ခရီးသွားရမည်၊ ဒုတိယအကြိမ် ဝါမပန်ပဲ ခရီးသွားခဲ့သော် ဝါကျိုး ပျက်၏၊ ဝါကျိုးပျက်သော ရဟန်းနှင့် ဝါမဆိုသော ရဟန်းတို့သည် ဒုက္ကဋ်အာပတ် သင့်၏၊ (သို့သော်) ဝါတွင်းကာလ၌ ပစ္စည်းလေးပါး ခေါင်းပါးသောကြောင့်၎င်း၊ အန္တရာယ် အမျိုးမျိုး ကြောင့်၎င်း၊ အခြားတနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ပါလျှင် အာပတ်မသင့်ပေ။

၁၀ ဝါတွင်းအခါ လဝက်၌ ဥပုသ်ပြုရသော ပါဠိအနက်

ရဟန်းများသည် ဝါတွင်းကာလ လဝက်ဖြစ်သော (၁၅)ရက်မြောက်သော နေ့၌ ဥပုသ်ပြုရသည်။

ဥပုသ်ပြုခြင်း ပါဠိ။ ။သုဏာတု မေ အာယသ္မန္တာ အဇ္ဈပေါသထော ပန္န ရသော၊ ယဒါယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ မယံ အညမညံ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရေယျာမ။

စကားပြေ။ ။အရှင်ဘုရားတို့...အရှင်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်၏ စကား ကို နာတော်မူလော့၊ ယနေ့ ဥပုသ်နေ့သည် (၁၅) ရက်မြောက်သော နေ့တည်း၊ အရှင်တို့အား လျှောက်ပတ်သော အခါရှိသော ကံသည် အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် တပည့်တော်တို့သည် အချင်းချင်း ပါရိသုဒ္ဓိ ဥပုသ်ကို ပြုကြပါကုန်စို့။

အာပတ်စင်ကြယ်ပုံကို ပန်ကြားခြင်း
ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် ဝါကြီးကြားပုံ

(က) ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ အာဂုသော ပရိသုဒ္ဓေါတိ မံ ဓာရေထ။
အနက်။ ။အာဂုသော၊ ငါ့ရှင်တို့။ အဟံ၊ ငါသည်။ ပရိသုဒ္ဓေါ၊ အာပတ်မှ
စင်ကြယ်ပါ၏။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပရိသုဒ္ဓေါတိ၊ အာပတ်မှ စင်ကြယ်သောသူ ဟူ၍။
ဓာရေထ၊ မှတ်ကြပါကုန်လော့။

ပါရိသုဒ္ဓိဥပုသ် ဝါဇယ် ကြားပုံ

(ခ) ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ ဘန္တေ ပရိသုဒ္ဓေါ တိ မံ ဓာရေထ။

အနက်။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရားတို့။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ပရိသုဒ္ဓေါ၊
အာပတ်မှ စင်ကြယ်ပါ၏။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ ပရိသုဒ္ဓေါတိ၊ အာပတ်မှ
စင်ကြယ်သောသူ ဟူ၍။ ဓာရေထ၊ မှတ်ကြပါကုန်လော့။

၁၁ ဒေသနာကြားခြင်း (သို့မဟုတ်) အာပတ်ပြေခြင်း ပါဠိအနက်

(ဝါဇယ်က စ၍ ဆိုရသည်။)

- ဝါဇယ်။ ။အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာအာပတ္တိယော အာဝိ ကရောမိ။
- ဝါကြီး။ ။သာဓု အာဂုသော သာဓု သာဓု။
- ဝါဇယ်။ ။အဟံ ဘန္တေ သမ္မဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ သဗ္ဗာအာပတ္တိယော
အာပဇ္ဇိံ တာ တုမ္ပမူလေ ပဋိဒေသေမိ။
- ဝါကြီး။ ။ပဿသိ အာဂုသော တာ အာပတ္တိယော။
- ဝါဇယ်။ ။အာမ ဘန္တေ ပဿာမိ။
- ဝါကြီး။ ။အာယတိံ အာဂုသော သံဝရေယျာသိ။
- ဝါဇယ်။ ။သာဓု သုဠု ဘန္တေ သံဝရိသာမိ။
- ဝါကြီး။ ။သာဓု အာဂုသော သာဓု သာဓု။
- ဝါဇယ်။ ။အနက်။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။
သဗ္ဗာအာပတ္တိယော၊ အလုံးစုံသော သင့်သမျှ အာပတ်တို့ကို။
အာဝိကရောမိ၊ ထင်စွာပြုပါ၏။

(၃၁၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာထိုကာကျမ်း

- ဝါကြီး။ ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။
- ဝါငယ်။ ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ သမ္မဟုလော၊ များစွာကုန်သော။ နာနာဝတ္ထုကာ၊ အမျိုးမျိုးဝတ္ထုရှိကုန်သော။ သဗ္ဗာအာပတ္တိယော၊ အလုံးစုံသော အာပတ်တို့သို့။ အာပဇ္ဇိ၊ ရောက်ပါပြီ။ တာ၊ ထိုအာပတ်တို့ကို။ တုမ္မုလေ၊ အရှင်ဘုရားတို့ထံ၌။ ပဋိဒေသေမိ၊ ထင်စွာပြောပြပါ၏။
- ဝါကြီး။ ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ တာ အာပတ္တိယော၊ ထိုအပြစ်တို့ကို။ ပဿသိ၊ ရှု၏လော။ (မြင်၏လော။)
- ဝါငယ်။ ။ အာမ ဘန္တေ၊ မှန်ပါအရှင်ဘုရား။ ပဿာမိ၊ ရှုပါ၏။ (မြင်ပါ၏။)
- ဝါကြီး။ ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ အာယတိံ၊ နေောင်အခါ၌။ သံဝရေယျာသိ၊ စောင့်စည်းလော့။
- ဝါငယ်။ ။ သုဠဘန္တေ၊ ကောင်းပါပြီအရှင်ဘုရား။ သာဓု၊ ကောင်းစွာ။ သံဝရိဿာမိ၊ စောင့်စည်းပါအံ့။
- ဝါကြီး။ ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။ သာဓု၊ ကောင်းပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ တဖန် ဝါကြီးမှ ပြန်ဆိုရမည်။ ဝါကြီးမှ ပြန်၍ ဆိုသောအခါ “အဟံ ဘန္တေ နှင့် အာဝုသော” နေရာပြောင်းရုံသာ ထူး၏။

၁၂ ဝါကျွတ်သည့်အခါ ပဝါရဏာပြုရာ၌ ဆိုသော ပါဠိအနက်

သံသံ ဘန္တေ ပဝါရေမိ ဒိဠေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ ဝဒန္တံ မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။

အနက်။ ။ ဘန္တေ၊ အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား။ သံသံ၊ သံဃာတော်ကို။ ပဝါရေမိ၊ ဖိတ်ကြားပါ၏။ အာယသ္မန္တော၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ ဒိဠေန ဝါ၊ မတော်တာမြင်လျှင်၎င်း။ သုတေန ဝါ၊ မတော်တာ ကြားလျှင်၎င်း။ ပရိသင်္ကာယ ဝါ၊ ယုံမှား သံသယ ရှိလျှင်၎င်း။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ အနုကမ္ပံ၊ အစဉ်သနားသည်ကို။ ဥပါဒါယ၊ အကြောင်းပြု၍။ ဝဒန္တံ၊ ပြောဆိုကြပါကုန်။ ပဿန္တော၊ အပြစ်ကိုမြင်သည်ရှိသော်။ ပဋိကရိဿာမိ၊ ကုစားပါအံ့။

၁၃ ရဟန်းများလူထွက်သည့်အခါ၌ ဆိုရသော ပါဠိအနက်

ဂိဟိတိ မံ ဓာရေဟိ-အိမ်ရာထောင်သောသူဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။
ဂဟဋ္ဌောတိ မံ ဓာရေဟိ-အိမ်၌နေသော သူဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။
ဥပါသကောတိ မံ ဓာရေဟိ-ဥပါသကောဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။
သာမဏေရောတိ မံ ဓာရေဟိ-သာမဏေ ဟူ၍ မှတ်ပါဘုရား။

ဖော်ပြပါ စာတခုနှင့် ရဟန်းတပါးထံ၌ လူထွက်လိုသော စိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍ တခုခုကို ဆိုပြီး၍ လူဝတ်လဲပါမှ လူအဖြစ်သို့ ရောက်၏။ အထက်ပါ တခုခုကို မဆိုပဲနှင့် သင်္ကန်းကို ချွတ်ပစ်သော်လည်း လူမဖြစ်ပေ။

သတိပြုရန်မှာ။ ။လူထွက်လိုသော စိတ်မရှိပဲနှင့် ထွက်ခဲ့သော် ရဟန်း သိက္ခာမစင်ပဲ ရဟန်းလူထွက် ပေါပေါပျက်ပျက် ဖြစ်တတ်၏။ သာမဏေများ လူထွက်သည့်အခါ၌ မည်သည့်စာမှ ဆိုရန်မလို၊ သင်္ကန်းချွတ်က လူဖြစ်၏။

၁၄ ရဟန်းသည် ဆွမ်းလောင်းသော မိန်းမ၏မျက်နှာကို မကြည့်အပ်ကြောင်း

သာရတ္ထော ဣတ္ထိယာ ယောနိံ၊ မုခံ ဝါ ဘိက္ခဒါယိကာ။
ပရဿ ပတ္တမုဇ္ဈာန-သညီ ဝါ အတ္တနော မုခံ။
အာဒါသော ဒကပတ္တေ ဝါ၊ ဩလောကေယျဿ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ။

သာရတ္ထော၊ တပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဣတ္ထိယာ၊ မိန်းမ၏။ ယောနိံ ဝါ၊ အင်္ဂါဇာတ်ကို၎င်း။ ဘိက္ခဒါယိကာ၊ ဆွမ်းလောင်းသော မိန်းမ၏။ မုခံ ဝါ၊ မျက်နှာကို၎င်း။ ဥဇ္ဈာနသညီ၊ ကဲ့ရဲ့လိုသော အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ပရဿ၊ သူတပါး၏။ ပတ္တံ ဝါ၊ သပိတ် ဆွမ်းခွက်ကို၎င်း။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ မုခံ၊ မျက်နှာကို။ အာဒါသေ ဝါ၊ ကြေးမုံ၌၎င်း။ ဥဒကပတ္တေ ဝါ၊ ရေခွက်၌၎င်း။ ဩလောကေယျ၊ ကြည့်ငြားအံ့။ အဿ၊ ထိုရဟန်းအား။ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ် သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဝိနည်းတော်မှ)

၁၅ ရဟန်းများမနုတ်ပယ်သင့်သော (လောမာ) များကို ပြသောပါဠိအနက်

ဒီဗေ နုဓေ စ ကေသေ စ၊ နာသလောမေ န ဓာရယေ။
န လမ္ဘံ ဝီသတိမဋ္ဌံ၊ သမ္မာဓေ လောမဟာရဏံ။

(၃၂၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဒီဗေ နခေ စ၊ အသားထက် ရှည်သော ခြေသည်း လက်သည်းတို့ကို၎င်း။
ဒီဗေ ကေသေ စ၊ အခါ နှစ်လထက်၊ ပမာဏ နှစ်သစ် ရှည်သော ဆံပင်တို့ကို
၎င်း။ ဒီဗေ နာသ လောမေ နှာခေါင်းမှ အပသို့ ထွက်သော ရှည်သော
နှာခေါင်းမွေးတို့ကို၎င်း။ န ဓာရယေ၊ မဆောင်ရာ။ ဝါ-ဖထားရာ။ ဝီသထိမဋ္ဌံ၊
နှစ်ဆယ်သော ခြေသည်း လက်သည်းတို့ကို အပြေအပြစ် ပြုခြင်းကို၎င်း။
သမ္မာဓေ၊ ပဿာဝမင် (အင်္ဂါဇာတ်) လက်ကတီးကြားဟု ဆိုအပ်သော
ကျဉ်းမြောင်းရာအရပ်၌။ လောမဟာရဏံ၊ အမွေးနုတ်ခြင်းကို။ န လဗ္ဗံ၊
မရအပ်။ (ဝါ) မလုပ်အပ်။

၁၆ ရဟန်းများသည် ခိုးသူတို့၏ အကျိုးမဲ့ကို မပြုသင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်
ဟရန္တေသု ပရိက္ခာရံ၊ စောရော စောရောတိ ဘာသိတေ။
အနတ္တယေသံ ဂဏန္တေ၊ ဒဏ္ဍံ ဝိဝါဿ တတ္တကံ။

ပရိက္ခာရံ၊ သပိတ်၊ သက်န်း စသော ပရိက္ခရာကို။ ဟရန္တေသု၊ ခိုးသူတို့
ဆောင်ယူကုန်သည် ရှိသော်။ ဝါ၊ သူခိုးခိုးနေစဉ်။ သေ၊ ထိုခိုးသူ၏။ အနတ္တယ၊
အကျိုးမဲ့ကိုပြုခြင်းငှါ။ စောရော စောရောတိ ဘာသိတေ၊ ခိုးသူခိုးသူဟု ဆိုအပ်
သောကြောင့်။ ဒဏ္ဍံဂဏန္တေ၊ မင်းအမတ်တို့၏ ဥစ္စာဒဏ်ကို ရယူသည်ရှိသော်။
(ဝါ) ထေဝင်ကျ အပြစ်ပေး ခံရသည်ရှိသော်။ တတ္တကံ၊ ထိုရယူသမျှသော
ဥစ္စာဒဏ်သည်။ အဿ၊ ထိုခိုးသူဟု ကြွေးကြော်သော ရဟန်းအား။ ဝိဝါ၊
အစားထိုက်၏။

မှတ်ချက်။ ။ မိမိလှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ခိုးသူအား အပြစ်ဒဏ် ခံရသည်ရှိသော်
မိမိလည်း အကျိုးတူ ခံစားရသည် မည်၏။
(ခုဒ္ဒသိက္ခာ ပကိဏ္ဍက ကဏ္ဍမှ သိက္ခာပုဒ်များ ဖြစ်သည်။)

၁၇ ရဟန်းများသည် မင်းများ၏ ကစားကွင်း စသည်၌ မကြည့်အပ်ကြောင်း
ပါဠိအနက်

ရာဇာဂါရံ ပေါက္ခရဏိ၊ ဥယျာနံ စိတ္တဂါရကံ။
ကိဠတ္ထံ ဝစ္စတော ဒဠှံ၊ အာရာမံ ဒုက္ကဋ္ဌံ ကတံ။
ကိဠတ္ထံ၊ မင်း၏ကစားခြင်းငှါ။ ကတံ၊ ပြုအပ်သော။ ရာဇာဂါရံ၊ မင်းကွန်း
ကို၎င်း။ (ဝါ) ကစားကွင်းကို၎င်း။ ပေါက္ခရဏိ၊ ရေကန်ကို၎င်း။ ဥယျာနံ၊

မြို့ပတ်ဥယျာဉ်ကို၎င်း။ စိတ္တာဂါရကံ၊ ပန်းချီဆေး ရေးသော ဇရပ်ကို၎င်း။
အာရာမံ၊ မြို့တွင်းဥယျာဉ်ကို၎င်း။ ဒဠု၊ ကြည့်ရှုခြင်းငှါ။ ဂစ္ဆတော၊ သွားသော
ရဟန်းအား။ ဒုက္ကဋံ၊ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်၏။

၁၈ ရဟန်းများသည် ကျန်းမာလျက်ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ဖိနပ်မစီးသင့်
ကြောင်း ပါဠိအနက်

န သန္တရုတ္တရော ဂါမံ၊ ကလ္လော ဝါ သဥပါဟနော။
ပဝိသေယျ န ဓာရေယျ၊ စာမရိံ မကသဗိဇနိံ ။

သန္တရုတ္တရော၊ သင်းပိုင်ကိုယ်ဝတ်ကိုသာ ဝတ်ရုံ၎င်း။ ကလ္လော၊ ဤသာ
ရွှင်လန်းကျန်းမာလျက်။ သဥပါဟနော ဝါ၊ ဖိနပ်စီး၎င်း။ ဂါမံ၊ ရွာသို့။
န ပဝိသေယျ၊ မဝင်ရာ။ စာမရိံ မကသဗိဇနိံ ။ စာမရိံမြီးဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော
ခြင်နှင်ယပ်ကို။ န ဓာရေယျ၊ မဆောင်ရာ။

၁၉ ရဟန်းများသည် ကျန်းမာလျက်ရှိက မြို့ရွာအတွင်း၌ ထီးမဆောင်သင့်
ကြောင်း ပါဠိအနက်

အဂိလာနော န ဆိန္နေယျ၊ ကေသေ ကတ္တရိယာ ဗဟိ။
အာရာမတော န ဓာရေယျ၊ ဆတ္တံ လဗ္ဘတိ ဂုတ္တိယာ။

အဂိလာနော၊ မနာမဗျားသော ရဟန်းသည်။ ကေသေ၊ ဆံပင်တို့ကို။
ကတ္တရိယာ၊ ကတ်ကျေးဖြင့်။ န ဆိန္နေယျ၊ မကိုက်ဖြတ်ရာ။ အာရာမတော၊
အာရာမ၏ဥပစာမှ။ ဗဟိ၊ အပ၌။ ဆတ္တံ၊ ထီးကို။ န ဓာရေယျ၊ မဆောင်ရာ။
ဂုတ္တိယာ၊ မိုးအခါ၌ သင်္ကန်းကို လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဓာရဏံ၊ ဆောင်ခြင်းကို။
လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။ (ဝါ) ယူဆောင်ရာ၏။

သိသင့်သိထိုက်သည့် အနည်းငယ်မျှကိုသာ ဗဟုသုတအလို့ငှါ ထည့်သွင်း
ခြင်းဖြစ်၏။ အကျယ်ကိုသိလိုပါက ခုဒ္ဒသိက္ခာ ပကိဏ္ဍက ကဏ္ဍကို ကြည့်ပါလေ။

၂၀ ပြုလုပ်မှုကိစ္စဟူသမျှကို နေ့ရက်မရွေ့ပဲ ပြုလုပ်သင့်ကြောင်း ပါဠိအနက်
အဇ္ဇေဝ ကိစ္စံ အာတပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။

နဟိနော သင်္ကရံတေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

အဇ္ဇေဝ၊ ရက်ဆိုင်းမရွေ့ ဤယနေ့ပင်လျှင်။ ကိစ္စံ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စ ဟူသမျှကို။
အာတပံ၊ ယနေ့ပင်လျှင် ပြုလုပ်အပ်၏။ သုဝေ၊ နှေးမြင့်ရှည်ကြာ နက်ဖန်ကာ၌။

(၃၂၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

မရဏံ၊ အခြေမှောက်ယွင်း သေပျောက်ခြင်းကို။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။
ဇညာ၊ မှုချပိုင်ပိုင် သိစွမ်းနိုင်အံ့နည်း။ မဟာသေနေန၊ တပါးမကများလှစွာ
သောစစ်သည်အခြံအရံရှိထသော။ တေန မစွနာ၊ အသေသတ်ခွင်း ရှင်သေမင်း
နှင့်။ သင်္ကရံ၊ ဘယ်နေ့ကျမှ ခေါ်လာပါဟု ကြောင်းပြစ်ကံသွင်း တိုင်ပင်
ချိန်းချက်ခြင်းသည်။ နဟိနော-နဟိဝေ၊ တရံတခါမျှ ယမန်အခါက မပြုခဲ့ဘူး
သည်သာလျှင်ကတည်း။

အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည်ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ရှိနေ
စဉ်အခါ ရဟန်းတို့အား ဝိပဿနာတရားနှင့်ပတ်သက်၍ ကျင့်ကြံအား
ထုတ်ရန် ဟောတော်မူ၏။ ယင်းသို့ဟောရာ၌ နက်ဖန် သဘက်ခါဟူ၍
ရက်ရွှေ့မနေအပ်ကြောင်း၊ မည်သူသည်မည်သည့်နေ့၌ သေမည်ဟု မသိ
ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့်ယနေ့ပင်ပြုကျင့်အပ်ကြောင်းကိုဟောတော်မူ၏။
(သတ္တဝါတို့၏ သေခြင်းသည် သေမင်းနှင့်အချိန်းအချက် ထားခြင်း
သည် မရှိ၊ သေမင်းသည် - တံစိုးလက်ဆောင်ထိုး၍ ရခြင်းသည် မရှိ၊
သေမင်းနှင့် ရင်ဆိုင်၍ စစ်ပြိုင်ရခြင်း သည်လည်း မရှိ၊ သေမင်းအား
အောင်နိုင်သည်ဟူ၍လည်းမရှိ၊ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့သည် သေမင်း
ခေါ်ရာသို့ ကောက်ကောက်ပါအောင် လိုက်ကြရ၏။)

“ကာတဗ္ဗ”ဟူ၍ မူကွဲရှိ၏။ ကာတဗ္ဗသည် ပြုလုပ်ခြင်း ဒါနနှင့် သင့်လျော်၏။
အာတပံသည် လုံ့လ စိုက်ထုတ်ခြင်း ဝိပဿနာနှင့် သင့်လျော်၏။
ထို့ကြောင့် မိမိတို့ကြိုက်ရာကို သုံးပါ။

(ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ၄-ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ ၁-ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်)

၂၁ မျက်စိသည်အဆင်းနှင့်တွေ့ပါက ရာဂစိတ်ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပါဠိအနက်
စက္ခု ရူပေန သံဝါသာ၊ ရာဂပုတ္တံ ဝိဇာယတိ။
မဟာနတ္တကရော သော စ၊ သံဝါသံ တေန ဝါရယေ။

စက္ခု၊ မျက်စိသည်။ ရူပေန၊ အဆင်းနှင့်။ သံဝါသာ၊ ပေါင်းဆုံမိသော
အခါ။ ရာဂပုတ္တံ၊ ရာဂတည်းဟူသော သားကို။ ဝိဇာယတိ၊ မျက်စိ၌ ဖွားမြင်၏။
သော စ၊ ထို ရာဂ တည်းဟူသော သားသည်လည်း။ မဟာနတ္တကရော၊

ကြီးစွာသောအကျိုးမဲ့ကိုပြုတတ်၏။ တေန်၊ ထို့ကြောင့်။ သံဝါသံ၊ မျက်စိနှင့် အဆင်း ပေါင်းဆုံခြင်းကို။ ဝါရယေ၊ တားမြစ်ရာ၏။

(ရာဟုလောဝါဒသုတ်)

၂၂ ခန္ဓာဝန်ကိုထမ်းဆောင်၍နေရခြင်းသည်အလွန်ပင်ပန်းကြောင်းပါဠိအနက်

ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ဘာရာဟာရာ ဟိ ပုဂ္ဂလော။

ဘာရာဒါနံ ဒုက္ခံ လောကေ၊ ဘာရနိက္ခေပနံ သုခံ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား၊ ချစ်သမီး အပေါင်းတို့။ လောကေ၊ လောကသုံးဖြာ တုံသုံးရွာ၌။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တည်းဟူသော မေဇ္ဇထေလ္လာ ငါးခန္ဓာတို့သည်။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ ဘာရာ၊ လေးလံလှစွာသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးတို့ပါပေတည်း။ ပုဂ္ဂလော၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဟူသမျှသည်။ ဟိ၊ ကေန်စင်စစ်။ ဘာရာဟာရာ၊ ပင်ပင် ပန်းပန်း ဝန်ကိုထမ်းရသော ဝန်ထမ်း အလုပ်သမား ကြီးပါပေတည်း။ ဘာရာ ဒါနံ၊ ခန္ဓာဝန်ကို အားသွန်ကြီးပမ်း မချပဲထမ်း၍ နေရခြင်းသည်။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင် အပိုပင်လုပ်ရသော အလုပ်ကြီး ပါပေတည်း။ ဘာရနိက္ခေပနံ၊ ခန္ဓာဝန်ကို အားသွန်ကြီးပမ်း မထမ်းမရွက်ပဲ ငုံးကနဲ ပစ်ချလိုက်ရခြင်းသည်။ သုခံ၊ ချမ်းသာတကာတို့ထက် အထွဋ်အထိပ်ဖြစ်သော အမြတ်ဆုံးသောချမ်းသာ အစစ်ကြီးပါတည်း။

(ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် ၃-ဘာရဝဂ်၊ ၁-ဘာရသုတ်)

၂၃ အချိန်ကာလကိုမဖြုန်းဘဲ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်မှုကိုရှုသင့်ကြောင်းပါဠိအနက်

ဥဒယဗ္ဗယသင်္ခါရေ၊ နိဗ္ဗိန္ဒိတောန ပဏ္ဍိတော။

သကိစ္စံ အနုယျုဇ္ဈေယျ၊ မောဃကာလံ န ခေပယေ။

ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပညာရှိသောသူသည်။ ဥဒယဗ္ဗယသင်္ခါရေ၊ ဖြစ်မှု ပျက်မှု ရုပ်နာမ်နှစ်ခု သင်္ခါရ တရားစု၌။ နိဗ္ဗိန္ဒိတိ၊ ငြီးငွေ့အောင် ပြုရာ၏။ နိဗ္ဗိန္ဒိတောန၊ ငြီးငွေ့အောင် ပြုပြီးသည်ဖြစ်၍။ သကိစ္စံ၊ မိမိကိစ္စ ဟူသမျှကို။ အနုယျုဇ္ဈေယျ၊ နေ့ညဉ့်မယုတ်ကြီးစားအားထုတ်ရာ၏။ မောဃကာလံ၊ အကျိုး မပြီးအချည်းနှီးသော အချိန်ကာလကို။ န ခေပယေ၊ မကုန်ခန်းစေရာသတည်း။

(၃၂၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၄ စေတနာကို ကံဟူ၍ ဟောစိတ်ပူခြင်း ပါဠိအနက်

စေတနာဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံ ဝဒါမိ၊ စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရေတိ
ကာယေန ဝါစာယ မနုဿ။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သား၊ ချစ်သမီးတို့။ ဧဝံတနံ၊ စေတနာကို။ ကမ္မံ၊ ကံဟူ၍။
အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ ဝဒါမိ၊ မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ စေတယိတွာ၊ စေတနာနှင့်
စေ့ဆော်၍။ ဝါ-လုံ့ဆော်၍။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ ဝါစာယ၊ နှုတ်ဖြင့်
ဖြစ်စေ။ မနုဿ၊ စိတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ။ ကမ္မံ၊ အမှုကို။ ကရေတိ၊ ပြုလုပ်ရာ၏။
(တိကအင်္ဂုတ္တိ၊ ရှိပါဠိတော်)

၂၅ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထင်ရှားသောလက်ရွေးစင်လင်္ကာများ

ကိုယ်ဒိုင်လိုဆိုး၊ နတ်

ငါ့မြင်း၊ ငါစီး၊ ငါ့ထီး၊ ငါဆောင်း၊ ငါကျောင်း၊ ငါထိုင်၊ ဘယ်သူဆိုငံဟု၊
ကိုယ်ပိုင်လိုဆိုး၊ မာနမိုး၍၊ ကြောင်းကျိုးမသိ၊ ပြုမိပြုရာ၊ မအပ်စွာတည့်။

မင်းတို့မတော်ကြောင်း၊ လင်္ကာ

မင်းတို့မတော်၊ တရားချော်က၊ မြေပေါ်လူများ၊ မဆိုထားနှင့်၊ မိုးဖျား
နက္ခတ်၊ အာကာဓာတ်က၊ ပြိုဟ်နတ်ရာသီ၊ သွားမညီဘူး။

ဗိုလ်လူယုတ်ရက်၊ လင်္ကာ

မင်းပျက်မင်းချွတ်၊ ကျင့်ဝတ်မစည်၊ ယွင်းသွေဖီက၊ ပြည်မချမ်းသာ၊ ပြည်ကြီး
နာလျက်၊ များစွာပြည်သူ၊ အိုးနှယ်ဆူ၍၊ ဗိုလ်လူယုတ်ရက်၊ စစ်ကြီးထွက်၏။

ရွှေဆောင်နွားနား၊ လင်္ကာ

ရွှေဆောင်နွားလား၊ အကောက်သွားက၊ နောက်နွားတသိုက်၊ အကောက်
လိုက်၏၊ ရွှေဆောင်နွားမူး၊ အဖြောင့်ကူးသော်၊ အထူးနောက်ပါ၊ နွားတကာ
လည်း၊ ပြောင့်စွာမြစ်၌၊ ကူးနောက်လိုက်၏။

ဓမ္မသဘော၊ လင်္ကာ

ဓမ္မသဘော၊ ဘယ်လိုဟောလည်း၊ လိပ်ကျောကြောင်ကော်၊ ပြောင်ချော်
ချော်နှင့်၊ ပျော်တပြုံးပြုံး၊ မော်မဆိုးတည်း။

မဟာဩသဓ၊ လင်္ကာ

ကာမရောဂါ၊ ဝမ်းတွင်းနာကား၊ ကုရာ နတ္ထိ၊ ဆေးမရှိတည်း၊ မိမိပညာ
အရင်းသာလျှင်၊ မဟာဩသဓ၊ ဆေးမည်စွန့်။

အထွေထွေ ကဏ္ဍ

မိန်းမဟူဘိ လင်္ကာ

မိန်းမဟူဘိ၊ ထိုလူထွဏ်ကား၊ မရှိမကောင်း၊ ရှိမကောင်း၊ မပေါင်းလည်းခက်၊
ပေါင်းလည်း ခက်၏။

ထိုအတ္ထိကား လင်္ကာ

လောကီဘုံသား၊ လူယောက်ျားတို့၊ မယားဟူဘိ၊ ထိုလူထွဏ်ကား၊ မရှိ
မကောင်း၊ ရှိမကောင်း၊ မပေါင်းလည်းခက်၊ ပေါင်းလည်း ခက်၏။

လှေခွဲမြင်းဆို လင်္ကာ

မိန်းမဟူငြား၊ သဘောအားဖြင့်၊ ယောက်ျားတကာ၊ ဆက်ဆံရာကြောင့်၊
ပမာမယွင်း၊ လှေခွဲမြင်းသို့၊ စီးနင်းသူနောက်၊ ကောက်ကောက်ချည့်သာ၊
ဆောင်ရာပါ၏။

မိန်းမအလို လင်္ကာ

စိန်ကဲ ရွှေကဲ၊ ဤနှစ်ကဲထက်၊ မိန်းမကဲခပ်၊ လွန်ခဲကပ်၏။ ယုတ်မြတ်
ကောင်းဆိုး၊ ဖြောင့်ရိုးကိစ္စ၊ သဘာဝဖြင့်၊ မိန်းမအလို၊ သဘောကိုလျှင်၊
ထဲသို့ပိုက်ထား၊ ရေ၌ငါးသို့၊ ထင်ရှားဘယ်ခါ၊ မသိရာဘူး။

ကောက်ရိုးမီးဆို လင်္ကာ

ဗာလဘုန်းကြီး၊ ကောက်ရိုးမီးသို့၊ အကြီးမကျ၊ ခဏမျှသာ၊ ပျက်စီးရာ၏။

ရဟန်းကျင့်ဝတ် တပါးချွတ်က လင်္ကာ

သင်္ကန်းဝါဝါ၊ ဦးပြည်ကားဖြင့်၊ ပညာကင်းမ၊ သီလမဲ့မျိုး၊ အတွင်းဆိုး
ကား၊ အကျိုးတစီ၊ ဘယ်မှာရှိလိမ့်၊ မော်မိမော်မန်း၊ နေကာဆန်းနှင့်၊ ရဟန်း
ကျင့်ဝတ်၊ တပါးချွတ်က၊ လူနတ်မကြိုက်၊ ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏။

ရဟန်းဆိုးတို့ လင်္ကာ

ယုတ်မာဝမ်းရေး၊ သက်မွေးကြငြား၊ လှေကျက်မှားသည့်၊ ငုပ်စားမော်စား၊
အမြော်စားနှင့်၊ ထောင့်စားခေါ်ရိုး၊ ရဟန်းဆိုးတို့။

ရှင်ပေါက်မန်းတို့ လင်္ကာ

နှစ်ပြာစုရ၊ မှလုံ့လပ်၊ ကိစ္စမနည်း၊ အလိုသည်း၍၊ အရိုးမပီ၊ အလဇ္ဇီဖြင့်၊
ဒုဿိကျင့်ဆန်း၊ ရှင်ပေါက်မန်းတို့၊ ရဟန်းတမင်း၊ မင်းကျင့်ကျင့်က၊ ပျောက်လွင့်
သတင်း၊ သီလကင်း၏။

(၃၂၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ရှင်ခားမြို့တို့ လင်္ကာ

ရှင်တု ရှင်ဝါ၊ မဟာစောရ၊ ရှင်ခားပြတို့၊ ပါပကျင့်မျိုး၊ အလိုဆိုးဖြင့်၊
အကျိုးမယုံ၊ မိုက်သင်းဖွဲ့၍၊ ငရဲစီးပွား၊ ရှာသောလားသို့၊ တရားတရား၊
တံဟားဟားနှင့်၊ ပြစ်များပြောဟုံ၊ တောင်နယ်ပုံ၏။

ကံကိုယုံ၍မနေရာ လင်္ကာ

ကံကို ယုံ၍၊ မီးပုံ အတွင်း၊ မဆင်းထိုက်စွာ၊ ကျားရဲရာလည်း၊ ကြမ္မာ
အကြောင်း၊ မရိုးကောင်းတည်း၊ သူဟောင်းရှေးက၊ ဆိုကုန်ကြ၏။

ကံကိုချည်းသာ မကိုးရာ လင်္ကာ

လုံ့လမထူ၊ ဉာဏ်မကူပဲ၊ အယူတစောင်း၊ ကံတကြောင်းမျှ၊ မကောင်း
လည်းကံ၊ ကောင်းလည်းကံဟု၊ ကံကိုချည်းသာ၊ မကိုးရာဘူး၊ ပညာဉာဏ်ဖြင့်၊
သင့်မသင့်ကို၊ အခွင့်ရှု၍၊ အပြုလုံ့လ၊ ရှိအပ်စွာတည်း၊ တံငါလက်တွင်း၊
ရောက်လျင်းတုန်ငြား၊ သုံးကောင်ငါးကို၊ မှတ်သားဝမ်းထဲ၊ နည်းယူစွဲလော။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ရှေးအခါကာလက ဂင်္ဂါမြစ်အတွင်း၌ ကံကိုယုံသော ငါး၊
ဉာဏ်ရှိသော ငါး၊ ဝီရိယရှိသော ငါး ဟူ၍ ငါး သုံးကောင် ရှိ၏။
တနေ့သော် တံငါတစုတို့သည် ငါးရှာရန်အလို့ငှါ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းနား၌
ပိုက်ကွန်များကိုပြင်ဆင်ကြလေလျှင် ဝီရိယရှိသော ငါးသည် တံငါတို့
နှင့် ဝေးရာ လွတ်ကင်းရာ အရပ်သို့ ပြေးလေ၏။ ဉာဏ်ရှိသောငါးသည်
ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်၍ သတိထားကာ အစာစားမြဲနေရာ၌ပင် စား၏။ ကံကို
ယုံသော ငါးသည်ကား ကံအားကိုးဖြင့် စားမြဲနေရာ၌ပင် ကျက်စား၍
နေ၏။ တံငါတို့သည် ပိုက်ကွန်ကို ဝိုက်တား၍ ဖမ်းသည်ရှိသော်ဉာဏ်ရှိ
သောငါးနှင့် ကံယုံသော ငါးနှစ်ကောင်တို့သည် အများနှင့်အတူ
ပိုက်အတွင်း၌ မိကြ၏။ ယင်းသို့မိစဉ်တွင် ဉာဏ်ရှိသောငါးသည် အသေ
ယောင်ဆောင်၍နေ၏။ ကံယုံသောငါးသည် ကံရှိက လွတ်လိမ့်မည်ဟု
ကံအားကိုးဖြင့်နေ၏။ တံငါတို့သည် အသေယောင်ဆောင်သော ငါး
သေကို ပစ်ထား၍ ရှင်နေသော ငါးများကိုသာ သတိရှိစွာဖြင့် ဖမ်းယူ
ကြ၏။ ထိုဖမ်းယူသည့်အထဲ၌ ကံကိုယုံသော ငါးသည် ပါသွား၏။
အသေယောင်ဆောင်နေသော ဉာဏ်ရှိသော ငါးသည် တံငါများ

ပစ်ထားစဉ် သတိအလစ်၌ ပိုက်ကွန်အတွင်းမှ ခုန်ထွက်၍ပြေးသဖြင့်
သေဘေးမှ လွတ်၏။

ဝီရိယရှိသော ငါးသည် လွတ်ထိုက်သောက်လည်းရှိသဖြင့် ဝီရိယ
နှင့် ယှဉ်တွဲ၍ အသုံးပြုသောကြောင့် သေတွင်းမှလွတ်၏။ ဉာဏ်ရှိသော
ငါးသည် လွတ်ထိုက်သော ကံလည်းရှိသဖြင့် ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်တွဲ၍ အသုံး
ပြုသောကြောင့် သေဘေးမှ လွတ်၏။

ကံယုံသော ငါးသည် လွတ်ထိုက်သော ကံရှိသည် ဖြစ်သော်လည်း
ကံကိုသာ အားကိုး၍ဉာဏ်နှင့်ဝီရိယကို အသုံးမပြုသဖြင့် သေဘေးနှင့်
ကြုံတွေ့ရ၏။

(၅၅၀-မိတစ်နွှိဒေတ် ပထမတွဲ)

မှန်ကင်းတလွဲ ထင်းတလွဲ ဇနကာ

သစ်ငုတ်မြင့်ထုံ၊ မြက်မြင့်တုံနှင့်၊ တူပုံမယွင်း၊ ရွှေရောင်ဝင်းလည်း၊ မှန်ကင်း
တလွဲ၊ ထင်းတလွဲသို့၊ လူ၏ထုံးစံ၊ လောကဓံကား၊ ငါ့ထံမရောက်၊ မဆိုလောက်နှင့်။

ဘုန်းရှိပေါ်ရောက် ဘုန်းမဲ့ပျောက် ဇနကာ

သူတည်းတယောက်၊ ကောင်းဖို့ရောက်က၊ သူတယောက်မှာ၊ ပျက်မြ
သာတည့်၊ ဓမ္မတာယူဘိ၊ မောင်မှတ်သိလော့၊ ဘုန်းရှိပေါ်ရောက်၊ ဘုန်းမဲ့
ပျောက်၏။

သူယုတ်မာ၌ တရားမသိ ဇနကာ

သူမိုက်၊ တိရစ္ဆာန်၊ နိဗ္ဗာန်စကား၊ အလွန်ခါး၏၊ နားပါးမဝင်၊ သိမြင်မဲ့စွာ၊
သူယုတ်မာအား၊ ခြင်းရာကောင်းဆိုး၊ ကြောင်းကျိုးတရား၊ မဟောကြားရာ၊
ဟောမိပါက၊ အပြစ်ရ၏။

လူမိုက်ကဲ့ရဲ့သော်လည်း အရာမဟုတ် ဇနကာ

လူမိုက်တသောင်း၊ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းလည်း၊ လူကောင်း တယောက်၊ ချီးမွမ်း
ပျောက်၏။

လူမိုက်ချီးမွမ်းသော်လည်း အရာမဟုတ် ဇနကာ

လူမိုက်တသောင်း၊ ချီးမွမ်းကြောင်းလည်း၊ လူကောင်းတယောက်၊ ပြစ်တင်
ကြောက်လော့။

(၃၂၇)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၆ အနန္တသုရိယအမတ်ကြီး၏ အမျက်ဖြေလင်္ကာ

၁။ သူတည်းတယောက်၊ ကောင်းဖို့ရောက်မှု၊ သူတယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်ကာသ၊ ဓမ္မတာတည်း။

၂။ ရွှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြငှန်းလည်းခံ၊ မတ်ပေါင်းရံလျက်၊ ပျော်စံရိပ်ငြိမ်၊ စည်းစိမ်မကွာ၊ မင်းချမ်းသာကား၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ရေမျက်နှာထက်၊ ခဏတက်သည့်၊ ရေပွက်ပမာ၊ တသက်လျာတည်း။

၃။ ကြင်နာသနား၊ ငါ့အား မသတ်၊ ယခု လွတ်လည်း၊ ပလွတ်ကြမ္မာ၊ လူတကာတို့၊ ခန္ဓာခိုင်ကြည်၊ အတည်မမြဲ၊ ဖေါက်လွဲတတ်သည်၊ မချွတ်စသော၊ သတ္တဝါတည်း။

၄။ ရှိခိုးကော်ရော်၊ ပူဇော်အကျွန်၊ ပန်ခဲတုန်၏၊ ခိုက်ကြုံဝိပါက်၊ သံသာစက်၌၊ ကြုံလတ်တုံမျှ၊ တုံမယူလို၊ ကြည်ညိုစိတ်သံ၊ သခင်မွန်ကို၊ ချန်ဘိစင်စစ်၊ အပြစ်မဲ့ရေး၊ ခွင့်လျှင်ပေး၏၊ သွေးသည် အနိစ္စာ၊ ငါ့ခန္ဓာတည်း။

အဓိပ္ပါယ်ပေါ်ပြချက်။ ။ နောင်တော်ဘုရင် မင်းယဉ်နရသိခံကို လုပ်ကြံ၍ ပုဂံပြည် ထီးနန်းကို သိမ်းပိုက်စိုးစံသော ညီဖြစ်သူ နရပတိစည်သူ မင်းသည် နောင်တော်၏ အထိန်းတော်သွားဖြစ်သော အနန္တသုရိယ အမတ်ကို နောင်ရေးအတွက် စိတ်မချရသဖြင့် သုသာန်သို့ ထုတ်စားခုတ်၍ သတ်စေရာ အမတ်ကြီးသည် ပညာရှိပြီသစွာ သတ္တိရှိရှိနှင့် အထက်ပါ အမျက်ဖြေလင်္ကာလေးပိုဒ်ကို နရပတိဘုရင်မင်းမြတ်အား ဆက်သွင်းခဲ့လေ၏။

၂၇ အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော တရားကျင့်ရာအရပ် လင်္ကာ

မနိုး မဝေး၊ သွားရေး မခက်၊ ဆိတ်ငြိမ်သက်လျက်၊ မှက်၊ ခြင် ပါးနည်း၊ ပစ္စည်းမပန်း၊ ကျမ်းတတ်လည်းရှိ၊ မြတ်သည့်နေရာ၊ ကျောင်းတိုက်တာတည်း။

၂၈ လူဖြစ်စေကာမူ သံဃာစာရင်း၌ပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဒေသနာတော်
ယေ အရိယသစ္စာနိ ဝိဘာဝယန္တိ၊ ဂမ္ဘီရပညေန သုဒ္ဓေသိတာနိ။
ကိဉ္ဇာပိ တေ ဟောန္တိ ဘုသံ ပမတ္တာ၊ နံ တေ ဘဝံ အဋ္ဌမ မာဒိယန္တိ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊ တေေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူ။

ယေ၊ အကြင် သတ္တကုတ္တုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဂမ္ဘီရပညေန၊
 နက်နဲသော ပညာဉာဏ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သုဒေသိတာနိ၊
 ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော။ အရိယသစ္စာနိ၊ အရိယသစ္စာတို့ကို။
 ဝိဘာဝယန္တိ၊ ထင်ရှားခြင်းသို့ ပြုကုန်၏။ တေ၊ ထိုသတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘုသံ၊ ပြင်းစွာ။ ပမတ္တာ၊ မေ့လျော့ခြင်း ရှိကြကုန်သည်။
 ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိဉ္ဇာပိ၊ အကယ်၍ မေ့လျော့ကုန်ငြားလည်း။ တေ၊
 ထိုသတ္တကုတ္တုပရမသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ခုမြောက်သော။ ဘဝံ၊
 ဘဝကို။ န အာဒိယန္တိ၊ မယူကုန်။ သံဃေ၊ သံဃာတော်မြတ်၏။ ဣဒ္ဓမ္ပိ ရတနံ၊
 ဤရတနာ၏ အဖြစ်သည်လည်း။ ပဏီတံ၊ မြတ်၏။ တေန သစ္စေန၊ ဤသို့သော
 သစ္စာစကားကြောင့်။ ဣမေသံ၊ ဤ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ၊
 ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသည်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ ခုနစ်ဘဝ ပဋိသန္ဓေ နေမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သတ္တကုတ္တု ပရမ
 သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်၏။ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရိယာ
 ဂိုဏ်းဝင် ပရမတ္ထ သံဃာများ ဖြစ်ကြ၍ လူ့နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားပြီး
 မည်သို့ပင် မေ့လျော့နေစေကာမူ ခုနစ်ဘဝထက်ပို၍ ပဋိသန္ဓေ မနေရ
 သည်ကို သောတာပန်ဟု ခေါ်၏။ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်
 ကျောင်းအမ ဝိသာခါသည် ခုနစ်နှစ် အရွယ်မှစ၍၎င်း၊ (၁၆) နှစ်
 အရွယ်ရှိ အာဠဝီပြည်မှ ရက်ကန်းသည်မ အမျိုးသမီးကလေးသည်၎င်း
 သောတာပန်များဖြစ်ကြ၏။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ လူယောက်ျား
 လူမိန်းမ စသောများစွာသော သောတာပန်တို့သည် အရိယာဂိုဏ်းဝင်
 များဖြစ်ကြ၏။ ဤဓမ္မစာနာတော်အရ သောတာပန်သည် သံဃာဟု
 ဆိုပါမူ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လူသံဃာများသာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဘုရား
 ရှင်လက်ထက်တော်၌ သာဝတ္ထိပြည်၌ပင် လူအရိယာ ၄၀ ကုဋေ ရှိ၏ဟု
 ဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ အရိယာဂိုဏ်းဝင်
 ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းကို သံဃာဟု ခေါ်ပါသည်။

(ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ် ပါဠိတော်)

(၃၃၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂၉ သောတာပန်သည် အကုသိုလ် ပြုမိစေကာမူ အပါယ် မကျရောက်သော ဒေသနာတော်

ကိဉ္ဇာပိ သော ကမ္မံ ကရောတိ ပါပကံ၊ ကာယေန ဝါစာ ဥဒ္ဓ စေတသာဝါ။
အဘဗ္ဗ သော တဿ ပဋိစ္စဒါယ၊ အဘဗ္ဗတာ ဒိဋ္ဌပဒဿ ဝုတ္တာ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊ ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

သော၊ ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာယေနဝါ၊ ကိုယ်ဖြင့်၎င်း။ ဝါစာ-
ဝါစာယ ဝါ၊ နှုတ်ဖြင့်၎င်း။ ဥဒ္ဓ၊ ထိုမျှ။ (ဝါ-ထိုမှတပါး။) စေတသာ ဝါ၊
စိတ်ဖြင့်၎င်း။ ပါပကံ၊ မကောင်းသော။ ဝါ၊ ယုတ်မာသော။ ကမ္မံ၊ အမှုကို။
ကိဉ္ဇာပိ ကရောတိ၊ အကယ်၍ ပြုလုပ်စေကာမူ။ သော၊ ထိုသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်
သည်။ တဿ၊ ထိုပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုကို။ ပဋိစ္စဒါယ၊ ဖုံးလွှမ်းခြင်း
ငှါ။ အဘဗ္ဗော၊ မထိုက်။ ဒိဋ္ဌပဒဿ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်အပ်ပြီးသော သောတာပန်
ပုဂ္ဂိုလ်အား။ အဘဗ္ဗတာ၊ ပြုအပ်ပြီးသော အကုသိုလ် ဖုံးလွှမ်းခြင်းငှါမထိုက်
သည်၏ အဖြစ်ကို။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဝုတ္တာ၊ ဟောတော်မူအပ်
၏။ သံဃေ၊ သံဃာတော်မြတ်၏။ ဣဒမ္ပိ ရတနံ၊ ဤရတနာ၏ အဖြစ်သည်
လည်း။ ပဏီတံ၊ မြတ်၏။ ဧတေန သစ္စေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။
ဣမေသံ၊ ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊
ဖြစ်ပါစေသည်။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကုသိုလ်ကို သတိမေ့လျော့၍ သော်
၎င်း၊ အမှတ် မထင်၍ သော်၎င်း ပြုမိခဲ့သော်၊ ထိုအကုသိုလ်သည်
သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖုံးလွှမ်းခြင်းငှါ မထိုက်တော့ပြီဟူ၍ မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ဤဒေသနာတော်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့၏။

(ခုဒ္ဒကပိဋ သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ်ပါဠိတော်)

၃၀ ရဟန္တာသည် ကံဟောင်းကုန်ပြီး၍ ကံသစ်မဖြစ်တော့သော ဒေသနာတော်

ခိဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ၊ ဝိရတ္တစိတ္တာ ယတိကေ ဘဝသ္မိံ။
တေ ခိဏဗိဇာ အဝိရုဠိဆန္ဒာ၊ နိဗ္ဗန္တိ ဝိရာ ယထာယံ ပဒီပေါ။
ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊ ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

ယေသံ၊ အကြင် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား။ ပုရာဏံ၊ အဟောင်းဖြစ်သော ကံသည်။ ခိဏံ၊ ကုန်ပြီ။ နဝ သမ္ဘဝံ၊ အသစ်ဖြစ်သော ကံသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ အာယတိကေ၊ လာလတုံသော။ ဘဝသ္မိံ၊ ဘဝ၌။ ဝိရတ္တစိတ္တာ၊ မတပ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ ခိဏဗိဇာ၊ ကုန်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေ မျိုးစေ့ ရှိကုန်၏။ အဝိရုဠိဆန္ဒာ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းမှ ကင်းသော ဆန္ဒရှိကုန်၏။ အယံ ပဒီပေါ၊ ဤဆီမီးသည်။ နိဗ္ဗုတော ယထာ၊ ငြိမ်းဘိသကဲ့သို့။ ခိရာ၊ ပညာရှိကုန်သော။ တေ၊ ထိုရဟန္တာတို့သည်။ နိဗ္ဗန္တိ၊ ငြိမ်းကုန်၏။ သံဗော၊ ရဟန္တာ သံဃာတော်မြတ်၏။ ဣဒမ္ပိ ရတနံ၊ ဤရတနာ၏ အဖြစ်သည်လည်း။ ပဏီတံ၊ မြတ်၏။ ဧတေန သစ္စေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။ ဣမေသံ၊ ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား။ သုဝတ္ထိံ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

အဓိပ္ပာယ်။ ။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးကုန်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးက ပြုခဲ့ဘူးသော ကံအဟောင်းသည် ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ ပဋိသန္ဓေ နေမှုသည်လည်း ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်၏။ ကံအသစ်သည်လည်း နောက်တဖန် မဖြစ်၊ ဆီမီး ထွန်းညှိသကဲ့သို့ ဆီကုန်မီးငြိမ်းခြင်း အဖြစ်သို့ ရောက်ကြကုန်၏။

(ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တနိပါတ် ရတနသုတ်ပါဠိတော်)

၃၁ အညမည မိတ်ဆွေ အချင်းချင်း ဆင်းရဲမှုကို မလိုလားသင့်ကြောင်း ဒေသနာတော်

နံ ပရော ပရံ နိကုဗ္ဗေထ၊ နာတိမညေထ ကတ္တစိ န ကိဉ္စိ။
ဗျာရောသနာ ပဋိသညာ-နာညမညဿ ဒုက္ခမိစ္ဆေယျ။

ပရော၊ တယောက်သောသူသည်။ ပရံ၊ တယောက်သောသူကို။ န နိကုဗ္ဗေထ၊ အမျက်မထွက်ရာ။ ကတ္တစိ၊ တစုံတခုသောအရာ၌။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတယောက်သော။ နံ ဇနံ၊ ထိုသူကို။ ဗျာရောသနာ၊ ဗျာဇရာသနာ၊ ဖောက်ပြန်သော ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာတို့ဖြင့် ညှဉ်းဆဲခြင်း ချုတ်ချယ်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ ပဋိသညာ-ပဋိသညာယ၊ ရန်အမျက်လိုသော စိတ်ထားဖြင့်။ နာတိမညေထ၊ မထေမဲ့မြင် မပြုရာ။ အညမညဿ၊ တယောက်သည် တယောက်၏။ (ဝါ) အချင်းချင်း။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲခြင်းကို။ န ဣစ္ဆေယျ၊ အလိုမရှိရာ။

(၃၃၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အဓိပ္ပါယ်။ ။မိတ်ဆွေ ရောင်းရင်း သူငယ်ချင်းချင်း တဦးနှင့်တဦး ဆင်းရဲ
မှုကို မလိုလားမူ၍ ချမ်းသာမှုကို လိုလားသဖြင့် မေတ္တာစိတ် အမြဲ
ထားရှိရန် ဟောတော်မူခဲ့လေ၏။

(ခုဒ္ဒကပါဌ သုတ္တန်ပါတ် မေတ္တသုတ် ပါဠိတော်)

၃၂ အရွှေဘက် အရပ်၌ရှိသော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန်
ပင့်ဖိတ်ခြင်း

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ ဘူတာ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ပုရတ္ထိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ အရွှေဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊
ကြီးသော တန်ခိုးရှိကြကုန်သော။ ဘူတာ၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။
တေပိ၊ ထိုဂန္ဓဗ္ဗနတ်တို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာ
မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်
ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါဏေယျပါဠိတော် အာဇာနာဠိယသုတ်)

၃၃ စောင်ဘက် အရပ်၌ရှိသော ဂုမ္ဘဏ်နတ်တို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန်
ပင့်ဖိတ်ခြင်း

ဒက္ခိဏသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ ဒေဝါ မဟိဒ္ဓိကာ။

ဇေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ဒက္ခိဏသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ စောင်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊
ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဒေဝါ၊ ဂုမ္ဘဏ်နတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။
တေပိ၊ ထိုဂုမ္ဘဏ်နတ်တို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာ
မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်
ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါဏေယျပါဠိတော် အာဇာနာဠိယသုတ်)

၃၄ အနောက် အရပ်၌ ရှိသော နတ်နဂါးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန်
ပင့်ဖိတ်ခြင်း

ပစ္စိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေါ သန္တိ နဂါ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ပစ္စိမသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊ အနောက်ဘက်မျက်နှာအရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊
ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော။ နာဂါ၊ နတ်နဂါးတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။
တေပိ၊ ထိုနတ်နဂါးတို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရာဂေန စ၊ အနာ
မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ် စောင့်
ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနာဂိယသုတ်)

၃၅ မြောက်ဘက် အရပ်၌ရှိသော နတ်ဘီလူးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန်
ပင့်ဖိတ်ခြင်း

ဥတ္တရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊ သန္တိ ယက္ခာ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရာဂေန သုခေန စ။

ဥတ္တရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ၊ မြောက်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ မဟိဒ္ဓိကာ၊
ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ယက္ခာ၊ နတ်ဘီလူးတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။
တေပိ၊ ထိုနတ်ဘီလူး တို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရာဂေန စ၊ အနာ
မရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်
ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနာဂိယသုတ်)

၃၆ လောကပါလ နတ်မင်းကြီးလေးပါးအား စောင့်ရှောက်ပါရန်ပင့်ဖိတ်ခြင်း

ပုရတ္ထိမေန တေရဋ္ဌော၊ ဒက္ခိဏေန ဝိရူဠကော။

ပစ္စိမေန ဝိရူပက္ခော၊ ကုဝေရော ဥတ္တရံ ဒိသံ။

စတ္တာရော တေ မဟာရာဇာ၊ လောကပါလာ ယသသိနော။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရာဂေန သုခေန စ။

ပုရတ္ထိမေန၊ မြင်းမိုရ်တောင်မှအရှေ့ဘက်မျက်နှာအရပ်ဒေသ၌။ တေရဋ္ဌော၊
တေရဋ္ဌနတ်မင်းကြီးသည်လည်းကောင်း။ ဒက္ခိဏေန၊ မြင်းမိုရ်တောင်မှ တောင်
ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ ဝိရူဠကော၊ ဝိရူဠက နတ်မင်းကြီး သည်လည်း
ကောင်း။ ပစ္စိမေန၊ မြင်းမိုရ်တောင်မှ အနောက်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။
ဝိရူပက္ခော၊ ဝိရူပက္ခနတ်မင်းကြီးသည်လည်းကောင်း။ ဥတ္တရံဒိသံ၊ မြင်းမိုရ်တောင်
မှ မြောက်ဘက်မျက်နှာ အရပ်ဒေသ၌။ ကုဝေရော၊ ကုဝေရ နတ်မင်းကြီးသည်

(၃၃၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

လည်းကောင်း။ စတ္တာဇော၊ လေးပါးကုန်သော။ တေ မဟာရာဇာ၊ ထို စတု
မဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးတို့သည်။ လောကပါလော၊ လူတို့ကို ဇောင့်တတ်ကုန်၏။
ယသသိနော၊ များသောအခြံအရံရှိကုန်၏။ တေပိ၊ ထိုစတုမဟာရာဇ် နတ်မင်း
ကြီးလေးပါးတို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာမရှိသဖြင့်
၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြ
စေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနာဠိယသုတ်)

၃၇ ကောင်းကင်၌ တည်ရှိသော နတ်မင်းကြီးတို့အား စောင့်ရှောက်ပါရန်
ပင့်ဖိတ်ခြင်း

အာကာသဠာ စ ဘူမဠာ၊ ဒေဝါ နာဂါ မဟိဒ္ဓိကာ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

မဟိဒ္ဓိကာ၊ ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော။ အာကာသဠာ၊ ကောင်းကင်၌
တည်ကုန်သော။ ဘူမဠာ၊ မြေ၌တည်ကုန်သော။ ဒေဝါ စ၊ နတ်တို့သည်လည်း
ကောင်း။ နာဂါ စ၊ နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေပိ၊
ထိုနတ်နဂါးတို့သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာမရှိသဖြင့်
၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ် စောင့်ရှောက်
ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနာဠိယသုတ်)

၃၈ သာသနာတော်၌ တည်ရှိကုန်သော နတ်မင်းကြီးများအား စောင့်ရှောက်
ပါရန် ပင့်ဖိတ်ခြင်း

ဣဒ္ဓိမန္တော စ ယေ ဒေဝါ၊ ဝသန္တာ ဣဓ သာသနေ။

တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု၊ အရောဂေန သုခေန စ။

ဣဓ သာသနေ၊ ဤသာသနာ၌။ ဝသန္တာ၊ နေထိုင်ကြကုန်သော။ ဣဒ္ဓိ
မန္တော၊ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဠိနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော။ ယေ ဒေဝါ စ၊ အကြင်
နတ်မင်းတို့သည်လည်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေပိ၊ ထိုနတ်မင်းတို့သည်လည်း။
တုမေ၊ သင်တို့ကို။ အရောဂေန စ၊ အနာမရှိသဖြင့်၎င်း။ သုခေန စ၊ ချမ်းသာ
ခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုရက္ခန္တု၊ အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြစေကုန်သတည်း။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အာဇာနာဠိယသုတ်)

၃၉ ခပ်သိမ်းသော ဘေးအပေါင်း ကင်းကြပါစေကြောင်း ဆုတောင်းဂါထာ

သဗ္ဗိတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တု၊ သောကော ရောဂေါ ဝိနဿတု။

မာ တေ ဘဝန္တန္တရာယာ၊ သုခိ ဒီဃာယုကော ဘဝ။

သဗ္ဗိတိယော၊ ခပ်သိမ်းသော ဘေးဥပဒ္ဒဝေါတို့သည်။ ဝိဝဇ္ဇန္တု၊ ရှောင်ကြရှားကြစေကုန်သတည်း။ သောကော စ၊ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြခြင်းသည်၎င်း။ ရောဂေါ စ၊ အနာရောဂါသည်၎င်း။ ဝိနဿတု၊ ပျောက်ကင်းကြပါစေသတည်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ အန္တရာယော၊ အန္တရာယ်အပေါင်းတို့သည်။ မာ ဘဝန္တု၊ မကျရောက်ပါစေကုန်သတည်း။ သုခိ စ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါး ချမ်းသာခြင်းသည်၎င်း။ ဒီဃာယုကော စ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်၎င်း။ ဘဝ၊ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း။

(သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော် အာဇာနည်ဋီယသုတ်)

အမှာစာ။ ။ မူရင်းပါဠိတို့၌ (တေပိ အမေ နုရက္ခန္တု) ဟု ပါရှိ၏။ (အမေ) ဟူသော ပါဠိသည် ငါတို့ကို ဟူ၍ ပရိတ်ရွတ်သူတို့ အတွက်ကိုသာ စောင့်ရှောက်ပါဟု ဆိုထားသဖြင့် အများသတ္တဝါအတွက် မပါမရှိပေ။ (တုမေ) ဟူသော ပါဠိသည် သင်တို့ကို ဟူ၍ အများသတ္တဝါကို ဆိုထားသဖြင့် သတ္တဝါအများထံ၌ မိမိလည်း ပါရှိနေပြီဖြစ်သည်။ တဖန် (အနုရက္ခန္တု) အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြစေကုန်သတည်းဟု အဆုံးသတ်ထားသည်ဖြစ်၍ (တေပိ တုမေ နုရက္ခန္တု) သည် ပို၍လည်းသဘာဝကျပါသည်။ အများသတ္တဝါကို မေတ္တာပို့ထားသဖြင့် အကျိုးလည်း ပိုရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာတော် ဦးဣန္ဒက စသော ထင်ရှားသော ဓမ္မကထိက ဆရာတော် ဘုရားကြီးများလည်း တုမေ-ဟုပင် ရွတ်ဆိုမေတ္တာပို့ကြပါသည်။

၄၀ ရတနာသုံးပါး၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဘေးရန်အပေါင်း ကင်းစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ

(က) ယံ ဒုန္နိမိတ္တံ အဝမင်္ဂလဉ္စ၊ ယောစာ မနာပေါ သကုဏဿ သဗ္ဗေ။
ပါပဂ္ဂဟော ဒုဿပိနံ အကန္တံ၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဝိနာသ မေန္တု။

(ခ) ၊ ဓမ္မာနုဘာဝေန ဝိနာသ မေန္တု။

(ဂ) ၊ သံဃာနုဘာဝေန ဝိနာသ မေန္တု။

(၃၃၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

(က) ယံဒုန္နိမိတ္တဉ္စ၊ အကြင် ဥက္ကာကျခြင်း၊ ကြယ်ကြွေခြင်း၊ လကြပ်ခြင်း တော်လဲခြင်း၊ ဥပဒိယျံခြင်း တည်းဟူသော မကောင်းသော အတိတ် နိမိတ် သည်၎င်း။ ယံ အဝမင်္ဂလဉ္စ၊ အကြင် မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ တွေ့ခြင်း ဟူသော မကောင်းသော အမင်္ဂလာသည်၎င်း။ သက္ကဏဿ၊ ငှက်ဆိုး၏။ အမနာပေါ၊ စိတ်နှလုံးကို မရွှင်ပြုံးစေတတ်သော။ ယော သဒ္ဓေါ စ၊ အကြင် မကောင်းသော အသံသည်၎င်း။ ယော ပါပဂ္ဂဟော စ၊ အကြင် တနင်္ဂနွေ၊ အင်္ဂါ၊ စနေ၊ ရာဟု-ဟု ဆိုအပ်သော မကောင်းသော ပါပဂြိုဟ်သည်၎င်း။ အကန္တံ၊ နှစ်သက်ခြင်း မရှိသော။ ယံ ဒုဿပိနဉ္စ၊ အကြင် မကောင်းသော အိပ်မက်ဆိုးသည်၎င်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေ၊ ထိုမကောင်းသော ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ ဟူဟူသမျှတို့သည်။ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဝိနာသံ၊ ဘေးရန်အပေါင်း ကင်းစင် လွင့်ပျောက်ခြင်းသို့။ ဧန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ခ) ဓမ္မာနုဘာဝေန၊ တံရားတော်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဝိနာသံ၊ ဘေးရန် အပေါင်း ကင်းစင်လွင့်ပျောက်ခြင်းသို့။ ဧန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ဂ) သံဃာနုဘာဝေန၊ သံဃာတော်မြတ်၏ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ် သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဝိနာသံ၊ ဘေးရန်အပေါင်း ကင်းစင် လွင့်ပျောက်ခြင်းသို့။ ဧန္တု၊ ရောက်ကြပါစေကုန် သတည်း။

(တိကအင်္ဂတ္ထိရိပါဠိတော်မှ ပုဗ္ဗဏှသုတ် ပါဠိ)

၄၁ ဒုက္ခ၊ ဘယ၊ သောကမှ ကင်းဝေးကြစေကြောင်း ဆုတောင်း ဂါထာ

ဒုက္ခပုတ္တာ စ နိဗ္ဗုက္ခာ၊ ဘယပုတ္တာ စ နိဗ္ဗယာ။

သောကပုတ္တာ စ နိဿောကာ၊ ဟောန္တု သဗ္ဗေပိ ပါဏိနော။

ဒုက္ခပုတ္တာ၊ သည်းအူလိုက်လဲ့ ပူမီးစွဲမျှ အမြဲလောင်တောက် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကောင်းကင်အလုံး ရေမြေဆုံးအောင် သိမ်းကျုံး လွှမ်းခြုံ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနော၊ သံသရာဝဋ် မကွာကျွတ်၍

မလွတ်သမျှ ဘုံဘဝမှ ကြုံရများစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ နိဗ္ဗာန် ၈၊ ဝရဇိန် ဖေါက်ခွဲ ကျောက်တောင်လဲသကဲ့သို့ ပြတ်စဲပျောက်ရှင်း ဆင်းရဲခြင်းကင်းကြ ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဘယပုတ္တာ၊ ဥပဒိရောထွေး ဇောမအေးပဲ ရှောင်ပြေးမပေါက် ဘေးထိ ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကောင်းကင်အလုံး ရေမြေဆုံးအောင် သိမ်းကျုံးလွှမ်းခြုံ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနော၊ ဆံသရာဝဋ် မကွာကျွတ်၍ မလွတ်သမျှ ဘုံဘဝမှ ကြုံရများစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ နိဗ္ဗယာ ၈၊ နေရိန်မင်းကြောက် ဆီးနှင်းပေါက်သို့ ခန်းခြောက် မကြွင်း ဘေးရောက်ခြင်း ကင်းကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သောကပုတ္တာ၊ ဒေါမနရိန် သောကနိမိ၍ ညှိုးမှိန်နှမ်းခြောက် စိုးရိမ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ၊ ကောင်းကင်အလုံး ရေမြေဆုံးအောင် သိမ်းကျုံး လွှမ်းခြုံ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနော၊ သံသရာဝဋ် မကွာကျွတ်၍ မလွတ်သမျှ ဘုံဘဝမှ ကြုံရများစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ နိဿောကာ ၈၊ သောက ကင်းဝေး နေနိုင်ရေးသို့ ညှိုးမှိန်မယွင်း စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၂ ကောင်းမှု ပေးဝေသည်ကို ဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာ ခံယူကြပါမည့် အကြောင်း ဂါထာ

တ္တောဝတာ စ အမေဟိ၊ သမ္ဘတံ ပုညသမ္ပဒံ။
သဗ္ဗေ ဒေဝါ နုမောဒန္တု၊ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိ သိဒ္ဓိယာ။

တ္တောဝတာ စ၊ ဤမျှကြိုးကုတ် စွမ်းအားထုတ်၍ မယုတ်စေရပြုလုပ်ရသဖြင့် လည်း။ အမေဟိ၊ ဘဝဝဋ်ကမ်း လွတ်ထုလမ်းသို့ ကျွတ်တန်းပန်ဆု ကျွန်ုပ်တို့ တစုသည်။ သမ္ဘတံ၊ ယခုအေးမှု နောင်ရေးပြု၍ တွေးရှုရည်စူး ဖြည့်သည်ပူး အပ်သော။ ပုညသမ္ပဒံ၊ အပေါင်းစုမြုပ် ကောင်းမှုထုပ်၏ မယုတ်မယွင်း ပြည့်စုံ ခြင်းကို။ သဗ္ဗေ၊ ရှိန်ဝါတောက်လင်း နောက်ပါသင်းနှင့် ခပင်းဥသို့ အလုံးစုံ လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါ၊ စကြာဝဠာသောင်းတိုက် ပေါင်းတိုက်မှ ရောက်

(၃၃၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဆိုက်လာငြား နတ်အများတို့သည်။ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိယာ၊ လူနတ်နိဗ္ဗာန်အကျိုး မှန်ကို မျိုးခံနှီးရင်း ပြီးစီးစေခြင်းအကျိုးငှါ။ အနုမောဒန္တ၊ ကြည်လင်မနော ဘဝင်ဇောနှင့် ရှင်မော ဝမ်းမြောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။
(တိကအင်္ဂုတ္တိရိပါဠိတော် ပုဗ္ဗဗျာသုတ်)

၄၃ ကောင်းမှု ပေးဝေပြီး၍ မိမိတို့ လိုရာအရပ်သို့ ပြန်ကြွနိုင်ပါကြောင်း သတိပေး နှိုးဆော်ဂါထာ

ဒါနံ ဒေန္တံ သဒ္ဓါယ၊ သီလံ ရက္ခန္တံ သဗ္ဗဒါ။
ဘာဝနာဘိရတာ ဟောန္တံ၊ ဂစ္ဆန္တံ ဒေဝတာ ဂတာ။

သဒ္ဓါယ၊ ရတနာသုံးပါးနှင့်တကွ ကံ ကံ၏ အကျိုးတရားကိုယုံကြည်၍။ ဒါနံ၊ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထု အစုစုနှင့် တကွ လှူဒါန်းဖွယ်ရာ အပြာဖြာကို။ ဒေန္တံ၊ သူတော်ရဟန်း ရည်မျှော်မှန်း၍ လှူဒါန်း နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သီလံ၊ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလဟု ဆိုအပ်သော သီလတော် မြတ်ကို။ ရက္ခန္တံ၊ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဘာဝနာ ဘိရတာ၊ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပွားများအားထုတ်နိုင်ကြကုန်သည်။ ဟောန္တံ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ အာဂတာ၊ အများညီညာ (တရားနာ) ဟု (သို့မဟုတ်) (ပရိတ်နာဟု) ထားကာစိတ်စွဲ တအားခဲ၍ အတွဲမိတ်စုံ လာကြ ကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ အကြောင်းဆက်ကာ သောင်းစကြာမှ ရောက်လာ ကြညောင်း လူနတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်။ ဂစ္ဆန္တံ၊ (တရားတော်ပွဲ) သို့မဟုတ် (ပရိတ်တော်ပွဲ) ပြီးကုန်စဲ၍ နေမြဲရပ်ဘုံ ပြန်ကြ ပါကုန်တော့သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိရိပါဠိတော် ပုဗ္ဗဗျာသုတ်)

၄၄ ရတနာ သုံးပါးကို အာရုံပြုရသော စေတနာကြောင့် နတ်မင်းများမှ စောင့်ရှောက်၍ ကျန်းမာစေကြောင်း ဂါထာ

- (က) ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တံ သဗ္ဗဒေဝတာ။
သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ သဒ္ဓါ သုခိ ဘဝန္တု တေ။
- (ခ) ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တံ သဗ္ဗဒေဝတာ။
သဗ္ဗဓမ္မာနုဘာဝေန၊ သဒ္ဓါ သုခိ ဘဝန္တု တေ။

(ဂ) ဘဝတု သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ရက္ခန္တိ သဗ္ဗဒေဝတာ။

သဗ္ဗသံဃာနုဘာဝေန၊ သဒါ သုခိ ဘဝန္တိ တေ။

(က) သဗ္ဗမင်္ဂလံ၊ ခပ်သိမ်းသော ချမ်းသာခြင်းနှင့် တကွကောင်းမြတ်သော ကျက်သရေမင်္ဂလာအပေါင်းသည်။ ဘဝတု၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း။ သဗ္ဗဒေဝတာ၊ ခပ်သိမ်းသော သမ္မာဒေဝနတ်ကောင်းနတ်မြတ်အပေါင်းတို့သည်။ ရက္ခန္တိ၊ စောင့်ရှောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သုခိ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုတူစွာနှင့် ကျန်းမာ သန့်ရှင်း ချမ်းသာခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ခ) သဗ္ဗဓမ္မာနုဘာဝေန၊ ခပ်သိမ်းသော တရားတော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာအာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သုခိ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုတူစွာနှင့် ကျန်းမာ သန့်ရှင်း ချမ်းသာခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(ဂ) သဗ္ဗသံဃာနုဘာဝေန၊ ခပ်သိမ်းသော သံဃာတော် အရှင်မြတ်၏ ဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာ အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သုခိ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုတူစွာနှင့် ကျန်းမာ သန့်ရှင်း ချမ်းသာခြင်း ရှိကြကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိရံ ပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၅ မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တဝါတို့အကျိုးငှါ ပါရမီဖြည့်ကျင့်တော်မူသော ဂါထာ

မဟာကာရုဏိကော နာထော၊ ဟိတာယ သဗ္ဗပါဏိနံ။
ပူရေတွာ ပါရမီ သဗ္ဗာ၊ ပတ္တော သမ္မောမိ မုတ္တမံ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ သောတ္ထိ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

မဟာကာရုဏိကော၊ ကြီးစွာသော ကရုဏာရှိတော်မူပေသော။ နာထော၊ မြတ်စွာဘုရားထံသို့။ သဗ္ဗပါဏိနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။

(၃၄၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဟိတာယ၊ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှါ။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ပါရမီ၊ ပါရမီတော်
တို့ကို။ ပူရေတွာ၊ ဖြည့်ကျင့်တော်မူ၍။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်စွာသော။ သမ္မောဓိံ၊
အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့။ ပတ္တော၊ ရောက်တော်မူပေပြီ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဤသို့သော သစ္စာစကားကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။
သဗ္ဗဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။ သောတ္ထိ၊ ချမ်းသာခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ
သတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၆ မြတ်စွာဘုရားသည် အပရာဇိတ ပလ္လင်ကို အောင်တော်မူသကဲ့သို့ သတ္တဝါ
တို့သည်လည်း အောင်ပါစေကြောင်း ဂါထာ

ဇယန္တော ဗောဓိယာ မူလေ၊ သကျာနံ နန္ဒိဝဇ္ဇနော။

ဝေမေဝ ဇယော ဟောတု၊ ဇယဿု ဇယမင်္ဂလေ။

အပရာဇိတပလ္လင်္ဂေ၊ သီသေ ပုထုဝိပုက္ခလေ။

အဘိသေကေ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ အဂ္ဂပ္ပတ္တော ပမောဒတိ။

သကျာနံ၊ သာကီဝင်မင်းတို့၏။ နန္ဒိဝဇ္ဇနော၊ နှစ်သက်ခြင်းကို ပွားစေတတ်
သော မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ဗောဓိယာ၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ၏။ မူလေ၊
အနီးဖြစ်သော အပရာဇိတပလ္လင်တော် အထက်၌။ ဇယန္တော ယထာ၊ မာရ်
ငါးပါးကို အောင်တော်မူသကဲ့သို့။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ဇယော၊
အောင်ခြင်းသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဇယမင်္ဂလေ၊ အောင်အပ်
သော ကျက်သရေ မင်္ဂလာအပေါင်းသည်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယဿု၊
အောင်ကြပါစေသတည်း။

သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ဘုရားရှင်တို့၏။ အဘိသေကေ၊ အဘိသိက်
သွန်းတော်မူရာ အရပ်ဖြစ်သော။ ပုထုဝိပုက္ခလေ၊ မြေတို့၏အပြင်၌ သန့်ရှင်းစင်
ကြယ်တင့်တယ်ထသော။ သီသေ၊ မြေတို့၏အထွေအထိပ်ဖြစ်သော။ အပရာဇိတ
ပလ္လင်္ဂေ၊ အပရာဇိတပလ္လင်တော်ထက်၌။ အဂ္ဂပ္ပတ္တော၊ မြတ်သောဘုရားအဖြစ်
သို့ ရောက်တော်မူသည်ဖြစ်၍။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ ပမောဒတိ၊
ဝမ်းမြောက်တော် မူပေသတည်း။

(တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ပုဗ္ဗဏှသုတ်)

၄၇ ပါဠိအကြောင်း သိကောင်းစရာ

မြန်မာပြည်၌ တရားဟောကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဗမာစကားဖြင့်သာ တရားဟောကြသည်။ တရားနာယူကြသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပါဠိရွတ်သည်မှလွဲ၍ ဟောပြောသော တရားများကို အားလုံး နားလည်ကြ၏။ တရားနာယူသူတို့ အထဲတွင် မြန်မာပြည်၌ နေထိုင်ကြကုန်သော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုံပါ၏။ ထိုလူမျိုးစုံတို့သည် ဗမာစကားဖြင့် ဟောသောတရားကိုအားလုံးနားလည်ကြ၏။ ထိုအတူ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းနှစ်ထောင်ငါးရာကျော်သော အချိန်ကာလက အိန္ဒိယပြည်၌ ဗုဒ္ဓခေါ် မြတ်စွာဘုရားသည် အိန္ဒိယပြည်၏ အလယ်ဗဟို ဖြစ်သော ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝုန်ဥယျာဉ်၌ ပဉ္စဝဂ္ဂိခေါ် ရသေ့ငါးဦးအား မေ့စကြာတရားကို အစပြု၍ တရားဟောတော်မူ၏။ မည်သည့်စကားဖြင့် တရားဟောသနည်း၊ မဂဒတိုင်းကုလားလူမျိုးတို့၏ မဂဒကုလားစကားဖြင့် တရားဟောတော်မူ၏။ မဂဒတိုင်းသားလူမျိုးများသည် ရှေးသောအခါက အိန္ဒိယပြည်၌ လူမျိုးကြီးများဖြစ်ကြ၏။ ထိုမဂဒစကားဖြင့် တရားဟောသောအခါ အိန္ဒိယပြည်ရှိ လူမျိုးစုံနားလည်ကြ၏။ ဗာရာဏသီ၊ ရာဇဂြိုဟ်၊ ပါဠိလိပုတ် စသော မြို့တော်ကြီးများသည် အိန္ဒိယပြည်၏ အလွန် ကျယ်ဝန်းသော အလယ်ဗဟိုမှ မြို့တော်ကြီးများဖြစ်ကြ၏။ ထိုမြို့ကြီးများတွင် မဂဒ စကားကို အများဆုံးပြောဆိုသော ဌာနကြီးများဖြစ်၍ မဂဒကုလားစကားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားမှ တရားဟောတော်မူသည်ကို အားလုံးနားလည်ကြ၏။

မြန်မာပြည်၌ ဗမာစကားသည် လူမျိုးကြီးစကားဖြစ်၍ ဗမာစကားဖြင့် တရားဟောသောအခါ လူမျိုးစုံနားလည်သကဲ့သို့ ရှေးခေတ်အခါက အိန္ဒိယ၌ မဂဒကုလားစကားဖြင့် တရားဟောလျှင်လည်း ကုလားမျိုးစုံ နားလည်၏။ ထိုကုလားစကားကို မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာများက ပါဠိဟု ခေါ်၏။ စင်စစ်အားဖြင့် အိန္ဒိယပြည်၏ မဂဒကုလားစကားသာ ဖြစ်၏။ ထိုမဂဒကုလားစကားသည် ထိုအရပ်ဒေသ၌ ယခုအချိန်ထိအောင် အတော်အတန် ပြော၍ရသေး၏။ အနီးစခန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အိန္ဒိယပြည်သို့ ဘုရားဖူးကြသွားစဉ် အခါက ထိုအရပ်ဒေသ၌ ကုလားအမျိုးသမီး တယောက်ကို ပါဠိအခေါ် မဂဒစကားဖြင့် ပြောကြည့်၏။ ဆရာတော်ဘုရားမှပြောသည့်စကားကို ကုလားအမျိုးသမီးသည် အားလုံးနားလည်သဖြင့် ဆရာတော်အား ပြန်ပြောသည်ဟု ဆရာတော်

(၃၄၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဘုရားကြီးမှမိန့်ကြားတော်မူဘူးပါသည်။ (သို့သော်) အချို့သော စကားတို့၌ နှစ်ပေါင်းကြာလာပြီဖြစ်၍ ဝေါဟာရများပြောင်းလဲသဖြင့် အနည်းငယ်ကွဲပြားကြပါသည်။ မြန်မာတို့ပါဠိသည်ကား ဝေါဟာရမပြောင်းပါ။ ပြောင်း၍လည်း မရကောင်းပါ။ ထို့ကြောင့် နှစ်ပေါင်းကြာပြီ ဖြစ်၍ ပါဠိနှင့် မဂဓသည် အနည်းငယ်ကွဲလွဲမှု ရှိပေမည်။

ဥပမာ။ ။ မြန်မာတို့သည် လွန်ခဲ့သော ၁၉၆၂-ခုနှစ်၏ နောက်၌ (ပြည်သူ့ပြည်သားဟူ၍) ဝေါဟာရအားဖြင့် ခေါ်ဆိုရေးသားကြ၏။ ယခုအခါ၌ ထိုစကားကို ခေတ်နှင့် လိုက်လျောညီစွာ (လုပ်သားပြည်သူဟူ၍) ဝေါဟာရပြောင်းလဲသွားကြပြီဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာတို့အခေါ် ပါဠိနှင့် ယခုခေတ်မဂဓ ကုလားစကားတို့သည် အနည်းငယ် ကွဲပြား၍ ဝေါဟာရပြောင်းလဲသွားကြမည်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပါဠိခေါ် မဂဓ စကားတို့သည် မြန်မာတို့ပြောဆိုသော စကားအတွင်း၌ များစွာပင် ပါဝင်လျက် ရှိကြ၏။ ထိုပါဠိစကားများကို စာရှုသူပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဗဟုသုတအလို့ငှါ ထည့်သွင်း၍ဖော်ပြပါ၏။

ပါဠိ	အနက်	ပါဠိ	အနက်
၁။ ပဏာမ	- ကိုင်းညွတ်ခြင်း (ဦးညွတ်ခြင်း)	၁၄။ အဓိပတိ	- အရှင်သခင်။
၂။ ပမာဏ	- နှိုင်းယှဉ်ချက်။	၁၅။ နာယက	- အကြီးအမှူး။
၃။ အညမည	- အချင်းချင်း။	၁၆။ သာမည	- တူခြင်း ဆက်ဆံခြင်း။
၄။ ဝိရောဓိ	- ဆန့်ကျင်ဘက်။	၁၇။ ပကတိ-မပြုမပြင်ပင်ကိုသဘော။	
၅။ ယထာဘူတ	- ဟုတ်မှန်ခြင်း။	၁၈။ ဥပဓိ-တင့်တယ်သောရုပ်။	
၆။ ဝိဝါဒ	- ကွဲပြားခြင်း။	၁၉။ ယေဘုယျ	- များသောအားဖြင့်။
၇။ ပဋိပက္ခ	- အချင်းများခြင်း။	၂၀။ သံသိက	- အများပိုင်။
၈။ သဘာဝ	- ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်။	၂၁။ ပုဂ္ဂလိက	- တဦးပိုင်။
၉။ သဘာဝဓမ္မ	- သဘောတရား။	၂၂။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန	- တရားသဘော။
၁၀။ ဝိသေသ	- ထူးခြားခြင်း။	၂၃။ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန-ပုဂ္ဂိုလ်သဘော။	
၁၁။ အဓိက	- လွန်ကဲခြင်း။	၂၄။ ဒိဋ္ဌဓမ္မ	- မျက်မှောက် တရား။
၁၂။ အဓိကာရ-ကြီးကလွမ်းမိုးခြင်း။	၂၅။ အာသာတ	- ရန်ငြိုး ထားခြင်း။	
၁၃။ သဘာပတိ-သဘင်အစိုးရသူ။	၂၆။ တေဇ	- တန်ခိုး။	
	၂၇။ သြဇာ	- အရှိန်အဝါ။	

- ၂၈။ သြဝါဒ - ဆုံးမခြင်း။
- ၂၉။ အာဏာ - အမိန့်။
- ၃၀။ သမာဓိ - တည်ကြည်ခြင်း။
- ၃၁။ ဂုဏ် - ဂုဏ်ကျေးဇူး။
- ၃၂။ မူလ - အရင်းခံ။
- ၃၃။ ပညာ - ဉာဏ်။
- ၃၄။ ယုတ္တိယုတ္တာ - တင့်တယ်
လျှောက်ပတ်ခြင်း။
- ၃၅။ ကထိန - ခိုင်ခံ့ခြင်း။
- ၃၆။ နိဒါန (မူလအကြောင်းရင်း)
- ၃၇။ ပထမ - ရှေ့ဦးစွာ။
- ၃၈။ ဒုတိယ - နှစ် ကြိမ် မြောက်။
- ၃၉။ တတိယ - သုံး ကြိမ် မြောက်။
- ၄၀။ တဏှာ - နှစ်သက်ခြင်း။
- ၄၁။ လောဘ - လိုချင်မှု။
- ၄၂။ ဝေမ - ချစ်ခင်မှု။
- ၄၃။ ဓာဂ - တပ်မက်မှု။
- ၄၄။ သမုဒယ - တွယ်တာမှု။
- ၄၅။ သံယောဇန - နှောင်ဖွဲ့မှု။
- ၄၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ - စိတ်များခြင်း။
- ၄၇။ အဘိဇ္ဈာ - အလိုကြီးခြင်း။
- ၄၈။ ဗျာပါဒ - ကျိန်ဆဲခြင်း။
- ၄၉။ စေတနာ - တိုက်တွန်းခြင်း။
- ၅၀။ ဝေဒနာ - ခံစားခြင်း။
- ၅၁။ သညာ - မှတ်သားခြင်း။
- ၅၂။ သင်္ခါရ - ပြုပြင်စီမံခြင်း။
- ၅၃။ သာမံ - ကိုယ်တိုင်။
- ၅၄။ သင်္ဂဟ - အပေါင်းအသင်း။
- ၅၅။ ဂါရဝ - ရိုသေခြင်း။
- ၅၆။ သက္ကာရ - ရိုသေခြင်း။
- ၅၇။ သံဝေဂ - ထိတ်လန့်ခြင်း။
- ၅၈။ သံသရာ - လည်ပတ်ခြင်း။
- ၅၉။ ဝေါဟာရ - ပညတ်ခြင်း။
- ၆၀။ နိန္ဒာ - ကဲ့ရဲ့ခြင်း။
- ၆၁။ ပသံသာ - ချီးမွမ်းခြင်း။
- ၆၂။ ထောမနာ - ချီးကျူးခြင်း။
- ၆၃။ သြတာ - ချီးမြှောက်ခြင်း။
- ၆၄။ အမနာပ - မုန်းခြင်း။
- ၆၅။ မေတ္တာ - ချစ်ခြင်း။
- ၆၆။ ကရုဏာ - သနားခြင်း။
- ၆၇။ မုဒိတာ - ဝမ်းမြောက်ခြင်း။
- ၆၈။ ဟာသ - ရှင်ခြင်း။
- ၆၉။ ကိစ္စ - ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၇၀။ ဗီဇ - မျိုးစေ့။
- ၇၁။ ဘဝ - ဖြစ်ခြင်း။
- ၇၂။ ဝါသနာ - အလှေ့အကျင့်။
- ၇၃။ ထာဝရ - တည်မြဲခြင်း။
- ၇၄။ ကထိနစီဝရ (ကထိန်သင်္ကန်း) ခိုင်ခံ့သော သင်္ကန်း။
- ၇၅။ လောက - ကုသိုလ် အကုသိုလ် အကျိုးတည်ရာအရပ်။
- ၇၆။ ဝေယျာဝစ္စ - ကြောင့် ကြ စိုက်၍ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၇၇။ အာမ ဘန္ဓေ - မှန်ပါ၏ အရှင် ဘုရား။

(၃၄၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

- ၇၈။ ဥပါသကာ - ရတနာသုံးပါး ၁၀၀။ ပဓာန - ပြဋ္ဌာန်းခြင်း။
ဆည်းကပ်သော ယောက်ျား။၁၀၁။ ပသာဒ - ကြည်လင်ခြင်း။
- ၇၉။ ဥပါသိကာ - ရတနာသုံးပါး ၁၀၂။ ရတနာ - နှစ်သက်မြတ်နိုး
ဆည်းကပ်သောမိန်းမ။ ခြင်း။
- ၈၀။ ဇလ - ရေ(သုံးမရသော ၁၀၃။ သာရ - အနှစ်။
ပင်လယ်ရေ) ၁၀၄။ ပုထုဇ္ဇန - အကုသိုလ်မကင်းသူ။
- ၈၁။ ဥဒက - ရေ (သုံးရသော ၁၀၅။ ပေယျာလ - (မြှုပ်ထားသော
မြစ်ရေ ကန်ရေ) စကားရပ်)ပစ်ပယ်ခြင်း။
- ၈၂။ ပါနီ - ရေ(သောက်ရေ ၁၀၆။ ဥပေက္ခာ - လျစ်လျူရှုခြင်း။
ရေအသန့်) ၁၀၇။ လကျာ - ညာဘက်။
- ၈၃။ မာန - မာန်တက်သူ။ ၁၀၈။ သာရ - ကောင်း၏။
- ၈၄။ မာယာ - လွှဲစားသူ။ ၁၀၉။ အညတြိ - မထင်ရှားသူ။
- ၈၅။ မုချ - အမှန်။ ၁၁၀။ အလဇ္ဇိ - အရှက်မရှိသူ။
- ၈၆။ ကေန္တ - မလွဲ။ ၁၁၁။ မဟလ္လိက - အရွယ်လွန်သူ။
- ၈၇။ ပါမောက္ခ - မြတ်သောအကြီး ၁၁၂။ ဝဿ - မိုး။
အကဲ။ ၁၁၃။ ပရိက္ခရာ - အသုံးအဆောင်။
- ၈၈။ ပါမောဇ္ဇ - ဝမ်းမြောက်ခြင်း။၁၁၄။ အရောဂျိ - အနာကင်းခြင်း။
- ၈၉။ ဝါဒ - ပြောဆိုခြင်း။ ၁၁၅။ ကဗျာ - သီကုံးခြင်း။
- ၉၀။ ခဏ - တအောင့်-တဖြုတ်။၁၁၆။ ကလျာဏ - ကောင်းခြင်း။
- ၉၁။ ကာလ - အချိန်။(အခါ) ၁၁၇။ သကျ - သာကီဝင်။
- ၉၂။ ဒိဋ္ဌ - မြင်အပ်သော။ ၁၁၈။ အသမ္ဘိန္ဒ - အမျိုးမပျက်သူ။
- ၉၃။ ဒုလ္လဘ - ရနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၁၉။ အနိစ္စ - မမြဲခြင်း။
- ၉၄။ ဒုဿီလ - အကျင့်မကောင်းသူ။ ၁၂၀။ ဒုက္ခ - ဆင်းရဲခြင်း။
- ၉၅။ ပကာသန - ကြွားဝါခြင်း။ ၁၂၁။ အနတ္တ - မိမိအလိုကျ လုပ်မရ။
- ၉၆။ ရောဂါ - နာသူ။ ၁၂၂။ ပဋိသန္ဓေ - ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်း။
- ၉၇။ ဂိလာန - ဖျားနာသူ။ ၁၂၃။ ဇာတိ - ဖြစ်ခြင်း။
- ၉၈။ ဒါန - ပေးခြင်း။ ၁၂၄။ ဇရာ - အိုခြင်း။
- ၉၉။ ပဒါန - ပေးခြင်းလက်ဆောင်။ ၁၂၅။ ဗျာဓိ - နာခြင်း။

အထွေထွေ ကဏ္ဍ

- ၁၂၆။ မရဏ - သေခြင်း။
- ၁၂၇။ ကောဓ - အမျက်တောက်ခြင်း။
- ၁၂၈။ ဒေါသ - အပြစ်ရှိခြင်း။
- ၁၂၉။ ဥပမာ - နှိုင်းယှဉ်ခြင်း။
- ၁၃၀။ ဥပမေယျ - နှိုင်းယှဉ်ဖွယ်ရာ။
- ၁၃၁။ သံသယ - ယုံမှားခြင်း။
- ၁၃၂။ သစ္စ - အမှန်စကား။
- ၁၃၃။ မုသာ - မမှန်စကား။
- ၁၃၄။ ဟိရိ - ရှက်ခြင်း။
- ၁၃၅။ သြတ္တပ္ပ - ကြောက်ခြင်း။
- ၁၃၆။ ဗဟု - များသော။
- ၁၃၇။ သုတ - အကြားအမြင်။
- ၁၃၈။ ဝီရိယ - အားထုတ်ခြင်း။
- ၁၃၉။ ထိန - ပျင်းခြင်း။
- ၁၄၀။ အာလာပ - အစပြောခြင်း။
- ၁၄၁။ သလ္လာပ - အပြန်ပြောခြင်း။
- ၁၄၂။ ဣဿာ - မလိုလားခြင်း။
- ၁၄၃။ မစ္ဆရိယ - ဝန်တိုခြင်း။
- ၁၄၄။ ဗာလ - လူမိုက်။
- ၁၄၅။ ပဏ္ဍိတ - ပညာရှိ။
- ၁၄၆။ ကာဏ - တဖက်ကမ်း။
- ၁၄၇။ အန္ဓ - နှစ်ဖက်ကမ်း။
- ၁၄၈။ သောက - ပူဆွေးခြင်း။
- ၁၄၉။ ပရိဒေဝ - ငိုကြွေးခြင်း။
- ၁၅၀။ ပါရမီ - ကူးမြောက်ခြင်း။
- ၁၅၁။ ပါရဂူ - ကမ်းတဖက် ရောက်သူ။
- ၁၅၂။ ဝေနေယျ - ကျွတ်ထိုက်သူ။
- ၁၅၃။ ဥပ - အနီးကပ်။
- ၁၅၄။ နိဿယ - နည်းယူမှတ်သားခြင်း။
- ၁၅၅။ သူရ - ရဲရင့်ခြင်း။
- ၁၅၆။ ဆီရု - ကြောက်ခြင်း။
- ၁၅၇။ သတ္တိ - စွမ်းရည်။
- ၁၅၈။ ဗျတ္တိ - နှလုံးရည်။
- ၁၅၉။ ဂဏန - ဂဏန်း။
- ၁၆၀။ သင်္ချာ - ရေတွက်ခြင်း။
- ၁၆၁။ ပုစ္ဆာ - မေးခြင်း။
- ၁၆၂။ ဝိသဇ္ဇနာ - ဖြေခြင်း။
- ၁၆၃။ သြရသ - ရင်၌ဖြစ်သောသား။
- ၁၆၄။ ကိတ္တိမ - အမွေခံမွေးစားသား။
- ၁၆၅။ ပိယ - ချစ်ဖွယ်သော။
- ၁၆၆။ ဝါစာ - စကား။
- ၁၆၇။ ပုရိသ - ယောက်ျား။
- ၁၆၈။ ဣတ္ထိ - မိန်းမ။
- ၁၆၉။ မင်္ဂလ - ကောင်းသော။
- ၁၇၀။ အမင်္ဂလ - မကောင်းသော။
- ၁၇၁။ မဟာ - ကြီးသော။
- ၁၇၂။ ဥစ္စ - မြင့်မြတ်သော။
- ၁၇၃။ သုဘ - တင့်တယ်ခြင်း။
- ၁၇၄။ အသုဘ - မတင့်တယ်ခြင်း။
- ၁၇၅။ ကမ္မ - ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၁၇၆။ ဖလ - အကျိုး။
- ၁၇၇။ ဝိပါက - ဝင့်မကင်းသူ။
- ၁၇၈။ ပိတာ - အဖ။
- ၁၇၉။ မာတာ - အမိ။
- ၁၈၀။ ဝါကျ - စကားပုဒ်။

(၃၄၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ပါဠိမဟုတ်

၁၈၁။ ပီပီပြင်ပြင်- ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြစ်ခြင်း၊ ပြေပြစ်ချောမောခြင်း။

စရူးသားမှု	မှုအရပ်	အသံထွက်	အနက်
လကျာ -	လက္ကာ -	လက်ယာ -	ညာဘက်
သကျ -	သက္က -	သက်ယ -	သာကီဝင်
ယေဘုယျ -	ယေဘုယျ -	ယေဘုယ်ယ -	များသောအားဖြင့်
အာရောဂျီ -	အာရောဂျီ -	အာရောဂျီယံ -	အနာကင်းခြင်း
မုချ -	မုဒ္ဓိ -	မုန်ယ -	အမှန်
ဝါကျ -	ဝါက္ခ -	ဝါက်ယ -	စကားပိုဒ်

(ပါဠိသဘော သိရှိမျှသာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။)

၄၈ ဘုရားအလောင်း ပုဏ္ဏားရွတ်ဆိုသော သဗ္ဗဒါဠာဘတ်တော်လောပထဝီဇယ မန္တန်ဂါထာ ပါဠိအနက်

၁။ သျှရီ ပထဝီဇယံ သဗ္ဗံ၊ အနေကအန္တရာယိကံ။

ဇယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ ဇယံ ပရိ မဟေသယော။

၂။ ဇယံ ဟရောဟရိဒေဝေါ၊ ဇယံ ဗြဟ္မာ တေရဋ္ဌော။

ဇယံ နာဂေါ စ ဝိရူဠကော၊ ဝိရူပက္ခော စ စန္ဒိမာ။

၃။ ဝိတ္တန္တော ဝေနတေယျော စ၊ ကုဝေရော ဝရုဏောပိ စ။

အဂ္ဂိဝါရဏော ပဠုန္တော၊ ကုမာရော စတုပါလကော။

၄။ အဠာရသ မဟာဒေဝါ၊ သုခိတာ စ ပသိဒ္ဓိယော။

အသီတိမဟာသာဝကာ၊ သဗ္ဗံ ဇယံ ဒဒန္တု မေ။

၅။ ဇေယျော ဓမ္မော စ သံသော စ၊ ဒသပလော စ ဇေယျကော။

တေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဇေယျော သုခိ ဘဝန္တု တေ။

(အထက် ၅-ပုဒ်သည် အများသတ္တဝါအတွက် ဖြစ်၏။)

၆။ နရာ ဒေဝါ စ ဗြဟ္မာနော၊ ယက္ခာ နာဂါ စ ဂရုဠာ။

တေပိ ဒိသွာ ပိယာ မယံ၊ ပုတ္တံ မမေဝ သိနေဟာ။

- ၇။ ဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ အရဟာ အဂ္ဂသာဝကာ။
သဗ္ဗေ ကရောန္တ၊ မေ မေတ္တံ၊ သဗ္ဗေ တိဋ္ဌန္တ၊ မတ္ထကေ။
- ၈။ တေသံ မေတ္တာနုဘာဝေန၊ သဗ္ဗေ ရောဂါ သုသိတလာ။
သဗ္ဗေ ဘယာ ဝိနယန္တ၊ သဗ္ဗေ နယန္တ၊ ပဒ္ဒဝါ။
- ၉။ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ စ၊ ဗဟူ အနန္တပါဏိနော။
အနန္တ စက္ကဝါဠေ စ၊ ဗဟူ အနန္တပါဏိနော။
- ၁၀။ ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ စ၊ အညမညံ ပိယာ ဟောန္တ။
ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ စ၊ အညမညံ သုခါ ဟောန္တ။
- ၁၁။ နေရယိကာ တိရစ္ဆာနာ၊ ပေတာ အသုရကာ ယမာ။
ဣမေ သဗ္ဗေ ယထာ သတ္တာ၊ ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တ၊ တတ္တကာ။
- ၁၂။ ဒသကောဋိဒကဇာ စ၊ ထလဇာ နဝကောဋိယော။
သံသေဒဇောပပါတိကာ၊ ဒိဃာယုကာ ဘဝန္တ၊ တေ။
- ၁၃။ ဥဒ္ဓံ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ စ၊ အခေ ယာဝ အဝီစိတော။
သမန္တာ စက္ကဝါဠေသု၊ ယေ သတ္တာ ပထဝီစရာ။
- ၁၄။ အဗျာပဇ္ဇာ နိဝေရာ စ၊ နိဒ္ဒက္ခာ စ နုပဒ္ဒဝါ။
သဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာ စ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။

၁။ သဗ္ဗံ၊ မြေပြင် ရေပြင် ဝေဟင်လွမ်းခြုံ အလုံးစုံသော။ အနေကအန္တရာ
ယိကံ၊ တပါးမက များလှသွယ်သွယ် အန္တရာယ်ဟူသမျှ အပေါင်းကို။ ပထဝီ၊
လူတို့တခွင် မြေအပြင်၌။ ဇယံ၊ အောင်မြင်ဖွယ်ရာ ဟူသမျှ အဝဝကို။ သျှရိ၊
မုချလျင်စွာ အောင်ကြပါစေသတည်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ အောင်ပဲ့သခင် ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည်လည်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်
ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တ၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ မဟေ
သယော စ၊ သီလက္ခန္ဓ စသည့်ကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူးပေတတ် ရဟန္တာ
အရှင်မြတ်တို့သည်လည်း။ ပရိ၊ ထက်ဝန်းကျင် အရပ်မျက်နှာမှ။ တုမေ၊ သင်တို့
အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တ၊ ပေးကြ
ပါစေကုန်သတည်း။

(၃၄၇)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၂။ ဟရော စ၊ အောင်ပွဲမှန်ကင်း ဟရအမည်ရှိသော နတ်မင်းသည်၎င်း။
 ဟရိဒေဝေါ စ၊ အောင်ပွဲသရဖူ ဆောင်းတော်မူသော ဟရိ အမည်ရှိသော
 နတ်မင်းသည်၎င်း။ တုမော့ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း
 အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ ပြဟွာ စ၊ အောင်
 မင်္ဂလာ အဖြာဖြာတို့ကို အောင်စွာ မြည်ဟီး အောင်ပြဟွာကြီးသည်၎င်း။
 တေရဋ္ဌော စ၊ ဂန္ဓဗ္ဗန္ဓယ်ရိုး၊ နတ်အမျိုးတို့ကို စိုးမိုးပိုင်သ စတရဋ္ဌ နတ်မင်းကြီး
 သည်၎င်း။ တုမော့ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း အောင်ဆု
 ကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ နာဂေါ စ၊ နာဂနတ်မင်းကြီး
 သည်၎င်း။ ဝိဂ္ဂန္ဓကော စ၊ ဂုမ္ဘဏ်န္ဓယ်ရိုး နတ်အမျိုးတို့ကို စိုးမိုးပိုင်သ ဝိဂ္ဂန္ဓက
 နတ်မင်းကြီးသည်၎င်း။ တုမော့ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာအောင်ကြောင်း
 အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။ ဝိဂ္ဂပက္ခော စ၊
 နာမကျော်ဟိုး နဂါးမျိုးတို့ကို စိုးမိုးပိုင်သ ဝိဂ္ဂပက္ခ နတ်မင်းကြီးသည်၎င်း။
 စန္ဒိမာ စ၊ ယုဂန်တောင်ဖျား လှည့်လည်သွားသည့် စန္ဒိမာအမည်ရှိသော လ၊ နတ်
 သားသည်၎င်း။ တုမော့ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း
 အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။

၃။ ဝိဏ္ဏန္ဓော စ၊ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းသည်၎င်း။ ဝေနတေယျော စ၊
 ဝိနတာ အမည်ရှိသော နတ်မင်းသည်၎င်း။ ကုဝေရော စ၊ အာဠဝက နာမ
 ကျော်ဟိုး ဘီလူးမျိုးတို့ကို စိုးမိုး ပိုင်သ ကုဝေရ နတ်မင်းကြီး သည်၎င်း။
 ဝရုဏောပိ၊ ဝရုဏ နတ်မင်းကြီးသည်၎င်း။ အဂ္ဂိ စ၊ မီးနတ်သားသည်၎င်း။
 ဝါရဏော စ၊ လေနတ်သားသည်၎င်း။ ပဇ္ဇုန္ဓော စ၊ မိုးနတ်သားသည်၎င်း။
 ကုမာရော စ၊ ကုမာရနတ်သားသည်၎င်း။ စတုပါလကော စ၊ စတုလောကပါလ
 နတ်သားသည်၎င်း။ တုမော့ သင်တို့အား။ ဇယံ၊ အောင်ရာ အောင်ကြောင်း
 အောင်ဆုကောင်းကို။ ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါစေကုန်သတည်း။

၄။ သုခိတာ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုက္ခတ္တတို့ကို မုချပိုင်ပိုင် ပေးစွမ်းနိုင်ကြ
 ကုန်သော။ အဋ္ဌာရသ မဟာဒေဝါ စ၊ တဆယ့်ရှစ်ပါး ကုန်သော နတ်မင်းကြီး
 တို့သည်၎င်း။ ပသိဒ္ဓိယော စ၊ အထူ ထူး အပြားပြားသော စီးပွားချမ်းသာ
 တို့ကို ပြီးမြောက်စေတတ်ကုန်သော။ အသီတိမဟာသာဝကာ စ၊ ရှစ်ကျိပ်သော

မဟာသာဝက ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်၎င်း။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ သဗ္ဗဇယံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော အောင်ဆုဟူသမျှ အဝဝကို။ ဒဒန္တ၊ မနှေးလျင်စွာပေးကြ ပါစေကုန်သတည်း။

၅။ ဓမ္မော စ၊ ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်သည်၎င်း။ သံသော စ၊ သမ္ပုတိ၊ ပရမတ် နှစ်ရပ်သော သံသာတော်အရှင်သူမြတ်သည်၎င်း။ ဇေယျော၊ ရန်သူဟူက မှန်သမျှကို အထူးပင် အောင်မြင်တော်မူကြပါပေ၏။ ဒသဗလော စ၊ အားတော်ဆယ်တန် ပြည့်ဖြိုးလျှံသည် ဉာဏ်တော်အရှင် ဘုရားသခင် ကိုယ် တော်မြတ်ကြီးသည်လည်း။ ဇေယျကော၊ ပထဝီမြေကြီး သိမ့်သိမ့်ဟီးအောင် အထူးထူးပင် အောင်ပွဲအရှင် ဖြစ်တော်မူကြပါပေ၏။ ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဤသို့သောသစ္စာကောင်းကြောင့်။ တုမေ၊ သင်တို့အား။ ဇေယျော၊ လိုရာမယွင်း အောင်မြင်ခြင်းတို့သည်၎င်း။ သုခိ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ လိုက္ကစွာနှင့် ကျန်းမာ သန့်ရှင်း ချမ်းသာခြင်းတို့သည်၎င်း။ ဘဝန္တ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

အမှာစာ။ ။ ရှေ့(၅)ပုဒ်သည် သတ္တဝါများ အတွက် အောင်ဆုတောင်းရန် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ကျန်သော (၉)ပုဒ်သည် မိမိအတွက် နှင့် မေတ္တာပို့ဖြစ်သည်။

၆။ နရာ စ၊ လူတို့သည်၎င်း။ ဒေဝါ စ၊ နတ်တို့သည်၎င်း။ ဗြဟ္မာနော စ၊ ဗြဟ္မာတို့သည်၎င်း။ ယက္ခာ စ၊ ဘီလူးတို့သည်၎င်း။ နဂါ စ၊ နဂါးတို့သည် ၎င်း။ ဂရုဠာ စ၊ ဂဠုန် တို့သည်၎င်း။ တေပိ၊ ထို လူ နတ် ဗြဟ္မာများ ဘီလူး သားနှင့် နဂါးဂဠုန် အလုံးစုံတို့သည်လည်း။ ဒိသ္မာ၊ မြင်သည်ရှိသော်။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ပိယာ၊ မြတ်နိုးသက်ဝင် ချစ်ခင်ကြကုန်သည်။ ဟောန္တ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ပုတ္တံ၊ မိမိ၏သားကို။ သိနေဟာ ဣဝ၊ ချစ်ခင်ကြ ကုန်သကဲ့သို့။ မမ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ပိယာ၊ မြတ်နိုးသက်ဝင် ချစ်ခင်ကြကုန် သည်။ ဟောန္တ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၇။ ဗုဒ္ဓါ စ၊ မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၎င်း။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ သည်၎င်း။ အရဟာ စ၊ ရဟန္တာတို့သည်၎င်း။ အဂ္ဂသာဝကာ စ၊ အဂ္ဂသာဝက တို့သည်၎င်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံများပြား ဘုရား ပစ္စေက အဂ္ဂသာဝကသခင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်အား။ မေတ္တံ၊ ချစ်ခြင်းမေတ္တာကို။

(၃၅၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကရော့နွဲ့၊ ပြုတော်မူကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော ဘုရား ပစ္စေက အဂ္ဂသာဝကသခင် ရဟန္တာအရှင်တို့သည်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ မတ္တကေ၊ ဦးခေါင်းထက်၌။ တိဋ္ဌန္တ၊ အမြဲမသွေ ရပ်တန့် တည်နေတော် မူကြပါစေကုန် သတည်း။

၈။ တေသံ၊ ထိုဘုရား ပစ္စေက အဂ္ဂသာဝကသခင် ရဟန္တာအရှင်တို့၏။ မေတ္တာနုဘာဝေန၊ မေတ္တာ၏တန်ခိုးတေဇာ်အာနုဘော်တော်ကြောင့်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ရောဂါ၊ ကိုးဆယ်ခြောက်ဖြာ ရောဂါဟူသမျှ အဝဝ တို့သည်။ သုသီတလာ၊ အလွန်အေးမြ ဘေးမခကုန်သည်။ ဟောန္တ၊ ဖြစ်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဘယာ၊ နှစ်ဆယ့်ငါးပါး များပြားစွာလှ ဘေးဟူသမျှ တို့သည်။ ဝိနယန္တ၊ ကင်းစင် ပျောက်ကွယ် ပျောက်ပယ် ကြပါစေကုန်သတည်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဥပဒ္ဒဝါ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါး များပြားလွန်ပေ၊ ဥပဒ္ဒဝေ၊ တို့သည်။ နယန္တ၊ ပျက်စီးကြ ပါစေကုန်သတည်း။

၉။ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ၊ ဤ စကြာဝဠာ၌။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ အနန္တပါဏိနော စ၊ အဆုံးမထင် များဖြင်လှစွာ သတ္တဝါတို့သည်၎င်း။ အနန္တ စက္ကဝါဠေ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော စကြာဝဠာတိုက်အပေါင်း၌။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ အနန္တပါဏိနော စ၊ အဆုံးမထင် များဖြင်လှစွာ သတ္တဝါ တို့သည်၎င်း။

၁၀။ ဣမေ သတ္တာ၊ ဤ ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ အဝေရာ၊ ရန်မရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍။ ပိယာ စ၊ တယောက်အကျိုး သည်ဆောင်ပိုး၍ မြတ်နိုးသက်ဝင် ချစ်ခင် ကြကုန်သည် လည်း။ ဟောန္တ၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဣမေ သတ္တာ၊ ဤဆိုအပ်ကုန်ပြီး သော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ အဝေရာ၊ ရန်မရှိ ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုခါ စ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်တန် ပြည့်ဖြိုးလျှံ၍ ဆက်ဆံပေါင်း သင်း ချမ်းသာခြင်း ရှိကြ ကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တ၊ ဖြစ်ကြ ပါစေကုန် သတည်း။

၁၁။ နေရယိကာ စ၊ ငရဲသားတို့သည်၎င်း။ တိရစ္ဆာနာ စ၊ တိရစ္ဆာန် တို့သည်၎င်း။ ပေတာ စ၊ ပြိတ္တာ တို့သည်၎င်း။ အသုရကာ စ၊ အသူရကာယ်

တို့သည်၎င်း။ ယမာ စ၊ ငရဲသနင်း ယမမင်းတို့သည်၎င်း။ ယထာ၊ အကြင် သို့သော အချင်းအရာအားဖြင့်။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန် သော။ ဣမေ သတ္တာ၊ ဤ ဆိုအပ်ကုန်ပြီးသော သတ္တဝါ အပေါင်း တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကြကုန်၏။ တတ္တကာ၊ ကိုမျှလောက်ကုန်သော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ သည်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲအပေါင်းမှ။ မုစ္ဆန္တု၊ မယွင်းမချွတ် ကင်းလွတ်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

၁၂။ ဒသကောဋီဒကဇာ စ၊ ရေမှာတည်နေ ဆယ်ကုဋေသော သတ္တဝါ တို့သည်၎င်း။ ထလဇာ နဝကောဋီယော စ၊ ကုန်းမှာတည်နေ ကိုးကုဋေသော သတ္တဝါတို့သည်၎င်း။ သံသေဒဇောပပါတိကာ စ၊ အညို၌ ဖြစ်သောသတ္တဝါ၊ ကိုယ်ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာသော သတ္တဝါ အပေါင်း တို့သည်၎င်း။ တေ၊ ထိုသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။ ဒီသာယုကာ၊ အသက်ရှည်ကြကုန်သည်။ ဘဝန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၁၃။ သမန္တာ၊ ဝန်းကျင်ပတ်ချာ အရပ်လေးမျက်နှာမှ။ စက္ကဝါဠေသု၊ တသောင်းသောစကြာဝဠာတိုက်အပေါင်းတို့၌။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌။ ယာဝဘဝဂ္ဂါ၊ နေဝသညာ နာသညာယတနာတို့ တိုင်အောင်၎င်း။ အဓော၊ အောက်၌။ ယာဝ အဝီစိတော၊ အဝီစိင်ရဲဘုံ တိုင်အောင်၎င်း။ ယေ သတ္တာ၊ အကြင်သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်။ ပထဝီစရာ၊ မြေ-ရေ နှစ်ပြင် ထက်ကောင်းကင်၌ကျင်လည် လှည့်သွား ကျက်စားကြကုန်၏။

၁၄။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းညသို့ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ သတ္တာ၊ မြေ-ရေ နှစ်ပြင် ထက်ကောင်းကင်၌ကျင်လည်လှည့်သွားကျက်စားကုန်သောထိုသတ္တဝါ မှန်သမျှ အနန္တတို့သည်။ သဗ္ဗေဟိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ဉာတိဘိ၊ အခွင့် ကောင်းကျိုး သည်ဆောင်ပိုးသည့် အဆွေအမျိုးတို့နှင့်။ သဟ၊ အညီအမျှ အတူတကွ။ အဗျာပဇာ စ၊ ဗျာပါညှိုးရှိုန် တန်ခိုးသိမ်၍ စိုးရိမ်သောက မရှိ ကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။ နိဒုက္ခာ စ၊ အမြဲ ညှဉ်းဆဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ မရှိကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန် သတည်း။ အနုပဒ္ဓဝါ စ၊ ဘေးဥပဒ်အန္တရာယ် လွင့်ပျောက်ကွယ်ပ မရှိကြကုန် သည်လည်း။ ဟောန္တု၊ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ အဝေရာ စ၊ အကျိုးလိုဟန်

(၃၅၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ငြိုးသည့်မာန်နှင့်ကြံစည်ပြင်းထန် အတွင်းရန်မရှိကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တု၊
ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

၄၉ အမှားကို ဝန်ချကန်တော့သည့်အခါ၌ ပေးသောဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု...ငါသည် သင့်အား သည်းခံ၏။ သင့်၌ ကျရောက်
လတံ့သော အပါယ် အစရှိသော ဘေးအပေါင်းနှင့်တကွ အန္တရာယ် ခပ်သိမ်း
ဘေးခပ်သိမ်း ကြောင့်ကြခပ်သိမ်း ဒုက္ခခပ်သိမ်းတို့မှ ကင်းငြိမ်းလွင့်ပျောက်
မရောက်ဝေးစွာ ကွာပါစေသတည်း။ သင့်အား ကောင်းကျိုးချမ်းသာမင်္ဂလာ
တို့သည် ယနေ့မှစ၍ တနေ့တခြား ဒီရေအလားကဲ့သို့ မနှေးလျင်စွာ ရပါစေ
သတည်း။

၅၀ ငယ်ရွယ်သူများမှ မိမိကို ကန်တော့သည့်အခါ ပေးသောဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု... ယနေ့ ယခု ရှိခိုးကန်တော့ကြသော မြတ်ဂါရဝ
အဟုန်တို့ကြောင့် လာဘ်လာဘအစုံ ပြုံးကြွယ်မောက်လို့မို့ ကိုးဆယ့်ခြောက်
အနာဟူသမျှ ကင်းစင်ပသော ဗာကုလ-အရှင်မထေရ်ဝယ် ရန်စွယ်ကင်းသကဲ့သို့
အန္တရာယ်အရှင်းဒုက္ခမကြုံလာပဲ မနုဿဘုံမှာ အသက်တရာမကတည်၍ မပျက်
ဒါန အရှည် သီလ ဘာဝနာ ပွားပြီးလျှင် ပီယဝါစာစကား အပြောရှိသမျှ
မင်ကြ၍ ဇောတိကအသွင် အနာထပိဏ်တို့လို ရတနာစိန် ငွေးကြွယ်ဝပြီးလျှင်
ဘေးအသွယ်သွယ် ရန်မခဲ ကြံသမျှ အဓိဋ္ဌာန်မြောက်လို့မို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်
တက်လှမ်းနိုင်ကြပါစေသော် (ဗျား)....။

၅၁ အလှူရှင်များ စုပေါင်းလှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသော ဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု...ယနေ့ယခုလှူဒါန်းကြသော ဒါနကောင်းမှုအစုစု
တို့ကြောင့် ကျမ်းဓမ္မက္ခန္ဓာ စာအရှိမျှော်ပြီးလျှင် ဘဂဝါဇိနော် ရွှေဗျာသသည့်
အတိုင်း ပါဠိတော် ဒေသနာ စေတနာအရ ဗလဝနှင့် စာဂအလျင်ပြုကြတဲ့
ဒါနရှင်တစုတို့မှာ ကုသလတရား ကပ်လို့မို့ တပြားတချပ် အစုအမြတ် သဒ္ဓါ
တို့ကြောင့် ယခုကပ်ကမ္ဘာ ပစ္စက္ခတိုင် နှစ်သက်သမျှ စိန်ရွှေရတနာတို့သည်
အိမ်ဂေဟာ လှမ်းစွာပြည့်ပြီးလျှင် ချမ်းသာသရွှေအတောမသတ်နိုင်ပဲ မနော
ဓာတ်မြူစင်စွာနှင့် အလှူမင်္ဂလာ များစွာ အကြိမ်ကြိမ် ပေးပြီးလျှင် ပတ္တမြား
စိန်သူဌေး နာမည်အရာကို ကြာရှည်စွာ ခံစားပြီး၍ ဓမ္မက္ခန္ဓာ တရားအရ

အောင်လံထူပြီးလျှင် နောင်အရဟံတဆူ ဗုဒ္ဓသေဌ်နှင့် ဗုဒ္ဓအရှင် အနိဋ္ဌာန် ကွာလှမ်းလျက် နိဗ္ဗာန်သာ အထက်နန်းသို့ တက်လှမ်းတော် မူနိုင်ကြပါစေ သတည်း။

၅၂ အလှူရှင် လင်မယားနှစ်ဦးမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသော ဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု... ယနေ့ယခုလှူဒါန်းကြသော ဒါနကောင်းမှု အစုစု တို့ကြောင့် သုံးလှူအရှင် မြတ်ဘဂဝါ၏ ဇာတ်သာဓက ယင်း အခြေခံလျက် မင်းဝေထန် မဒ္ဒိအလှူတို့လို ကြည်ဆူသဒ္ဓါ ညီမျှကာဖြင့် လှူဒါန်းကြရသော အလှူဒါယကာနှင့် အလှူရှင် ဒါယိကာမတို့မှာ အတုမမြင် ဖက်မရနိုင်ပဲ အနုဂ္ဂအကျိုးစုံသည့်ပြင် တန်ခိုးဂုဏ်သိဒ္ဓိဗလတို့နှင့် စိတ်ရှိသမျှအကြံအောင်၍ ခေမာသောင် တဖက်ကမ်းသို့ တက်လှမ်းတော်မူနိုင်ကြပါစေသော်။

၅၃ (တနည်း) အလှူရှင် လင်မယားနှစ်ဦးမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသော ဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု... ယနေ့ယခု လှူဒါန်းကြသော ဒါနကောင်းမှုအစုစု တို့ကြောင့် ဘေးဘယာ ဝေးကွာပြီးလျှင် ရှေးအခါကာလက ဒါနအရာ သဒ္ဓါ ချုပ်ပေသော မဟာဒုဂ်ဒါယကာမှာ စေတနာဖွဲ့စိတ်သန်၍ မဲလိပ်ကံ ကျသော အခါ ပင်ပန်းတာ မငြင်းမထောက်ဆဲပဲ ထင်းပေါက်ခ ရသော ဆန်တပြည်နှင့် ကြံစည်ကာ ဆွမ်းချက်လှူဘိ၍ လှမ်းတက်ကာ တကြိမ်နှုန်းတွေ့ပေသော အိမ် လုံးပြည့်ရတနာမိုးရွာချသတဲ့၊ ကာလရှေးအခါက သူဌေးအရာရဘူးသည့် ဥပမာလို အလှူဒါယကာနှင့် အလှူဒါယိကာမ နှစ်ဦးတို့မှာ ကြည်နူးသဒ္ဓါ စိတ်အကြံပိုင်ပြီးလျှင် နိဗ္ဗာန်တိုင် အထက်နန်းသို့ တက်လှမ်းတော်မူနိုင်ကြပါ စေသော်။

၅၄ အလှူရှင် တဦးတည်းမှ လှူဒါန်းသည့်အခါ၌ ပေးသော ဆု

သာဓု...သာဓု...သာဓု... ဤသို့ပြုရ မြတ်ပုညကြောင့် ရတနာ အဝဝ ပေါ်ပြည့်လှသည့် ဇောတိက ပမာက္ခဲသို့ သဘောရှိသမျှ သုံးမကုန်အောင် အလုံးစုံ ရန်သူ ကင်းသည့်ပြင် ပန်ယူအဆင်း ပဘာဝတီက္ခဲသို့ နတ်ပမာညီ အဆင်းလှပြီးလျှင် သနင်းဘဂဝါအရှင် ပွင့်တော်မူသောအခါ အဆင်သင့် မဂ္ဂင်ဖေါင်ကို ရွက်တင်ဆောင် တည်နေပြီးလျှင် ပြည်ခေမာ အမတနန်းသို့ ကြွမြန်းတော်မူနိုင်ကြပါစေဗျား။

(၃၅၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၅၅ နိဗ္ဗာန်ဆော်စာတမ်း

၁။ ဘဝန္တော၊ ရှေ့ပြည်နိဗ္ဗာန် ရည်စိတ်သန်၍ ဓိဋ္ဌာန်ညွတ်ပျောင်း အို-
သူတော်ကောင်းတို့... ဒုက္ခဝဋ်အတွင်း မလွတ်ကင်း၍ ပူခြင်းအဖြာဖြာ အဝိဇ္ဇာ
နှင့် တဏှာ ဩဇာ ဤဘဝမှ လွတ်ရန်အသွယ်သွယ် လှည့်လည်နှိုးဆော် (ခေင်)
နိဗ္ဗာန်ဆော်က ရည်မျှော်စေကြောင်း ဆုမွန်တောင်း၍ ပြည်မနိဗ္ဗာန် ရောက်စေ
ရန်အတွက် ဆွမ်းတော်ချက်၍ ဝပ်တူးကာ အဓိဋ္ဌာန်ထားကြဖို့ နိဗ္ဗာန်တံခါး
ဖွင့်ရန် ထတော်မူကြပါ။ ဘဝန္တော-သပ္ပရိသအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

၂။ ဘဝန္တော၊ တရားဒေသနာ ရှာဖွေကာဖြင့် နေထိုင်ကြညောင်း အို-
သူတော်ကောင်းတို့။ အယ်ကာလော၊ ဂေါတမမြတ်စွာ သာသနာနှင့် ကြုံကြိုက်
လေရာ ယခုအခါကား။ ဒါနကာလော၊ နည်းသည် များသည် ခြားမရည်ပဲ
ပွားကြည်နှလုံး တရားအဆီသုံး၍ ရှင်ပိုးကြူလျှမ်း လှူဒါန်းကြရမည့် အခါပေ
တည်း။ တဿာ၊ ထိုကြောင့်။ တုမေ၊ နိဗ္ဗာန်ဆုတောင်း သင်သူတော်ကောင်း
အပေါင်းတို့သည်။ ဥဋ္ဌေထ၊ ဆွမ်းတော်ချက်ရန် အချိန်တန်၍ထတော်မူကြပါ။
ဘဝန္တော-သပ္ပရိသအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

၃။ ဘဝန္တော၊ အို၊ နာ၊ သေရေး ဆင်းရဲဘေးမှ ကင်းဝေး လိုကြောင်း
အို- သူတော်ကောင်းတို့... သံသရာဘုံကြော စုန်ဆန်မျော၍ ဩဇာ လေးဖြာ
ဝဋ်တဏှာမှ လွတ်ရာရည်မျှော် (ခေင်) နိဗ္ဗာန်ဆော်က ရည်ရော်လမ်းပြ
မှန်းကာဆ၍ နန်းအစိတရွှေဘုံ ခိုလှုံရန်အတွက်ဆွမ်းတော်ချက်၍ ဝပ်တူးကာ
အဓိဋ္ဌာန်ထားကြဖို့ နိဗ္ဗာန်တံခါးဖွင့်ရန် ထတော်မူကြပါ။ ဘဝန္တော-သပ္ပရိသ
အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့။

၅၆ နိဗ္ဗာန်ဆော် အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားပွင့်ပြီးခါစ တဝါရသည့်အခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးပင့်လျှောက်
ထားချက်အရ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ကြွရောက်ကာ မြို့အနီးရှိကြီးစွာသောထန်းတော
ဥယျာဉ်၌ သီတင်းသုံးလျက် စံနေတော်မူပြီးလျှင် ထိုဥယျာဉ်မှ မြို့တွင်းသို့
ဆွမ်းခံ ကြွသောအခါ သိကြားမင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ရှေ့တော်မှ လှလင်ပျို
ယောင် ဆောင်လျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်တွေကို ချီးကျူး
ရွတ်ဆို ကြွေးကြော်ကာဖြင့် မြို့နေသူ လူအများအား သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပေါ်

စေရန် ကြေးစည်ရိုက်၍ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခဲ့ပေ၏။ တဖန်ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ သန္တတိ အမတ်ကြီး၏ အတိတ်ဇာတ်၌လည်း နိဗ္ဗာန်ဆော်အကြောင်း ပါ၏။ ထို့ကြောင့် ယခုခေတ် လူတို့သည် ရှေးခေတ်ကို အတုလိုက်ကာ နိဗ္ဗာန်ဆော် လုပ်ငန်းကို ပြုလုပ်ကြ၏။ (ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်းနှင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ သန္တတိ အမတ်ကြီး၏ အတိတ်ဇာတ်၌ပါ၏။)

၅၇ ဝတ်လှည့် ဝတ်တက်ခြင်း အကြောင်း

ဝတ်လှည့် ဝတ်တက်ခြင်းသည် ဘုရားဟော ကျမ်းဂန်တို့၌ မတွေ့ရပေ။ ကုန်းဘောင်ခေတ်၌သာ တွေ့ရသည်။ အမရပူရမြို့နန်းတည် ဘိုးတော်ဦးခိုင်း၏ သားတော်ကြီးအိမ်ရှေ့မင်းသားသည် ရခိုင်ပြည်မှမဟာမုနိရှပ်ပွားတော်မြတ်ကို (၂-ဩ-ရေ-သောက်-မုနိရောက်ဟူသောစာဆိုအရ ၁၁၄၆-ခုနှစ်၌) ပင့်ဆောင် တော်မူခဲ့၍ အမရပူရမြို့၏မြောက်ဘက် တာတထောင်ရှိသော (၇-နစ်တောင် ၁-တာ) အရပ်၌ ဘုံ(၉)ဆင့်ရှိသော အုတ်ပြာသာဒ် ဆောက်လုပ်တော် မူ၍ မုနိမုနိမြတ်မြတ် ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ ယင်းသို့ ကိုးကွယ်ရာတွင် ဝါတွင်းကာလ၌ ဘုရင်မင်းမြတ် ကိုယ်တော်တိုင် ဦးဆောင်လျက် မိဖုရား မောင်းမ မိဿံနှင့် တကွ ဥပုသ်နေ့ နံနက်တိုင်း မဟာမုနိဘုရားကြီးသို့ ဆွမ်းတော်များ ကပ်လှူ ကြပါသည်။

ယင်းသို့ ဘုရင်မင်းမြတ် ကိုယ်တော်တိုင် ဆွမ်းတော် ကပ်လှူ သည်ကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများမှလည်း အတုလိုက်၍ ဥပုသ်နေ့တိုင်း မိမိတို့ ရပ်ကွက် အလိုက် အုပ်စုဖွဲ့၍ တီးမှုတ်ကခုန်ကာ မိမိတို့ကိုယ်ဖြင့် ရင်းနှီးရှာဖွေထားသော ချွေးနှိုးစာများကို သာဟတ္ထိကဒါနမြောက် တပျော်တပါး ဆွမ်းတော်ကြီး ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြပါသည်။ ယင်းသို့ ဆက်ကပ် လှူဒါန်းရာတွင် အိပ်ယာထ နောက်ကျ၍ ဆွမ်း မချက်နိုင်သူများမှာ ရရာ သစ်သီးများဖြင့် သစ်သီးဆွမ်း ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြပါသည်။ မအားမလပ်၍ မလိုက်နိုင်သော သူများမှလည်း မိမိတို့အတွက်ပါ လှူဒါန်းခဲ့ကြပါဟု ဆွမ်းတော်ကြီး ကပ်လှူရန် လှည့်လည်၍ လာသော ကုသိုလ်ရှင်များ လက်သို့ အာဏတ္ထိကဒါနမြောက် တဆင့်လောင်း လှူကြပါသည်။ ယင်းသို့လောင်းလှူခြင်းကိုဆွမ်းလောင်းသည်ဟုခေါ်၏။ ကုသိုလ် ရှင်များမှဆွမ်းတော်ကပ်ရန် လှည့်လည်လာသည်ကို ဝတ်လှည့်သည်ဟု ခေါ်၏။

တဖန် ဆွမ်းတော်ဝတ် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းသည်ကို ဝတ်တက်သည်ဟု ခေါ်၏။ ယင်းသို့သော လှူဒါန်းမှုသည် ယခုအချိန်သို့တိုင်အောင် မဟာမုနိဘုရားကြီး၌ ဝတ်မပျက် ရှိလျက်နေ၏။

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဆော်တို့သည် ဘုရားသို့ လိုက်၍ ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်း မည့် ကုသိုလ်ရှင်အများအား ဆွမ်းတော်ချက်ထကြရန် အချိန်တန်ပြီဖြစ်သည့် အကြောင်းကို နံနက် (၅) နာရီအချိန်၌ ကြေးစည်တလုံးကို ကိုင်၍ သာယာ နာပျော်ဖွယ်သော အသံများဖြင့် ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်းအလာ သိကြားမင်း နိဗ္ဗာန်ဆော် လုလင်ကဲ့သို့ ဆွမ်းတော်ချက်ထကြရန် ကုသိုလ်ရှင် အများသို့ နှိုးဆော်ကြပါသည်။ ယင်း နမူနာကို ယူ၍ မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်၌ ရှိသော မြို့ကြီးများမှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အများတို့သည် မိမိတို့မြို့၌ရှိသော တန်ခိုးကြီး ဘုရားများသို့ ရပ်ကွက်အလိုက် ဥပါသကာအသင်းများဖွဲ့၍ တီးမှုတ်ကခုန်ကာ ဖြင့် တပျော်တပါး ဆွမ်းတော်ကြီးများ ဆက်ကပ် လှူဒါန်းကြပါသည်။

ယခုအခါတွင် အချို့သော မြို့များ၌ အဖိတ်နေ့ နံနက်တိုင်း ရပ်ကွက် အလိုက်ဖွဲ့စည်းထားသော ဥပါသကာအသင်းအဖွဲ့များဖြင့် ရပ်ကွက်ထဲသို့၎င်း၊ ဈေးကြီးအတွင်းသို့၎င်း၊ ရရာ ဝတ္ထု ပစ္စည်းများကို အလှူခံယူလျက် မိမိတို့ ရပ်ကွက်၌ရှိသော ဓမ္မာရုံပေါ်တွင် တညသိပ်ထားကာ နောက်နေ့နံနက် ဥပုသ် နေ့၌ တန်ခိုးကြီးဘုရားများသို့ သွားရောက် ဆက်ကပ် လှူဒါန်း ကြပါသည်။ အချို့သော ရပ်ကွက်တို့သည် တန်ခိုးကြီး ဘုရားများသို့ မသွားမူ၍ မိမိတို့ ရပ်ကွက်ရှိ ဓမ္မာရုံများ ဘုရားစေတီများသို့ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြပါသည်။

ယင်းသို့ လှူဒါန်း ရာတွင် တရက်ကျော်မှ အလှူခံ၍ ရခဲ့သော ဆန်နှင့် ပြုလုပ်ထားသော မုန့်မျိုးစုံတို့သည် ယင်းည၌ပင် ပုပ်သိုးခြင်းဖြစ်၏။ ယင်းသို့ ပုပ်သိုးသည့်အတွက် ဆွမ်းကပ်လှူရာ၌ လတ်ဆတ်မှုမရှိခြင်း၊ တဖန် မိမိ၏ ချွေး နှိုးစာဖြင့် ရှာဖွေထားသော လှူဖွယ်ဝတ္ထု လုံးဝမပါရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးက ပြုလုပ်ခဲ့သည်မှာ မိမိ၏ ချွေးနှိုးစာကို အရင်းတည်၍သာ ပြုလုပ် လှူဒါန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ သူတပါး အလှူသည်ကား ကြုံ၍လှူသော အလှူဖြစ်သည်။ (ဓမ္မပဒ ပါဠိ ၁၂-အတ္ထဝင်နှင့်ဥပနန္ဒထေရ် ၁-ပဓာနိကတိဿထေရ် ကိုကြည့်။) ထိုဝတ္ထု၌ မိမိကိုယ်ကို ဦးစွာ လိမ်မာအောင် ပြုရမည်ဟူ၍၎င်း၊ ကောင်း ှည် ဟူသော လုပ်ငန်းကို မိမိမှ ဦးစွာလုပ်ပြုရမည် ဟူ၍၎င်း ဟောတော်မူ၏။

သို့သော် သူတပါးအား ဆုံးမ၍ လွယ်သလောက် မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမရာ၌ မလွယ်ကူကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဓမ္မပဒ၌ ဟောတော်မူခဲ့၏။ အကျိုးအမှန်တကယ်ရှိသည်ဟု မိမိယုံကြည်သောကုသိုလ်လုပ်ငန်းတခုကို မိမိပင်လျှင် ရှေးဦးစွာ ပြုလုပ်ပြရပေမည်။ ထို့နောက်မှ သူတပါး တို့အား ဖိတ်ကြားရပေမည်။ အချို့အလှူခံတို့သည် သူတပါးတို့ ထံ၌ ရသလောက် အလှူခံ၏။ မိမိကိုယ်တိုင်ကမူ လှူဖို့ရန် မေ့နေ၏။ ထို့ကြောင့် ယခုခေတ်ပေါ် စကားအရ ဆိုရပါမူ ကိုယ်ပေါ်သည့်ဆေး ကိုယ်ကိုယ်တိုင် စားဝံ့ရမည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အချို့သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် တပြားတချပ်မှစ၍ စေတနာနည်းကြသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဝေယျာဝစ္စ ကုသိုလ်ပဲ ယူသည်ဟု ဆင်စေ့ ရန်ရှောင်စကားဖြင့် မိမိ၏ စေတနာနည်းမှုကို ဝေယျာဝစ္စစကားဖြင့် ကာကွယ်ပြောဆိုလေ့ရှိကြ၏။

အချို့သော မြို့ရွာအရပ်တို့တွင် ရပ်ကွက်အတွင်းရှိဓမ္မာရုံနှင့် စေတီစသည်၌ ဆွမ်းတော်ကြီးကပ်လှူပြီးလျှင် ဆွမ်းတော်တင်ပြီးမှ ကျသော မုန့်ပဲသွားရေစာများကို မစွန့်ပစ်ပဲ ဝေငှစားသောက်ကြသည်ကိုတွေ့ရ၏။ အချို့အရပ်၌ကလေးငယ်များကိုသာ ဝေငှပေးလေ့ရှိကြ၏။ ထိုအလုပ်မျိုးသည် လုံးဝ မပြုလုပ်အပ်သော လုပ်ရပ်များဖြစ်ပေ၏။ လောကသုံးပါး၌ အတုမရှိ ပြိုင်ဘက်ကင်းသော မြတ်စွာဘုရားရှင်သုံးဆောင်တော်မူသောဘောဇဉ်တို့သည်မည်သူမျှသုံးဆောင်ခြင်းငှါမထိုက်ပါ။ (ရှင်အာနန္ဒာ ရသော ဆုရှစ်ပါးအခန်း၌၎င်း၊ ၅၅၀-ဇုက္ကဇာတ်၌၎င်း ဘုရားရှင်၏ ဘောဇဉ်များကို မစားသင့်ကြောင်း တွေ့ရပေလိမ့်မည်။) နောက်တဖန် မြန်မာရာဇဝင်၌ သထုံမန္တဟာဘုရင်သည် အနော်ရထာမင်း၏ စစ်သုံ့ပန်းအဖြစ်နှင့် ပုဂံပြည် မြင်းကပါ အရပ်၌ အကျဉ်းခံနေရစဉ် ဘုရားဆွမ်းတော်တင်ကို မသိ၍ သုံးဆောင်မိသဖြင့် ဘုန်းကျက်သရေများဆုတ်ယုတ်ကာ အာခံတွင်း၌ရှိသော စက်ရောင် ကွယ်ပျောက်လေ၏။

မှတ်ချက်။ ။ တွင်းသင်းမြန်မာရာဇဝင်သစ်စာမျက်နှာ(၉၃)စာကြောင်းရေ (၈)၌ အောက်ပါအတိုင်းပါရှိ၏။

မန္တဟာမင်းကိုလည်း အလုပ်အကျွေးနှင့် တကွ မြင်းကပါ အရပ်၌ထား၏။ မန္တဟာမင်း စကားပြောလျှင် ခံတွင်းမှ စက်ရောင် ထွက်၏။ အနော်ရထာ

(၃၅၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

မင်းစောသည် ကြက်သီး မွေးညှင်း ထသောကြောင့် မနုဿာမင်း ဘုန်းကို ညံ့စေလို၍ မုနောလင်ပန်းနှင့် စားတော်ပဲ့ ပြင်ပြီးလျှင် ဘုရားမှာ ဆွမ်းတော် တင်ပြီးမှ မနုဿာမင်းအား ကျွေးသည်ကို အဆင်အခြင်မရှိ စားမိသဖြင့် ခံတွင်းမှ စက်ရောင်သည် ကွယ်လေ၏ဟု ပါရှိ၏။

ထို့ကြောင့်မဟာဝင်ကြောင်း၊ ရာဇဝင်ကြောင်းများကိုထောက်ထားလျက် ဘုရားဆွမ်းတော်တင်များကိုမည်သို့မျှမစားအပ်ပါ။ (သို့သော်) ဖုန်းတောင်း ယာစ်ကာ (၀၇) သူတောင်းစားများသာလျှင် လူ့ဘဝ၌ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်ရှိနေသူများ ဖြစ်သဖြင့် နောက်ထပ် နိမ့်စရာ မရှိတော့သည့် အတွက် ထိုသူတို့သာလျှင် ထိုက်သည်ဖြစ်စေ၊ မထိုက်သည်ဖြစ်စေ စားကြ၏။ ထို့ကြောင့် စာရှုသူပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းတို့သည် “ပျက်လျှင်အစဉ်ပြင်လျှင်ခဏ” ဆိုသည့်စကား အရ ပျက်နေသည့် ကိစ္စတခုတွင် သိသည့်အချိန်၌ နောင်လာနောက်သားများ ကို ငဲ့ညှာ၍ ပြင်ရန်သင့်ပေ၏။ သိလျက်နှင့် မပြင်ရှိခဲ့ပါမူ “အမှားကြာလျှင် အမှန်ဖြစ်၏” ဟု ဆိုစကားအရ အမှန်တရားပျောက်ကွယ်သွားမည်ဖြစ်ပေသည်။ အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အမှားလုပ်ခဲ့သည်မှာ အရိုးစွဲနေပြီဖြစ်သဖြင့် အမှန် ကို သိသော်ငြားလည်း အတ္တစွဲကိုဖြုတ်လျက် ပြင်ရမည်ကို ဝန်လေးလျက်ရှိကြ ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့လုပ်ခဲ့သည့် (အတ္တဝါဒုပါဒါန်) အတိုင်း ဆက်လက်၍ ပြုလုပ်လျက် ရှိနေကြ၏။

၅၈ နိဂုံး သံဝေဂ ယူစရာ ဂါဏာ

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။

ဘဝန္တော၊ တရားဓမ္မေ ဉာဏ်အရှည်ဖြင့် သံဝေယျဌား အို....လူအများတို့။ သင်္ခါရာ၊ ဖြစ်ကြလျှင်ပျက် ဆက်ကြလျှင်ဒုက္ခ ရုပ်နာမ်ဓမ္မေ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အနိစ္စာ ဝတ၊ ခန္ဓာတွေမမြဲပဲ သေပဲ့သို့ ဝင်ရလေသောကြောင့် ဩော်....အမြဲ မရှိကုန်စွဲ တကား။ ဥပ္ပါဒ ဝယ ဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျောက် ဌိသို့ ရောက်၍ ဖြတ်ခနဲ ပျက်တတ်သော သဘောတရားရှိကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ ရုပ်နာမ်ဟူသမျှ သူ့ သဘာဝ ဖြစ်ကြကုန်ပြီး၍။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တားဆီးလို့မရ ချုပ်ပျောက်ကြကုန် ၏။ တေသံ၊ ထိုတားမရ ဆီးမနိုင် ကံမခိုင် ဆိုးလှသဖြင့် အစိုးမရသည့် သင်္ခါရ

တရားတို့၏။ ဝူပသမော၊ အပူဇာတ်သိမ်း၍ အေးငြိမ်းရာအမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်သည်။ သုခေါ၊ အလွန်ပင် အေးမြ၍ ဘေးမခပဲ ချမ်းမြေ့လှပါပေ၏တကား။

(သိကြားမင်း သံဝေဂဂါထာ သုတိမဟာဝါပါဠိတော် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

၅၉ အလှူရေစက်ချ ပါဠိအနက်

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ မယံ၊ တပည့်တော်တို့သည်။ သံသာရဝဋ္ဋုဒုက္ခတော၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ။ မောစနတ္တာယ၊ ထွက်မြောက်ပါရစေခြင်း အကျိုးငှါ။ တိသရဏေန၊ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဉ္စင်္ဂသီလာနိ၊ အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သီလတော်မြတ်တို့ကို။ သမာဒိယိတွာ-ဂဏိတွာ၊ ကောင်းစွာ ခံယူဆောက်တည်ပြီး၍။ ကမ္မဉ္စ၊ ကံကို၎င်း။ ကမ္မဖလဉ္စ၊ ကံ၏အကျိုးကို၎င်း။ သဒ္ဓဟိတွာ၊ ယုံကြည်ပါကုန်သည်ဖြစ်၍။ အာယသ္မန္တာနံ၊ အရှင်ဘုရားတို့၏။ သမ္မုခေ၊ မျက်မှောက်တော်၌။ ဒက္ခိဏောဒကံ၊ မြတ်သောအလှူရေစက်ကို။ ပါတေတွာ၊ သွန်ချ၍။ ဣမေဟိ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထုဟိ၊ ဤ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထုအစုတို့နှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပိဏ္ဏပါတ ခါဒနိယ ဘောဇနိယာနိ၊ ဆွမ်းခဲဖွယ် ဘောဇနိချိုချဉ်အရသာ အဖြာဖြာတို့ကို။ သံဗဿ၊ သံသာတော် အရှင်သူမြတ်အား။ ဒေမ-ပူဇေမ၊ ကပ်လှူ ပူဇော်ပါကုန်၏ အရှင်ဘုရား။ တုမေ၊ အရှင်ဘုရားတို့သည်။ ယထာသုခံ၊ အလှိုရှိတော် မှကြသည့်အတိုင်း။ ပရိဘူဉ္စထ၊ သုံးဆောင်တော်မူကြပါကုန်ဘုရား။ ဣမိနာ စ၊ ဤသို့ လှူဒါန်းရသော ကောင်းမှုကြောင့်၎င်း။ အညေဟိ စ၊ ရှေးကပြုခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုတို့ကြောင့်၎င်း။ အာသဝေဟိ၊ အာသဝေါတရား လေးပါးတို့မှ။ ဝိမုတ္တံ၊ စင်စစ်ကေန ကင်းလွတ်ရာမှန်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ရွှေပြည်မြတ်သို့။ ခိပ္ပံ၊ လျင်စွာ။ ပပေါမ၊ ရောက်ရပါလိုကုန်၏ အရှင်ဘုရား။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ အပတ္တာ၊ မရောက်ရကုန်သေး။ တာဝ၊ ထိုမရောက်ရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။ ဘဝါဘဝေသု၊ ဘဝကြီးငယ် အသွယ်သွယ်တို့၌။ သံသရန္တာ၊ ကျင်လည်ကျက်စား ပြေးသွားရကုန်သည်ရှိသော်။ စတူဟိ အပါယာဒိဟိ စ၊ အပါယ်လေးပါး၊ ကပ်သုံးပါး၊ ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး၊ ရန်သူမျိုးငါးပါး၊ ဝိပုတ္တိတရားလေးပါး၊ ဗျသနတရား ငါးပါး၊ အနာမျိုး ကိုးဆယ်ခြောက်ပါး စသည်တို့မှ။ ဝိပုမုတ္တာ၊ ကင်းလွတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုဂတိယံ၊ လှူပြည်နတ်ရပ် ဘုံအထပ်ထပ်၌သာ

(၃၆၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

လျှင်။ ဥတ္တမေ ကုလေ၊ မြင့်မြတ်သောအမျိုး၌။ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ၊ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓိ ပညာဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော။ ပုရိသုတ္တမံ၊ ယောကျ်ားကောင်း ယောကျ်ားမြတ်တို့သည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်ရကုန်၍။ အာယုဝဏ္ဏာဒီဟိ၊ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းလှခြင်း၊ ချမ်းသာကြီးခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးထူးတရားတို့နှင့်။ သမ္ပန္နာ၊ ပြည့်စုံသောသူတို့သည်။ ဘဝါမ၊ မုချမသွေ ဖြစ်ရပါလို့ကုန်၏ အရှင်ဘုရား။

အပရံ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ဇာတိ ဇာတိယံ၊ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ဘဝ၌။ ဒုစ္စရိတာနိ စ၊ ဒုစရိုက်တရား ဆယ်ပါး တို့ကိုလည်း။ ဟိတော၊ စွန့်ပယ်၍။ သုစရိတာနိ စ၊ သုစရိုက်တရား ဆယ်ပါးတို့ကိုလည်း။ စရန္တော၊ ကျင့်ကြံနိုင်သော သူတို့သည်။ ဘဝါမ၊ မုချမသွေ ဖြစ်ရပါလို့ကုန်၏ အရှင်ဘုရား။

ဣဒံပုညဘာဝံ၊ ဤကောင်းမှုအဖို့ကို။ ဣမ၊ ဤအရပ်သို့။ အာဂတာနံ၊ ညီညာ ဖျဖျ စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သော သူတို့ကို။ အာဒိံ၊ ကတော၊ အစထား၍။ မာတာပိတုနဉ္စ၊ မိခင်၊ ဖခင် ကျေးဇူးရှင်တို့အား၎င်း။ အာစရိယာနဉ္စ၊ ဆရာ သခင် ကျေးဇူးရှင်တို့အား၎င်း။ ဉာတကာနဉ္စ၊ ဆွေမျိုးဉာတကာတို့အား၎င်း။ ဘူပါလဿ စ၊ ရေမြေသနင်း ပြည့်ရှင်မင်းအား၎င်း။ ယမရာဇဿ စ၊ ငရဲသနင်း ယမမင်းအား၎င်း။ ဣန္ဒဿ စ၊ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းအား၎င်း။ ဗြဟ္မာနဉ္စ၊ ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့အား၎င်း။ ဒေဝါနဉ္စ၊ ကိုယ်စောင့်နတ်၊ အိမ်စောင့်နတ်၊ ရွာစောင့်နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်၊ တောစောင့်နတ်၊ တောင်စောင့်နတ်၊ ကမ္ဘာစောင့်နတ်၊ သာသနာစောင့်နတ်၊ ရုက္ခဇိုဝ်း၊ ဘုမ္မဇိုဝ်း၊ အာကာသဇိုဝ်းနတ်အမျိုးမျိုးနှင့် နတ်မြတ်နတ်ကောင်း အပေါင်းတို့အား၎င်း။ သဗ္ဗသတ္တာနဉ္စ၊ ခပ်သိမ်းဥသျှ အလုံးစုံသောဝေနေယျသုခိတဒ္ဓိက္ခိတသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား၎င်း။ ဘာဇေမ၊ အမျှပေးစေပါကုန်၏။ တေ သတ္တာ၊ ထိုသတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည်။ အမေဟိ၊ အကျွန်ုပ်တို့နှင့်။ သမံ၊ ထပ်တူ ထပ်မျှ။ ပုညဘာဝံ၊ ကောင်းမှု အဖို့ကို။ လဘန္တု၊ အမျှရ၍ ချမ်းသာကြသည် ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ....အမျှ....အမျှ.... ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။
မိမိကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်သော ဒါနကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မိမိကိုယ်တိုင်ရွတ်ဆို၍ ရေစက်ချ အမျှ ပေးဝေရပေမည်၊ (သို့သော်) ရွတ်ဆိုသောစာကို မလေ့ကျက်

ထားသည့်အတွက် မိမိ၏ကိုယ်စားဆရာတော်များက ရွတ်ဆိုပေးရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုသို့ ရေစက်ချခြင်းသည် ဝေသန္တရာဇာတ်တော်မှအစပြု၍လာပေ၏။ ထို့ပြင် အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိုရ် ၃-ဂဟပတိဝဂ်၊ (၂) ဒုတိယသုတ် (ဟတ္ထိကရွာ) ဥဂ္ဂသုတ္တံ သုတ်၌လည်း အလှူရေစက်ချခြင်းသည်ပါ၏။

၆၀ မြန်မာ့ရိုးရာ အကောင်းဆုံး သွားတိုက်ဆေး

နံနက်အိပ်ယာမှ ထပြီးလျှင် မန်ကျည်းစေ့နှစ်စေ့ခန့် ဆားကိုယူ၍ လက်ဝါးထဲ၌ တည့်ပြီးလျှင် သွားပွတ်တံနှင့်တို့၍ အောက်ဖက်မှသွားများကို တိုက်ပါ။ တဖန် ဒုတိယအကြိမ် တို့ပြီး အပေါ်မှသွားများကို တိုက်ပါ။ နောက်ဆုံးတတို့၌ အားလုံးသော သွားများကိုတိုက်ပါ။ သွားပွတ်တံနှင့်သာ တိုက်ရမည်။ (သတိ)လက်ညှိုးဖြင့် လုံးဝမတိုက်ရ။ လက်ညှိုးဖြင့် တိုက်သည်ရှိသော် သွားအပေါ်ရံမှကြွေသွားများ စားကုန်မည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သွားပွတ်တံနှင့်သာ တိုက်ရပေမည်။ ယင်းသို့ တိုက်ခဲ့သော် သွားကြားထဲမှ သွားချေးတို့သည် ပြောင်စင်သန့်ရှင်း၍ သွားသည်၊ လွန်စွာ ကြည်လင် တောက်ပြောင် လာမည် ဖြစ်ပေသည်။ ခံတွင်းလည်း သန့်ရှင်း၏။ သွားပိုး စားခြင်းမှလည်း ကင်း၏။ သွား တိုက်ဆေးရှာဝယ်ရသည့်ကိစ္စ တခုလည်း ငြိမ်း၏။ ငွေကုန် သက်သာ၏။ ရောက်ရာအရပ်၌ မိမိ သွားတိုက်ဆေးသည် အစဉ်သဖြင့် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဤစာကို ဖတ်ပြီးပါက စာအညွှန်း၌ပါသည့်အတိုင်း ဟုတ် မဟုတ်ကို စမ်းသပ်ကြည့်ပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ထက်။ ။ မျက်စိမှာ အကြည်၊ နားမှာ ဆီ၊ ဒန္တီမှာ ဆား၊ ဝမ်းမှာ အခါး။

(ဝိဇ္ဇာမဏိ-ဦးချစ်မောင်)

(၃၆၂)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆၁ ရဟန်းများ မခံယူအပ်သော ပစ္စည်းများ

၃၇ (၃၈၈)

ကမ္မစေတီယ သံဃည၊ ပုဂ္ဂလတ္ထံ ဂဏဿစ။
ဒသဘေဒမ္ပိ ရတနံ၊ ဥက္ကဏန္တဿ ဒုက္ကဋ္ဌံ။

ဥက္ကဟောတိ၊ ခံယူခြင်းဟူသည်ကား။ ကမ္မစေတီယသံဃညပုဂ္ဂလတ္ထံ၊ အမှု
သစ်၊ စေတီ၊ သံဃာ၊ တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အကျိုးငှါ၎င်း။ ဂဏဿစ၊ ဂိုဏ်း
အကျိုးငှါ၎င်း။ ဒသဘေဒမ္ပိရတနံ၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိသော ရတနာကို။
ဥက္ကဏန္တဿ၊ ခံယူသောရဟန်းအား။ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်၏။

(ခုဒ္ဒသိက္ခာ)

(လိုရင်း ဖော်ပြချက်) နဝကမ္မအလှူခံခြင်း၊ စေတီ တည်ရန် ပြုပြင်ရန်အလှူ
ခံခြင်း၊ သံဃာအတွက် အလှူခံခြင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တဦးတယောက် အကျိုးအတွက်
အလှူခံခြင်း၊ ဂိုဏ်းအကျိုးအတွက် အလှူခံခြင်း၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိသော ရွှေ
ငွေ စသော ရတနာကို အလှူခံသော ရဟန်းများကိုဆိုသည်။

(ဆရာတော် ဦးမုခ်၏ အနက်)

၆၂ ရဟန်းများ မကိုင်တွယ်အပ်သော ပစ္စည်းများ

ရတနာနိတ္ထိ ဂ္ဂပါနိ၊ ဧညမိတ္ထိပသာဓနံ။
တူရိယာဝုဓ ဘဏ္ဍာနိ၊ အာမသန္တဿဒုက္ကဋ္ဌံ။

ရတနာနိ၊ ရွှေ ငွေစသော ဆယ်ပါးသော ရတနာတို့ကို၎င်း။ ဣတ္ထိဂ္ဂပါနိ၊
မိန်းမရုပ်နှင့် ဓာတ်ပုံကားချပ်တို့ကို၎င်း။ ဧညံ၊ ငစိန် ငကျွဲ စသော စပါးမျိုး
ခုနစ်ပါးတို့ကို၎င်း။ ဣတ္ထိပသာဓနံ၊ မိန်းမ၏ ဝတ်စားတန်ဆာတို့ကို၎င်း။
တူရိယာဝုဓဘဏ္ဍာနိ၊ တူရိယာအမျိုးမျိုးနှင့် တုတ်ဓား စသော လက်နက်
ဘဏ္ဍာတို့ကို၎င်း။ အာမသန္တဿ၊ သုံးသပ်သော ရဟန်းအား။ (၁၇) ကိုင်
ကြည့်သော ရဟန်းအား။ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်၏။

(ဝိနည်းတော် ခုဒ္ဒသိက္ခာ)

၆၃ ရဟန်းများမှ ဝါယကာများသို့ ပြုအပ်သောအကျင့်

ပုပ္ဖံ ဝေဠု ဖလံ စုဏ္ဏံ၊ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ မတ္တိကံ။
သင်္ဂဟဏတ္ထံ ဒဒတော၊ ကုလဒူသန ဒုက္ကဋ္ဌံ။

ပုပ္ဖံ၊ ပန်းပေးခြင်း၎င်း။ ဝေဠု၊ ဝါး၊ သက်ငယ်ပေးခြင်း၎င်း။ ဖလံ၊ သစ်သီး သစ်ဥပေးခြင်း၎င်း။ စုဏ္ဏံ၊ ကသယ်မှုနှင့် ပေါင်စါမှုနှင့်ပေးခြင်း၎င်း။ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ၊ သွားတိုက်ခိန်ပူ သွားပွတ်တံ ပေးခြင်း၎င်း။ မတ္တိကံ၊ မြေညက်၊ သဲဆပ်ပျာပေးခြင်း၎င်း။ သင်္ဂဟဏတ္ထံ၊ ဆေးကုခြင်းနှင့် အစေအပါးခံခြင်း၎င်း။ ဣတိဣမေ၊ ဤရှစ်ပါးသော ကုလဒူသနတို့ကို။ ဒဒတော၊ ပေးသောရဟန်းအား။ ကုလဒူသနဒုက္ကဋ္ဌံ၊ ကုလဒူသန ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်၏။

(ဝိနည်းတော် ခုဒ္ဒသိက္ခာ)

၆၄ ရဟန်းများသည် မသိုမှီး မသိမ်းဆည်းအပ်ခြင်း

ယောပနဘိက္ခု၊ သန္နိဓိကာရကံ၊ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ
ခါဒေယျ ဝါ ဘုဇ္ဇေယျ ဝါ ပါစိတ္တိယံ။

ယောပနဘိက္ခု၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ သန္နိဓိကာရကံ၊ သိုမှီး သိမ်းဆည်းမှုကို ပြုခြင်းရှိသော။ ခါဒနီယံ ဝါ၊ ခဲဖွယ်ကို၎င်း။ ဘောဇနီယံ ဝါ၊ ဘောဇဉ်ကို၎င်း။ ခါဒေယျ ဝါ၊ ခဲမူလည်း ခဲအံ့။ ဘုဇ္ဇေယျ ဝါ၊ စားမူလည်းစားအံ့။ သောဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းသည်။ ပါစိတ္တိယံ၊ ပါစိတ်အာပတ်သင့်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(ဝိနည်းတော် ဘိက္ခုပါတိမောက်)

၆၅ ရဟန်းများသည် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းကို မပြောရ

ယောပနဘိက္ခု၊ အနုပသမ္ပန္နဿ၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ
အာရောစေယျ၊ ဘူတသ္မိံ ပါစိတ္တိယံ။

ယောပနဘိက္ခု၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ အနုပသမ္ပန္နဿ၊ လူသာမဏေအား။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ် တည်းဟူသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို (မိမိ၌ရှိ

(၃၆၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ကြောင်းကို။) အာရောစေယျ၊ ပြောကြားအံ့။ ဘူတသ္မိံ၊ ပြောသည့်အတိုင်း အမှန်ရလျှင်။ သောဘိက္ခု၊ ထိုရဟန်းသည်။ ပါစိတ္တိယံ၊ ပါစိတ်အာပတ် သင့်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဈာန်မရပဲနှင့် ဈာန်ရသည်ဟု ပြောလျှင် ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မ- စတုတ္ထပါရာဇိက ဖြစ်၍ လူအဖြစ်သို့ရောက်၏။

(ဝိနည်းတော်-ပါရာဇိကသိက္ခာ)

၆၆ ဒုတိယပါရာဇိက အဒိန္နာဒါန သိက္ခာပုဒ် (အကျယ်)

အဒိန္နာဒါန၊ အမျိုးမျိုးမတရားသဖြင့်ရယူခြင်း၊ မရိုးမသားယူခြင်းဟူသမျှ ကို ဤသိက္ခာပုဒ်အရ အဒိန္နာဒါနဟုချည်းခေါ်ရ၏။ ထိုအဒိန္နာဒါနသည်-

- ၁။ အာဒိယန-သူ့ဥစ္စာကို ကိုယ်ရအောင်တရားစွဲ၍ယူခြင်း။
- ၂။ ဟရဏ- သူ့ဥစ္စာကို အရိုးခံအတိုင်း ဆောင်ယူသွားခြင်း၊ လမ်းကျမှ လိုချင်၍ယူခြင်း။
- ၃။ အဝဟရဏ- မိမိအထံ၌ အပ်နှံထားသည်ကို ပြန်တောင်းသော အခါ မပေးပဲ မအပ်ပါဘူးစသည်ဖြင့် လိမ်ညာ၍ယူခြင်း။
- ၄။ ဣရိယာပထဝိကောပန- အသက်ရှိသောဥစ္စာကို သူ့နေမြဲဣရိယာပုထ် ပျက်အောင်ဖျက်၍ နေရာပြောင်းအောင် ခြောက်လှန့်၍ယူခြင်း။
- ၅။ ဌာနာစာဝန- မြှုပ်ထားသော ရွှေအိုးစသည်ကို နေရာမှရွှေ့အောင် လုပ်၍ ယူခြင်း။
- ၆။ သင်္ကေတဝိတိနာမန- ကင်းခွန်ကောက်ရာအရပ်ကို ရှောင်လွှဲ၍ အခွန် မပေးပဲသွားခြင်း။
- ၇။ ထေယျာဝဟာရ-ပုန်းလျှိုး ကွယ်လျှိုးခိုးခြင်း၊ အလေးတင်းတောင်း စဉ်းလဲ၍ခိုးခြင်း။

- ၈။ ပသယှာဝဟာရ- ဥစ္စာရှင်ကို လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍ ဒဏ်တပ်မည်၊ ထောင်ချမည်၊ သပိတ်မှောက်မည် စသည်ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်ယူခြင်း။
- ၉။ ကုသာဝဟာရ - မဲချရာ၌ မိမိကျသော ညွှဲသောမဲကို သူတပါး၏ ကောင်းသောမဲနှင့် လဲ၍ယူခြင်း။
- ၁၀။ ပဋိစ္စန္ဒာဝဟာရ- ဥယျာဉ်စသော အရပ်၌ သူတပါး၏ လက်တော်တန်ဆာကို မြက်စသည်ဖြင့် ဖုံး၍ နောင်မှလာယူခြင်း။
- ၁၁။ ပရိကပ္ပါဝဟာရ- အဝတ်ဖြစ်လျှင်ယူမည်၊ အခြားဝတ္ထုဖြစ်လျှင် မယူဟု ကြံစည်စိတ်ကူး၍ အထုပ်ကိုယူခြင်း၊ မည်သည့်အရပ်လွန်မှယူမည်၊ ဒီအတွင်းမှာ ဥစ္စာရှင်မြင်လျှင် ခဏယူသလို လုပ်၍ ပြန်ထားမည် စသည်ဖြင့် အရပ်ဌာနကို ကြံဆ၍ယူခြင်း။

အဋ္ဌကထာတို့၌ ခိုးခြင်း (၂၅) ပါးထိအောင်လာသေး၏။ သို့ရာတွင် အချို့မှာ သဘောတူဖြစ်၍၊ ခုခွသိက္ခာလာသည့်အတိုင်း (၁၁) ပါးကိုသာရေးလိုက်သည်။

(သတိထားဖွယ်) ဤဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်သည်၊ အလွန်သတိထားထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်သည်။ တိရစ္ဆာန်စသည်မဟုတ်သော လူ၏ ဥစ္စာမှန်လျှင် မိဘဥစ္စာကိုပင်သော်လည်း ခိုးလိုသော လိမ်လို့ ညှာလို့ လှည့်စားလိုသော စိတ်ဖြင့် မယူစကောင်း၊ ယုတ်စွာအဆုံး ပိုင်ရှင်ရှိမှန်း သိလျက်ဖြစ်သော ပစ္စည်းကို ခိုးလိုသောစိတ်ဖြင့် ကိုင်မိ၍ နေရာရွေ့သွားကာမျှဖြင့် အပြစ်သင့်တော့၏။

ထို့ကြောင့် ရဟန်းကိုယ်တိုင် ဈေးသို့သွား၍၊ ကပ္ပိ-ဝယ်ယူရာ၌ ကိုင်ကြည့်ရင်းက ခိုးယူချင်စိတ်ပေါက်လာလျှင်၊ တနေရာထွက်လိုက်ရုံဖြင့် အပြစ်သင့်နေတတ်၏။ ရထားသင်္ဘော၌ လက်မှတ်မပါပဲစီးပြီး၊ လက်မှတ်စစ်လာသည့်အခါ ရှောင်တိမ်းနေရုံမျှဖြင့်၊ အပြစ် သင့်၏။ လက်မှတ်စစ်ရာ အပေါက်မှ မထွက်ပဲ ရှောင်တိမ်းထွက်သဖြင့် အပြစ်သင့်၏။ ကျောင်းသားကပ္ပိယ၏ အသက်ကို လူကြီး လက်မှတ် မယူရအောင် လိမ်ညာ၍ လျှော့ပြောခြင်းဖြင့် အပြစ်သင့်၏။

(၃၆၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ပါလာသော မိမိကုန်ပစ္စည်းများကို အခွန်တန်ဆာ မဆောင်ရအောင် ဟိုတခြားသည်တခြားထား၍ အပြစ်သင့်ခြင်း၊ သူတပါးထံခွဲ၍အပ်နှံထားခြင်း ကြောင့်အပြစ်သင့်ခြင်း ရထား၊ သင်္ဘော စသည်တို့၌ လူတို့က အခွန်အကောက် မပေးရအောင် မိမိထံသို့ လာအပ်ထားသော ပစ္စည်းကို ဝှက်ပေးထားသဖြင့် အပြစ်သင့်၏။ တဖန်မိမိကိစ္စ၌ ငွေထည့်လျှင် ထည့် မထည့်လျှင် သပိတ်မှောက် မည် ဟု ခြိမ်းခြောက်၍ တောင်းသဖြင့် အပြစ်သင့်တတ်၏။

ထို့ကြောင့် ဤဒုတိယပါရာဇိက အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်သည် အထူးသတိ ထား၍ စောင့်ထိန်းအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ဖြစ်ပေသည်။ ဤသိက္ခာပုဒ်ကို သတိ မထားပဲ ပေါ့ပေါ့တန်တန်နေ၍ ကျူးလွန်မိချေသော်၊ အလွယ်တကူပင် ပါရာဇိကကျ၍ ရဟန်းစင်စစ်မှ လူ၏အဖြစ်သို့ ရွှေ့လျောရပေတော့သတည်း။

၆၇ ငါးပါးသီလ အကျယ်ကို ပြဆိုခြင်း

၁။ ပါဏာတိပါတသိက္ခာပုဒ်၌ - သိက္ခာပျက်ခြင်း အင်္ဂါ ငါးပါးနှင့် ကံ မြောက်ခြင်းပယောဂခြောက်ပါးရှိ၏။

သိက္ခာပျက်ခြင်း အင်္ဂါငါးပါးကား

- ၁။ ပါဏော - သတ္တဝါလည်းဖြစ်စေ၊
- ၂။ ပါဏသညိတာ - သတ္တဝါဟု အမှတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ၊
- ၃။ ဝကေစိတ္တံ - ဝေဇဇေလိုသော စိတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ၊
- ၄။ ဥပက္ကမော - သေစေရန် လုံ့လပြုသည်လည်းဖြစ်စေ၊
- ၅။ တေန - ထိုလုံ့လကြောင့် သေသည်လည်းဖြစ်စေ။

ကံမြောက်ခြင်း၏ ပယောဂခြောက်ပါး

- ၁။ သာဟတ္ထိက - မိမိကိုယ်တိုင်သတ်ခြင်း၊
- ၂။ အာဏတ္ထိက - သူတပါးကို စေခိုင်း၍ သတ်ခြင်း၊
- ၃။ နိဿဂ္ဂိယ - အဝေးမှနေ၍ လေးမြား သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်၍ သတ်ခြင်း၊

အထွေထွေ ကဏ္ဍ

(၃၆၇)

- ၄။ ထာဝရ - တွင်းတူး၍ အရှင်လတ်လတ် မြေမြုပ် ဖုံးပိ၍ သတ်ခြင်း၊
- ၅။ ဝိဇ္ဇာမယ - ဂါထာမန္တန်စုတ်၍ သတ်ခြင်း၊
- ၆။ ဣဒ္ဓိမယ - တန်ခိုးဖြင့် သတ်ခြင်း။

ဤသို့ အင်္ဂါငါးပါးဖြင့် ပြည့်စုံ၍ ပယောဂ ခြောက်ပါးတို့တွင်တပါး ပါးဖြင့် သတ္တဝါတို့ကိုသေစေမှုကံမြောက်၍ ပါဏာတိပါတသိက္ခာပုဒ်ပျက်၏။

၂။ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ်၌သိက္ခာပျက်ခြင်း အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ကံမြောက်ခြင်း ပယောဂ ခြောက်ပါးရှိ၏။

သိက္ခာပျက်ခြင်း၏ အင်္ဂါငါးပါးကား

- ၁။ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ - သူတပါး သိမ်းဆည်းအပ်သော ဥစ္စာလည်းဖြစ်စေ၊
- ၂။ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ - သူတပါးသိမ်းဆည်းအပ်သော ဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်စေ၊
- ၃။ ထေယျစိတ္တံ - ခိုးယူလိုသောစိတ်ရှိသည်လည်းဖြစ်စေ၊
- ၄။ ဥပက္ကမော - ခိုးခြင်းငှါလုံ့လပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ၊
- ၅။ တေန - ထိုလုံ့လဖြင့် ခိုးသည်လည်းဖြစ်စေ။

ကံမြောက်ခြင်း၏ ပယောဂခြောက်ပါး

- ၁။ သာဟတ္ထိက - မိမိကိုယ်တိုင် ခိုးယူခြင်း၊
- ၂။ အာဏတ္ထိက - သူတပါးကို စေခိုင်း၍ ခိုးယူခြင်း၊
- ၃။ နိဿဂ္ဂိယ - ကင်းခွန်၊ အကောက်ခွန်ကို မပေးပဲ ရှောင်လွှဲ၍ ခိုးယူခြင်း၊
- ၄။ ထာဝရ - ပစ္စည်းတခုခုဖြင့် ဖုံးပိ မြုပ်နှံ၍ ခိုးယူခြင်း၊
- ၅။ ဝိဇ္ဇာမယ - ဂါထာမန္တန်စုတ်၍ ခိုးယူခြင်း၊
- ၆။ ဣဒ္ဓိမယ - တန်ခိုးဖြင့် ခိုးယူခြင်း။

(၃၆၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

ဤသို့အင်္ဂါငါးပါးဖြင့် ပြည့်စုံ၍ ပယောဂ ခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါး ဖြင့် ပိုင်ရှင်မပေးသည်ကို ယူမိသော် ကံမြောက်၍ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပုဒ် ပျက်၏။

မှတ်ချက်။ ။ (၂၅-ပါးသောတရားကဏ္ဍ၌ ခိုးခြင်း ၂၅-ပါးအကျယ်ပါရှိ၏)

၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရသိက္ခာပုဒ်၌ - သိက္ခာပျက်ခြင်းအင်္ဂါလေးပါးနှင့် ကံမြောက်ခြင်း ပယောဂ တပါးရှိ၏။

သိက္ခာပျက်ခြင်း အင်္ဂါလေးပါး

၁။ အဂမနိယဝတ္ထု - မသွားလာအပ်သောဝတ္ထုပစ္စည်းလည်းဖြစ်စေ၊

၂။ တသ္မိံ သေဝနစိတ္တံ - ထိုမသွားလာအပ်သောဝတ္ထု၌ မှီဝဲလိုသော စိတ်ရှိသည်လည်းဖြစ်စေ၊

၃။ သေဝနပယောဂေါ မှီဝဲခြင်းငှါလုံးလပြုသည်လည်းဖြစ်စေ၊

၄။ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပဋိပတ္တိအဓိဝါသနံ - မိမိမဂ်ဖြင့် သူတပါး၏ မဂ်အတွင်း သို့ရောက်သည်ကို သာယာခြင်းလည်း ဖြစ်စေ။

ကံမြောက်ခြင်း၏ ပယောဂတပါး

၁။ သာဟတ္ထိက - မိမိကိုယ်တိုင် ကျူးလွန်ခြင်း၊

ဤသို့ အင်္ဂါလေးပါးဖြင့် ပြည့်စုံ၍ မိမိကိုယ်တိုင် ကျူးလွန်မိသော် ကံမြောက်၍ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ သိက္ခာပုဒ်ပျက်၏။

မှတ်ချက်။ ။ (၁၀-ပါးသော တရားကဏ္ဍ၌ မသွားလာအပ်သော မိန်းမ ၁၀-မျိုး၊ မယား ၁၀-မျိုးပါ၏။)

၄။ မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်၌ သိက္ခာပျက်ခြင်း၏ အင်္ဂါ လေးပါးနှင့် ကံမြောက်ခြင်း ပယောဂတပါးရှိ၏။

အထွေထွေ ကဏ္ဍ

သိက္ခာပျက်ခြင်း အင်္ဂါလေးပါး

- ၁။ အတထဝတ္ထု - မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းလည်းဖြစ်စေ၊
- ၂။ ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ - လှည့်စားလိုသော စိတ်ရှိသည်လည်းဖြစ်စေ၊
- ၃။ တဇ္ဇောဝါယာမော - ထိုလှည့်စားလိုသော စိတ်အား လျော်သော လုံ့လပြုသည်လည်း ဖြစ်စေ၊
- ၄။ တထတ္ထဝိဇာနနံ - ထိုအဓိပ္ပာယ်ကိုနားလည်သည်လည်းဖြစ်စေ။

ကံမြောက်ခြင်း၏ ပယောဂတပါး

၁။ သာဟတ္ထိက - မိမိကိုယ်တိုင် လှည့်စား၍ယူခြင်း၊

ဤသို့ အင်္ဂါလေးပါးဖြင့် ပြည့်စုံ၍ မိမိကိုယ်တိုင် ကျူးလွန်မိသော် ကံမြောက်၍ မုသဝါဒသိက္ခာပုဒ်ပျက်၏။

၅။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာန - သိက္ခာပုဒ်၌ သိက္ခာပျက်ခြင်း အင်္ဂါလေးပါးနှင့် ကံမြောက်ခြင်း ပယောဂ တပါးရှိ၏။

သိက္ခာပျက်ခြင်း အင်္ဂါ လေးပါး

- ၁။ သုရာငါးပါးနှင့်မေရယငါးပါးမှ တပါးပါးသောအရက်လည်းဖြစ်စေ၊
- ၂။ သောက်လိုသော စိတ်ရှိသည်လည်းဖြစ်စေ၊
- ၃။ သောက်ရန်အားထုတ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်လည်းဖြစ်စေ၊
- ၄။ သောက်ခြင်းကြောင့် လည်မျိုအတွင်း တဖက်သို့ ရောက်သည်လည်း ဖြစ်စေ၊

ကံမြောက်ခြင်း ပယောဂ တပါး

၁။ သာဟတ္ထိက - မိမိကိုယ်တိုင် သောက်ခြင်း၊

ဤသို့ အင်္ဂါလေးပါးဖြင့် ပြည့်စုံ၍ မိမိကိုယ်တိုင်သောက်မိသော် ကံမြောက်၍ သုရာမေရယ သိက္ခာပုဒ် ပျက်၏။

(ငါးပါးသော တရားကဏ္ဍ၌ သုရာငါးပါးနှင့် မေရယ ငါးပါးပါ၏။)

(၃၇၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

၆၈ မှတ်သားထိုက်စရာလင်္ကာများ

လင်းတငှက်နား ယတြာပြုနည်း လင်္ကာ

လင်းတ-ဝံလို့-ထိုထိုငှက်များ၊ အိမ်မှာနား-ပျက်ပြားဘေးဒဏ်ရ၊ ရေပြည့်
အိုးမှာ၊ သပြေပါ၊ နေဇာထည့်ပြီးမှ၊ ပရိတ်ရွတ်ခါ၊ ရေနှင့်သာ၊ နားရာ
ဆေးကြောကြ၊ ပန်းကိုတပန်၊ လူစေ့ပန်၊ ဘေးရန်ကင်းရှင်းပ။

မမေးသင့်သောသတ္တဝါ (၉)မျိုး လင်္ကာ

ခွေးကြောင်၊ ကြောင်နက်၊ ကြက်ပြာ၊ ကြက်ညို၊ အပြာခို၊ လူဆိုနှုတ်ခမ်း
တို့၊ နွားနှမ်း၊ မြင်းဝါ၊ ဆင်ဟိုင်းသာ၊ ရှောင်ပါအဖြူကျွဲ။ မမေးသင့်ငြား
ဤ(၉)ပါး ရှောင်ရှားလိုက်ကြအမြဲ။

နေ့တူအိမ်ထောင်ဖက်များ၏ ကောင်းဆိုးလင်္ကာ

- အိ၊အိ၊ ဖက်ရာကောင်းတတ်စွာ (ကောင်း)
- ကာ၊ ကာ၊ သဘော ဥစ္စာပေါ် (ကောင်း)
- စောစောပြန်လေ၊ မယားသေ (မကောင်း)
- လှေ၊ လှေ၊ နှစ်စင်း၊ ပူလောင်ပြင်း (မကောင်း)
- မင်း၊ မင်း၊ တို့မှာ၊ မထောင်းတာ (သင့်)
- သာ၊ သာ၊ ဖက်ကာ ဥစ္စာရ (ကောင်း)
- တ၊ တ၊ ကိုရှောင် မီးသို့လောင် (မကောင်း)

အသက်ရှည်အောင် ဘုရားထုကိုးကွယ်နည်းလင်္ကာ

မွေးနံ့သစ်သား၊ ကိုယ်တော်စား၊ ဘုရားထုပြီးမှ မြင့်မြတ်ရာမှာ ထားပြီး
ကာ၊ ကောင်းစွာပူဇော်ကြ၊ အသက်ရှည်ကြောင်း၊ ယတြာကောင်း၊ ထုံးဟောင်း
ဖော်ထုတ်ပြ။

ဥစ္စာတိုးအောင် ဘုရားထု ကိုးကွယ်နည်း လင်္ကာ

ကိုယ့်မွေးနံ့မှ၊ ရေတွက်ဆသော်၊ သုံးကြလေငြား၊ နံသစ်သားကို
ဘုရားကိုယ်တော်ထု ကိုးကွယ်သော်၊ စီးပွားဥစ္စာ ရတနာ၊ ရွှေ ငွေ ပေါများ
ပေ၏။

နေ့နံသင့် သစ်သားများ

- တနင်္ဂနွေ - အိုးသား၊ အင်သား။
- တနင်္လာ - ကံ့ကော်သား၊ ကျွန်းသား၊ ငွေဆင်းတု၊ ကြေးဆင်းတု၊
ကျောက်ဆင်းတု။
- အင်္ဂါ - ဆင်စွယ်၊ ညောင်သား၊ စကားစိမ်းသား။
- ဗုဒ္ဓဟူး - လွန်းသား၊ လင်းလွန်းသား၊ ရွှေဆင်းတု။
- ကြာသပတေး - ပေါက်သား၊ ပျဉ်းမသား၊ ပေါက်ပန်းဖြူသား။
- သောကြာ - သီးသား၊ သန်းသား။
- စနေ - ထိန်သား၊ ထန်းသား၊ ထနောင်းသား၊ တောင်တန်
ကတိုးသား၊ နံ့သာနီသား၊ ဓာတ်သား၊ ဆင်းတု။

နေ့နံသင့် အက္ခရာများ

- က-ခ-ဂ-ဃ-င - တနင်္လာနံ။
- စ-ဆ-ဇ-ဈ-ည - အင်္ဂါနံ။
- ဋ-ဌ-ဍ-ဎ-ဏ } - စနေနံ။
- တ-ထ-ဒ-ဓ-န
- ပ-ဖ-ဗ-ဘ-မ - ကြာသပတေးနံ။
- ယ-ရ-လ-ဝ - ဗုဒ္ဓဟူးနံ။
- သ-ဟ - သောကြာနံ။
- အ - တနင်္ဂနွေနံ။

၆၉ အမှားဖြင့်ဆိုက အကျိုးမရ

စာရေးသူသည်၊ ငယ်စဉ်စာမတတ်မီ ကျောင်းသားဘဝကစ၍၊ ဩကာသမှ အစပြုပြီး၊ ဣတိပိသောဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ အသံဖြင့် တတ်ခဲ့၏။ (ကလေးတိုင်းပင်) တပန် ပရိတ်ကြီးထဲမှ အချို့သုတ်အတော်များများကိုလည်း အသံဖြင့်သာ တတ်ခဲ့၏။ ယင်းအသံဖြင့် တတ်ခဲ့သော စာများကို စာသင်၍ တတ်ပြီးသော်လည်း ရပြီးသောစာများဖြစ်၍ မှန်မမှန်၊ စာမူကို ပြန်မကြည့်တော့ပဲ၊ ရပြီးသည့်အတိုင်းသာ ရွတ်ဆို၍နေခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့နေလာရာကတစ်ခါတရံ၊ ရပ်ကွက်အတွင်းမှ မေ့မိတ်ဆွေများနှင့် ဆွေးနွေးကြသည့်အခါ၊ မိမိငယ်စဉ်က နှုတ်တိုက်ရထားသည့် စာများကို အမှန်ထား၍ ဆွေးနွေးမိ၏။ ယင်းသို့ဆွေးနွေးမိပြီးမှ စာမူကိုသေချာစွာပြန်ကြည့်မိသော် အချို့စာ၌ အမှားများကိုဆွေးနွေးမိခဲ့၏။ ယင်းဖြစ်ရပ်များကို မိမိဆရာရင်းဖြစ်သော အနီးစခန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးအား လျှောက်ထားမိရာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အလွတ်ရစာများကို ပြန်ကြည့်ရန် အောက်ပါပုံစံဖြင့် နမူနာပြု၍ ဆုံးမတော်မူခဲ့ပါသည်။

ပုံစံ။ ။(မောင်ဘသည် မနုကို ပန်းပေးသည်) ဟု ရေးသားသော မြန်မာစာ (ပေး) ၌ မပါသော ယ ရစ်ကို အပိုထည့်ပြီး (မောင်ဘသည် မနုကို ပန်းပြေးသည်) ဟု ဖတ်မည်ဆိုလျှင် မူရင်းစာ၏ ဆိုလိုရင်းသဘောပျက်၍ အဓိပ္ပာယ်တမျိုးပြောင်းသွားသည်ကို မြင်ကြပြီမဟုတ်ပါလော။ ထိုနည်းတူစွာ ပါဠိစာတို့တွင် အပိုယရစ်ထည့်ဆိုနေကြသော အမှားသုံးစာများကား ငါးပါးသီလ၌ ပဉ္စသီလကို၊ ပြဉ္စသီလ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဓမ္မစကြာ၌ ပညာဥဒပါဒိကို ပညာဥဒပါဒိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာန၌ ဟေတုပစ္စယောကို ဟေတုပစ္စယော ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစိုရတနာ၌ မေတ္တာကို မြစ်တာဟူ၍လည်းကောင်း အချို့ဆိုကြကုန်၏။ ယင်းစာများကို အပိုယရစ် ထည့်ဆိုခြင်းကြောင့် စာတို့၏လိုရင်း အဓိပ္ပာယ်များပျက်၍ အပိုစာများဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ပို့ချသူရော လိုက်ဆိုသူပါ အကျိုးမရ ဖြစ်လျက် အချိန်ကုန် လူပန်းခြင်းသာ ဖြစ်တော့သည်။

သို့ကြောင့် အကြင်သူသည် အဓိပ္ပာယ်ပျက်မည့် အပိုစာကိုထည့်မဆိုသင့်ပဲ ငယ်စဉ်က အသံဖြင့် တတ်ခဲ့သော နှုတ်ကျိုးနေသည့် စာများကို စာတတ်လာ

သည့်အခါတွင် စာမူကို ပြန်ကြည့်၍ အမှားများကို ပြန်ပြင်ကျက်မှတ်ရမည်၊ ပြန်မပြင်ပဲ အမှတ်မဲ့ဆွေးနွေးပါက ပညာရှိမပြီသတော့ပြီ။ အထူးသဖြင့် မိမိ ငယ်စဉ်ကအသံဖြင့်တတ်ခဲ့သော သံသဂုဏ်တော် ကိုးပါးအား စာအုပ်အတွင်းမှ စာမူကို ပြန်ကြည့်၍ တိုက်ဆိုင်ဖတ်ကြည့်လျှင် အသံထွက်နှင့်စာမူ လွဲမှားနေသည် ကို အံ့အားသင့်စွာ တွေ့ရလိမ့်မည်။ (စမ်းကြည့်ပါလား)

၇၀ ဗျည်းအက္ခရာအကြောင်း သိဖို့ကောင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားများ ယခု ရေးသုံးနေကြသော အက္ခရာ ခေါ် ဗျဉ္ဇန-ဗျည်း ၃၃ လုံးတို့သည် အုပ်စုဖွဲ့၍ သူ့အုပ်စုနှင့်သူ ရှိကြကုန်၏။ ယင်းအုပ်စုတို့တွင် (၁) ကကြီးဦးစီးသော က-ခ-ဂ-ဃ င အုပ်စု (၂) စ လုံးဦး စီးသော စ-ဆ-ဇ-ဈ-ည အုပ်စု၊ (၃) ဋ သံလျှင်းချိတ် ဦးစီးသော ဋ-ဌ-ဍ-ဎ ဏ အုပ်စု၊ (၄) တဝမ်းပူ ဦးစီးသော တ-ထ ဒ-ဓ-န အုပ်စု၊ (၅) ပ စောက် ဦးစီးသော ပ-ဖ-ဗ-ဘ-မအုပ်စု ဟူ၍ ငါးအုပ်စုရှိကြကုန်၏။ ၎င်းကို ပါဠိစကား ဖြင့် ဝဂ်ဟု ခေါ်၏။ ထိုငါးအုပ်စု၏သဘောသည် ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော အစဗျည်းများ၏ အသံဖြစ်ပေါ်ရာ ဌာနမှ အခြားဌာနသို့ (သို့မဟုတ်) တနေ ရာသို့ မပြောင်းလဲပဲ ထွက်ပေါ်၍လာကြသောကြောင့် ၎င်းတို့ကို ဌာန်ငါးပါး ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းဌာန်ငါးပါးသည် ဤကျမ်းစာအုပ်၏ ငါးပါးသောတရား ကဏ္ဍ၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

ကျန်ခဲ့သော ယ-ရ-လ ဝ-သ-ဟ-ဠ-အ ဟူသော ဗျည်းရှစ်လုံးတို့သည် တလုံးနှင့်တလုံး အသံဖြစ်ရာ နေရာချင်းမတူညီကြသောကြောင့် ပါဠိအခေါ် အဝဂ်၊ မြန်မာအခေါ် အုပ်စုမဟုတ်သော ဗျည်းများဟု ခေါ်ဆို၏။ ထိုဗျည်း ၃၃ လုံးတို့တွင် ထူးခြားမှုတခုရှိ၏။ ထိုထူးခြားမှုကား အဖို့ အမဟူ၍ ရှိကြ ကုန်၏။ ထိုရှိကြသော ဖို့ မ သဘောကား ငါးလုံးအုပ်စုတို့၏ ထိပ်ဆုံးမှရှိသော အစဗျည်းများသည် အဖို့ဗျည်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ၎င်းအဖို့ဗျည်း၏ တလုံးကျော်၌ ရှိလေသော ဗျည်းများသည်လည်း အဖို့ဗျည်းများပင် ဖြ ကြ၏။ ၎င်းအဖို့ ဗျည်းတို့၏ ကြားအကြား၌ ကျန်ရစ်ခဲ့သော ဗျည်းတို့သည် အမဗျည်းများဖြစ် ကြကုန်၏။ ၎င်းတို့ကိုပုံစံဖြင့် ခွဲခြား၍ ပြရသော်-က-ဂ-ဃ-ဇ-ည-ဋ-ဍ-ဎ-တ-ဒ-

(၃၇၄)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

န-ပ-ဗ-မ ဟု ဆိုသော ထို ၁၅ လုံးသည် အဖိုဗျည်းများဖြစ်ကြ၍ ကျန်ခဲ့သည်
ခ-သ-ဆ-ဈ-ဋ-ဗ-ထ-ဓ-ဖ-ဘ ဟု ဆိုသော ထို ၁၀ လုံးသည် အမဗျည်းများ
ဖြစ်ကြကုန်၏။

၎င်းဗျည်းတို့သည် စာပေရေးသားရာတွင် အဖို၊ အဖိုချင်းသာထပ်၍ ရေးရ
သည်။ အမ အမချင်းကား ထပ်၍ မရေးရပေ။ ယင်းသဘောကို ပါဠိစာပေတို့၌
ကြည့်သော် သက္က၊ မဂ္ဂ၊ ကိစ္စ၊ ဝဇ္ဇ၊ ဝန၊ အဉ္ဇ၊ ဝဏ္ဏ၊ သတ္တ၊ သဒ္ဓ၊ ပန္န၊ သိပ္ပ၊ သဗ္ဗ၊
ဓမ္မ ဟူ၍ အဖိုအဖိုချင်းထပ်ရေးသည်သာ မြင်ရမည်။ ခွ၊ ဣ၊ ဣ၊ ဝှိ၊ ဝှိ၊ ခွ၊
ထွ၊ ဝှု၊ ဖွ၊ ဣ ဟူသော အမ အချင်းချင်း ထပ်သည်ကိုကား မမြင်ရပေ။
မထပ်ကောင်း၍ မမြင်ရခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော် အမအချင်းချင်း မထပ်
ကောင်းသော်လည်း အဖိုဗျည်းနှင့် ထပ်ကောင်း၏။ ယင်းသို့ ထပ်သည်ရှိသော်
အဖို၏ အောက်မှ အမနေရသည်။ ထပ်ပုံမှာ ယက္ခ၊ အတ္တ၊ အတ္တ၊ အတ္တ၊ အတ္တ၊
ဗုဒ္ဓ၊ ပုပ္ဖ၊ လဗ္ဘတိဟူ၍ ဤအတိုင်းပင် ထပ်ကြရသည်။

ကျန်ခဲ့သော ဗျည်းရှစ်လုံးအတွက်မှာ အဝဂ္ဂေါ၊ နပုံသကောဟူသော စာရှိ
၏။ ထိုစာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ အုပ်စုမဟုတ်သော ဗျည်းရှစ်လုံးတို့သည်အဖိုလည်း
မဟုတ်၊ အမလည်းမဟုတ်၊ နပုံဗျည်းများသာဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ သို့ကြောင့်
၎င်းဗျည်းတို့၏ သဘောမှာ အချို့ဗျည်းများသည် စာရေးရာတွင် အထက်
အောက် သတ်မှတ်ချက်မရှိပဲ နေလိုရာ၌ နေနိုင်၏။

ယင်းဗျည်း၏ သဘောကို ဖော်ပြရသော် ပြဟွာဟူသော ပုဒ်နှင့် ဂိမှာနံ
ဟူသော ပုဒ်တို့၌ ပါရှိသော ဟ ဗျည်းပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းဟ ဗျည်းသည် ပြဟွာ
ဟူသော ပုဒ်၌ မ ဗျည်း၏အပေါ်မှနေ၍ ဂိမှာနံဟူသော ပုဒ်တွင်ကား မဗျည်း
၏အောက်မှ ဟထိုးပုံစံဖြင့် နေသွား၏။ ယင်းသဘောကား ထားလိုရာထားနိုင်
သော (ဝါ) ဖို-မ မဟုတ်သော နပုံဗျည်းတို့၏ သဘောပင်ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင်လည်း ယခုဖော်ပြမည်ဖြစ်သော ဝေယျာလ၊ ဒုလ္လဘ၊ နမောတဿ
ဝိဂ္ဂဏ စာတို့တွင် ယျ-လ္လ-ဿ င-ဗျည်းတို့သည် ၎င်းတို့အချင်းချင်း ထပ်ကြ
သည်ဖြစ်၍၊ အဖိုအဖိုချင်းသာ ထပ်ကောင်းသည်ဟု ဆိုသော အာစရိယဝါဒ
အရ ယင်းဗျည်းလေးလုံးအား နပုံဗျည်းများပင် ဖြစ်သော်လည်း၊ ၎င်းတို့ကို

အဖိုစာရင်း၌ထည့်သွင်း၍ သာမန်အားဖြင့် အဖိုဗျည်း (၁၉) လုံးဟု ရေတွက်ရပေသည်။ ကျန်ခဲ့သည့် ၈-၀-၈-အ ဟူသော ဗျည်းလေးလုံးတို့သည် စာတို့၌ ၎င်းတို့အချင်းချင်းထပ်ကြသည်ကို မမြင်မတွေ့ရသဖြင့် ၎င်းဗျည်းလေးလုံးအား အမစာရင်း၌ထည့်သွင်း၍ အမ ဗျည်း (၁၄) လုံးဟု သာမန်အားဖြင့်ရေတွက်ပြီး ထိုအက္ခရာခေါ် ဗျည်း (၃၃) လုံးကို အဖိုအမ နှစ်ဌာနခွဲ၍ ဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၎င်းပြင်၊ ထိုဗျည်း ၃၃ လုံးတို့တွင် ခ ကြီးရှိသလို ဂ ငယ်လည်း ရှိ၍၊ ခ ကြီးရှိသလို၊ န ငယ်လည်းရှိ၏။ တဖန် င ငြိ ကြီးရှိသလို၊ လ ငယ်လည်းရှိ၏။ ထိုဗျည်း ၆-လုံးကို မြန်မာသတ်ပုံတွင် အလျဉ်းသင့်သလို ရေးသုံးကြ၏။

ထို့ပြင်လည်း ပါဠိစာတို့၌ အက္ခရာတမျိုးတဖုံရှိကြပြန်သေး၏။ ၎င်းတို့ကား ည အကြီး (ည) ဟူ၍ ၎င်း၊ ည အငယ် (ည) ဟူ၍ ၎င်း၊ ငွ ၀ ဘဲအကြီး (ငွ) ဟူ၍ ၎င်း၊ ငွ ၀မ်းဘဲအငယ် (ငွ) ဟူ၍ ၎င်း၊ ယ အကြီး (ယ) ဟူ၍ ၎င်း၊ ယ အငယ် (ယ) ဟူ၍ ၎င်း။ သ အကြီး (သ) ဟူ၍ ၎င်း၊ သ အငယ် (သ) ဟူ၍ ၎င်း၊ ပုံစံ ရှစ်မျိုးဖြင့် ရှိလာပြန်၏။

ထိုပုံစံရှစ်မျိုးအပြင် (ယပင့်-၂) (ယရစ် ၆) (ဟထိုး ၂) ဟူ၍လည်း ပုံစံ သုံးမျိုးရှိပြန်သေး၏။ ယင်းသုံးမျိုးသည် မြန်မာစာသင်ပုံးကြီး၌ ရိုးရိုးပင်ဆိုသုံး ကြသော်လည်း၊ ပါဠိ၌ ရိုးရိုးမဟုတ်။ သံယုဂ်ပါဌ်ဆင့် (ဝါ) အောက်ဆွဲ ပါဌ်ဆင့် များဟူ၍ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုအပင့်၊ အရစ်၊ ဟထိုးတို့၏ မူလရုပ်တို့သည်ကား (ယပင့်-၂) သည် ယ အက္ခရာဖြစ်၏။ (ယရစ် ၆) သည် ရကောက် အက္ခရာ ဖြစ်၏။ (ဟထိုး ၂) သည် ဟ အက္ခရာဖြစ်၏။

ပို၍ ထင်ရှားစေရန် ယင်းအက္ခရာတို့ကို စာအရှိဖြင့် ဖော်ပြရသော် ပါဠိ၌ (လကျာ) ဟူသော စာရှိ၏။ ထိုစာ၌ ယပင့်၏ မူလရုပ်မှာ ဤပုံအတိုင်း (လက္ကာ) ဖြစ်သည်။ ယ-အပေါ်မှ ကကြီးသည် ရွှေလကို အသတ်ပေးလိုက်ရသဖြင့်၊ က ကြီး အသံပျောက်ကာ မြန်မာသတ်ပုံအသံထွက်ဖြင့် (လက်ယာ) ဟူ၍ ဖြစ် တော့သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ညာဘက်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ (ဝါကျ) ထိုစာ၏ မူလရုပ်မှာ ဤပုံ (ဝါက္ကာ) ဖြစ်သည်။ အလံတက် (ဝါက်ယ)၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ

(၃၇၆)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

စကားစုဖြစ်သည်။ နောက်(ယေဘုယျ) ထိုစာ၏ မူလရုပ်မှာ ဤပုံ(ယေဘုယျ) ဖြစ်သည်။ အသံထွက် (ယေဘုယျ) အဓိပ္ပါယ်မှာ၊ အများအားဖြင့် (သို့မဟုတ်) များသောအားဖြင့်၊ တဖန် (အာရောဂျ) ထိုစာ၏ မူလရုပ်မှာ ဤပုံ (အာရောဂျ) ဖြစ်သည်။ အသံထွက် (အာရောဂျ) အဓိပ္ပါယ်မှာ၊ အနာကင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သည့် ယပင့်များသည် ဤအတိုင်းပင်ဖြစ်၏။

ထိုမှ နောက်(ယရစ် ြ) ထို ယရစ်သည် ပါဠိ၌ (အကြာ) ဟု စာရှိ၏။ ထိုစာ၏ မူလရုပ်မှာ ဤပုံ (အတု) ဖြစ်သည်။ မြန်မာသတ်ပုံ အသံထွက်ဖြင့် (အတ်ရာ)ဖြစ်သည်။ (အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ R အသံဖြင့်) အဓိပ္ပါယ်မှာ၊ ဤအရပ် သို့ ဟု ဆို၏။ နောက် (ဘဒြာနိ) ၎င်းမူလရုပ်မှာ ဤပုံ (ဘဒ္ဒါနိ) ဖြစ်ပြီး အသံထွက် (ဘဒ်ရာနိ) အဓိပ္ပါယ်မှာ ကောင်းသော အာရုံဖြစ်သည်။ တဖန် (ကြိယာ) ၎င်းမူလရုပ်မှာ ဤပုံ (ကိုယာ) ဖြစ်ပြီး အသံထွက်မှာ (ကရိယာ) အဓိပ္ပါယ်မှာ ဖြစ်ခြင်းပြစကားလုံးဖြစ်သည်။

နောက်တဖန် (ဟထိုး ြ) ထိုဟထိုးသည် (ဂိမှာနံ) ဟူသော စာရှိ၏။ ထိုစာ၏ မူလရုပ်မှာ ဤပုံ (ဂိမ္ဘာနံ) ဖြစ်သည်။ မြန်မာသတ်ပုံ အသံထွက် ဖြင့် (ဂိမ်ဟာနံ)ဟု ဖြစ်ပြီး အဓိပ္ပါယ်မှာ နေ့တုဖြစ်သည်။ နောက်(တဏှာ) ၎င်း၏ မူလရုပ်မှာ ဤပုံ(တဏှာ) ဖြစ်သည်။ အသံထွက် (တဏ်ဟာ)ဟုဖြစ်ပြီး အဓိပ္ပါယ် တပ်မက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုနောက် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော သ အကြီး (သ) သည် အငယ် နှစ်လုံးကို ထပ်ပူးထားသဖြင့် ရှင်းလှ၏။ (နမောတဿ)ဟူသောစာ၌ မြန်မာ သတ်ပုံဖြင့် ပြသော နမော (တသ်သ)ဖြစ်၏။ အနက်မှာ (တသ်သ)ထိုမြတ်စွာ ဘုရားအား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။

ထို့ပြင်၊ ည သည် မြန်မာသတ်ပုံတွင် ည အခါ လ သာ၏။ တည တခါထပါ ဟုဆိုရာ၌ အကြီးအငယ်မရှိသော်လည်း၊ ပါဠိစာတို့၌ အကြီး(ည) အငယ်(ည) ဟူ၍ဖြစ်ရှိပြီးလျှင် အကြီး (ည) ကို နှစ်လုံးပူးဟူ၍ သတ်မှတ်လိုက်၏။ ထို့ ကြောင့် (ပညာ)ကို (ပဉ်ညာ) ဟူ၍ ၎င်း၊ (သညာ) ကို (သဉ်ည) ဟူ၍ ၎င်း၊ (အညမည)ကို (အဉ်ညမဉ်ည) ဟူ၍ ၎င်း၊ (သဗ္ဗညတ) ကို (သဗ်ဗဉ်ညတ)ဟူ၍ ၎င်း၊ ရွတ်ဖတ်ကြရကုန်၏။

ထိုမှနောက် ၄ ဝမ်းဘဲ၊ ထို ၄ ဝမ်းဘဲသည် အလွန် အသိခက်သော အကွရာ ဖြစ်သည်။ သူ၏မူလရုပ်မှာ မြန်မာသင်ပုံးကြီး၌ ဤပုံစံ (၄) အတိုင်း ရိုးရိုးပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းကိုပါဠိစာတို့၌ အငယ်ဟုခေါ်၍ အတွေ့လည်းနည်း၏။ များသော အားဖြင့် ဤပုံစံ (၄) အတိုင်းသာ ပါဠိ၌ အတွေ့များသည်။ ၎င်းကို အကြီးဟု ခေါ်၏။ ထိုအကြီး၏ရုပ်သည် ရိုးရိုးရုပ်မဟုတ်၊ ၄ သံလျှင်းချိတ် ဦးခေါင်း (၁) နှင့် ၄ ဝမ်းဘဲ၏ခြေထောက် (၄) တတ်ထားသော အကွရာဖြစ်၍ (၅) နှင့် (၄) နှစ်လုံးဆင့်ထားသော အကွရာဖြစ်သည်။ သို့ကြောင့် ယင်းအကွရာ၏သဘောကို ဖော်ပြရသော် (ဒိဋ္ဌိ) သည် မြန်မာသတ်ပုံဖြင့် ဤပုံအတိုင်း (ဒိဋ္ဌိ) ဖြစ် တော့သည်။

ထိုထက်ရှင်းရှန် အကြီးနှင့် အငယ်ကိုပူးတွဲ၍ ယှဉ်ပြရသော်၊ မဟာမင်္ဂလ သုတ် နိဒါန်း၌ (၁) ကေမန္တံ အဋ္ဌာသိ (၂) ကေမန္တံ ဌိတာခေါ ဟူသော အပိုဒ် နှစ်ပိုဒ်တွင် (၁) အပိုဒ်၌ရှိသော ၄ ဝမ်းဘဲအကြီး၏ ရှေ့၌ အ အကွရာရှိနေသဖြင့် ၎င်း အ အကွရာထို့ ၄ ဝမ်းဘဲအကြီးဦးခေါင်း (၁) က ၄ သံလျှင်းချိတ်အသွင် သို့ ပြောင်းလျက် ရှေ့ အ သို့ အသတ်ပေးလိုက်ရ၏။ ယင်းသို့ ပေးလိုက်ရသော် (အဋ္ဌာသိ) မှ မြန်မာသတ်ပုံဖြင့် (အဋ္ဌဌာသိ) ဟု ဖြစ်တော့သည်။ အဓိပ္ပာယ် မှာ ရပ်တည်၏။ နောက် (၂) အပိုဒ်တွင်ကား ၄ ဝမ်းဘဲ၏ရှေ့၌ အခြားအကွရာ မရှိ၍ အသတ်ပေးရန် မလိုတော့သဖြင့် ရိုးရိုးပင်အငယ်ဖြင့် (ဌိတာခေါ) ဖြစ် ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ရပ်တည်ပြီးသော်ဟု ဖြစ်လေသည်။ ယင်းအကွရာသည် ၎င်း၏ ရှေ့၌ အသတ်ပေးစရာမလိုလျှင် အကြီး (၄) ဖြစ်၍ အသတ်ပေးစရာမလိုလျှင် အငယ် (၄) ဖြင့်ပင် ရေးရသည်။

ပါဠိသဘောတွင် ထပ်ဆင့်အကွရာတို့သည် မိမိ၏ရှေ့တွင်ရှိသော အကွရာ သို့ နောက်၌ရှိသော ထပ်ဆင့်အပေါ် အကွရာမှအစဉ်သဖြင့် အသတ်ပေးရသည် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအပေါ် အကွရာသည် အသံမရှိ ဖြစ်တော့သည်။ ပုံစံများ

(၃၇၈)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

(ဒုက္ခသည် ဒုဂ်ခ) (ယက္ခသည် ယက်ခ) (မန္တာ သည် မန်တံ) (လဘန္တ
သည် လဘန်တု) (မန္တန္တိသည် မန်တန်တိ) (ဂစ္ဆန္တိသည် ဂစ်ဆန်တိ) (ဂန္ဓာ
သည် ဂန်တာ) (ဝဇုန္တိသည် ဝဉ်စံန်တိ) ဟူ၍ ဖြစ်ကြကုန်သည်။

၇၁ အိပ်ရေးဝလျှင် ကျန်းမာရှင်

ဤကမ္ဘာလောကကြီး၌ ရှိရှိသမျှသော သတ္တဝါတို့သည် သမုဒ္ဒရာ ဝမ်း
တထွာ ဟူသော စကားအရ နေ့အခါ၌ မိမိတို့သဘာဝအလျောက် တထွာမျှ
ရှိသော ဝမ်းတလုံးဝအောင် တတ်စွမ်းသမျှသော နည်းမျိုးစုံဖြင့် ရှာဖွေကာ
စားသောက်ကြရ၏။ ထိုသို့ရှာဖွေစားသောက်ကြပြီးလျှင် တနေကုန် ကိုယ်
လက်လှုပ်ရှား ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ခဲ့သည့် ကိုယ်ခန္ဓာကြီးအား အနားပေးသည့်
အနေဖြင့် ညအခါ၌ နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်အိပ်စက် အနားယူလိုကြ၏။ (သို့မဟုတ်)
ယူကြ၏။ ယင်းသို့အိပ်စက်အနားယူကြရာတွင် အချို့သူတို့သည် အနှောင့်အယှက်
ကင်းရှင်းစွာ အိပ်စက်အနားယူနိုင်ကြသော်လည်း အချို့သူတို့၌ကား အနှောင့်
အယှက်ကင်းရှင်းစွာ အနားယူ မအိပ်ကြရပေ။ အကြောင်းသော်ကား ယခု
ခေတ်သည် သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားလာသည့်ခေတ်ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ မော်
တော်ကား၊ မီးရထားများ ပေါ်ပေါက်၍ လာသဖြင့် ထိုကားလမ်း မီးရထား
လမ်းအနီး၌ နေကြရသော သူတို့သည် ည၌အချိန် အိပ်စက် အနားယူရာ၌
ထိုအသံတို့၏ အနှောင့်အယှက်ကို ခံကြရ၏။ ထို့ပြင်လည်း အသံချဲ့စက်များ
သည် နေရာတိုင်း၌ လွန်စွာပေါများ၏။ အသံချဲ့စက်မရှိသော အရပ်ဟူ၍မရှိ၊
ကျေးရွာရပ်ကွက်တိုင်း၌ပင် ရှိကြ၏။ ယင်းသို့ရှိကြသော အသံချဲ့စက်တို့သည်
စည်းကမ်းဥပဒေမည်သို့ပင် ရှိစေကာမူ အချို့စက်များသည် ဖွင့်ချိန်မကျမီဖွင့်
ခြင်း၊ ဖွင့်ချိန်ထက် ကျော်လွန်၍ ဖွင့်ခြင်း စသော စက်များနှင့် ဇာတ်သဘင်
ပွဲ၊ ဘာသာရေးပွဲကိစ္စများ၌ ည၌လုံးပေါက်ဖွင့်သော အသံချဲ့စက်များနှင့်
ကြုံတွေ့ရသည်ရှိသော် ထိုအသံချဲ့စက်တို့၏ ဟွန်းသံမလွတ်သော အရပ်မှ

အိပ်စက်အနားယူကြသော လုပ်သားပြည်သူတို့၌ ထိုကိစ္စမပြီးမခြင်း - အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ကြရ၏။

သို့သော် ထိုအနှောင့်အယှက်တို့သည် တခါတရံသာ ကြုံတွေ့ရသောအနှောင့်အယှက်များဖြစ်၍ အမြဲမဟုတ်ပေ။ အမြဲတစေကြုံတွေ့ရသော အနှောင့်အယှက်များကား အချို့အိမ်များ၌ ရှိ၏။ ထိုအနှောင့်အယှက်သည် အခြားမဟုတ်။ အိမ်သားများထဲမှ ဟောက်တတ်သော အလေ့အကျင့်ရှိသူများပင် ဖြစ်၏။ ထိုသူတို့သည် အများအိပ်ကောင်းသော အချိန်၌ ဟောက်တတ်ကြ၏။ အချို့သူများကား ညင်သာစွာ ဟောက်တတ်သော်လည်း အချို့သူများကား ကျယ်လောင်စွာ ဟောက်တတ်၏။ ထိုသူများသည် အတူနေအိမ်သားများကို မဆိုထားဘိ အနီးကပ်ရှိသော အခန်းများနှင့် အိမ်များမှပင် အိပ်၍မဖြစ်တော့ပေ။ ပို၍ဆိုးသည်ကား လင်မယားများပင် ဖြစ်ကြ၏။ လင်နှင့် မယားသည် အများအားဖြင့် အတူ အိပ်ကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။ လင်ဟောက်တတ်လျှင် မယား၌ ဆင်းရဲ၏။ ထို့အတူ မယား ဟောက်တတ်လျှင်လည်း လင်၌ ဆင်းရဲ၏။ မည်သို့ပင် ဆင်းရဲစေကာမူ ဇနီးမောင်နှံများဖြစ်ကြ၍ သည်းခံ၍ သာနေရ၏။

အတူအိပ်သူ၏ ဟောက်သံကြောင့် တယောက်သူမှာ အိပ်မရဖြစ်ကာ အိပ်ရေးပျက်၏။ ယင်းသို့ အိပ်ရေးပျက်ခြင်းသည် ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်၍ ကျွေးဝေထိုင်းမိုင်းမှုကို ဖြစ်စေ၏။ ထိုအဟောက်ရောဂါကို ပျောက်ကင်းအောင် ကုသနိုင်သည့် ဆေးဟူ၍ ယခုအချိန်သို့တိုင်အောင် မကြားဘူး မတွေ့ဘူးသေးချေ။ အခြားသော တိုင်းပြည်များ၌ ရှိသည် မရှိသည်ကိုတော့ မသိပါ။ သို့ရာတွင် ထိုအဟောက်ရောဂါ ပျောက်ကင်းသော နည်းကို ဤစာရေးသူသည် အမှတ်မထင်တော့ခဲ့ရ၏။ ထိုနည်းသည် ငွေမကုန်ပဲ ချက်ချင်းရနိုင်သောနည်းဖြစ်သည်။ ယင်းနည်းကား အခြားမဟုတ် - အကြင်သူတယောက်သည်

(၃၈၀)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း

အိပ်သည့်အခါ၌မည်မျှပင်ဟောက်တတ်သူဖြစ်ပါစေထိုသူအိပ်၍ဟောက်နေစဉ် သူအိပ်သော ခေါင်းအုံး၏ အပေါ်သို့ နောက်ထပ် ခေါင်းအုံးတလုံး ဆင့်၍ ပေးလိုက်လျှင် (သို့မဟုတ်) ထိုသူ၏ ခေါင်းအုံးကို တဆင့်မြှင့်၍ ပေးလိုက်လျှင် ဆင့်ပေးသောလက် လွှတ်လိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ထိုသူ၏ ဟောက်သံသည် ချက်ချင်းငြိမ်၍ သွားပါလိမ့်မည်။ သို့ကြောင့် အတူနေ အတူအိပ်သူများကို စိတ်ဆင်းရဲအောင် အနှောင့်အယှက်ပေးလေ့ရှိသော ထိုသူ၏ ဟောက်သံသည် နောက်တဖန်ပြန်၍ ပေါ်လာတော့မည့် မဟုတ်တော့ပေ။

စာရှုသူအပေါင်း သူတော်ကောင်းများ ဒုက္ခခပ်သိမ်းကင်းငြိမ်းကြပါစေ-

(ဖိန္နာမဏိ ဦးချစ်မောင်)

အထွေထွေ ဗဟုသုတ မာတိကာကျမ်း
ဤတွင် ဖြီးပြီ။

